

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
АУТОНОМНА ПОКРАЈИНА ВОЈВОДИНА
ГРАД ПАНЧЕВО
ГРАДСКО ВЕЋЕ
БРОЈ: II-05-06-2/2014-50
Панчево, 07.10.2014.

Градско веће града Панчева, на седници одржаној 07.10. 2014. године, разматрало је Нацрт закључка о усвајању “Стратегије развоја града Панчева 2014-2020”, па је на основу чланова 46. и 66. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“ број 129/07 и 83/14 – др. закон) и чланова 59. и 98. став 3. Статута града Панчева – пречишћен текст („Службени лист града Панчева“ број 1/14), донело следећи

ЗАКЉУЧАК

Градско веће града Панчева утврђује Предлог закључка о усвајању „Стратегије развоја града Панчева 2014-2020” и упућује Скупштини града Панчева на разматрање и доношење.

Поводом овог предлога, известиоци на седници Скупштине града Панчева ће бити представници Тима за имплементацију пројекта “Ревизија стратегије развоја града Панчева на период 2014-2020”.

Закључак са материјалом поднетим Градском већу града Панчева доставити Скупштини града Панчева, а закључак доставити: Секретаријату за привреду и економски развој, Секретаријату за финансије Градске управе града Панчева и члановима Тима за имплементацију пројекта “Ревизија стратегије развоја града Панчева на период 2014-2020”.

ГРАДОНАЧЕЛНИК
ПРЕДСЕДНИК ГРАДСКОГ ВЕЋА
Павле Раданов

Павле Раданов

СТРАТЕГИЈА РАЗВОЈА ГРАДА ПАНЧЕВА
2014-2020

Панчево
септембар 2014. године

САДРЖАЈ

I УВОД	1
1.1. Разлози за израду ревизије Стратегије развоја општине Панчево 2007-2025. године....	1
1.2. Приказ реализованих мера из Стратегије развоја општине Панчево 2007-2025. оперативна верзија.....	2
1.3. Методологија процеса планирања и израде документа.....	4
1.4. Основни подаци о Панчеву.....	5
II ВИЗИЈА И МИСИЈА	7
III РАЗВОЈНИ ЦИЉЕВИ -СТРАТЕШКИ ПРИОРИТЕТИ	8
IV ПЛАН МЕРА И АКТИВНОСТИ	14
СТРАТЕШКИ ПРИОРИТЕТ 1 : Унапређивање пословног амбијента.....	14
СТРАТЕШКИ ПРИОРИТЕТ 2 : Повећање запослености кроз увођење стимулативних мера у области локалног економског развоја и запошљавања.....	16
СТРАТЕШКИ ПРИОРИТЕТ 3 : Унапређивање комуналне инфраструктуре на целој територији града.....	17
СТРАТЕШКИ ПРИОРИТЕТ 4 : Унапређивање пољопривредне производње и атарске инфраструктуре.....	21
СТРАТЕШКИ ПРИОРИТЕТ 5 : Побољшање квалитета животне средине	24
СТРАТЕШКИ ПРИОРИТЕТ 6: Развој одрживог система управљања отпадом	26
СТРАТЕШКИ ПРИОРИТЕТ 7: Подизање нивоа енергетске ефикасности и коришћења алтернативних извора енергије.....	28
СТРАТЕШКИ ПРИОРИТЕТ 8: Унапређивање процеса планирања у циљу квалитетније израде просторног и урбанистичких планова.....	29
СТРАТЕШКИ ПРИОРИТЕТ 9: Унапређење социјално-економског положаја друштвено осетљивих група.....	32
СТРАТЕШКИ ПРИОРИТЕТ 10: Модернизација и унапређивање рада јавних служби и потпуније коришћење надлежности ЈЛС	33
СТРАТЕШКИ ПРИОРИТЕТ 11 : Развој туризма, укључивање туристичке понуде Панчева у понуду Београда.....	35
V ПРАЋЕЊЕ И ЕВАЛУАЦИЈА	39
VI УЧЕСНИЦИ У ПРОЦЕСУ ПЛАНИРАЊА	40

АНЕКСИ

Анекс 1 - Анализа почетног стања

Анекс 2 - Профил заједнице

Анекс 3 - Студија привреде на територији града Панчева

Анекс 4 - Резултати истраживања у процесу планирања

ЛИСТА СКРАЋЕНИЦА

- ЕУ – Европска унија
- РС - Република Србија
- АПВ - Аутономна Покрајина Војводина
- ЈЛС - Јединица локалне самоуправе
- ГВ - Градско веће града Панчева
- ГУ - Градска управа града Панчева
- ЈП - Јавно предузеће
- ЈКП - Јавно комунално предузеће
- МЗ - Месна заједница
- ЛАПЗ - Локални акциони план за запошљавање
- ЛЕР - Локални економски развој
- МСПП – Мала и средња предузећа и предузетници
- ОЦД – Организације цивилног друштва
- ПГР - План генералне регулације
- ПДР – План детаљне регулације
- АП - Акциони план
- КО – Катастарска општина
- ОИЕ - Обновљиви извори енергије
- ЕЕ - Енергетска ефикасност
- ЈПП - Јавно-приватно партнерство
- ППОВ - Постројење за пречишћавање отпадних вода
- ППП - Просторни план подручја
- ПКИ - План капиталних инвестиција
- ГИС - Географски информациони систем
- НАЛЕД - Национална алијанса за локални економски развој
- СКГО - Стална конференција градова и општина
- ВИП - Војвођански инвестициони фонд
- СИЕПА - Агенција за страна улагања РС
- АУПА - Архитектура и урбанизам Панчева

Преглед коришћених извора приложен је у Анексу 1.

1.1. Разлози за израду ревизије Стратегије развоја општине Панчево 2007-2025. године

Кровни стратешки документ града Панчева - Стратегија развоја општине Панчево 2007. - 2025. – оперативна верзија, је припреман током 2004. и 2005. године од стране Саобраћајног инситута ЦИП, а Скупштина општине Панчева га је усвојила 2007. године. Имајући у виду период када је настала и за који је припремљена, Стратегија садржи више података који, из визуре 2014. године, нису више актуелни. Значајно је промењен друштвено економски контекст у Панчеву, претпоставке макроекономског окружења нису остварене, а криза која је задесила Панчево, Војводину, Србију и шире окружење у периоду када је документ припреман, није се могла ни претпоставити.

Ревизија стратегије је прилика да се преиспитају приоритетне мере и пројекти који ће бити реализовани у наредном периоду, као и да се развојни правци града Панчева ускладе са приоритетима Аутономне Покрајине Војводине и Републике Србије. Препорука Покрајинског секретаријата за међурегионалну сарадњу, развој и локалну самоуправу јесте да се стратегије локалних самоуправа односе на период 2014-2020. године, што је нови финансијски оквир ЕУ.

Намера града Панчева да ревидира стратешки документ, поклопила се са настојањем Покрајинског секретаријата за међурегионалну сарадњу, развој и локалну самоуправу да све локалне самоуправе у АПВ имају стратегије развоја. Тим поводом у јуну 2013. године расписан је Јавни позив за суфинансирање израде стратешких докумената. Град Панчево је, у партнерству са Регионалном развојном агенцијом „РЦР Банат“ из Зрењанина, чији је један од оснивача, учествовао на овом конкурс и добио средства. Овим пројектом могуће је убрзати активирање релевантних регионалних и националних планова, места и улоге града Панчева у њима и самим тим очекује се да општина Панчево генерално увећа своју конкурентност на домаћем и међународном тржишту.

Имајући у виду добра искуства у имплементацији секторских стратегија: Стратегија културног развоја Града Панчева 2010-2015. године, Стратегија бриге о младима општине Панчево 2007-2012., као и добре примере у имплементацији већег броја акционих планова, опредељење града Панчева је да се ревизија Стратегије развоја изради сопственим ресурсима. Из тих разлога Градско веће града Панчева је 18.10.2013. године, донело Решење о формирању Тима за имплементацију пројекта „Ревизија стратегије развоја града Панчева на период 2014-2020.“ којим су именована лица задужена за израду нацрта текста стратегије. Тим за имплементацију чине: чланови Градског већа укључујући градоначелника, запослени у Градској управи града Панчева, представник ЈП „Дирекција за изградњу и уређење Панчева“, представник Регионалне развојне агенције РЦР „Банат“ Зрењанин и ангажовани консултант за стратешко планирање.

Стратегија развоја општине Панчево 2007-2025.

Оперативна верзија третирала је седам приоритета (димензија):

- институционална инфраструктура
- економски развој и запошљавање
- саобраћај
- друштвени развој
- просторно и урбанистичко планирање
- заштита животне средине
- смањење сиромаштва

Град Панчево је, у међувремену, усвојио и имплементирао већи број секторских стратегија:

- Стратегија културног развоја града Панчева 2010-2015.
- Стратегија бриге о младима општине Панчево 2007-2012. (у току је израда нове Стратегије)
- Стратегија развоја спорта 2010-2014.
- Стратегија приступачности јавних објеката и површина особама са отежаним кретањем 2012-2015.
- Акциони план за друштвену интеграцију Рома 2013-2016.
- Локални акциони план за побољшање положаја Ромкиња у граду Панчеву 2013-2016.
- Стамбена стратегија општине Панчево
- Локални еколошки акциони план
- Локални акциони план за запошљавање (усваја се и реализује на годишњем нивоу)
- Стратегија развоја социјалне заштите 2014-2018.

У складу са надлежностима локалне самоуправе, специфичностима града Панчева, секторском стратегијом чија је имплементација у току, као и недостајућим стратешким документима за поједине области развоја, Град се определио да ревидирана стратегија обухвати пет праваца развоја:

- локални економски развој
- пољопривреда
- заштита животне средине
- урбанистичко планирање и инфраструктура
- друштвени развој

1.2. Приказ реализације мера из Стратегије развоја општине Панчево 2007-2025. године - Оперативна верзија

Ефикасно остваривање Стратегије развоја подразумева и праћење имплементације по димензијама развоја посредством скупа индикатора. Приликом израде Стратегије развоја општине Панчево 2007-2025. предложена је листа индикатора за институционалну, економску, друштвену димензију, саобраћај и животну средину, али ови индикатори нису интегрисани у израду годишњих планова и извештаја о раду организационих јединица, установа, јавних и јавних-комуналних предузећа. Такође, нису приређени и усвојени кровни Акциони планови развоја, изузев Плана капиталних инвестиција који је третирао период 2009-2012. године. Секторске стратегије усвојене у међувремену у појединим областима су донекле премостиле овај недостатак. Без јасних показатеља резултата незахвално је представљати степен реализације зацртаних стратешких циљева, али је могуће дати основне процене по димензијама развоја из којих проистиче које су краткорочне и средњорочне мере реализоване у највећој мери, које су занемарене или недовољно доследно реализоване, као и које мере и у будуће морају представљати дугорочне или континуалне циљеве развоја града.

Анализа реализације краткорочних, средњорочних и дугорочних циљева, као и мера и активности Стратегије развоја општине Панчево 2007-2025. обухвата период до марта 2014. године.

У Димензији институционалне инфраструктуре дефинисана су 2 циља, 17 мера и 40 активности. У потпуности је реализована мера увођења контроле у процес спровођења

поступка Јавних набавки на нивоу локалне самоуправе и формирање услужног центра. Рад локалне самоуправе је у великој мери модернизован, али не и стандардизован. На средњем нивоу је реализација мера регионалног повезивања општина ради решавања заједничких инфраструктурних проблема, која је покренута само у области припреме регионалне депоније. Мере које су најмање реализоване односе се на јачање промоције општине за нове инвестиције путем опремања земљишта примарном инфраструктуром и формирање базе података о инфраструктури. У наредном периоду потребно је институционално решити питање планирања и праћења развоја инфраструктуре у граду, између осталог оснивањем организационе јединице у оквиру локалне самоуправе. Такође, потребно је ставити акценат на недовољно развијену партиципативну демократију и активно учешће у доношењу и измени закона и прописа.

У Димензији економског развоја и запошљавања дефинисано је 5 циљева, 9 мера и 21 активност. Основан је Савет за запошљавање који путем годишњих локалних акционих планова реализује мере за унапређење запошљавања, а нарочито прве шансе за приправнике и младе стручњаке без радног искуства. Поља на којима је најмање постигнуто односе се на регионализацију и оптимизацију рада ЈП и ЈКП, као и дефинисање стимулативних мера, изградњу техно-паркова, инкубатор центра, развој кластера у индустрији, пољопривреди и туризму, превасходно због недостатка комунално опремљеног земљишта у власништву града. Остварени резултат није постигнут ни када је реч о повећању броја опремљених локација за инвестирање које су у својини града, али је један број локација за инвестирање у јавној и приватној својини идентификован и маркетиншки обрађен, тако да је доступан потенцијалним инвеститорима. Институт градског менаџера није уведен, а институт градског архитекте је постојао само у краћем периоду.

Димензија саобраћаја покривала је 5 циљева, 18 мера и 44 задатка. Две краткорочне мере су реализоване у потпуности: ограничење брзине возила у граду по моделу 50/30/10 и оснивање организационе јединице за саобраћај. Активности које нису реализоване су израда саобраћајне студије за град Панчево, аутоматско управљање саобраћајем, стимулације за набавку нових возила, оснивање фонда за такве стимулације, стимулисање приватних улагања у еколошки прихватљива превозна средства градског саобраћаја, повезивање бицикличких стаза у зелени појас, стимулисање интермодализма у путничком и робном саобраћају у граду и окружењу, увођење система јединствене возне карте, као и анализа утицаја саобраћаја на здравље. Највећа пажња посвећивана је уређењу услуга такси превоза, а пројекат „Дан без аутомобила“ установљен је једном годишње, али његова примена је веома брзо престала. Савремени систем видео надзора постоји само на једној локацији у граду. Након приватизације Луке Дунав унапређење превоза робе речним путем потпуно је занемарено. Очекују се позитивни ефекти и растерећење робног саобраћаја у Панчеву након изградње обилазнице у Борчи, реконструкције железнице и изградње винчанског моста, што су инвестиције које се воде на републичком нивоу.

У Димензији Друштвени развој где је дефинисано 4 циља, 13 мера и 28 задатака, готово све активности су започете или реализоване. Нереализоване активности односе се на програм рационализације запослених и социјалног програма технолошког вишка, израде плана развоја људских капацитета, израде програма „Здрава храна“, стимулисања алтернативних облика предшколског васпитања и образовања, формирања Школске управе за Јужни Банат са седиштем у Панчеву, развијања и брендирања манифестационог туризма кроз маркетинг на домаћем и страном тржишту и регулисања јавног интереса у сектору медија.

У Димензији Просторно и урбанистичко планирање постављена су 3 циља, 7 мера и 32 задатка. Изостало је планирање урбанистичког развоја, скраћивање времена за доношење просторних и урбанистичких планова, повећање ефикасности у раду Градске управе и ЈП

„Дирекција за изградњу и уређење Панчева“. Такође нису довршени планови регулације за насељена места на територији града Панчева, координација израде просторних и урбанистичких планова са суседним општинама, нити је предвиђена градња обилазнице око Панчева. ГИС систем је уведен само делимично и треба га континуално развијати.

У Димензији Заштита животне средине наведен је 1 циљ, 5 мера и 123 задатка. Ова Димензија обухвата највише конкретних задатака, а већина је средњорочног карактера. Локални еколошки план није ажуриран, али је реализован велики део активности, посебно оне које се односе на индустријски и опасан отпад. Наведене активности усклађене су са новим прописима којима је регулисано управљање отпадом. Води се локални катастар загађивача, као и катастар зелених површина, донети су програми заштите животне средине у фабрикама ЈИЗ (с тим да су реализовани углавном у оквиру НИС РНП и делимично у оквиру ХИП "Петрохемије"). Реализују се пројекти гасификације и топлификације, започете су активности на водоснабдевању северних села. По питању управљања отпадом донет је план, отворен рециклажни центар за комунални отпад, решено привремено складиштење анималног отпада, урађени су пројекти санације за 5 сеоских сметлишта, формиран је локални фонд за заштиту животне средине, врши се мониторинг квалитета ваздуха, површинских и подземних вода, буке и полена, и о резултатима информисање јавност. Такође је урађен генерални пројекат третмана отпадних вода за град Панчево и насељена места, и именовани управљачи за сва заштићена природна добра. Активности које нису реализоване у претходном периоду су мониторинг квалитета земљишта, санација загађења земљишта услед НАТО бомбардовања, санација градске депоније, изградња постројења за пречишћавање отпадних вода, доношење ЈЕАП-а, Локалне агенде 21 као и Плана заштите од хемијског удеса.

У Димензији Смањење сиромаштва наведен је 1 циљ, 6 мера, 13 задатака. У оквиру ове Димензије донета је Стратегија за друштвену интеграцију Рома као и годишњи локални акционих планови запошљавања и Стратегија социјалне заштите са акционим планом. Неопходно је формирати фонд за подршку малим и средњим предузећима, увести већи степен субвенција за samozapošljavanje и отварање нових радних места, изградити базу података о социјалној структури становништва, проширити и стандардизовати услуге социјалне заштите. Ставити акценат на већи степен интеграције Рома као и већи степен социјалне сигурности за осетљиве категорије, у које спадају и радници фирми у стечају тј. реструктурирању.

1.3. Методологија процеса планирања и израде документа

Тим за ревизију Стратегије развоја града Панчева за период 2014-2020. године (у даљем тексту „Тим“) је отпочео са активностима доношењем временског плана активности који је обухватао неколико фаза:

- формирање и едукација Тима за вођење процеса планирања и израду стратегије
- снимање почетног стања, идентификовање кључних проблема и развојних потреба, анализа ресурса
- дефинисање мисије и визије развоја града
- дефинисање развојних приоритета, мера и активности за њихову реализацију
- израда Акционог плана
- спровођење процедуре усвајања
- медијска промоција процеса и исхода.

Тим се определио за партиципативни приступ планирању развоја града. Разлог за овакву одлуку је што објективније сагледавање кључних проблема у животу града, и

прикупљање аутентичних иницијатива и препорука за развој од стране различитих интересних група и грађана. У том циљу је у фази снимања почетног стања, поред прикупљања података из различитих сектора, одржано 13 састанака са фокус групама чији кључни актери су корисници у одређеној области привреде, пољопривреде, заштите животне средине, просторног и урбанистичког планирања и друштвеног развоја. На састанцима фокус група учествовало је укупно 279 стручњака, приватних предузетника, јавних радника, представника установа, ЈП, ЈКП и ОЦД. У наведеним областима су идентификовани кључни проблеми и потребе, узроци проблема и могућа решења. Иницијативе и предлози фокус група су разматрани на састанцима Тима и имплементирани у текст стратегије у Анексу 1 - Анализа почетног стања, као и у Плану мера и активности. Због потребе и намере да се у процес израде ревизије стратегије укључи општа јавност и што више субјеката, конструисане су три анкете:

- општа анкета за грађане
- анкета за привредне субјекте
- анкета о животној средини за грађане.

Анкете су биле доступне грађанима, установама, привредним организацијама и ОЦД у електронској форми на сајту града Панчева и преко *facebook* странице града два месеца. Штампану верзију грађани су могли добити у месним заједницама, Градском услужном центру, Скупштини града, Центру за културу.

У општој анкети грађани су наводили у каквом граду желе да живе, како виде град Панчево 2020. године, шта виде као најзначајније развојне потенцијале, а шта оцењују као највеће слабости града Панчева и давали предлоге у вези развоја града. Анкети се одазвало 748 учесника.

Анкета за привредне субјекте је достављена на адресе 130 привредних организација и обухватала је питања о њиховом пословању, тешкоћама, развојним плановима и предлозима за унапређење пословног амбијента у граду Панчеву. Прикупљени су подаци од 56 предузећа и 29 предузетника који запошљавају 1.779 лица.

Анкетом о животној средини обухваћена су најважнија питања о стању животне средине у граду и предлози за побољшање стања, о чему се изјаснило 223 грађана.

Подаци из свих анкета су разматрани и имплементирани у текст Стратегије.

Након анализе почетног стања, Тим је припремио стратешке циљеве и методологију за утврђивање приоритета, на основу које је Колегијум градског Већа дефинисао 11 стратешких приоритета.

Преднацрт Стратегије је упућен на разматрање Градском већу града Панчева, које је 20. августа 2014. године прихватило текст и упутило га на јавну расправу у трајању од 20 дана. Тим је организовао јавну расправу током које је одржано 11 јавних скупова у граду и насељеним местима, и на којима је директно учествовало 183 заинтересована стручњака, представника установа, привредних организација, ОЦД и грађана. У току јавне расправе стигло је 50 предлога и примедби на Преднацрт у писменој форми путем посебно припремљеног обрасца који је био доступан на сајту града, у МЗ и Услужном центру Градске управе. Прикупљене примедбе и предлози су обрађени и уврштени у текст, на основу чега је припремљен Нацрт стратегије развоја града Панчева 2014-2020. и упућен Градском већу ради разматрања и утврђивања предлога Скупштини града Панчева.

Стратегија развоја града Панчева 2014-2020. усвојена је седници Скупштине града Панчева одржаној _____ 2014. године. Усвајањем овог стратешког документа Стратегија развоја општине Панчево 2007-2025. - оперативна верзија, стављена је ван снаге.

1.4. Основни подаци о Панчеву

Подручје града Панчева налази се у Републици Србији, у Јужном Банату у поречју Дунава, Тамиша и Надела. Граничи се на северу са општинама Опово и Ковачица, на североистоку са општином Алибунар, на истоку са општином Ковин и на југу и западу са градом Београдом. Јужну и западну границу чине реке Тамиш и Дунав.

Подручје града Панчева заузима простор између 44,39 и 45,02 северне географске ширине и 20,32 и 20,55 источне географске дужине. Територија града покрива 75.628,79 ха или 756,29 км². Општина Панчево се састоји од десет насељених места: Панчево, Јабука, Качарево, Глогоњ, Банатско Ново Село, Долово, Старчево, Омољица, Банатски Брестовац и Иваново.

Захваљујући повољном географском положају, град Панчево има предуслове за динамичан развој јер се налази на 17 км од града Београда. Природни фактори су били одлучујући у формирању насеља па је Панчево, као и већина других насеља, подигнуто на ободу лесне терасе и алувијалне равни. Шире посматрано, град Панчево је на граници између планинског и брдовитог предела на југу и равничарског на северу.

Град Панчево има директан излаз на реке Дунав и Тамиш. Река Дунав као међународни пловни пут – “Коридор 7” је од великог значаја, јер су њиме повезане развијене земље средње Европе са аграрним земљама доњег Подунавља.

Поред изласка на реке, кроз град Панчево пролази и више главних магистралних путева и то:

- Е-70 међународни пут и железничка пруга Београд-Панчево-Вршац-Темишвар; на овом правцу се одвија и највећи део међународног промета Републике Србије и Републике Румуније
- Магистрална пруга Кикинда-Зрењанин-Панчево-Београд, као и државни пут I реда М-24.

Град Панчево је оснивач 38 јавних служби: 2 јавна предузећа, 14 јавних комуналних предузећа 9 домова културе у насељеним местима, Предшколске установе, Центра за таленте, Културног центра Панчева, Градске библиотеке, Народног музеја, Историјског архива, Завода за заштиту споменика културе, Јавног радиодифузног предузећа РТВ Панчево, Дома здравља, Апотеке и Туристичке организације. Панчево је и седиште једног броја покрајинских и републичких установа: Центар за социјални рад, Установа за смештај и збрињавање старих лица, Дом за децу без родитељског старања, Дом за следе и слабовиде, Дом за лица ометена у менталном развоју, Филијала Националне службе за запошљавање, Филијала пензијског и инвалидског фонда, Општа болница, Служба за катастар. У граду је активно преко 70 организације цивилног друштва, а годишње се одвија око 150 културних, спортских и привредно-туристичких манифестација.

Посебан ресурс града Панчева је велики број збртимљених градова и регија из више европских земаља: Булоњ Бјанкур у Француској, Решице у Румунији, Занштад у Холандији, Ставрополис и Неаполис у Грчкој, Приједор и Мркоњић град у Републици Српској, Куманово у Македонији, московска област Воскресенск и Ступино у Русији, провинција Равена у Италији, град Боњхад у Мађарској, Бела Слатина у Бугарској и Михаловци у Словачкој.

II ВИЗИЈА И МИСИЈА

ГРАД ПАНЧЕВО У БУДУЋНОСТИ

Грађани Панчева виде свој град у наредних шест година превасходно као град са великим бројем малих и средњих предузећа, породичним бизнисом и занатским радњама, као културни центар у којем се одржавају фестивали, манифестације и други културни догађаји, али и као град са развијеном пољопривредном производњом, великим привредним предузећима и компанијама.

Грађани су оценили да су главни развојни ресурси града Панчева реке Дунав и Тамиш, велике површине квалитетног пољопривредног земљишта, културно индустријско наслеђе са старим градским језгром и близина Београда са великим тржиштем роба и услуга.

Као главне слабости града препознате су неразвијена туристичка понуда и недостатак смештајних капацитета, недовољна ефикасност јавних служби у пружању услуга грађанима, дуготрајан процес ликвидације и приватизације друштвених предузећа, неискоришћеност потенцијала сеоског подручја, недостатак зелених површина и „слаба плућа града“, застарео систем комуналне инфраструктуре, недовољно опремљеног земљишта за пословне и индустријске зоне и раст сиве економије.

Приоритети у области заштите и очувања животне средине, у наредних 6 година у граду Панчеву су: побољшање квалитета ваздуха, санација и затварање неусловних депонија, изградња постројења за пречишћавање отпадних вода, пошумљавање и озелењавање градске територије, изградња канализационе инфраструктуре и увођење савременог система управљања комуналним отпадом. На основу иницијатива учесника у процесу израде стратегије и мишљења најшире јавности, водиле у развоју града Панчева су:

Визија

Град Панчево, место са већим бројем малих и средњих предузећа, опремљеним радним зонама, са бројним занатским радњама, развијенијом пољопривредном производњом, изграђеним модерним насељима, развијенијом туристичком понудом, чистијим рекама, уређеним обалама, шеталиштима, плажама, са више зеленила и уређеним старим градским језгром. Број запослених ће се, сходно претходно наведеном, повећати, а број социјално угрожених породица и појединаца смањити. У граду ће одговорно функционисати јавне службе, кроз примену ефикаснијих процедура и механизма за пружање услуга грађанима и побољшање квалитета живота и рада.

Мисија

Носиоци јавних функција ће спроводити стратешке циљеве и приоритете, у предвиђеним роковима, уз рационално коришћење свих расположивих ресурса за подршку одрживом, равномерном и целовитом развоју града Панчева. Локална самоуправа са Јавним, Јавним комуналним предузећима и установама ће на законит, професионалан и ефикасан начин, уз коришћење свих доступних извора и средстава финансирања као и савремених научних знања, спроводити планиране пројекте, мере и активности у сарадњи и партнерству са приватним и цивилним сектором.

У локалној заједници ће се, у реализацији стратешких циљева, заговарати и примењивати следећи **принципи и вредности**:

- поштовање људских права и достојанства
- стварање једнаких шанси за све
- обезбеђивање учешћа грађана у доношењу одлука од општег значаја
- ефикасност и доступност услуга грађанима у средини у којој живе
- јавност рада јединица локалне самоуправе, установа, ЈП и ЈКП.

III РАЗВОЈНИ ЦИЉЕВИ И СТРАТЕШКИ ПРИОРИТЕТИ

Концепт одрживог развоја подразумева *процес промена* унутар кога су коришћење ресурса, усмеравање инвестиција, оријентација технолошког развоја и институционалне промене повезане и омогућавају коришћење садашњих и будућих потенцијала ради задовољења људских потреба и аспирација. То значи да реализација постављених циљева, која би омогућила раст и развој у оквиру једног сектора, не би смела да доведе до запостављања раста у другом сектору. Потребно је да стратешки циљеви буду економски, социјално и еколошки одрживи, што нужно захтева интерсекторски приступ, како у процесу планирања, тако и у процесу њихове реализације.

Одрживост је условљена целовитошћу и синергијом, а без достигнутог друштвеног консензуса нема привредног и друштвеног развоја. Дакле пут „ка бољем“ је „поплочан“ друштвеним консензусом који се ослања на: **ресурсе** („да знам чиме располажем“), **визију** („да видим будућност“), **знање** („да знам шта не знам“) и **вољу** („да издржим и да спроведем“).

На основу анализе почетног стања, идентификације кључних проблема, могућих решења у оквиру расположивих ресурса града Панчева и шире друштвене заједнице, утврђени су развојни циљеви по областима.

Локални економски развој

Кључни проблеми у области локалног економског развоја су: негативан имиџ града Панчева, непостојање опремљених радних зона, нерешени имовинско правни односи, неискоришћени развојни ресурси, непостојање туристичке инфраструктуре и туристичке понуде града Панчева, спорост градске администрације и других јавних служби у процесу прибављања свих врста дозвола, непотпуна комуникација јединице локалне самоуправе и привредника, локални прописи који не прате нове трендове у пословању, одсуство пословних активности у центру града, висока незапосленост.

Кључни ресурси: повољан геостратешки положај Панчева, богато културно индустријско наслеђе (*brownfield*) и велики број напуштених предузећа, близина Београда, развијена локална самоуправа, мрежа Јавних, Јавних комуналних предузећа и установа.

Кључне препоруке: инфраструктурно опремити радне зоне и фазно планирати опремање *greenfield* локација, креирати моделе искоришћења ресурса „напуштених предузећа“ и других *brownfield* локација и објеката, увести редовне консултације са привредним сектором у циљу стварања повољног пословног окружења, промовисати концепт предузетништва, примењивати јавно-приватно партнерство, пружати подршку почетницима у бизнису, ажурније усклађивати локалне са покрајинским и републичким прописима.

Развојни циљеви:

- **унапређивање пословног амбијента**
- **повећање запослености кроз увођење стимулативних мера у области локалног економског развоја и запошљавања**
- **развој туризма, укључивање туристичке понуде Панчева у понуду Београда.**

Пољопривреда

Кључни проблеми: значајне површине у атару су закоровљене и обрасле шикаром, атарски путеви су лошег квалитета и сужени, недостатак ветрозаштитних појасева, нефункционалност каналске мреже услед нередовног одржавања, низак ниво културе у понашању пољопривредних произвођача према земљишту, атарским путевима, каналима, одлагању отпада, што доводи до запуштене и деградираних инфраструктуре атара, помор дивљачи и загађеност атара последица су непрописног одлагања амбалаже од пестицида, остатака пестицида, хемијски третираног семена и прекомерне употребе пестицида, недовољни су ефекти увођења пољочуварске службе, недовољно је уважавање захтева и предлога пољопривредних произвођача од стране града, недовољна издвајања из градског буџета за пољопривреду, недовољна подршка развоју пчеларства, производњи лековитог биља, сточарства и ловног туризма, слаба сарадња земљорадничких задруга и удружења пољопривредних произвођача, постоје тешкоће у пласману пољопривредних производа, није спроведена комасација, парцеле према катастру се не подударaju са стањем на терену, велика миграција радно способног сеоског становништва у град.

Кључни ресурси: земљиште од 1. до 4. класе заузима $\frac{3}{4}$ укупних пољопривредних површина а пољопривредне површине чине 83,38% територије града Панчева, постоје природне погодности за ратарску, воћарску и виноградарску производњу, близина великог тржишта погодног за пласман пољопривредних производа, традиција и обученост становништва у бављењу пољопривредном производњом, значајан број образованих пољопривредника спремних на примену иновација у производњи и тржишном приступу, могућност пласмана пољопривредних производа кроз туризам, ресурси за развој ловног туризма (распрострањеност дивљачи, активно 500 ловаца), развијене привредно туристичке манифестације.

Кључне препоруке: ускладити катастарско стање земљишта у државној и приватној својини са стањем на терену кроз спровођење комасације у свим катастарским општинама, утврдити површине за пошумљавање и деградираних површине пренаменити у шумско земљиште, подстицати формирање земљорадничких задруга, редовно одржавати каналску мрежу, изградити прелазе преко канала и извршити реконструкције канала, изградити отворену каналску мрежу за сва насеља, спроводити програме едукације становништва о мерама одржавања канала, понашања и рада са машинама у простору око канала.

Развојни циљ:

- **унапређивање пољопривредне производње и атарске инфраструктуре**

Заштита животне средине

Кључни проблеми: Панчево је сврстано у подручја загађене и деградиране животне средине са прекомерно загађеним ваздухом, суспендованим честицама чађи, које имају негативан утицај на човека, биљни и животињски свет. Квалитет воде за пиће у Долову, Качареву, Јабуци, Глогоњу и Банатском Новом Селу не задовољава стандарде, а непречишћене отпадне воде из индустријских постројења и комуналног система без третмана се упуштају у водотоке, мелиоративне канале, водопрпусне септичке јаме и у појне бунаре. Постоји ризик од загађења воде, земљишта, ваздуха и здравља људи услед коришћења неусловних депонија и постојања великог броја „дивљих“ одлагалишта отпада. Ниво озелењености у граду је 12 пута мањи у односу на норму за градове на рекама.

Кључни ресурси: урађен је Генерални пројекат третмана комуналних отпадних вода са претходном студијом оправданости за град Панчево и сва насељена места. Просторним планом града Панчева предвиђено је да се површине под шумама и шумским земљиштем са 2147,91 ha повећају на 2453,14 ha. Донета су два плана - Локални план управљања отпадом за град Панчево и Регионални план управљања отпадом за регион Панчево/Опово. Обезбеђена су финансијска средства за завршетак Регионалне депоније у Панчеву“, садржај тешких метала у земљишту на испитиваним локалитетима омогућава производњу здравствено безбедне хране.

Кључне препоруке: обезбедити редован мониторинг квалитета ваздуха, површинских и подземних вода и земљишта, очувати и побољшавати квалитет пољопривредног земљишта, реализовати пројекте санације и затварања постојећих депонија и пуштање у рад нове санитарне депоније, реализовати пројекте озелењавања, повећати проценат учешћа обновљивих извора енергије у укупној производњи и потрошњи енергије, обезбедити подстицајне мере за примену мера енергетске ефикасности у зградарству и енергетску санацију објеката, повећати број програма и активности које се финансирају из локалног фонда за заштиту животне средине.

Развојни циљеви:

- *побољшање квалитета животне средине*
- *развој одрживог система управљања отпадом*
- *подизање нивоа енергетске ефикасности и коришћења алтернативних извора енергије*

Урбанизам и инфраструктура

Кључни проблеми: град нема евиденцију своје имовине и не врши редовно упис, недовољно је учешће јавности током јавног увида. Урбанистички планови су делом предуга процедура за доношење планова, а делом недовољно одређени да би били јасни за спровођење. Захтеви који се упућују Секретаријату за урбанизам нису комплетни, непотпуна је комуникација са странкама у процесу праћења статуса предмета, јавне службе рестриктивно тумаче прописе, непримерено је проширење грађевинског реона у насељним местима. Поједине локације у центру су неактивне због превисоких трошкова опремања и мале дозвољене квадратуре/спратности, видан недостатак локација за изградњу више породичних објеката. Град нема где да се шири, не постоји мапа власништва у планским документима, а проблеми прикључака су присутни у новоизрађеним улицама. Код мањих парцела проблем настаје

услед прописаног процента зелене површине, скупа је сагласности за градњу од стране Завода за заштиту споменика културе, скупни прикључци на магистрални пут, недовољан број паркинг места на јавним површинама, енергетска ефикасност објеката у Панчеву је на ниском нивоу.

Ресурси: развијена институционална инфраструктура у области урбанизма, планирања и комуналних услуга, донет велики број планских докумената, започета изградња водоводне и канализационе мреже на целој територији града, развијена грејна мрежа, повезаност са важним саобраћајним коридорима, постојање Луке Дунав на територији Панчева, међународни бициклички путеви Еуро Вело 6 и 11.

Препоруке за развој: оформити саветодавно тело које би се бавило питањима од значаја, активирати Старо градско језгро као пословно-туристичку зону, одредити зоне у којима су дозвољене производне активности, обезбедити нове локације за стамбену изградњу, презентација нацрта планова у месним заједницама у насељеним местима и локалним медијима, унапредити сарадњу ЈП Дирекције, Секретаријата за урбанизам и Комисије за планове, припремати разумљиви информативни материјал у циљу већег учешћа јавности приликом јавног увида, учинити доступним јавности информације о изградњи/реконструкцији улица, проглашењу улица, експропријацији земљишта и комуналном опремању, редовно издвајати средства за експропријацију земљишта, омогућити доступност информација о условима градње путем интернета, подстицати пројекте ЕЕ, дефинисати и спроводити мере саобраћајне политике у правцу еколошки прихватљивијих решења и масовнијег коришћења бицикала на територији града, обезбедити више паркинг места, на одређеним линијама ЈГС увести аутобусе малог капацитета, спроводити мере ЕЕ на објектима јавне намене, увести мераче потрошње топлотне енергије и енергената.

Развојни циљеви:

- **унапређивање процеса планирања у циљу квалитетније израде просторног плана и урбанистичких планова**
- **унапређивање комуналне инфраструктуре на целој територији града.**

Друштвени развој

Кључни проблеми: део локалних прописа је застарео, у различитим одлукама и правилницима неусклађено је регулисање исте материје, недовољна међусекторска сарадња јавних служби, недовољна територијална доступност различитих услуга грађанима у насељеним местима, није заживела пракса програмског буџетског планирања, релативно незадовољство грађана квалитетом услуга и ефикасношћу у раду јавних служби, постојање неформалних насеља и нелегалних стамбених објеката у којима живе ромске породице.

Кључни ресурси: развијена мрежа васпитно-образовних установа, установа социјалне и здравствене заштите, културе и спорта, локална самоуправа са високим нивоом институционалне инфраструктуре, велики број профилисаних и активних ОЦД, локални медији, донете секторске стратегије и акциони планови, дефинисане локације за изградњу станова социјалног становања, развијено партнерство са међународним организацијама у коришћењу донаторских средстава.

Кључне препоруке: модернизација опреме и процеса рада јавних служби и подизање капацитета људских ресурса, унапређење и развијање праксе интерсекторске сарадње, унапређивање јавности у раду јавних служби, боља доступност информација од значаја за остваривање права и задовољавање потреба грађана, повећање територијалне и физичке доступности свих врста услуга и програма, подизање капацитета људских ресурса у области програмског буџетирања у јавним службама, урбанистичким плановима дефинисати локације за изградњу станова за потребе социјалног становања које су економски и социјалне одрживе за кориснике, покренути активности на легализацији ромских насеља, конкурсе града Панчева намењене пројектима и програмима ОЦД конципирати тематски, у складу са стратешким приоритетима.

Развојни циљеви:

- модернизација и унапређивање рада јавних служби и потпуније коришћење надлежности локалне самоуправе и
- унапређивање социјално-економског положаја друштвено-осетљивих група

У процесу планирања дефинисани су следећи стратешки приоритети:

Ранг	ПРИОРИТЕТ	Општи показатељи	Сектори деловања
1.	Унапређивање пословног амбијента	-опремљене радне зоне -пројектно-техничка документација - укљученост привредних субјеката -научни и стручни скупови -измене локалних прописа	-ЛЕР -урбанистичко планирање и изградња -привреда -комунални послови -пореска политика
2.	Повећање запослености кроз увођење стимулативних мера у области локалног економског развоја и запошљавања	-подстицаји за почетнике у бизнису и технолошке вишкове -обуке незапослених за дефицитарна занимања -коришћење пословног простора	-локална самоуправа -пореска политика -привреда -социјална заштита
3.	Унапређивање комуналне инфраструктуре на целој територији града	-водовод и канализација -грејање -саобраћај -отпад -објекти и површине јавне намене	-локална самоуправа -комунални послови -урбанистичко планирање и изградња -заштита животне ср.
4.	Унапређивање пољопривредне производње и атарске инфраструктуре	-квалитет пољопривредног земљишта -каналска мрежа, атарски путеви и отресишта - едукације пољопривредника -план комасације -удруживање произвођача -закуп пољ. земљишта	-локална самоуправа -пољопривреда -заштита животне ср. -урбанистичко планирање и изградња -комунални послови

		-програми подршке производњи	
5.	Побољшање квалитета животне средине	-катастар загађивача -количина зелених површина -квалитет ваздуха, воде и земљишта -ревитализована подручја -начин грејања	-локална самоуправа -заштита животне ср. -комунални послови -урбанистичко планирање и изградња
6.	Развој одрживог система управљања отпадом	-комунална опремљеност -посебни токови отпада -укљученост грађана -локални прописи	-локална самоуправа -комунални послови -заштита животне ср.
7.	Подизање нивоа енергетске ефикасности и коришћења алтернативних извора енергије	-локалне одлуке -кампање -едукације -стамбени и јавни објекти -мере уштеда енергије -чисте технологије -примена принципа добре праксе и одрживог развоја	-локална самоуправа -урбанистичко планирање и изградња -заштита животне ср.
8.	Унапређивање процеса планирања у циљу квалитетније израде просторног плана и урбанистичких планова	-јавне презентације планова -учешће грађана -учешће стручњака -интерсекторска сарадња -интегративни приступ -претходне анализе	-локална самоуправа -урбанистичко планирање и изградња -заштита животне ср.
9.	Унапређивање социјално-економског положаја друштвено-осетљивих група	-базе података о социјалној структури становништва -становљење и запошљавање -остваривање људских права	-локална самоуправа -социјална заштита -урбанистичко планирање и изградња
10.	Модернизација и унапређивање рада јавних служби и потпуније коришћење надлежности локалне самоуправе	- доступност услуга -јавност у раду -програми стручног усавршавања -коришћење ИТ алата -интерсекторска сарадња -локални прописи -мониторинг стратегија и акционих планова	-локална самоуправа -комунални послови -информисање
11.	Развој туризма, укључивање туристичке понуде Панчева у понуду Београда	-туристичка инфраструктура -туристичка понуда града -програми -акциони планови -бициклическе стазе	-локална самоуправа -туризам -урбанистичко планирање и изградња -заштита животне ср.

IV ПЛАН МЕРА И АКТИВНОСТИ

Да би се омогућило усмеравање и праћење кретања ка одрживом развоју потребно је да буду квалитативно дефинисани општи интерсекторски и интегрисани развојни циљеви, одабран сет индикатора који обезбеђује могућност праћења реализације циљева, опис и оцена достигнутог нивоа развоја у претходном периоду и циљеви операционализованни кроз конкретне пројекте, мере и активности планиране у одређеним временским интервалима са дефинисаном одговорношћу за њихову реализацију.

СТРАТЕШКИ ПРИОРИТЕТ 1 : Унапређивање пословног амбијента

Програми/ Мере	Активности/ пројекти	Период реализац.	Носиоци	Индикатори
1.1 Програм мера подршке за развој МСПП	1.1.1 Оснивање Фонда за развој привреде	2015.	Градско веће, Секретаријат за привреду и економски развој, Привредни савет	Одлука, годишњи програми и планирана средства
	1.1.2 Сарадња са пословном заједницом	2014-2020.	Секретаријат за привреду и економски развој, Привредни савет	Консултације поводом одређивања висине накнада и такси и сл., праћење ставова пословне заједнице о квалитету пословног окружења, анкете, сајмови, семинари
	1.1.3 Промовисање концепта предузетништва и подизање нивоа предузетничке културе	2014-2020.	Секретаријат за привреду и економски развој, Привредни савет	Број одржаних промоција, додељене награде за најбоље привреднике, послодавце, конкурс за иновативне пословне идеје, организовање „Дана науке и развоја“
	1.1.4 Дефинисање зоне унапређеног пословања у Старом градском језгру	2015-2016.	Градско веће, Секретаријат за привреду и економски развој, Дирекција	Успостављена зона, утврђени критеријуми пословања и мере подршке, број предузетника у Старом градском језгру
	1.1.5 Израда студије <i>browfield</i> објеката и локација, са потенцијалним решењима за њихову ревитализацију	2015-2017.	Градско веће, Секретаријат за привреду и економски развој, Секретаријат за урбанизам, грађевинске и стамбено-комуналне послове, Привредни савет, Завод за заштиту споменика културе, ЈП Дирекција	Утврђивање концепта и методологије, укључени стручњаци, израђена студија
1.2 Унапређење привлачења инвестиција	1.2.1 Формирање центра за издавање грађевинских дозвола (ЦИД)	2015-2016.	Секретаријат за привреду и економски развој, Секретаријат за урбанизам, грађевинске и стамбено-комуналне послове, Служба за заједничке послове, ЈП Дирекција, ЈКП	Обезбеђивање техничких и људских ресурса, успостављање процедура, потписани протокол о сарадњи, период за издавање дозвола

	1.2.2 Израда стратегије привлачења инвестиција 2017-2020	2015-2016.	Секретаријат за привреду и економски развој, Секретаријат за урбанизам, грађевинске и стамбено-комуналне послове, ЈП Дирекција, ЈКП	Одлука ГВ, формиран тим, припремљена и усвојена стратегија са АП
	1.2.3 Унапређивање управљања капиталним инвестицијама	2015.	Секретаријат за привреду и економски развој, Секретаријат за урбанизам, грађевинске и стамбено-комуналне послове, Секретаријат за финансије, ЈП Дирекција, ЈКП	Формирање тима стручњака на нивоу града за веће инвестиције, период за припрему локације и издавање дозвола и реализацију инвестиције
	1.2.4 Сарадња са институцијама НАЛЕД, СКГО, ВИП, СИЕПА, РЦР Банат, Сенат привреде Србије и др.	2014-2020.	Секретаријат за привреду и економски развој, Градска управа	Пројекти сарадње
	1.2.5 Рационалније коришћење ресурса кроз јачање јавно-приватног партнерства	2016-2020.	Градско веће, Секретаријат за привреду и економски развој, Секретаријат за урбанизам, грађевинске и стамбено-комуналне послове, Секретаријат за скупштинске послове, послове градоначелника и ГВ, Секретаријат за финансије, ЈП, ЈКП	Број иницираних пројеката, број потписаних уговора о ЈПП
1.3 Инфраструктурно опремање градних зона	1.3.1 Израда пројектно-техничке документације за фазно опремање Северне индустријске зоне	2015-2016.	Тим за пословне зоне, Секретаријат за урбанизам, грађевинске и стамбено-комуналне послове, ЈП Дирекција, ЈКП Водовод и канализација	Обезбеђена средства, спроведена јавна набавка, прибављена грађевинска дозвола
	1.3.2 Фазно инфраструктурно опремање Северне индустријске зоне	2014-2017.	Тим за пословне зоне, Секретаријат за урбанизам, грађевинске и стамбено-комуналне послове, ЈП Дирекција, ЈКП Водовод и канализација	Изградња приступних и интерних саобраћајница, трафо станице, водовода и канализације
	1.3.3 Израда пројектно-техничке документације за фазно опремање трговинско пословне зоне Мали Рит	2017-2019.	Секретаријат за урбанизам, грађевинске и стамбено-комуналне послове, ЈП Дирекција, ЈКП Водовод и канализација	Обезбеђена средства, спроведена јавна набавка, прибављена грађевинска дозвола
	1.3.4 Реализација I фазе инфраструктурног опремања	2020.	Секретаријат за урбанизам, грађевинске и стамбено-комуналне послове, ЈП	Обезбеђена средства, спроведена јавна набавка, закључен уговор

	трговинско пословне зоне Мали Рит		Дирекција, ЈКП Водовод и канализација	
	1.3.5 Изграђена канализација у Старој Утви и Скадарској	2016-2017.	Тим за пословне зоне, Секретаријат за урбанизам, грађевинске и стамбено-комуналне послове, Секретаријат за заштиту животне средине, ЈП Дирекција, ЈКП Водовод и канализација	Планска документација, израђена пројектна документација, обезбеђена средства, употребна дозвола
	1.3.6 Инфраструктурно опремање <i>greenfield</i> локација	2015-2020.	Тим за пословне зоне, Секретаријат за урбанизам, грађевинске и стамбено-комуналне послове, ЈП Дирекција, ЈКП Водовод и канализација	Планска документација, израђена пројектна документација, прибављена грађевинска дозвола
1.4 Побољшање имица града	1.4.1 Приступање процесу брендирања града Панчева	2016.	Кабинет градоначелника, остале стручне службе ГУ, ТОП	Одлука ГВ, решење о формирању тима, планирана средства, обезбеђене консултантске услуге, донет програм са АП за период 2016-2020
	1.4.2 Утврђивање идентитета града	2016-2017.	Кабинет градоначелника, остале стручне службе ГУ, ТОП	Истраживање просторних, технолошких, урбанистичких, природних, историјских, еколошких, друштвених атрибута који утичу на општу перцепцију града становника, предузетника, инвеститора, посетилаца и др. циљних група
	1.4.3 Развој новог идентитета - брэнда града.	2017-2020.	Кабинет градоначелника, остале стручне службе ГУ, ТОП	Тим стручњака из области маркетинга и односа с јавношћу, туризма..., програм са АП, планирана финансијска средства годишње, започета реализација

СТРАТЕШКИ ПРИОРИТЕТ 2 : Повећање запослености кроз увођење стимулативних мера у области локалног економског развоја и запошљавања

Програми/ Мере	Активности/ пројекти	Период реализац.	Носиоци	Индикатори
2.1 Коришћење пословног простора у власништву града као подршке	2.1.1 Израда програма пословних инкубатора, уметничких радионица, атељеа, модних и дизајнерских студија,	2017.	Секретаријат за јавне службе, Служба за заједничке послове, Секретаријат за привреду и економски развој, Секретаријат за урбанизам, грађевинске и стамбено-комуналне послове, ЈП	Програм ускађен са критеријумим из Одлуке о зони унапређеног пословања и са другим градским одлукама, усвојен програм, одређена средства за 2018. годину

запошљавања и самозапошљавања	заната и сл.		Дирекција	
2.2 Пружање подстицаја за почетнике у бизнису и технолошке вишкове	2.2.1 Увођење олакшица и подстицаја	2015-2020.	Градско веће, Секретаријат за пореску администрацију, Секретаријат за привреду и економски развој, ЈП Дирекција	Донете одлуке ГВ о олакшицама, продужење грејс периода за плаћање локалних пореза у 1. години пословања, конкурси за МСПП сектор, програм менторинга и подршке за почетнике у бизнису
	2.2.2 Подршка старим занатима и домаћој радиности	2014-2020.	Секретаријат за привреду и економски развој, Секретаријат за пољопривреду и рурални развој, Секретаријат за јавне службе и социјална питања, ТОП	Годишњи конкурс, број реализованих пројеката, организована продаја рукотворина
2.3 Стварање услова за запошљавање технолошких вишкова и незапослених кроз обуке за дефицитарна занимања	2.3.1 Ангажовање привредних друштава и образовних установа у циљу обуке технолошких вишкова и незапослених	2015-2020.	Служба за заједничке послове, Секретаријат за јавне службе и социјална питања, Секретаријат за привреду и економски развој	Уговори о сарадњи, интегрисано у програм ЛАПЗ-а, Изградња радионице ЕТШ и Машинске школе

СТРАТЕШКИ ПРИОРИТЕТ 3 : Унапређивање комуналне инфраструктуре на целој територији града

Програми/Мере	Активности/ пројекти	Период реализац.	Носиоци	Индикатори
3.1 Ефикасније планирање изградње комуналне инфраструктуре	3.1.1 Израда плана комуналног инфраструктурног опремања града 2015-2020	2014-2015.	ЈП Дирекција, Секретаријат за урбанизам, грађевинске и стамбено-комуналне послове, Секретарија та финансије, ЈКП, ЈП ГСА	Одлука ГВ, формиран тим, урађен и усвојен план
	3.1.2 Припрема приоритетних инфраструктурних пројеката за суфинансирање из	2014-2020.	Секретаријат за привреду и економски развој, ЈП, ЈКП, СЛАП менаџери и координатор	Број припремљених инфраструктурних пројеката за финансирање годишње (пројектна документација, студије изводљивости)

	домаћих и страних фондова			
3.2 Уређење објеката јавне намене и јавних простора	3.2.1 Измештање старог бувљака и дефинисање простора за продају огрева	2015-2016.	ЈП Дирекција, Секретаријат за урбанизам, грађевинске и стамбено-комуналне послове, ЈКП Зеленило, ЈКП Хигијена	Дефинисање локације у плановима, израда техничке документације, одређивање средстава, изградња и опремање
	3.2.2 Наткривање Зелене пијаце, са уградњом соларних панела према постојећем пројекту	2015-2016.	ЈКП Зеленило, Секретаријат за урбанизам, грађевинске и стамбено-комуналне послове,	Обезбеђена средства у буџету града и из других извора, спроведени радови, функционалност пијаце, годишње уштеде енергије
	3.2.3 Уређење пијачних простора у свим насељеним местима	2015-2020.	МЗ и ЈКП у насељеним местима, Секретаријат за урбанизам, грађевинске и стамбено-комуналне послове, ЈКП и МЗ насељених места	Израђена анализа потреба и плана опремања, плански дефинисане локације, техничка документација, број уређених и опремљених пијачних простора годишње
	3.2.4 Проширење новог гробља	2014-2016.	Секретаријат за урбанизам, грађевинске и стамбено-комуналне послове, ЈКП Зеленило	Капацитети за пружање услуге (број нових гробних места)
	3.2.5 Проширење гробаља у насељеним местима	2015-2020.	МЗ и ЈКП насељених места	Капацитети за пружање услуге (број нових гробних места по селима)
	Уређење градског купалишта	2018-2020.	ЈКП Зеленило, ЈП Дирекција, ЈКП Хигијена	Адаптиран објект Марко Кулић, уређена и опремљена градска плажа
	3.2.6 Изградња јавне гараже и тоалета	2015-2017.	Секретаријат за урбанизам, грађевинске и стамбено-комуналне послове, ЈП Дирекција, ЈКП Хигијена	Одређене локације за јавну гаражу и тоалете, изградња гаража и тоалети
	3.2.7 Обезбеђење паркинга за теретна возила у граду	2016-2017.	Секретаријат за урбанизам, грађевинске и стамбено-комуналне послове, Агенција за саобраћај, ЈКП Хигијена, ЈП Дирекција	Планом дефинисана локација, израђена техничка документација, изградња и опремање паркинга
	3.2.8 Изградња унутарблоковских саобраћајница и комуналне инфраструктуре	2016-2018	ЈП Дирекција, ЈКП Водовод и канализација, Секретаријат за урбанизам, грађевинске и стамбено-комуналне послове	Сачињена техничка документација, број уређених унутарблоковских дворишта годишње (Америчке зграде, Др Ж.Фогараша - С. Касапиновића итд)
	3.2.9 Заговарање принципа урбане	2015-2020.	Секретаријат за урбанизам, грађевинске и стамбено-комуналне послове, ЈП	Број промотивних догађаја годишње

	културе, превенција и санирање неадекватне градње		Дирекција, Секретаријат за инспекцијске послове, Комунална полиција	
3.3 Унапређивање водоводно-канализационе мреже	3.3.1 Програм одржавања, обнове и заштите бунара и изворишта	2015-2020.	ЈКП Водовод и канализација, Секретаријат за урбанизам, грађевинске и стамбено-комуналне послове	Усвојен програм, планирана средства и број интервенција годишње
	3.3.2 Изградња и реконструкција објеката у оквиру постројења за пречишћавање воде за пиће	2015.	ЈКП Водовод и канализација	Израда пројектно-техничке документације, годишње планирање средстава, доступност исправне воде за пиће
	3.3.3 Израда пројектно техничке документације за завршетак радова на изградњи водоводне инфраструктуре на територији Панчева	2014-2020.	ЈКП Водовод и канализација	Број пројеката годишње
	3.3.4 Прикључење на градску водоводну мрежу за насељена места Јабука, Долово, Качарево, Глогоњ, Б. Н. Село и реконструкција водоводних мрежа у Глогоњу, Б.Н. Селу и Долову	2014-2020.	ЈКП Водовод и канализација	Израда пројектно техничке документације, годишње планирање средстава, доступност исправне вода за пиће грађанима
	3.3.5 Изградња ППОВ за територију града Панчева (град и насељена места)	2015-2020.	ЈКП Водовод и канализација, Секретаријат за заштиту животне средине, Секретаријат за урбанизам, грађевинске и стамбено-комуналне послове	Плановима дефинисане локације, израда пројектно-техничке документације, број изграђених постројења
	3.3.6 Завршетак изградње канализационе мреже на целој територији града према	2015-2020.	ЈКП Водовод и канализација, Секретаријат за заштиту животне средине, Секретаријат за урбанизам, грађевинске и стамбено-комуналне	Урађени пројекти, дужина изграђене мреже, број нових прикључака, подстицајне мере за нове прикључке грађана, број издатих решења за нелегалне прикључке

	Плану капиталних инвестиција и инфраструктурног опремања града Панчева		послове	
	3.3.7 Израда пројектно-техничке документације за потамишки колектор са реконструкцијом црпне станице	2014-2015.	Радна група за потамишки колектор, Градска управа, ЈКП Водовод и канализација	Решавање имовинско правних односа, урађен пројекат
	3.3.8 Фазна изградња потамишког колектора са црпном станицом	2015-2020.	Радна група за потамишки колектор, Градска управа, ЈКП Водовод и канализација	Планирана средства годишње, дужина изграђене мреже
	3.3.9 Израда пројектно-техничке документације за унапређење система атмосферске канализације на територији Панчева	2014-2017.	ЈКП Водовод и канализација, Секретаријат за урбанизам, грађевинске и стамбено-комуналне послове	Урађени пројекти
	3.3.10 Изградња и одржавање система атмосферске канализације у насељеним местима	2015-2020.	МЗ и ЈКП насељених места	Годишња динамика чишћења канала, пројектна документација, број км новоизграђених канала
	3.3.11 Одржавање система за одбрану од поплава на целој територији града	2015-2020.	Штаб за ванредне ситуације, Служба за заједничке послове	Израђен програм за одбрану од поплава за 2016-2020, годишња динамика одржавања система
	3.3.12 Реконструкција испуста атмосферске канализације у Тамиш	2015-2016.	ЈКП Водовод и канализација	Израђена техничка документација, реконструисан испуст
3.4 Унапређивање саобраћајне мреже и услуга јавног саобраћаја	3.4.1 Спровођење мера унапређења јавног саобраћаја према Студији саобраћаја на територији града	2014-2020.	ЈКП АТП, Агенција за саобраћај	Број замењених аутобуса, број линија и фреквенција полазака, годишњи остварени приход и расход

	Панчева			
	3.4.2 Изградња и обнова аутобуских стајалишта према Студији саобраћаја на територији града Панчева	2014-2020.	ГУ, ЈП Дирекција, Агенција за саобраћај, АТП	Уређена стајалишта на територији града
	3.4.3 Изградња паркинга за теретна возила за превоз опасног терета	2016-2018.	ЈП Дирекција, Агенција за саобраћај, ЈКП Хигијена	Плански одређена локација, урађена техничка документација, планирана средства и реализован пројекат

СТРАТЕШКИ ПРИОРИТЕТ 4 : *.Унапређивање пољопривредне производње и атарске инфраструктуре*

Програми/ Мере	Активности/ пројекти	Период реализац.	Носиоци	Индикатори
4.1. Планирање и подршка развоју пољопривреде	4.1.1 Доношење стратегије развоја пољопривреде за период 2016-2020. година	2015-2016.	Секретаријат за пољопривреду и рурални развој	Одлука ГВ, формиран тим, припремљена и усвојена стратегија са АП
	4.1.2 Доношење годишњих АП руралног развоја	2015-2020.	Секретаријат за пољопривреду и рурални развој	Одлука ГВ, формиран тим, усвојени АП
	4.1.3 Промоције задругарства и удруживања	2015-2020.	Секретаријат за пољопривреду и рурални развој, Секретаријат за привреду и економски развој	Број одржаних инфо дана, основане задруге и удружења
	4.1.4 Формирање аграрног фонда	2016.	Градско веће, Секретаријат за пољопривреду и рурални развој	Одлука ГВ, донет програм Фонда за 2017-2020, планирана средства годишње, број пројеката и корисника средстава годишње
	4.1.5 Конкурс за стимулативне мере за пољопривредна удружења и кластере	2015-2020.	Секретаријат за пољопривреду и рурални развој	Планирана средства годишње, број конкурса, број корисника средстава годишње
	4.1.6 Оснивање пољопривредног инкубатора	2018- 2020.	Градско веће, Секретаријат за пољопривреду и рурални развој	Одлука ГВ, основан инкубатор, планирана средства, број корисника годишње
	4.1.7 Покретање иницијативе за повећање доступности	2015.	Секретаријат за пољопривреду и рурални развој, ГВ, Скупштина града	Промене у организацији ветеринарске службе, доступност корисницима

	ветеринарских савета и служби у селима			
	4.1.8 Израда годишњих програма „зелене тезге“	2015-2020.	Секретаријат за пољопривреду и рурални развој	Број корисника „зелених тезги“ годишње, број произвођача органских производа
4.2 Програми заштите, уређења и коришћења пољопривредног земљишта	4.2.1 Израда планова комасације за Долово, Качарево, Иваново и спровођење постојећих планова комасације	2014-2020.	Секретаријат за пољопривреду и рурални развој, Комисија за комасацију	Формирана комисија, број КО у којима је спроведена комасација
	4.2.2 Утврђивање квалитета земљишта и израда педолошке карте	2016-2020.	Секретаријат за пољопривреду и рурални развој, Секретаријат за заштиту животне средине	Број урађених анализа годишње, израђене педолошке карте према приоритетима из стратегије развоја пољопривреде
	4.2.3 Унапређење транспарентности у изради годишњег програма заштите, уређења и коришћења пољопривредног земљишта и процедуре закупа	2015-2020.	Комисија за закуп државног пољопривредног земљишта и Комисија за израду програма, Секретаријат за пољопривреду и рурални развој	Број одржаних јавних скупова и презентација, број примедби
	4.2.4 Унапређивање рада пољочуварске службе	2015-2020.	Секретаријат за пољопривреду и рурални развој	Обезбеђена средства годишње, број пољочувара, број решених предмета годишње
4.3 Унапређивање пољопривредне инфраструктуре	4.3.1 Уређење атарских путева	2015-2020.	Секретаријат за пољопривреду и рурални развој, ЈП Дирекција, МЗ насељених места	Попис и израда пројектно-техничке документације за атарске путеве, решавање имовинско правних препрека, планирана средства годишње, број уређених путева годишње
	4.3.2 Подизање ветрозаштитних појасева на територији града према пројекту	2014-2020.	Секретаријат за пољопривреду и рурални развој, ЈКП Зеленило	Процент годишње реализације пројекта, број садница, заступљеност медоносног дрвећа, дефинисана одговорност за управљање и одржавање
	4.3.3 Изградња и опремање отресишта	2015-2020.	Секретаријат за урбанизам, грађевинске и стамбено-комуналне послове, Секретаријат за пољопривреду и рурални	Израђена пројектна документација, планирана средства годишње, годишњи број уређених и опремљених отресишта

			развој, ЈП Дирекција, МЗ насељених места	(хидранти и контејнери за хем. отпад)
	4.3.4 Одржавање канала Панчевачки 33, 33а и АТП канала	2014-2015.	ЈКП Водовод и канализација, Секретаријат за пољопривреду и рурални развој, Секретаријат за заштиту животне средине	Доношење програма мера за одржавање канала, одмуљивање Наделе на територији града Панчева, упојни капацитет Наделе, степен ризика од изливања фекалне канализације у насељу Миса
	4.3.5 Одржавање каналске мреже према оперативном плану	2015-2020.	ЈКП Водовод и канализација, Секретаријат за пољопривреду и рурални развој, ЈП Дирекција	Решени имовинско-правни односи, експроприсано земљиште, планирана средства годишње и број спроведених интервенција, изграђених пропуста и прелаза, годишњи извештаји о стању каналске мреже
	4.3.6 Привремено оградивање сметлишта у насељеним местима	2015-2020.	МЗ и ЈКП насељених места	Планирана средства годишње, број оградених сметилишта годишње
4.4 Програми, едукације и акције	4.4.1 Подршка за контролу квалитета, сертификацију, маркетинг производа и могућност извоза пољопривредних производа	2015-2020.	Секретаријат за пољопривреду и рурални развој, Секретаријат за привреду и економски развој	Број корисника, број сертифицираних производа
	4.4.2 Годишњи програми едукације пољопривредних произвођача	2015-2020.	Секретаријат за пољопривреду и рурални развој, Секретаријат за заштиту животне средине, Секретаријат за привреду и економски развој	Број едукација годишње (законска регулатива и стандарди, употреба пестицида, контролисана производња, производња зачинског и лековитог биља, примена агро-еколошких мера, узгајање аутохтоних врста и сорти, ветеринарска заштита, узроци нестанка пчела и инсеката), број обучених пољопривредних произвођача
	4.4.3 Едукације о домаћим и страним изворима финансирања и изради предлога пројеката	2015-2020.	Секретаријат за пољопривреду и рурални развој, Секретаријат за привреду и економски развој	Број едукација годишње, број обучених пољопривредних произвођача
	4.4.4 Организација акције са грађанима и ОЦД	2015-2020.	Секретаријат за пољопривреду и рурални развој, ЈКП Хигијена, ЈКП Зеленило,	Осмишљене 2 годишње кампање, планирана средства, број организованих акција

	„Недеље борбе против амброзије“ на целој територији града		Секретаријат за заштиту животне средине, МЗ И ЈКП насељених места	„Недеља борбе против амброзије“ годишње, медијски пропраћено
	4.4.5 Промоција изградње компосишта у пољопривредним газдинствима	2015-2020.	Секретаријат за пољопривреду и рурални развој, Секретаријат за заштиту животне средине	Број одржаних промоција годишње (може путем конкурса за заштиту животне средине), медијски пропраћено
	4.4.6 Информатор за пољопривредна, привредна, ловачка и друга удружења	2015-2020.	Секретаријат за пољопривреду и рурални развој, Секретаријат за привреду и економски развој, Секретаријат за заштиту животне средине	Планирана средства, одштапан и електронски доступан годишњи информатор
	4.4.7 Јавне презентације годишњих програма и резултата рада на унапређивању пољопривредне инфраструктуре	2015-2020.	Секретаријат за пољопривреду и рурални развој, ЈП Дирекција	Број презентација годишње

СТРАТЕШКИ ПРИОРИТЕТ 5 : *Побољшање квалитета животне средине*

Програми/ Мере	Активности/ пројекти	Период реализац.	Носиоци	Индикатори
5.1 Планирање и анализа	5.1.1 Израда плана за побољшање квалитета ваздуха	2015.	Секретаријат за заштиту животне средине	Усвојен план, планирана средства годишње
	5.1.2 Мониторинг квалитета ваздуха, воде, земљишта и буке	2015-2020.	Секретаријат за заштиту животне средине, Секретаријат за пољопривреду и рурални развој	Обезбеђивање средстава годишње, годишњи извештаји
	5.1.3 Испитивање присуства дуготрајних органских загађујућих материја у земљишту	2017-2020.	Секретаријат за заштиту животне средине, Секретаријат за пољопривреду и рурални развој	Идентификоване локације за санацију
	5.1.4 Израда студије о утицају животне средине на здравље	2018-2020.	Секретаријат за заштиту животне средине	Обезбеђивање средстава, доступни резултати студије

5.2 Унапређивање материјалних и техничких услова за заштиту ваздуха, воде и земљишта	5.1.5 Вођење и ажурирање локалног регистра загађивања животне средине	2014-2020.	Секретаријат за заштиту животне средине	Ажуран локални регистар
	5.1.6 Доношење новог правилника о квалитету санитарних вода које се упуштају у јавну канализацију	2015.	Секретаријат за заштиту животне средине, Секретаријат за пољопривреду и рурални развој, ЈКП Водовод и канализација	Усвојен правилник
	5.1.7 Доношење нове одлуке о одвођењу и пречишћавању отпадних и атмосферских вода	2015.	Секретаријат за заштиту животне средине, Секретаријат за пољопривреду и рурални развој, ЈКП Водовод и канализација	Усвојена одлука
	5.2.1 Обезбеђивање подстицајних мера за коришћење гаса као енергента	2018.	Град Панчево	Усвојена одлука, планирана средства годишње
	5.2.2 Смањење аерозагађења пореклом од јавног саобраћаја	2016-2020.	Град, АТП, Агенција за саобраћај	Годишње повећање броја еколошки адекватних возила и број неадекватних, искључених из употребе
	5.2.3 Израда пројектне документације за ремедијацију загађених локација	2016-2020.	Секретаријат за заштиту животне средине	Број припремљених пројекта
5.3 Повећање зелених површина	5.3.1 Успостављање катастра јавних зелених површина на територији града	2014-2016.	ЈКП Зеленило	Ажуран катастар зелених површина
	5.3.2 Израда пројекта шумљавања некавалитетног земљишта у јавној својини	2016-020.	Агенција за имовину, Секретаријат за пољопривреду, Секретаријат за заштиту животне средине, ЈКП Зеленило, ЈП Дирекција	Имовинска карта, категоризација земљишта, број пројекта годишње
	5.3.3 Реализација пројекта шумљавања	2016-2020.	Секретаријат за заштиту животне средине, ЈКП Зеленило, ЈП Дирекција	Годишње повећање процента шумовитости

	5.3.4 Ревитализација заштитног зеленог појаса у Тополи	2015-2017.	Секретаријат за заштиту животне средине, ЈКП Зеленило	Израђен пројекат, планирана средства, реализован пројекат
	5.3.5 Повећање зелених површина у оквиру грађевинске зоне у граду и селима	2014-2020.	Секретаријат за урбанизам, грађевинске и стамбено-комуналне послове, ЈП Дирекција, ЈКП Зеленило, ЈКП и МЗ насељених места	Повећање зелених површина у плановима, годишње повећање процента зелених површина
5.4 Унапређивање стања заштићених природних добара на територији града Панчева	5.4.1 Санација и ревитализација Парка природе Поњавица, према пројекту (I фаза)	2016-2020.	Секретаријат за заштиту животне средине, Секретаријат за урбанизам, грађевинске и стамбено-комуналне послове, ЈП Дирекција	Израђен ППП посебне намене „Поњавица“, Планирана средства годишње, санирана и очишћена 1 деоница Поњавице
	5.4.2 Доношење Одлуке о заштити храстове шуме код Долова	2016.	Градско веће, Секретаријат за заштиту животне средине	Донета одлука о заштити
5.5 Заштита од буке	5.5.1 Доношење нове одлуке о заштити од буке	2015.	Секретаријат за заштиту животне средине, ЈП Дирекција, Комунална полиција, Секретаријат за инспекцијске послове	Израђена карта акустичког зонирања Панчева, Донета одлука усклађена са законским променама
	5.5.2 Израда стратешке карте буке за град Панчево	2017-2018.	Секретаријат за заштиту животне средине ЈП Дирекција за изградњу и уређење Панчева	Стратешка карта буке
	5.5.3 Израда акционог плана заштите од буке	2019-2020.	Градско веће, Секретаријат за заштиту животне средине, ЈП Дирекција	Формиран стручни тим, усвојен акциони план

СТРАТЕШКИ ПРИОРИТЕТ 6: *Развој одрживог система управљања отпадом*

Програми/ Мере	Активности/пројекти,	Период реализац.	Носиоци	Индикатори
6.1 Затварање старе градске депоније	6.1.1 Експропријација земљишта на локацији старе депоније	2015.	Агенција за имовину, ЈП Дирекција, Јавни правобранилац, Секретаријат за урбанизам, грађевинске и стамбено-комуналне послове	Решена имовинско правна питања, планирана средства, извршена експропријација
	6.1.2 Израда главног пројекта санације и	2016.	Секретаријат за заштиту животне средине, ЈКП Хигијена	Планирана средства, расписана јавна набавка, склопљен уговор, урађен пројекат

	рекултивације старе депоније			санације и затварања
	6.1.3 Санација и рекултивација старе депоније	2017-2018.	Секретаријат за заштиту животне средине, ЈКП Хигијена	Планирана средства, расписана јавна набавка, склопљен уговор, реализован пројекат
6.2 Санација и затварање неусловних депонија у насељеним местима	6.2.1 Израда пројектно-техничке документације за санацију депонија у насељеним местима (Глогоњ, Качарево, Б. Брестовац и Омољница)	2015-2017.	Секретаријат за заштиту животне средине, ЈКП насељених места	Планирана средства, расписана јавна набавка, склопљени уговори, урађени пројекти
	6.2.2 Санација и рекултивација неусловних депонија у насељеним местима	2015-2020.	Секретаријат за заштиту животне средине, ЈКП насељених места	Планирана средства, расписана јавна набавка, склопљени уговори, реализовани пројекти у свим насељеним местима
6.3 Пуштање у рад регионалне депоније	6.3.1 Завршетак радова на изградњи регионалне депоније (прва фаза)	2015.	ЈКП Хигијена, Секретаријат за заштиту животне средине, Секретаријат за урбанизам, грађевинске и стамбено-комуналне послове	Комплетирана пројектно-техн. документација, депонија пуштена у рад
	6.3.2 Проширење комплекса регионалне депоније	2015.	Агенција за имовину, ЈКП Хигијена, Јавни правобранилац, Секретаријат за урбанизам, грађевинске и стамбено-комуналне послове	Решена имовинско-правна питања, планирана средства и спроведена експропријације земљишта
	6.3.3 Реконструкција приступног пута за регионалну депонију према пројекту	2015-2016.	ЈКП Хигијена, ЈП Дирекција, Секретаријат за урбанизам, грађевинске и стамбено-комуналне послове	Планирана средства и спроведена експропријације земљишта, реализован пројекат
	6.3.4 Подизање и одржавање заштитног појаса око Нове депоније	2015-2017.	ЈКП Хигијена, ЈКП Зеленило	Степен реализације пројекта заштитног појаса годишње
6.4 Унапређивање система	6.4.1 Стварање услова за сакупљање комуналног отпада који није могуће одложити у контејнере у свим насељеним местима	2015-2017.	ЈП Дирекција, ЈКП Хигијена, МЗ насељених места	Плановима дефинисане локације у свим насељеним местима, локације у функцији

управљања отпадом	6.4.2 Одређивање нове локације за складиштење и рециклажу грађевинског отпада	2015-2016.	Секретаријат за урбанизам, грађевинске и стамбено-комуналне послове, ЈП Дирекција	Планом дефинисана локација, урађен пројекат изградње и опремања, локација у функцији
	6.4.3 Одређивање локације за одлагање принудно уклоњених и отпадних возила	2016.	Секретаријат за урбанизам, грађевинске и стамбено-комуналне послове, ЈП Дирекција, ЈКП Хигијена	Планом дефинисана локација, локација у функцији
	6.4.4 Изградња постројења за сепарацију комуналног отпада у комплексу регионалне депоније	2017.	ЈКП Хигијена	Процент смањења количине отпада који се одлаже на депонију
	6.4.5 Опремање рециклажног центра у Власинској улици	2014-2020.	ЈКП Хигијена	Количина рециклираног отпада, годишњи приход ЈКП Хигијена од секундарних сировина,
	6.4.6 Доношење нове одлуке о одржавању чистоће	2015.	Секретаријат за заштиту животне средине, ЈКП Хигијена	Одлука усклађена са Регионалним и Локалним планом управљања отпадом
	6.4.7 Повећање броја места за постављање посебних контејнера за сакупљање рециклабилних материјала у насељеним местима	2014-2016.	ЈКП Хигијена, ЈКП насељених места	Број нових уређених и опремљених локација, број посебних контејнера
	6.4.8 Едукација и промоција рециклаже, посебно намењена деци и омладини	2014-2020.	Секретаријат за заштиту животне средине, ЈКП Хигијена	Број едукација и број учесника (конурс, промотивни материјал, јавне презентације)

СТРАТЕШКИ ПРИОРИТЕТ 7: *Подизање нивоа енергетске ефикасности и коришћења алтернативних извора енергије*

Програми/ Мере	Активности/ пројекти	Период реализац.	Носиоци	Индикатори
7.1 Развој локалне	7.1.1 Израда студије о могућностима коришћења ОИЕ на територији града	2016-2017.	Секретаријат за заштиту животне средине, ЈКП, ЈП Дирекција и ЈП ГСА	Планирана средства, урађена студија

енергетске политике	Панчева			
	7.1.2 Обезбеђивање подстицајних мера за енергетске уштеде и коришћење ОИЕ у приватном сектору	2017-2020.	Град, Секретаријат за заштиту животне средине, ЈКП Грејање, ЈП ГСА	Одлука Скупштине, конкурси, планирана средства, праћење реализације
	7.1.3 Промоција значаја ефикасног коришћења енергије и примера добре праксе ОИЕ	2015-2020.	Секретаријат за заштиту животне средине, ЈКП, ЈП	Број одржаних промоција годишње
	7.1.4 Доношење програма и плана ЕЕ	2015-2016.	Секретаријат за заштиту животне средине, Секретаријат за урбанизам, грађевинске и стамбено-комуналне послове, ЈП Дирекција и ЈП ГСА	Одлука ГВ, формиран стручни тим, припремљен и усвојен програм, планирана средства, праћење реализације
	7.1.5 Увођење институције енергетског менаџера	2015-2016.	Градско веће	Именован енергетски менаџер
	7.1.6 Обезбеђивање услова за прелазак на систем обрачуна даљинског грејања по потрошњи	2015-2016.	Град, ЈКП Грејање, Секретаријат за урбанизам, грађевинске и стамбено-комуналне послове, Секретаријат за заштиту животне средине	Одлука Скупштине, планирана средства за реализацију
7.2 Унапређивање енергетске ефикасности објеката јавне намене	7.2.1 Израда пројектне документације за енергетску санацију јавних објеката	2015-2020.	Секретаријат за заштиту животне средине, Секретаријат за урбанизам, грађевинске и стамбено-комуналне послове, ЈП, ЈКП	Број ЕЕ пројеката годишње
	7.2.2 Суфинансирање реализације пројеката унапређења ЕЕ објеката јавне намене	2016-2020.	Секретаријат за заштиту животне средине, Секретаријат за привреду и економски развој, ЈП, ЈКП	Планирана средстава годишње, број санираних објеката годишње, праћење уштеда
	7.2.3 Промоција принципа зелене градње	2015-2020.	ЈП Дирекција, Секретаријат за заштиту животне средине, Секретаријат за урбанизам, грађевинске и стамбено-комуналне послове, ЈП ГСА	Број одржаних промоција годишње
	Спровођење мера уштеде ел. енергије у систему јавне расвете	2015-2020.	ЈП Дирекција, Секретаријат за заштиту животне средине	Технички пројекти, годишња потрошња ел. енергије у систему јавне расвете

СТРАТЕШКИ ПРИОРИТЕТ 8: Унапређивање процеса планирања у циљу квалитетније израде просторног и урбанистичких планова

Програми/ Мере	Активности/ пројекти	Период реализац.	Носиоци	Индикатори
8.1 Подизање ефикасности процеса планирања кроз интерсекторску сарадњу	8.1.1 Унапређивање и контрола квалитета израде планске документације	2015.	Секретаријат за урбанизам, грађевинске и стамбено-комуналне послове, ЈП Дирекција	Фреквенција измена усвојених планова, учешће Секретаријата за урбанизам и Комисије за планове у израду плана
	8.1.2 Израда ППР за насељена места	2015.	ЈП Дирекција, Секретаријат за урбанизам, грађевинске и стамбено-комуналне послове, МЗ насељених места	Укључене МЗ у процес планирања, јавни увид одржан у насељеним местима, донети ППР за сва насељена места
	8.1.3 ПДР подцелина Котеж 2 (блок 036)	2016.	ЈП Дирекција, Секретаријат за урбанизам, грађевинске и стамбено-комуналне послове, МЗ	Одлука о изради, укључене МЗ у процес планирања, јавни увид одржан у МЗ, донет ППР
	8.1.4 ПДР подцелина Котеж 2 (део блока 113)	2016.	ЈП Дирекција, Секретаријат за урбанизам, грађевинске и стамбено-комуналне послове, МЗ	Одлука о изради, укључене МЗ у процес планирања, јавни увид одржан у МЗ, донет ППР
	8.1.5 ПДР Пословно производно стамбена зона (блок 326)	2016.	ЈП Дирекција, Секретаријат за урбанизам, грађевинске и стамбено-комуналне послове, МЗ	Одлука о изради, укључене МЗ у процес планирања, јавни увид одржан у МЗ, донет ППР
	8.1.6 ПДР Вреловод од „Јужне зоне“ до града	2016.	ЈП Дирекција, Секретаријат за урбанизам, грађевинске и стамбено-комуналне послове	Одлука о изради, донет ППР
	8.1.7 ПДР Привредна зона - индустрија посебне намене	2016.	ЈП Дирекција, Секретаријат за урбанизам, грађевинске и стамбено-комуналне послове	Одлука о изради, израђен ПДР
	8.1.8 ПДР Туристичко рекреативна зона	2018.	ЈП Дирекција, Секретаријат за урбанизам, грађевинске и стамбено-комуналне послове	Одлука о изради, израђен ПДР
	8.1.9 ПДР проширење локације Регионалне депоније	2017.	ЈП Дирекција, Секретаријат за урбанизам, грађевинске и стамбено-комуналне послове	Одлука о изради, израђен ПДР
	8.1.10 ПДР Институт Јосиф Панчић	2017.	ЈП Дирекција, Секретаријат за урбанизам, грађевинске и стамбено-комуналне послове	Одлука о изради, израђен ПДР

8.1.11 ПДР Измештање ГРЧ	2018.	ЈП Дирекција, Секретаријат за урбанизам, грађевинске и стамбено-комуналне послове	Одлука о изради, израђен ПДР
8.1.12 ПДР Обилазница око Панчева	2017.	ЈП Дирекција, Секретаријат за урбанизам, грађевинске и стамбено-комуналне послове, Агенција за саобраћај	Одлука о изради, израђен ПДР
8.1.13 ПДР Далековод 11 kV за Трафостаницу 6	2017.	ЈП Дирекција, Секретаријат за урбанизам, грађевинске и стамбено-комуналне послове	Одлука о изради, израђен ПДР
8.1.14 ПДР Блок 20, ПДР Блок 51, ПДР Блок 18	2015.	ЈП Дирекција, Секретаријат за урбанизам, грађевинске и стамбено-комуналне послове	Одлуке о изради, израђени ПДР
8.1.15 ПДР Зона заштитног зеленила (блок 143,142 и 61)	2017.	ЈП Дирекција, Секретаријат за урбанизам, грађевинске и стамбено-комуналне послове, Секретаријат за заштиту животне средине, ЈКП Зеленило	Одлука о изради, израђен ПДР
8.1.16 ПДР Обилазница (блок 116)	2015.	ЈП Дирекција, Секретаријат за урбанизам, грађевинске и стамбено-комуналне послове, Агенција за саобраћај	Одлука о изради, израђен ПДР
8.1.17 ПДР Зона археолошког парка	2015.	МЗ Старчево, Секретаријат за урбанизам, грађевинске и стамбено-комуналне послове	Донета одлука Скупштине града
8.1.18 Израда просторног плана подручја посебне намене „Поњавица“	2016-2017.	ЈП Дирекција, Секретаријат за урбанизам, грађевинске и стамбено-комуналне послове, Секретаријат за заштиту животне средине	Ревидирана и донета одлука о изради, израђен ППП
8.1.19 Обезбеђивање планског основа за изградњу канализационе инфраструктуре са ППОВ	2014-2015.	ЈП Дирекција, Секретаријат за урбанизам, грађевинске и стамбено-комуналне послове, Секретаријат за заштиту животне средине, ЈКП Водовод и канализација	Усвојни планови
8.1.20 Израда техно-економских анализа у оквиру израде планске документације	2014-2020.	ЈП Дирекција, Секретаријат за урбанизам, грађевинске и стамбено-комуналне послове, Секретаријат за заштиту животне средине,	Годишње планирање средстава по потреби, урађени планови

8.2 Веће укључивање јавности у процесу израде планова	8.2.1 Унапређење јавног увида у нацрте планова и учешћа грађана у процес израде	2014-2020.	Секретаријат за урбанизам, грађевинске и стамбено-комуналне послове, ЈП Дирекција	Број јавних презентација годишње, доступност нацрта планова широј јавности
	8.2.2 Промоција иновативних урбанистичких решења путем конкурса	2015-2020.	ЈП Дирекција, Секретаријат за урбанизам, грађевинске и стамбено-комуналне послове	Годишње планирање средстава, број промоција годишње, обновљена АУПА
8.3 Коришћење савремених знања и алата у изради планских докумената	8.3.1 Унапређење ГИС	2015-2018.	Секретаријат за урбанизам, грађевинске и стамбено-комуналне послове, ЈП Дирекција, Радна група за ГИС	Примена ГИС компатибилних алата током израде планова, време потребно за израду планске документације, редован унос података у систем
	8.3.2 Размена знања о примени стандарда у изради планске документације и градње	2014-2020.	ЈП Дирекција, Секретаријат за урбанизам, грађевинске и стамбено-комуналне послове, Комисија за планове	Број окупљања годишње, обновљена АУПА

СТРАТЕШКИ ПРИОРИТЕТ 9: Унапређење социјално-економског положаја друштвено осетљивих група

Програми/ Мере	Активности/ пројекти	Период реализац.	Носиоци	Индикатори
9.1 Унапређивање становања и запошљавања друштвено осетљивих група	9.1.1 Изградња социјалних станова у насељу Хиподром	2014-2020.	Секретаријат за јавне службе и социјална питања, Секретаријат за урбанизам, грађевинске и стамбено-комуналне послове, ГСА, ЈП Дирекција, Центар за социјални рад	Урађен главни пројекат, реализоване све фазе изградње
	9.1.2 Легализација ромских насеља	2015-2016.	Секретаријат за јавне службе и социјална питања, Секретаријат за урбанизам, грађевинске и стамбено-комуналне послове, ГСА, ЈП Дирекција, Центар за социјални рад	Дати називи улицама и кућни бројеви у ромским насељима на локацијама које су плановима дефинисане као зоне социјалног становања
	9.1.3 Решавање проблема становања Рома из неформалног насеља Мали Рит-Лондон	2016-2020.	Секретаријат за јавне службе и социјална питања, Секретаријат за урбанизам, грађевинске и стамбено-комуналне послове, ГСА, ЈП Дирекција, Центар за социјални рад	Одлука Скупштине, формиран стручни тим, припремљена методологија и урађена социо-економска анализа становништва насеља, обезбеђени услови и спроведени различити модели решавања стамбених потреба по

				фазама
	9.1.4 Увођење пилот програма социјалног предузетништва	2015-2020.	Секретаријат за јавне службе и социјална питања, Секретаријат за привреду и економски развој	Мера интегрисана у ЛАПЗ, годишњи конкурс, број потписаних уговора годишње
9.2 Идентификација социјално угрожених породица и појединаца	9.2.1 Израда базе података о социјалној структури становништва	2015-2018.	Секретаријат за јавне службе и социјална питања, Центар за социјални рад	Одлука ГВ, формиран тим, примењена јединствена методологија и други услови за израду базе података, доступна база података
9.3 Унапређивање остваривања и заштите људских права	9.3.1 Едукације против трговине људима и кршења људских права	2014-2020.	Секретаријат за јавне службе и социјална питања, Центар за социјални рад	Активност уврштена у годишње програме конкурса, идентификована циљна група, број пројекта годишње организована мин. једна едукација годишње

СТРАТЕШКИ ПРИОРИТЕТ 10: Модернизација и унапређивање рада јавних служби и потпуније коришћење надлежности ЈЛС

Програми/ Мере	Активности/ пројекти	Период реализац.	Носиоци	Индикатори
10.1 Подизање ефикасности у раду и јавност рада	10.1.1 Модернизација опреме и процеса рада јавних служби	2014-2020.	Градска управа, ЈП, ЈКП	Употреба софтвера, стандардизовање процедура и процеса рада, електронски систем за праћење предмета, савремена опрема за рад, интерактивне базе податка
	10.1.2 Увођење обједињене наплате комуналних услуга на целој територији града	2017-2020.	Секретаријат за финансије, Секретаријат за урбанизам, грађевинске и стамбено-комуналне послове, ЈП, ЈКП и ЈКП и МЗ насељених места	Одлука Скупштине града, организација и систематизација послова, набавка софтвера
	10.1.3 Стандардизација годишњих планова и извештаја о раду	2016.	Скупштина града, Градска управа, ЈП, ЈКП	Уведена јединствена форма планова рада и извештаја о раду
	10.1.4 Успостављање индикатора, праћење управљања и мерења учинка запослених и постављених лица	2015-2020.	Градска управа, ЈП, ЈКП	Припремљена и усвојена методологија, дефинисани индикатори и критеријуми, примена

	10.1.5 Доношење годишњих програма стручног усавршавања запослених	2015-2020.	Градска управа, ЈП, ЈКП	Донет програм, број обука, (ИТ обука, припрема пројеката, програмско буџетирање, ЕЕ, ОИЕ...), број запослених са лиценцама и сертификатима
	10.1.6 Формирање јединствене службе за дезинфекцију, дератизацију и дезинсекцију	2015-2016.	Градска управа, ЈП, ЈКП	Одлука Скупштине града, организација и систематизација послова, планирана средства
	10.1.7 Редовно информисање грађана о раду јавних служби	2015-2020.	Градска управа, ЈП, ЈКП	Годишњи програми и извештаји садрже сегмент о информисању грађана и односима с јавношћу, унапређивање интернет презентације града и јавних предузећа, <i>-user friendly</i> сајтови, билтени...
	10.1.8 Повећање територијалне и физичке доступности услуга и програма	2014-2020.	Градска управа, ЈП, ЈКП	Покривеност територије града услугама и програмима (примарна здравствена заштита, предшколско образовање, збрињавање паса луталица у граду и селима, збрињавање анималног отпада и др.)
	10.1.9 Увођење <i>outsourcing</i> принципа за специфичне експертске и <i>consalting</i> услуге	2014-2020.	Градска управа, ЈП, ЈКП	Услуге прибављене на тржишту без повећања броја запослених у јавним службама
10.2 Стратешко, пројектно, програмско планирање и анализа реализације	10.2.1 Доношење плана капиталних инвестиција за 2015-2020. годину	2014-2015.	Секретаријат за финансије, Секретаријат за урбанизам, грађевинске и стамбено-комуналне послове, Секретаријат за привреду, Агенција за саобраћај, ЈП, ЈКП	Одлука ГВ, формиран тим, припремљен и усвојен ПКИ за 2015-2020. годину
	10.2.2 Доношење Стратегије комуникације града Панчева 2016-2020	2015.	Кабинет градоначелника, стручне службе ГУ	Одлука ГВ, формиран тим, планирана средства, усвојена Стратегија са АП за 2016. годину
	10.2.3 Доношење акционог плана за одрживи развој Потамишја	2015.	Секретаријат за заштиту животне средине, Секретаријат за привреду и економски развој	Одлука Скупштине града

	10.2.4 Доношење акционог плана за побољшање приступачности јавних објеката и површина особама са отежаним кретањем 2016-2020	2015-2016.	Секретаријат за урбанизам, грађевинске и стамбено-комуналне послове, Секретаријат за јавне службе и социјална питања, ЈП, ЈКП, Агенција за саобраћај и установе	Одлука ГВ, формиран тим, анализа реализације Стратегије приступачности, израда и усвајање АП за 2016-2020
	10.2.5 Доношење годишњих планова сарадње са братимљеним градовима	2015-2020.	Кабинет градоначелника, стручне службе ГУ	Формирана радна група, донет план, број активности годишње
	10.2.6 Реализација интерсекторских развојних пројеката	2015-2020.	Градска управа, ЈП, ЈКП	Број предложених пројеката, годишњи износ прибављених средстава из домаћих, ЕУ и других страних фондова
	10.2.7 Успостављање инструмената за праћење, анализу и ажурирање стратешких и акционих планова и пројеката	2014-2020.	Градска управа, ЈП, ЈКП	Дефинисан мониторинг и извештавање, инструменти за праћење и анализу укључени у обрасце извештаја о раду
10.3 Унапређивање локалних и других прописа	10.3.1 Преиспитивање и усаглашавање локалних прописа међусобно и са законима	2014-2020.	Градска управа, ЈП, ЈКП	Број донетих локалних одлука годишње
	10.3.2 Делегирање локалних иницијатива преко покрајинских одборника и републичких посланика	2014-2020.	Органи града	Број иницијатива покрајинских одборника и републичких посланика годишње
10.4 Управљање имовином града	10.4.1 Израда плана експропријације земљишта	2015-2020.	Секретаријат за урбанизам, грађевинске и стамбено-комуналне послове, ЈП Дирекција, Агениција за имовину, ЈП ГСА,	Одлука ГВ, формиран тим, одређени приоритети, усвојен план, планирана средства годишње, извршене експропријације годишње
	10.4.2 Централизован попис јавне својине Града	2015.	Агениција за имовину, Секретаријат за финансије, ЈП ГСА, ЈП Дирекција	Потписан споразум о прикупљању и размени података, утврђене процедуре, јединствена база података о имовини града

	10.4.3 Развивање централизованог управљања имовином Града	2016-2020.	Агениција за имовину, ЈП ГСА, ЈП Дирекција	Обуке запослених, именован члан Градског већа за управљање имовином
--	---	------------	--	---

СТРАТЕШКИ ПРИОРИТЕТ 11 : Развој туризма, укључивање туристичке понуде Панчева у понуду Београда

Програми/Мере	Активности/пројекти	Период реализац.	Носиоци	Индикатори
11.1 Ревитализација Старог градског језгра и уређење приобаља	11.1.1 Завршетак изградње Старог градског језгра према постојећој пројектној документацији	2015-2017.	ЈП Дирекција, Градско веће, Секретаријат за урбанизам, грађевинске и стамбено-комуналне послове, Завод за заштиту споменика културе	Одлука ГВ о просторном дефинисању Старог градског језгра, обезбеђивање средстава, завршетак изградње
	11.1.2 Реконструкција улица у приобаљу	2017-2019.	ЈП Дирекција, Градско веће, Секретаријат за урбанизам, грађевинске и стамбено-комуналне послове	Припремљена техничка документација, планирана средства, уређене улице Мученичка, Кеј Радоја Дакића, уређени нови пешачки прилази Тамишу
	11.1.3 Реконструкција Народног музеја (фазно)	2015-2019.	ЈП Дирекција, Градско веће, Секретаријат за урбанизам, грађевинске и стамбено-комуналне послове, Секретаријат за јавне службе и социјална питања, Народно музеј, Завод за заштиту споменика културе	Припремљена техничка документација, реконструисана зграда и двориште Народног музеја, изграђена сувенирница
	11.1.4 Реконструкција Вајфертове пиваре (фазно)	2015-2020.	Градско веће, ЈП Дирекција, ГУ, Завод за заштиту споменика културе	Израда идејног решења, студије изводљивости и главног пројекта, обезбеђивање средстава, реализација пројекта кроз ЈПП, објекат у функцији
	11.1.5 Реконструкција Црвеног магацина према студији изводљивости (фазно)	2015-2020.	Градско веће, ЈП Дирекција, ГУ, Завод за заштиту споменика културе	Решени имовинско-правних односи, израда пројектно-техничке документације, обезбеђивање средстава, реализација пројекта кроз ЈПП, објекат у економски, еколошки и социјално одрживој функцији

	11.1.6 Доношење одлуке о коришћењу приобаља	2015.	Секретаријат за урбанизам, грађевинске и стамбено-комуналне послове, Секретаријат за пољопривреду и рурални развој, ЈКП Водовод и канализација, ЈП Дирекција	Донета одлука Скупштине града, регулисани услови за постављање и коришћење плутајућих објеката
	11.1.7 Адаптација објекта који користи удружење риболоваца Марко Кулић	2016-2018.	ЈП Дирекција, ЈКП Хигијена, ТОП, ЈКП Зеленило	Осмишљени туристички садржаји, израђена документација, обезбеђена средства, извршена адаптација
	11.1.8 Изградња пасареле/ висећег моста преко Тамиша	2016-2020.	Градско веће, ЈП Дирекција, ЈКП Водовод и канализација, Градска управа	Одређена локација, сачињена пројектно-техничка документација, планирана средства, завршена изградња
	11.1.9 Обнова Светионика на ушћу Тамиша у Дунав и изградња пешачко-бициклистичке стазе до Светионика	2015-2017.	Завод за заштиту споменика културе, Секретаријат за урбанизам, грађевинске и стамбено-комуналне послове, ТОП	Измена планске документације, решавање имовинско-правних односа, израда пројектно-техничке документације, израда пројекта обалоутврде, реализација пројекта, Светионици уврштени у туристичку понуду
	11.1.10 Коришћење приобаља реке Тамишу за спортско-рекреативне, туристичке и културне садржаје	2014-2020.	Секретаријат за јавне службе и социјална питања, ТОП, установе културе	Годишњи број догађаја, број туристичких посета, креирана туристичка рута за обилазак града водом и пловидба до Беле Стене, Земуна
	11.1.11 Успостављање јавног превоза - речне линије до Беле Стене	2015-2016.	Агенција за саобраћај, Секретаријат за привреду и економски развој, ТОП	Одлука ГВ, спроведене процедуре, успостављен превоз
	11.1.12 Стварање услова за реконструкцију Провијант магацина	2018-2020.	Секретаријат за урбанизам, грађевинске и стамбено-комуналне послове, ЈП Дирекција, Завод за заштиту споменика културе	Решавање имовинско-правних односа, израђена студија и пројектно техничка документација, обезбеђивање средстава
11.2 Унапређивање туристичке понуде	11.2.1 Акциони план развоја туризма 2016-2020	2015.	Секретаријат за привреду и економски развој, ТОП, ЈКП, ЈП Дирекција, Завод за заштиту споменика културе, установе културе, МЗ у насељеним местима	Одлука ГВ, формиран тим, припремљен АП (викенд туризам, културни, спортски и етно садржаји, промоција Панчева као филског града, промоција туристичке понуде Панчева на територији Београда...), спроведена процедура усвајања

11.2.2	Постављање стандардне туристичке сигнализације	2015-2016.	ТОП, Секретаријат за привреду и економски развој, Секретаријат за урбанизам, грађевинске и стамбено-комуналне послове, ЈП Дирекција	Број постављених табели, видљивост и доступност туристичких локација
11.2.3	Унапређивање привредних туристичких манифестација	2015-2020.	ТОП, Секретаријат за привреду и економски развој, Секретаријат за пољопривреду и рурални развој	Дизајнирани и брендирани производни, маркетинг и пласман традиционалних производа, број посетилаца и ноћења
11.2.4	Изградња музеја Неолитске културе у Старчеву	2015-2020.	Секретаријат за јавне службе и социјална питања, Завод за заштиту споменика културе, МЗ Старчево	ПДР Археолошко туристичког парка „неолитско Старчево, израђен пројекатна документација за музеј, обезбеђивање средстава, реализација пројекта
11.2.5	Изградња туристичке инфраструктуре на Поњавици	2017-2020.	ГУ, ТОП, установе културе	Планска и техничка документација, планирана средства, изградња
11.2.6	Изградња пешачко-бициклистичких стаза	2015-2018.	ГУ, ЈП Дирекција, ТОП	Изграђен „гиртл“ око града, изграђена бициклистичка стаза Панчево-Старчево – Омољица, изграђена стаза до Светионика

V ПРАЋЕЊЕ И ЕВАЛУАЦИЈА

Ради праћења реализације Стратегије, Градско веће града Панчева посебним решењем формира Тим за имплементацију Стратегије развоја града Панчева 2014-2020. од 11 чланова из реда компетентних стручњака - представника следећих органа, организација и установа:

1. Градско веће града Панчева - координатор Тима
2. Секретаријат за привреду и економски развој
3. Секретаријат за финансије
4. Секретаријат за урбанизам, грађевинске и стамбено-комуналне послове
5. Секретаријат за заштиту животне средине
6. Секретаријат за јавне службе и социјална питања
7. Секретаријат за пољопривреду и рурални развој
8. Јавна предузећа града Панчева - заједнички представник
9. Јавно комунална предузећа града Панчева - заједнички представник
10. Представник Скупштине града
11. Привредни савет града Панчева
12. Представник медија
13. ОЦД - заједнички представник

Тим се именује на време од четири године са обавезом најмање једног кварталног заседања у току године ради праћења реализације Стратегије, подношења годишњег извештаја о реализацији Стратегије Градском већу и предлагања Акционог плана за имплементацију Стратегије за сваку наредну годину са пројекцијом очекиваних резултата, односно критеријума успешности. Тим доноси свој програм рада и припрема методологију за праћење имплементације Стратегије на основу дефинисаних индикатора у Плану мера и активности. Решењем о формирању Тима дефинише се јавност у раду, начин упозоравања носилаца активности на планиране рокове у програму мера и активности, као и организовања интерсекторских састанака у циљу усклађивања улога и одговорности носилаца активности у процесу имплементације Стратегије.

Стручне и административне послове за потребе Тима обавља одговарајућа организациона јединица у Градској управи.

VI УЧЕСНИЦИ У ПРОЦЕСУ ПЛАНИРАЊА

Тим за имплементацију пројекта "Ревизија стратегије развоја града Панчева на период 2014-2020.":

1. Павле Раданов, градоначелник града Панчева, задужен за друштвено-политичку подршку процесу израде стратегије, председавајући;
2. Саша Павлов, заменик градоначелника града Панчева, задужен за интересекторску координацију у процесу израде стратегије, заменик председавајућег;
3. Јелена Батинић, члан Градског већа града Панчева задужена за подручје привреде, предузетништва и инвестиција, координатор за привреду;
4. Предраг Живковић, члан Градског већа града Панчева задужен за подручје финансија, координатор за финансије;
5. Јелена Новаков, шеф Одсека за образовање, друштвену бригу о деци, социјалну и здравствену заштиту при Секретаријату за јавне службе и социјална питања, задужена за организациону и методолошку подршку, координатор пројекта;
6. Вера Стаменић, помоћник секретара при Секретаријату за финансије, задужена за буџетско програмирање стратегије;
7. Анђелија Цветић, секретар Секретаријата за привреду и економски развој, задужена за израду текста стратегије, члан;
8. Татјана Медић, шеф Одељења за подршку пројектима при Секретаријату за привреду и економски развој, задужена за идентификацију пројекта у акционом плану, члан;
9. Ивана Орлов Гајан, самостални стручни сарадник у Одељењу за подршку пројектима при Секретаријату за привреду и економски развој, задужена за логистичку подршку, члан;
10. Ивана Милошевић, сарадник на стручној пракси у Одељењу за локални економски развој при Секретаријату за привреду и економски развој, задужена за административне послове, члан;
11. Љиљана Стојсављевић, шеф Рачуноводства при Секретаријату за финансије, задужена за реализацију буџета пројекта, члан;
12. Јасмина Радовановић, шеф Канцеларије за односе с јавношћу при Кабинету градоначелника, задужена за видљивост пројекта, члан;
13. Оливера Суботић, шеф Одељења за локални економски развој при Секретаријату за привреду и економски развој, руководилац фокус групе 1 – локални економски развој, члан;
14. Сузана Јовановић, члан Градског већа града Панчева задужена за подручје рада, запошљавања и социјалне политике, руководилац фокус групе 2 – друштвени развој, члан;
15. Биљана Миладиновић, самостални стручни сарадник при Секретаријату за заштиту животне средине, руководилац фокус групе 3 – заштита животне средине, члан;
16. Петар Петровић, руководилац Сектора за просторно и урбанистичко планирање и пројектовање у Јавном Предузећу „Дирекција за изградњу и уређење Панчева“, руководилац фокус групе 4 – урбанистичко планирање, члан
17. Маја Свирчевић Прекић, члан Градског већа града Панчева задужена за подручје пољопривреде, села и руралног развоја, руководилац фокус групе 5 – пољопривреда, члан;
18. Данијела Миловановић Родић, представник стручне јавности, консултант задужен за

- примену методологије стратешког планирања, члан;
19. Бранислав Милосав, представник Регионалног центра за друштвено-економски развој – Банат, координатор партнера, задужен за повезивање са ширим стратешким оквиром, члан.

Привредни савет града Панчева:

1. Мирољуб Кршанин, директор предузећа „Техномаркет“, председник Привредног савета града Панчева;
2. Саша Павлов, заменик градоначелника града Панчева, заменик председника Привредног савета града Панчева;
3. Јелена Батинић, члан Градског већа града Панчева задужена за подручје привреде, предузетништва и инвестиција, члан;
4. Лука Вујовић, председник Удружења занатлија и осталих предузетника, члан;
5. Јовица Божић, директор предузећа „Божић и синови“ доо, члан;
6. Драган Босиљ, председник Регионалне привредне Коморе Панчево, члан;
7. Марина Кахрић-Лазић, самостални стручни сарадник у Одељењу за локални економски развој при Секретаријату за привреду и економски развој, члан;
8. Радованка Перовић, власник агенције за консултантске услуге „РП консалтинг“ Панчево, члан;
9. Филип Перић, директор предузећа „Финет инжењеринг“ доо, члан;
10. Драган Поповић, директор предузећа „Аиго БС“ доо, члан;
11. Слободан Словић, пензионер, члан;
12. Мирослав Алекса, директор предузећа „Алмекс“ доо, члан;
13. Љупко Кутањац, директор предузећа „Кутко“ доо, члан;
14. Владимир Митровић, власник предузећа „Пасаж груп“ доо, члан;

Учесници фокус група из реда представника Градске управе, ЈП, ЈКП и установа:

1. Дејан Живановић, помоћник градоначелника за село и рурални развој
2. Александар Бркић, директор ЈП „Градска стамбена агенција“
3. Вања Ракићић, Секретар за финансијске и комерцијалне послове, ЈП „Градска стамбена агенција“
4. Влада Вукајловић, ЈП „Дирекција за изградњу и уређење Панчева“
5. Синиша Јанковић, секретар Секретаријата за урбанизам, грађевинске и стамбено-комуналне послове
6. Драгана Дачић, помоћник секретара Секретаријата за јавне службе и социјална питања
7. Весна Николић, ромски координатор
8. Зоран Граовац, повереник за избеглице
9. Олга Шиповац, секретар Секретаријата за заштиту животне средине
10. Биљана Ђордан, шеф Одељења за инспекцијске послове при Секретаријату за заштиту животне средине
11. Зденка Миљковић, Секретаријат за заштиту животне средине
12. Илиана Терпенка, Секретаријат за заштиту животне средине
13. Љиљана Дражилов, Секретаријат за заштиту животне средине
14. Милан Глумац, помоћник секретара Секретаријата за заштиту животне средине
15. Милица Радовановић, директор ЈКП „Водовод и канализација“ Панчево

16. Драшко Стојић, ЈКП „Водовод и канализација“ Панчево
17. Ивана Божанић, ЈКП „Водовод и канализација“ Панчево
18. Јованка Дакић, ЈКП „Хигијена“ Панчево
19. Зоран Радојковић, ЈКП „Хигијена“ Панчево
20. Бобан Ракицић, ЈКП „Хигијена“ Панчево
21. Јовица Паригроз, ЈКП „Хигијена“ Панчево
22. Никола Угричић, ЈКП „Хигијена“ Панчево
23. Зоран Марковић, ЈКП „Качарево“
24. Марко Зокан, МЗ Иваново
25. Дубравка Николовски, Завод за јавно здравље Панчево
26. Јелена Марић, Завод за јавно здравље Панчево
27. Дагмар Губеринић, Општа болница Панчево
28. Драган Грујичић, ЈКП Омољица
29. Жења Маринковић, ЈКП „Зеленило“ Панчево
30. Ивана Цолић, ЈКП „Грејање“ Панчево
31. Мишо Марковић, ЈКП „Грејање“ Панчево
32. Тајјана Радуловић, ЈКП „Грејање“ Панчево
33. Бошко Опашић, ЈКП „Зеленило“ Панчево
34. Љиљана Крчадинац, Шеф Одељења за процене утицаја, планове и програме при Секретаријату за заштиту животне средине
35. Весна Петковић Боровница, Секретаријат за заштиту животне средине
36. Маријана Ромчев Радованов, Шеф Одељења за праћење стања животне средине при Секретаријату за заштиту животне средине
37. Јеленка Новаковић, ДВП „Тамиш Дунав“
38. Неђељко Поповић, ДВП „Тамиш Дунав“
39. Саша Грковић, ГУ Панчево
40. Владимир Пузовић, ЈКП Долово
41. Милан Трифуновић, члан Градског већа задужен за здравство
42. Нада Беркуљан, Одсек просветне инспекције
43. Виолета Текијашки, Одсек просветне инспекције
44. Миодраг Крудуљ, Одсек просветне инспекције
45. Љиљана Царић, ЈП „Дирекција за изградњу и уређење Панчева“
46. Бранка Марић, ЈП „Дирекција за изградњу и уређење Панчева“
47. Бела Каић, ЈП „Дирекција за изградњу и уређење Панчева“
48. Тајјана Вуксан, ЈП „Дирекција за изградњу и уређење Панчева“
49. Душка Мрвош, ЈП „Дирекција за изградњу и уређење Панчева“
50. Тамара Тасић, ЈП „Дирекција за изградњу и уређење Панчева“
51. Ђурица Доловачки, ЈП „Дирекција за изградњу и уређење Панчева“
52. Оливера Радуловић, ЈП „Дирекција за изградњу и уређење Панчева“
53. Наташа Митрески, ЈП „Дирекција за изградњу и уређење Панчева“
54. Оливера Драгаш, „Дирекција за изградњу и уређење Панчева“
55. Јовица Милошев, ПУ у Панчеву
56. Јоргованка Голубовић, Секретаријат за урбанизам, грађевинске и стамбено-комуналне послове
57. Бујић, ЈП „Градска стамбена агенција“
58. Освит Петков, ЈП „Дирекција за изградњу и уређење Панчева“
59. Светлана Дракулић, шеф одељења за урбанизам при Секретаријату за урбанизам, грађевинске и стамбено-комуналне послове

60. Никола Буказић, Комисија МЗ Долово
61. Гордана Видановић, Секретаријат за пољопривреду, село и рурални развој
62. Јасмина Панарин Петровић, Секретаријат за урбанизам, грађевинске и стамбено-комуналне послове
63. Чедомир Марков, самостални стручни сарадник у Одељењу за ЛЕР при Секретаријату за привреду и економски развој
64. Весна Лајовић, шеф Одељења за управно-правне послове и послове извршења
65. Дејан Јовановић, директор Агенције за имовину
66. Милорад Милићевић, начелник Градске управе Панчево
67. Милица Маријановић, секретар Секретаријата за пореску администрацију
68. Љубица Цветановић, помоћник секретара за основно и средње образовање
69. Данијела Ерделјан Милошевић, секретар Секретаријата за општу управу
70. Данијела Ракетић, заменик начелника
71. Слободан Којић, помоћник секретара Секретаријата за пољопривреду, село и рурални развој - Одељење за развој села и рурални развој
72. Весна Влајковић, помоћник секретара за грађевинске и стамбено-комуналне послове
73. Јасминка Павловић, помоћник секретара за урбанизам
74. Сања Поповић, помоћник секретара Секретаријата за скупштинске послове, послове градоначелника и Градског већа
75. Љиљана Вуколић, помоћник секретара Секретаријата за скупштинске послове, послове градоначелника и Градског већа
76. Гордана Николић, секретар Секретаријата за јавне службе и социјална питања
77. Љубица Валашко, помоћник секретара Секретаријата за пореску администрацију
78. Петар Новаков, шеф Одељења информатике
79. Далибор Винкић, слушбеник у Одељењу информатике
80. Снежана Алб, помоћник секретара Секретаријата за општу управу
81. Живана Францус, Одељење грађевинске инспекције
82. Бобан Ђурђевић, Одељење комуналне инспекције
83. Петар Живковић, директор Агенције за саобраћај
84. Ениса Аговић-Хоти, секретар Секретаријата за финансије
85. Бојан Петров, шеф Одсека за радне односе
86. Ивана Марковић, шеф Одељења за скупштинске послове
87. Срђан Милетић, начелник Комуналне полиције
88. Милован Ћировић, секретар Секретаријата за инспекцијске послове
89. Јасна Лакатош-Гомбац, помоћник секретара Секретаријата за инспекцијске послове
90. Милан Ђурић, Главни инспектор за саобраћај и путеве
91. Злата Живанов, помоћник директора у Агенцији за јавне набавке
92. Драгана Максимовић, секретар Службе за заједничке послове
93. Зорица Богданов, Секретаријат за пољопривреду
94. Зоран Грба, секретар Секретаријата за пољопривреду, село и рурални развој
95. Омер Хамзагић, ТВ Панчево
96. Зоран Станижан, „Панчевац“

Учесници фокус група из реда представника јавног и приватног сектора привреде:

1. Тихомир Поповић, Агенција за заштиту животне средине
2. Драгана Нешковић, ЈП Пошта Србије
3. Валентина Карић, РГЗ

4. Војин Крстић, РГЗ
5. Марија Станишић, РПК Панчево
6. Далиборка Ивановић, РПК Панчево
7. Милена Вујаклија, РПК Панчево
8. Јасмина Вујовић, председник Комисије за планове, Завод за заштиту споменика културе
9. Весна Потпара, Завод за заштиту споменика културе
10. Маја Беговић Радеч, Доо Амбер Про
11. Милица Ускоковић, ХИП Азотара доо
12. Момир Петровић, ХИП Азотара доо
13. Станиша Бранков, НИС ад НС Блок Прерада Рафинерија нафте Панчево
14. Миролуб Пријовић, АМЦ Звезда доо
15. Јелена Димитријевски, ХИП Петрохемија ад. Панчево
16. Ибоја Раша, ХИП Петрохемија ад. Панчево
17. Дејан Перчић, „Домус изградња“
18. Душан Пупић, Биро архи-план
19. Снежана Варга, доо Мега Модулор
20. Миролуб Варга, доо Мега Модулор
21. Надежда Живков, Пројектни биро
22. Милош Грбић, Пројектни биро
23. Зорица Грујић, А&Г Пројектни биро
24. Мића Николић, А&Г Пројектни биро
25. Милан Шупица, предузетник
26. Иванка Шуљагић, Студио „3“
27. Павел Хучка, ДОО Нова градња
28. Милош Станковић, Екополис
29. Габријел Јурасовић, ДОО Геовизија
30. Ненад Певећ, ДОО Геовизија
31. Зорица Тмушић, доо Павле
32. Јон Пекурар, Кора доо
33. Мирослав Вујовић, Гранехпорт
34. Данијел Недељковић, Термомонт електро
35. Миодраг Младеновић, Студио Дуарт
36. Душко Недељковић, Бимах доо
37. Лазар Крчадинац, Техномаркет
38. Душан Мркић, ад Ратар

Учесници фокус група из реда представника научних и образовних институција:

1. Бојана Ковачевић, ОШ Стевица Јовановић
2. Милена Ардељан, ОШ Жарко Зрењанин, Банатско Ново Село
3. Тајјана Петров, ШОСО Мара Мандић
4. Славена Муста, ШОСО Мара Мандић
5. Јованка Томић, ШОСО Мара Мандић и дневни боравак „Невен“
6. Бранко Куриљ, ШОСО Мара Мандић
7. Невена Мишковић, ОШ Вук Стефановић Караџић, Старчево
8. Предраг Христов, ОШ Жарко Зрењанин, Качарево
9. Марија Мишљанов, ОШ Васа Живковић

10. Душанка Бајић Стефановић, ОШ Бранислав Петров Браца
11. Душанка Јанковић, ОШ Бранко Радичевић
12. Далиборка Бојковић, ОШ Олга Петров Банатски Брестовац
13. Александра Ранковић, ОШ Олга Петров Банатски Брестовац
14. Милица Алатић, ОШ Исидора Секулић
15. Маријана Овука, ОШ Братство јединство
16. Гордана Јованов, Учитељско панчевачко друштво
17. Јасмина Младеновић, Учитељско панчевачко друштво
18. Добрила Пурковић, директорка ОШ Доситеј Обрадовић, Омољица
19. Сања Симић Мијатовић, ОШ Моша Пијаде
20. Филип Миленовић, ОШ Гоце Делчев
21. Спасоје Лековић
22. Владан Угреновић, Институт Тамиш
23. Јасмина Димитријевић, Пољопривредна школа

Учесници фокус група из реда представника организација цивилног друштва:

1. Милеса Војновић, НВО ЕЦО 13
2. Љиљана Коневски, Покрет горана и Центар волонтера Панчево
3. Борислав Вулић, Покрет горана и Центар волонтера Панчево
4. Вилоета Јованов-Пештанац, УГ „Други Нови Центар“
5. Небојша Младеновић
6. Обрад Лукић, Удружење за Надел
7. Божо Ингленца, Удружење за Надел
8. Стојан Томић, Удружење за Надел
9. Томислав Ристић, Удружење за Надел
10. Милан Јованов, Удружење за Надел
11. Наташа Милојевић, Иницијатива за инклузију ВеликиМали
12. Валентина Завишић, Иницијатива за инклузију ВеликиМали
13. Марина Илија, Удружење На пола пута
14. Анита Попесков, Интерресорна комисија и центар за социјални рад
15. Синиша Вељковић, Стрелачка дружина „Панчево 1813“
16. Зоран Давидовић, Удружење пољопривредних произвођача
17. Ђуро Букоровић, Удружење пољопривредних произвођача
18. Валентин Дражилов, Млади ратари
19. Иван Лалић, Удружење винара Свети Трифун Долово
20. Јован Негован, Удружење Панчевачки ратари Долово
21. Зоран Сефкерица, Сабор произвођача агропривреде Србије
22. Дејан Ђуришић, Удружење грађана Пољопривредник у Старчеву
23. Марко Шкрбић, Први Цлас Јабука
24. Горан Мичић, ЗЗ Чукарица Омољица
25. Венцел Пејов, Удружење грађана „Ивановачки паор“ Иваново
26. Ненад Филиповски, Удружење „Грозд“ Јабука
27. Славко Журжуљ, Удружење пољопривредних произвођача „Панчевац“
28. Никола Павлов, Удружење пољопривредних произвођача „Панчевац“
29. Сорин Ардељан, Новосељански паори
30. Данаил Вучковски, Удружење повртара Глогоњ
31. Зорица Петрушевић, ЗЗ Беље, Јабука

32. Олгица Пешић, ЗЗ Беље, Јабука
33. Војкан Милутиновић, Друштво пчелара подружница Панчево
34. Коста Требјешанин, Удружење повртар Глогоњ
35. Срђан Новески, Ловачка секција Глогоњ
36. Мик Дорел, Банатска асоцијација пољопривредника
37. Треша Радоњин, Млади ратари Долово, Банатска асоцијација пољопривредника
38. Владимир Лазаров, Омољачки паор
39. Васо, Ловачко удружење
40. Гордана Смилић, Опште удружење занатлија
41. Милош Жежељ, директор, Млекара Панчево
42. Драган Кршанин, Техномаркет
43. Горан Јовановић, Горан Стакло
44. Никола Егић, Божић и синови
45. Миленко Племић, Металлогистик
46. Зорица Ченде, Електро превоз
47. Анка Шкембаревић, „Анка и разиграна вуна“
48. Векослав Манић
49. Срета Бркић, Институт „Јосиф Панчић“

Посебан допринос у обезбеђивању видљивости процеса ревизије Стратегије развоја града Панчева 2014-2020 дали су ЈРП „РТВ Панчево“ и АД „Панчевац“.

АНЕКС 1
АНАЛИЗА ПОЧЕТНОГ СТАЊА

САДРЖАЈ

I УВОД	6
1.1. Надлежности локалне самоуправе	
1.2. Контекст – показатељи развоја Републике Србије и Аутономне Покрајине Војводине	
1.3. Стратешки оквир за развој – стратегије Републике Србије и Аутономне Покрајине Војводине	
II АНАЛИЗА ПОЧЕТНОГ СТАЊА	16
2.1. Анализа стања у области локалног економског развоја - кључни проблеми и ресурси са порукама за развој	16
2.2. Анализа стања у области пољопривреде - кључни проблеми и ресурси са препорукама за развој	33
2.3. Анализа стања у области заштите животне средине - кључни проблеми и ресурси са препорукама за развој	42
2.4. Анализа стања у области инфраструктуре и урбанизма - кључни проблеми и ресурси са препорукама за развој.....	58
2.5. Анализа стања у области друштвеног развоја - кључни проблеми и ресурси са препорукама за развој	71
2.6. Анализа буџета града Панчева за период 2010-2013. година и пројекције буџета града за 2014-2020. годину	79

ЛИСТА СКРАЋЕНИЦА

- ЕУ – Европска унија
- WHO (World Health Organization) – Светска здравствена организација
- FAO (Food and Agriculture Organization) – Организација за храну и пољопривреду
- ЕФТА (European Free Trade Association) - Европско удружења слободне трговине
- СЕФТА (Central European Free Trade Association) – споразум о слободној трговини на Балкану
- МСПП – мала и средња предузећа и предузетници
- ОЦД – организације цивилног друштва
- ИПА (Instrument for Pre-Accession Assistance) – инструмент претприступне помоћи
- СДИ – стране директне инвестиције
- АПР – Агенција за привредне регистре
- БДП – бруто друштвени производ
- УП – урбанистички план
- ПГР - план генералне регулације
- ПДР – план детаљне регулације
- КО – катастарска општина
- NUTS (Nomenclature des unités territoriales statistiques) - Номенклатура просторних јединица за статистику
- ОИЕ - обновљиви извори енергије
- ЕЕ - енергетска ефикасност
- SEVESO (Севесо Директива) – Директива ЕУ која се бави контролом акцидената великих размера чији су узроци опасне материје
- AQI (Air Quality Index) - Индекс квалитета ваздуха
- МДК- максималне дозвољене концентрације
- ГВ – Граничне вредности
- ЛИЗ – јужна индустријска зона
- ГМРС - главна мерно-регулациона станица
- ППОВ - постројење за пречишћавање отпадних вода
- ППП - просторни план подручја
- ПКИ - план капиталних инвестиција
- ГУ - Градска управа

ИЗВОРИ

Стратегије:

- Стратегија просторног развоја Републике Србије 2009 – 2013 – 2020.
- Национална стратегија одрживог развоја („Службени гласник РС“ број 57/2008)
- Програм развоја АП Војводине 2014-2020. године са Акционим планом за реализацију приоритета Програма развоја АП Војводине („Службени лист Аутономне Покрајине Војводине“ број 13/14)
- Регионална развојна стратегија Банат 2009-2013. година
- Локални еколошки акциони план Панчева (ЛЕАП) (2004)
- Стратегија развоја општине Панчево 2007-2025(2007)
- План инвестиција града Панчева 2009-2012 (2008)
- Стамбена стратегија града Панчева (2008)
- Регионални план управљања отпадом за регион Панчево / Опово 2012-2022. година
- Стратегија бриге о младима општине Панчево 2007-2012. године (2006)
- Стратегија за друштвену интеграцију Рома 2009-2012. година (2008)
- Акциони план града Панчева за друштвену интеграцију Рома 2013-2016. година (2013)
- Акциони план за побољшање положаја Ромкиња у граду Панчеву 2013-2016. година
- Локални акциони план за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица у граду Панчеву 2009-2012. година (2009)
- Стратегија културног развоја града Панчева 2010-2015. година (2010)
- Стратегија приступачности јавних објеката и површина особама са отежаним кретањем града Панчева 2012-2015. година (2012)
- Стратегија развоја спорта Панчева 2010-2015. година (2010)
- Нацрт стратегија бриге о младима града Панчева 2013-2016. година
- Стратегија развоја социјалне заштите града Панчева 2014-2018. година (2013)
- Локални акциони план за запошљавање града Панчева за 2014. годину (2014)

Планови:

- Просторни план града Панчева („Сл. лист града Панчева“ бр. 22/2012 и 25/2012-исправка)
- Генерални урбанистички план Панчева („Сл. лист града Панчева“ број 23/2012)
- План генералне регулације Целина 1- Шири центар (круг обилазнице) у насељеном месту Панчево („Сл. лист града Панчева“ бр. 19/2012, 27/2012 - исправка, 1/2013-исправка и 24/13 - исправка)
- План генералне регулације Целина 2 Стрелиште са Хиподромом и Војловица са Тополом у насељеном месту Панчево („Сл. лист града Панчева“ бр. 20/2012, 34/12-исправка, 1/13-исправка и 3/13-исправка)
- План генералне регулације Целина 4а Караула са Јабучким путем и Целина 4б Скробара у насељеном месту Панчево („Сл. лист града Панчева“ број 8/2014)
- План генералне регулације Целина 5 за подручје Кудељарац и Новосељански пут иза

- Надела у Панчеву („Сл. лист града Панчева“ број 39/2012)
- План генералне регулације Целина 6: 6А Баваништански пут 6Б Стари Тамиш, 6Ц Нова депонија у насељеном месту Панчево („Сл. лист града Панчева“ број 19/2013)
 - План генералне регулације Целина 9: гринфилд 1 и 3 у насељеном месту Панчево („Сл. лист града Панчева“ број 21/2012)
 - План генералне регулације Целина 10 Потамишје и Градска шума у насељеном месту Панчево („Сл. лист града Панчева“ број 40/2012)
 - План генералне регулације Целина 11 комплекси посебне намене („Сл. лист града Панчева“ број 35/2012)
 - План генералне регулације насељеног места Старчево („Сл. лист града Панчева“ број 10/2011)
 - План генералне регулације насељеног места Јабука („Сл. лист града Панчева“ број 11/2011)
 - План генералне регулације насељеног места Качарево („Сл. лист града Панчева“ бр. 9/2011 и 3/13-исправка)
 - План детаљне регулације подручја Мали Рит („Сл. лист града Панчева“ број 15/2012)
 - План детаљне регулације Градски стадион у Панчеву („Сл. лист града Панчева“ број 31/2011)
 - План детаљне регулације насеља „Тесла“ у Панчеву („Сл. лист града Панчева“ број 12/2011)
 - План детаљне регулације „Гринфилд 1“ еко-индустријска зона – јужно од „Петрохемије” - у Панчеву („Сл. лист града Панчева“ број 8/2011)
 - План детаљне регулације за еко – индустријски комплекс „Гринфилд 2“ – зона између насеља Топола и „Луке Дунав“ - у Панчеву („Сл. лист града Панчева“ број 30/2011)
 - Плана детаљне регулације „Гринфилд 3“ - еко-индустријска зона – зона најјужније границе Генералног плана уз Дунав - у Панчеву („Сл. лист града Панчева“ број 32/2011)
 - План детаљне регулације приступног пута за Нову градску депонију Панчево („Сл. лист града Панчева“ број 1/2013)

Извештаји:

- Извештај о квалитету ваздуха у Панчеву за 2012. годину“ број 04-70/29, ЗЗЈЗ, Панчево од 31.01.2013.
- Уредба о утврђивању Листе категорија квалитета ваздуха по зонама и агломерацијама на територији Републике Србије за 2012. годину
- Извештај о контроли квалитета површинских вода града Панчева у 2012. години, бр. 04-360/9-2012 од 11.10.2012. године, Завод за јавно здравље Панчево
- Извештај "Испитивање квалитета подземних вода на простору јужно од индустријске зоне града Панчева", новембар 2012. године Градски завод за јавно здравље Београд
- Извештај “Мониторинг стања земљишта и утицаја на биљке на подручју града Панчева“, бр. VII/37 од 21.12.2012. године, ПСС Институт "Тамиш"
- Извештај о испитивању буке, бр. LAV 4471/12, Институт ИМС а.д. Београд
- Извештај о стању животне средине у Републици Србији, Министарство енергетике, развоја и заштите животне средине

- Годишњи извештај о стању квалитета ваздуха у Републици Србији 2012. године, Министарство енергетике, развоја и заштите животне средине

I УВОД

1.1. Надлежности локалне самоуправе

Град врши своје надлежности утврђене Уставом и законом и надлежности које су Граду законом поверене из оквира надлежности Републике Србије и одлуком АП Војводине поверене из оквира надлежности Аутономне Покрајине Војводине. Изменама Закона о локалној самоуправи 2007. године, између осталог, уводи се развој као надлежност локалне самоуправе. На тај начин локална самоуправа добија легитимитет, али и одговорност за сопствени развој и конкурентност у привлачењу капитала и пословних подухвата у циљу унапређења живота својих грађана.

Град, преко својих органа:

- доноси програме развоја;
- доноси просторни план Града и урбанистичке планове;
- доноси буџет и завршни рачун;
- утврђује стопе изворних прихода Града;
- уређује и обезбеђује обављање и развој комуналних делатности;
- уређује грађевинско земљиште;
- спроводи пројекте локалног економског развоја;
- стара се о заштити животне средине;
- уређује и управља локалним јавним и некатегорисаним путевима и улицама;
- уређује превоз у линијској пловидби на територији града и одређује делове обале на којима се могу постављати пловни објекти;
- оснива установе и организације у области основног образовања, културе, примарне здравствене заштите, физичке културе, спорта, дечје заштите и туризма, установе социјалне заштите;
- организује обављање послова у вези са заштитом културних добара од значаја за Град, подстиче развој културног и уметничког стваралаштва;
- организује заштиту од елементарних и других већих непогода и заштиту од пожара и ствара услове за њихово отклањање и ублажавање последица;
- доноси основе заштите, коришћења и уређења пољопривредног земљишта и стара се о њиховом спровођењу, одређује ерозивна подручја, стара се о коришћењу пашњака и одлучује о привођењу пашњака другој култури;
- уређује и утврђује начин коришћења и управљања изворима, јавним бунарима и чесмама;
- подстиче и стара се о развоју туризма и угоститељства, занатства и трговине;
- располаже имовином Града;
- подстиче и помаже развој задругарства;
- стара се о јавном информисању од локалног значаја;

- образује инспекцијске службе и комуналну полицију;

Град је самосталан у обављању послова из свог делокруга, у складу са Уставом, законом и статутом.

1.2. Контекст – показатељи развоја Републике Србије и Аутономне Покрајине Војводине

Демографске карактеристике:

Према последњем попису становништва из 2011. године, број становника у Републици Србији (у даљем тексту РС) износи 7.186.862, од чега је 1.931.809 живи у Аутономној Покрајини Војводини (у даљем тексту АП Војводина). Забрињава чињеница континуираног смањења континента радно способног становништва, а управо се у Јужнобанатском округу, а према подацима Програма за развој АП Војводине 2014-2020. годину, очекује највиши пораст старог становништва до 2021. године (16%).

Економске карактеристике:

Економска ситуација у Србији је још увек под утицајем рецесије и глобалне економске и финансијске кризе од 2008. године. Прогноза кретања основних економских параметара привреде Србије показује да ће Србија до 2015. изаћи из рецесије, а да ће и 2014. бити још једна у низу тешких година у друштвено-економском смислу.

Европски савет је 01.03.2012. године доделио Србији статус кандидата за чланство у ЕУ, а потписивањем Споразума о стабилизацији и придруживању, који је ступио на снагу 01.09.2013. године, као основни политички оквир за унапређење односа држава западног Балкана и ЕУ, Србија се обавезала на доношење свих неопходних системских закона и њиховој примени са циљем да се успостави тржишна привреда, макроекономска стабилност, владавина права и сузбије корупција и организовани криминал.

Добијањем датума за отпочињање преговора о приступању Европској унији 28. јуна 2013. године, Србија је ускладила свој стратешки циљ економске политике у наредном периоду и са досадашњег модела раста заснованог на расту домаће потрошње и увоза, прешла на обезбеђивање одрживе економске и финансијске стабилности, заустављање даљег раста дуга и стварање амбијента за привредни раст заснован на инвестицијама и извозу, што ће довести до раста запослености и животног стандарда.

Сектор малих и средњих предузећа и предузетника

У периоду од 2004. до 2011. године, број малих и средњих предузећа и предузетника (у дељем тексту МСПП) има константну тенденцију раста, како у Србији тако и АП Војводини. Сектор МСПП као генератор развоја, запослености и упошљавања ресурса, окосница је привреде ЕУ, која га је поставила у центар свих политичких и економских одлука. Међутим, у претходним деценијама политика развоја МСПП у Републици Србији није увек била посматрана као интегрални део укупног друштвено-економског развоја, па је овај сектор често маргинализован. Данас је учешће МСПП сектора у укупном броју привредних субјеката преко 99%, учешће у БДП-у 56%, извозу 44%, док је у запошљавању око 7%, посматрано у односу на ЕУ где је тај проценат на нивоу од 25%. Потенцијал МСПП сектора у Србији и даље није искоришћен.

Пољопривреда

У Србији се користи око 400.000 хектара, односно 10% укупних обрадивих површина,

а разлози су неодговарајућа аграрна политика, лоша инфраструктура, старење сеоског становништва, економска неисплативост итд. У АП Војводини пољопривредно обрадиво земљиште заузима 92% земљишта или 39% укупног обрадивог земљишта у Србији.

У периоду изолације и транзиције, ова привредна грана доживела је сличну судбину остале производње. Аграрни буџет је од 2000. до 2004. достигао 5% буџета Србије, 2009. године долази до пада на 2,2%, док је 2013. износио 4,5% буџета Србије. Последице оваквих промена су: уништен сточни фонд и увоз скоро свих врста пољопривредних и прехранбених производа и неконкурентан пољопривредни сектор који без помоћи државе неће моћи да издржи међународну конкуренцију. Потребно је повећати аграрни буџет, омогућити финансијску подршку пољопривредним произвођачима кроз коришћење средстава из претприступних фондова ЕУ.

Индустријска производња

Деастација српске индустријске производње отпочела је још деведесетих година XX века, а наставила се у двехиљадитим и даље. Податак да тек сваки 25 становник наше земље ради у производњи илуструје ову ситуацију, сврставајући нас у ред сиромашних земаља. Број радника запослених у индустријском сектору је готово троструко мањи у односу на период пре деведесетих. Неуспешну спроведену приватизацију праћену многим мањкавостима, није пратила и очекивана реиндустријализација, која би променила социјалну функцију индустријских гиганата. Србија данас једина у Европи није достигла ниво индустријске производње из 1989., тачније он је на 50% некадашњег, док је индустријска производња у 2011. била је на нивоу из 1972. године.

Спољнотрговинска размена

Посматрајући период од протеклих десетак година (2000-2008), Србија бележи константан раст спољнотрговинске размене, односно увоза, изоза и његовог удела у БДП-у. Под дејством кризе, дошло је до малог пада у 2009. години, да би се узлазна путања спољнотрговинске размене наставила од 2010. до 2013. године. Иако је Србија потписница Споразума о слободној трговини са земљама ЕУ, ЦЕФТА, ЕФТА и Русијом, и са њима и остварује највећу спољнотрговинску размену, конкурентност српске привреде и даље није на нивоу који би могао да задовољи захтевна инострана тржишта. Србија данас има најмањи извоз и највећи спољнотрговински дефицит по глави становника у Европи. Основни изазов биће променити структуру извоза, у којој и даље доминира роба ниске додате вредности.

Стране директне инвестиције

Опоравак привреде Србије значајно зависи од поверења инвеститора у економску политику државе, а један од кључних фактора који покрећу раст јесу управо стране директне инвестиције (у даљем тексту СДИ) које су у 2013. години износиле 750 милиона евра, док је очекивани прилив за текућу годину око милијарду евра и то највећим делом у енергетски, прерађивачки и сектор трговине. За даљи успех на тржишту инвеститора неопходно је стварање привлачне пословне климе, која не узима у обзир само финансијске повластице, него и процењени ниво ризика, квалитет комуникације коју остварују са свим нивоима власти, професионализам, прецизност, као и очекивања о могућем партнерском односу у будућности.

Инфлација

Србија је у недавној прошлости бележила изузетно високе стопе инфлације, а 12

година за редом је имала највишу стопу инфлације у Европи. Пројекција инфлације за 2014. годину, заснована је на планираној фискалној консолидацији, стабилнијим ценама хране, контроли повећања регулисаних цена, смањењу премије ризика, повећању капиталних прилива и стабилности девизног курса, смањењу инфлаторних очекивања, као и побољшању светских економских изгледа, у просеку треба да износи око 4%.

Запошљавање

Према подацима Републичког завода за статистику, број запослених се од 2010. константно смањује. Број запослених лица на крају 2013. године (не рачунајући запослене у војсци и полицији) износи 1.705.256, број незапослених лица је 759.372 (реалан број незапослених у Србији је вероватно и већи) док је истовремено број пензионера достигао број од 1.722.649. Број оних који на посао чекају дуже од годину дана чини близу 70% укупног броја регистрованих незапослених лица, док је тај проценат у ЕУ 43%.

Зараде

Просечна нето зарада на републичком нивоу, посматрано од 2010. године, прати инфлаторна кретања и економски раст, заснован на повећању индустријске производње и извоза. Према подацима Републичког завода за статистику, просечна нето зарада у 2013. години 47.858 РСД. У поређењу са републичким просеком, просечна нето зарада у Покрајини је у 2013. години нешто нижа и износи 46.970 РСД.

Буџетска позиција - Јавни дуг и фискални биланс

Према подацима Управе за јавни дуг је тренутно на нивоу 61,2% БДП-а и озбиљно прети да угрози економску стабилност земље. Негативни тренд јавног задуживања се наставио и у 2014. години, те је Република Србија, према подацима Управе за јавни дуг, већ у првој половини фебруара текуће године дуговала 20,3 милијарде еура, док је последњег дана 2013. тај дуг износио 20,09 милијарди. То значи да се земља тренутно задужује брзином од око 155 милиона евра месечно или 1,8 милијарди евра годишње.

Бруто друштвени производ (БДП)

Раст БДП-а у 2013. години је износио је 2,4 %, пројекција раста БДП-а за 2014. износи 1%, а за 2015. годину износи око 2%. По последњем Извештају ММФ-а о конкурентности 2012П2013, којим су обухваћене 144 земље, Србија заузима 95. позицију са БДП по становнику од 6.081 УСД (5.047 ЕУР). Од земаља у региону, нижу вредност БДП-а по становнику имају само БиХ, Македонија и Албанија.

Шири стратешки оквир за развој

Европски савет је 17.06.2010. године усвојио стратегију „Европа 2020“, као одговор на глобалну економску кризу, структурне слабости ЕУ које је криза показала и половичне успехе претходне Лисабонске стратегије (2000) и потребе за њеном ревизијом. Нови развојни документ се фокусира на нова стратешка опредељења и приоритете, секторске иницијативе и смернице у области економске политике и запошљавања. И поред чињенице да се пре свега ради о економском програму, велики простор дат је социјалној кохезији и екологији. Као приоритети утврђени су: интелигентни раст заснован на знању и иновацијама; одрживи раст заснован на ефикасном искоришћењу ресурса, екологији и компетитивности; интегративни

раст заснован на високој стопи запослености и социјалној и територијалној кохезији. Стратегија „Европа 2020“ представља основ за националне програме реформи земаља чланица ЕУ и за структурне реформе земаља кандидата.

Усвајањем буџета ЕУ за раздобље 2014-2020. године, предвиђено је повећање Инструмента за претприступну помоћ (у даљем тексту ИПА) за Србију од 30%, па ће годишња сума неповратних средстава бити 260 милиона ЕУР. Србија је добијањем статуса кандидата за чланство у ЕУ добила право да користи свих пет компоненти ИПА фондова. Поред компоненте 1 и 2 (помоћ у процесу транзиције и изградње институција и програм прекограничне сарадње), од 2014. године ће бити доступне и компоненте 3 (регионални развој), компоненте 4 (развој људских ресурса) и компоненте 5 (рурални развој). Успостављање децентрализованог система и остале три компоненте јесу припрема за коришћење структурних и кохезионог фонда који су на располагању земљама чланицама ЕУ.

Након дугогодишњег искуства у коришћењу међународне развојне помоћи, недовољно квалитетан стратешки оквир је био један од најзначајнијих проблема у смислу апсорпционих капацитета наше земље, односно предлагања пројеката. Способност земље да створи визију дугорочног и одрживог развоја и да на тој визији гради своје програме, непосредно утиче на ниво користи које та земља може имати од фондова ЕУ. Један од основних услова учествовања на јавним позивима програма ЕУ и других међународних институција јесте постојање развојних планова и приоритета како на националном, покрајинском, тако и на локалном нивоу.

Кључна национална и покрајинска документа са којима се усклађује Стратегија развоја града Панчева 2014 – 2020 су:

- Национална стратегија одрживог развоја Републике Србије 2009 – 2017.
- Нацрт Националног плана регионалног развоја 2014 – 2020 (у процедури усвајања)
- Стратегија управљања отпадом за период од 2010-2019. године
- Национална стратегија одрживог коришћења природних ресурса и добара
- Стратегија и политика развоја индустрије Републике Србије за период од 2011. до 2020. године
- Стратегија подстицања и развоја страних улагања
- Стратегија развоја пољопривреде Републике Србије
- Стратегија развоја туризма Републике Србије
- Национална стратегија запошљавања до 2020.
- Програм развоја АП Војводине 2014 – 2020.

II АНАЛИЗА ПОЧЕТНОГ СТАЊА У КЉУЧНИМ ОБЛАСТИМА РАЗВОЈА

2.1. АНАЛИЗА СТАЊА У ОБЛАСТИ ЛОКАЛНОГ ЕКОНОМСКОГ РАЗВОЈА - КЉУЧНИ ПРОБЛЕМИ И РЕСУРСИ СА ПРЕПОРУКАМА ЗА РАЗВОЈ

Привреда Јужног Баната у периоду 2010-2012. године

Стање у привреди

Према Уредби о утврђивању методологије за израчунавање степена развијености региона и јединица локалне самоуправе за 2013. годину, две јужнобанатске општине су натпросечно развијене, односно припадају групи најразвијенијих – Вршац и Панчево (у групи од 23 јединице локалне самоуправе у Србији, односно 13 војвођанских). Другу групу

чине општине са степеном развијености од 80% до 100% републичког просека и у тој групи нема општина са подручја Јужног Баната (од укупно 35 јединица локалних самоуправа, 15 војвођанских општина). У трећу групу су сврстане недовољно развијене општине, од којих је 14 војвођанских, односно 5 јужнобанатских општина. Међу општинама које су изразито недовољно развијене, једна је са подручја Јужног Баната – општина Пландиште (испод 50% развијености у односу на републички просек).

Према подацима Агенције за привредне регистре, највећи број предузећа концентрисан је у граду Панчеву – око 53%, док је најмањи број предузећа у Пландишту – 2,7%. Највећи део прихода генеришу предузећа која послују у Панчеву (52% у 2010. години, односно 47% у 2012. години), док је најнижа вредност овог показатеља у Белој Цркви – око 2% у 2010. години.

На подручју АП Војводине, раст укупне индустријске производње у 2012. години у односу на 2011. годину износио је 2,1%. Расту индустријске производње у Војводини највише је допринео раст продукције сектора рударства + 7,3%, прерађивачке индустрије за 2,0%, док је сектор снабдевања електричном енергијом, гасом, паром и климатизација забележио пад у износу од 9,0%.

На подручју Јужног Баната, индустријска производња у периоду јануар-децембар 2013. године, у односу на исти период 2011. године, мања је за 3,7%.

Посматрајући тржиште рада на нивоу Јужног Баната, уочава се да запосленост од 2008. године има тенденцију пада, односно први знаци светске економске кризе показују се у последњем кварталу 2012. године.

Негативна стопа раста запослених карактеристична је за сектор правних лица и предузетнички сектор, с тим да је овај други више погођен кризом, односно бележи већи пад броја запослених у посматраном периоду.

Табела 1: Основни подаци - тржиште рада

	2010	2011	2012	2013
Број запослених	60 072	57 444	55 179	55 101
Број незапослених	33 640	33 657	34 399	34 221
Просечна нето зарада / у РСД	35 212	39 588	43 567	46 532

Запосленост 2010 - 2013. година

Уколико се посматрају подаци о кретању запослености у периоду 2010-2012. године на нивоу Јужнобанатске области, уочава се пад укупне запослености. У 2012. години највиши проценат запослености генерише град Панчево са 50,87%, а најнижи општина Опово 1,01%.

Посматрано по општинама, Бела Црква, Вршац и Панчево бележе пад запослености у овом периоду из године у годину, док је у осталим општинама дошло до пада запослености у 2011. години, али је у 2012. години тај број приближно исти као у 2010. години. Посматрано по секторима, запосленост на нивоу Јужног Баната у највећем проценту генеришу прерађивачка индустрија 30,3%, здравствена и социјална заштита 13,7%, образовање 11,5% и трговина на велико и мало и поправка моторних возила 7,91%. Ова четири сектора учествују у формалној запослености Јужног Баната са преко 60%.

Незапосленост 2010 - 2013. година

Према подацима Националне службе за запошљавање, у децембру 2012. године број

незапослених лица на територији Јужног Баната је износио 34.399, што чини повећање од 759 лица у односу на податке из децембра 2010. године.

Посматрано према општинама, 33,65% незапослених лица евидентирано је у граду Панчеву, 19,3% у општини Вршац, 10,53% у Белој Цркви, 10,46% у Ковачици, 10,23% у Ковину, 8,4% у Алибунару, 4,55% у Пландишту и 2,83% у Опову.

Образовна структура незапослених лица указује да висок проценат незапослених лица су лица без квалификација 42,05%. Од укупног броја незапослених лица, преко 12 месеци (дуготрајна незапосленост) на запослење чека 66% или 22.709 лица. Јужни Банат карактерише неповољна старосна структура незапослених лица, с обзиром да око 52% припада лицима старости од 15 до 39 година.

Привредна друштва и предузетници

У 2012. години привредна активност Јужног Баната се, према подацима Агенције за привредне регистре, одвијала у 3.048 привредних друштава. Од овог броја финансијски извештаји су обрађени за 2.685 привредних друштава са 24.502 запослених. У односу на претходну годину, број предузећа се смањило за 79 (2,52%), односно број запослених за 61 лице (0,2%).

Микро и мала предузећа чине 96,94% од укупног броја привредних друштава, средња предузећа чине 2,57% док велика предузећа чине 0,5% укупног броја привредних друштава. У привреди Јужног Баната изражена је концентрација привредне активности у Панчеву у коме послује око 52% привредних друштава у Јужном Банату и у њима је запослено 51% укупно запослених у Јужном Банату.

Привредна друштва која послују у Панчеву генеришу 52% пословних прихода у 2010. и 2011. години, док је у 2012. години ово учешће смањено на 47% пословних прихода привредних друштава Јужног Баната.

Несигуран пословни амбијент условио је успорено оснивање нових привредних друштава, па је број новооснованих привредних друштава у 2012. години, у поређењу са 2010. годином, мањи за око 11%.

Табела 2: Број привредних друштава у Јужном Банату у периоду 2011-2013. година

	2011	2012	2013
Активних	3 127	3 048	3.186
Новооснованих	269	261	234
Брисаних / Угашених	409	320	67

Извор: АПР

Предузетници

У 2012. години на територији јужнобанатске области било је 9.686 активних предузетника. Агенција за привредне регистре обрадила је финансијске извештаје за 433 предузетника, који су пословне књиге водили по систему двојног књиговодства. Према подацима из финансијских извештаја, предузетници су запошљавали 942 запослена, што у односу на 2010. годину представља смањење за 15,2%.

На територији града Панчева пословао је највећи број активних предузетника – око 54%. Од укупног броја предузетника који су предали финансијске извештаје око 60% је пословало на територији града Панчева и запошљавали су 58% од укупног броја запослених код њих у 2011. и 2012. години, док је у 2010. години тај проценат нешто већи – 61,7%. Пословни приходи су повећани у односу на 2010. годину, и то за 21,5%.

Нето добитак је исказао 341 предузетник, а нето губитак 79 предузетника. У односу на 2010.годину дошло је до смањења броја предузетника са нето добитком, односно нето губитком за 13%, односно 14% респективно.

Табела 3: Број предузетника у Јужном Банату у периоду 2011-2013. година

	2011	2012	2013
Активних	9 813	9 555	9.189
Новооснованих	1 397	1 209	1.277
Брисаних / Угашених	1 739	1 467	1.618

Извор: АПР

Трошкови пословања и олакшице

Законом о изменама и допунама Закона о финансирању локалне самоуправе из 2012. године, у члану 6. дефинисани су изворни приходи јединица локалне самоуправе. У Студији „Стање привреде на територији града Панчева“ постоји преглед одлука локалних самоуправа Јужног Баната за неке од прихода – порез на имовину, локалне комуналне таксе и приход по основу комуналне делатности. (Опширнији и упоредни подаци у Анексу 3 – Студија „Стање привреде на територији града Панчева“)

Робна размена јужнобанатског региона са иностранством у периоду 2010-2013. године

Робна размена Јужног Баната са иностранством у периоду од 2010-2013. године је имала тенденцију раста посматрајући њену вредност у номиналном износу, уз изузетак 2012. године када је евидентиран пад вредности и извоза и увоза. У току 2013. године долази до повећања извоза, који је растао знатно брже у односу на увоз који је забележио скроман пораст у односу на 2011. годину. Извоз Јужног Баната је у 2013. години повећан за око 45% у односу на 2012. годину и номиналне је вредности 822.064.000 УСД. Увоз је повећан за око 5% и износи 428.265.000 УСД. У посматраном периоду остварен је суфицит од 393.799.000 УСД.

Посматрајући учешће појединих општина Јужног Баната у укупној робној размени, како у извозу, тако и у увозу најзначајније учешће остварује град Панчево и општина Вршац. Учешће града Панчева у укупном извозу Региона је 53.3%, док у увозу учествује са 31.4%. Општина Вршац у укупном извозу Региона учествује да 35,4%, а учешће у укупном увозу износи 54,1%. Најзначајније земље-партнери у извозу и увозу су Немачка, Италија, Румунија, Руска федерација, Босна и Херцеговина, Француска и Турска.

У периоду од 2010. до 2013. године, привредни субјекти града Панчева остваривали су позитивне резултате у робној размени са иностранством, односно вредност извоза је била већа од вредности увоза. Предузећа која остварују високо учешће у извозу града Панчева у посматраном периоду су: „ХИП Петрохемија“, „Алмех“, „ХИП Азотара“, „Гранехпорт“ и „Алубонд Еуропа“. Предузећа која су највише увозила у посматраном периоду су: ХИП „Петрохемија“, „ХИП Азотара“, „Алмех“ и „Алубонд Еуропа“. Податак да су предузећа која остварују највеће учешће у извозу уједно и највећи увозници, указује на постојање високог степена зависности извозно оријентисане производње од увоза сировина. Најзначајнији производи у извозу су производи петрохемијске индустрије, житарице и траке од алуминијума. Највеће учешће у увозу остварују лака уља, стирол, комбајни, трактори и пољопривредна механизација, легуре од алуминијума.

У 2013. години, од 10 најзначајнијих извозника Јужног Баната 5 је са територије града Панчева, 2 из општине Вршац, 2 из општине Ковин и једно предузеће из општине Опово. Међу најзначајнијим увозницима, 2 су из града Панчева, 5 из општине Вршац, 2 из Ковина и

једно предузеће из Алибунара.

Табела 4: Највећи извозници /учешће првих десет/ у 2013. години

РБ	Назив предузећа	Општина/Град	Делатност
1.	ХИП-ПЕТРОХЕМИЈА У РЕСТРУКТУИРАЊУ	Панчево	Произв. пластичних маса, примарни облици
2.	ХЕМОФАРМ АД	Вршац	Производња фармацеутских препарата
3.	Fresenius medical care СРБИЈА ДОО	Вршац	Произв. ортопедских апарата и ост. опреме
4.	ХИП-АЗОТАРА ДОО	Панчево	Произв. Вештачких ђубрива, азотних јед.
5.	West Pharmaceutical Services ДОО	Ковин	Производња осталих производа од гуме
6.	ДОО ЋИРИЋ И СИН	Опово(Сакуле)	Активност других посредника у саобраћају
7.	Almex ДОО	Панчево	Гајење жита и других усева и засада
8.	Granexport ДОО	Панчево	Производња млинских производа
9.	УТВА СИЛОСИ АД	Ковин	Производња металних конструкција, делова
10.	Metal logistic ДОО	Панчево	Поновна употреба разврстаних материјала

Табела 5: Највећи увозници /учешће првих десет/ у 2013. години

РБ	Назив предузећа	Општина/Град	Делатност
1.	ХЕМОФАРМ АД	Вршац	Производња фармацеутских препарата
2.	ХИП-ПЕТРОХЕМИЈА У РЕСТРУКТУИРАЊУ	Панчево	Произв. пластичних маса, примарни облици
3.	Fresenius medical care СРБИЈА ДОО	Вршац	Произв. ортопедских апарата и ост. опреме
4.	Almex ДОО	Панчево	Гајење жита и других усева и засада
5.	УТВА СИЛОСИ АД	Ковин	Производња металних конструкција, делова
6.	West Pharmaceutical Services ДОО	Ковин	Производња осталих производа од гуме
7.	Metaling ДОО	Вршац	Гајење жита и других усева и засада
8.	ИНЕРТРОН ДОО	Вршац	Конфекционирање папира
9.	ТИМ ДОО	Алибунар (Бан.Карловци)	Произв. ост. производа од пласт. маса
10.	Zannini invest ДОО	Вршац	Произв. таласастог папира и амбалаже

Најзначајнији спољнотрговински партнери у извозу су Италија 64,6 мил УСД, Румунија 54,4 мил УСД, Украјина 52,9 мил УСД, Грчка 21,7 мил УСД, Немачка 18,5 мил

УСД, Босна и Херцеговина 16,1 мил УСД, Бугарска 14,4 мил УСД, Хрватска 13,9 мил УСД; Француска 8,2 мил УСД, Кина 0,6 милиона УСД. Извоз у ове земље чини 80% од укупног извоза града Панчева у посматраном периоду.

Привреда града Панчева

Привредни развој Панчева у свакој својој фази одувек је покретала квалификована, мотивисана и иновативна радна снага. У образовној структури становништва, коју чине грађани старији од 15 година, највише је оних са завршеном средњом школом – око половине, док 11 % становништва има завршено више или високо образовање. Настава у средњим школама у Панчеву се углавном усклађује са потребама на тржишту рада, док близина Београда омогућава студирање на око 70 различитих факултета.

Према подацима Агенције за привредне регистре у 2013. години, а на основу предатих финансијских извештаја, број привредних друштава је био 1707, што представља повећање за 5,30% или 86 привредних друштава мање у односу на претходну годину.

Табела 6: Број и структура привредних друштава у Панчеву, по годинама

Број привредних друштава	2011	2012	2013
активна	1.680	1.621	1.707
новооснована	148	155	132
брисана/угашена	243	203	37

Извор: Агенција за привредне регистре, Мапа регистра, Регистар привредних друштава, стање 31.12.2013.

Табела 7: Број и структура предузетника у Панчеву, по годинама

Број предузетника	2011	2012	2013
активна	5.292	5.204	5.024
новооснована	706	661	643
брисана/угашена	918	755	821

Извор: Агенција за привредне регистре, Мапа регистра, Регистар предузетника, стање 31.12.2013.

Подаци у табелама 13 и 14 преузети су са Мапе РегМППР на дан 31. децембар одговарајуће године.

Табела 8: Број предузећа по делатности и величини у Панчеву, 2013

Сектор	Број предузећа*				Удео у укупном броју предузећа (%)
	велика	средња	мала	укупно	
Пољопривреда, лов, шумарство и риболов	3	2	27	32	2,57
Рударство	0	0	1	1	0,08
Прерађивачка индустрија	6	13	229	248	19,95
Снабдевање ел. енергијом, гасом и паром и климатизација	0	0	5	5	0,40
Снабдевање водом; управљање отпадним водама, контролисања процеса управљања отпада и сл. активности	0	3	11	14	1,13
Грађевинарство	1	3	96	100	8,05
Трговина на велико и мало и поправка моторних возила	1	13	520	534	42,96
Саобраћај и складиште	0	3	59	62	4,99

Услуге намештаја и исхране	0	0	25	25	2,01
Информисање и комуникација	0	0	41	41	3,30
Финансијске делатности и делатност осигурања	0	0	5	5	0,40
Пословање некретнинама	0	0	2	2	0,16
Стручне, научне, иновационе и техничке делатности	0	0	122	122	9,81
Административне и помоћне услужне делатности	0	0	28	28	2,25
Државна управа и обавезно социјално осигурање	0	0	0	0	0
Образовање	0	0	11	11	0,88
Здравствена и социјална заштита	0	0	1	1	0,08
Уметност, забава и рекреација	0	0	0	0	0
Остале услужне делатности	0	0	12	12	0,97
УКУПНО	11	37	1.195	1.243	100

Извор: Интерна процена Одељења за ЛЕР, по подацима скинутим са сајта АПР-а

*Подаци се односе само на предузећа која су регистрована у Панчеву, на дан 31.12.2013. године

Запосленост

Табела 9: Број и структура свих запослених у Панчеву, годишњи просек 2013. година

	Број	(%)
Жене	11.756	42,23
Мушкарци	16.081	57,77
УКУПНО	27.837	100
У предузећима, установама, задругама и организацијама	20.854	75
Приватни предузетници, самостални делатници и запослени код њих	6.983	25
Број запослених на 1000 становника	226	0,81
Број запослених у предузећима, установама, задругама и организацијама на 1000 становника	169	0,61

Извор: Републички завод за статистику, Општине и региони у РС 2013. годину

Према подацима Агенције за привредне регистре и Републичког завода за статистику укупан број формално запослених у Панчеву у 2013. године био је 27.837 лица, што у односу на годишњи просек за 2012. годину (28.069 лица) представља смањење од 0,83 %. Код правних лица у 2013. године запослених је било 20.854, што је у односу на годишњи просек за 2012. (21473 лица) мање за 2,96 %, док је број регистрованих предузетника и запослених код њих у 2013. износио 6983, што у односу на годишњи просек за 2012. (6596 лица) представља повећање од 5,87 %.

Табела 10: Структура запослених у Панчеву по секторима делатности – годишњи просек 2013.*

Сектор	Број	(%)
Пољопривреда, лов, шумарство и риболов	734	3,52
Рударство	2	0,01
Прерађивачка индустрија	6.602	31,66
Снабдевање ел. енергијом, гасом и паром и климатизација	382	1,83
Снабдевање водом; управљање отпадним водама, контролисања	792	3,80

процеса управљања отпада и сл. активности		
Грађевинарство	1.036	4,97
Трговина на велико и мало и поправка моторних возила	1.994	9,56
Саобраћај и складиште	1.399	6,71
Услуге намештаја и исхране	107	0,51
Информисање и комуникација	453	2,17
Финансијске делатности и делатност осигурања	364	1,75
Пословање некретнинама	2	0,01
Стручне, научне, иновационе и техничке делатности	470	2,25
Административне и помоћне услужне делатности	586	2,81
Државна управа и обавезно социјално осигурање	1.096	5,26
Образовање	1.948	9,34
Здравствена и социјална заштита	2.571	12,33
Уметност, забава и рекреација	214	1,03
Остале услужне делатности	102	0,49
УКУПНО	20.854	100

Извор: Републички завод за статистику, база података 2013. годину

*У предузећима, установама, задругама и организацијама, без приватних предузетника и запослених код њих

На основу структуре запослених по секторима делатности на територији града Панчева може се закључити да је највећи број запослених у прерађивачкој делатности (31,66%), делатностима здравствене и социјалне заштите (12,33%) и делатности трговине на велико и мало и поправке моторних возила (9,56%) – чије учешће у укупном броју запослених износи 53,55%.

Од укупно 27.837 запослених за 2013. годину, на територији града Панчева у јавним службама које се финансирају из буџета града Панчева, запослено је 3.681 лица (податак из марта 2014. године).

Табела 11: Кретање просечних нето зарада по годинама

	2010	2011	2012	2013
Панчево	37.592	43.621	47.558	50.754
Јужнобанатски округ	35.212	39.588	43.567	46.532
Србија	34.142	37.976	46.923	43.932

Незапосленост

Табела 12: Квалификациона структура незапосленог становништва у Панчеву, по годинама

Степен стручне спреме	2010	2011	2012	2013*	Удео у укупном броју незапослених за 2013.* (%)
Неквалификовани	3.222	3.389	3.420	3.348	28,96
Нижа стручна спрема и полуквалификовани	714	670	634	586	5,07
Квалификовани	2.437	2.329	2.375	2.359	20,41
Средња стручна спрема	3.626	3.614	3.588	3.654	31,61
Висококвалификовани	144	127	135	146	1,26
Виша стручна спрема	534	490	439	644	5,57
Висока стручна спрема	754	861	986	823	7,12
УКУПНО	11.431	11.480	11.577	11.560	100

Табела 13: Кретање незапослености у Панчеву

	2010	2011	2012	2013
Број запослених	31 891	29 931	28 069	27 837
Број незапослених	11 431	11 480	11 577	11 560

Од укупно 11.560 незапослених лица за 2013. годину, највећи удео чине лица са средњом стручном спремом (31,61%), неквалификовани (28,96%) и квалификовани (20,41%). Од укупног броја незапослених лица, жене чине 6.293 лица односно 54,44% незапослених.

У Панчеву се у периоду 2010-2013. године број запослених смањило за 4.054 лица. Незапосленост у Панчеву је кључни економски и социјални проблем, што је случај и са другим подручјима Републике.

Имајући у виду да број незапослених у протеклом периоду годишње расте/пада од 17 до 97 лица, а истовремено да је број запослених мањи за 4.054 лица, није видљиво шта се десило са лицима која нису више запослена. Изразито негативан утицај на запосленост је имао процес приватизације (приватизована предузећа у 2010. години су запошљавала 60% мање радника него у 2002. године). И у неприватизованим предузећима у истом периоду је умањен број запослених за 54%. Узроке за губитак радних места треба тражити у губитку тржишта, техничко-технолошкој застарелости опреме, модернизацији (пре свега у приватним предузећима) и неадекватној квалификационој и старосној структури радне снаге. Други могући разлози су: одласци у пензију, рад у сивој економији, одлазак на рад у иностранство, непријављивање на евиденцију Националне службе за запошљавање – филијале Панчево.

Табела 14: Незапосленост у Панчеву по старосној структури, стање на дан 31.12.2013. године

Број година	Број незапослених лица	% у укупном броју незапослених
15-19	352	3,04
20-24	1.213	10,49
25-29	1.493	12,92
30-34	1.423	12,32
35-39	1.450	12,54
40-44	1.342	11,61
45-49	1.254	10,85
50-54	1.362	11,78
55-59	1.250	10,81
60-64	421	3,64
УКУПНО	11.560	100,00

Забрињавајући је податак да је 59,88% незапослених између 20. и 44. године живота, с обзиром да је то период живота када појединац може да пружи највише у социјалном, економском и професионалном смислу. Исто тако је значајан проценат незапослених лица старијих од 45 година за које се претпоставља да су остали без посла услед транзиционих промена у привреди. Један број лица из ове категорије није био у прилици да се радно ангажује, без обзира на своја знања и искуство, услед опадања привредне активности у Панчеву и околине.

У погледу дужине чекања на запослење, према евиденцији Националне службе запошљавања – филијала Панчево највећи проценат лица на посао чека до годину дана (37,82%), до две године на запослење чека 16,76% евидентираних, 3-5 година чека њих 11,99%, а чак 11,03% чека на посао више од 10 година.

Приватизација предузећа у Панчеву

Са усвајањем и ступањем на снагу Закона о приватизацији („Службени гласник РС“, бр. 38/2001) створени су услови за приватизацију друштвене и државне имовине ширих размера, а у циљу реструктурирања и стварања ефикасније привреде, прилива инвестиционог капитала и укључивања у шире интеграционе процесе. Предмет приватизације, у смислу овог Закона, је друштвени и државни капитал (изузев природних богатстава и добара у општој употреби, као добра од општег интереса који су изузети из приватизације). Субјекти који могу бити предмет приватизације су поред правних лица која обављају привредну делатност (предузећа) и установе и сва друга правна лица. Предмет приватизације није само капитал, већ и имовина или део имовине субјекта приватизације. Закон је првобитно предвиђао рок од четири године за приватизацију субјеката са друштвеним капиталом. Након што је рок за окончање поступка приватизације у Србији продужен, за коначни рок за завршетак процеса приватизације одређен је 31.12.2008. године. Процес приватизације није окончан ни у овом року.

Прописана су била три модела својинске трансформације и то:

- Продаја акција ради продаје капитала (са и без попушта),
- Продаја акција ради прикупљања додатног капитала – докапитализација и
- Конверзија дуга у акције повериоца (са попустом).

Својинска трансформација се, по правилу, у предузећима вршила аутономно. По посебном програму Владе, предвиђена је била својинска трансформација уз сагласност Владе, да се обави у 75 предузећа у Републици Србији, а у три предузећа у Панчеву (ХИП Петрохемија, ХИП Азотара и Индустрија стакла Панчево). Верификовану процену Дирекције за процену вредности капитала добили су ХИП Петрохемија и ХИП Азотара Панчево, али услед бомбардовања застало се са тим процесом, јер је предстојала обнова и поновна израда програма за организациону, програмско-производну и својинску трансформацију. Ниједно предузеће из Војводине са државним капиталом (јавно) до 31.12.1999. године није приступило процесу својинске трансформације која се вршила уз сагласност оснивача.

Након 2008. године, приватизација друштвених предузећа требало је да се односи углавном на спорна предузећа и понављање неуспелих приватизација за које постоје изгледи да се нађе купац. Очекивало се да ће над предузећима за која не постоји заинтересовани потенцијални инвеститор бити покренут стечајни поступак. Приватизација предузећа у стечају одвијала се кроз реорганизацију или кроз банкротство.

Значајније стране директне инвестиције на територији града Панчева остварене су куповином 63% удела у капиталу Пиваре Панчево од стране турске компаније *Efes Breweries International* у вредности од 6.5 милиона евра у 2003. години.

Агенција за приватизацију је 2004. године донела одлуку да се покрене поступак реструктурирања за „Индустрију стакла Панчево“. За продају овог предузећа било је организовано неколико аукција и тендера који су били неуспешни.

Аустријска компанија *Bau Holding Beteiligungs* је у току 2006. године купила удео (80%) Војводинопута Панчево чиме је остварена вредност инвестиције од 5.5 милиона евра.

Инвестиција највеће вредности у износу од 13.10 милиона евра је остварена 2006. године куповином Азотаре Панчево од стране конзорцијума „Универзал“ (Литванија/САД). Агенција за приватизацију раскинула је 2009. уговор о продаји ХИП Азотаре Панчево.

Уговор са купцем, раскинут је због располагања имовином субјекта приватизације супротно одредбама уговора. Након овог раскида, капитал који је био предмет продаје је пренет Акцијском фонду и извршено је именовање привременог заступника капитала овог привредног друштва.

У области приватизације, крај 2008. године обележила је и продаја 51-процентног удела учешћа у Акционарском друштву „Нафтна индустрија Србије“, акционарском друштву „Газпром њефт“ из Руске Федерације, чиме је предвиђено и давање права „Газпром њефту“ на оперативно управљање НИС-ом.

У мају 2009. године донета је одлука о методу приватизације, односно покреће се поступак реструктурирања Предузећа за производњу петрохемијских производа, сировина и хемикалија „ХИП Петрохемија“ д.п.

Крајем 2013. године на територији града Панчева у процесу приватизације се налази 6 предузећа (ХИП Азотара, ДВП Тамиш-Дунав, Пан-тон, Јупекс, ЈНИП Панчевац и РТВ Панчево), а у поступку реструктурирања се налази 7 предузећа (Омољница у реструктурирању, Долово у реструктурирању, Војводина у реструктурирању, Семе Тамиш у реструктурирању, ХИП Петрохемија у реструктурирању, Индустрија стакла у реструктурирању и ДОО Утва-авио индустрија у реструктурирању).

Табела 15: Стране директне инвестиције у поступку приватизације предузећа са територије града Панчева у периоду 2003-2009. година

Год.	Компанија	Предузеће	Врста	Вредност (мил. ЕУР)	Број запослених	Напомена
2003.	<i>Efes Breweries International</i> - Турска	Пивара	Преузимање	6.5	300	У августу 2003, Ефес је купио удео у капиталу пиваре од 63%
2006.	Austru Bau - Аустрија	Конструктор	Приватизација	0.18	150	Аустру Бау је купио Конструктор Панчево
2006.	Bau Holding Бетеилингунгс - Аустрија	Војводинапут	Преузимање	5.5	500	Удео од 80% Војводинапута Панчево
2006.	Флуид Утва - Словенија	Утва Панчево (производња цистерни)	Приватизација	1.45	188	Флуид је купио Утву Панчево
2006.	Sholz - Немачка	Пансировина	Приватизација	0.1	14	Схолз је купио Пансировину Панчево
2006.	Arvi Fertid Savitex - Литванија/САД	ХИП Азотара	Приватизација	13.1	1345	Конзорцијум су чинили Универзал са 20% удела у власништву, Арви са 65% и Санитех са 15%
2008.	Газпром - Њефт	НИС	Приватизација	/	/	

Законом о приватизацији прописано је да се средства остварена од продаје капитала у поступку приватизације уплаћују на рачун Агенције за приватизацију. Агенција измирује трошкове вођења поступка приватизације и 5% накнаде, а остатак средстава уплаћује на

подрачун буџета Републике Србије, са којег се врши даљи распоред средстава по прописаном редоследу и учешћу крајњих корисника средстава. Локалне самоуправе према седишту субјекта приватизације остварују 5% ових средстава која су намењена финансирању развоја инфраструктуре. Приход од приватизацијена територији града Панчева износио је 58.463.312 ЕУР, а средства су намењена за унапређивање локалне комуналне инфраструктуре.

Процес приватизације праћен је великим бројем раскинутих уговора о продаји, непоштовањем одредаба уговора од стране нових власника, што је неповољно утицало на општу климу за страна улагања и приватизацију. Овакви процеси, карактеристични за читаву територију Србије, довели су до смањења поверења у домаћи правни систем и институције.

Предузећа са територије града Панчева која се налазе у стечајном поступку

У складу са Законом о стечају, стечајни поступак се отвара када се утврди постојање најмање једног стечајног разлога. Стечајни разлози су:

1. трајнија неспособност плаћања
2. претећа неспособност плаћања
3. презадуженост
4. непоступање по усвојеном плану реорганизације и ако је план реорганизације издејствован на преваран или незаконит начин.

Према подацима Центра за стечај Агенције за приватизацију, следећа предузећа са подручја територије града Панчева се налазе у стечајном поступку: ДП „Утва алуминијум“, ДПП „Будућност“, ДП за претовар и ускладиштење робе „Транспорт – Панчево“, Друштвено транспортно предузеће „Аутопревоз“, АД „Индустрија обуће Панчево“, Стечајна маса – АД „Клупко“, ДПП „Јабука“, АД за инжењеринг „Панпројект“, Предузеће у друштвеној својини за угоститељство „Утва радник“, ДП за трговину на велико и мало „Тргопродукт“, „Минел прехранбена опрема“, Фудбалски клуб „Динамо“, ХИП „Друштвена исхрана“, ДП за промет возила и делова „Тамиш механизација“ са п.о., ДП за производњу „Утва-стин“, ДП за изградњу водовода и канализације „Водовод – оператива“, ДОО у друштвеној својини за ветротехничке, изолатерске и грађевинске радове „Термомонт“ са п.о., Предузеће у друштвеној својини за прераду воћа и поврћа „Тамиш хладњача“ и „Слобода“ ДУП.

Према подацима Центра за стечај Агенције за приватизацију, за следећа предузећа са подручја територије града Панчева је раскинут уговор о продаји: ЈНИП „Панчевац“, „Тргопродукт – у стечају“, „Омољница – у реструктурирању“, „Војводина ДПП“ (Старчево), „Семе Тамиш“, „Долово – у реструктурирању“, „YUREX“, „Слобода“ ДУП, ДПП „Јабука“ и ДП за промет возила и делова „Тамиш механизација“ са п.о.

Brownfield локације

Као последица великог броја неуспешних и незавршених приватизација, стечаја и ликвидација, на територији града Панчева постоји значајан број *brownfield* локација (објеката и земљишта). Ове површине које су до почетка овог века биле у функцији, са делимично изграђеном пратећом инфраструктуром (Утва и Стаклара нису прикључене на градски канализациони систем), тренутно су неактивне. Најчешћи разлози су нерешени власнички односи, немогућност власника да ресурсе ставе у функцију (недостатак средстава и недовољно интересовање потенцијалних купаца), као и велика средства која је потребно уложити да би се ове локације привеле намени. Са друге стране, локална самоуправа нема легитимне начине да прибави ове објекте и земљиште ради њиховог активирања за потребе привреде.

Најзначајније *brownfield* локације на територији града Панчева су: Индустрија стакла Панчево (мали део се користи), Стара Утва (са великим бројем хала - један део је у закупу), Фабрика сијалица Тесла (један део је у закупу), Фабрика намештаја Гај (приватизована али није у функцији), Минел опрема, Утва-Авиони (део објекта је у функцији), Нова пивара и други објекти. Поред ових локација, постоји и значајан број објеката индустријског наслеђа који, такође, нису у функцији:

- Свиlara Панчево – није у функцији (продата предузећу „Еко мабер“)
- Црвени магацин – делимично у функцији (у току је израда пројектно-техничке документације)
- Вајфертован пивара – делимично у функцији (дата у закуп на 99 година)
- „Штука“ - порушен објекат
- Провијант магацин – није у функцији (у власништву „Тргопродукта“ у стечају)

За ревитализацију споменика културе потребна су значајна средства, што је додатни разлог који отежава њихово активирање.

Други важни неактивни објекти су: Хотел „Тамиш“ (у поступку продаје), Хотел „Слобода“ (у власништву „Аик банке“), бивша „Робна кућа“, Хала „Багремар“ (у власништву града Панчева) и други објекти. Имајући у виду да је поступак реституције у току велики број локала у центру града Панчева је неактиван, јер се очекује њихов повратак старим власницима.

Град Панчево ради на успостављању уредне евиденције сопствене имовине (грађевинско земљиште, објекти, инфраструктура, јавне површине), јер је непостојање овакве врсте евиденције препрека у коришћењу имовине за потребе локалног економског развоја. Поред надлежности које произилазе из законских обавеза, град Панчево ово питање решава и имплементацијом пројекта “Управљање имовином 1, 2, 3”.

Greenfield локације

Град Панчево ради на опремању *greenfield* локација подесних за инвестирање које су опремљене одговарајућом комуналном инфраструктуром (водовод, канализација, приступне саобраћајнице, електроинсталације, ПТТ и интернет, гас, топловод). Имајући у виду да у зони Јабучки пут постоји значајна површина земљишта у власништву града, као и да локација има друге потенцијале, отпочете су припремне активности за инфраструктурно опремање Северне индустријске зоне.

Северна индустријска зона је *greenfield* локација обухваћена Генералним урбанистичким планом у оквиру које град Панчево има 75ha земљишта у свом власништву. У питању је неизграђено грађевинско земљиште које излази на државни пут II реда Ечка - Ковачица-Панчево (Јабучки пут), а омеђена је и општинским путем односно међународном железничком пругом Београд – Панчево – Вршац – Румунија. Ова зона има изузетан положај зато што се изградњом “кинског моста” стварају услови за изградњу државног пута првог реда М24 који ће непосредно тангирати Северну индустријску зону. М24 ће представљати везу Београда-Новог Сада и повезаће се са правцем магистралног пута ка Вршцу – граници са Румунијом. У непосредној близини ове гринфилд локације налази се и индустрија посебне намене “УТВА Авиоиндустрија” Панчево, као и већи број предузећа из области грађевинарства, пољопривреде, друмског превоза терета. Развој северне индустријске зоне омогућава постојећим успешним малим и средњим предузећима у зони и непосредној околини (око 50 предузећа, од којих 2 велика, 4 средња) да шире своју производњу тј. пословну делатност, а такође омогућава и долазак нових инвеститора и отварање нових

радних места.

Постојеће локације подесне за инвестирање

Са циљем да све потенцијалне локације буду лако доступне заинтересованим привредницима и потенцијалним инвеститорима, град Панчево је развио интерактивну мапу на којој су приказане локације подесне за инвестирање у власништву града Панчева, физичких и правних лица. На сајту града <http://gis.pancevo.rs/lokacije/> су доступни подаци о положају парцела, власнику, инфраструктурној опремљености и планским документима који се на њих односе.

Кључни проблеми и развојне потребе са препорукама за развој

Кључни проблеми

- Негативан имиџ града Панчева - перцепција других о нама (загађен ваздух, не посвећује се довољна пажња презентовању позитивних промена у граду)
- Неискоришћени потенцијали коридора
- Постојање „напуштених предузећа“ која су приватизована а нису стављена у функцију
- Неопремљене радне зоне
- Неадекватна дистрибуција делатности у радним зонама
- Нерешени имовинско правни односи
- Непостојање туристичке инфраструктуре и туристичке понуде града Панчева, неразвијен туризам
- Неискоришћеност развојних ресурса као што су културно индустријско наслеђе, природне и привредне специфичности
- Спорост градске администрације и других установа у процесу прибављања свих врста дозвола
- Недовољно уважавања потреба и интереса странака-грађана, пружање непотпуних информација странкама, „шетање странака“, информације нису лако доступне, расте неповерење грађана и привредника у јавни сектор

- Непотпуна комуникација јединице локалне самоуправе и привредника
- Прекомеран број запослених у јавном сектору
- Недовољна комуникација локалних власти, републичких и покрајинског нивоа власти
- Неусклађеност прописа успорава развој, прописи не прате нове трендове у пословању
- Панчево је зона црне трговине у Србији (бувљаци, пијаце, токови отпада)
- Неразвијеност сектора услуга
- Одсуство пословних активности у центру града (много празних локала)
- Висока незапосленост

Ресурси

- Повољан геостратешки положај Панчева је компаративна предност и добра основа за развој свих видова превоза и привлачења робног транзита
- Културне вредности и традиција - археолошки локалитет Старчево и бројне манифестације су фактори који могу допринети укупном друштвеном и економском развоју овог подручја
- Панчево има потенцијал у области развоја прехрамбене индустрије

Препоруке

- Континуирано и посвећено промовисање предности града Панчева у ширем медијском простору
- Увођење сиве економије у граду Панчеву у легалне токове (бувљаци, пијаце и ванпијачна продаја)
- Подстицати пољопривредну производњу и прелазак на производњу вишег степена додате вредности
- Фокусирати се на развој једне/неколико грана привреде на основу доминантних ресурса
- Изградња и развој вишемодалних логистичких центара
- Унапредити процес планирања развоја заснованог на јасним показатељима, праћеног и оцењиваног са аспекта постигнутих резултата
- Донети план комуналног опремања града који се доследно спроводи
- Код великих инвестиција одлуке доносити на основу студија изводљивости (шта је реално и рационално у планском периоду инвестирати уз максимално коришћење постојећих ресурса – по принципу „велики ресурс, мало улагање“)
- Подизање ефикасности локалне управе, усавршавања знања службеника и мерење учинка, развој електронске управе, услуга и интернет сервиса
- Унапредити поступак издавања грађевинских дозвола (транспарентност и ефикасност), унапредити комуникацију са подносиоцима захтева и увести електронски систем за праћење предмета путем интернета
- Унапредити функционисање јавних комуналних предузећа: реформе у управљању комуналним предузећима, јасније процедуре, квалитетније управљање људским ресурсима, стандардизована израда планова пословања, увођење индикатора успешности пословања, унапређење система контроле, повећање јавности у раду и др.
- Инфраструктурно опремити радне зоне
- Фазно планирати опремање *greenfield* локација, у складу са могућностима града
- Креирати моделе искоришћења ресурса „напуштених предузећа“ и других *brownfielda*
- Увести редовне консултације са привредним сектором приликом одређивања висине накнада и такси у циљу стварања повољног пословног окружења
- Праћење ставова пословне заједнице о квалитету пословног окружења на локалном нивоу и прикупљање предлога о активностима за решавање актуелних проблема,

- идентификовање потенцијалних инвеститора из реда привредника
- Увести праксу годишњих окупљања - конференција ради размене информација, унапређивања сарадње и побољшања пословне климе
 - Промовисати концепт предузетништва и подизање нивоа предузетничке културе (ширење свести о локалним производима и произвођачима, повећање продаје, награде за најуспешније почетнике у бизнису, оснивање пословних инкубатора, награда за најбољег послодавца, промоција примера добра праксе и сл.)
 - Ослободити почетнике у бизнису током прве године пословања од свих локалних такси
 - Продужити „грејс“ период за плаћање локалних пореза
 - Примена јавно-приватног партнерства у областима из надлежности локалне самоуправе
 - Више пажње посветити иницирању пројеката локалног економског развоја и контроли њиховог спровођења
 - Промоција иновативних активности у локалном економском развоју
 - У инфраструктурно неопремљеним локацијама таксу за комунално опремање наплатити делимично у поступку издавања грађевинске дозволе, а остатак до пуног износа након комуналног опремања
 - Регулисати начин рефундарања улагања у комуналну инфраструктуру од стране инвеститора (нпр. дати земљиште у дугорочан закуп у замену за комунално опремање)
 - Формирати Тим стручњака на нивоу града за веће инвестиције са циљем убрзања добијања дозвола
 - Развијати локалну енергетску политику увођењем начела управљања енергијом: евиденција потрошње енергије, рационаланија потрошња енергије, унапређење енергетске ефикасности објеката јавне намене и пружања комуналних услуга, подстицање употребе обновљивих извора енергије
 - Креирати подстицајне мере и услове за прикључивање што већег броја домаћинстава на гас (мање ложишта, већи степен искоришћености капацитета гасне мреже). Спровести кампању за чистији ваздух у граду са предностима коришћења гаса и креирати повољније услове плаћања прикључивања (рате, кредити, одложено плаћање...)
 - Определити локацију за јавни паркинг - гаражу на ободу центра града
 - Преиспитивање локалних прописа са циљем растерећења привреде од неоснованих намета
 - Ажурније усклађивање локалних са покрајинским и републичким прописима
 - Делегирати локалне иницијативе везане за неподесна законска решења преко покрајинских и републичких посланика
 - Креирати програм развоја туристичке локације Неолит (изградња комплекса са смештајним капацитетима, креирање едукативно-туристичке понуде, пласирање локалних производа)
 - Легализација продаје на бувљаку и пијацама.

2.2. АНАЛИЗА СТАЊА У ОБЛАСТИ ПОЉОПРИВРЕДЕ - КЉУЧНИ ПРОБЛЕМИ И РАЗВОЈНЕ ПОТРЕБЕ СА ПРЕПОРУКАМА ЗА РАЗВОЈ

Основне карактеристике

Град Панчево са својим пољопривредним ресурсима је једна од богатих општина у Републици Србији. Од укупно 75.629 ha, пољопривредно земљиште заузима 63.322 ha, што је 83,87% укупне територије општине, од чега шуме покривају 12.925 ha.

Град Панчево је подељен на 11 катастарских општина (насеља): Старчево, Омољица, Иваново, Банатски Брестовац, Војловица, Долово, Банатско Ново Село, Качарево, Јабука, Глогоњ и Панчево.

Табела 16: Површине пољопривредног земљишта по насељеним местима (у ha)

Насељено место	Земљиште
Банатско Ново Село	13.678
Банатски Брестовац	8.227
Долово	15.514
Глогоњ	5.303
Иваново	4.834
Јабука	6.574
Качарево	5.101
Омољица	9.613
Старчево	9.004
Панчево	21.346
Укупно	99.194

Извор: Годишњи програм заштите, уређења и коришћења пољопривредног земљишта, Скупштина града Панчева, март 2008.

Подручје града Панчева је интегрални део Панонског басена, са основним карактеристикама равничарског земљишта топографске структуре, благо нагнуте од североистока према југоистоку у правцу отицања река Тамиш и Дунав.

На подручју града Панчева разликују се три геоморфолошке јединице:

- *Лесне равни* су највиши делови земљишта са просечном надморском висином од 100 до 150 m и површином од 191 km² (Долово, Банатско Ново Село);
- *Лесна тераса* која је благо нагнута ка југоистоку, са просечном надморском висином од 75 до 83 m и површином од 382 km² (Глогоњ, Јабука, Панчево, Старчево, Омољица, Банатски Брестовац);
- *Алувијалне равни* дуж река Тамиш и Дунав са просечном надморском висином од 70m до 73m, након изградње хидроелектране “Ђердап” су подложне променама високих подземних вода.

Клима

Географско-физичко подручје града Панчева налази се у веома повољним климатско-еколошким условима умерено континенталне климе Подунавског типа. Дејство азорског антициклона се манифестује у повишеном ваздушном притиску, дужем стабилном времену, интензивном загревању подлоге и ваздуха.

Температура - Подручје града Панчева спада у најтоплија подручја Војводине са просечном температуром ваздуха од 12⁰С и са више од 100 сунчаних дана годишње. Најхладнији је месец јануар са средњом температуром од -1,4⁰С. Мразних дана са минималном температуром ваздуха испод 0⁰Ц има просечно годишње 87 са максималном частином у јануару просечно 25 и периодом од октобра до априла.

Ветар - Најзаступљени је југоисточни ветар „кошава“, која је најфреквентнија у II, III, X, XI месецу. На другом месту су северозападни ветрови а најмању учесталост имају из правца североистока, истока и југозапада. Учесталост времена без ветра је изразито мала. Период тишине траје око 34 дана у години. Анализе о брзини ветрова показују да ветрови из југоисточног и јужног правца постижу највеће брзине. Средњи број дана са јаким ветром брзине од 12,3 m/s тј. 44,3 km/h износи 45,3 и највише их је између октобра и априла.

Релативна влажност ваздуха и облачност - Највеће средње месечне вредности релативне влажности ваздуха имају месеци са најнижим температурама ваздуха, а то су новембар (84%), децембар (90%), јануар (87%) и фебруар (86%). Јули и август имају најмање средње вредности (70%). Средња годишња вредност је 77% а годишња амплитуда је 20%. Највећа облачност је у децембру (73%), јануару (70%), фебруару (67%). Најмања облачност је у јулу (38%), августу (34%) и септембру (37%). Годишњи просек облачности се креће између 50 и 60%, са великим годишњим колебањима од 39%.

Падавине - Дистрибуција падавина током године је неравномерна, смеђују се веома влажни и доста сушни периоди. Током године јављају се два влажнија и два сушнија периода. Максимум падавина је крајем пролећа и почетком лета а други почетком зиме. Минимум падавина је почетком августа, а други у јануару, фебруару и марту. Вишегодишњи просек падавина износи 643 mm/m² са веома значајним годишњим колебањем од 58 mm/m², што је више од просечних месечних падавина за седам месеци у току године. Најсушније године имају просек 481 mm а највлажније 980 mm. На основу сушног индекса од 30,2 по Мартоновој класификацији показује да је град Панчево у релативно сушној зони.

Земљиште

Геологија и геоморфологија - Основна карактеристика геолошке грађе површинског дела земљишта града Панчева је заступљеност формација квартарне геолошке старости. Квартарни седимент се јавља у виду холпечених пескова, суглина, шљункова, алувијалних суглина, барских глина, пескова, рецентног муља, еолских пескова, песковитог леса и леса.

Земљиште - На територији града Панчева карактерише присуство следећих типова земљишта:

- **Карбонатни и песковити чернозем** - најраспрострањенији тип земљишта, који са својим подтипovima захвата 70 % територије и простире се на надморској висини од 80-90м. Одликује се моћним хумусним хоризонтом, добро измешаним са минералним честицама земљишта. Карактерише га и велика микробиолошка активност која је изузетно интезивна у првој половини вегетационог периода. Доминантан је у атарима Качарева, Јабукe, Глогоња, Панчева и Омољице. Песковити чернозем се простире на знатно мањим површинама у вишим деловима лесне заравни, у атарима Долова и Банатског Новог Села.
- **Ливадска црница** - има повољне физичке особине, као и водни, ваздушни и микробиолошки режим. После чернозема има највишу производну способност са високим садржајем хумуса. Простире се у атарима Банатског Новог Села и Долова.
- **Ритска црница** - хидрогено земљиште које је производ површинских и подземних

вода у пределима обраслих барском вегетацијом. Има неповољна физичка својства и неутралну до слабо алкалну хемијску реакцију. Потенцијално је плодна и највише погодна за узгој кукуруза, сунцокрета и шећерне репе. Распростире се на теренима поред Дунава, Тамиша, Надела и других река.

- **Алувијална земљишта** - настала таложењем речног наноса током алувијума а стварају се и данас. Удаљавањем од речних корита ова земља се мења и веома је хетерогена. Заузимају веће површине у ширем појасу поред Дунава и ужем појасу поред Тамиша и Наделе.
- **Слатинаста земљишта** - са непропустивим подземним слојем кроз које соли натријума не могу проћи, већ се капиларно подижу на површину дајући карактеристичан беличаст изглед површине земљишта. Налази се на простору од насеља Јабука до Глогоња и у приобалном делу Тамиша. Вегетација на овом земљишту у пролеће озелени али је лети спржена услед суше.

Коришћење и основне карактеристике пољопривредног земљишта

На простору града Панчева пољопривреда представља доминантну привредну делатност, а рурални простор је највеће друштвено и природно богатство, што показују следећи подаци:

- 90% укупног броја насеља су сеоска
- 28% становништва је пољопривредно
- 20% активног пољопривредног становништва у укупном активном
- 83,38% укупних површина града Панчева је пољопривредно земљиште (63.057 ha).

Структура пољопривредних површина има следеће карактеристике:

- Најквалитетнијег земљишта 1 и 2 катастарске класе има 21.276 ha (33,1% од укупног пољопривредног земљишта)
- Земљишта 3 и 4 катастарске класе има 32.537 ha (54,20%)
- Земљишта слабијих катастарских класа 5, 6, 7, 8 заузимају 8320 ha (12,9%).

Карактеристична је распарчаност земљишта где породична пољопривредна газдинства поседују 63,4% укупних пољопривредних површина. На подручју града делује 24.180 домаћинстава која поседују 39.471 ha са 109.191 парцелом што даје у просеку по домаћинству 4,51 парцелу просечне величине 0,36 ха. Оваква величина посуда и разбацаност парцела је изузетно неповољна са аспекта ефикасне организације пољопривредне производње и употребе механизације.

Према евиденцији Републичког геодетског завода, Република Србија на територији града Панчева располаже са 23.517 ha на око 25.765 парцела.

Табела 17: Преглед површина пољопривредног земљишта по катастарским општинама и културама

Катастарска општина	Пољопривредно земљиште (ha)									
	Обрадиво пољопривредно земљиште (ha)						пашњац и	Рибњац и, трсници и мочваре	остало земљиште	УКУПНО
	њиве	вртови	воћњаци	виногради	ливаде	Укупно				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	

						(1+2+3+4+5)				(6+7+8+9)
Старчево	6.641,52	-	27,75	2,69	57,40	6.729,37	80,89	21,24	763,27	7.594,77
Војловица	741,69	0,11	46,65	7,50	-	795,95	48,52	5,53	342,23	1.192,24
Јабуча	3.538,87	-	4,24	19,73	3,13	3.565,98	695,16	64,01	852,54	5.177,69
Иваново	1.862,77	0,01	21,36	17,04	28,60	1.929,78	260,25	31,20	2.037,29	4.258,42
Банатски Брестовац	5.410,23	0,76	104,67	10,52	70,16	5.596,35	59,69	64,99	477,74	6.198,78
Качарево	3.577,12	-	4,92	0,88	-	3.582,93	54,34	-	343,06	3.980,33
Банатско Ново Село	9.136,94	-	1,62	31,91	7,39	9.177,87	104,53	1,75	617,85	9.901,99
Омољница	6.731,13	-	7,80	14,19	183,67	6.936,79	123,91	72,94	607,31	7.740,96
Долово	10.656,12	-	3,55	29,76	157,17	10.846,61	198,27	42,34	649,44	11.736,66
Глогоњ	3.086,08	-	0,65	14,69	0,78	3.102,20	255,80	56,88	876,78	4.291,66
Панчево	7.293,83	9,23	153,32	57,67	69,29	7.583,35	529,41	112,46	5328,47	13.553,69
УКУПНО	58.676,30	10,11	376,53	206,58	577,61	59.847,18	2.410,77	473,34	12.895,98	75.627,19

Извор података: Републички геодетски завод – Служба за катастар непокретности Панчево

Шумско земљиште и ловна подручја

Шуме у граду Панчеву заузимају око 2,8% укупне територије што је далеко испод просека Републике (око 26%). Шумама управља Јавно предузеће „Војводинашуме“. У структури доминирају моно-културе са следећим врстама: хибридна евро-америчка топола, бела врба, амерички бели јасен, бела топола, црна топола, енглески храст и брест. Посебно забрињава што су постојеће пошумљене површине у великој мери деградиране и потребне су ургентне мере за њихову ревитализацију. Потребно је превођење изданаčkih шума у виши узгојни облик. Путни појасеви атарских путева у великој мери су узурпирани, тако да заштитни појасеви уз ову врсту саобраћајница готово и нема.

На територији града Панчева предвиђено је и формирање мреже ветрозаштитних појасева у оквиру пољопривредних површина у непосредној близини насеља, дуж атарских путева, дуж саобраћајница као и у зонама заштите водених токова. Према просторном плану АП Војводине и према досадашњим истраживањима пошумљеност града Панчева треба да износи око 12 %. Систем зелених површина мора добити улогу примарне насељске и ваннасељске инфраструктуре.

Подручје Просторног плана посебне намене Специјалног резервата природе Делиблатска пешчара једним делом обухвата и град Панчево – катастарску општину Долово.

Ловиште „Доње подунавље“ године 1991. је установљено на површини од 5.427.000 ha које се делимично простира и на делу града Панчева обухватајући шуме, шумско земљиште и део водотока реке Дунав. Ловиште је дужине од 47 km, од 1.112 km до 1.159 km водотока Дунава. Биљни покривач је најзначајни фактор опстанка дивљачи. Ловиште данас има површину од 6.033 ha ловне површине, а остало су викенд насеља „Миље“ и „Бела стена“. Од дивљачи у ловишту су заступљени: срна, дивља свиња, лисица, дивља мачка, зец, јазавац, веверица, видра, као и дивље патке, фазан итд. Од објеката за ловце постоји једино на ади Чакљанцу спратни објекат и лугарица у Иванову. Ловна привреда има вишеструки значај за Панчево. Пре свега еколошки: подизање свести становништва о заштити природе затим привредни као извор прихода од ловног туризма и можда највећи а недовољно искоришћен о промени слике града као еколошки “црне тачке” у средину озбиљне дестинација за ловни еко-туризам.

Водне површине

Вода је важан природни ресурс града Панчева. Ту су реке Дунав, Тамиш, Надел и Поњавица као и каналски систем у североисточном делу (Дунав-Тиса-Дунав) и велике резерве пијаће воде и то подземних и површинских извора. Ниско приобаље панчевачког подручја одувек је било угрожено плитким подземним водама, а нарочито после подизања нивоа Дунава изградњом хидроелектране “Ђердап”. У циљу спречавања негативног дејства подземне воде изграђен је систем мелиоративних канала који су спојени са Главним каналом који се северно од Иваново улива у Надел. На ушћу канала налазе се три црпне станице.

Одводњавање и наводњавање

Појава сувишних вода условљена је неравномерним распоредом падавина на територији града Панчева, АП Војводине и суседних земљама, због подигнутог нивоа подземних вода и повећањем нивоа Дунава. Просечна годишња количина падавина износи 669 mm. У току године падавине и водостај показују два максимума и два минимума. Каналска мрежа функционише на око 602 km отворених канала заједно са регионалним подсистемом Надел као и око 78 km цевних дренажних канала. Пројектовани системи за одводњавање служе и за одводњавање земљишта у насељеним местима. Недовољно одржавање каналске мреже у претходном периоду, довело је систем на градницу функционалности. Систем функционише пребацивањем сувишних вода у Дунав и Тамиш путем црпних станица Глогоњ, Топола 2 и Маријино поље и хидро-чвора Иваново.

С обзиром на дужину сушних периода у последњих десет година, нарочито у летњим месецима, потреба за наводњавањем све више долази до изражаја. Наводњавање се врши на малим површинама поред речних токова. Највеће површине које се наводњавају су у Омољници око 500 ha, Глогоњу 250 ha, Банатском Брестовцу 100 ha, а системом “кап по кап” до 800 ha у Банатском Брестовцу, Глогоњу и Јабуци. Од укупно обрадивих површина, око 78 % је погодно за наводњавање. Да би се ова контрола влаге земљишта у потпуности спровела потребно је поред редовног одржавања каналске мреже извршити и одређене реконструкције старих канала повећањем њихове пропусне моћи и усклађивањем капацитета пратећих објеката. Потребно је изградити нове канале и спојити их преко нових устава и црпних станица. У циљу одбране од поплава неопходно је изградити и отворену каналску мрежу за сва насеља, чиме би се омогућило брзо одвођење воде ка ободним каналима. Све ово треба да прати и поштрена контрола спровођења законских прописа о заштити канала и каналских система, у циљу забране нарушавања функционалности, као и образовање становништва о мерама одржавања канала и радом са машинама у простору око канала.

Кључни проблеми и развојне потребе са препорукама за развој

Кључни проблеми

- Град Панчево је у релативно сушној зони
- Висок степен зависности од климатских услова у вегетационом периоду
- Нефункционалност каналске мреже услед нередовног одржавања
- Мноштво малих поседа и разбацаност парцела је изузетно неповољна са аспекта ефикасне организације пољопривредне производње и употребе механизације
- Мала газдинства тешко преживљавају, уситњена су, традиционално организована, немају економску моћ, не ради се анализа земљишта, користе застарелу механизацију
- Локална самоуправа нема механизме фаворизовања малих произвођача, нити има право да препарцелише њиве на 15-20 хектара, будући да није власник земљишта
- Неспроведена комасација

- Неукњиженост свих поседа
- Информације у Служби катастра о стању парцела се не подударају са стањем на терену
- Дуготрајна узурпација земљишта у атару због непоштовања граница парцела
- Ширење грађевинског на рачун пољопривредног земљишта
- Низак ниво културе у понашању пољопривредних произвођача према земљишту, атарским путевима, каналима, у одлагању отпада
- Атарски путеви су лошег квалитета, брзо се деградирају, не улажу се средства за њихово одржавање, кретање кроз атар је отежано, а пољопривредне машине су у ризику од ломова, канали за наводњавање су празни, недостају ћуприје преко канала, тако да долази до нарушавања корита канала прелазима који их обрушавају и смањују
- Запуштена и деградирана укупна инфраструктура атара: велики број расутих дивљих депонија, неусловне сеоске депоније због који се шири комунални отпад по атарском подручју, значајне површине у атару су закоровљене и обрасле шикаром што ствара проблем ширења корова и амброзије, нарочито у путним појасевима деградирани и сужени атарски путеви, недостатак ветрозаштитних појасева
- Помор дивљачи и загађеност атара услед непрописног одлагања амбалаже од пестицида, остатака пестицида и хемијски третираног семена
- Слаба сарадња земљорадничких задруга и удружења пољопривредних произвођача у погледу набавке семена, ђубрива и коришћења простора
- Непостојање удруживања пољопривредних произвођача који делују у циљу обједињавања производње, заједничке примарне и секундарне прераде производа и изношење полупроизвода или готових производа на тржиште
- Непостојање програма за освајање тржишта количином и стандардним квалитетом, стандардним паковањем и географским пореклом робе
- Неспремност удружења пољопривредних произвођача за учешће на предстојећим ИПА конкурсима ЕУ
- Тешкоће у пласману пољопривредних производа
- Удружења жена које производе зимницу, цемове, штрудле... не могу да добију потребне сертификате како би лакше пласирале своје производе
- Раслојавање пољопривредних газдинстава (од слабих до веома јаких)
- Наметање услова од стране великих газдинстава малим газдинствима због непостојања средњих пољопривредних газдинстава
- „Рад на црно“ у великим пољопривредним газдинствима
- Миграција радно способног сеоског становништва у град и одређивање за непољопривредне делатности
- Прекомерна употреба пестицида и неправилно поступање са хемијским отпадом
- Злоупотребе у области закупа пољопривредног земљишта давањем земљишта у подзакуп и манипулисање са субвенцијама
- Градске МЗ не добијају средства из градског буџета за потребе пољопривреде
- Недовољни ефекти увођења пољочуварске службе: недовољан број пољочувара ангажованих на одређено време, без адекватних надлежности (пољочувар нема права да легитимишу починиоца прекршаја)
- Недовољно уважавање захтева и предлога пољопривредних произвођача од стране града, давање непоузданих информација из локалне самоуправе
- Недовољна су издвајања из градског буџета за пољопривреду

- Недовољна подршка развоју пчеларства
- Недовољна подршка у развоју ловног туризма и поред постојања природних ресурса
- Недовољно је развијено сточарство, опада сточни фонд због неповољних услова: скуп тов, ниске откупне цене, нема довољно пашњака, нема развијене ветеринарске службе
- Не постоје подстицаји за извоз лековитог биља, производни капацитети су мали, производња захтева много ручног рада, услуге сушара су скупе

Ресурси

- Земљиште 1. до 4 .класе заузима $\frac{3}{4}$ укупних пољопривредних површина. Од укупног пољопривредног земљишта, најквалитетнијег земљишта (1. и 2. класе) има 21.276 ha (33,1%), а 3. и 4. катастарске класе има 32.537 ha (54,20%)
- Пољопривредне површине чине 83,38% територије града Панчева; постоје природне погодности за ратарску, воћарску и виноградарску производњу
- Близина великог тржишта погодног за пласман пољопривредних производа
- Повољан положај - Коридор 7 и близина Коридора 10
- Традиција и обученост становништва у бављењу пољопривредном производњом
- Присутан значајан број образованих пољопривредника спремних на примену иновација у производњи и производњи на бази тражње
- Могућност пласмана пољопривредних производа кроз етно и еко туризам
- Постоје ресурси за развој ловног туризма (значајна је распрострањеност разне врсте дивљачи а посебно зеца); у граду је активно 500 ловаца.
- У насељеним местима има 145 организација цивилног друштва са 30-50 чланова, која су организатори манифестација у сарадњи са МЗ и сеоским домовима културе. Традиционалне и регионалне манифестације су „Сланинијада” у Качареву, „Винаријада” и „Штрудлијада” у Долову, „Паприкијада” у Банатском Брестовцу, „Глогоњска јесен” у Глогоњу и „ЕХ-ЈУ rock fest” у Старчеву. Манифестације „Тракторијада“ у Банатском Новом Селу као и „Рибарски дани и ноћи” у Иванову имају потенцијал регионалних манифестација.
- Постоје образовани млади људи који желе да живе и раде на селу, али немају одговарајуће услове за то

Препоруке за развој

- Ускладити катастарско стање земљишта у државној и приватној својини са стањем на терену
- Спровођење комасације у свим катастарским општинама, према утврђеној динамици, ради свођења катастарског стања са стањем на терену као и обезбеђивању земљишта за заједничке потребе насеља (земљишта за каналску и путну мрежу, комуналне и друге потребе). Извршити бонитирање земљишта ради разграничења на пољопривредно и шумско. Утврдити површине за пошумљавање и деградиране површине пренаменити у шумско земљиште у циљу повећања процента шумовитости са садашњих 4,1 % на 6 % уз поштовање смерница Просторним планом РС.
- Формирати нове шумске површине на необраслом шумском земљишту, запуштених пашњака, необрађених и деградираних површина као и земљишту VI, VII, VIII бонитетне класе
- Израдити пројектну документацију за формирање ваншумског зеленила у оквиру пољопривредног земљишта ради повећања приноса, уз путеве ради заштите од ветра,

наноса снега, поправљања микроклиматских услова, заштите од ерозије и стварања вегетационих коридора и преношење обавезе за даљу бригу на надлежне службе како би се спречило девастирање истих

- У сврху заштите новоподигнутих као и већ постојећих површина под шумским зеленилом као и заштите каналског система посебно овластити и задужити новоформирану комуналну полицију као и пољочуварску службу, као и поштриити контролу спровођења прописа
- Формирати земљорадничке задруге од регистрованих Удружења пољопривредних произвођача на територији града Панчева
- Редовно одржавати каналску мрежу, извршити реконструкције старих канала у смислу повећања њихове пропусне моћи, изградити нове канале и спојити их преко нових устава и црпних станица
- Изградити отворену каналску мрежу за сва насеља чиме би се омогућило брзо одвођење воде ка ободним каналима ради одбране од поплава
- Вршити редовније чишћење и одмуљивање канала, изградити прелазе преко канала (ћуприје) од чвршћег материјала
- Спроводити програме едукације становништва о мерама одржавања канала, понашања и рада са машинама у простору око канала
- Потребна је већа подршка локалне самоуправе раду удружења пољопривредних произвођача и опредељивање више средстава из буџета за подстицање развоја пољопривреде (формирати аграрни фонд на локалном нивоу)
- Рационалније користити средства од закупа пољопривредног земљишта
- Покренути иницијативу да се више средстава од закупа земљишта усмерава на локалне самоуправе, ради квалитетније атарске инфраструктуре и других програма (предложена је и опција 10% Републици, 10% АПВ и 80% ЈЛС)
- Организовати заједничке скупове земљорадничких задруга и удружења пољопривредних произвођача на тему развијања сарадње
- Дефинисати начин и услове под којим ловачка удружења могу користити државно земљиште које је под шумом или обрасло жбуњем и које се не може обрађивати
- Омогућити да више малих произвођача заједнички закупи већу парцелу (15-20ха) у државној својини
- Кажњавање злоупотреба у области закупа пољопривредног земљишта
- Већа брига Републичке пољопривредне инспекције у предузимању мера
- Изградити отресишта са хидрантом и сабирним посудама (контејнери) на излазу из атара, обезбедити сабирне посуде (контејнере) на улазу у село за одлагање амбалаже од пестицида, остатака пестицида и хемијски третираног семена
- Редовно информисати удружења од стране Секретаријата за пољопривреду о питањима од важности за њихов рад, презентовати надлежности институција на локалном и републичком нивоу и учинити их видљивим и доступним пољопривредним произвођачима (флајери, сајт града и др.), пипремити информатор о процедурама
- Приликом изградње ветрозаштитних појасева користити и медоносно дрвеће због побољшања исхране пчела
- Производњу меда сврстати у приоритете развоја града Панчева, обезбедити простор за рад Удружења пчелара, организовати садњу пчелињих оаза, бесплатне едукације за пчеларство и излазак производа на тржиште

- Дефинисати начин за дугорочније обезбеђивање пољоочуварске службе, повећање ингеренција и бољу опремљеност за рад
- Подстицати удружења пољопривредних произвођача да презентују и заговарају домаћинско понашање у атару (обуке у школама и путем медија)
- Оградити дивље депоније жицом или заштитним зеленилом до успостављања трајног одрживог решења
- Оснивање кластера или аграрне коморе и ангажовање стручњака, менаџера за продају пољопривредних производа
- Покренути иницијативу да се успостави право пречег закупа градског пољопривредног земљишта на дужи временски период од 5-10 година, у оквиру лицитације за закуп пољопривредног земљишта у другом кругу лицитирати за веће парцеле
- Проширити атарске путеве, раскрчити глогове шуме и обновити багремове шуме, организовати „Недељу борбе против амброзије“ два пута годишње (акције са грађанима, школама, удружењима пољопривредних произвођача, еколошким удружењима...)
- Организовати бесплатне едукације за заинтересована удружења на различите теме из области пољопривреде: за припрему пројеката за европске пројекте, о правилној употреби пестицида и др.
- Уврстити ловни туризам у туристичку понуду града Панчева, повећати смештајне капацитете у селима и граду за потребе ловног туризма
- Сачинити програм мера за сузбијање паса луталица на нивоу града Панчева
- Пружати подршку развоју сточарства: вратити пашњаке селима (промене просторних планова), рационалније организовати ветеринарску службу
- Развијати пријемне и прерађивачке капацитете у селима, правити програме подршке малих произвођача и увођење система производње са додатом вредношћу
- Упослити мала газдинства за производњу зачинског и лековитог биља, повећати улагања у капацитете за сушење, поспешити извоз лековитог биља кроз удруживање произвођача
- Едукација малих произвођача за примену агроеколошких мера („Не треба бацати ђубриво - већ ђубрити“)
- Пружити подршку удружењима жена и пољопривредних произвођача у промоцији, маркетингу, сертификацији и брендирању производа
- Искористити близину великог тржишта, променити начин информисања о животnoj средини, квалитету пољопривредног земљишта и воде, редовно обавештавати ширу заједницу, спроводити информативне кампање и промотивне активности намењене бољој информисаности и едукацији.

2.3. АНАЛИЗА СТАЊА У ОБЛАСТИ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ - КЉУЧНИ ПРОБЛЕМИ И РЕСУРСИ СА ПРЕПОРУКАМА ЗА РАЗВОЈ

У Просторном плану Републике Србије према постојећем стању животне средине, а у складу са стандардима и искуствима ЕУ, утврђене су четири категорије квалитета животне средине: подручја загађене и деградиране животне средине, подручја угрожене животне средине, подручја квалитетне животне средине и подручја веома квалитетне животне средине. Панчево је сврстано у подручја загађене и деградиране животне средине са

негативним утицајима на човека, биљни и животињски свет и квалитет живота. Према Просторном плану РС за ову категорију треба обезбедити решења којима се спречава даља деградација и подстиче развој. Потребно је санирати и ревитализовати деградиране и угрожене екосистеме и санирати последице загађења у циљу стварања квалитетније животне средине. У овој категорији најугроженија подручја су Панчево, Бор, Мајданпек, Обреновац, Смедерево, Београд, Нови Сад, Суботица, Лозница, Костолац, Чачак, Лучани, Крушевац, Шабац, Кикинда, Прахово, насеља у колубарском басену и коридори аутопутева. Према истом документу Панчево је такође сврстано и у подручја угрожене животне средине - са мањим утицајима на човека, живи свет и квалитет живота.

Највећа индустријска и друга постројења, која имају значајан утицај на животну средину, укључујући емисије у ваздух, воду и земљиште, генерисање отпада и потрошњу енергије подлежу обавези издавања интегрисане дозволе у складу са Законом о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине. На територији града Панчева постоји пет оператера који подлежу обавези прибављања интегрисане дозволе: НИС Петрол, а.д. Рафинерија нафте Панчево, ХИП ПЕТРОХЕМИЈА а.д. Панчево и ХИП АЗОТАРА д.о.о. Панчево, „Стари Тамиш“ а.д. за пољопривредну производњу и ТИМКОК д.о.о.

Према Просторном плану Републике Србије, Панчево са хемијском и петрохемијском индустријом и рафинеријом нафте спада у најугроженија подручја (*hot spots*) у Републици Србији. У циљу предузимања свих неопходних мера за спречавање хемијских удеса, ограничавање удеса на живот и здравље људи и животну средину као и у стварање услова за управљање ризиком, Законом о заштити животне средине имплементирани су одредбе Директиве 96/82/ЕЦ о контроли опасности од великих акцидентата који укључују опасне супстанце („Seveso II“ директива). На територији града Панчева три оператера су на прелиминарном списку постројења која подлежу обавезама seveso II директиве (израда Политике превенције удеса или Извештаја о безбедности и Плана заштите од удеса) и то: НИС Петрол, а.д. Рафинерија нафте Панчево, ХИП ПЕТРОХЕМИЈА а.д. Панчево и ХИП АЗОТАРА д.о.о. Панчево.

2.3.1. Квалитет ваздуха

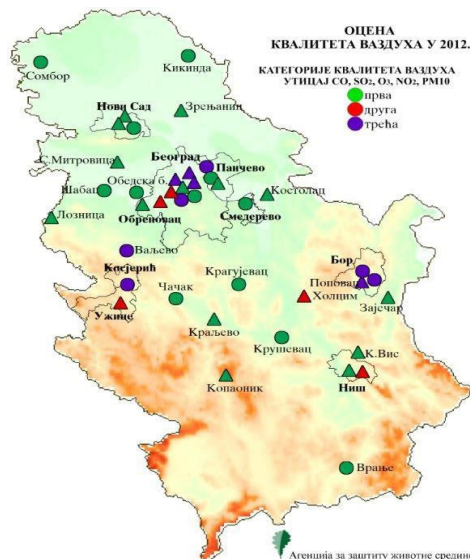
У складу са чл. 5. Закона о заштити ваздуха, у циљу оцењивања и управљања квалитетом ваздуха, Уредбом о одређивању зона и агломерација на територији Републике Србије одређене су три зоне и осам агломерација у циљу оцењивања и управљања квалитетом ваздуха. Агломерација Панчево обухвата територију града Панчева.

Према Уредби о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха ниво загађености ваздуха прати се мерењем концентрација сумпор диоксида, азот диоксида и азотних оксида, суспендованих честица (PM₁₀, PM_{2.5}), олова, бензена, угљенмоноксида, приземног озона, арсена, кадмијума, никла и бензо(а)пирена.

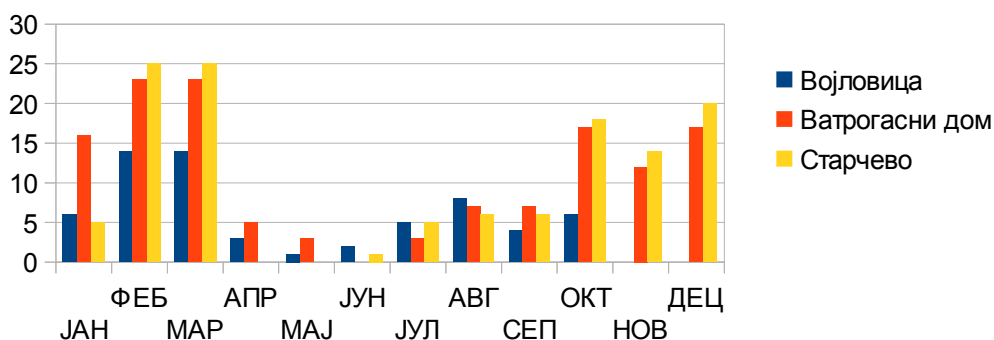
Систематско мерење квалитета ваздуха обавља Завод за јавно здравље Панчево на 2 мерна места која спадају у урбане станице за мерење квалитета ваздуха у државној мрежи и то „Ватрогасни дом“ и „Завод“. У току 2012. године на овим мерним местима вршена су мерења концентрација сумпордиоксида, азотоксида, ВТХ (бензена, толуена, ксилена), амонијака и чађи – свакодневно и укупне таложне материје – месечно. Као додатна мерења квалитета ваздуха у зони становања на мерним местима „Стрелиште“ и „Нова Миса“ мерена је чађ-свакодневно, а укупне суспендоване честице са накнадном анализом садржаја 7 токсичних метала (As, Pb, Cd, Zn, Hg, Ni, Cr) и полицикличних ароматичних угљоводоника (РАН) на мерном месту „Стрелиште“ сваког трећег дана.

У оквиру система за континуални мониторинг квалитета ваздуха града Панчева врше се следећа мерења:

- мерно место „Цара Душана“ (сумпор диоксид (SO_2), угљен моноксид (CO), приземни озон (O_3), ВТХ (бензен, толуен, ксилен))
- мерно место „Ватрогасни дом“ (сумпор диоксид/водоник сулфид ($\text{CO}_2/\text{H}_2\text{S}$), азот диоксид (NO_2), В,Т (бензен и толуен), ТНМНС (укупни угљоводоници неметанског типа), амонијак (NH_3), суспендоване честице (PM_{10} , $\text{PM}_{2.5}$, PM_1))
- мерно место „Војловица“ : сумпор диоксид (SO_2), ВТХ (бензен, толуен, ксилен) суспендоване честице (PM_{10})
- мерно место „Старчево“: (сумпор диоксид (SO_2), азотни оксиди ($\text{NO}/\text{NO}_2/\text{NO}_x$), угљен моноксид (CO), приземни озон (O_3), ВТХ (бензен, толуен, ксилен), амонијак (NH_3), суспендоване честице (PM_{10})).

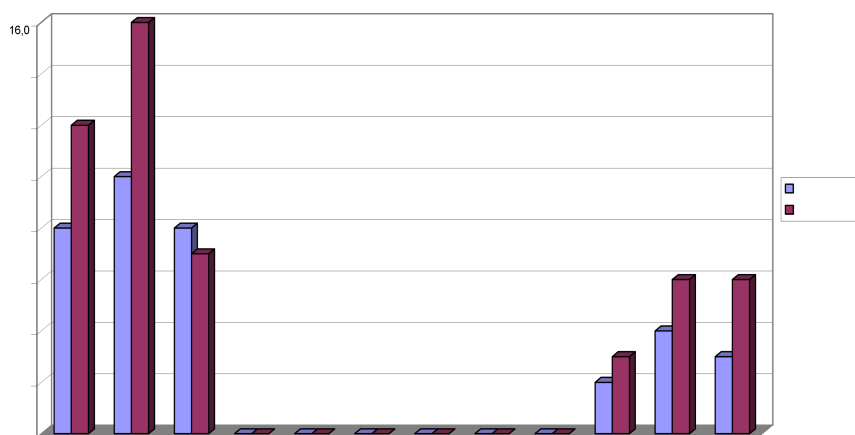
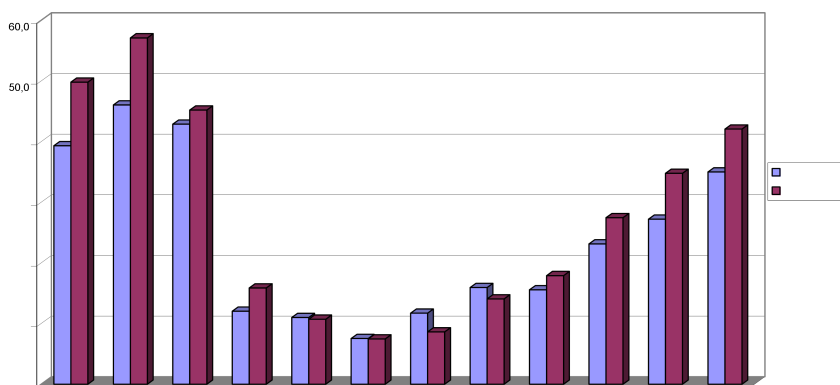
Дистрибуција броја дана са концентрацијама изнад ГВ за PM_{10} на мерним местима Војловица, Ватрогасни дом и Старчево у 2012. години

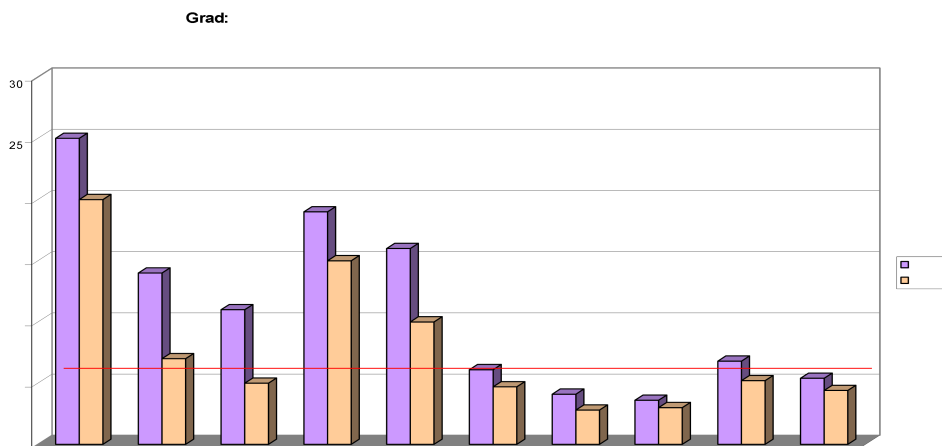
Агенција за заштиту животне средине Републике Србије је на основу концентрација загађујућих материја добијених аутоматским мониторингом у државној и локалним мрежама издала Годишњи извештај о стању квалитета ваздуха у Републици Србији 2012. године. На

основу овог извештаја, Уредбом о утврђивању Листе категорија квалитета ваздуха по зонама и агломерацијама на територији Републике Србије за 2012. годину ("Службени гласник РС" бр. 17/2014), за агломерацију Панчево утврђена је III категорија квалитета ваздуха - прекомерно загађен ваздух (на основу прекорачења толерантних вредности суспендованих честица PM_{10}).

Иако према Уредби о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха, чађ не спада у загађујуће материје на основу којих се врши оцењивање квалитета ваздуха, због негативног утицаја на здравље становништва, концентрације овог полутанта се редовно прате у оквиру мониторинга квалитета ваздуха.

Концентрације органских загађујућих материја су знатно смањене у односу на претходни период, а концентрација бензена, који је био међу доминантним полутантима, сведена је на нижу од прописане годишње концентрације.

Индекс квалитета ваздуха AQI (Air Quality Index) је бездимензионална величина којом се оцењује штетност утицаја загађујућих материја из ваздуха на здравље и животну средину. У табелама преузетим из Извештаја о квалитету ваздуха на подручју града Панчева (Завод за јавно здравље Панчево) су приказане вредности индекса квалитета ваздуха за измерене концентрације чађи, TSP и PM₁₀ у ваздуху у 2012. години.

Табеле 18-21: Индекса квалитета ваздуха за измерене концентрације чађи, TSP и PM₁₀ у ваздуху у 2012. години

ČAĐ Strelišť		
Zdravstveni i kvaliteta vaz		
0-25	dobar	
26-50	umeren	

ČAD Nova Miš		
Zdravstveni i kvaliteta vaz		
0-25	dobar	
26-50	umeren	

TSP Strelisht		
Zdravstveni i kvaliteta vaz		
0-60	dobar	
61-120	umeren	

PM ₁₀ Narodna		
Zdravstveni i kvaliteta va		

2.3.2. Квалитет вода

Вода за пиће

За потребе водоснабдевања у граду Панчеву користе се само подземне воде што са

становишта одрживог развоја није најповољније решење. Пројектом целовите санитарне заштите панчевачког изворишта који је урађен 2003. године, потврђен Закључком Скупштине општине Панчево 2004. године, дефинисане су зоне непосредне заштите (зона строгог надзора), ужа зона заштите (зона ограничења) и шира зона заштите (зона надзора).

Снабдевање хигијенски исправном водом за пиће из градског система водоснабдевања обезбеђено је за становнике Панчева, Старчева, Омољице, Иванова и Банатског Брестовца. Квалитет воде за пиће контролише се интерно у објектима Филтер станице и екстерно у складу са Правилником о хигијенској исправности воде за пиће. Остала насеља: Долово, Качарево, Јабука, Глогоњ и Банатско Ново Село снабдевају се водом из сопствених система водоснабдевања, а квалитет воде из ових система не задовољава увек стандарде из Правилника о хигијенској исправности воде за пиће. У току је реализација пројекта водоснабдевања који се финансира из кредита Кfw банке.

Специфична потрошња воде по становнику на дан је скоро два пута већа од норме ЕУ (150 л/ст/дан), а губици воде премашују толерисане вредности 1,3-2 пута (просечно у Србији износе 32% и имају тренд пораста). Губици воде у систему који настају приликом транспорта воде у дистрибутивном систему одражавају ефикасност управљања системима за водоснабдевање укључујући и стање цевовода, цену воде и свест популације.

Отпадне воде

Организовано прикупљање и одвођење отпадних вода са изграђеном канализационом мрежом постоји некомплетно у граду Панчеву и у јужној индустријској зони, док се у осталим насељима проблем евакуације отпадних вода решава у већини случајева путем индивидуалних водопрпусних септичких јама и упојних бунара. Постојећи канализациони систем насељеног места Панчева је конципиран као сепарациони, а све употребљене воде прикупљене канализационим системом се без икаквог третмана испуштају у Дунав.

Испуштање непречишћених или недовољно пречишћених отпадних вода из индустријских и комуналних постројења у водотоке, мелиоративне канале, водопрпусне септичке јаме и упојне бунаре проузрокује загађивање тла, површинских и подземних вода а на тај начин и основног водоносног комплекса. Загађивању отпадним водама изложени су реке Надел, Тамиш и Дунав, бара Топола, Мали Рит и канал отпадних вода у ЈИЗ (Азотарин канал).

У циљу дугорочног решавања проблема одвођења и пречишћавања комуналних отпадних вода града Панчева и свих насељених места, урађен је Генерални пројекат третмана комуналних отпадних вода са претходном студијом оправданости за град Панчево и сва насељена места (Институт за водопривреду "Јарослав Черни"). Као најрационалније и најекономичније техничко решење овим пројектом предвиђена је варијанта изградње индивидуалних постројења за третман отпадних вода у сваком насељеном месту, што подразумева изградњу девет мањих постројења и једног централног постројења за сам град Панчево. Технолошки процес пречишћавања на свим постројењима је идентичан и заснован је на технологији нискооптерећеног активног муља у SBP базенима са шаржним поступком.

Површинске воде

Заштита квалитета вода треба да се спроводи интегрално, применом технолошких, водопривредних и организационо-економских мера са циљем да се квалитет вода највећег броја река одржава у I и II класи.

Град Панчево обезбеђује преко Завода за јавно здравље Панчево редовну контролу квалитета површинских вода јавних купалишта на локацијама:

- река Тамиш (плаже у Панчеву, Јабуци и Глогоњу)
- река Дунав (плажа „Бела Стена“ лево и десно од Шпица)
- Поњавица (плаже у Омољици, Банатском Брестовцу и Иванову)
- језеро Качарево.

У току 2012. године, у спроведених шест кампања узорковања, на свим контролисаним купалиштима на подручју Града Панчева нису детектоване повишене концентрације тешких метала (олово, никл, кадмијум, цинк и жива), као ни повишене концентрације слобоних цијанида у води. Одступање од II класе површинских вода у погледу микробиолошких анализа регистровано је у 6 од укупно 18 узетих узорака воде реке Тамиш (33%), у 12 од 12 узорака воде реке Дунав (100%), у 8 од укупно 18 узорака воде Поњавице (44%) и у 1 од укупно 6 узорака воде језера у Качареву (17%). Санитарно-хигијенским надзором утврђено је да на купалиштима нису заступљени неопходни инфраструктурни објекти (хигијенски исправна вода за пиће, тоалети, тушеви, канте за одлагање отпада, одговарајући прилаз плажи, спасиоци).

Подземне воде

У циљу праћења могућег утицаја ЈИЗ на квалитет подземних вода редовно се спроводи мониторинг квалитета подземних вода на подручју јужно од индустријске зоне – у правцу очекиваног кретања подземних вода. У току 2012. године обављено је испитивање квалитета подземних вода у једној кампањи на 9 локација:

- Локација РА-1, 4 пијезометра (дубине 7м, 15м, 25м и 45м) поред Рафинерије даље од пута,
- Локација РА-2, 4 пијезометра (дубине 7м, 15м, 25м и 45м) - поред Рафинерије ближе путу,
- Локација РА-3, 4 пијезометра (дубине 7м, 15м и 45м) - поред ТЕ-ТО насипа,
- Локација РА-4, 4 пијезометра (дубине 7м, 15м и 45м) - поред Петрохемије,
- Локација „Чесма“, 1 пијезометар са леве стране пута поред чесме на улазу у Старчево,
- Локација СДЦ-6, 1 пијезометар испред Рафинерије нафте Панчево, манастирска капија,
- Локација Лп-720, 1 пијезометар ДВП „Тамиш-Дунав“ између насеља Старчево и Дунава,
- Локација Лп-722, 1 пијезометар ДВП „Тамиш-Дунав“ између насеља Старчево и Дунава и
- Локација Рр-721, 1 пијезометар ДВП „Тамиш-Дунав“ између насеља Старчево и Дунава.

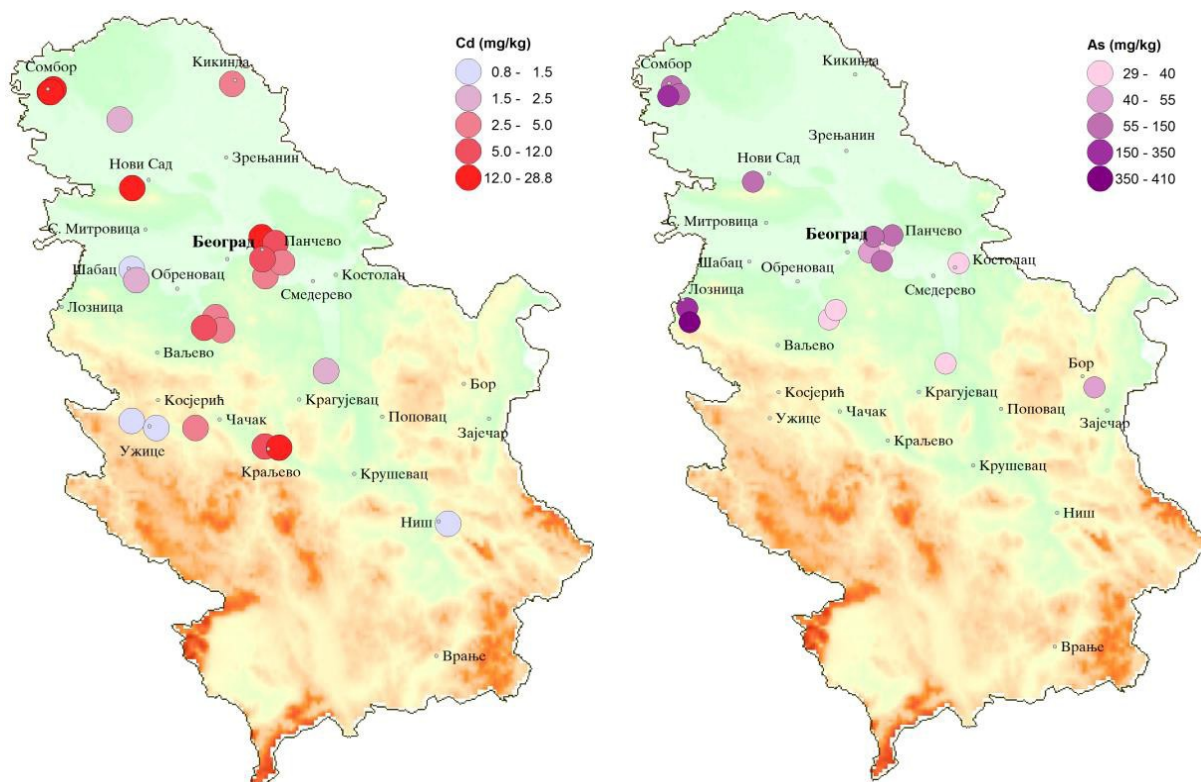
Према извештају Градског завода за јавно здравље Београд „Испитивање квалитета подземних вода на простору јужно од индустријске зоне града Панчева“, на локацијама пијезометара РА 2, „Чесма“, СДЦ-6, Рр-721, концентрације свих испитиваних параметара су биле испод нормираних вредности; концентрација арсена у подземним водама изнад ремедијационе вредности регистрована је у пијезометрима РА 1 (на дубини од 7 и 15м, РА 3 на дубинама од 15 и 25м и РА 4 на дубини 25м), концентрација цинка изнад ремедијационе вредности регистрована је на локацији пијезометра Лп-720, концентрација олова изнад ремедијационе вредности на локацији Лп-722. Локација РА 3 је слично испитивањима претходних година највише оптерећена полутантима. Поред арсена, повећана концентрација 1,2-дихлоретана, у односу на Уредбом дефинисану вредност која може указати на значајну контаминацију, је евидентирана у води из пијезометара LB (РА) 3/25 и LB (РА) 3/45; присуство 1,1-дихлоретена и 1,2-дихлоретена у повећаним концентрацијама у односу на вредност која може указати на значајну контаминацију је евидентирана у води из пијезометара LB (РА) 3/15, LB (РА) 3/25 и LB (РА) 3/45, присуство тетрахлоретена у концентрацији већој од вредности, која може указати на значајну контаминацију, је евидентирана у води из пијезометра LB (РА) 3/25, док је концентрација винилхлорида

премашивала поменуту вредност у води из сва четири пијезометра са ове локације.

2.3.3. Земљиште

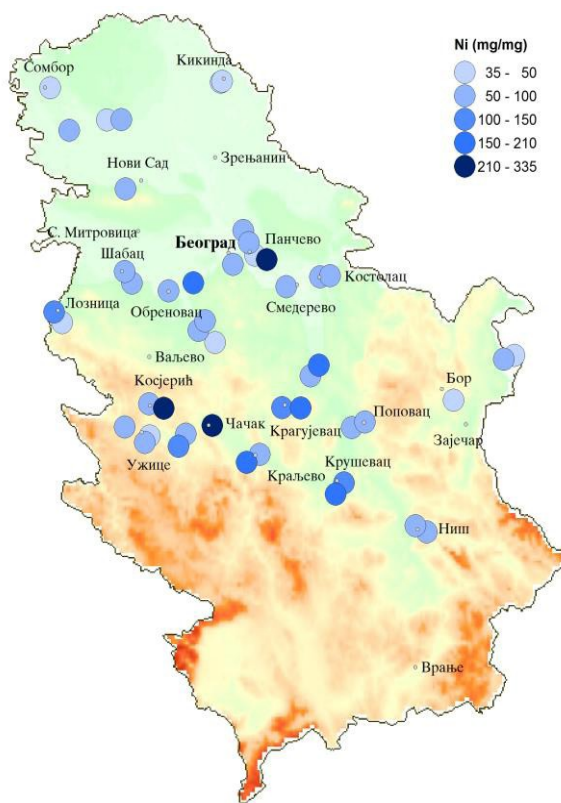
Земљиште представља један од кључних елемената животне средине и важан ресурс, који је посебно угрожен природним еродибилним процесима, као и деловањем људских активности. Пољопривредно земљиште у Републици Србији је угрожено ширењем насеља, изградњом индустријских, привредних, радних и других зона, и порастом тзв. *greenfield* инвестиција, чиме је настављен негативни тренд губитка пољопривредног земљишта.

На простору Републике Србије у току 2012. године Агенција за заштиту животне средине испитивала је земљиште у околини 28 индустријских комплекса на 55 локалитета од којих су 8 у Панчеву. Подаци о праћењу укупног садржаја тешких метала у земљишту показују прекорачење ГВ у површинском слоју земљишта до 30 цм за поједине тешке метале (Cd, Cu и Ni) док су остали испитивани тешки метали: Pb, Zn, Cr, As у нешто мањем проценту прекорачивали ГВ.

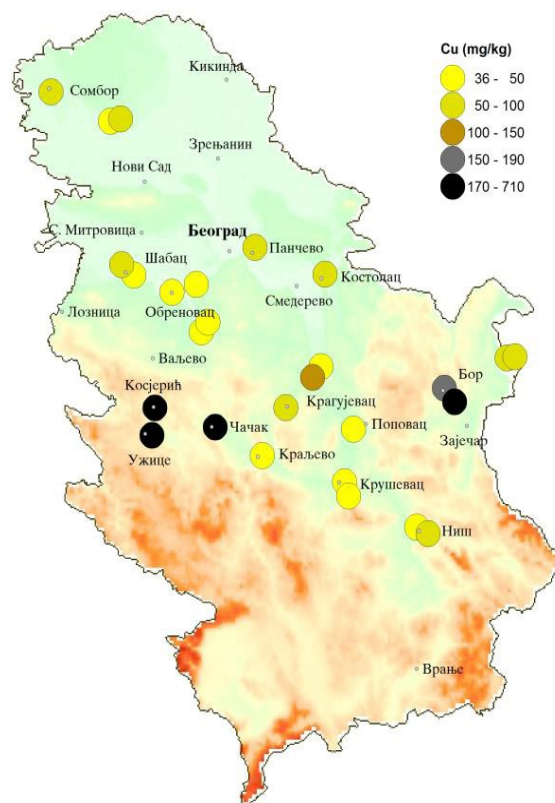

Локалитети са прекоречењима ГВ за Cd

Локалитети са прекоречењима ГВ за As

Локалитети са прекоречењима ГВ за Ni

Локалитети са прекоречењима ГВ за Cu

Као наставак трогодишњег програма испитивања квалитета пољопривредног земљишта од 2009-2011. године у току у 2012. године је реализован пројекат "Мониторинг стања земљишта и утицаја на биљке на подручју града Панчева" којим је обухваћена 31 локација на подручју катастарских општина Панчево, Војловица, Банатско Ново Село, Долово, Качарево, Старчево, Омољница, Банатски Брестовац, Иваново, Јабука и Глогоњ. У оквиру испитивања опасних и штетних материја у земљишту одређиван је укупни садржај тешких метала: Cd, Pb, Hg, As, Cr, Ni, Cu, Zn, Fe и Mn, као и садржај остатака група пестицида - карбамата, органофосфорних пестицида, пиретроида, триазина и органохлорних пестицида. На свим локалитетима утврђени су садржаји тешких метала и пестицида испод максимално дозвољених концентрација (у даљем тексту МДК), што значи да се земљиште обухваћено испитивањима у оквиру овог пројекта може се сматрати погодним за производњу здравствено безбедне хране.

Испитивањем садржаја тешких метала у производима биљног порекла -Cd, Pb, Hg, As, Cr, Ni, Cu, Zn, Fe и Mn утврђени су садржаји тешких метала у узорцима ратарских култура, поврћа и воћа са подручја града Панчева знатно нижи од МДК, а испитивања садржаја остатака пестицида у производима биљног порекла на подручју града Панчева у 124 узорка пољопривредних производа биљног порекла нису показали присуство резидуа пестицида у недозвољеним концентрацијама.

Испитивање садржаја нитрата и нитрита у пољопривредним производима биљног порекла је показало да сви производи без изузетка имају врло ниске садржаје ових контаминената, односно испод прописане МДК.

Иако резултати студије "Мониторинг стања земљишта и утицаја на биљке на подручју града

Панчева" током 2012. године делују охрабрујуће, потребно је нагласити да су поред до сада испитиваних опасних и штетних материја у земљишту и биљном материјалу, у наведеним матриксама често присутне и бројне веома опасне органске загађујуће материје које се због ниске биодеградабилности називају перзистентним (перзистентни органски полутанти тзв. POPs) у које спадају полициклични ароматични угљоводоници (ПАН) и полихлоровани бифенили (PCB).

2.3.4. Комунална бука

Бука је сваки нежељени звук који омета рад или одмор и озбиљно погађа нервни систем, како централни тако и вегетативни. На основу Закона о заштити од буке у животној средини јединица локалне самоуправе утврђује мере и услове заштите од буке, односно звучне заштите у плановима, програмима и пројектима, врши акустичко зонирање на својој територији, одређује мере забране и ограничења, доноси локални акциони план заштите од буке у животној средини и спроводи га, обезбеђује финансирање мониторинга буке у животној средини и врши контролу примене мера заштите од буке у животној средини.

У складу са Уредбом о индикаторима буке, граничним вредностима, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини, Институт ИМС а.д. Београд вршио је мерења буке на територији града Панчева током 2012. године и израдио прелиминарну карту акустичких зона града Панчева.

На основу мерења обављених у два циклуса мерења (на 11 мерних места у зони утицаја кафића и објеката са музиком и већим окупљањима грађана у првом циклусу и на 18 мерних места у зонама где бука потиче претежно од саобраћаја и индустријских објеката у другом циклусу) констатовано је да бука прелази допуштене нивое током ноћног периода на свим мерним местима, а на само 12 мерних места не прелази допуштене нивое за дневни период. На основу резултата мерења произилази да је град Панчево значајно угрожен по питању буке и да је неопходно спровођење мера у циљу смањења буке.

2.3.5. Отпадне материје

Значајан проблем у Републици Србији представља већ деценијама неодрживо управљање отпадом који углавном завршава на неуређеним одлагалиштима и штетно утиче на здравље људи, простор и животну средину. Постојећа инфраструктура за третман и одлагање комуналног отпада је неодговарајућа и недовољна.

У циљу успостављања одрживог система управљања отпадом, на основу Националне стратегије управљања отпадом (у даљем тексту НСУО) са програмом приближавања ЕУ, формиран је регион за управљање чврстим комуналним отпадом Панчево/Опово, потписивањем Међуопштинског споразума о сарадњи општина Панчево и Опово 2008. године. Према Анексу И Споразума потписаног 2010. године, циљеви града Панчева и општине Опово су управљање комуналним отпадом и инертним комерцијалним отпадом у складу са НСУО 2003., НСУО 2010. и Законом о управљању отпадом, што представља превенцију настајања отпада, минимизацију настајања отпада на извору настајања, рециклирање и поновно коришћење отпада, као и трајно депоновање отпада на безбедан начин.

У складу са Законом о управљању отпадом и усвојеним споразумом, Скупштине града Панчева је 2011. године донела Локални план управљања отпадом за град Панчево и Регионални план управљања отпадом за регион Панчево/Опово 2012. године. Предметним плановима предвиђено је одлагање комуналног отпада на новој депонији на доловачком путу.

Секретеријат за урбанизам, грађевинске, стамбено-комуналне послове и саобраћај

издао је употребну дозволу за Ia фазу депоније 2009. године. Постојећи приступни пут за комплекс депоније је дужине 1,7 km и ширине 3 m и коловозном конструкцијом која не задовољава потребно саобраћајно оптерећење за возила која довозе отпад на депонију. Овај пут треба да се реконструише у асфалтни пут минималне ширине 6 m. Због приступног пута неодговарајуће ширине као и због одређених техничких недостатака у изградњи саме депоније, нова депонија још увек није пуштена у рад, тј. депоновање отпада се и даље врши на градској депонији у Панчеву и депонијама у насељеним местима. Постоји такође и велики број „дивљих” одлагалишта (поред јавних путева, речних токова и др.). Одлагање отпада на депонијама које не задовољавају прописане стандарде представља потенцијалну опасност за загађење воде, земљишта и ваздуха, као и ризик по здравље људи. Материје које у највећој мери загађују ваздух, а емитују се са депонија јесу азотни и сумпорни оксиди, ПАУ, диоксини, фурани, прашина и тешки метали. Са комуналних депонија се емитује и депонијски гас који садржи око 50% метана као и непријатни мириси који имају значајан утицај на квалитет живота у околини депонија.

Доношењем Плана детаљне регулације приступног пута за нову градску депонију 2013. године, обезбеђени су услови за образовање грађевинских парцела односно формирање приступног пута одговарајуће ширине.

У оквиру Програма подршке инфраструктурним пројектима у области заштите животне средине реализује се пројекат "Нова Регионална депонија у Панчеву" који финансира Шведска агенција за развојну сарадњу (СИДА) чијем реализацијом нова депонија треба да постане оперативна. Пројекат се реализује на основу Меморандума о разумевању између Министарства енергетике, развоја и заштите животне средине, IMG (International Management Group), Града Панчева и Општине Опово.

И поред постојећих прописа који указују на неопходност примене рециклаже секундарних сировина, садашњи обим кућног сортирања, одвојеног сакупљања, прераде и поновне употребе рециклираног отпада и даље није задовољавајући. Скупштина града Панчева је донела Одлуку о изради Плана детаљне регулације – подцелина бц – Нова депонија у насељеном месту Панчеву. Доношењем овог плана обезбедиће се плански основ за успостављање Регионалног центра за управљање отпадом. У склопу регионалног центра за управљање отпадом вршиће се сортирање и раздвајање комуналног отпада, искоришћење вредних компоненти отпада (рециклажа), одлагање отпада и биолошки третман отпада (компостирање). У Регионалном центру за управљање отпадом предвиђа се:

- прихват сортираног и несортираног отпада
- сепарација отпада у регионалном постројењу за рециклажу
- одлагање отпада
- компостирање
- рециклажа грађевинског отпада
- прихват анималног отпада.

Обавеза локалне самоуправе према Закону о управљању отпадом, као и једна од активности предвиђена Локалним планом управљања отпадом је изградња Центра за сакупљање комуналног отпада који није могуће одложити у контејнере. За ову намену предвиђене су локације ЈКП „Хигијена“ у Власинској улици и у улици Димитрија Туцовића где тренутно послује радна јединица „Екосировина“, док је на локацији у Власинској улици у току спровођење активности на опремању Центра за сакупљање и постројења за управљање комуналним и другим отпадом.

Табеле 22 и 23: Подаци о врсти и количинама отпада за 2012. годину (ЈКП „Хигијена“ Панчево)

КОЛИЧИНА ПРИКУПЉЕНОГ ОТПАДА					
Врсте отпада	Количине отпада прикупљене у току сезонских анализа				Средња годишња вредност t/год
	Зимска анализа t/нед	Пролећна анализа t/нед	Летња анализа t/нед	Јесења анализа t/нед	
Комунални отпад из домаћинства, предузећа и установа, осим кабастог отпада	438 t	623,5 t	766 t	1006 t	45000 t
Кабастог отпада	8 t	70 t	12 t	80 t	100 t
Отпад са јавних површина	20 t	35 t	35 t	40 t	550 t
Грађевински шут	171,6 t	748 t	745,2 t	46,8 t	8.500 t

САСТАВ КОМУНАЛНОГ ОТПАДА										
Фракције	Анализа фракција у току сезонских анализа								Средња годишња вредност	
	Зимска анализа		Пролећна анализа		Летња анализа		Јесења анализа			
	Количина фракције (t)	Удео %	Количина фракције (t)	Удео %	Количина фракције (t)	Удео %	Количина фракције (t)	Удео %	Количина фракције (t)	Удео %
Папир и картон	60,53	13,82	105,99	17	118,88	15,52	93,76	9,32	6255,00	13,9
Стакло	17,87	4,08	22,45	3,6	7,66	1	22,53	2,24	1215,00	2,7
Биоразградиви отпад	232,14	53	263,74	42,3	425,59	55,56	643,84	64	24165,00	53,7
ПЕТ амбалажа	16,38	3,74	32,42	5,2	41,36	5,4	47,48	4,72	2160,00	4,8
Други пластични амбалажни отпад	0,00	0	8,98	1,44	6,13	0,8	17,71	1,76	450,00	1,0
Пластичне кесе	23,30	5,32	4,99	0,8	3,98	0,52	7,24	0,72	810,00	1,8
Остала пластика	11,65	2,66	11,22	1,8	17,46	2,28	31,19	3,1	1125,00	2,5
Метал-ферозни амбалажи	5,17	1,18	6,24	1	3,06	0,4	3,82	0,38	315,00	0,7
Метал-ферозни остали	0,00	0	11,22	1,8	2,45	0,32	8,45	0,84	315,00	0,7
Метал -	2,23	0,51	1,87	0,3	0,92	0,12	1,41	0,14	135,00	0,3

алуминијумске конзерве											
Метал-остали неферозни метали (алуминијум, бакар и др.)	0,00	0	19,08	3,06	8,58	1,12	12,47	1,24	630,00	1,4	
Композитни материјали (картон/восак, картон/алуминијум)	2,89	0,66	14,96	2,4	3,98	0,52	4,02	0,4	450,00	1,0	
Гума	0,00	0	15,59	2,5	11,34	1,48	9,66	0,96	540,00	1,2	
Текстил	29,26	6,68	27,43	4,4	53,62	7	35,00	3,48	2430,00	5,4	
Фини елементи	35,69	8,15	41,15	6,6	32,17	4,2	60,74	6,04	2790,00	6,2	
Остало	0,88	0,2	36,16	5,8	28,80	3,76	6,64	0,66	1170,00	2,6	
УКУПНО	438,00	100	623,50	100	766,00	100	1006,00	100	45000,00	100,0	

Према Закону о управљању отпадом, обавеза локалне самоуправе је израда пројеката санације и рекултивације постојећих депонија. Пројекти санације постојећих депонија на територији града Панчева урађени су за депоније у Старчеву, Иванову, Јабуци, Долову, Банатском Новом Селу.

2.3.6. Заштићена природна добра на територији града Панчева

Просторним планом Републике Србије предвиђено је да до 2015. године буде заштићено око 10% површине Србије, а да до 2021. године око 12% територије Србије буде под неким видом заштите.

На територији града Панчева заштићена су следећа природна добра:

- Парк природе „Поњавица“ - 133ha 63ara и 84m², а присутне заштићене врсте су: *Misgurnus fossilis*, *Ixobrychus minutus*, *Acipiter atthis*, *Hirundo rustica*, *Saxicola torquata*, *Hippolais icterina*, *Sylvia dommuc*, *Lanis collurio*.
- Споменик природе „Ивановачка ада“ - 6,07 ха са околном заштитном зоном од 8,86 ха. На подручју се налазе заштићене биљне врсте: једносемени бели глог (*Crataegus monogyna*), крушина (*Frangula alnus*) и добричица (*Glechoma hederacea*).
- Споменик природе „Два стабла белог јасена код Долова“ - површине од 1042,7 m².
- Споменик природе „Кестен Ђурчина у Панчеву“.

2.3.7. Обновљиви извори енергије

Национални циљеви и план коришћења обновљивих извора енергије (у даљем тексту ОИЕ) Републике Србије одређени су Законом о енергетици. Циљеви су утврђени на основу енергетских потреба, економских могућности и обавеза Републике Србије преузетих ратификованим међународним споразумима. Битна карактеристика обновљивих извора енергије је да су то чисти, еколошки прихватљиви извори енергије, који значајно доприносе смањењу загађења животне средине (ваздуха, воде и земљишта). Степен коришћења ОИЕ у Републици Србији је веома низак, ако се изузме искоришћење великих водених токова. Главни разлог је у томе што су трошкови коришћења обновљивих извора енергије знатно виши од трошкова коришћења конвенционалних извора енергије.

У складу са Енергетским билансом за 2009. годину учешће ОИЕ у бруто финалној

потрошњи енергије износило је 21,2%, а до 2020. године Република Србија треба да повећа учешће ОИЕ на 27,0 %.

Скупштина града Панчева је 2009. године донела је Одлуку о изради Плана детаљне регулације инфраструктурног комплекса за ветрогенераторско поље „Бела Анта“ у Долову, као и Одлуку о изради Плана детаљне регулације инфраструктурног комплекса за ветрогенераторско поље „Чибук 2“ у Долову, и њихова израда је у току. Доношењем ових планова биће обезбеђен плански основ за изградњу ветрогенераторских поља као обновљивих извора енергије.

Према Закону о ефикасном коришћењу енергије јединице локалне самоуправе са више од 20.000 становника су обвезнице система енергетског менаџмента и прописане су обавезе управљања потрошњом енергије, енергената и ефикасног коришћења енергије.

Енергетски биланси којима је обухваћена потрошња енергије, енергената и воде у јавним објектима на територији града Панчева, урађени су на захтев надлежног министарства за 2006. и 2009. годину.

2.3.8. Зелене површине

Једна од кључних улога насељског, ваннасељског и заштитног зеленила, као и шумских површина је стварање повољних хигијенско-здравствених услова, побољшање топлотног режима, пречишћавање ваздуха, повећање релативне влажности као и укупно побољшање микроклиматских услова.

Према Просторном плану Републике Србије, шумовитост Републике Србије сада износи 30,6%, а шумовитост АП Војводине је 6,5%. Према Плану оптимале шумовитости и пошумљавања до 2014. године шумовитост у јужнобанатском округу треба да се повећа на 7,7%. Просторним планом града Панчева предвиђено је да се површине под шумама и шумским земљиштем са 2147,91 ха повећа на 2453,14 ха чиме ће се проценат шумовитости повећати са 2,84% на 3,25%.

Ниво озелењености у градском ткиву је забрињавајуће мали у односу на норму за градове на рекама (12 пута мањи), а заштитни појас између насеља и јужне индустријске зоне није изведен у потпуности. ЈКП "Зеленило" Панчево је 2013. године израдило Биолошке основе заштитног зеленог појаса "Војловица" и Пројекат санације и проширења заштитног зеленог појаса "Војловица" у Панчеву. У другој фази пројекта припремљен је садни материјал и у току је спровођење радова у заштитном појасу на бази пројекта.

Кључни проблеми и развојне потребе са препорукама за развој

Кључни проблеми

- Панчево је сврстано у подручја загађене и деградиране животне средине са негативним утицајима на човека, биљни и животињски свет и квалитет живота.
- Панчево са три оператера који подлежу одредбама SEVESO II директиве (услед присуства великих количина опасних материја), лоцираних у међусобној близини и у близини насеља спада у најугроженија подручја (hot spots) у Републици Србији.
- Прекомерно загађен ваздух - Према Уредби о утврђивању Листе категорија квалитета ваздуха по зонама и агломерацијама на територији Републике Србије за 2012. годину, за агломерацију Панчево утврђена је III категорија квалитета ваздуха односно прекомерно загађен ваздух.
- Здравствено безбедна вода за пиће није доступна у насељеним местима која нису у систему водоснабдевања ЈКП "Водовод и канализација" Панчево. Квалитет воде из

сопствених система водоснабдевања насеља Долово, Качарево, Јабука, Глогоњ и Банатско Ново Село не задовољава увек стандарде из Правилника о хигијенској исправности воде за пиће.

- Нерационално трошење пијаће воде за прање улица и заливање.
- Недовољно изграђена канализациона инфраструктура на целој територији града Панчева.
- Постојећим плановима нису дефинисане локације за постројења за пречишћавање комуналних отпадних вода
- Непречишћене или недовољно пречишћене отпадне воде из индустријских постројења и комуналних система се без икаквог третмана се упуштају у водотоке, мелиоративне канале, водопропусне септичке јаме и упојне бунаре што проузрокује загађивање тла, површинских и подземних вода.
- Неспровођење Одлуке о одвођењу и пречишћавању отпадних и атмосферских вода у делу који се односи на употребу и пражњење септичких јама.
- Загађење земљишта појединим тешким металима у површинском слоју земљишта у околини индустријских комплекса.
- Недостатак података о присуству органских загађујућих материја ниске биодеградабилности у земљишту и биљном материјалу - перзистентни органски полутанти тзв. POPs (полициклични ароматични угљоводоници ПАХ и полихлоровани бифенили РСВ).
- Депновање комуналног и другог отпада на безусловној градској депонији у Панчеву и депонијама у насељеним местима и велики број дивљих сметлишта у граду и насељеним местима са тенденцијом обнављања.
- Висок степен ризика од загађења воде, земљишта и ваздуха, као и ризик по здравље људи услед постојања "дивљих" одлагалишта отпада (поред јавних путева, речних токова и др.)
- Са безусловних комуналних депонија се емитују азотни и сумпорни оксиди, ПАХ, диоксини, фурани, прашина, тешки метали, депонијски гас, као и непријатни мириси што има значајан утицај на квалитет живота у околини депонија.
- Незадовољавајући обим селекције отпада на месту настанка и депновање помешаног био-разградивог и осталог отпада
- Нерешен проблем управљања посебним токовима отпада
- Нерешен проблем одлагања инертног отпада
- Бука прелази допуштене нивое током ноћног периода на свим мерним местима и на неколико мерних места у дневном периоду
- Ниво озелењености у градском ткиву је забрињавајуће мали у односу на норму за градове на рекама (12 пута мањи)
- Ниво пошумљености територије града Панчева је испод просечне пошумљености у АП Војводини, а знатно испод просека за Републику Србију.

Ресурси

- Град има локалну мрежу станица за мониторинг квалитета ваздуха преко којих се редовно прати ниво загађујућих материја у амбијенталном ваздуху
- Једно мерно место у оквиру Државне мреже за прање квалитета ваздуха лоцирано је у Панчеву ("Содара")
- Град обезбеђује додатна мерења квалитета ваздуха преко овлашћених стручних кућа

- Урађен је Пројекат целовите санитарне заштите панчевачког изворишта
- У току је израда пројекта водоснабдевања северних села који се финансира из кредита Kfw банке.
- Врши се контрола квалитета површинских и подземних вода
- Урађен је Генерални пројекат третмана комуналних отпадних вода са претходном студијом оправданости за град Панчево и сва насељена места
- Садржај тешких метала и остатака пестицида у узорцима земљишта на свим испитиваним локалитетима је знатно нижи од МДК и омогућава производњу здравствено безбедне хране.
- Садржај тешких метала (*Cd, Pb, Hg, As, Cr, Ni, Cu, Zn, Fe, Mn*) у производима биљног порекла у испитиваним узорцима ратарских култура, поврћа и воћа са подручја града Панчева је знатно нижи од МДК
- Испитивање садржаја остатака пестицида у производима биљног порекла на подручју града Панчева нису показали присуство недозвољених концентрација пестицида.
- Испитивање је показало да сви производи без изузетка имају врло ниске садржаје нитрата и нитрита у пољопривредним производима биљног порекла
- Донет је План детаљне регулације приступног пута за Нову градску депонију
- У оквиру Програма подршке инфраструктурним пројектима у области заштите животне средине реализује се пројекат "Нова Регионална депонија у Панчеву" који финансира Шведска агенција за међубародни развој и сарадњу (СИДА) чијом реализацијом нова депонија треба да постане оперативна.
- Донети су Локални план управљања отпадом за град Панчево и Регионални план управљања отпадом за регион Панчево/Опово
- На територији града Панчева постоје заштићена природна добра
- Просторним планом града Панчева предвиђено је да се проценат шумовитости повећа са 2,84% на 3,25%.
- Град Панчево је основао Фонд за заштиту животне средине ради остваривања циљева у области заштите животне средине
- Скупштина града Панчева донела је Одлуку о изради Плана детаљне регулације инфраструктурног комплекса за ветрогенераторско поље "Бела Анта" у Долову и Одлуку о изради Плана детаљне регулације инфраструктурног комплекса за ветрогенераторско поље "Чибук 2" у Долову.

Препоруке за развој

- Вођење и ажурирање локалног регистра загађивања животне средине
- Израда и доношење Плана заштите од хемијских удеса
- Израда и доношење Плана за побољшање квалитета ваздуха за град Панчево
- Обезбеђење редовног мониторинга квалитета ваздуха, површинских и подземних вода и земљишта
- Проширити програм мониторинга квалитета земљишта испитивањем садржаја органских загађујућих материја
- Ремедијација загађених површина
- Обезбедити услове за прикључење домаћинстава на гасну мрежу и систем даљинског грејања
- Донети нови Правилник о условима за испуштање отпадних вода у јавну канализацију
- Израда и доношење локалног акционог плана заштите од буке у животној средини у

- складу са Законом о заштити од буке у животној средини
- Успостављање катастра зелених површина на територији града Панчева
- Повећање удела зелених површина у складу са ПП Републике Србије
- Систематски и континуирани рад са грађанима кроз програме едукације и информисање грађана о поступању са комуналним отпадом
- Повећати број уређених сабирних места за сакупљање комуналног отпада у граду и насељеним местима
- Обезбедити услове за повећање степена примарне селекције отпада прилагођено условима становања.
- Одредити локацију за складиштење и рециклажу грађевинског отпада и опремити је постројењем за рециклажу грађевинског отпада
- Обезбедити простор за управљање посебним токовима отпада у насељеним местима
- Повећати проценат учешћа обновљивих извора енергије у укупној производњи и потрошњи енергије
- Обезбедити подстицајне мере за примену мера енергетске ефикасности у зградарству и енергетску санацију објеката
- Завршити започете пројекте комуналне инфраструктуре у граду и селима укључујући изградњу канализационе мреже и постројења за третман отпадних вода.

2.4. АНАЛИЗА СТАЊА У ОБЛАСТИ ИНФРАСТРУКТУРЕ И УРБАНИЗМА - КЉУЧНИ ПРОБЛЕМИ И РЕСУРСИ СА ПРЕПОРУКАМА ЗА РАЗВОЈ

2.4.1. ИНФРАСТРУКТУРА

2.4.1.1. Саобраћајна инфраструктура

Повољан геостратешки положај града у саобраћајном смислу, европски коридори VII и близина коридора X, државни путеви I и II реда од значаја за Србију, заступљеност свих видова саобраћаја основни су потенцијали за развој саобраћајне привреде тако и осталих привредних грана које су зависне од саобраћаја. Постојећа изграђеност и стање државних и локалних путева представља значајан услов за ефикасно и квалитетно одвијање саобраћаја у екстерном (транзит) и локалном смислу.

Планирани путни правци: обилазница око Панчева (преко Дунава код Винче), „Банатска магистрала“ (Зрењанин - Панчево - Смедерево) и др. представљају значајну развојну шансу града и региона. Железнички чвор Панчево, у склопу Београдског железничког чвора и железнице Србије, је значајна развојна могућност, посебно планирана изградња моста код Винче и Смедерева.

Водни саобраћај

Посебну развојну шансу за свеукупан развој града и региона има „Лука Дунав“, која има државни значај и организационо је и оперативно интегрисана са одговарајућим логистичким центрима међународног и међурегионалног нивоа. Лука има све локацијске предности са аспекта водног саобраћаја, јер се налази на европском пловном путу већег значаја (коридор VII), на осовини Ротердам - Црно море. Поред примарних задатака претовара, у Луци су заступљени и елементи мултифункционалности у погледу пружања услуга. Лука располаже комплетном механизацијом, објектима и потребном инфраструктуром за обављање претоварних, складишних и свих других пратећих операција и

лучких функција. Инсталисани капацитети луке простиру се на укупној дужини оперативне обале од 760 метара.

У АП Војводини постоје контејнерски терминали у лукама Новом Саду и Панчеву. Саобраћајна инфраструктура терминала омогућава претовар контејнера из пловила, са железничких кола и са друмских возила. Претоварни подсистем обухвата самоходну носну дизалицу за претовар контејнера носивости 50 т и складишни подсистем површине 21 000 м². Постоји и подсистем за техничко одржавање и оправку контејнера, као и простор за паковање (пуњење и пражњење) контејнера. Стање у водном саобраћају у АП Војводини карактеришу низак степен искоришћености лука и мали промет робе на мрежи унутрашњих водних путева услед застареле речне флоте и недостатка улагања у модернизацију, приватизације лука и бродарских предузећа.

Друмски саобраћај

Кроз град Панчево пролазе државни путеви I и II реда:

- Државни пут IB реда бр.10 – Београд – Панчево – Вршац - државна граница са Румунијом (гранични прелаз Ватин)
- Државни пут IB реда бр.14 – Панчево – Ковин – Раља – веза са Државним путем 33
- Државни пут IIA реда бр.130 – Ечка – Ковачица – Јабука – Панчево.

Наведени путеви пролазе кроз територију града Панчева кроз следеће улице:

- Првомајска, Стевана Шупљикца, Моше Пијаде, Димитрија Туцовића, Јабучки пут, Новосељански пут и Милоша Обреновића (од раскрснице на Тесли) и надаље Баваништански пут.

Напомена: У преговорима је да се тренутна траса ДП-а кроз улице Моше Пијаде и Димитрија Туцовића преусмери (и званично) на улицу Книћанинову.

Изградња „**Кинеског моста**“ у Београду - Земун – Борча је уклопљена у спољну магистралну тангенту Београда и иста траса ће на територији града Панчева улазити са северозападне стране, чиме ће се растеретити централна зона Панчева транзитног и дела путничког саобраћаја, а омогућиће и директну - бољу везу са северном индустријском зоном у Панчеву (целина 11). Са друге стране, растеретиће се и друмско-железнички мост (Панчевачки мост) као тренутно једина веза Банатске стране са Београдом. Иначе траса „резервисаног друмског коридора“ са Београдске стране плански је уклопљена са трасом истог кроз територију Панчева.

Изградњом „**Винчанског моста**“ на Дунаву и трасом кроз територију Панчева растеретиће се постојећи мост (Панчевачки мост) као и централна зона Панчева и то:

- друмском обилазницом ће се централна зона Панчева растеретити теретног и дела путничког саобраћаја из правца Београда ка Вршцу, Румунија
- железничком теретном обилазном пругом ће се опасни терети из Београда (Србије) као и из фабрика јужне индустријске зоне Панчева превозити мимо централне зоне Панчева.

Осим Државних и локалних путева на територији града егзистирају градске саобраћајнице нижег ранга – главне, сабирне, стамбене.

Саобраћајну одрживост града Панчева умањује непостојање обилазнице (велико је учешће транзитног саобраћаја на саобраћајницама), квалитетнија веза са Београдом (недовољан је постојећи мост на Дунаву код Крњаче), положај аутобуске станице, железничка пруга у односу на град, недовољан број места за стационарни саобраћај возила, недовољно

развијен и афирмисан јавни превоз, недостатак бициклических стаза, запуштеност уличних профила посебно у рубним зонама града. Изразито је мала и недовољно изграђена мрежа локалних путева између насељених места на територији града.

Железнички саобраћај

Војводину пресецају три значајне магистралне европске пруге, а једна од њих је и Београд – Панчево - Вршац -Темишвар (Е-66) са везом за железнички правац Е-51 према Букурешту и Одеси, предвиђена је реконструкција, модернизација, као и перспективна прекатегоризација (локалних у регионалне) следећих пружних праваца:

- Панчево – Баваниште
- Панчево – Старчево – Винча.

У железничком саобраћају, пруга међународног значаја према Румунији, те пруге према Зрењанину и Београду, и локална деоница Панчево-центар (Аеродром) -Војловица - Лука - Индустијска зона.

Услови и трасе друмско-железничке обилазнице око Панчева преузете из услова ПUTEВА Србије и Железница Србије који се позивају на:

- Генерални пројекат аутопутске обилазнице Бубањ поток – Винча – Панчево
- Генерални пројекат теретне обилазне пруге Бубањ поток – Винча – Панчево
- Генерални пројекат друмско-железничког моста преко Дунава код Винче.

Најзначајнији инфраструктурни блок копненог саобраћаја у граду Панчево је железнички чвор Панчево. Саобраћајни подсистем Панчева је у директној вези са транспортним системом града Београда. Једина физичка веза ова два подсистема остварује се преко друмско-железничког моста на Дунаву, тако да се сви токови железнице из правца Румуније и Баната према југу сажимају и једноколосечном пругом укључују у београдски железнички чвор недовршене и некомплетне инфраструктуре. То је и највећа генерална слабост овог дела система.

„Беовоз“ је већ десет година основни превозни подсистем за превоз путника на релацији Панчево – Београд. Достигнути ниво развоја и ефекти који се на овом шинском систему остварују упућују на закључак да овај систем треба даље развијати у правцу отварања нових линија, успостављање тарифног система, система наплате превоза који је функционално обједињен и организован кроз јединствен систем управљања.

На основу развојних планова „Железнице Србије“ планирана је модернизација железничке пруге Е66 Центар – Панчево Варош – Вршац – Државна граница, у двоколосечну, електрифицирану пругу. Прва Фаза је изградња другог колосека од Београда до станице Панчево Главна.

2.4.1.2. Водопривредна инфраструктура

Извориште

Град Панчево се снабдева сировом водом из бушених бунара са три изворишта старо извориште „Сибница“, извориште код постројења за пречишћавање „Филтер“ и ново извориште "Градска Шума". Капацитет свих изворишта износи око 800 л/с., а бунари су просечне дубине од 44 метра и каптирају водоносни хоризонт алувиона Дунава дебљине 20 до 25м.

Прелиминарна испитивања указују, а и процене стручњака су, да на локацији изворишта „Сибница“ постоје знатне резерве сирове воде и то у правцу залеђа према прузи Панчево - Београд. Одржавање капацитета сирове воде постиже се редовним обнављањем и

регенерацијом бунара.

На локацији "Градске шуме" која је у фази формирања, изграђено је тридесетак бунара и ово извориште као најмлађе, пружа могућност снабдевања града довољном количином сирове воде у дужем периоду. Тренутно ово извориште постиже капацитет од 250 л/сек, али је нажалост ова локација просторно ограничена за дугорочнији развој.

Фабрика воде

Постројење за прераду сирове воде је лоцирано на територији општине Палилула одмах уз Тамишки насип у брањеном подручју. У оквиру комплекса постројења постоје две фабрике воде. То је Стари филтер (капацитета 340 л/сек) и Нови филтер (капацитета 400 л/сек). У оквиру фабрике воде изграђени су и резервоари капацитета 12000 m³, што није довољно да се изравна дневна потрошња. Тренутно је у припреми изградња резервоара од 5000 m³.

Водоводна мрежа

Црпна станица у оквиру Панчевачке фабрике воде директно потискује прерађену воду у градску мрежу. Од фабрике воде до градске мреже вода се потискује кроз два цевовода. Један је пречника 500 mm и улази у град преко старог друмског моста на Тамишу док је други 800 mm постављен испод реке Тамиши улази у град код Црвеног Магацина. Овим је обезбеђена поузданост напајања градске мреже као и релативно добра уједначеност притисака у мрежи. Водоводна мрежа је у највећем делу града изграђена (95%).

Што се тиче потрошње технолошке воде, покушава се са максималним растерећењем градског водовода, јер су угрожени постојећи капацитети, а за њихово проширење су потребна велика средства која би знатно подигла цену воде. Само се у јужној индустријској зони која је лоцирана на Дунаву врши захватање речне воде за процесне, расхладне и противпожарне потребе, док се за санитарне користи вода из градског водовода.

Од насељених места у граду Панчево на панчевачки градски водовод тренутно су прикључена насеља јужно од града, а то су Старчево, Омољица, Банатски Брестовац и Иваново. Изграђени су цевоводи пречника 400 mm до 200 mm, и станица за дохлорисање воде.

Остала насеља града Панчева ће бити прикључна на градски водоводни систем Панчева преко магистралних водовода и пумпних (бустер) станица са резервоарима чисте воде. Такође ће бити у обавези да фазно реконструишу дистрибутивну мрежу у оквиру насеља на потребне минималне пречнике и савремене цевне материјале и арматуре уз санацију кућних прикључака где су процентуално највећи губици воде. Планом су обухваћени магистрални водоводи: Панчево-Јабука-Глогоњ, Панчево-Качарево, Панчево - Банатско Ново Село и Панчево - Долово. Сви набројани магистрални водоводи ће бити трасирани у оквиру путног појаса државних путева првог реда и градиће се према правилима грађења датим у Просторном плану.

Фекална канализација

Панчево је град са недовољно развијеном канализационом мрежом фекалних и атмосферских вода. Канализациони систем се развијао као сепарациони. Од 1961. године када је почела градња фекалне канализације, па до данас, изграђено је укупно 130 км канализационе мреже са 8 црпних станица, на њу је прикључено око 85 % становништва. Градско постројење за пречишћавање отпадних вода још увек није изграђено. Око 6 милиона м³ употребљених вода града које се прихватају канализационим системом, упуштају се без

претходног пречишћавања у реку Дунав, а близу 4 милиона m³ употребљених вода се у току године излива путем септичких јама и директних излива у подземне воде или у Мали рит.

Мањи део индустрије и привреде је прикључен на градску канализацију, док већи део индустрије није прикључен на градски систем, тако да се отпадне воде директно изливају у Мали рит и реку Надел без икаквог предtretмана. Једино Петрохемија има изграђено постројење за третман отпадних вода на коме се пречишћавају и отпадне воде из Рафинерије и тако обрађене испуштају у Дунав.

Сва сеоска насеља у граду Панчеву за сада немају изграђене локалне системе фекалне канализације. У неким насељима је започета изградња канализационе меже са различитим степеном завршености који нигде не прелази 50%. Домаћинства користе класичне септичке јаме или напуштене бунаре, а локална индустрија поред тога користи још и каналску мрежу (која није димензионисана да прихвати и ову количину вода), као и реке Тамиш и Надел за испуштање непречишћених отпадних вода. Постројења за пречишћавање отпадних вода још увек нису изграђена ни у једном насељу а директан су услов за прикључење будуће месне канализације на реципијенте то јест каналску мрежу и природне водотоке.

Атмосферска канализација

За већи део територије града није до сада решено питање одвођења атмосферских вода. Само 45 % градских улица има атмосферску канализацију. Од постојеће мреже атмосферске канализације један део је старији од 90 година (стари зидани колектори у центру и приобаљу).

Атмосферска канализација се развијала као и фекална релативно споро али су реализовани главни (дубоки) колектори и једна пратећа црпна станица на Тамишу, што омогућава изградњу нове и ширење постојеће секундарне мреже.

Сва сеоска насеља у граду Панчеву за сада немају изграђене локалне системе атмосферске канализације већ само отворене канале дуж уличних саобраћајница. Системи за одводњавање сувишних вода са пољопривредних површина су пројектовани тако да каналска мрежа која допире до насељених места, може да прихвати и њихове атмосферске воде.

2.4.1.3. Систем за даљинско грејање

На грађевинском подручју насељених места које обухвата Просторни план Града Панчева, потрошачи се снабдевају топлотном енергијом посредно или непосредно из два централизоване система: топлификационог и гасификационог, с тим што је топлификација заступљена у деловима самог града Панчева.

У обухвату плана егзистирају две основне групације потрошача топлотне енергије и енергената:

- потрошачи топлотне енергије и енергената за потребе грејања стамбених простора и простора намењеног пратећим функцијама становања, искључиво у зимском периоду (део ових потрошача у летњем периоду користи санитарну топлу воду)
- потрошачи топлотне енергије и енергената за потребе индустрије и пољопривреде (грејање и технологија), потрошња читаве године

Решење грејања стамбеног простора и простора пратећих функција становања у Панчеву је врло шаролико. У индивидуалном становању у граду око 1.100 домаћинства користе гас из дистрибутивног гасоводног система, што у односу на укупан број индивидуалних домаћинстава у граду износи непуних 4%. Сва остала индивидуална домаћинства (приближно 15.000 домаћинстава) и домаћинства у колективном становању (приближно 2.900 домаћинстава која нису покривена централним грејањем) користе

индивидуална ложишта са ложењем различитог горива (претежно угља) или користе електричну енергију.

Табела 24: Покривеност домаћинстава различитим начинима грејања на подручју града Панчево

ПОСТОЈЕЋЕ СТАЊЕ	Број домаћинстава		Број домаћинстава која су ТОПЛИФИЦИРАНА		Број домаћинстава која су ГАСИФИЦИРАНА		Број домаћинстава која користе ОСТАЛА ГОРИВА	
	бр. дом.		бр. дом.		бр. дом.		бр. дом.	
Град Панчево	27 890	100%	11 500	41%	1100	4%	15 290	55%
Насељена места	17 400	100%	0	0%	4 950	28%	12 450	72%
Територија града	45 290	100 %	11 500	25 %	6 050	13 %	27 740	61%

У укупном енергетском билансу насеља Панчева, индустрија је далеко највећи потрошач топлотне енергије у односу на остале потрошаче, претежно је лоцирана у тзв. „Јужној индустријској зони“ Панчева и своје потребе за топлотном енергијом подмирује из већ изграђених топлотних извора и технолошких постројења, коришћењем сировог бензина, мазута, течног рафинираног гаса (из сопствене производње) као и природног гаса из магистралног гасоводног система. Од укупно инсталираних котловских капацитета на територији града Панчева, 2/3 се налази у погонима Јужне индустријске зоне, а смештени су у четири велика топлотна извора.

У насељу Скробара (МЗ „Горњи град“) изграђена је главна мерно регулациона станица (ГМРС) „Флот“ али гас користи само индустрија лоцирана на том потезу, док становници немају могућност њеног коришћења, а са ове ГМРС снабдевају се и „северна“ насеља на територији града.

Панчево и околна насељена места снабдевају се природним-земним гасом, као основним енергентом са постојећих гасовода (магистрални, раводни, доводни, градски и дистрибутивни гасоводи). Насеља која су лоцирана северно и источно од Панчева и гравитирају магистралним гасоводима у протеклом периоду су водила већу активност око гасификације својих насеља.

Насељено место Долово снабдева се са доводног гасовода Тилва – Панчево. Банатско Ново Село гасом се снабдева са магистралног гасовода Панчево – Елемир – Кикинда. Качарево, Јабука и Глогоњ се снабдевају са разводног гасовода Батајница - Панчево. У непосредној близини Панчева налази се Гасни разделни чвор из којег се преко гасовода Панчево - Смедерево снабдева Банатски Брестовац, који је делимично гасификован и насеље Стари Тамиш, који је потпуно гасификовано. У току је гасификација насеља Старчево, Омољица и Иваново.

2.4.1.4. Грађевинско земљиште

Рационално коришћење и успостављање економски и социјално одрживог система управљања грађевинским земљиштем је предуслов развоја локалне заједнице. Да би се ово остварило потребно је:

- Радикално успоравање конверзије пољопривредног у грађевинско земљиште
- Ограничавање физичког ширења грађевинских подручја насеља, уз стимулисање урбане обнове, активирање запуштених локалитета (броунифилд) и интензивније коришћење већ дефинисаних површина
- Координација и синхронизација - планирања коришћења простора, управљања грађевинским земљиштем и политике комуналног опремања и уређења насеља.

Задатак од посебног значаја је дестимулисање „линеарне“ изградње дуж важних саобраћајница, дефинисање будућих концесионих подручја и остваривање планских намена простора ефикаснијом синхронизацијом свих актера - од планерских до управљачких, као контролом реализације планских решења.

Табела 25: Преглед планиране генералне намене површина према Генералном урбанистичком плану Панчева

НАМЕНА ПОВРШИНА	ha	%
ЗОНА ЦЕНТРАЛНИХ АКТИВНОСТИ	57,21	0,90
1. ЈАВНЕ ПОТРЕБЕ - УКУПНО	2131,87	33,49
1.1. Комунално-сервисне зоне		
-Санитарна депонија комуналног отпада	34,36	
-Простор за нешкодљиво укл. отпада	7,49	
-Зоне енергетских постројења	44,10	
-Градско постројење за отпадне воде	11,60	
-Резевни прост. постр. за отпадне воде	9,56	
-Гробља	69,82	
Укупно комунално-сервисне зоне	176,32	
1.2. Зелене и рекреативне површине		
-Заштитно зеленило	307,26	
-Парковске површине	27,07	
-Зеленило специјалне заштите	120,41	
-Градска шума-парк шума	347,80	
-Спортско-рекреативна зона	64,45	
-Спортско-пословна зона	181,65	
-Туристичко-рекреативна зона	138,75	
Укупно зелене и рекреат. површине	1187,39	
1.3. Водне површине и објекти		
-Реке и канали	131,00	
-Зона марине	26,13	
Укупно водне површине и објекти	157,13	
1.4.Зоне јавних саобраћајних површина и коридора		
Укупно јавне саобр. површ. и објекти	611,03	
2. СТАНОВАЊЕ - УКУПНО	1625,60	25,53
-Постојеће становање	854,54	
-План. станов. на делим. изгр. површ.	76,30	
-План. стан. на неизгр. површинама	60,66	
-Стамбено-пословна зона	634,10	
3. ПОСЛОВАЊЕ - УКУПНО	1043,19	16,38
-Пословно-произв.-стамбена зона	756,86	

-Пословно-услугна зона	193,04	
-Лука „Дунав“	93,29	
4. ИНДУСТРИЈА–ПРИВРЕДНА ЗОНА - УКУПНО	1131,85	17,78
-Хемијска индустрија	383,58	
-рекулација	2,95	
-неизгр. део комплекса	51,09	
-„Green field“ индустрија	405,27	
Пословно-услугна зона	179,44	
Индустрија посебне намене	109,52	
5. ЗОНЕ ОСТАЛИХ НАМЕНА		
- Комплекси посебне намене	420,03	
-Затворски комплекс	13,46	
УКУПНО ЗОНЕ ОСТАЛИХ НАМЕНА	433,49	6,8
УКУПНО	6365,99	100,00%

2.4.2. УРБАНИЗАМ

2.4.2.1. Покривеност града Панчева урбанистичком планском документацијом

Главни разлог за израду и доношење просторних и урбанистичких планова града је стварање услова за реализацију интереса у области рационалног и наменског коришћења простора.

Просторни и урбанистички планови града су важни дугорочни стратегијски документи у којима су дате будуће смернице економске политике и организације друштвеног и привредног система, програми крупне инфраструктуре, заштите и коришћења животне средине, природних и створених ресурса и споменика културе.

У складу са Законом о планирању и изградњи на подручју града Панчева донети су следећи плански документи:

Табела 26: Преглед важећих планова града Панчева

РБ	Назив плана	Година доношења одлуке	Година доношења плана
1.	Просторни план града Панчева	2009	2012
2.	Генерални урбанистичког плана Панчева	2009	2012
3.	План генералне регулације Целина 1- Шири центар (круг обилазнице) у насељеном месту Панчево – потврђени ПДР-ови за Градски стадион, насеље Тесла и Мали Рит	2009	2012
4.	План генералне регулације Целина 2 – Стрелиште са Хиподромом и Војловица са Тополом – потврђен ПДР за подручје Хиподром	2009	2012
5.	План генералне регулације Целина 4а Караула са Јабучким путем и Целина 4б Скробара у насељеном месту Панчево	2009	2014
6.	План генералне регулације Целина 5 – Кудељарац и Новосељански пут иза Надела	2009	2012
7.	План генералне регулације Целина 6 – подцелина 6а Баваништански пут, подцелина 6б Стари Тамиш и подцелина 6ц Нова Депонија у насељеном месту Панчево	2009	2013

8.	План генералне регулације Целина 9 – Грeен Филед 1 и 3 у насељеном месту Панчево – потврђени ПДР-ови „Грeен Филед 1 и 3“	2009	2012
9.	План генералне регулације Целина 10 – Потамишје и Градска шума у насељеном месту Панчево	2009	2012
10.	План генералне регулације Целина 11 – Комплекси посебне намене	2009	2012
11.	План генералне регулације Целина 11 – Комплекси посебне намене	2009	2012
12.	План генералне регулације насељеног места Старчево	2009	2011
13.	План генералне регулације насељеног места Јабука	2009	2011
14.	План генералне регулације насељеног места Качарево	2009	2011
15.	План детаљне регулације подручја Мали Рит	2009	2012
16.	План детаљне регулације Градски стадион у Панчеву	2009	2011
17.	План детаљне регулације насеља „Тесла“ у Панчеву	2009	2011
18.	План детаљне регулације „Грeен Филед 1“ еко-индустријска зона – јужно од „Петрохемије” - у Панчеву	2010	2011
19.	План детаљне регулације за еко – индустријски комплекс „Грeен Филед 2“ – зона између насеља Топола и „Луке Дунав“ - у Панчеву	2010	2011
20.	Плана детаљне регулације „Грeен Филед 3“ - еко индустријска зона – зона најјужније границе Генералног плана уз Дунав - у Панчеву	2010	2011
21.	План детаљне регулације приступног пута за Нову градску депонију Панчево	2010	2013

Табела 27: Преглед планова града Панчева чија је израда у току

РБ	Планови који су у изради	Година доношења одлуке	Очекивани период доношења плана
1.	План генералне регулације Целина 3 - Проширена Миса са гробљем	2009	2014
2.	План генералне регулације Целина 7 – Лука Дунав, „Грeен Филед 2“, Стара Утва и Стаклара	2009	2014
3.	План генералне регулације Целина 8 - „Петрохемија, Азотара и “Рафинерија“	2009	2015 - 2016
4.	План генералне регулације насељеног места Банатско Ново Село	2009	2014
5.	План генералне регулације насељеног места Иваново	2009	2014
6.	План генералне регулације насељеног места Долово	2009	2014
7.	План генералне регулације насељеног места Банатски Брестовац	2009	2014
8.	План генералне регулације насељеног места Омољица	2009	2014

9.	План генералне регулације насељеног места Глогоњ	2009	2014 - 2015
10.	План детаљне регулације инфраструктурног комплекса за ветрогенераторско поље „Бела Анта“ у Долову	2009	2014
11.	Плана детаљне регулације инфраструктурног комплекса за ветрогенераторско поље „Чибук 2“ у Долову	2009	Не ради се
12.	План детаљне регулације за подручје „Стара Утва“ у Панчеву	2009	2015 - 2016
13.	План детаљне регулације за део аутопутске и железничке обилазнице око Београда (аутопутска деоница Бубањ поток-Винча-Панчево, железничка деоница Бели Поток-Винча-Панчево), са друмско – железничким мостом преко Дунава на подручју територије града Панчева	2009	2014
14.	Измене и допуне Плана генералне регулације Целина 1-Шири центар (круг обилазнице) у насељеном месту Панчево	2013	2014
15.	Измене и допуне Плана генералне регулације Целина 2 - Стрелиште са Хиподромом и Војловица са Тополом	2013	2014
16.	Измене Плана детаљне регулације „Градски стадион“ у Панчеву	2013	2014
17.	Измена и допуна Плана генералне регулације комплекса ХИП „Петрохемија“, ХИП „Азотара“ и НИС „Рафинерија нафте Панчево“ у насељеном месту Панчево	2014	2014

2.4.2.2. Спровођење просторног и урбанистичких планова

Табела 28: Преглед издатих дозвола, решења и информација о локацији

Информација о броју издатих грађевинских дозвола, локацијских дозвола и информација о локацији			
Година	Грађевинске дозволе	Локацијске дозволе	Информације о локацији
2012	134	106	209
2013	141	81	191

Током 2013. године Градској управи града Панчева – Секретаријату за урбанизам, грађевинске и стамбено-комуналне послове поднето је 132 захтева за издавање локацијских дозвола, а од тог броја издато је 81 решење.

Рокови за издавање грађевинских дозвола и проблеми приликом издавања грађевинских дозвола су:

- Уколико је уредно поднет захтев, са свом документацијом прописаном чланом 135. став. 1. Закона о планирању и изградњи (“Сл.гласник РС” бр. 72/09, 81/09-исправка, 64/10-УС, 24/11, 121/12, 42/13-УС, 50/13-УС и 98/13-УС) (у даљем тексту:Закон), рок за издавање грађевинске дозволе је 15 дана од дана пријема уредног захтева.

- Уколико није поднета сва документација прописана чланом 135. став 1. Закона рок за допуну документације је 15 дана, односно 30 дана за исправку главног (идејног) пројекта.
- Када инвеститори не могу доставити тражену документацију подносе захтев за продужење рока, те им се продужава рок од 15 до 60 дана у зависности због чега је тражен продужетак рока.
- Инвеститори обично достављају документацију без плаћене накнаде за комунално опремање, са пројектима који нису урађени у складу са локацијском дозволом и који немају све потребне сагласности надлежних јавних предузећа, па ти разлози знатно продужавају рок за издавање грађевинских дозвола.

Препреке у изради планова:

- Неадекватне и неажурне подлоге на којима се цртају планови. За сва насељена места на територији Панчева се користе старе подлоге на деформисаним и поцепаним паусима.
- Неажуран катастар подземних водова и инсталација.
- Споро прибављање претходних услова од надлежних јавних предузећа и институција. Прибављени услови најчешће не садрже ажурно постојеће стање и развојне стратегије, већ само уопштена правила грађења.
- Честе измене законских и подзаконских аката које уводе нове методологије и процедуре у поступку израде планских докумената.
- Недовољне информације од надлежних структура града о визији развоја града (пројектни задаци), као и непостојање секторских студија а на основу којих се раде планови.

Препреке у спровођењу планова:

- Често у плановима нису прецизно дефинисани параметри за изградњу, доградњу и реконструкцију објеката;
- Планом су предвиђене поделе на разне зоне (нпр. Стамбена, стамбено-пословна, радна, производна и сл.), али нису увек дати и параметри који се примењују на зоне које су наведене у плану;
- Проблем са решавањем питања паркирања приликом изградње, доградње или реконструкције објеката;
- У плановима се дешава да нису тачно дефинисане стечене обавезе;
- Дешава се да у неким плановима нису дати прецизни параметри за даљу разраду путем ПДР-а, УП-а

Проблеми приликом издавања локацијских дозвола су:

- Инвеститори подносе захтеве за издавање локацијских дозвола, а да претходно није спроведена конверзија земљишта (из права коришћења у право својине) и промена намене из пољопривредног у грађевинско земљиште (процес конверзије и промене намене спроводи се у катастру непокретности и траје неколико месеци)
- Јавља се потреба уписивања службености пролаза која службеност мора да се спроведе у катастру непокретности, а чији упис траје неколико месеци.
- Поједина надлежна јавна предузећа издају услове, који су саставни део локацијске дозволе, дуже од 30 дана колико је прописано законом (нпр. услови ЈВП “Вода

Војводине” Нови Сад, ЈП “Путеви Србије” Београд, ЈП “Железнице Србије” Београд и сл.).

- Планом за поједине катастарске парцеле предвиђена је даља разрада (израда УП-а) или пројекат препарцелације односно парцелације ради формирања катастарске парцеле.

Кључни проблеми и развојне потребе са препорукама за развој

Кључни проблеми

- Пројектни задаци за израду планске документације нису довољно јасни. Недовољно учешће чланова Градског већа у изради планске документације.
- Усвајање новог Закона о планирању и изградњи је одложено и није јасно које ће бити прописане процедуре за израду планске документације
- Предуга процедура за доношење планова
- Мишљење Секретаријата за урбанизам, грађевинске и стамбено-комуналне послове није довољно уважено приликом израде урбанистичких планова
- Урбанистички планови су у једном делу превише дефинисани, а у појединим сегментима недовољно одређени да би били јасни за спровођење
- Кратки рокови за израду и доношење планских докумената и притисак за измену планских решења
- Недовољно учешће јавности током јавног увида
- Град нема евиденцију своје имовине и не врши редовно упис
- Захтеви који се упућују Секретаријату за урбанизам нису комплетни
- Споро поступање Републичког геодетског завода – службе за катастар непокретности. Републички геодетски завод – служба за катастар непокретности тражи да се за сваки предмет подноси појединачан захтев.
- Недостаје економска анализа за земљиште јавне намене током израде планова
- Неадекватне подлоге за израду планске документације (застареле катастарске подлоге)
- Непримерено проширење грађевинског реона у насељним местима
- Споро активирање локација
- Нарушавање амбијенталних целина
- Није одређен ниво заштите животне средине на нивоу града
- Издавање дозвола и прикупљање услова/сагласности од ЈП/ЈКП пређуго траје
- Слаба комуникација са грађанима у процесу праћења статуса предмета („ћутање“ администрације)
- Институције не реугују на проблеме и предлоге грађана и инвеститора
- Службе задужене за израду и спровођење планова недовољно сарађују (Дирекције и Секретаријата), неусклађеност Комисије за планове и Дирекције
- У процесу издавања грађевинских дозвола постоји сложена структура институција које слабо комуницирају међусобно
- Контрадикторности у планским решењима (тешка примена)
- Превише дефинисани планови (урбанистички планови су без потребе постали превише структурни у ограничењима, „где је ту архитектура?“)
- Јавне службе рестриктивно тумаче прописе („тражи се разлог како нешто не може, а не како може“)
- Грађани нису у довољној мери упознати са надлежношћу институција

- Извештаји о раду јавних служби нису јавни (лако доступни јавности)
- Недовољно учешће јавности приликом јавних увида
- Поједине локације у центру су неактивне због превисоких трошкова опремања и мале дозвољене квадратуре/спратности. Не ради се (и не сагледава) анализа трошкова инвеститора са становишта исплативости градње. Делови града са малом спратношћу („губимо инвеститоре јер је неисплативо градити“).
- Недостатак локација за изградњу вишепородичних објеката, град у погледу вишепородичног становања нема више где да се шири
- Не постоји мапа власништва у планским документима
- Спротско-пословна зона „Стрелиште“ није предмет инвестиционе понуде (Стрелачка дружина је власник 1/3 парцеле, око бха)
- Успорен систем у Служби катастра
- Проглашавање јавним приватног земљиштва без даљих акција („заробљен“ приватни капитал)
- Неукњижени путеви. Не формирамо улице, атарске путеве проглашавамо улицама (куће немају кућни број)
- Није унапред познато шта је на парцели дозвољено (спратност, % заузетости)
- Проблеми прикључака у новоизрађеним улицама (нису дозвољени радови 2 године)
- Код мањих парцела је проблем прописаног % зелене површине
- Лош имиџ града (сирене, квалитет ваздуха) – одустајање клијената из Београда
- Противпожарна заштита стално мења прописе
- Услови и сагласности у поступку прибављања дозволе за градњу од стране Завода за заштиту споменика културе у Панчеву су веома скупи
- Прескупи прикључци на магистрални пут (што су правци/зоне развоја града)
- Мешање индустрије и вишепородичног становања (губитак квалитета становања и ограничења у индустријској зони)
- Скупо је у свим зонама града обезбедити стандард за 1пм/стану
- Недовољан број паркинг места на јавним површинама
- Енергетска ефикасност обијека у Панчеву је на ниском нивоу

Ресурси

- Према Просторном плану Републике Србије, у Панчеву је предложена потенцијална локација интермодалног терминала и логистичког центра.
- Лука у Панчеву спада у групу главних међународних лука дуж Дунава
- Кроз територију Војводине пролази и веома значајни међународни бициклички путеви Еуро Вело 6 и 11. Активности на планираним путним правцима регионалног значаја: Панчево-Омољица-Ковин и Панчево-Долово-Делиблато

Препоруке за развој

- Потребно је да се приликом израде плана одреде стратешки правци развоја од стране Градског већа
- Презентација плана Градском већу и стручним службама у кључним фазама израде
- Треба израдити средњорочни план развоја града по годинама
- Оставити дуже рокове Секретаријату за урбанитзам за стављање примедбе на нацрте планова

- Секретаријат за урбанизам треба да има представнике у Комисији за планове
- Израда Архитектонско-урбанистичког приручника од стране стручног тела
- Смањити обим планова тако да су јаснији и једноставнији за примену (све што није забрањено сматрати да је дозвољено за градњу)
- Омогућити да се поједини параметри дефинишу кроз микролокацију
- Веће уважавања стручног мишљења – сектора за урбанизам и Секретаријата за урбанизам
- Презентација нацрта планова у месним заједницама у насељеним местима
- Укључити Агенцију за саобраћај и Полицијске управе Панчево приликом израде планова
- Радити анализу земљишта које треба да се експроприше
- Израдити економску анализу за намене дефинисане планским решењем
- Веће учешће града приликом израде планова за насељена места (град врши контролу у односу на захтеве месних заједница)
- Израдити економску анализу за намене дефинисане планским решењем
- Увођење већих пореза у атрактивним зонама за неизрађене/девастиране парцеле
- Треба оформити саветодавно тело које би се бавило значајним локацијама
- Активирање старог градског језгра као туристичке зоне
- Одредити зоне у којима су дозвољене производне активности
- Избегавати комбинацију стамбено-пословно-производних зона
- Успоставити систем за праћење премета
- Унапредити комуникацију са јавношћу
- Унапредити сарадњу Дирекције, Секретаријата за урбанизам и Комисије за планове
- Успоставити бољу комуникацију у процесу тумачења услова
- Редовна комуникација између града/ЈП/ЈКП у вези са имплементацијом планова
- Организовати презентације по МЗ, на ТВ ПА, направити плакате и летке са информацијама у циљу већег учешћа јавности приликом јавног увида
- Извештаји о раду јавних служби су лако доступни на сајту града
- Информација о планским решењима је у већој мери разумљива грађанима
- Обезбедити нове локације за стамбену изградњу
- Проблеми Стрељачке дружине могу се решити заменом парцела између Стрељачке дружине и града
- Учинити доступним јавности информације о динамици: проглашењу улица, експропријацију земљишта и комуналном опремању
- Редовно издвајати средства за експропријацију земљишта
- Омогућити да су информације о условима градње доступне путем интернета
- На време информисати грађане о изградњи/реконструкцији улице
- Спроводити редовне кампање у Београду са презентованим стварним подацима у погледу квалитета ваздуха и других услова у Панчеву
- Све саобраћајнице у оквиру ГП треба да буду у надлежности града
- Не комбиновати стамбену намену са другим некомпатибилним наменама
- Плаћање паркинг места на јавној површини
- Формирати фонд у који ће се уплаћивати средства за јавне гараже
- Где год постоје просторне могућности обезбедити више паркинг места на јавној површини приликом реконструкције улица

- Подстицање пројеката енергетске ефикасности, у циљу промене имица града
- Дефинисање и спровођење мера саобраћајне политике на нивоу града са циљем усмеравања саобраћајних процеса - у оквиру постојеће инфраструктуре - ка еколошки прихватљивијим облицима у духу прокламованих принципа
- Наставити политику стварања повољних услова за масовније коришћење бицикала на територији града у различите сврхе и што дужи период године
- Увести у саобраћај на одређеним линијама ЈГС-а аутобусе малог капацитета ради повећања фреквенције и квалитета саобраћајне услуге
- Строго спроводити топлотну заштиту објеката у смислу законских норми
- Тежити на увођењу мерача потрошње топлотне енергије и енергената, користити најсавременије регулационе и контролне уређаје и инструменте, а све у циљу штедње и рационалне потрошње енергије и континуалне контроле испуста штетних, загађујућих материја из ложишта термоенергетских постројења.

2.5. АНАЛИЗА СТАЊА У ОБЛАСТИ ДРУШТВЕНОГ РАЗВОЈА - КЉУЧНИ ПРОБЛЕМИ И РЕСУРСИ СА ПРЕПОРУКАМА ЗА РАЗВОЈ

Према попису становништва из 2011. године у граду живи 123.414 становника (63.402 жена и 60.012 мушкараца), што је 6,43% становништва Војводине, и спада у ред најгушће насељених градова Војводине (163 становника по km²).

Табела 29: Број становника и пунолетних лица Панчева по насељеним местима (Попис 2011.)

РБ	Насељено место	Број становника	% у укупном броју становника	Пунолетно становништво
1.	Панчево	76.203	61,75	63.078
2.	Старчево	7.473	6,06	6.106
3.	Омољница	6.309	5,11	5.194
4.	Иваново	1.053	0,85	917
5.	Банатски Брестовац	3.251	2,63	2.666
6.	Глогоњ	3.012	2,44	2.511
7.	Јабука	6.181	5,01	5.047
8.	Качарево	7.100	5,75	5.847
9.	Банатско Ново Село	6.686	5,42	5.593
10.	Долово	6.146	4,98	5.031
	УКУПНО	123.414	100,00%	101.990

Кретање становништва на подручју града Панчева у последњих 20 година карактерише:

- механички прилив (избегла и расељена лица, досељена лица, лица из недовољно развијених подручја Републике Србије и са територије бивших република СФРЈ...)
- негативан природни прираштај - пад наталитета са негативним трендом природног

прираштаја од -3,4%.

Миграције становништва су биле углавном усмерене ка градским насељима. У периоду од 1980. године из других региона на територију града Панчева је досељено 23.121 лице.

У образовној структури становништва на подручју града Панчева, завршена средња школа је најчешћи вид образовања. Скоро 40% становништва има само основно и ниже образовање. Иако је на националном нивоу 5,2% неписменог становништва, забрињавајући је податак да је у Панчеву и даље око 5% неписмених.

На територији града Панчева по подацима с почетка 2014. године број радно способних лица износи 40.589 лица. На крају 2013. године број запослених је износио 28.936 лица, број незапослених 11.653 лица, а проценат незапослених 28,71%.

На евиденцији Националне службе за запошљавање - Филијала Панчево на дан 31.12.2013. године налазило се 11.560 незапослених лица. Удео жена у укупном броју незапослених је 6.601 или 57,64 %. Према квалификационој структури међу незапосленима највише је са ССС (3.791), затим НК (3.500), са занатским занимањима (2.427), док је најмањи број незапослених ВКВ радника. Упркос томе, у граду Панчеву се наставља хиперпродукција кадрова одређених образовних профила са ССС, за које не постоји потреба на тржишту рада, а споро се развијају занатске делатности и привредне делатности. Према подацима РЗС Филијала Панчево годишњи просек запосених за 2013. годину био је 27.837, у граду Панчеву је било 27.826 запослених и 1.147 регистрованих пољопривредних газдинстава што чини 23,47% укупног становништва. Стопа незапослености у граду Панчеву је расла у претходном периоду са 22,46% у 2007. години на 29,28% у јулу 2013. године. Ови подаци указују да незапосленост у граду Панчеву расте, што је један од највећих фактора сиромаштва, а самим тим и ризика од повећања броја грађана у стању социјалне искључености.

Јавне службе

Према Закону о јавним службама, јавне службе су установе, предузећа и други облици организовања који обављају делатности, односно послове којима се обезбеђује остваривање права и задовољавање потреба грађана и организација.

Усвајањем Закона о јавно-приватном партнерству и концесијама створене су институционалне претпоставке за покретање и креирање јавно-приватних партнерстава и стварање окружења за боље коришћење ресурса и инвестиције.

Модерна самоуправа подразумева: транспарентност рада, доступност информација, добара и услуга грађанима, подизање квалитета и ефикасности рада локане самоуправе кроз сталне тренинге и обуке запослених, развијеном праксом ефикасног управљања јавним и јавним комуналним предузећима, комуникацију са републичким нивоом, партнерства и висок степен друштвене одговорности. Градска управа треба да преузме лидерску улогу, окупи различите актере у процесу стратешког планирања и управљања.

Кључни фактор развоја локалне заједнице је организована, ефикасна, стручна локална самоуправа, институционално оспособљена, спремна и способна за локално стратешко и акционо планирање, отворена за сарадњу и партнерство са локалном привредом и установама и ОЦД. Град Панчево има развијену мрежу јавних служби, са 3.681 запослених у 38 организација.

Табела 30: Преглед јавних служби чији је оснивач град Панчево

РБ	Назив	Основна делатност *	Територијална надлежност	Број запослених
----	-------	---------------------	--------------------------	-----------------

1.	Градска управа града Панчева	84.11 - делатност државних органа	град Панчево	327
Јавна и јавна комунална предузећа				
2.	ЈП „Дирекција за изградњу и уређење Панчева“ Панчево	71.11 -архитектонска делатност	град Панчево	102
3.	ЈП „Градска стамбена агенција“ Панчево	4110 – разрада грађевинских пројеката	град Панчево	25
4.	ЈКП „Водовод и канализација“ Панчево	36.00 - скупљање, пречишћавање и дистрибуција воде	град Панчево	252
5.	ЈКП „Хигијена“ Панчево	38.11- сакупљање отпада који није опасан	град Панчево	399
6.	ЈКП „Зеленило“ Панчево	81.30 - Услуге уређења и одржавања околине	град Панчево	394
7.	ЈКП „Младост“ Панчево	81.30 – услуге уређења и одржавања околине (уређење и одржавање спортских терена и објеката)	град Панчево	55
8.	ЈКП „Грејање“ Панчево	35.30 - снабдевање паром и климатизација.	град Панчево	134
9.	ЈКП „Ауто-транспорт“ Панчево	49.31- градски и приградски копнени превоз путника	град Панчево	450
10.	ЈКП „Вод-ком“ Јабука	81.30 - Услуге уређења и одржавања околине	град Панчево	12
11.	ЈКП „Глогоњ“ Глогоњ	81.30 - Услуге уређења и одржавања околине	Насељено место Глогоњ	9
12.	ЈКП „Качарево“ Качарево	81.30 -Услуге уређења и одржавања околине	Насељено место Качарево	19
13.	ЈКП „Банатско Ново Село“ Банатско Ново Село	81.30 -Услуге уређења и одржавања околине	Насељено место Банатско Ново Село	12
14.	ЈКП „Долови“ Долово	81.30 -Услуге уређења и одржавања околине	Насељено место Долово	13
15.	ЈКП „Старчевац“ Старчево	81.30 -Услуге уређења и одржавања околине	Насељено место Старчево	11
16.	ЈКП „Омољица“ Омољица	81.30 -Услуге уређења и одржавања околине	Насељено место Омољица	16
17.	ЈКП „Комбрест“ Банатски Брестовац	81.30 -Услуге уређења и одржавања околине	Насељено место Банатски Брестовац	9
Васпитно-образовне установе				
18.	Предшколска установа „Дечја радост“ Панчево	8891 – делатност дневне бриге о деци	град Панчево	352

19.	Регионални центар за таленте „Михајло Пупин“ Панчево	8559 – остало образовање	град Панчево	2
Установе културе				
20.	„Културни центар Панчева“ Панчево	9004 – рад уметничких установа	град Панчево	29
21.	„Градска библиотека“ Панчево	9101 – делатност библиотека и архива	више општина Јужнобанатског округа	33
22.	„Народни музеј“ Панчево	9102 – делатност музеја, галерија и збирки	више општина Јужнобанатског округа	20
23.	„Историјски архив“ Панчево	9101 – делатност библиотека и архива	више општина Јужнобанатског округа	23
24.	„Завод за заштиту споменика културе“ Панчево	9103 – заштита и одржавање непокретних културних добара, културно-историјских локација, зграда и сличних туристичких споменика	више општина Јужнобанатског округа	18
25.	„Дом омладине“ Панчево	9004 – рад уметничких установа	град Панчево	20
26.	Дом културе „Кочо Рацин“ Јабука	9004 – рад уметничких установа	насељено место Јабука	4
27.	Дом културе „Младост“ Глогоњ	9004 – рад уметничких установа	насељено место Глогоњ	4
28.	Дом културе „Братство-Јединство“ Качарево	9004 – рад уметничких установа	насељено место Качарево	4
29.	Дом културе „3. Октобар“ Банатско Ново Село	9004 – рад уметничких установа	насељено место Банатско Ново Село	6
30.	Дом културе „25. Мај“ Долово	9004 – рад уметничких установа	насељено место Долово	5
31.	Дом културе „29. Новембар“ Старчево	9004 – рад уметничких установа	насељено место Старчево	3
32.	Дом културе „Вук Караџић“ Омољица	9004 – рад уметничких установа	насељено место Омољица	5
33.	Дом културе „4. Октобар“ Банатски Брестовац	9004 – рад уметничких установа	насељено место Банатски Брестовац	2
34.	Дом културе „Жарко Зрењанин“ Иваново	9004 – рад уметничких установа	насељено место Иваново	3
Информисање				
35.	Јавно радиодифузно предузеће „Радио-телевизија“ Панчево	6020 – производња и емитовање телевизијског програма	град Панчево и општина Опово	64
Установе здравствене заштите				

36.	Дом здравља Панчево	8621 – општа медицинска пракса	град Панчево	671
37.	Апотека "Панчево" Панчево	21 – производња основних фармацеутских производа и препарата; 4773 – трговина на мало фармацеутским производима у специјализованим продавницама - апотекама	град Панчево	171
Остало				
38.	Туристичка Панчева	организација 84.13 уређење пословања привреде	Град Панчево	3
УКУПНО				3.681

Основна делатност * - дефинисана је оснивачким актом

Могућности директног остваривања друштвеног развоја сопственим средствима и инструментима базира се на изворним надлежностима локалне самоуправе, као и Закону о финансирању локалне самоуправе, чиме се обезбеђује функционисање друштвених делатности. У складу са тим, град Панчево може да финансира и стара се о следећим активностима:

- Текуће и инвестиционо одржавање објеката основног и средњег образовања, примарне здравствене, социјалне и дечије заштите, рекреације деце
- Развој нових услуга на локалном нивоу
- Управни и инспекцијски надзор
- Брига о младима, брига о осетљивим групама, партнерство и подршка ОЦД
- Решавање стамбених потреба у области социјалног и заштићеног становања
- Унапређење рада органа управе и јавних служби и др.

Локална самоуправа обезбеђује и бенефиције за материјално угрожене породице, кориснике дечјег додатка, породице са троје и више деце, хранитељске и старатељске породице и сл.

Образовање

Одлуком о мрежи установа које обављају делатност предшколског васпитања и образовања на територији града Панчева делатност обављају Предшколска установа „Дечија радост“ Панчево и 9 основних школа у насељеним местима. У свих девет насељених места, при основним школама, организоване су васпитне групе деце предшколског узраста, у припремном предшколском програму. На територији града постоји и ради 19 основних школа, 10 у граду и по једна у сваком од девет насељених места. Поред редовних школа, у граду Панчеву постоји и Школа за основно и средње образовање и васпитање „Мара Мандић“, за децу са тешкоћама у развоју. Постоје и две уметничке основне и средње школе: Музичка школа „Јован Бандур“ и Балетска школа „Димитрије Парлић“, као и Регионални центар за таленте „Михајло Пупин“ Панчево, који ради са надареном децом. Од 7 средњих школа у граду Панчеву, једна је гимназија, а остале су средње стручне школе.

До школске 2012/2013. године све основне школе су започеле програме инклузије деце са тешкоћама у развоју у редовну наставу.

Развијена је сарадња између образовних установа и установа социјалне заштите, пре свега Центра за социјални рад, у циљу пружања помоћи и подршке породицама са школском децом.

С обзиром на број и густину школа на територији Јужног Баната, као и на слабије постигнуће ученика са ове територије на ПИЗА тестирању, потребу школа за већом подршком Министарства просвете, науке и технолошког развоја, односно Школске управе у Зрењанину, која покрива потребе Средњег, Јужног и Северног Баната, потребно је спровести више пута покретану иницијативу за оснивање Школске управе са седиштем у Панчеву.

Брига о младима

У оквиру Градске управе града Панчева од 2007. године постоји Канцеларија за младе. Дом омладине Панчево, у сарадњи са Канцеларијом за младе, реализује највећи број програма и активности намењених младима. Стратегија бриге о младима 2007-2012. је реализована, а на основу извршене евалуације, приступило се изради нове стратегије. У току процеса израде нове Стратегије бриге о младима у граду Панчеву дефинисани су следећи приоритети:

1. Превремено напуштање основне или средње школе
2. Равноправност, једнакоступност и инклузивност у образовању
3. Појава насиља у школама
4. Материјални проблеми студената и ученика - финансирање школовања и превоза
5. Интерсекторско повезивање
6. Стандардизација и професионализација у раду са младима
7. Образовање, култура и уметност и слободно време младих
8. Подршка међународној сарадњи
9. Перманентно и целоживотно учење старијих од 25 година
10. Развој кључних компетенција
11. Функционалност образовања у односу на модерно тржиште рада и привредне тенденције
12. Статус и квалитет високошколских установа у Панчеву
13. Образовање и научно-технолошки развој
14. Професионална оријентација и одабир установе за даље школовање после завршетка основне или средње школе
15. Подршка младим родитељима.

На основу наведених приоритета у секторској стратегији биће дефинисане мере и активности усклађене са осталим параметрима развоја локалне заједнице.

Култура

Град Панчево је препознатљив по свом развијеном културном животу, који се огледа кроз активности и мрежу 15 установа културе, 6 у граду и 9 домова културе у насељеним местима. Културни живот употпуњују и бројне градске манифестације, различите по свом карактеру. Стратегија развоја културе града Панчева 2010-2015 је у примени. У току 2013/2014. године спроведено је истраживање о културним навикама, потребама грађана и културној понуди у граду Панчева, које представља евалуацију примене Стратегије и као основу за израду новог стратешког документа.

Спорт

Према важећој Стратегији развоја спорта у граду Панчеву дефинисани су циљеви мере и активности у областима предшколског, школског, такмичарског спорта, спорта у насељеним местима и спорта за особе са инвалидитетом. Како се имплементација ове стратегије

завршава 2014. године, у току су активности на изради новог стратешког документа.

Становање

Стамбена стратегија града Панчева је у примени и обухвата анализу стамбених потреба из 2008. године, могућности за изградњу станова, предвиђа начин решавања стамбених потреба, начин одржавања јавног стамбеног фонда и представља основ за доношење акционих планова.

У периоду од 2010. године стекли су се и законски услови за развој социјалног становања. Међутим, категорије становништва које имају потребу за социјалним становањем нису прецизно одређене. Изградња станова у области социјалног становања на локацијама у урбаном делу града Панчева није одрживо решење, јер у граду нема довољно могућности за обезбеђивање основних егзистенцијалних услова за породице без прихода или са ниским приходима и поред мноштва акција за њихово економско оснаживање. Према досадашњим информацијама у граду постоји између 200-300 породица потенцијалних корисника социјалног становања који немају решено стамбено питање.

Социјална заштита

У току 2013. године донета је Стратегија развоја социјалне заштите града Панчева 2014-2018., којом је урађена детаљна анализа стања у овој области, дефинисани развојни циљеви и акциони план. У процесу планирања су учествовале установе социјалне заштите, образовања и здравства, као и ОЦД, чиме је остварен интегративни приступ у планирању развоја услуга у заједници, уз висок степен уважавања људских права и различитости.

Стратегија предвиђа:

- Унапређивање постојећих и развијање нових услуга социјалне заштите на локалном нивоу
- Развијање интегративног приступа у пружању услуга социјалне заштите
- Стварање и унапређивање услова за превенцију институционализације и деинституционализација услуга социјалне заштите
- Подизање капацитета града Панчева за социјално становање
- Усклађивање локалних прописа са законом и националним стратешким циљевима.

Здравље

Могућности деловања локалне самоуправе у области здравља су ограничене на примарну здравствену заштиту, са акцентом на превентивне програме. Здравствену делатност на примарном нивоу обавља Дом здравља Панчево, чији је оснивач град Панчево, пружањем здравствених услуга пацијентима посредством организационих јединица и служби и то 19 здравствених станица и амбуланти у оквиру Службе за здравствену заштиту одраслих, Службе за здравствену заштиту радника, Службе за здравствену заштиту деце и омладине, Службе за хитну медицинску помоћ, Службе за кућно лечење, Специјалистичке здравствене службе као што су: Служба за здравствену заштиту жена, стоматологију, радиолошку и лабораторијску дијагностику, Службе поливалентне патронаже. Поред наведеног постоји и Апотека „Панчево“ Панчево, са одговарајућим службама, апотекарским станицама и апотекама. У функционисању ових служби неопходан је даљи рад на побољшању опремљености, улагање у људске ресурсе, повећању приступачности услуга корисницима, креирању локалних превентивних здравствених програма и њиховој примени у пракси.

Организације цивилног друштва

У граду постоји преко стотину организација цивилног друштва (ОЦД) од којих је већина активна и учествује на локалним и другим јавним позивима са пројектима из области културе, информисања, образовања, заштите животне средине, социјалне политике, бриге о младима. Основни проблеми у раду једног броја ОЦД су појава несистематског и *ад-хок* приступања решавању одређених проблема, неодрживи и незасновани програми и пројекти, недостатак просторних, људских и других ресурса за активно и континуално деловање, недостатак вештина и знања, недовољна транспарентност у раду, недостатак умрежавања ОЦД-ОЦД, ОЦД-јавни сектор, приватни сектор. Из тих разлога локални конкурси града Панчева усмеравају пројекте ОЦД на реализацију мера и активности из усвојених стратегија, партнерство и волонтеризам.

Кључни проблеми и развојне потребе са препорукама за развој

Проблеми и потребе

- Недовољна међусекторска сарадња установа образовања, здравства и социјалне заштите
- Недовољна територијална доступност услуга социјалне заштите грађанима (насељена места)
- Није заживела пракса програмског буџетског планирања – што има за последицу изостанак решавања приоритетних потреба у друштвеним делатностима и нерационалну употребу средстава
- Немогућност утицаја на побољшање услова и квалитета рада установа чији је оснивач други ниво власти
- Релативно незадовољство грађана квалитетом услуга и ефикасношћу у раду јавних служби
- Неформална ромска насеља и нелегални стамбени објекти у којима живе ромске породице
- Ниво опремљености станова комуналним прикључцима није задовољавајући у једном броју градских насеља (водовод, канализација, телефони).

Ресурси

- Развијена мрежа васпитно-образовних установа, установа социјалне и здравствене заштите, културе и спорта
- Локална самоуправа са високим нивоом институционалне инфраструктуре
- Велики број профилисаних и активних ОЦД
- Практика тимског рада у пружању подршке осетљивим групама и третману друштвених проблема (Интерресорна комисија, Тим за борбу против трговине људима, Мрежа "Живот без насиља" и др.)
- Локални медији
- Секторске стратегије и акциони планови
- Градске манифестације
- Дефинисане локације за изградњу станова социјалног становања
- Развијено партнерство са међународним организацијама у коришћењу донаторских средстава (Дански савет за избеглице, ОЕБС)

Препоруке

- Унапређивање привредне, друштвено вредноване и стабилне заједнице реализовати уз поштовање социјалног, економског и еколошког аспекта и сарадње свих сектора у циљу смањења сиромаштва
- Унапређење и развијање праксе интерсекторске сарадње
- Унапређивање квалитета рада јавних служби, модернизација и подизање капацитета људских ресурса
- Већа видљивост рада јавних служби, боља доступност информација од значаја за остваривање права и задовољавање потреба грађана
- Повећање територијалне и физичке доступности свих врста услуга и програма
- Подизање капацитета људских ресурса у области програмског буџетирања у јавним службама
- Успостављање праксе непосредне сарадње свих локалних актера у једној области са одговарајућим ресорима на другим нивоима власти
- Заговарање реализације иницијативе Скупштине града Панчева за оснивање школске управе за Јужни Банат са седиштем у Панчеву
- У плановима генералне регулације насељених места планирати локације за социјално становање
- Предвидети локације за изградњу станова за потребе социјалног становања које су економски и социјално одрживе за кориснике
- Планирати фазно расељавање Рома са локације Мали рит и припремити пројектну документацију за фазну припрему локације за изградњу пословне зоне (посебан акциони план)
- Покренути активности на легализацији ромских насеља у насељеним местима на локацијама које су плановима дефинисане као зоне социјалног становања (улице, кућни бројеви)
- Конкурсе града Панчева намењене пројектима и програмима ОЦД конципирати тематски, у складу са стратешким приоритетима
- Подстицање умрежавања и синергетско деловање ОЦД у локалној заједници
- Кампања да грађани пријављују Центру за социјални рад ситуације угрожености суграђана, да имају активнији однос према социјално угроженима.

2.6. Анализа буџета града Панчева за период 2010-2013. година и пројекције буџета града за 2014-2020. годину

Расходи града Панчева за период 2010-2013. година

Расходи су приказани по функционалној класификацији, која представља систематизацију расхода по пословима из надлежности Града Панчева, сагласно Закону о локалној самоуправи ("Службени гласник РС" бр. 129/2007) и Статуту Града.

Табела 31: Функционална класификација расхода буџета Града (у 000 РСД)

Класификација и опис	2010		2011		2012		2013	
	Износ	%	Износ	%	Износ	%	Износ	%
0 Социјална заштита	133,573	4.45	141,358	3.89	162,355	3.67	172,092	4.07
1 Опште јавне услуге	683,080	22.76	846,543	23.27	1,123,161	25.36	974,214	23.05

3 Јавни ред и безбедност	5,556	0.19	7,619	0.21	11,779	0.27	12,409	0.29
4 Економски послови	386,503	12.88	507,473	13.95	458,326	10.35	474,360	11.22
5 Заштита животне средине	443,645	14.78	530,825	14.59	461,017	10.41	453,633	10.73
6 Становање и комунални послови	412,157	13.73	547,484	15.05	990,016	22.35	844,091	19.97
7 Здравство	22,064	0.74	35,660	0.98	52,874	1.19	32,269	0.76
8 Рекреација, култура и религија	388,315	12.94	406,133	11.16	460,244	10.39	496,458	11.74
9 Образовање	526,584	17.54	615,254	16.91	709,907	16.03	767,655	18.16
УКУПНИ РАСХОДИ	3,001,477	100.00	3,638,348	100.00	4,429,680	100.00	4,227,180	100.00

На основу функционалне класификације извршења буџета Града можемо закључити да су у претходне четири године најзаступљенији били расходи и издаци за опште јавне услуге (23,71% просек), становање и комуналне послове (18,26% просек), образовање (17,12% просек). Значајни су и расходи за заштиту животне средине (12,35% просек), економски послови (11,94% просек), рекреација, култура и религија (11,45% просек). Тек након тога долазе социјална заштита (3,98% просек), здравство (0,93 просек) и јавни ред и безбедност (0,24 просек).

Посматрано у просеку за претходене четири године највеће учешће има ЈП „Дирекција за изградњу и уређење Панчева“ Панчево, имајући у виду надлежности овог јавног предузећа (17,13% просек), Градска управа (12,07% просек), друштвена брига о деци - предшколско васпитање и образовање (10,08% просек), ЈКП „Аутотранспорт Панчево“ Панчево (8,56% просек), трансакције везане за јавни дуг (7,19% просек), услуге културе (5,75% просек), основно образовање (4,27% просек), социјална заштита (3,98% просек), ЈКП „Хигијена“ (3,38% просек), годишњи програм заштите, уређења и коришћења пољопривредног земљишта (2,58% просек уз напомену да су значајна средства неутрошена и у плану су за 2014. годину), средње образовање (2,30% просек), информисање (1,94% просек), спорт (1,89% просек), ЈКП „Грејање“ Панчево (1,80% просек), ЈКП „Младост“ Панчево (1,66% просек), ЈКП „Зеленило“ Панчево (1,43% просек) и сви остали расходи и издаци учествују са 12,58% у просечним расходима и издацима.

Извори финансирања града Панчева

За обављање послова Града утврђених Уставом и законом, за обављање законом поверених послова из оквира права и дужности Републике, Граду припадају приходи и примања утврђени Законом о финансирању локалне самоуправе.

Средства буџета Града обезбеђују се из изворних и уступљених прихода, трансфера, примања по основу задуживања и других прихода и примања утврђених законом.

Изворни приходи су порези, таксе и накнаде чију основицу и стопу и/или висину утврђује Скупштина града Панчева, у складу са законом и остали приходи које својом делатношћу остварује Град. То су:

- порез на имовину, осим пореза на пренос апсолутних права и пореза на наслеђе и поклон;

- локалне административне таксе;
- локалне комуналне таксе;
- боравишна такса;
- накнаде за коришћење јавних добара, у складу са законом;
- концесиона накнада;
- друге накнаде у складу са законом;
- приходи од новчаних казни изречених у прекршајном поступку за прекршаје прописане актом скупштине јединице локалне самоуправе, као и одузета имовинска корист у том поступку;
- приходи од давања у закуп, односно на коришћење непокретности и покретних ствари у својини Републике Србије, које користи јединица локалне самоуправе, односно органи и организације јединице локалне самоуправе и индиректни корисници њеног буџета;
- приходи од давања у закуп, односно на коришћење непокретности и покретних ствари у својини јединице локалне самоуправе;
- приходи настали продајом услуга корисника средстава буџета јединице локалне самоуправе чије је пружање уговорено са физичким и правним лицима;
- приходи од камата на средства буџета јединице локалне самоуправе;
- приходи по основу донација јединици локалне самоуправе;
- приходи по основу самодоприноса.

Уступљени приходи су порези и накнаде, чију основицу и стопу утврђује Република, а сам приход се дели између Републике и Града. Уступљени приходи који се у целини или делимично уступају Граду, на чијој територији су остварени, су:

1. Порез на доходак грађана, и то на приходе од:
 - пољопривреде и шумарства
 - самосталне делатности
 - непокретности
 - давања у закуп покретних ствари
 - осигурања лица
 - 80% од пореза на зараде који се плаћа према пребивалишту запосленог
 - остали приходи у складу са законом
2. Порез на наслеђе и поклон;
3. Порез на пренос апсолутних права.
4. Приходи од уступљених накнада

Република уступа јединици локалне самоуправе приходе од накнада остварених на територији јединице локалне самоуправе, у складу са законом. **Трансфери из буџета Републике** који припадају буџету Града на основу Закона су:

- **ненаменски општи трансфер**, који се утврђује на годишњем нивоу на основу оствареног бруто домаћег производа, а расподељује се свим локалним самоуправама према критеријумима утврђеним законом
- **наменски трансфер**, који се користи за финансирање одређених функција и издатака.

Свако додатно преношење или поверавање нових послова Граду, намеће законом

предвиђену обавезу Републике да обезбеди одговарајућа средства, односно изворе прихода потребне за обављање тих послова. Сви приходи Града су **општи приход буџета** и могу се користити за било коју намену, у складу са законом и одлуком о буџету Града, сем оних прихода чији је **наменски карактер утврђен законом**. Наплата изворних прихода буџета Града Панчева врши се у складу са законом и другим прописима, независно од износа утврђених у буџету за поједине врсте прихода.

Градска управа града Панчева путем надлежног секретаријата обавља послове који се односе на утврђивање, наплату и контролу изворних прихода остварених на територији Града, води регистар обвезника изворних прихода Града; утврђује изворне приходе Града за које није прописано да их утврђује сам порески обвезник, у складу са законом. Обавља канцеларијску и, теренску контролу ради провере утврђивања законитости и правилности испуњавања пореске обавезе; води првостепени поступак утврђивања изворних прихода Града, пружа стручну и правну помоћ пореским обвезницима по основу локалних јавних прихода; примењује јединствени информациони систем за локалне јавне приходе; води пореско књиговодство за изворне приходе Града и издаје уверења и потврде о чињеницама о којима води службену евиденцију.

Остварени приходи и примања буџета Града у претходне четири буџетске године према изворима финансирања са процентима учешћа у укупним приходима и примањима приказани су у следећој табели. – овог више нема

Табела 32: Остварени приходи и примања буџета Града, од 2010. до 2013. (у 000 РСД)

ГОДИНЕ	2010	2011	2012	2013
УКУПНО БУЏЕТ	3,442,061	4,066,695	4,964,975	5,056,983

На основу анализа остваривања прихода и примања у претходне четири буџетске године, уколико се искључе пренета средства из претходних година, изворни приходи и примања чине у просеку око 40,67%, док уступљени приходи и примања износе просечно око 59,33% буџета Града Панчева.

Од изворних прихода највеће е учешће накнаде за заштиту и унапређење животне средине, накнаде за коришћење грађевинског земљишта (која је од 2014. године инкорпорирана у порез на имовину), пореза на имовину, локалних комуналних такси, накнаде за уређивање грађевинског земљишта и др.

У финансирању Града од уступљених прихода, порез на доходак грађана учествује у просеку са 45,94% укупних прихода, а годишње учешће се разликује у зависности од измене закона како у погледу начина расподеле овог пореза по нивоима власти, тако и изменом укупне стопе пореза, односно последње умањење са 12% на 10%. Остали уступљени порези и накнаде учествују просечно са 3,57% и текући трансфери са 9,10%.

Након измене пореских закона, као и промене у погледу примања од задуживања, укупни приходи и примања буџета у 2011. години бележе раст од 16,49% у односу на 2010. годину. У 2012. години 25,11% у односу на 2011. годину, док у 2013. г. у односу на 2012. годину због мањег примања од задуживања и умањеног прихода од пореза на зараде, укупни приходи и примања на нивоу претходне године.

Кредити и муниципалне обвезнице који су у отплати за капитална улагања

Скупштина града Панчева у **2008. години** задужила се за финансирање капиталних инвестиција у укупном износу до **165.860.539,00 динара** и то по основу два кредита.

Први кредит је одобрен за следеће намене: изградња Дома културе у Глогоњу, у износу

од 9.650.136 динара, изградња монтажног објекта у ул. Јосифа Маринковића (Клуб за стара лица), у износу од 11.677.555 динара, адаптација зграде ЈРДП „Радиотелевизија Панчево“, у износу од 9.795.219 динара, наставак радова на новој депонији Долово-Панчево, у износу од 15.000.000 динара, изградња и реконструкција фекалне канализационе мреже са израдом пројектне документације у насељеним местима, у износу од 29.999.999 динара, саобраћајнице и јавно осветљење у Месној заједници „Стари Тамиш“, у износу од 9.737.630 динара и изградња Народне баште у износу од 30.000.000 динара.

Други кредит је одобрен за наставак радова на новој депонији Долово-Панчево у износу од 50.000.000 динара.

Скупштина града Панчева у **2009. години** задужила се за финансирање капиталних инвестиција у износу до **49.529.180,00 динара**. Из повучених средстава финансиране су следеће намене: програм за водоснабдевање у општинама средње величине у Србији – отворени поступак КВФ фаза I у износу од 15.429.180,00 динара, пројекат и изградња објекта за одлагање комуналног отпада у износу од 10.000.000 динара и наставак изградње депоније Долово – Панчево у износу од 24.100.000 динара.

Скупштина града Панчева у **2010. години** задужила се за финансирање капиталних инвестиција кредитом у износу до **196.209.928,00 динара**. Из повучених средстава финансирани су следећи пројекти: санација електроинсталација у 4 средње и 2 основне школе и измештање инсталација за грејање из пода у једној основној школи у укупном износу од 31.427.716 динара, адаптација зграде ЈРП „Радиотелевизија Панчево“ у износу од 34.504.743 динара, проширење парка „Народна башта-Барутана“, у износу од 14.999.000 динара, учешће у набавци аутобуса ЈКП „АТП“ Панчево, у износу од 40.000.000 динара, завршетак изградње фекалне канализације у Тополи, у износу од 25.000.000 динара, завршетак изградње фекалне канализације на Кудељарском насипу, у износу од 25.000.000 динара, обнављање и регенерацију бунара, средства у износу од 20.000.000 динара и изградња водоводне мреже, у износу 5.278.470 динара.

Скупштина града Панчева у **2011. години** задужила се за финансирање капиталних инвестиција код банке „Интеза“ у укупном износу до **210.000.000 динара**. Из повучених средстава финансиране су следећи пројекти: набавка соло аутобуса за јавни превоз у износу од 94.23.679 динара, изградња објекта за разврставање комуналног отпада у износу од 34.000.000 динара, наставак изградње фекалне канализације на Кудељарском насипу и Миси 2 (улице Власинска, део Новосељанског пута и Пелистерска) у износу од 45.923.354. динара, проширење парка „Народна башта-Барутана“ у износу од 20.000.000 динара и пројекат и почетак радова на покривању Зелене пијаце у износу од 1.558.809 динара.

Скупштина града Панчева у 2011. години донела је одлуку о задуживању путем **емитовања муниципалних обвезница у укупном износу од 107.000.000 динара за објекте спортске и комуналне инфраструктуре**. Обвезнице су емитоване у 2012. годину и средства су повучена априла 2012. године. Намена ових средстава је следећа: изградња паркинга у улици Мученичка-Кеј Радоја Дакића у износу од 2.322.628 динара, учешће у изградњи грудобрана у касарни „Растко Немањић“ у Панчеву у износу од 23.000.027 динара, реконструкција Кајмакчаланске улице у Панчеву у износу од 41.082.039 динара, реконструкцију дела улице са инфраструктуром – улица Иве Курјачког (од Светог Саве до улице Димитрије Туцовић) у износу од 14.035.117 динара, периодично одржавање улице Доситејево-од објекта Тамиш капије дужине 300 м у износу од 5.536.531 динара, израда пројектно-техничке документације за инфраструктурно опремање Северне индустријске зоне у Панчеву у износу од 2.387.600 динара, израда пројектно-техничке документације за Пескану у износу од 37.074 динара, реконструкција и доградња улице Трг Бориса Кидрича

(од улице М. Тита до ул. Омладинске) у Јабуци и претварање исте у пешачку зону - 7.000.000 динара и семафоризација и доградња раскрснице Козарачка-Новосељански пут-нискоградња – 11.598.984 динара.

У периоду од 2011-2013. године Град Панчево је учествовао у суфинансирању пројекта „**Снабдевање водом северних села града Панчева**“, деоница **Панчево-Скробара-Качарево**, чији је инвеститор град Панчево, и пројекта „**Реконструкција водоводне мреже у насељеном месту Качарево**“. Део средстава у висини од 10% обезбеђивао је Град, 10% надлежно Министарство, а 80% су кредитна средства, од чега 50% кредита враћа Министарство финансија, а 50% град Панчево преко Фонда за развој Републике Србије.

Стање дуга по повученим средствима кредита и емитованим муниципалним обвезницама са пресеком на дан 31.12.2013. године износило је 592.297.317 динара према средњем курсу Народне банке Србије за кредите који су са валутном клаузулом.

Град Панчево редовно сервисира своје обавезе и нема доспелих неизмирених обавеза по повученим средствима кредита и емитованим муниципалним обвезницама.

Пројекције буџета за период 2014-2020. године

Пројекција прихода и примања и расхода и издатака буџета Града Панчева од 2014. до 2020. године сачињена је на основу Упутства за припрему одлуке о буџету локалне власти за 2014. године и пројекцијама за 2015. и 2016. годину које је донело Министарство финансија на основу члана 36а. Закона о буџетском систему, елемената из Фискалне стратегије за 2014. годину са пројекцијама за 2015. и 2016. годину усвојену од стране Владе Републике Србије узимајући у обзир специфичности Града и његове економске потенцијале.

У пројекцијама прихода и примања које су дате у наредним табеларним прегледима нису планирана примања од задуживања осим за 2014. годину. Град може да се задужи у наредним годинама за финансирање капиталних инвестиција у складу са законским прописима. Према тренутно важећем Закону о јавном дугу постоје ограничења у погледу висине кредитног задужења и то:

- Износ неизмиреног дугорочног задужења за капиталне инвестиционе расходе не може бити већи од 50% укупно остварених текућих прихода буџета локалне власти у претходној години.
- Изузетно, износ неизмиреног дугорочног задужења за капиталне инвестиционе расходе може бити већи од 50% укупно остварених текућих прихода буџета локалне власти у претходној години, у случајевима када се ради о дугорочном задуживању чији је рок отплате, не рачунајући период мировања, најмање пет година.
- Износ главнице и камате који доспева у свакој години на сва неизмирена дугорочна задуживања за финансирање капиталних инвестиционих расхода, не може бити већи од 15% укупно остварених текућих прихода буџета локалне власти у претходној години.

Поред наведеног ограничења постоји ограничење прописано чланом 27. Закона о буџетском систему према коме буџетски дефицит локалне власти не може бити већи од 10% прихода планираних у текућој години. Дата је могућност извршном органу локалне власти да може да поднесе захтев Министарству за одобрење фискалног дефицита изнад наведеног износа само уколико је оно резултат реализације јавних инвестиција. Захтев за прекорачењем се подноси Министарству најкасније до 1. маја текуће године, за наредну буџетску годину. Захтев за прекорачења треба да садржи детаљно образложење оправданости инвестиција због којих настаје прекорачење, анализу дугорочне одрживости дуга локалне власти, као и друге

информације које захтева Министарство. Министарство је дужно да најкасније до 30. јуна локалној власти одговори на захтев уз одговарајуће образложење. При одобравању прекорачења, Министарство ће водити рачуна како о оправданости захтева, тако и о могућности да се захтев уклопи у планирани дефицит консолидованог сектора државе за наредну годину. Уколико локална власт прекорачи лимит за дефицит у одређеној години, без одобрења Министарства, министар обуставља пренос трансферних средстава из буџета Републике Србије, односно припадајући део пореза на зараде и пореза на добит предузећа у наредној буџетској години за износ прекорачења.

Табела 33: Пројекција прихода и примања буџета града Панчева 2014-2020 у РСД

О П И С	2014. ГОДИНА	2015. ГОДИНА	2016. ГОДИНА	2017. ГОДИНА	2018. ГОДИНА	2019. ГОДИНА	2020. ГОДИНА
УТВРЂИВАЊЕ РЕЗУЛТАТА ПОСЛОВАЊА	829,803						
ПОРЕЗ НА ДОХОДАК, ДОБИТ И КАПИТАЛНЕ ДОБИТКЕ	2,133,141	2,239,798	2,340,589	2,445,916	2,555,982	2,671,001	2,791,196
ПОРЕЗ НА ИМОВИНУ	604,901	635,146	663,728	693,595	724,807	753,799	787,720
ПОРЕЗ НА ДОБРА И УСЛУГЕ	444,796	467,036	488,053	510,015	532,966	554,284	579,227
ДРУГИ ПОРЕЗИ	57,830	60,721	63,454	66,309	69,293	72,065	75,308
ДОНАЦИЈЕ ОД МЕЂУНАРОДНИХ ОРГАНИЗАЦИЈА	144,365	8,227	8,597	8,984	9,388	9,764	10,203
ТРАНСФЕРИ ОД ДРУГИХ НИВОА ВЛАСТИ	95,364	100,132	104,638	109,347	114,267	118,838	124,185
ПРИХОДИ ОД ИМОВИНЕ	422,530	443,657	463,621	484,484	506,286	526,537	550,231
ПРИХОДИ ОД ПРОДАЈЕ ДОБАРА И УСЛУГА	158,061	165,964	173,433	181,237	189,393	196,969	205,832
НОВЧАНЕ КАЗНЕ И ОДУЗЕТА ИМОВИНСКА КОРИСТ	13,700	14,385	15,032	15,709	16,416	17,072	17,841
ДОБРОВОЉНИ ТРАНСФ. ОД ФИЗ.И ПРАВНИХ ЛИЦА	2,500	15,000	15,675	16,380	17,117	17,802	18,603
МЕШОВИТИ И НЕОДРЕЂЕНИ ПРИХОДИ	61,946	65,043	67,970	71,028	74,225	77,194	80,667
МЕМОРАНДУМСКЕ СТАВКЕ ЗА РЕФУНДАЦИЈУ РАСХОДА	4,000	4,200	4,389	4,587	4,793	4,985	5,209
ПРИМАЊА ОД ПРОДАЈЕ НЕПОКРЕТНОСТИ	10,000	3,500	3,658	3,822	3,994	4,154	4,341
ПРИМАЊА ОД ПРОДАЈЕ ОСТАЛИХ ОСНОВНИХ СРЕДСТАВА		2,744	2,867	2,996	3,131	3,256	3,403
ПРИМАЊА ОД ПРОДАЈЕ ЗЕМЉИШТА	30,000						
ПРИМАЊА ОД ДОМАЋИХ ЗАДУЖИВАЊА	203,053						
УКУПНО :	5,215,990	4,225,553	4,415,703	4,614,409	4,822,058	5,027,720	5,253,967

Расходи и издаци планирани су на економским класификацијама на различитим нивоима како би се приказали расходи и издаци према следећим наменама:

- Расходе за запослене,
- Остали трошкови у оквиру којих су болдирани отплата камата и пратећи трошкови задужевања, као и отплата главнице кредита али само за кредитна задужења по постојећим кредитима који су до сада реализовани и планирани у 2014. години,
- Текући трансфери осталим нивоима власти (основно и средње образовање,

Регионални центар за таленте, социјална заштита, здравство, и текуће субвенције ЈП и ЈКП чији је оснивач град Панчево),

- На економским класификацијама 4512, 4632, 51, 52 и 54 приказани расходи и издаци за капитална одржавања и капиталне инвестиције, као што је напоменуто **без нових кредитних задуживања Града**, а која су могућа уз поштовање наведених законских ограничења.

Табела 34: Пројекција расхода и издатака буџета града Панчева за период од 2014. до 2020. године (у 000 РСД)

ВРСТА ИЗДАТАКА	2014. ГОДИНА	2015. ГОДИНА	2016. ГОДИНА	2017. ГОДИНА	2018. ГОДИНА	2019. ГОДИНА	2020. ГОДИНА
Плате и додаци запослених	797,750	801,738	805,747	813,805	830,081	854,983	880,633
Социјални доприноси на терет послодавца	142,786	143,500	144,218	145,660	148,573	153,030	157,621
Накнаде у натури	5,506	5,781	6,041	6,313	6,597	6,894	7,204
Социјална давања запослених	18,143	19,050	19,907	20,803	21,739	22,717	23,739
Накнаде трошкова за запослене	21,147	22,204	23,203	24,248	25,339	26,479	27,671
Награде запосленима и остали посебни расходи	16,107	16,912	17,673	18,469	19,300	20,168	21,076
Посланички додатак	28,157	28,298	28,439	28,723	29,298	30,177	31,082
УКУПНИ РАСХОДИ ЗА ЗАПОСЛЕНЕ	1,029,595	1,037,484	1,045,229	1,058,020	1,080,926	1,114,449	1,149,026
ОСТАЛИ ТРОШКОВИ	2,291,707	1,925,192	1,887,297	1,915,718	1,966,010	2,021,694	2,041,590
Стални трошкови	408,828	429,269	448,586	468,772	489,867	511,911	534,947
Трошкови путовања	7,027	7,027	7,027	7,027	7,027	7,202	7,527
Услуге по уговору	207,292	211,438	220,953	230,896	241,286	252,144	263,491
Специјализоване услуге	509,976	189,976	198,524	207,458	216,794	226,549	236,744
Текуће поправке и одржавање	321,228	241,228	252,084	263,427	275,282	287,669	300,614
Материјал	119,638	125,620	131,273	137,180	143,353	149,804	156,545
Социјално осигурање и заштита	190,067	193,868	202,592	211,709	221,236	231,191	241,595
Остали расходи	257,441	270,313	235,327	245,917	256,983	268,547	280,632
Резерве	43,519	3,000	3,135	3,276	3,423	3,578	3,739
Отплата камата и пратећи трошкови задуживања	37,080	38,288	23,119	14,688	8,209	2,564	85
Донације, дотације и трансфери	6,614	6,945	7,258	7,584	7,925	8,282	8,655
Отплата главнице кредита	182,997	208,220	157,419	117,784	94,625	72,251	7,017
Капиталне субвенције ЈП и ЈКП	42,800	30,000	32,442	35,429	42,833	44,366	48,995
Капитални трансфери осталим нивоима власти	30,926	32,472	33,934	35,461	37,056	38,724	40,467
Основна средства	933,350	293,309	494,436	621,042	728,529	825,504	974,225
Залихе	450	450	489	532	578	628	682
Природна имовина	7,650	7,650	8,314	9,036	9,820	10,672	11,599
УКУПНО 4512+4632+51+54	1,015,177	363,882	569,616	701,499	818,816	919,894	1,075,968
Текуће субвенције ЈП и ЈКП	458,911	457,365	452,057	456,900	452,331	445,030	437,030
Текући трансфери осталим нивоима власти	420,601	441,631	461,504	482,272	503,974	526,653	550,352
УКУПНО 4511+4631	879,512	898,996	913,562	939,172	956,305	971,683	987,383
СВЕГА БУЏЕТ	5,215,990	4,225,553	4,415,703	4,614,409	4,822,058	5,027,720	5,253,967

Анализом пројектованих прихода и примања и расхода и издатака за период 2014-

2020. године, поред планираних издатака за финансијску имовину, а узимајући у обзир досадашњу задуженост Града за капитална улагања, може се закључити да град Панчево и у погледу укупне задужености и у погледу годишњих обавеза по досадашњим задужењима има значајног простора за нова задуживања за капиталне инвестиције.

PROFIL GRADA PANČEVA

Буди део плана!

СТРАТЕГИЈА РАЗВОЈА ГРАДА ПАНЧЕВА 2014-2020

У каквом граду желите да живите?
Како видите град Панчево 2020. године?
Попуните анкету о развоју града на интернету или доласком у Градски услужни центар,
месну заједницу или месну канцеларију.

Укључи се на

www.pancevo.rs facebook.com/pancevograd

Pančevo, april 2014. godine

SADRŽAJ:

Lista tabela	4
1 Uvod	7
2 Osnovne karakteristike	8
2.1 Geografski položaj (lokacija).....	8
2.2 Opšti podaci	10
2.3 Klima	11
2.4 Lokalna samouprava (administracija)	12
2.5 Istorija, tradicija i kulturno nasleđe.....	14
3 Prirodni resursi	14
4 Ljudski resursi	15
4.1 Stanovništvo (broj stanovnika i stopa rasta)	15
4.2 Stanovništvo prema tipu naselja, 2011.	16
4.3 Vitalni događaji, 2012.	17
4.4 Stanovništvo prema bračnom stanju, 2011.	17
4.5 Struktura stanovništva prema ekonomskoj aktivnosti, popis 2011.	17
4.6 Starosna struktura stanovništva, 2011.	18
4.7 Polna struktura stanovništva, 2011.	20
4.8 Etnička struktura stanovništva, 2011.	20
4.9 Struktura stanovništva prema veroispovesti, 2011.	21
4.10 Struktura stanovništva prema maternjem jeziku, 2011.	22
4.11 Stanovništvo prema aktivnosti, polu i izvorima sredstava za život, 2011.....	22
4.12 Obrazovna struktura stanovništva	25
4.12.1 Struktura stanovništva starog 15 i više godina prema školskoj spremi i pismenosti, 2011.....	25
4.12.2 Struktura stanovništva starog 15 i više godina prema kompjuterskoj pismenosti, popis 2011.....	26
4.12.3 Struktura stanovništva prema statusu invaliditeta, popis 2011.	26
4.13 Porodice i domaćinstva	27
4.13.1 Porodice	27
4.13.2 Domaćinstva	27
4.14 Migracije stanovništva	28
4.14.1 Doseljenici	28
4.14.2 Dnevne migracije	28
5 Stambeni resursi	29
5.1 Stambena statistika	29
5.2 Stambena izgradnja	31
5.3 Cene na tržištu	32
6 Privreda	32
6.1 Privredna struktura po delatnostima	34
6.2 Preduzeća u restrukturiranju.....	37
6.3 Preduzeća u stečajnom postupku.....	38
6.4 Analiza privrednih društava.....	39
6.5 Analiza preduzetnika.....	40
6.6 Kreditna zaduženost.....	42
6.7 Ostvareni podsticaji.....	42
6.8 Industrija	44
6.9 Poljoprivreda	45
6.10 Šumarstvo	47
6.11 Ukupan obim proizvodnje	47
6.12 Preduzeća prema broju zaposlenih	48
6.13 Makroekonomski pokazatelji.....	48

6.14.	Inflacija.....	49
6.15.	Struktura uvoza/izvoza prema vrstama robe.....	50
6.16.	Struktura robne razmene prema delatnosti.....	50
6.17.	Robna razmena po zemljama.....	51
Javne finansije		
6.18.	Prihodi gradskog budžeta, 2012.	53
6.19.	Rashodi gradskog budžeta, 2012.	53
Ustanove		
6.20.	Javna komunalna preduzeća	54
6.21.	Javna preduzeća	55
6.22.	Finansijske institucije	56
Investicije		
6.23.	Ostvarene investicije u privatnom sektoru	57
6.24.	Struktura investicija	58
6.25.	Postojeće lokacije za investiranje	59
6.26.	Olakšice koje nudi lokalna zajednica	63
6.26.1	Porez na imovinu.....	63
6.26.2	Lokalne komunalne takse.....	64
6.26.3	Olakšice za investitore.....	66
6.27.	Porezi i olakšice za investitore - regionalni, nacionalni.....	67
6.28.	Sporazumi o spoljnoj trgovini	69
6.29.	Proces izdavanja dozvola.....	70
7	Radna snaga	71
7.1	Broj i struktura zaposlenih	72
7.2	Zaposlenost po delatnostima.....	73
7.3	Prosečne zarade	75
7.4	Zapošljavanje.....	76
7.5	Nezaposlenost.....	76
7.6	Kvalifikaciona struktura nezaposlenog stanovništva.....	78
7.7	Nezaposlenost prema dužini čekanja i starosnoj strukturi.....	78
7.8	Nezaposleni prema starosnoj strukturi u ukupnom broju nezaposlenih.....	79
8	Javni resursi	79
8.1	Saobraćajna infrastruktura	79
8.1.1	Drumski saobraćaj	79
8.1.2	Železnički saobraćaj i infrastruktura	80
8.1.3	Vazdušni saobraćaj	80
8.1.4	Vodni saobraćaj	80
8.2	Komunalna infrastruktura i usluge.....	80
8.2.1	Vodovod i kanalizacija	81
8.2.2.	Javni prevoz	81
8.2.3.	Komunalno održavanje	82
8.2.4.	Sistem daljinskog grejanja	83
8.2.5.	Telekomunikacioni sistem	83
8.2.6.	Distribucija električne energije.....	84
8.3.	Zdravstvena i socijalna zaštita	84
8.4.	Obrazovni kapaciteti	86
9	Resursi životne sredine	87
9.1	Kvalitet vazduha	87
9.2	Kvalitet zemljišta	88
9.3	Komunalna buka	88
9.4.	Otpadne materije	88

9.5.	Kvalitet voda	89
9.6.	Zaštićena prirodna dobra na teritoriji grada Pančeva.....	90
9.7.	Zelenilo.....	90
9.8.	Obnovljivi izvori energije.....	90
10	Turistički resursi	91
10.1	Broj posetilaca	91
10.2	Smeštajni kapaciteti	91
11	Kvalitet života	91
11.1	Javni sadržaji i rekreativni programi	91
11.1.1	Sportski sadržaji (tereni, sportske dvorane, centri za rekreaciju, stadioni)	91
11.1.2	Rekreativni programi, sportske i predškolske aktivnosti, Sportski događaji / takmičenja	92
11.2	Crkve i hramovi	92
11.3	Lokalni centri za okupljanje	93
11.3.1	Biblioteke	93
11.3.2	Parkovi	93
11.3.3	Lokalni društveni centri	94
11.3.4	Kulturni centri	95
11.3.5	Pozorišta	95
11.3.6	Muzeji	95
11.4	Aktivnosti u kulturi (kulturne manifestacije, proslave, festivali, parade, svečanosti, koncerti).....	95
11.5	Zabava i usluge (restorani, šoping zone i maloprodajni centri)	96
12	Lokalni razvoj u relaciji sa regionalnim i državnim strateškim dokumentima	96

LISTA TABELA

Tabela 1.	Osnovno poređenje grada Pančeva i okruženja (površina i stanovništvo)	7
Tabela 2.	Opšti podaci o naseljima i katastarskim opštinama, 2012.	10
Tabela 3.	Podaci o naseljima (tip naselja, broj stanovnika, punoletni), 2011.	10
Tabela 4.	Spisak naselja i pripadajućih katastarskih opština	10
Tabela 5.	Spisak mesnih zajednica	11
Tabela 6.	Klimatski pokazatelji	11
Tabela 7.	Struktura odbornika u skupštini grada, 2013.	12
Tabela 8.	Struktura zemljišnih površina	14
Tabela 9.	Uporedni pregled broja stanovnika, uporedni podaci iz popisa	15
Tabela 10.	Procenjeni broj stanovnika Pančeva u periodu 2002-2011, poređenje po godinama	15
Tabela 11.	Struktura stanovništva prema tipu naselja, popis 2011.	16
Tabela 12.	Vitalni događaji, 2012.	17
Tabela 13.	Struktura stanovništva starog 15 i više godina prema zakonskom bračnom statusu i polu, popis 2011.	17
Tabela 14.	Struktura stanovništva prema ekonomskoj aktivnosti, popis 2011.	17
Tabela 15.	Struktura stanovništva prema starosti i polu, popis 2011.	18
Tabela 16.	Struktura stanovništva po osnovnim kontigentima - poređenje po popisima u 2002. i 2011.	20
Tabela 17.	Starosni indikatori stanovništva, 2012.	20
Tabela 18.	Polna struktura stanovništva, poređenje u okruženju, 2011.	20
Tabela 19.	Struktura stanovništva prema nacionalnoj pripadnosti, popis 2011.	20
Tabela 20.	Struktura stanovništva prema veroispovesti, popis 2011.	21
Tabela 21.	Struktura stanovništva prema maternjem jeziku, popis 2011.	22
Tabela 22.	Struktura ekonomski aktivnog stanovništva koje obavlja zanimanje, prema zanimanju i polu, popis 2011.	22

Tabela 23. Struktura ekonomski aktivnog stanovništva koje obavlja zanimanje prema delatnosti i polu, popis 2011.	23
Tabela 24. Struktura stanovništva prema izvorima sredstava za život, popis 2011.	25
Tabela 25. Struktura stanovništva starog 15 i više godina prema školskoj spremi i pismenosti, 2011.	25
Tabela 26. Struktura stanovništva starog 15 i više godina prema kompjuterskoj pismenosti, popis 2011.....	26
Tabela 27. Struktura stanovništva prema statusu invaliditeta, popis 2011.	26
Tabela 28. Struktura porodica prema tipu porodice, 2011.	27
Tabela 29. Struktura porodica s decom, 2011.	27
Tabela 30. Struktura domaćinstava prema broju članova, 2011.	27
Tabela 31. Broj doseljenika po vremenskim periodima	28
Tabela 32. Struktura doseljenika prema području sa kojeg su doseljeni, 1940 - 2011.	28
Tabela 33. Dnevne migracije prema tipu migranata, 2011.	28
Tabela 34. Stambena statistika, u 2012. godini	29
Tabela 35. Stambena statistika – poređenje	29
Tabela 36. Uporedni pregled broja nastanjenih stanova po popisima	29
Tabela 37. Struktura nastanjenih stanova , popis 2011.	29
Tabela 38. Struktura nastanjenih stanova prema broju domaćinstava i lica, popis 2011.	30
Tabela 39. Struktura nastanjenih stanova prema broju soba i domaćinstava, popis 2011.	30
Tabela 40. Struktura nastanjenih stanova prema broju lica, popis 2011.	30
Tabela 41. Stanovi prema opremljenosti i instalacijama i osnovu korišćenja, 2011.	31
Tabela 42. Struktura stanova prema godini izgradnje	31
Tabela 43. Vrednost izvedenih građevinskih radova, stambena izgradnja, 2012.	31
Tabela 44. Cene stanova na tržištu, 2013.	32
Tabela 45. Prosečne cene stanova novogradnje u Pančevu, od 2011.	32
Tabela 46. Prosečne cene stanova novogradnje – poređenje, II polugodište 2013.	32
Tabela 47. Broj preduzeća po delatnostima i veličini, 2013.	34
Tabela 48. Broj zaposlenih po sektorima delatnosti i veličini preduzeća, 2013.	36
Tabela 49. Struktura aktivnog stanovništva koje obavlja zanimanje po delatnostima, prosek 2012.	37
Tabela 50. Preduzeća u restrukturiranju, krajem 2013. godine.....	37
Tabela 51. Preduzeća u stečaju, krajem 2013. godine.....	38
Tabela 52. Struktura privrednih društava, po godinama	39
Tabela 53. Finansijske performanse privrednih društava, po godinama	39
Tabela 54. Nelikvidnost privrednih društava - broj prema danima nelikvidnosti	40
Tabela 55. Struktura preduzetnika, po godinama	40
Tabela 56. Finansijske performanse preduzetnika, po godinama	41
Tabela 57. Nelikvidnost preduzetnika - broj prema danima nelikvidnosti	41
Tabela 58. Ukupni podsticaji regionalnog razvoja prema namenama – po godinama	42
Tabela 59. Ukupni podsticaji regionalnog razvoja prema vrsti korisnika – po godinama	43
Tabela 60. Ukupni podsticaji regionalnog razvoja prema realizatorima – po godinama	43
Tabela 61. Ukupni podsticaji regionalnog razvoja prema vrsti finansijskih podsticaja I teritorijalnom usmeravanju – po godinama.....	44
Tabela 62. Ukupni podsticaji regionalnog razvoja prema nivou teritorijalnog usmeravanja – po godinama.....	44
Tabela 63. Radna snaga prema tipu proizvodnje, popis 2012.	45
Tabela 64. Vrste angažovane radne snage prema veličini korišćenog poljoprivrednog zemljišta, 2012.	46
Tabela 65. Opšti podaci o poljoprivrednim gazdinstvima, popis poljoprivrede 2012.	46
Tabela 66. Proizvodnja pojedinih ratarskih kultura, industrijskog, povrtnog i krmnog bilja, 2012.	46
Tabela 67. Proizvodnja voća i grožđa, 2012.	47
Tabela 68. Prodaja i otkup izabranih proizvoda poljoprivrede, šumarstva i ribarstva, 2012.	47
Tabela 69. Pošumljene površine i posečena drvena masa, 2012.	47
Tabela 70. Veličina preduzeća prema broju zaposlenih, 2012.	48
Tabela 71. Osnovni ekonomski pokazatelji u Pančevu (godišnji prosek)	48

Tabela 72. Struktura izvoza grada Pančeva prema vrstama robe, 2013.	50
Tabela 73. Struktura uvoza grada Pančeva prema vrstama robe, 2013.	50
Tabela 74. Struktura izvoza prema granama delatnosti (prvih deset).....	50
Tabela 75. Struktura uvoza prema granama delatnosti (prvih deset).....	51
Tabela 76. Struktura prihoda gradskog budžeta, 2012.	53
Tabela 77. Struktura rashoda gradskog budžeta, 2012.	53
Tabela 78. Spisak javno-komunalnih preduzeća	54
Tabela 79. Spisak javnih preduzeća	55
Tabela 80. Spisak poslovnih banaka	56
Tabela 81. Spisak osiguravajućih društava	57
Tabela 82. Ostvarene investicije u poslednjih 5 godina	58
Tabela 83. Struktura ostvarenih investicija, po karakteru izgradnje i tehničkoj strukturi, 2012.	58
Tabela 84. Struktura ostvarenih investicija u nove osnovne fondove, 2012.	59
Tabela 85. Izdate građevinske dozvole – pregled po mesecima	70
Tabela 86. Broj i struktura svih zaposlenih u Pančevu, godišnji prosek 2013.	72
Tabela 87. Struktura zaposlenih po sektorima delatnosti – poređenje, godišnji prosek 2013.	73
Tabela 88. Usporedni pregled prosečnih zarada po zaposlenom po godinama – poređenje (u din.)	75
Tabela 89. Kretanje prosečnih neto zarada u Pančevu, po godinama	75
Tabela 90. Slobodna radna mesta, decembar 2013.	76
Tabela 91. Struktura zapošljavanja, decembar 2013.	76
Tabela 92. Struktura nezaposlenih i tražilaca zaposlenja prema polu, decembar 2013.	76
Tabela 93. Kretanje stope nezaposlenosti u Pančevu, godišnji prosek, po godinama	77
Tabela 94. Kvalifikaciona struktura nezaposlenog stanovništva, po godinama	78
Tabela 95. Nezaposlenost po dužini čekanja, 2013.	78
Tabela 96. Nezaposlenost po starosnoj strukturi, stanje 31.12.2013. godine	79
Tabela 97. Dužina puteva, 2012.	79
Tabela 98. Železnički saobraćaj i infrastruktura	80
Tabela 99. Poštanske aktivnosti i telekomunikacije , 2012.	84
Tabela 100. Bolnički kapaciteti, 2012.	84
Tabela 101. Ulaganja u zdravstvo, po godinama	85
Tabela 102. Ulaganja u socijalnu zaštitu, po godinama	85
Tabela 103. Lekari, stomatolozi i diplomirani farmaceuti u zdravstvenim službama, 2012.	85
Tabela 104. Korisnici socijalne zaštite , 2011.	85
Tabela 105. Ulaganja u obrazovanje, po godinama	86
Tabela 106. Broj i struktura obrazovnih ustanova, 2011/2012.	86
Tabela 107. Ukupan broj učenika, studenata i korisnika obrazovnih ustanova, 2011/2012	86
Tabela 108. Broj i struktura turista i ostvarenih turističkih noćenja, 2012.	91
Tabela 109. Smeštajni kapaciteti, 2013.	91

1. UVOD

Odeljenje za lokalni ekonomski razvoj Gradske uprave grada Pančeva je pripremio dokument pod nazivom „Profil zajednice” koji sadrži merljive, jasne i objektivno proverljive podatke. Postojeća baza podataka Republičkog zavoda za statistiku, Agencije za privredne registre, Agencije za privatizaciju, Nacionalne službe zapošljavanja-Filijala u Pančevu i Odeljenja za lokalni ekonomski razvoj i ostalih organizacionih jedinica, kao i nalazi sličnih istraživanja u druge svrhe, koristili su se kao izvori za prikupljanje podataka.

Profil zajednice je urađen sa ciljem upoznavanja zainteresovane javnosti za trenutnu situaciju i stanje u lokalnoj zajednici. Specifični cilj ovog dokumenta je detaljno upoznavanje potencijanih investitora, lokalne poslovne zajednice i lokalnih institucija u ekonomskoj, političkoj, socijalnoj i kulturnoj oblasti grada Pančeva. Ovi podaci mogu biti dobra polazna osnova za buduće korake u poboljšavanju kvaliteta života grada Pančeva i uopšte razvoja.

Prikupljanje podataka rađeno je u periodu januar-mart 2014. godine.

Pančevo, nedaleko od Dunava, na Tamišu, jedan je od najvećih gradova Vojvodine. Na samo 18 kilometara od Beograda, sa kojim je povezan auto putem, nalazi se grad Pančevo – „kapija Banata”. Pančevo, poznato po spisima još od 1153. godine i dan danas predstavlja trgovačko i privredno sedište Južnog Banata. Pančevo predstavlja raskršće za železničkim i drumskim vezama prema Beogradu, Zrenjaninu, Kovinu i Smederevu.

Pančevo je administrativni centar Južnobanatskog okruga, grad izuzetne prošlosti, sadašnjosti i budućnosti. Ovaj višenacionalni i multinacionalni centar ima očuvanu građansku tradiciju i kulturno-industrijsko nasleđe.

Pančevo je jedan od najvažnijih industrijskih centara u Vojvodini i Srbiji. Najveća industrijska postrojenja su: Rafinerija nafte Pančevo, Azotara, Petrohemija. Pored poljoprivrede, rano se javlja i industrija: Weifert fabrika piva je najstarija na Balkanu – 1722 g. osnovana. Osim toga, razvijena je hemijska industrija, prerada nafte, poljoprivreda, prehrambeno-prerađivačka industrija, metalska industrija.

Tabela 1. Osnovno poređenje grada Pančeva i okruženja (površina i stanovništvo)

	Površina (km ²)	Udeo u ukupnoj površini (%)			Broj stanovnika *	Gustina naseljenosti
		Pančeva	Okругa	Srbije		
Pančevo	756	100	17,80	0,85	122.916	163
Južno-banatski okrug	4.246	/	100	4,80	291.686	69
Srbija	88.502	/	/	100	7.199.077	81

Izvor: Republički Zavod za statistiku

*procena RZS, stanje 30.06.2012.

Grad Pančevo obuhvata prostor od 756 km² (učešće u ukupnoj površini Srbije je 0,85%), na kome po proceni Republičkog Zavoda za statistiku 2012. živi 122.916 stanovnika (u ukupnoj populaciji Srbije učestvuje sa 1,71 %) ili 163 stanovnika na km², što je skoro dva puta iznad republičkog proseka (81,34 stanovnika). U poslednje 3 decenije prisutan je blagi trend povećanja gustine naseljenosti (1971. godine 147, 1981. godine 164, 2002. godine 168 stanovnika na km² a 2011. godine 163 stanovnika na km²).

2. OSNOVNE KARAKTERISTIKE

2.1. Geografski položaj (lokacija)

Pančevo je grad koji se nalazi u jugoistočnom delu Evrope, severnom delu Srbije, u južnom delu Pokrajine Vojvodine, u južnom delu regiona Banata. Pančevo je grad i sedište opštine, ekonomski i kulturni centar južnog Banata.

Nalazi se na 18 km severoistočno od glavnog grada Srbije – Beograda, na ušću Tamiša u Dunav i obuhvata površinu od 756 km². Opštine sa kojima se grad Pančevo graniči su: Kovačica, Alibunar, Kovin i grad Beograd, kao i južna granica na Dunavu (prema beogradskoj opštini Grocka).

Koordinate grada Pančeva su:

- severna geografska širina 44° 54'
- istočne geografske širine 20° 40'
- nadmorske visine 77m.

Postoji razgranata **mreža puteva** koji Pančevo povezuju sa mnogim gradovima i naseljima:

Magistralni put Beograd-Pančevo-Vršac-Rumunija

Magistralni put koji povezuje Pančevo sa opštinom Kovin i opštinom Kovačica

Saobraćaj **železničkom prugom** obavlja se u sledećim pravcima:

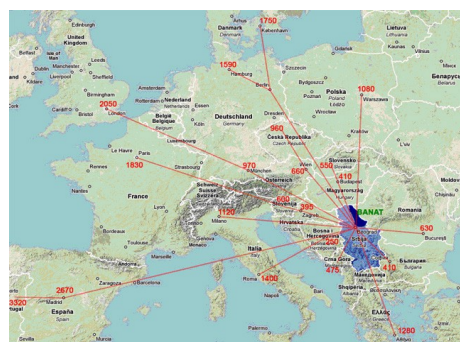
- Beograd-Pančevo-Vršac-Bukurešt(Rumunija)-Konstanca (sa krakom koji se odvaja prema Ukrajini)
- Pančevo-Zrenjanin-Kikinda

Kroz Pančevo protiču **dva značajna rečna pravca** Dunav i Tamiš.

Reka Dunav predstavlja značajan panevropski Koridor VII i stratešku vezu sa Evropom i Evroazijom koja treba da podstakne razvoj trgovine, turizma i usluga u Srbiji. Na levoj obali Dunava, na 1153. kilometru nalazi se kompleks Luke Dunav-Pančevo. Izgrađena i razvojna teritorija Luke Dunav zauzima površinu od 240 hektara. Kompleks Luke Dunav ograničen je: rekom Dunav, plovnim kanalom hemijske industrije, železničkom prugom sa ranžirnom stanicom, međunarodnom saobraćajnicom E-70 i rekom Tamiš. Luka Dunav Pančevo je bazenskog tipa. Bazen Luke je dugačak 1.000 kilometara i širok 210 metara, površine 21 hektara. Dubina bazena omogućava uplovljavanje rečno-morskih brodova do 5.000 tona pri najnižem vodostaju. Dužina vodne linije oko kompleksa Luke gde je moguće graditi vertikalni kej iznosi 6.500 metara.

Udaljenost Pančeva od glavnih gradova Evrope:

Atina	1.297	Minhen	876
Amsterdam	1.857	Pariz	1.847
Beč	677	Podgorica	436
Brisel	1.747	Prag	977
Budimpešta	427	Rim	1.417
Bukurešt	647	Sarajevo	312
Varšava	1.097	Sofija	427
Istanbul	1.017	Cirih	1.417
London	2.067	Štokholm	2.407
Madrid	2.687	Zagreb	412

Pančevo ima izuzetan geo-strateški položaj u Evropi, koji karakteriše:

- neposredna blizina glavnog grada Srbije - Beograda
- Neposredna blizina Koridora X
- Dunavska transverzala (Koridor VII)
- Magistralni put E70 (Beograd-Pančevo –Vršac- Rumunija)
- Blizina međunarodnog aerodroma “Nikola Tesla” (40km)

Pančevo je u neposrednoj blizini Koridora X (15 km), koji će završetkom drumskog i železničkog prstena oko Beograda, **sa još dva prekodunavska mosta (Zemun-Borča i Vinča-Starčevo)** grad učiniti još atraktivnijom investicionom lokacijom.

Koridor VII povezuje grad Pančevo sa centralnom i jugoistočnom Evropom.

Dunavska transverzala, Koridor VII obuhvata oko 600 kilometara obale Dunava. Tok je sledeći: Severno more – Rajna – Majna – Dunav - Crno more i dalje ka istoku.

Koridor X spaja zapad i istok. Započinje u Salzburgu, Austrija i ide preko Ljubljane, Zagreba, Beograda, Niša, Skoplja do Soluna, sa kracima od Horgoša do Beograda i od Niša do Dimitrovgrada.

Kroz Srbiju Koridor X prolazi sa 800 kilometara.

„**Banatska magistrala**“ će se protezati od granice sa Mađarskom kod Subotice, te će preko severnog Banata, Kikinde, Zrenjanina, Pančeva i Kovina ići prema jugoistoku Srbije. Deonica će pratiti sadašnje drumske pravce R–112 i M–24 u dužini od 210 kilometara, što podrazumeva i zaobilaznice oko svih naseljenih mesta. Put bi trebao da bude širine devet metara, sa dve kolovozne i ivične trake – neophodne za veću bezbednost.

2.2. Opšti podaci

Tabela 2. Opšti podaci o naseljima i katastarskim opštinama, 2012.

	Pančevo
Broj naselja	10
Prosečna veličina naselja (km ²)	75,60
Broj gradskih naselja	1
Broj ostalih naselja	9
Broj katastarskih opština	11
Prosečna veličina katastarske opštine grada Pančeva (km ²)	63,00

Izvor: Republički Zavod za statistiku, Opštine i regioni u Srbiji 2013.

Tabela 3. Podaci o naseljima (tip naselja, broj stanovnika, punoletni i površina), 2011.

Redni broj	Naseljeno mesto	Tip naselja (gradsko/ ostalo)	Broj stanovnika	Udeo u ukupnom broju stanovnika u Pančevu (%)	Punoletno stanovništvo
1	Pančevo	gradsko	76.203	61,75	63.078
2	Starčevo	ostalo	7.473	6,06	6.106
3	Omoljica	ostalo	6.309	5,11	5.194
4	Ivanovo	ostalo	1.053	0,85	917
5	Banatski Brestovac	ostalo	3.251	2,63	2.666
6	Glogonj	ostalo	3.012	2,44	2.511
7	Jabuka	ostalo	6.181	5,01	5.047
8	Kačarevo	ostalo	7.100	5,75	5.847
9	Banatsko Novo Selo	ostalo	6.686	5,42	5.593
10	Dolovo	ostalo	6.146	4,98	5.031

Tabela 4. Spisak naselja i pripadajućih katastarskih opština

Redni broj	Naseljeno mesto	Katastarska opština
1	Pančevo	Pančevo, Vojlovica
2	Starčevo	Starčevo
3	Omoljica	Omoljica
4	Ivanovo	Ivanovo
5	Banatski Brestovac	Banatski Brestovac
6	Glogonj	Glogonj
7	Jabuka	Jabuka
8	Kačarevo	Kačarevo
9	Banatsko Novo Selo	Banatsko Novo Selo
10	Dolovo	Dolovo

Tabela 5. Spisak mesnih zajednica

Redni broj	Mesna zajednica	Naselje kojem pripada MZ
1	MZ „Tesla“	Tesla
2	MZ „Mladost“	Mladost
3	MZ „Gornji grad“	Gornji grad
4	MZ „Centar“	Centar
5	MZ „Stari Tamiš“	Stari Tamiš
6	MZ „Vojlovica“	Vojlovica
7	MZ „Strelište“	Strelište
8	MZ „Starčevo“	Starčevo
9	MZ „Omoljica“	Omoljica
10	MZ „Ivanovo“	Ivanovo
11	MZ „Banatski Brestovac“	Banatski Brestovac
12	MZ „Glogonj“	Glogonj
13	MZ „Jabuka“	Jabuka
14	MZ „Kačarevo“	Kačarevo
15	MZ „Banatsko Novo Selo“	Banatsko Novo Selo
16	MZ „Mita Vukosavljev“	Dolovo

2.3. Klima

U Pančevu postoje povoljni mikroklimatski uslovi, koji utiču na raznolikost prirodnih lokaliteta, i bogatstvo biljnog i životinjskog sveta i na visoki kvalitet poljoprivrednog zemljišta.

Grad Pančevo pripada prostoru umereno kontinentalne klime koju karakterišu duga i topla leta i jeseni, blage zime i kratka proleća. Posebnu specifičnost klime predstavlja košava, jak i suv vetar koji traje i do tri nedelje. Osim košave, dosta su zastupljeni i jugozapadni, južni, zapadni i severni vetrovi. Broj vetrovitih dana (sa vetrom bržim od 12,3 m/s) tokom godine je 45. Najveća vlažnost vazduha je tokom meseci sa najnižom temperaturom (novembar, decembar, januar i februar).

Teritorija grada Pančeva se smatra jednom od najtoplijih područja Vojvodine sa prosečnom godišnjom temperaturom od 12 stepeni Celzijusa i sa više od sto sunčanih dana tokom godine. Prosečna godišnja vrednost za relativnu vlažnost vazduha je 77%. Prosečna oblačnost je između 50 i 60%. Padavine su najveće na kraju proleća i početkom leta i krajem jeseni i početkom zime. Prosečna količina padavina tokom godine iznosi oko 684 mm. Sušni indeks po Martonovoj klasifikaciji iznosi 30,2 pokazujući da je Pančevo u relativno sušnoj zoni.

Tabela 6. Klimatski pokazatelji

	Pančevo
TEMPERATURA	
Prosečna temperatura vazduha – januar (°C)	0,4
Prosečna temperatura vazduha – jul (°C)	21,8
Prosečna temperatura vazduha – godišnja (°C)	11,9
Srednji broj mraznih dana – godišnje	62,2
Srednji broj tropskih dana – godišnje	25,1
VLAŽNOST VAZDUHA	
Prosečna vlažnost vazduha – godišnja (%)	69,1
TRAJANJE SIJANJA SUNCA	
Prosečan broj vedrih dana – godišnje	78
Prosečan broj oblačnih dana – godišnje	103,8
PADAVINE	
Prosečna količina padavina – godišnje (mm)	684,3 mm
POJAVE	
Prosečan broj dana sa snegom – godišnje	33,7

Prosečan broj dana sa snežnim pokrivačem – godišnje	42,7
Prosečan broj dana sa maglom – godišnje	21,7
Prosečan broj dana sa gradom – godišnje	1,6

Izvor: Republički Zavod za statistiku

2.4. Lokalna samouprava (administracija)

Opština Pančevo je dobila status grada u Republici Srbiji 29.12.2007. godine, odnosno stupanjem na snagu Zakona o teritorijalnoj organizaciji Republike Srbije. Organi grada Pančeva su Skupština grada Pančeva, gradonačelnik, Gradsko veće i Gradska uprava. Skupština grada Pančeva ima 70 odbornika. U sastav Gradskog veća ulazi 11 članova zaduženih za određene resore i gradonačelnik i zamenik gradonačelnika, koji po funkciji obavljaju dužnost predsednika, odnosno zamenika predsednika Gradskog veća.

Rad Gradske uprave grada Pančeva se odvija kroz mrežu 16 osnovnih organizacionih jedinica, i to:

- Kabinet gradonačelnika
- Sekretarijat za opštu upravu
- Sekretarijat za urbanizam, građevinske I stambeno-komunalne poslove
- Sekretarijat za privredu I ekonomski razvoj
- Sekretarijat za finansije
- Sekretarijat za inspekcijske poslove
- Sekretarijat za javne službe i socijalna pitanja
- Sekretarijat za skupštinske poslove, poslove gradonačelnika I gradskog veća
- Sekretarijat za poresku administraciju
- Sekretarijat za zaštitu životne sredine
- Sekretarijat za poljoprivredu, selo i ruralni razvoj
- Agencija za saobraćaj
- Agencija za javne nabavke
- Služba za zajedničke poslove
- Služba za budžetsku inspekciju i reviziju
- Komunalna policija

Tabela 7. Struktura odbornika u skupštini grada, 2013.

	Broj odbornika u Pančevu	Udeo u ukupnom broju odbornika u Pančeva (%)
SNS	19	27,14
DS	19	27,14
DSS	5	7,14
LDP	4	5,71

NS	2	2,86
JS	2	2,86
DPM	1	1,43
SPO	1	1,43
PSS BK	1	1,43
LSV	5	7,14
SPS	5	7,14
SDPS	2	2,86
PUPS	2	2,86
Samostalni odbornici	2	2,86
UKUPNO	70	100 %

Puštanjem u rad **Gradskog uslužnog centra Pančeva** 2008. godine, Gradska uprava je omogućila građanima i pravnim licima da svoje potrebe ostvaruju na kvalitetnijem, efikasnijem i savremenijem načinu. U renoviranom i tehnički moderno opremljenom prostoru 30 zaposlenih lica na 22 uslužna mesta svakodnevno:

- ✓ izdaju osnovna dokumenta;
- ✓ primaju podneske;
- ✓ overavaju dokumenta;
- ✓ pružaju informacije o inspeksijskom nadzoru;
- ✓ omogućavaju isplatu dečijeg dodatka, đачkih i studentskih stipendija;
- ✓ obavljaju druge administrativne poslove u nadležnosti grada.

Gradski uslužni centar otvoren je svakog radnog dana od 8 do 15 sati, a sredom radi i po podne do 19 sati. Uslužni centar je prilagođen osobama sa otežanim kretanjem, slepim i slabovidim licima i tako promoviše jednake mogućnosti u ostvarivanju prava za sve sugrađane i sugrađanke.

Internet prezentacija grada Pančeva (www.pancevo.rs) predstavlja zvaničnu prezentaciju grada Pančeva, ali ima i ulogu elektronskog servisa Gradske uprave. U okviru prezentacije dostupne su osnovne informacije o istoriji grada, geografskim i demografskim karakteristikama, privredi, kulturi, mladima, gradskoj upravi itd.

SISTEM 48 – Najbrži put do rešenja komunalnih problema (www.pancevo.rs/sistem48) : Sistem 48 grada Pančeva pruža mogućnost građanima da ukažu na postojanje bilo kakvog problema iz domena komunalnih nadležnosti telefonskim pozivom, sms porukom, popunjavanjem web formulara na sajtu grada Pančeva ili lično - direktnim odlaskom na šalter br. 10 u Gradskom uslužnom centru.

Facebook profil grada (<http://www.facebook.com/pancevograd>): Na zvaničnom profilu Pančeva na društvenoj mreži Fejsbuk možete dobiti pozive za događaje u čijoj organizaciji učestvuje Gradska uprava.

Geografski informacioni sistem (<http://gis.pancevo.rs/gpPancevo/>): GIS Pančeva treba da svim zainteresovanim građanima, potencijalnim investitorima i zaposlenima u javnim i javno-komunalnim preduzećima omogući da

putem interneta na jednostavan način dođu do podataka o planskim dokumentima Pančeva, slobodnim parcelama, uslovima izgradnje, infrastrukturi i drugim podacima. Lokacije za investiranje dostupne su na sajtu Grada Pančeva putem interaktivne mape <http://gis.pancevo.rs/lokacije/>.

2.5. Istorija, tradicija i kulturno nasleđe

Grad Pančevo ima bogato kulturno-istorijsko nasleđe. Pominje se od IX veka pod nazivima: Panuka, Panuca, Panoca i Panzova. Od 1520-1717 godine pod Turcima 200 godina. Godine 1794 postaje slobodna varoš. U gradu i okolini otkopani su brojni predmeti materijalne kulture iz neolita, gvođenog i bronzanog doba i iz perioda Slovena. U okviru arheoloških nalaza naročito je vredan lokalitet Starčevo sa nalazima koji pripadaju najstarijoj neolitskoj kulturi.

Srpska pravoslavna Uspenska crkva podignuta je 1811. Srpski pravoslavni manastir Vojlovica je udaljen 6 km od centra Pančeva, prvi put se pominje u zapisu iz 1567.godine. Ali, predanje govori o nastanku manastira još u XIV veku. Nedaleko od manastira otkrivena je humka iz mlađeg kamenog doba i ostava sa srebrnim nakitom.

U centru Pančeva nalazi se najstarija industrijska zgrada u Vojvodini-pivara, iz 1722. godine, a očuvan je i veći broj zgrada iz XIX veka u neoklasicističkom i neobaroknom stilu.

Kod sela Jabuke nalazi se memorijalni centar Stratište.

Grad Pančevo je prepoznatljivo po svom razvijenom kulturnom životu koji se ogleda kroz aktivnosti mreže 15 ustanova kulture – u gradu: Centar za kulturu, Gradska biblioteka, Narodni muzej, Istorijski arhiv, Zavod za zaštitu spomenika kulture, Dom omladine, Kulturni centar i 9 domova kulture u naseljenim mestima.

Industrijska arhitektura – industrijsko nasleđe obuhvata objekte – spomenike kulture. Među njima najznačajniji su: Svetionici na ušću Tamiša u Dunav, Crveni magacin, Provijant magacin, kompleks Weifertove pivare, železnička stanica Tamiš, vodotoranj, Svilara, kompleks mlina na jabučkom putu, parni mlin. Arheološko nalazište Grad u Starčevu je od izuzetnog značaja, poznat kao „starčevačka kultura”.

Tradicionalne godišnje gradske manifestacije različitog karaktera su sledeće:

- Međunarodne manifestacije: Majski dani knjige, Likovna kolonija Deliblatski pesak, filmski festival Žisel, etno-com Fest, festival tamburaša, Etno glas, džez festival, rege festival, Karneval, festival međunarodnog stripa, međunarodni podvodni festival filma, i ostalo.
- Lokalne manifestacije: Dolovačka Štrudlijada-Dolovo, Slaninijada-Kačarevo, Paprikijada-Banatski Brestovac, Vinarijada-Dolovo, Žetelački dani-Vojlovica, Glogonjska jesen-Glogonj, Smotra slavskih kolača-Starčevo, Manifestacija meda i pčelinjih proizvoda-Pančevo, Badnje večer, Svetosavska Akademija, Uskršnji koncert, Božićni koncert, Raspevano proleće, Ivanjsko cveće, Proslava dana grada, Likovni salon Pančeva.

3. PRIRODNI RESURSI

Tabela 8. Struktura zemljišnih površina

	Pančevo (km ²)	Udeo u ukupnoj površini Pančeva (%)	Udeo Pančeva u površini istog tipa u okrugu (%)	Udeo okruga u površini istog tipa u Srbiji (%)	Okrug (km ²)	Srbija (km ²)
Ukupna površina	756	100	17,80	0,85	4.246	88.502
Poljoprivredna površina (ha)	62.731,2	82,94	18,58	1,25	342.020	5.096.267
Obradive površine (ha)	59.847,18	79,13	0,00	0,00	300.285	3.294.922
Obrasla šumska površina-ha	3.158,3	4,01	13,53	0,16	23.347,78	1.962.335

Izvor: Republički Zavod za statistiku, opštine regionu u Srbiji 2013.

Zaštićeno prirodno dobro – spomenik prirode „Ivanovačka ada“

Park prirode „Ponjavica“

4. LJUDSKI RESURSI

4.1. Stanovništvo (broj stanovnika i stopa rasta)

Tabela 9. Uporedni pregled broja stanovnika, uporedni podaci iz popisa

	1971	1981	1991	2002	2011
Broj stanovnika u Pančevu, prema popisima	110.780	123.791	122.534	127.162	123.414
Promena broja stanovnika u Pančevu	17.036	13.011	-1.257	4.628	-3.748
Stopa rasta broja stanovnika u Pančevu(%)	18,17	11,74	-1,02	3,78	-2,95
Broj stanovnika u okrugu	331.285	340.189	328.428	332.706	293.730
Stope rasta broja stanovnika u okrugu (%)	3,47	2,69	-3,46	1,30	-11,71
Broj stanovnika u Srbiji	7.202.915	7.729.246	7.822.795	7.893.125	7.186.862
Stopa rasta broja stanovnika u Srbiji (%)	7,86	7,31	1,21	0,90	-8,95

Izvor: Republički Zavod za statistiku

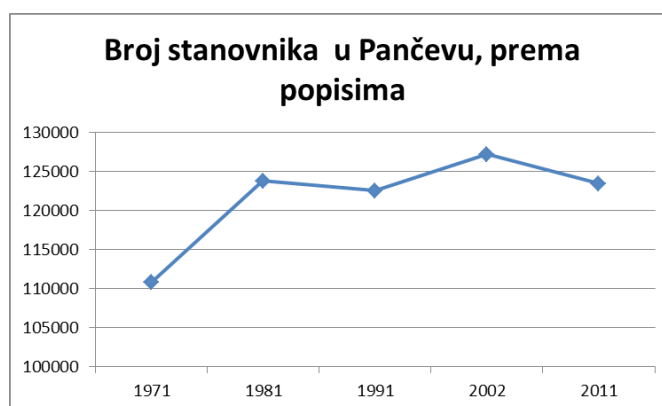

Tabela 10. Procenjeni broj stanovnika Pančeva u periodu 2002-2011, poređenje po godinama

Br.stan.	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Pančevo	127.296	127.210	126.960	126.716	126.388	125.769	125.038	124.362	123.700	123.021	122.916
Ukupna promena broja stanovnika u Pančevu	368	-86	-250	-244	-328	-619	-731	-676	-662	-679	-105
Stopa rasta broja stanovnika u Pančevu (%)	0,29	-0,07	-0,20	-0,19	-0,26	-0,49	-0,58	-0,54	-0,53	-0,55	-0,09
Okrug	314.658	314.082	312.621	310.862	308.706	306.133	303.392	300.874	298.400	295.731	291.686
Stope rasta broja stanovnika u okrugu (%)	0,07	-0,18	-0,47	-0,56	-0,69	-0,83	-0,90	-0,83	-0,82	-0,89	-1,37
Srbija	7.500.031	7.480.591	7.463.157	7.440.769	7.411.569	7.381.579	7.350.222	7.320.807	7.291.436	7.258.753	7.199.077
Stopa rasta broja stanovnika u Srbiji (%)	-0,05	-0,26	-0,23	-0,30	-0,39	-0,40	-0,42	-0,40	-0,40	-0,45	-0,82

Izvor: Republički Zavod za statistiku

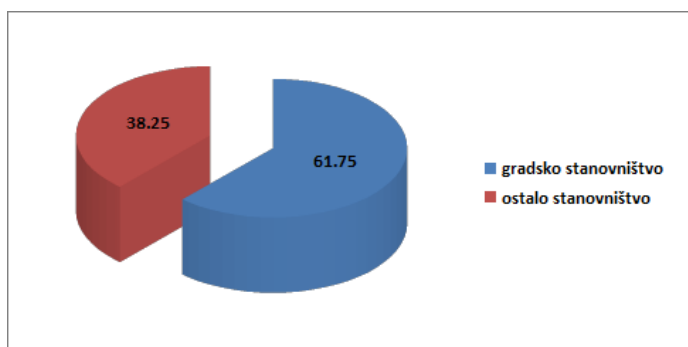

4.2. Stanovništvo prema tipu naselja

Tabela 11. Struktura stanovništva prema tipu naselja, popis 2011.:

	Broj stanovnika	Učešće u ukupnom broju stanovnika u Pančevu (%)
Gradsko stanovništvo	90.776	61,75
muško	43.639	
žensko	47.137	

Ostalo stanovništvo	32.638	38,25
muško	16.373	
žensko	16.265	
Ukupno:	123.414	100

4.3. Vitalni događaji

Tabela 12. Vitalni događaji, 2012.

	Pančevo	Okrug	Srbija
Živorodeni	1.198	2.676	67.257
Živorodeni na 1000 stanovnika	9,7	9,1	9,3
Umrli	1.593	4.246	102.400
Umrli na 1000 stanovnika	13,0	14,5	14,2
Prirodni priraštaj	-395	-1.570	-35.143
Prirodni priraštaj na 1000 stanovnika	-3,2	-5,3	-4,8

Izvor: Republički Zavod za statistiku, opštine regionu u Srbiji 2013.

4.4. Stanovništvo prema bračnom stanju

Tabela 13. Struktura stanovništva starog 15 i više godina prema zakonskom bračnom statusu i polu, popis 2011.

	Pančevo	Udeo u ukupnom broju stanovništva starog 15 i više godina u Pančevu (%)
Ukupno	105.892	100
muško	51.070	48,23
žensko	54.822	51,77
Neoženjeni/neudate	31.578	29,82
Oženjeni/udate	56.548	53,40
Udovci/udovice	11.626	10,98
Razvedeni/razvedene	5.952	5,62
Nepoznato	198	0,19

Izvor: Republički Zavod za statistiku, opštine regionu u Srbiji 2013.

4.5. Struktura stanovništva prema ekonomskoj aktivnosti, popis 2011.

Tabela 14. Struktura stanovništva prema ekonomskoj aktivnosti, popis 2011.

	Pančevo	Udeo u ukupnom stanovništvu Pančeva (%)
Ukupno stanovništvo	123.414	100
muško	60.012	
žensko	63.402	
Ekonomski aktivni - SVEGA	50.634	41,03

	muško	29.213	
	žensko	21.421	
- Aktivno stanovništvo koje obavlja zanimanje		38.648	31,32
	muško	22.449	
	žensko	16.199	
- Aktivno-nezaposleni-ukupno		11.986	9,71
	muško	6.764	
	žensko	5.222	
nekada radili		8.249	6,68
	muško	4.804	
	žensko	3.445	
traže prvi posao		3.737	3,03
	muško	1.960	
	žensko	1.777	
Ekonomski neaktivni - SVEGA		72.780	58,97
- deca mlađa od 15 godina		17.522	
	muško	8.942	
	žensko	8.580	
-penzioneri		27.119	
	muško	11.862	
	žensko	15.257	
- lica sa prihodima od imovine		473	
	muško	370	
	žensko	103	
- učenici/studenti(15 i više godina)		9.503	
	muško	4.527	
	žensko	4.976	
- lica koja obavljaju poslove u kućnom domaćinstvu		11.748	
	muško	1.169	
	žensko	10.579	
- ostalo		6.415	
	muško	3.929	
	žensko	2.486	

Izvor: Popis stanovništva, domaćinstava i stanova u RS, knjiga 7, 2011.

4.6. Starosna struktura stanovništva

Tabela 15. Struktura stanovništva prema starosti i polu, popis 2011.

		Broj stanovnika	Udeo u ukupnom broju stanovnika u Pančevu (%)
Ukupno stanovništvo	Ukupno	123.414	100
	muško	60.012	48,63
	žensko	63.402	51,37
0-4	Ukupno	5.755	4,66
	muško	2.928	2,37
	žensko	2.827	2,29
5-9	Ukupno	6.056	4,91
	muško	3.074	2,49
	žensko	2.982	2,42
10-14	Ukupno	5.711	4,63
	muško	2.940	2,38
	žensko	2.771	2,25

15-19	Ukupno	6.687	5,42
	muško	3.502	2,84
	žensko	3.185	2,58
20-24	Ukupno	7.650	6,20
	muško	3.891	3,15
	žensko	3.759	3,05
25-29	Ukupno	8.801	7,13
	muško	4.421	3,58
	žensko	4.380	3,55
30-34	Ukupno	9.349	7,58
	muško	4.795	3,89
	žensko	4.554	3,69
35-39	Ukupno	8.697	7,05
	muško	4.367	3,54
	žensko	4.330	3,51
40-44	Ukupno	8.111	6,57
	muško	4.128	3,34
	žensko	3.983	3,23
45-49	Ukupno	8.442	6,84
	muško	4.140	3,35
	žensko	4.302	3,49
50-54	Ukupno	9.241	7,49
	muško	4.480	3,63
	žensko	4.761	3,86
55-59	Ukupno	10.616	8,60
	muško	5.124	4,15
	žensko	5.492	4,45
60-64	Ukupno	9.134	7,40
	muško	4.276	3,46
	žensko	4.858	3,94
65-69	Ukupno	5.583	4,52
	muško	2.538	2,06
	žensko	3.045	2,47
70-74	Ukupno	5.533	4,48
	muško	2.350	1,90
	žensko	3.183	2,58
75-79	Ukupno	4.449	3,60
	muško	1.782	1,44
	žensko	2.667	2,16
80-84	Ukupno	2.505	2,03
	muško	913	0,74
	žensko	1.592	1,29
85 i više god.	Ukupno	1.094	0,89
	muško	363	0,29
	žensko	731	0,59
Punoletni	Ukupno	101.990	82,64
	muško	49.053	39,75
	žensko	52.937	42,89
Prosečna starost	Ukupno	41,6	/
	muško	40,2	/
	žensko	42,8	/

Izvor: Republički Zavod za statistiku, opštine regionu u Srbiji 2013.

Struktura stanovništva Pančeva prema starosti, popis 2011:

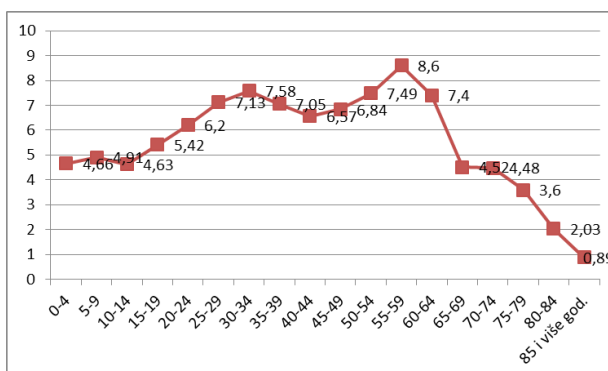

Tabela 16. Struktura stanovništva po osnovnim kontigentima - poređenje po popisima u 2002. i 2011.

	Pančevo, popis 2002		Pančevo, popis 2011	
	Broj stanovnika	Udeo u ukupnom stanovništvu (%)	Broj stanovnika	Udeo u ukupnom stanovništvu (%)
Predškolski uzrast 0-6	8.087	6	8.686	7
Školski uzrast 7-14	11.495	9	9.888	8
Radni kontigent 15-64	88.821	70	86.046	70
Stanovništvo od 65 godina i više	17.675	14	18.794	15
Punoletni 18 i više	107.580	85	100.379	81
Fertilni 15-49	32.334	26	28.678	23
Ukupno	126.078	100	123.414	100

Izvor: Republički Zavod za statistiku, opštine regionu u Srbiji 2013.

Tabela 17. Starosni indikatori stanovništva, 2012.

	Ukupno	Muškarci	Žene
Prosečna starost (godine)	41,64	40,2	42,8
Očekivano trajanje života živorođene dece, 2010-2012	/	71,59	77,26
Indeks starenja	118,60		

Izvor: Republički Zavod za statistiku, opštine regionu u Srbiji 2013.

4.7. Polna struktura stanovništva

Tabela 18. Polna struktura stanovništva, poređenje u okruženju, 2011.

	Broj stanovnika u Pančevu	Struktura stanovništva u Pančevu (%)	Struktura stanovništva u okruženju (%)	Struktura stanovništva u Srbiji (%)	Broj stanovnika u okruženju	Broj stanovnika u Srbiji
Muško	60.012	48,63	49,01	48,69	143.951	3.499.176
Žensko	63.402	51,37	50,99	51,31	149.779	3.687.686
Ukupno	123.414	100	100	100	293.730	7.186.862

Izvor: Republicki Zavod za statistiku, opštine regionu u Srbiji 2013.

4.8. Etnička struktura stanovništva

Tabela 19. Struktura stanovništva prema nacionalnoj pripadnosti, popis 2011.

	Pančevo		Okrug	
	Broj	Udeo u ukupnom stanovništvu (%)	Broj	Udeo u ukupnom stanovništvu (%)
Srbi	97.499	79,00	293.730	50,00
Albanci	68	0,06	208.462	35,49
Bošnjaci	102	0,08	250	0,04

Bugari	501	0,41	144	0,02
Bunjevci	13	0,01	757	0,13
Vlasi	10	0,01	30	0,01
Goranci	84	0,07	123	0,02
Jugosloveni	586	0,47	91	0,02
Mađari	3.422	2,77	1.178	0,20
Makedonci	4.558	3,69	13.194	2,25
Muslimani	414	0,34	6.548	1,11
Nemci	196	0,16	586	0,10
Romi	2.118	1,72	472	0,08
Rumuni	3.173	2,57	8.025	1,37
Rusi	90	0,07	18.000	3,06
Rusini	14	0,01	184	0,03
Slovaci	1.411	1,14	25	0,00
Slovenci	120	0,10	13.777	2,35
Ukrajinci	38	0,03	358	0,06
Hrvati	880	0,71	84	0,01
Crnogorci	529	0,43	1.512	0,26
Ostali	450	0,36	921	0,16
Nisu se izjasnili	4.278	3,47	1.615	0,27
Regionalna pripadnost	1.185	0,96	9.791	1,67
Nepoznato	1.675	1,36	2.977	0,51
Ukupno	123.414	100	587.459	100

Izvor: Republički Zavod za statistiku, opštine regioni u Srbiji 2013.

4.9. Struktura stanovništva prema veroispovesti

Tabela 20. Struktura stanovništva prema veroispovesti, popis 2011.

	Pančevo		Okrug	
	Broj	(%)	Broj	(%)
Ukupno	123.414	100	293.730	100
Hrišćanska*:	112.838	92	268.710	92
Pravoslavna	105.546	86	236.826	81
Katolička	3.930	3	14.047	5
Protestantska	2.759	2	16.517	6
Ostale hrišćanske	52		201	
Islamska	769	1	1.310	0
Judaistička	31	0	35	0
Istočnjačke veroispovesti	47	0	70	0
Ostale veroispovesti	82	0	121	0
Agnostici	102	0	157	0
Nisu vernici	1.826	1	3.124	1
Nisu se izjasnili	5.548	5	14.353	5
Nepoznato	2.171	2	5.849	2

Izvor: Republički Zavod za statistiku, opštine regioni u Srbiji 2013.

*Razliku do "svega" čine lica koja su se izjasnila kao hrišćani

4.10. Struktura stanovništva prema maternjem jeziku

Tabela 21. Struktura stanovništva prema maternjem jeziku, popis 2011.

	Pančevo		Okrug	
	Broj	(%)	Broj	(%)
Srpski	111.523	90,36	237.353	80,81
Albanski	74	0,06	294	0,10
Bosanski	27	0,02	46	0,02
Bugarski	201	0,16	269	0,09
Bunjevački	3	0,00	4	0,00
Vlaški	6	0,00	139	0,05
Mađarski	2.419	1,96	10.381	3,53
Makedonski	1.165	0,94	1.717	0,58
Nemački	95	0,08	222	0,08
Romski	673	0,55	4.250	1,45
Rumunski	2.844	2,30	16.748	5,70
Ruski	67	0,05	130	0,04
Rusinski	9	0,01	16	0,01
Slovački	1.115	0,90	13.508	4,60
Slovenački	40	0,03	127	0,04
Hrvatski	177	0,14	355	0,12
Crnogorski	18	0,01	51	0,02
ostali jezici	685	0,56	1.480	0,50
nisu se izjasnili	938	0,76	2.079	0,71
nepoznato	1.335	1,08	4.561	1,55
UKUPNO	123.414	100	293.730	100

Izvor: Republički Zavod za statistiku, opštine regionu u Srbiji 2013.

4.11. Stanovništvo prema aktivnosti, polu i izvorima sredstava za život

Tabela 22. Struktura ekonomski aktivnog stanovništva koje obavlja zanimanje, prema zanimanju i polu, popis 2011.

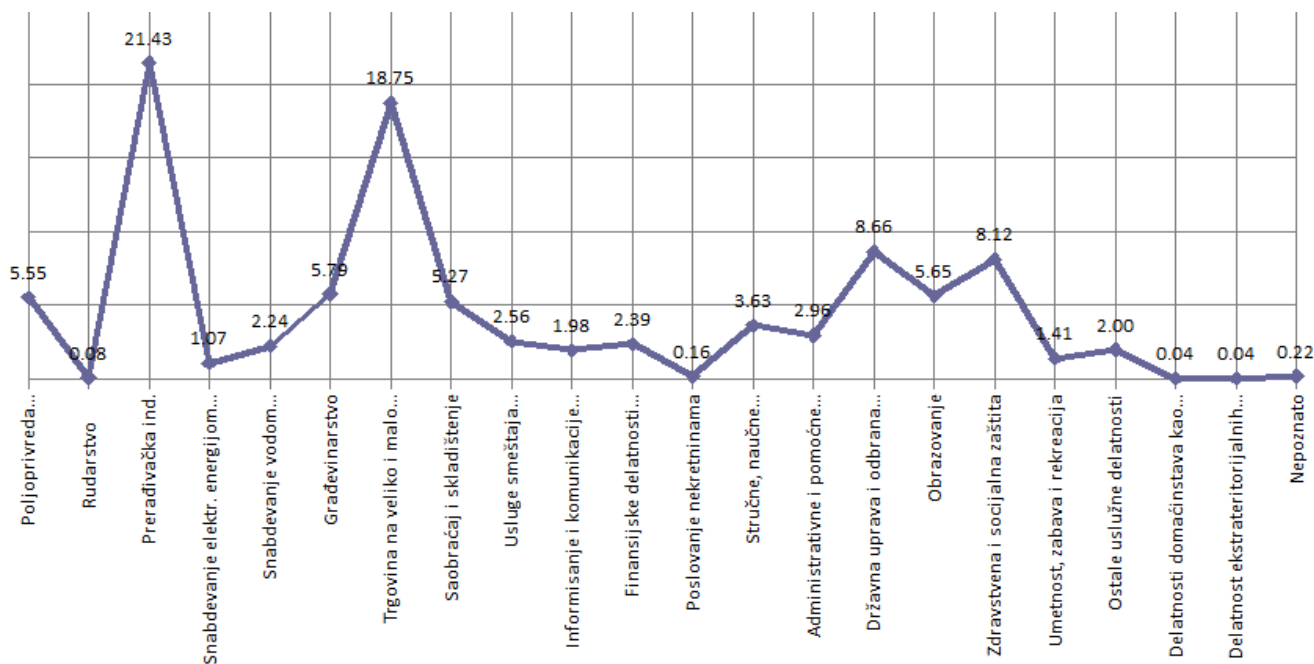
Zanimanje	Ukupno	muško	žensko	Učešće u ukupnom broju ekonomsko aktivnog stanovništva (%)
Rukovodioci, funkcioneri, i zakonodavci	895	588	307	2,32
Stručnjaci i umetnici	5.226	2.036	3.190	13,52
Inženjeri, stručni saradnici i tehničari	8.123	4.063	4.060	21,02
Administrativni službenici	3.285	1.354	1.931	8,50
Uslužna i trgovačka zanimanja	7.482	3.178	4.304	19,36
Poljoprivrednici, šumari, ribari i srodni	1.216	1.043	173	3,15
Zanatlije i srodni	5.580	5.001	579	14,44
Rukovaoci mašinama i postrojenjima, monter i vozači	3.268	3.084	184	8,46
Jednostavna zanimanja	2.829	1.442	1.387	7,32
Vojna zanimanja	636	590	46	1,64
nepoznato	108	70	38	0,27
Ukupno:	38.648			

Izvor: Popis stanovništva, domaćinstava i stanova 2011. u RS

Tabela 23. Struktura ekonomski aktivnog stanovništva koje obavlja zanimanje prema delatnosti i polu, popis 2011.

Delatnost	Ukupno	muško	žensko	Učešće u ukupnom broju ek.akt.stan. po delatnostima
Poljoprivreda,šumarstvo,ribarstvo	2.147	1.756	391	5,55
Rudarstvo	33	28	5	0,08
Prerađivačka industrija	8.282	6.269	2.013	21,43
Snabdevanje el.energijom,gasom i parom i klimatizacija	414	325	89	1,07
Snabdevanje vodom;upravljanje otpadnim vodama, kontrolisanja procesa upravljanja otpada I slične aktivnosti	865	655	210	2,24
Građevinarstvo	2.240	2.016	224	5,79
Trgovina na veliko I malo I popravka motornih vozila	7.246	3.489	3757	18,75
Saobraćaj i skladištenje	2.036	1.581	455	5,27
Usluge smeštaja i ishrane	989	428	561	2,56
Informisanje i komunikacije	766	482	284	1,98
Finansijske delatnosti i delatnost osiguranja	922	264	658	2,39
Poslovanje nekretninama	61	32	29	0,16
Stručne,naučne,inovacione i tehničke delatnosti	1.402	718	684	3,63
Administrativne i pomoćne uslužne delatnosti	1.145	761	384	2,96
Državna uprava i odbrana; obavezno socijalno osiguranje	3.347	1.890	1.457	8,66
Obrazovanje	2.182	521	1.661	5,65
Zdravstvena i socijalna zaštita	3.139	555	2.584	8,12
Umetnost,zabava i rekreacija	545	288	257	1,41
Ostale uslužne delatnosti	773	326	447	2,00
Delatnost domaćinstva kao poslodavca; delatnost domaćinstva koja proizvode robu i usluge za za sopstvene potrebe	14	0	14	0,04
Delatnost eksteritorijalnih organizacija i tela nepoznato	14	9	5	0,04
	86	56	30	0,22
Ukupno:	38.648	22.449	16.199	100

Izvor: Popis stanovništva, domaćinstava i stanova 2011. u RS

Stanovništvo starosti 15 do 64 god.:
86.046

Stanovništvo starosti < 15 god. i > 64 god.:
37.368

UKUPAN BROJ STANOVNIKA

123.414

Aktivno svega: 50.634

-aktivno,zaposleni: 38648
-aktivno,nezaposleni: 11986

Neaktivno svega: 72.780

- deca mlađa od 15 godina; penzioneri; lica sa prihodima od imovine; učenici/studenti; lica koja obavljaju samo kućne poslove u svom domaćinstvu; ostalo neaktivno

Struktura stanovništva starog 10 i više godina prema pismenosti, popis 2011.:

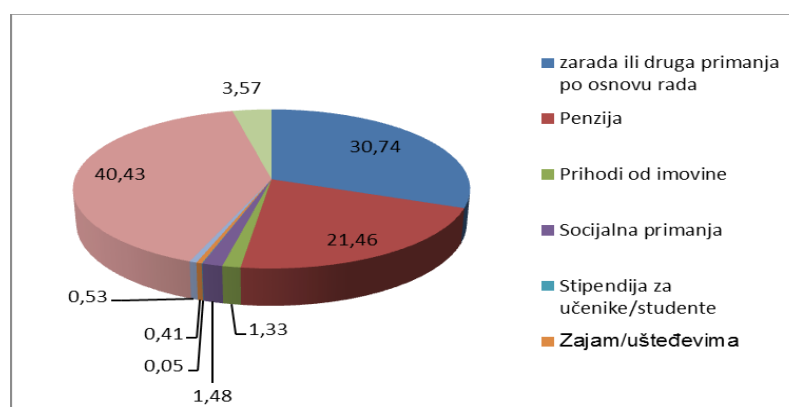
Ukupno stanovništvo staro 10 i više godina, prema pismenosti i polu:
111.603

Nepismeni: 1.785 (2%)

žene 1.403 (2%)
muškarci 382 (1%)

Tabela 24. Struktura stanovništva prema izvorima sredstava za život, popis 2011.

	Broj stanovnika	% učešće u ukupnom broju stanovnika
zarada ili druga primanja po osnovu rada	37.942	30,74
penzija	26.489	21,46
prihodi od imovine	1.642	1,33
socijalna primanja	1.825	1,48
stipendija za učenike/studente	62	0,05
zajam/ušteđevina	502	0,41
novčana nadoknada za nezaposlena lica	652	0,53
izdržavana lica	49.896	40,43
ostalo	4.404	3,57
Ukupno:	123.414	100

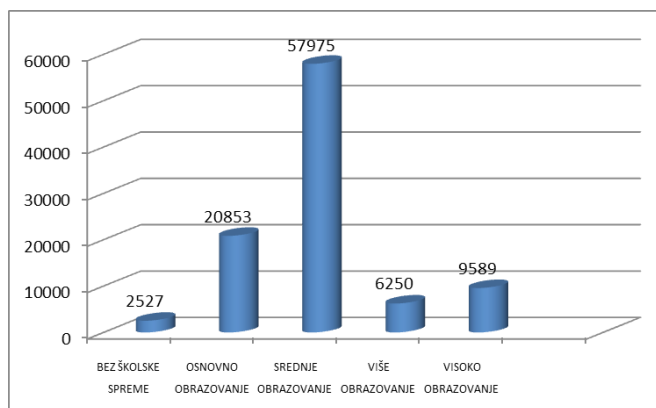

4.12. Obrazovna struktura stanovništva

4.12.1. Struktura stanovništva starog 15 i više godina prema školskoj spremi i pismenosti

Tabela 25. Struktura stanovništva starog 15 i više godina prema školskoj spremi i pismenosti, 2011.

	Vrsta školske spreme	Broj stanovnika	%
Broj stanovnika starosti 15 god. i više 105.892	bez školske spreme	2.527	2,39
	nepotpuno osnovno obrazovanje	8.479	8,01
	osnovno obrazovanje	20.853	19,69
	srednje obrazovanje – svega	57.975	54,75
	gimnazija	5.114	4,83
	srednje str.škole u trajanju od 4 godine	21.138	19,96
	srednje str.škole u trajanju 4 godine	30.498	28,80
	specijalizacija posle srednjeg obrazovanja	1.225	1,16
	više obrazovanje	6.250	5,90
	visoko obrazovanje	9.589	9,06
	nepoznato	219	0,20

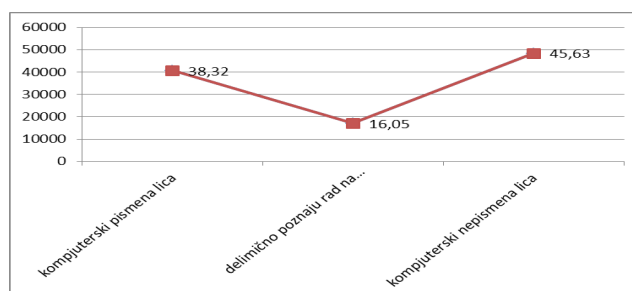
U obrazovnoj strukturi stanovništva (stanovništvo 15 i više godina) najveće učešće ima stanovništvo sa srednjim obrazovanjem (54,75%) i stanovništvo sa osnovnim obrazovanjem (19,69%), dok stanovništvo sa završenim višim obrazovanjem učestvuje sa 5,9% a sa visokim 9,06%. U ukupnom broju stanovnika (staro 15 i više godina) stanovništvo bez školske spreme učestvuje sa 2,39%.

4.12.2. Struktura stanovništva starog 15 i više godina prema kompjuterskoj pismenosti

Tabela 26. Struktura stanovništva starog 15 i više godina prema kompjuterskoj pismenosti, popis 2011.:

Stanovništvo starosti 15 god. i više - ukupno	Vrsta kompjuterske pismenosti	broj stanovnika	Učešće u ukupnom broju stanovništva 15 i više god (%)
105.892	kompjuterski pismena lica	40.576	38,32
	delimično poznaju rad na računaru	16.993	16,05
	kompjuterski nepismena lica	48.323	45,63

Izvor: Republički zavod za statistiku, baze podataka

4.12.3. Struktura stanovništva prema statusu invaliditeta

Tabela 27. Struktura stanovništva prema statusu invaliditeta, popis 2011.:

Broj stanovnika sa statusom invaliditeta Prisutan invaliditet/vrsta problema	Broj stanovnika sa invaliditetom	Učešće u ukupnom broju stanovništva (%)
sa invaliditetom: - problemi sa vidom - problemi sa sluhom - problemi sa hodom/penjanjem uz stepenice - problemi sa pamćenjem/koncentracijom - problemi sa samostalnošću - problemi sa komunikacijom	8.088	6,55%

Izvor: Republički zavod za statistiku, baze podataka

4.13. Porodice i domaćinstva

4.13.1. Porodice

Tabela 28. Struktura porodica prema tipu porodice, 2011.

	Pančevo	Udeo u ukupnom broju porodica u Pančevu (%)
Broj porodica - ukupno	36.848	100
Bračni par bez dece	9.411	25
Vanbračni par bez dece	993	3
Bračni par sa decom	18.062	49
Majka sa decom	1.705	5
Vanbračni par sa decom	5.357	14
Otac sa decom	1.320	4

Popis stanovništva, domaćinstava i stanova, 2011. u RS

Tabela 29. Struktura porodica s decom, 2011.

	Pančevo	Udeo u ukupnom broju porodica u Pančevu (%)
Broj porodica - ukupno	36.848	100
Broj porodica bez dece	10.404	28,23
Broj porodica sa decom	26.444	71,77
Broj porodica sa 1 detetom	13.932	37,81
Broj porodica sa 2 deteta	10.733	29,13
Broj porodica sa 3 deteta	1.518	4,12
Broj porodica sa 4 deteta	202	0,55
Broj porodica sa 5 i više dece	59	0,16
Prosečan broj dece u porodici	1,55	-

Popis stanovništva, domaćinstava i stanova, 2011. u RS

4.13.2. Domaćinstva

Tabela 30. Struktura domaćinstava prema broju članova, 2011.

	Broj	Udeo u ukupnom broju domaćinstava u Pančevu (%)	
Domaćinstva u Pančevu	ukupno	43.144	100
	sa 1 članom	9.209	21
	2	11.038	26
	3	8.900	21
	4	8.498	20
	5	3.243	7
	6 i više	2.256	5
Prosečan broj članova domaćinstva	Pančevo	2,85	/
	Okrug	2,87	/
	Srbija	2,88	/

Popis stanovništva, domaćinstava i stanova, 2011. u RS

4.14. Migracije stanovništva

4.14.1. Doseljenici

Tabela 31. Broj doseljenika po vremenskim periodima

	Broj doseljenika u Pančevo	Udeo u odnosu na ukupan broj doseljenika u Pančevu (%)
Ukupno	58.096	100
1980 i ranije	28.956	49,84
1981-1985	3.269	5,63
1986-1990	3.046	5,24
1991-1995	6.949	11,96
1996-2000	4.491	7,73
2001-2005	4.035	6,95
2006- i kasnije	5.457	9,39
nepoznata godina	1.893	3,26

Popis stanovništva, domaćinstava i stanova, 2011. u RS

Tabela 32. Struktura doseljenika prema području sa kojeg su doseljeni, 1940 - 2011.

	Pančevo	Udeo u ukupnom broju doseljenika u Pančevu (%)
Doseljenici - ukupno	116.179	100
Srbije - ukupno	40.270	34,66
drugog naselja iste opštine	8.987	7,74
iz druge opštine	8.162	7,03
iz druge oblasti	23.121	19,90
drugih zemalja - ukupno	17.813	15,33
Bosne i Hercegovine	5.813	5,00
Makedonije	3.085	2,66
Slovenije	171	0,15
Hrvatske	6.230	5,36
Crne Gore	864	0,74
iz ostalih zemalja	1.650	1,42
Doseljenici iz: nepoznato	13	0,01

Popis stanovništva, domaćinstava i stanova, 2011. u RS

4.14.2. Dnevne migracije

Tabela 33. Dnevne migracije prema tipu migranata, 2011.

	Pančevo	Udeo u ukupnom broju dnevnih migranata (%)
Dnevni migranti - ukupno	39.394	100
ukupno	13.966	35,45
u okviru iste opštine	6.830	17,34
u drugoj oblasti	377	0,96
Dnevni migranti koji obavljaju zanimanje	6.735	17,10
u stranoj državi	24	0,06
ukupno	5.731	14,55
u istoj oblasti-u okviru iste opštine	1.763	4,48
u istoj oblasti-u drugoj opštini	219	0,55
Dnevni migranti koji se školuju	3.739	9,49
u stranoj državi	10	0,02

Popis stanovništva, domaćinstava i stanova, 2011. u RS

5. STAMBENI RESURSI

5.1. Stambena statistika

Tabela 34. Stambena statistika, u 2012. godini

2012. godina	Broj završenih stanova	Broj završenih stanova-površina (m ²)	Broj nezavršenih stanova
Stanovi - ukupno	124	8.111	343
Privatna svojina	87	6.057	7
Izgrađeni stanovi na 1000 stanovnika			

Izvor: Republički zavod za statistiku, Opštine i regioni u RS 2013.

Prema podacima RZS-a o broju završenih stanova - u 2011. godini kada je broj istih bio 469, ukupne površine 31061 m², u 2012. godini je došlo do smanjena broja završenih stanova za 73,56%. Prosečna veličina izgrađenog stana u 2011. bila je 66,29m², a u 2012. 65,41m².

Tabela 35. Stambena statistika - poređenje

Stambena izgradnja, 2012.	Pančevo	Srbija
Broj stanova – ukupno	50.089	3.231.931
Površina stanova – ukupno (m ²)	3.699.335	230.518.414
Broj završenih stanova	124	15.223
Broj nezavršenih stanova	343	17.346
Ukupna površina završenih stanova (m ²)	8.111	945.145
Prosečna površina završenih stanova (m ²)	65,41	62,08
Broj izgrađenih stanova na 1000 stanovnika	1	2,1

Izvor: Republički zavod za statistiku, Opštine i regioni u RS 2013., baza podataka

Tabela 36. Uporedni pregled broja nastanjenih stanova po popisima

	1971	1981	1991	2002	2011
Broj nastanjenih stanova u Pančevu	30.966	39.155	41.888	44.952	42.072
broj stanova na 100 stanovnika	28,0	31,6	34,2	35,4	34,1
Pančevo porast broja stanova u odnosu na prethodnu godinu (%)	/	26,45	6,98	7,31	-6,41

Izvor: Republički zavod za statistiku, Opštine i regioni u RS 2013.

Tabela 37. Struktura nastanjenih stanova , popis 2011.

	Broj	Površina (m ²)	Udeo broja nastanjenih u ukupnom broju stanova u Pančevu (%)
Ukupan broj nastanjenih stanova	42.072	3.167.188	100
gradska naselja	32.237		76,62
ostalo	9.835		23,38

Izvor: Republički zavod za statistiku, baza podataka

Tabela 38. Struktura nastanjenih stanova prema broju domaćinstava i lica, popis 2011.

		Pančevo	Udeo u ukupnom broju stanova u opštini (%)
Nastanjeni stanovi -ukupno		42.072	100
Stanovi u kojima stanuje	1 domaćinstvo	41.314	98,20
	2 domaćinstva	695	1,65
	3 domaćinstva	63	0,15
	1 lice	8.787	20,89
	2	10.531	25,03
	3	8.593	20,42
	4	8.239	19,58
	5	3.331	7,92
	6	1.721	4,09
	7 i više lica	870	2,07

Izvor: Popis stanovništva, domaćinstava i stanova 2011. u Republici Srbiji

Tabela 39. Struktura nastanjenih stanova prema broju soba i domaćinstava, popis 2011.

	Pančevo	Površina stanova u m ²	Stanovi sa		
			1 domaćinstvo	2 domaćinstva	3 i više domaćinstava
Nastanjeni stanovi -ukupno	42.072	3.167.188	41.314	695	63
1 - sobni	812	22.954	805	6	1
2 - sobni	5.081	201.086	5.043	36	2
3 - sobni	16.219	973.584	16.022	186	11
4 - sobni	11.501	922.740	11.279	208	14
5 - sobni i veći	8.459	1.046.824	8.165	259	35

Izvor: Popis stanovništva, domaćinstava i stanova 2011. u Republici Srbiji

Tabela 40. Struktura nastanjenih stanova prema broju lica, popis 2011.

	Pančevo	Površina stanova u m ²	Stanovi sa:						
			1 licem	2	3	4	5	6	7 i više lica
Nastanjeni stanovi -ukupno	42.072	3.167.188	8.787	10.531	8.593	8.239	3.331	1.721	870
1 - sobni	812	22.954	420	202	88	62	18	11	11
2 - sobni	5.081	201.086	2.165	1.466	734	482	142	58	34
3 - sobni	16.219	973.584	3.900	4.747	3.492	2.751	838	357	134

4 - sobni	11.501	922.740	1.593	2.707	2.680	2.748	1.077	469	227
5 - sobni i veći	8.459	1.046.824	709	1.409	1.599	2.196	1.256	826	464

Izvor: Popis stanovništva, domaćinstava i stanova 2011. u Republici Srbiji

Tabela 41. Stanovi prema opremljenosti i instalacijama i osnovu korišćenja, 2011.

	Ukupno	Stanovi sa instalacijama (broj stanova)							gasovoda	Stanovi bez instalacija
		vodovoda			kanalizacije		el.energije	centralno/etažnog grejanja		
		vodovoda	seoski/mesni vodovod	hidrofor i sl.	javna	septička jama				
Stanovi – ukupno	50.089	47.379 (94,58%)	345	1.019	27.449 (54,80%)	21.244	49.822 (99,46%)	24.465 (48,84%)	7.211 (14,4%)	175
nastanjeni	42.072	41.069	264	441	24.010	17.765	42.056	21.376	6.643	16
nenastanjeni	6.497	5.644	61	270	3.329	2.644	6.316	2.841	515	147
koji se koriste povremeno	1.430	585	20	303	104	805	1.360	197	41	12
koji se koriste samo za obavljanje delatnosti	90	81	-	5	56	30	90	51	12	-

Izvor: Popis stanovništva, domaćinstava i stanova 2011. u Republici Srbiji

5.2. Stambena izgradnja

Tabela 42. Struktura stanova prema godini izgradnje

		Pančevo	Udeo u ukupnom broju stanova u Pančevu (%)
Stanovi - ukupno		50.089	100
Stanovi izgrađeni	do 1918. godine	3.647	7,28
	1919-1945	3.217	6,42
	1946-1960	3.873	7,73
	1961-1970	8.676	17,32
	1971-1980	11.106	22,17
	1981-1990	11.144	22,25
	1991-2000	3.918	7,82
	2001-2005	1.965	3,92
Stanovi izgrađeni		2.543	5,09
2006 i više			

Izvor: Republički zavod za statistiku, baza podataka

Tabela 43. Vrednost izvedenih građevinskih radova, stambena izgradnja, 2012.

	Pančevo (u 000 din.)	Udeo u vrednosti svih građevinskih radova (%)
Vrednost izvedenih građevinskih radova - ukupno	7.248.038	/
Stambena izgradnja - ukupno	290.149	100
Stambena izgradnja u privatnoj svojini	80.635	27,79
Stambena izgradnja u ostalim oblicima svojine	209.514	72,21

Izvor: Republički zavod za statistiku, Opštine i regionu u RS 2013.

Prema podacima iz baze podataka RZS-a, vrednost izvedenih građevinskih radova u 2011. godini je iznosila 6.055.177 dinara, što znači da je u 2012. godini vrednost tih radova porasla za manje od 20 %.

5.3. Cene na tržištu

44. Cene stanova na tržištu*, 2013.

Veličina stambene jedinice	Lokacija	Cena (din/m ²)*
Garsonjera	centar	
	periferija	
Jednosobni	centar	
	periferija	
Dvosobni	centar	
	periferija	
Trosobni	centar	
	periferija	
Preko tri sobe	centar	
	periferija	

*Cene izgradnje stanova variraju u zavisnosti od veličine objekta, godine izgradnje i dodatnih sadržaja.

Tabela 45. Cene stanova novogradnje u Pančevu, od 2011.

Pančevo	2011	2012	2013/II polugodište
Prosečna površina stanova (m ²)	63	57	61
Prosečna cena stana (din/m ²)*	88.807	88.985	87.805
Cena građevinskog zemljišta (din/m ²)	9.591	8.369	7.913
Cena građenja (din/m ²)	69.365	72.923	73.788
Ostali troškovi (din/m ²)	9.851	7.693	6.103

Izvor: Republički zavod za statistiku, baza podataka

Tabela 46. Cene stanova novogradnje – poređenje, II polugodište 2013.

	Pančevo (din)	Beogradski region (din)	Srbija (din)
Prosečna površina stanova (m ²)	61	59	54
Prosečna cena stana (din/m ²)*	87.805	166.497	127.884
Cena građevinskog zemljišta (din/m ²)	7.913	44.229	30.977
Cena građenja (din/m ²)	73.788	103.389	78.938
Ostali troškovi (din/m ²)	6.103	18.879	17.968

Izvor: Republički zavod za statistiku, baza podataka

6. PRIVREDA

Kada želimo da predstavimo privredu grada Pančeva treba istaći da je to grad sa veoma dugom tradicijom zanatstva i industrijskom proizvodnjom. Zanatsku proizvodnju polako zauzimaju mala i srednja preduzeća koja predstavljaju okosnicu razvoja.

Privreda južnog Banata spada u red najrazvijenijih u Srbiji, pre svega zbog svoje izvozne orijentacije. Poslovanje sa inostranim partnerima ovde je višedecenijska tradicija i zbog toga preduzeća sa ovog područja već godinama imaju suficit u spoljnotrgovinskom poslovanju. Bazna orijentacija ovdašnjeg uvoza zasnovana je na kupovini sirovina, mašina i opreme, dakle svega onog što služi za dalju proizvodnju i nove izvozne poslove. Najveći izvoznik je HIP-Petrohemija AD.

Grad Pančevo ima dugu *tradiciju privrede* i zanatstva koje se prvi put pominje pre više od 850 godina. Mnoge institucije biznisa imaju svoju dugu tradiciju, kao što su Udruženje zanatlija, osnovano 1887. godina, mada zanatstvo na ovim prostorima datira od 1795.godine. Najstarija pivara u ovom delu Evrope, osnovana još daleke 1722. godine. Krajem 19. veka izgrađena je, prva na ovim prostorima, fabrika za mokru preradu kukuruza, danas poznata kao *Skrobara*. Na samom početku 20. veka počela je da radi i fabrika pamučnog prediva. Pančevo je od 1905. godine i sajamski grad, a najpoznatiji guverner Narodne banke Srbije bio je Đorđe Vajfert iz Pančeva.

Drugi talas industrijalizacije Pančeva je period između dva svetska rata, kada su izgrađene fabrike za proizvodnju stakla, aviona, pamuka i nameštaja. Za Pančevo su posebno bile značajne Fabrika sijalica „Tesla” (1931), Fabrika ravnog stakla (1932) i Fabrika aviona „Utva” (1937).

Treći i najznačajniji talas razvoja industrije Pančeva (praćen zanemarenim tretmanom poljoprivrede) bio je zastupljen tokom šezdesetih i sedamdesetih godina prošlog veka, kada dolazi do izgradnje velikih industrijskih postrojenja (pre svega se misli na tri velike fabrike: „Rafineriju”, „Azotaru” i „Petrohemiju”) u tzv. južnoj industrijskoj zoni grada.

Takođe je došlo do značajne modernizacije postojećih fabrika kroz izgradnju dodatnih kapaciteta i/ili uvođenje novih tehnologija (slučaj kod staklare i pivare). Tokom osamdesetih godina napravljene su fabrike metalnog kompleksa i nekoliko postrojenja za preradu hrane.

Prvi veći udar industrija u Pančevu je doživela uvođenjem ekonomskog embarga početkom 90-ih godina prošlog veka kada su izvozno orijentisana preduzeća pretrpela velike štete, a najznačajnije je to što je izgubljen korak u razvoju, jer su se u to vreme u zemljama u okruženju, u procesu tranzicije sa značajnim učešćem stranog kapitala, razvijali slični proizvodni kapaciteti sa modernijom tehnologijom, te se po ukidanju embarga pored nedostatka obrtnog kapitala pojavio i nedostatak tržišta.

U periodu tranzicije, koja u Pančevu još nije završena, nestali su veliki privredni kolektivi pre svega u oblasti metalske, metaloprerađivačke industrije, prerade nemetala, tekstilne industrije, kože i obuće, drvne industrije. U toku tranzicije, na bazi industrijske tradicije u Pančevu, formiran je značajan broj preduzeća – privrednih društava u domenu srednjih, malih i mikro privrednih subjekata.

Industrija Pančeva bez obzira na sve teškoće kroz koje je prošla i dalje ima perspektivu razvoja pre svega zahvaljujući geo-strateškom položaju - blizini Beograda, mogućnostima Dunava kao glavne transferzale Evropske Unije, tradiciji proizvodnje i velikom broju kvalifikovanih radnika.

Stanje u privredi

Na osnovu kriterijuma utvrđenih Uredbom o nomenklaturi statističkih teritorijalnih jedinica, Južnobanatski upravni okrug je jedan od sedam oblasti nivoa NSTJ3 u regionu Vojvodine. Prema Uredbi o utvrđivanju jedinstvene liste razvijenosti regiona i jedinica lokalne samouprave za 2013. godinu, Pančevo pripada prvoj grupi od 23 lokalne samouprave čiji je stepen razvijenosti iznad republičkog proseka.

Na prostoru Grada (18% teritorije Južnog Banata) živi 42% ukupnog stanovništva, a radi blizu oko 51% zaposlenih u Okrugu. Zarade u Pančevu su iznad republičkog i pokrajinskog proseka, iznad proseka Okruga i oko 1,9 puta više nego u opštini Plandište.

U Pančevu se u periodu 2008-2012.godine broj nezaposlenih povećao za 1.338 lica. Nezaposlenost je ključni ekonomski i socijalni problem u svim područjima Republike. Najveće učešće u registrovanoj nezaposlenosti imaju mladi (od 25 do 29 godina), sa preko 13%. U proseku se na posao čeka od jedne do dve godine. Najviše nezaposlenih ima IV (30,9%) i I stepen stručne spreme (29,5%), a diplomci čine 6,7%.

Analiza privrednih kretanja u periodu 2008-2012. godine pokazuje da se broj aktivnih pravnih lica smanjio sa 2.988, koliko ih je bilo u 2008. na 1.621 u 2012.godini, a broj zaposlenih za deset hiljada u periodu od 4 godine.

Na teritoriji Južnog Banata Prema podacima Agencije za privredne registre, najveći broj preduzeća koncentrisan je u gradu Pančevu – oko 53%, dok je najmanji broj preduzeća u Plandištu – 2,7%. Najveći deo prihoda generišu preduzeća koja posluju u Pančevu (52% u 2010. godini, odnosno 47% u 2012. godini), dok je najniža vrednost ovog pokazatelja u Beloj Crkvi – oko 2% u 2010. godini.

Zarade su imale nominalan rast od 24%.

Pančevo danas odlikuje diverzifikovana privredna struktura, čiji su nosioci industrija i poljoprivreda. U ukupnoj strukturi privredne proizvodnje, odmah posle poljoprivrede, dominantnu ulogu ima hemijska industrija. Kada je reč o strukturi privrede treba naglasiti da postoji nekoliko veoma razvijenih grana. Pre svega to su poljoprivreda i prerađivačka industrija. Za to postoji i dobar osnov, plodne njive, a ukupna poljoprivredna površina u regionu je oko 63.731,2 ha, od čega su oranice i bašte 52.034 ha (popis poljoprivrede 2012.).

Jedna od najvećih srpskih fabrika HIP-Petrohemija AD u restrukturiranju, petrohemijska industrija, ostvaruje najviše deviznog priliva.

Trenutno na teritoriji grada Pančeva posluje oko 1700 preduzeća i oko 5.300 preduzetnika.

Najvažnije komponente ekonomskog razvoja u Pančevu su:

- Bazna hemijska industrija
- Prerađivačka hemijska industrija
- Prerada nafte i naftnih derivata
- Metalska i elektroindustrija
- Prehrambeno-prerađivačka industrija
- Prerada nemetalnih minerala
- Industrija kože, obuće i tekstila
- Industrija građevinskog materijala

Ekonomska kretanja

U najnovijem Izveštaju o konkurentnosti 2013 – 2014, kojim je obuhvaćeno 148 zemalja (četiri više nego u prethodnom izveštaju), Srbija zauzima 101. poziciju i sa BDP po stanovniku od 4.943 USD nalazi se na začelju grupe od 31 zemlje. Kako je svoj rang pogoršala za 6 pozicija, Srbija je u 2013. godini najnekonkurentnija zemlja na evropskom kontinentu.

Srbija beleži oscilirajuće kretanje na skali konkurentnosti, napredak do 2008. godine, a zatim razdoblje od 2009-2013. koje karakteriše kontinuirana inertnost u donošenju strateških programa i sprovođenju suštinskih reformi koje bi pokrenule privrednu aktivnost i zaustavile porast nezaposlenosti.

Realni rast BDP, u cenama prethodne godine, prema fleš proceni Republičkog zavoda za statistiku je u trećem kvartalu 2013. godine, u odnosu na isti period prethodne godine, iznosio 3,2%. U prethodna dva kvartala, BDP je beležio realan rast od 2,7% i 0,2%.

Potrošačke cene u septembru 2013. godine su ostale nepromenjene, međugodišnja inflacija je smanjena na 4,9%, vrativši se u granice dozvoljenog odstupanja od cilja. Najveći uticaj na pad međugodišnje inflacije imali su, osim visoke baze iz prethodne godine, sledeći faktori mere monetarne politike, pad cena primarnih poljoprivrednih proizvoda, niska agregatna tražnja i relativna stabilnost kursa dinara.

6.1. Privredna struktura po delatnostima

Tabela 47. Broj preduzeća po delatnostima i veličini, 2013.

	Broj preduzeća*				Udeo u ukupnom broju preduzeća istog sektora (%)			Udeo u ukupnom broju preduzeća (%)
	velika	srednja	mala	ukupno	velika	srednja	mala	
Preduzeća - ukupno	11	37	1.195	1.243	0,88	2,98	96,14	100
Poljoprivreda, lov, šumarstvo i ribarstvo	3	2	27	32	9,37	6,25	84,38	2,57
Rudarstvo	0	0	1	1	0	0	100	0,08
Prerađivačka industrija	6	13	229	248	2,42	5,24	92,34	19,95
Snabdevanje	0	0	5	5	0	0	100	0,40

el.energijom, gasom i parom i klimatizacija								
Snabdevanje vodom; upravljanje otpadnim vodama, kontrolisanja procesa upravljanja otpada i slične aktivnosti	0	3	11	14	0	21,43	78,57	1,13
Građevinarstvo	1	3	96	100	1	3	96	8,05
Trgovina na veliko i malo i popravka motornih vozila	1	13	520	534	0,19	2,43	97,38	42,96
Saobraćaj i skladištenje	0	3	59	62	0	4,84	95,16	4,99
Usluge smeštaja i ishrane	0	0	25	25	0	0	100	2,01
Informisanje i komunikacije	0	0	41	41	0	0	100	3,30
Finansijske delatnosti i delatnost osiguranja	0	0	5	5	0	0	100	0,40
Poslovanje nekretninama	0	0	2	2	0	0	100	0,16
Stručne, naučne, inovacione i tehničke delatnosti	0	0	122	122	0	0	100	9,81
Administrativne i pomoćne uslužne delatnosti	0	0	28	28	0	0	100	2,25
Državna uprava i obavezno socijalno osiguranje	0	0	0	0	0	0	0	0
Obrazovanje	0	0	11	11	0	0	100	0,88
Zdravstvena i socijalna zaštita	0	0	1	1	0	0	100	0,08
Umetnost, zabava i rekreacija	0	0	0	0	0	0	0,00	0
Ostale uslužne delatnosti	0	0	12	12	0	0	100	0,97

Izvor: Interna procena Odeljenja za LER, po podacima skinutim sa sajta APR-a

*Podaci se odnose samo na preduzeća koja su registrovana u Pančevu, na dan 31.12.2013. godine

Iz priloženog se može zaključiti da se u ukupnom broju preduzeća registrovanih na teritoriji grada Pančeva 96,14% odnosi na preduzeća koja su svrstana kao mala, 2,98% na srednja i 0,88% na velika preduzeća. Ako posmatramo ukupan broj preduzeća po delatnostima možemo zaključiti da je najveći broj registrovanih preduzeća u oblasti trgovine na veliko i malo i popravka motornih vozila (42,96%), prerađivačke industrije (19,95%) i građevinarstva (8,05%).

Tabela 48. Broj zaposlenih po sektorima delatnosti i veličini preduzeća, 2013.
(bez privatnih preduzetnika i zaposlenih kod njih)!

	Broj zaposlenih u preduzećima*				Udeo u ukupnom broju zaposlenih istog sektora (%)			Udeo u ukupnom broju zaposlenih (%)
	velika	srednja	mala	ukupno	velika	srednja	mala	
Zaposleni - ukupno	3.991	2.006	4.661	10.658	37,45	18,82	43,73	100
Poljoprivreda, lov, šumarstvo i ribarstvo	258	116	173	547	47,17	21,21	31,63	5,13
Rudarstvo	0	0	2	2	0	0	100	0,02
Prerađivačka industrija	3.487	1.174	1.252	5.913	58,97	19,85	21,17	55,48
Snabdevanje el.energijom, gasom i parom i klimatizacija	0	0	3	3	0	0	100	0,03
Snabdevanje vodom; upravljanje otpadnim vodama, kontrolisanja procesa upravljanja otpada i slične aktivnosti	0	28	89	117	0	23,93	76,07	1,10
Građevinarstvo	214	198	524	936	22,86	21,15	55,98	8,78
Trgovina na veliko i malo i popravka motornih vozila	32	297	1.344	1.673	1,91	17,75	80,33	15,70
Saobraćaj i skladištenje	0	193	220	413	0	46,73	53,27	3,88
Usluge smeštaja i ishrane	0	0	126	126	0	0	100	1,18
Informisanje i komunikacije	0	0	170	170	0	0	100	1,60
Finansijske delatnosti i delatnost osiguranja	0	0	3	3	0	0	100	0,03
Poslovanje nekretninama	0	0	3	3	0	0	100	0,03
Stručne, naučne, inovacione i tehničke delatnosti	0	0	468	468	0	0	100	4,39
Administrativne i pomoćne uslužne delatnosti	0	0	192	192	0	0	100	1,80
Državna uprava i obavezno socijalno osiguranje	0	0	0	0	0	0	0	0,00
Obrazovanje	0	0	39	39	0	0	100	0,37
Zdravstvena i socijalna zaštita	0	0	12	12	0	0	100	0,11
Umetnost, zabava i rekreacija	0	0	0	0	0	0	0	0,00
Ostale uslužne delatnosti	0	0	41	41	0	0	100	0,37

Izvor: Interna procena Odeljenja za LER, po podacima o zaposlenim na teritoriji grada Pančeva

* Podaci se odnose samo na zaposlene koja su registrovana u Pančevu, na dan 31.12.2013. god

Iz priloženog se može zaključiti da je najveći broj zaposlenih u sektoru trgovine na veliko i malo i popravke motornih vozila (42,96%), prerađivačkoj industriji (19,95%) i građevinarstvu (8,05%).

Tabela 49. Struktura aktivnog stanovništva koje obavlja zanimanje po delatnostima, prosek 2012.

	Pančevo	Udeo u ukupnom broju aktivnog stanovništva (%)
Aktivno stanovništvo - ukupno	21.473	100
Poljoprivreda, lov, šumarstvo i ribarstvo	715	3,33
Rudarstvo	86	0,40
Prerađivačka industrija	7.092	33,03
Snabdevanje el.energijom, gasom i parom i klimatizacija	383	1,78
Snabdevanje vodom; upravljanje otpadnim vodama, kontrolisanja procesa upravljanja otpada i slične aktivnosti	777	3,62
Građevinarstvo	1.109	5,16
Trgovina na veliko i malo i popravka motornih vozila	1.995	9,29
Saobraćaj i skladištenje	1.407	6,55
Usluge smeštaja i ishrane	78	0,36
Informisanje i komunikacije	456	2,12
Finansijske delatnosti i delatnost osiguranja	431	2,01
Poslovanje nekretninama	1	0,00
Stručne, naučne, inovacione i tehničke delatnosti	456	2,12
Administrativne i pomoćne uslužne delatnosti	543	2,53
Državna uprava i obavezno socijalno osiguranje	1.102	5,13
Obrazovanje	1.939	9,03
Zdravstvena i socijalna zaštita	2.589	12,06
Umetnost, zabava i rekreacija	223	1,04
Ostale uslužne delatnosti	91	0,42

Izvor: Republički zavod za statistiku, Opštine i regioni u RS, 2013.

6.2. Preduzeća u restrukturiranju

Tabela 50. Preduzeća u restrukturiranju, krajem 2013. godine

R.br.	Naziv preduzeća u restrukturiranju	Mesto	Delatnost	Pravni status	Broj zaposlenih (sa stanjem 03.03.2014.god.)
1	„VOJVODINA - u restrukturiranju“	Starčevo	Gajenje ostalih jednogodišnjih i dvogodišnjih biljaka	društveno preduzeće	65
2	„DOLOVO - u restrukturiranju“	Dolovo	Gajenje ostalih jednogodišnjih i dvogodišnjih biljaka	akcionarsko društvo	39
3	„OMOLJICA - u restrukturiranju“	Omoljica	Gajenje žita (osim pirinča), leguminoza i uljarica	akcionarsko društvo	33
4	„SEME TAMIŠ - u restrukturiranju“	Pančevo	Uslužne delatnosti u gajenju useva i zasada	akcionarsko društvo	33
5	„HIP PETROHEMIJA – u restrukturiranju“	Pančevo	Proizvodnja plastičnih masa u primarnim oblicima	akcionarsko društvo	1780
6	„INDUSTRIJA STAKLA – u restrukturiranju“	Pančevo	Oblikovanje i obrada ravnog stakla	društveno preduzeće	198
7	„DOO UTVA AVIO INDUSTRIJA – u restrukturiranju“	Pančevo	Proizvodnja vazdušnih i svemirskih letelica i odgovarajuće opreme	društvo sa ograničenom odgovornošću	269
UKUPNO:					2417

Izvor: Agencija za privatizaciju

6.3. Preduzeća u stečajnom postupku

Tabela 51. Preduzeća u stečajnom postupku, krajem 2013. godine

R.br	Naziv preduzeća u stečaju	Delatnost	Datum pokretanja stečajnog postupka	Broj zaposlenih (sa stanjem 03.03.2014.god.)
1	Društveno preduzeće za trgovinu na veliko i malo "TRGOPRODUKT"	Ostala trgovina na malo u nespecijalizovanim prodavnicama	11.06. 2010.	213
2	Društveno preduzeće za izgradnju vodovoda i kanalizacije VODOVOD - OPERATIVA	zgradnja stambenih i nestambenih zgrada	11.11.2011.	
3	HIP DRUŠTVENA ISHRANA - u stečaju	Ostale usluge pripremanja i posluživanja hrane	06.07.2010.	
4	Društveno transportno preduzeće "AUTOPREVOZ"	Drumski prevoz tereta	23.05. 2007.	15
5	Društveno preduzeće za proizvodnju UTVA-STIN	Proizvodnja metalnih konstrukcija i delova konstrukcija	28.09. 2011.	4
6	Preduzeće u društvenoj svojini za preradu voća i povrća "TAMIŠ HLADNJAČA"	Ostala prerada i konzervisanje voća i povrća	08.05. 2012.	49
7	Društveno preduzeće za pretovar i uskladištenje robe "TRANSPORTPANČEVO" sa p.o.	Manipulacija teretom	09.07.2007.	14
8	Društveno preduzeće "UTVA ALUMINIJUM"	Proizvodnja metalnih konstrukcija i delova konstrukcija	11.01. 2008.	45
9	DOO "TERMOMONT" sa P.O u stečaju	Ostali instalacioni radovi u građevinarstvu	27.12. 2011.	23
10	Preduzeće u društvenoj svojini za ugostiteljstvo "UTVA - RADNIK"	Ostale usluge pripremanja i posluživanja hrane	12.03.2010.	45
11	SLOBODA DUP	Usluge pripremanja i osluživanja pića	16.09.2009.	228
12	TAMIŠ MEHANIZACIJA	Trgovina automobilima i lakim motornim vozilima	25.08.2010.	34
13	Akcionarsko društvo za inženjering "PANPROJEKT"	Konsultantske aktivnosti u vezi s poslovanjem i ostalim upravljanjem	07.09. 2009.	60
14	"HIP RAZVOJ I INŽENJERING" u stečaju	Konsultantske aktivnosti u vezi s poslovanjem i ostalim upravljanjem	26.05.2011.	22
15	Fudbalski Klub Dinamo	Delatnosti strukovnih udruženja	06.07.2010.	
16	JABUKA DPP U STEČAJU	Gajenje žita (osim pirinča), leguminoza i uljarice		68
17	BUDUĆNOST - BANATSKO NOVO SELO	Gajenje žita (osim pirinča), leguminoza i uljarice		31
18	Akcionarsko društvo	Proizvodnja obuće	23.05. 2007.	286

	industrija obuće "PANČEVO"			
19	"MINEL PREHRAMBENA OPREMA"	Proizvodnja mašina za industriju hrane, pića i duvana	23.06. 2010.	66
20	STEČAJNA MASA - AD KLUPKO iz Pančeva	Razrada građevinskih projekata	08.05. 2002.	
UKUPNO:				1203

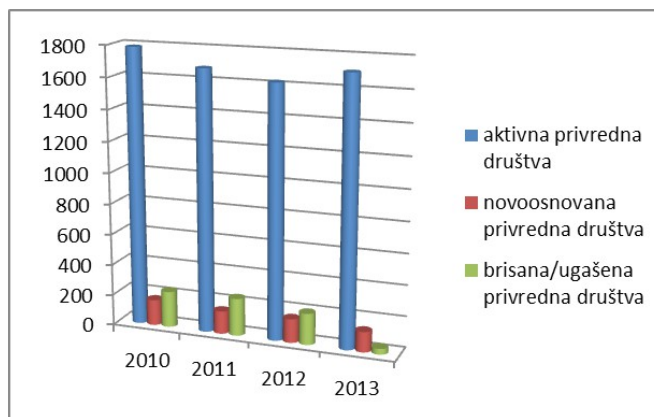
Izvor: Agencija za privatizaciju

6.4. Analiza privrednih društava

Tabela 52. Struktura privrednih društava, po godinama

	2010	2011	2012	2013
aktivna	1.787	1.680	1.621	1.707
novosnovana	167	148	155	132
brisana/ugašena	234	243	203	37

Izvor: Agencija za privredne registre, Mapa registra, Registar privrednih društava

U privredi Južnog Banata izražena je koncentracija privredne aktivnosti u Pančevu u kome posluje oko 52% privrednih društava u Južnom Banatu i u njima je zaposleno 51% ukupno zaposlenih u Južnom Banatu.

Privredna društva koja posluju u Pančevu generišu 52% poslovnih prihoda u 2010. i 2011. godini, dok je u 2012. godini ovo učešće smanjeno na 47% poslovnih prihoda privrednih društava Južnog Banata.

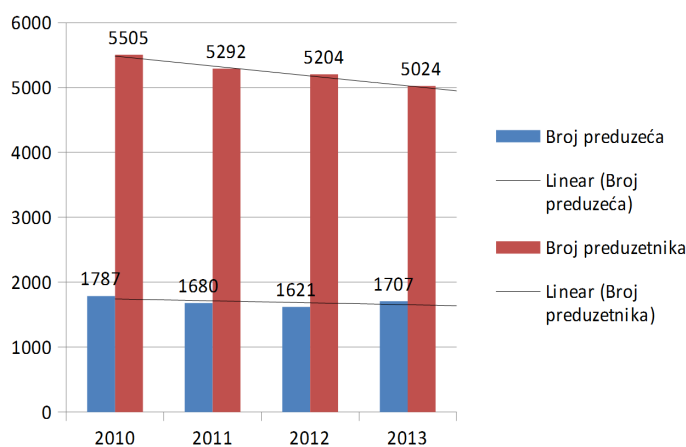
Nesiguran poslovni ambijent uslovio je usporeno osnivanje novih privrednih društava, pa je broj novoosnovanih privrednih društava u 2013. godini, u poređenju sa 2010. godinom, manji za oko 20%.

Tabela 53. Finansijske performanse privrednih društava, po godinama

	2010	2011	2012
Broj privrednih društava-PANČEVO	1.470	1.422	1.403
Broj zaposlenih	13.945	12.631	12.647
Poslovni prihodi	98.039.240	115.184.932	104.722.995
Neto dobitak	3.139.290	3.648.873	3.959.001
Broj priv.društava sa neto dobitkom	842	852	900
Neto gubitak	13.328.414	27.021.510	14.303.799
Broj priv.društava sa neto gubitkom	546	485	424
Ukupna sredstva	133.333.416	157.329.101	180.602.514
Kapital	33.842.665	33.947.881	36.437.509
Kumulirani gubitak	52.717.932	80.722.649	94.341.736

Broj priv.društava sa gubitkom do visine kapitala	650	587	521
Broj priv.društava sa gubitkom iznad visine kapitala	420	413	378

Izvor: Agencija za privredne registre, Registar finansijskih izveštaja, stanje 31.12.2012.

Kretanje broja privrednih društava po godinama – 2010 (1), 2011 (2), 2012 (3) i 2013 (4)

Tabela 54. Nelikvidnost privrednih društava- broj prema danima nelikvidnosti

	2010	2011	2012	2013
do 30 dana	127	127	95	103
od 31-60 dana	24	36	32	27
61-180	75	145	56	63
preko 180 dana	488	379	398	388

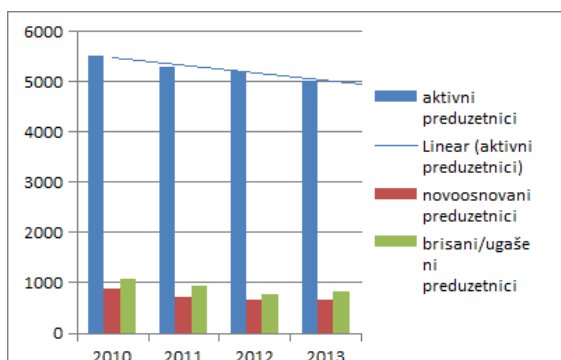
Komentar: Može se zaključiti da je u periodu 2010-2013 godine najveći broj privrednih društava u skali nelikvidnosti preko 180 dana.

6.5. Analiza preduzetnika

Tabela 55. Struktura preduzetnika, po godinama

1. Broj preduzetnika	2010	2011	2012	2013
aktivna	5.505	5.292	5.204	5.024
novooosnovana	864	706	661	643
brisana/ugašena	1.066	918	755	821

Izvor: Agencija za privredne registre, Mapa registra, Registar preduzetnika

Na teritoriji grada Pančeva poslovao je najveći broj aktivnih preduzetnika – oko 54%. Od ukupnog broja preduzetnika koji su predali finansijske izveštaje oko 60% je poslovao na teritoriji grada Pančeva i zapošljavali su 58% od ukupnog broja zaposlenih kod njih u 2011. i 2012.godini, dok je u 2010.godini taj procenat nešto veći – 61,7%. Poslovni prihodi su povećani u odnosu na 2010.godinu, i to za 21,5%.

Tabela 56. Finansijske performanse preduzetnika, po godinama

	2010	2011	2012
Broj preduzetnika* – Pančevo, po godinama	305	285	263
Broj zaposlenih	686	614	561
Poslovni prihodi	3.747.208	4.005.525	3.787.087
Neto dobitak	85.763	81.885	118.055
Broj priv.društava sa neto dobitkom	230	217	204
Neto gubitak	35.483	32.360	31.082
Broj priv.društava sa neto gubitkom	66	60	50
Ukupna sredstva	2.114.712	1.953.218	1.773.663
Kapital	521.613	482.967	536.074
Kumulirani gubitak	102.555	109.943	85.480
Broj priv.društava sa gubitkom do visine kapitala	60	57	55
Broj priv.društava sa gubitkom iznad visine kapitala	70	66	60

Izvor: Agencija za privredne registre, Registar finansijskih izveštaja, stanje 31.12.2012.

*Preduzetnici koji su obveznici podnošenja finansijskih izveštaja u određenoj godini njihov broj je znatno manji od ukupnog broja registrovanih (aktivnih) preduzetnika.

Tabela 57. Nelikvidnost preduzetnika - broj prema danima nelikvidnosti

	2010	2011	2012	2013
do 30 dana	301	236	221	547
od 31-60 dana	72	88	76	63
61-180	168	278	145	187
preko 180 dana	1.173	1.740	2.208	1.410

Komentar: Može se zaključiti da je u periodu 2010-2013 godine najveći broj preduzetnika u skali nelikvidnosti preko 180 dana.

6.6 Kreditna zaduženost

Zaduženost privrede - Struktura kredita

Sektor A: Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo

Sektor B: Rudarstvo

Sektor C: **Prerađivačka industrija**

Sektor D: Snabdevanje el.energijom, gasom i parom i klimatizacija

Sektor E: Snabdevanje vodom, upravljanje otpadnim vodama, kontrolisanje procesa upravljanja otpada i slične aktivnosti

Sektor F: Građevinarstvo

Sektor G: Trgovina na veliko i malo i popravka motornih vozila

Sektor H: Saobraćaj i skladištenje

Sektor I: Usluge smeštaja i ishrane

Sektor J: Informisanje i komunikacije

Sektor K: Finansijske delatnosti i delatnost osiguranja

Sektor L: Poslovanje nekretninama

Sektor M: Stručne, naučne, inovacione i tehničke delatnosti

Sektor N: Administrativne i pomoćne uslužne delatnosti

Sektor O: Državna uprava i obavezno socijalno osiguranje

Sektor P: Obrazovanje

Sektor Q: Zdravstvena i socijalna zaštita

Sektor R: Umetnost, zabava i rekreacija

Sektor S: Ostale uslužne delatnosti

Sektor T: Delatnost domaćinstva kao poslodavca; delatnost domaćinstava koja proizvode robu i usluge za sopstvene potrebe

Sektor U: Delatnost eksteritorijalnih organizacija i tela

6.7. Ostvareni podsticaji u Pančevu

Ostvareni podsticaji regionalnog razvoja prema namenama, vrsti korisnika, realizatorima i vrsti finansijskog podsticaja i teritorijalnom usmeravanju - u Pančevu

Pančevo – stepen razvijenosti I grupa (iznad republičkog proseka)

Tabela 58. Ukupni podsticaji regionalnog razvoja prema namenama – po godinama

Namena podsticaja - ulaganja	2010	2011	2012	2013
Podsticanje zapošljavanja	144.166	172.056	123.871	60.339
Kadrovske i ljudske resurse	160	60	-	-
Podsticanje izvoza	305.970	205.943	296.298	173.123
Podsticanje proizvodnje	353.682	218.231	440.338	226.672
Podsticanje poljoprivrede	324.092	309.821	521.012	338.659

Prostorno planiranje i visokogradnju	10.025	2.000	2.194	-
Zaštitu životne sredine	109.242	86.264	88.854	-
Saobraćajnu infrastrukturu	4.077	-	188.228	1.226.800
Komunalnu infrastrukturu	87.332	42.237	11.630	26.639
Infrastrukturu-drugo	3.837	171.273	1.355	38.681
Zdravstvo	12.463	58.281	-	-
Obrazovanje, nauku, kulturu i sport	929	4.021	25.172	8.971
Druge namene	1.175	56.060	130	267
UKUPNO:	1.357.150	1.326.246	1.699.082	2.100.151

Izvor podataka: Agencija za privredne registre

Iz priloženog se može videti da je u 2013. godini najviše podsticaja prema namenama raspodeljeno na podsticanje u saobraćajnu infrastrukturu (58,41%) i podsticanje poljoprivrede (16,12%).

Tabela 59. Ukupni podsticaji regionalnog razvoja prema vrsti korisnika – po godinama

Vrsta korisnika	2010		2011		2012		2013	
	broj	iznos	broj	iznos	broj	iznos	broj	iznos
Veliko privredno društvo	11	391.130	47	294.254	59	670.153	7	1.302.512
Malo i srednje	113	433.777	98	357.403	31	239.298	48	365.129
Preduzetnik	176	62.741	209	39.183	98	14.642	60	8.560
Polj.gazdinstva	3.161	321.192	2.282	304.321	10.303	520.037	5.269	338.659
Poslovni inkubator	-	-	1	229	5	1.446	-	-
Udruženje	5	371	12	1.981	12	4.363	2	296
Drugo pravno lice	-	-	9	3.628			-	-
Fizičko lice	15	9.037	2	5.500	1	975	-	-
Institucija iz oblasti obrazovanja i nauke	-	-	11	2.070	17	3.575	17	1.937
Institucija iz oblasti kulture	-	-	8	3.477	5	2.882	4	2.091
Institucija iz oblasti zdravstva	5	13.448	13	15.724	10	9.314	9	4.310
Organ državne uprave	-	-	1	502	1	814	5	1.340
Druge institucije	-	-	1	5.045	-	-	-	-
Jedinica lokalne samouprave	5	118.663	9	290.840	4	228.579	3	74.291
Ostali korisnici	-	6620	-	2.089	-	3.002	-	1.026
UKUPNO:	3.491	1.357.150	2.703	1.326.246	10.546	1.699.082	5.424	2.100.151

Izvor podataka: Agencija za privredne registre

Iz priloženog se može videti da je u 2013. godini najviše podsticaja prema vrsti korisnika sredstava raspodeljeno na velika privredna društva (62,02%), mala privredna društva (17,39%) i poljoprivredna gazdinstva (16,12%).

Tabela 60. Ukupni podsticaji regionalnog razvoja prema realizatorima – po godinama

Realizatori podsticaja	2010		2011		2012		2013	
	broj	iznos	broj	iznos	broj	iznos	broj	iznos
Ministarstvo Finansija	8	321.192	9	304.321	19	520.037	15	338.659
Ministarstvo saobraćaja	-	-	-	-	-	-	1	1.226.800
Min.prirodnih resursa,rudarstva, i prostornog plan.	5	4.772	3	6.926	1	900	-	-
Min.energetike,razvoja i zaš.živ.sr.	5	104.470	5	79.338	2	87.954	-	-
Min. rada,zapošljavanja i socijalne politike	13	3.216	10	65.566	4	2.684	3	2.845

Fond za razvoj RS	64	319.967	46	382.169	12	441.340	22	263.843
Nacionalna Služba zapoš.	373	131.225	520	161.492	285	108.787	170	57.494
SIEPA	-	-	5	682	7	13.231	3	767
Nac. agencija za reg.razvoj	5	844	5	910	9	1.468	3	1.777
Agencija za osiguranje i finansiranje izvoza	4	266.320	4	205.261	4	294.483	1	172.355
Fond za razvoj AP Vojvodine	23	86.481	4	7.735	1	975	-	-
Fond za kapitalna ulaganja APV	9	118.663	7	111.846	6	227.224	2	35.610
UKUPNO:	509	1.357.150	618	1.326.246	350	1.699.082	220	2.100.151

Izvor podataka: Agencija za privredne registre

Iz priloženog se može videti da je u 2013. godini najviše podsticaja prema realizatorima podsticaja raspodeljeno preko Ministarstva saobraćaja (58,41%), Ministarstva finansija (16,13%) i Fonda za razvoj RS (12,56%).

Tabela 61. Ukupni podsticaji regionalnog razvoja prema vrsti finansijskog podsticaja i teritorijalnom usmeravanju – po godinama

	2010	2011	2012	2013
Kredit	636.562	502.717	736.798	436.199
Subvencija	53.700	106.300	-	-
Bespovratna subvencija	20.844	57.477	166.839	1.432.394
Subvencionisana kamata	4.557	6.535	13.150	6.907
Premija	-	-	193.326	4.089
Regres	243.294	210.887	181.526	125.153
Povraćaj sredstava	57.887	74.163	59.117	2.306
Finansijaka podrška za privlačenje investicija	-	-	11.416	-
Bespovratna finansijska podrška-drugo	339.129	312.137	336.911	93.104
Bespovratna druga sredstva	1.175	56.060	-	-
UKUPNO:	1.357.150	1.326.246	1.699.082	2.100.151

Iz priloženog se može videti da je u 2013. godini najviše podsticaja prema vrsti finansijskog podsticaja za grad Pančevo u 2013. godini usmereno preko bespovratnih subvencija (68,2%).

Tabela 62. Ukupni podsticaji regionalnog razvoja prema nivou teritorijalnog usmeravanja – po godinama

	2010	2011	2012	2013
Opštine-podsticaji usmereni na nivo opštine	1.357.150	1.326.246	1.699.082	2.100.151
UKUPNO:				

Ukupni podsticaji regionalnog razvoja prema nivou teritorijalnog usmeravanja ima trend rasta.

6.8. Industrija

Pančevo je jedan od najvažnijih industrijskih centara u Vojvodini i Srbiji.

Industrijska struktura u Pančevu je izuzetno diversifikovana, a nosioci razvoja industrije Pančeva su Rafinerija nafte Pančevo, Azotara, Petrohemija, fabrike za proizvodnju metalnih profila, stočne hrane, isl. Neka preduzeća (poput Petrohemije) su u krugu najznačajnijih srpskih izvoznika.

Trend kod lokalnih uspešnih kompanija je sve veće ulaganje u novu tehnologiju i borba za sticanje važnih standarda kvaliteta neophodnih za izlazak na strana tržišta.

Prehrambeno-prerađivačka industrija

Prehrambeno-prerađivačka industrija zasnovana je na kvalitetnim poljoprivrednim proizvodima iz okruženja. U Južnom Banatu izgrađeni su prehrambeno-prerađivački kapaciteti adekvatni proizvedenim količinama roba. Ravnomerno su raspoređeni na području, tako da je transportni trošak sveden na najmanju moguću meru. Sve proizvedene robe, osim uljarica, se ovde prerađuju a blizina potrošačkog centra Beograda znatno snižava troškove realizacije finalnih proizvoda.

Od prehrambeno-prerađivačke industrije, zastupljene su :

- **žito-mlinska industrija**, koja se bavi skladištenjem, mlevenjem i ljuštenjem žitarica, kao i proizvodnjom hleba i peciva. Na regionu postoje snažni prerađivački kapaciteti. Postojeće žito-mlinske organizacije mogu da smeste i prerade preko 300.000 tona pšenice, a samo u opštini Pančevo najveći prerađivač može godišnje samleti 100.000 tona pšenice. Semenski centar godišnje može da doradi preko 2.000 vagona raznoga semena, a tržišne viškove izvozi.
- **Prerada voća i povrća**, je zastupljena na teritorijama opština Bele Crkve, Plandišta, Vršca i Pančeva. Ukupni kapaciteti hladnjača su oko 30.000 t smrznutog voća i povrća.
- **Prerada mleka**, je veoma značajna na Regionu, a sve mlekare su u privatnom vlasništvu. Najveće mlekare su u Pančevu (Mlekara AD Pančevo) i Vršcu, i one mogu preraditi preko 50 miliona litara mleka.
- **Prerada mesa** u klaničnim industrijama, prerađuje živinsko, svinjsko i goveđe meso, u svim opštinama Južnog Banata. Najveći klanični kapaciteti od oko 70.000 t primarne obrade i prerađevina od mesa se nalaze u opštinama Pančevo, Alibunaru i Plandištu. Industrija mesa „Matijević“ Pančevo, Klanica i prerada mesa „Burjan“ Pančevo, mesara „Cicvarić“ Pančevo.
- **Proizvodnja skroba i skrobnih derivata** se obavlja u najstarijoj fabrici na Balkanu i to mokrom preradom kukuruza. Smeštena u Južnom Banatu, nadomak Pančeva – AD Industrija skroba „Jabuka“ Pančevo (www.skrobara.co.rs), usred bogatih kukuruznih polja, ova fabrika bavi se proizvodnjom kukuruznog skroba – jednog od najznačajnijih poljoprivredno - industrijskih proizvoda. Na ekonomičniji način iz kukuruznog zrna, postupkom tzv. mokrog mlevenja izdvoji glavni sastojak – skrob i skrobni zaslađivači, kao i ostali nus proizvodi – gluten, mekinja i klica. Kapaciteti prerade su 200 t kukuruza dnevno.
- **Proizvodnja stočne hrane** je veoma značajna, a proizvodnja u fabrikama može dostići nivo od preko 100.000 tona raznih koncentrata. Na tržištu su prisutni čuveni koncentрати fabrike stočne hrane sa našeg Regiona. Fabrika stočne hrane “FSH Jabuka” AD (www.fsh-jabuka.rs).

6.9. Poljoprivreda

Najposećenije poljoprivredne manifestacije su sledeće: Dolovačka Štrudlijada-Dolovo, Slaninijada-Kačarevo, Paprikijada-Banatski Brestovac, Vinarijada-Dolovo, Žetelački dani-Vojlovica, Glogonjska jesen-Glogonj, Smotra slavskih kolača-Starčevo, Manifestacija meda i pčelinjih proizvoda-Pančevo.

Tabela 63. Radna snaga prema tipu proizvodnje, popis 2012.

	Ukupno	Nerazvrstano	Različiti stalni usevi kombinovano	Specijalizovana za proizvodnju mleka	Specijalizovana za goveda-uzgoj i tov	Uzgoj goveda za mleko i tov kombinovano	Različite kombinacije svinja i živine
Ukupno	12.557	20	14	59	5	10	556
Nosioci gazdinstava	6.136	8	5	25	3	5	289
Članovi gazdinstava	5.925	1	7	30	2	5	267
Porodična gazdinstva-stalno zaposleni	26	0	2	0	0	0	0
Pravna lica i preduzetnici-stalno zaposleni	40	11		4			

Tabela 64. Vrste angažovane radne snage prema veličini korišćenog poljoprivrednog zemljišta, 2012.

Veličina korišćenog zemljišta	Pančevo - broj angažovane snage (broj lica)	Učešće angažovane snage u ukupnom broju (%)
< 5ha	2.460	19,59
5ha < 1ha	1.884	15,00
1ha < 2ha	1.871	14,90
2ha < 5ha	2.358	18,78
5ha <10ha	1.451	11,56
10ha <20ha	1.049	8,35
20ha <30ha	332	2,64
30ha < 50ha	366	2,91
50ha < 100ha	384	3,06
100ha >	402	3,20
Ukupno angažovane snage	12577	100

Izvor: Republički zavod za statistiku, Opštine i regioni u RS, 2013.

Navodnjavanje korišćenog poljoprivrednog zemljišta: 1384 poljoprivrednih gazdinstava na 5263,71 hektara; 1679 poljoprivrednih gazdinstava je na površini od 8397,63 hektara pod pšenicom i krupnikom.

Tabela 65. Opšti podaci o poljoprivrednim gazdinstvima, popis poljoprivrede 2012.

	Pančevo	Udeo u ukupnoj polj. površini (%)
Broj gazdinstava	6.344	/
Korišćeno polj.zemljište	53.187	100
Oranice i bašte	52.034	97,83
voćnjaci	477	0,90
vinogradi	41	0,08
livade i pašnjaci	330	0,62
goveda	5.504	/
svinje	42.917	/
ovce	4.774	/
živina	340.195	/
traktori	4.140	/
Godišnja radna jedinica	4.571	/

Tabela 66. Proizvodnja pojedinih ratarskih kultura, industrijskog, povrtnog i krmnog bilja, 2012.

	Ukupan prinos u Pančevu (t)	Ukupan prinos u Srbiji (t)	Udeo u ukupnom prinosu Srbije (%)
Pšenica	29.371	1.910.914	1,54
Kukuruz	146.894	3.532.602	4,16
Šećerna repa	41.493	2.328.325	1,78
Suncokret	20.450	366.020	5,59
Pasulj	461	26.849	1,72
Krompir	6.735	577.966	1,17
Detelina	772	375.742	0,21
Lucerka	8.782	734.861	1,20
Livade	524	857.820	0,06
Pašnjaci	173	342.002	0,05

Izvor: Republički zavod za statistiku, Opštine i regioni u RS, 2013.

Tabela 67. Proizvodnja voća i grožđa, 2012.

	Broj rodni stabala	Ukupan prinos u Pančevu (t)	Ukupan prinos u Srbiji (t)	Udeo u ukupnom prinosu Srbije (%)
Jabuka	212.107	2.772	178.713	1,55
Šljiva	35.344	966	391.485	0,25
Vinogradi	364	759	263.419	0,29

Izvor: Republički zavod za statistiku, Opštine i regioni u RS, 2013.

Tabela 68. Prodaja i otkup izabranih proizvoda poljoprivrede, šumarstva i ribarstva, 2012.

	Pančevo	Okrug	Srbija	Udeo u ukupnom prometu u okrugu (%)	Udeo u ukupnom prometu u Srbiji (%)
Pšenica (t)	22.326	72.776	981.315	30,68	2,28
Kukuruz (t)	32.597	153.964	1.139.189	21,17	2,86
Svinje (t)	3.293	3.421	84.798	96,26	3,88
Goveda (t)	399	637	31.104	62,64	1,28
Jaja (1000 kom.)	22	22	149.800	100	0,01
Mleko (000 l)	12.780	29.216	711.927	43,74	1,80
Pasulj (t)	0	0	5	0	0
Krompir (t)	0	31	20.509	0	0
Jabuke (t)	0	6912	59.126	0	0
Šljive (t)	0	0	12.287	0	0
Grožđe (t)	0	489	2.509	0	0

Izvor: Republički zavod za statistiku, Opštine i regioni u RS, 2013.

6.10. Šumarstvo

Tabela 69. Pošumljene površine i posečena drvena masa, 2012.

	Pančevo	Srbija	Udeo u Srbiji (%)
Ukupna površina opštine (ha)	756	88.502	0,85
Obrasla šumska površina (ha)	3.158,30	1.962.335	0,16
Pošumljeno u šumi (ha)	lišćarima	0	989
	četinarima	0	424
Pošumljeno van šume (ha)	lišćarima	0	277
	četinarima	0	445
Posečena drvena masa – ukupno (m ²)	lišćara	39.153,00	2.344.536
	četinara	0	291.288
Posečena drvena masa – tehničko drvo (%)	lišćara	68,00	31
	četinara	0	75

Izvor: Republički zavod za statistiku, Opštine i regioni u RS, 2013.

6.11. Ukupan obim proizvodnje

U periodu januar – septembar 2013. godine, na području Južnog Banata, evidentiran je rast industrijske proizvodnje od 40,1% u odnosu na januar-septembar 2012. godine.

Posmatrano po sektorima industrije:

- Rudarstvo +30,8% (eksploatacija uglja +97,4%, eksploatacija sirove nafte i prirodnog gasa +11,5%)
- Prerađivačka industrija +40,2%.

U okviru sektora Prerađivačke industrije, rast proizvodnje u periodu I-IX 2013. godine, u odnosu na isti period prethodne godine, ostvaren je u sledećim oblastima:

- Proizvodnja pića + 49,7%
- Proizvodnja kože i predmeta od kože + 33,0%
- Štampanje i umnožavanje audio i video zapisa + 143,1%
- Proizvodnja koksa i derivata nafte + 85,3%

- Proizvodnja hemikalija i hemijskih proizvoda+ 94,8%
- Proizvodnja osnovnih farmac.proizvoda i preparata+ 34,4%
- Proizvodnja proizvoda od gume i plastike+ 13,7%
- Proizvodnja proizvoda od nemetalnih minerala + 4,3%
- Proizvodnja osnovnih metala + 19.5%
- Popravka i montaža mašina i opreme + 26,3%

6.12. Preduzeća prema broju zaposlenih

Tabela 70. Veličina preduzeća prema broju zaposlenih, 2012.

Broj zaposlenih	Broj preduzeća*	Udeo u ukupnom broju preduzeća u Pančevu (%)
0 (samozaposleni)	265	21,30
1-10 zaposlenih	823	66,16
10-50 zaposlenih	125	10,05
50-100 zaposlenih	17	1,37
100-250 zaposlenih	10	0,80
250-500 zaposlenih	1	0,08
500-1000 zaposlenih	1	0,08
1000-5000 zaposlenih	2	0,16
preko 5000 zaposlenih	0	0
Ukupno:	1.244	100

*Procena prema aktuelnim podacima Sekretarijata za privredu i ekonomski razvoj Gradske uprave grada Pančeva

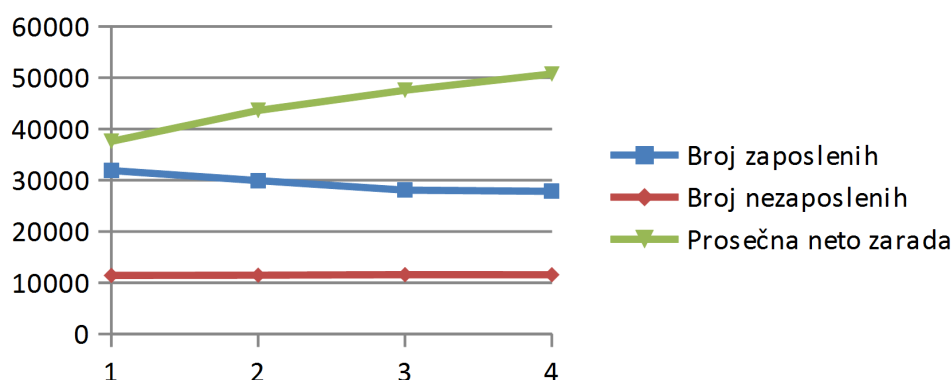
6.13. Makroekonomski pokazatelji

Tabela 71. Osnovni ekonomski pokazatelji u Pančevu (godišnji prosek)

	2010	2011	2012	2013
Broj zaposlenih	31891	29931	28069	27837
Broj nezaposlenih	11431	11480	11577	11560
Prosečna neto zarada po zaposlenom	37592	43621	47558	50754
Stopa zaposlenosti				
Stopa nezaposlenosti				

Vrednost investicija po glavi stanovnika u Južnobanatskom okrugu iznosi 2.410 EUR.

Kretanje i uporedni pregled broja zaposlenih, broja nezaposlenih i prosečne zarade u Pančevu, u poslednje tri godine

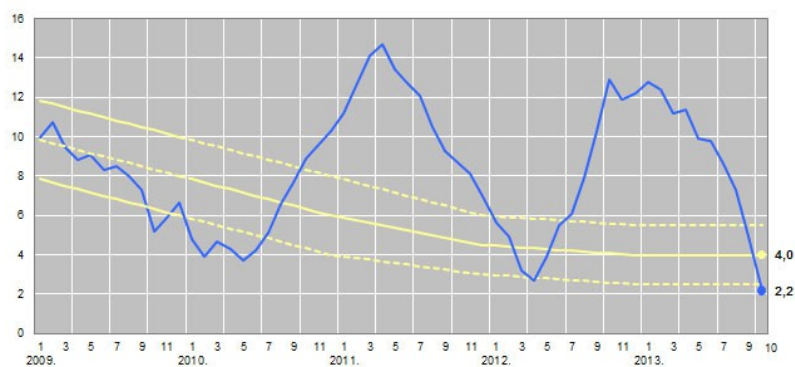

6.14. Inflacija – kretanje i projekcija

Srbija je u nedavnoj prošlosti beležila izuzetno visoke stope inflacije, a 12 godina za redom imali smo najvišu stopu inflacije u Evropi. Posmatrajući period od prethodnih 5 godina, Srbija je, mahom stabilizacijom deviznog kursa, 2009. godinu završila sa inflatornom stopom od 6,6%, dok se već 2010. godine, usled rasta cena prehrambenih proizvoda i komunalnih usluga, stopa vratila na dvocifreni nivo od 10,3%. U naredne dve godine došlo je do blagog porasta godišnje inflatorne stope na 11% u 2011., odnosno rekordnih 12,2% u 2012.

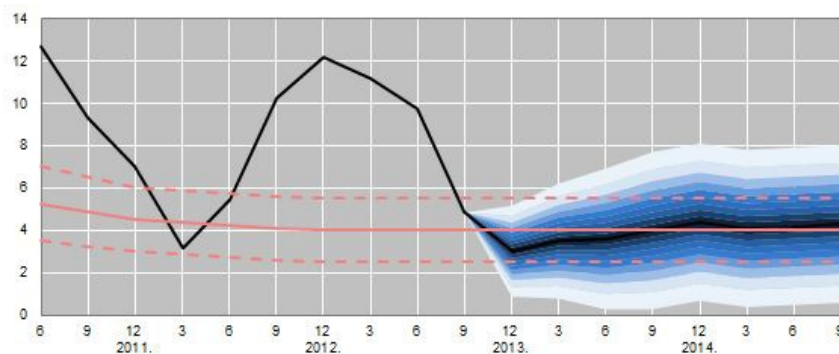
Ciljana stopa inflacije Narodne banke Srbije (NBS) za 2013. godinu iznosila je između 2,5% i 5,5%, međutim godina je završena sa 0,2 poena ispod donje granice i zadržala se na 2,2%. Projekcija inflacije za 2014. godinu, zasnovana je na planiranoj fiskalnoj konsolidaciji, stabilnijim cenama hrane, kontroli povećanja regulisanih cena, smanjenju premije rizika, povećanju kapitalnih priliva i stabilnosti deviznog kursa, smanjenju inflatornih očekivanja, kao i poboljšanju svetskih ekonomskih izgleda, u proseku trebalo da iznosi oko 4%.

Ciljana i ostvarena inflacija, po mesecima (međugodišnji rast, u %)

Projekcija inflacije (Izveštaj o inflaciji NBS, novembar 2013)

Komentar: Verovatnoća da će inflacija u narednih osam tromesečja biti izvan raspona na grafikonu iznosi 10%

Izvor: Narodna banka Srbije, Izveštaj o inflaciji NBS, novembar 2013

6.15 Struktura uvoza / izvoza prema vrstama robe

Tabela 72. Struktura izvoza grada Pančeva prema vrstama robe, 2013.

Red. br.	Naziv robe	Iznos u 000 USD	% učešće u izvozu
1.	Polietilen,specifične gustine 0,94 i veće,ostalo	110.614	25,2
2.	Polietilen specifične gustine manje od 0,94	81.916	18,7
3.	Propen (propilen)	61.544	14,0
4.	Kaučuk butadienstirolni i karboksilovani	25.974	5,9
5.	Amonijak,bezvodni	19.008	4,3
6.	Mešavine ostalih aromatskih ugljovodonika	15.534	3,5
7.	Ostali otpaci od legiranog čelika	13.769	3,1
8.	Skrob kukuruzni	13.355	3,0
9.	Buta-1, 3-dien, izopren	8.598	2,0
	Trake pravougaone od legiranog aluminijuma	6.402	1,5

Prvih pet izvoznih proizvoda u 2013 godini su: polietilen specifične gustine 0, 94 i veće, polietilen specifične gustine manje od 0, 94; propen (propilen), kaučuk i amonijak, koji čine preko 68% od ukupnog izvoza grada Pančeva.

Tabela 73. Struktura uvoza grada Pančeva prema vrstama robe, 2013.

Red. br.	Naziv robe	Iznos u 000 USD	% učešće u uvozu
1.	Kombajni za ubiranje poljoprivrednih proizvoda,ost.	9.571	7,12
2.	Stirol	8.250	6,13
3.	Laka ulja i proizvodi,za preradu u spec.procesima	6.549	4,87
4.	Delovi mašina za berbu,žetvu,vršidbu,košenje i sl.	4.398	3,27
5.	Ostale trake od legura aluminijuma,plastificirano	4.189	3,12
6.	Traktori poljoprivredni i šumski,preko 90kw,novi	4.063	3,02
7.	Polietilen,specifične gustine 0,94 i veće,ostalo	4.054	3,01
8.	Delovi i pribor za mašine za štampanje,ostalo	3.283	2,44
9.	Ugljovodonici aciklični,nezasićeni,ostalo	3.110	2,31
10.	Metanol (metilalkohol)	3.017	2,24

Izvor: Regionalna privredna komora Pančevo

U 2013. godini, uvoz lakog ulja je znatno smanjen u odnosu na 2012. godinu, što se odrazilo na smanjenje ukupne vrednosti uvoza u 2013. godini. Najveća učešće u uvozu ostvaruju kombajni, stirol i laka ulja, sa učešćem od 18%.

6.16. Struktura robne razmene prema delatnosti, 2013.

Tabela 74. Struktura izvoza prema granama delatnosti (prvih deset)

Red. br.	Naziv robe	Iznos u 000 USD	% učešće u ukupnom izvozu
1.	Proizv. plastičnih masa,primarni oblici	192.530	43,9
2.	Proizv. ostalih organskih hemikalija	74.490	17,0
3.	Proizv. đubriva i azotnih jedinjenja	33.306	7,6
4.	Proizv. kaučuka, primarni oblici	25.974	5,9

5.	Reciklaža metalnih otpadaka i ostataka	20.273	4,6
6.	Proizv. industrijskih gasova	17.264	3,9
7.	Gajenje žita i dr. useva i zasada	15.850	3,6
8.	Proizv. skroba i proizvoda od skroba	15.074	3,4
9.	Prerada aluminijuma	7.203	1,6
10.	Vađenje prirodnog gasa	6.415	1,5

Izvor: Regionalna privredna komora Pančevo

Tabela 75. Struktura uvoza prema delatnosti (prvih deset)

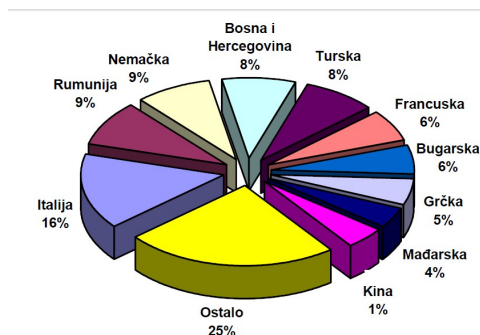
Red. br.	Naziv robe	Iznos u 000 USD	% učešće u ukupnom uvozu
1.	Proizv. ostalih mašina za poljoprivredu	17.533	13,0
2.	Proizv. ostalih organskih hemikalija	15.190	11,3
3.	Proizv. derivata nafte	6.893	5,1
4.	Proizv. ostalih hemijskih proizvoda	6.299	4,7
5.	Proizv. traktora za poljoprivredu	5.531	4,1
6.	Proizv. plastičnih masa, primarni oblici	5.190	3,9
7.	Prerada aluminijuma	4.454	3,3
8.	Proizv. ostalih neorganskih hemikalija	4.169	3,1
9.	Proizv. optičke i fotografske opreme	3.437	2,6
10.	Proizv. čelika	3.094	2,3

Izvor: Regionalna privredna komora Pančevo

6.17. Robna razmena u Pančevu, po zemljama, 2013. godina

Izvoz grada Pančeva po zemljama

Najznačajnija izvozna tržišta u 2013. godini su Italija sa vrednosti izvoza od 66,5 mil USD; Rumunija 40,3 mil USD; Nemačka 38,6 mil USD; Bosna i Hercegovina 36,4 mil USD; Turska 35,6 mil USD; Francuska 28,2 mil USD; Bugarska 25,8 mil USD; Grčka 22,8 mil USD; Mađarska 19 mil USD i Ukrajina 18,9 mil USD.

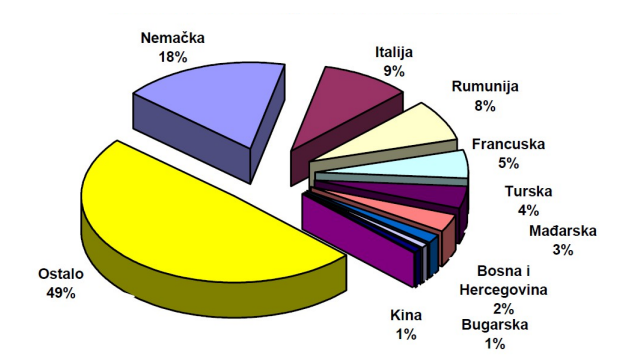

Uvoz grada Pančeva po zemljama

Privrednici sa teritorije grada Pančeva su u toku 2013. godine najviše uvozili iz Nemačke u iznosu 23,5 mil USD, zatim iz Italije 12,5 mil USD, Rumunije 10,4 mil USD; Francuske 7,3 mil USD; Turske 5,2 mil USD; Mađarske 4,6 mil USD; Bosna i Hercegovine 2 mil USD; Bugarske 1,1 mil USD; Ukrajine 1,1 mil USD i Grčke 0,1 mil USD.

Sa svim zemljama sa kojima je ostvaren najveći deo robne razmene, poslovalo se sa suficitom.

Najveća vrednost neto izvoza ostvarena je u razmeni sa Italijom u iznosu od 53,9 mil USD; zatim sa Bosnom i Hercegovinom 34,3 mil USD; Turskom 30,3 mil USD i Rumunijom 29,9 mil USD.

Najveći izvoznici i uvoznici grada Pančeva u 2013. godini

		Izvoz u 000 USD	Učešće u izvozu	Index Izvoz/ uvoz	Uvoz u 000 USD	Učešće u uvozu	Ukupna razmena u 000 USD	Neto izvoz
1	HIP-PETROHEMIJA-U RESTRUKTURIRANJUPANČEVO	311.131	71,0	728,1	42.730	31,8	353.861	268.401
2	DOO ALMEX PANCEVO	19.204	4,4	68,5	28.038	20,8	47.242	-8.834
3	HIP-AZOTARA-PANČEVO	31.174	7,1	533,7	5.842	4,3	37.016	25.332
4	ALUBOND EUROPE PANČEVO	6.723	1,5	136,7	4.918	3,7	11.641	1.805
5	GRANEXPORT DOO PANČEVO	11.425	2,6	-	72	0,1	11.497	11.353
6	METAL LOGISTIC DOO PANČEVO	9.619	2,2	-	146	0,1	9.765	9.473
7	PAN-LEDI DOO PANCEVO-PANČEVO	5.649	1,3	293,7	1.923	1,4	7.572	3.726
8	ALBA METALI SRB DOO PANCEVO	6.449	1,5	-	159	0,1	6.608	6.290
9	AD IND. SKROBA JABUKA PANČEVO	4.600	1,0	-	106	0,1	4.706	4.494
10	TEHNOMARKET DOO PANCEVO	1.464	0,3	45,2	3.240	2,4	4.704	-1.776

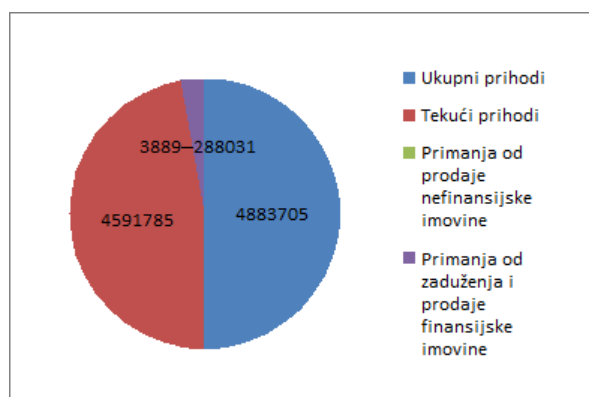
Urađeno prema „Studiji o stanju privrede na teritoriji grada Pančeva“ – Regionalna privredna komora Pančevo.

6.18. Javne finansije - prihodi gradskog budžeta

Tabela 76. Struktura prihoda gradskog budžeta, 2012.

	Pančevo (u 000 din.)	Srbija (u 000 din.)	Struktura prihoda u Pančevu (%)
Ukupni prihodi	4.883.705	286.205.265	100
Ukupni prihodi po stanovniku (u din.)	39.732	39.756	/
Tekući prihodi	4.591.785	264.955.130	94,02
Primanja od prodaje nefinansijske imovine	3.889	2.269.844	0,08
Primanja od zaduženja i prodaje finansijske imovine	288.031	18.980.291	5,90

Izvor: Republički zavod za statistiku, Opštine i regioni u RS, 2013.

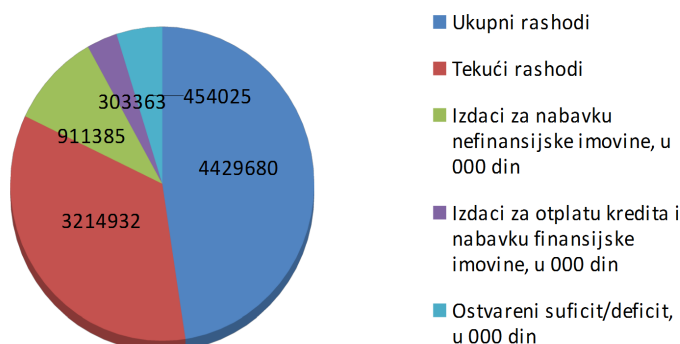

6.19. Rashodi gradskog budžeta

Tabela 77. Struktura rashoda gradskog budžeta, 2012.

	Pančevo (000 din.)	Srbija (000 din.)	Struktura rashoda u Pančevu (%)
Ukupni rashodi	4.429.680	253.777.264	100
Ukupni rashodi po stanovniku	36.038	35.251	-
Izdaci za nabavku nefinansijske imovine	3.214.932	194.559.891	72,58
Izdaci za otplatu kredita i nabavku finansijske imovine	911.385	51.626.755	20,57
Ostvareni suficit ili deficit	303.363	7.590.618	6,85

Izvor: Republički zavod za statistiku, Opštine i regioni u RS, 2013.

6.20. Javna komunalna preduzeća

Tabela 78. Spisak javno-komunalnih preduzeća

Br.	Naziv preduzeća u gradu Pančevu	Delatnost	Adresa/tel/web/mail
1	JKP "Higijena" Pančevo	Usluge sakupljanja, transporta i deponovanja komunalnog otpada, za potrebe fizičkih i pravnih lica na području Pančeva, obavlja JKP „Higijena“ Pančevo.	Cara Lazara 57, 26000 Pančevo tel : +381 13 327 000 fax: +381 13 327 001 mail: kontakt@jkphigijena.co.rs www.jkphigijena.rs
2	JKP "Zelenilo" Pančevo	Osnovne delatnosti preduzeća su održavanje i izgradnja javnih zelenih površina, proizvodnja sadnog materijala, pružanje pogrebnih usluga, pružanje pijačnih usluga.	Dimitrija Tucovića 7a, 26000 Pančevo tel: +381 13 347-147 fax: +381 13 342 145 mail: office@jkpzelenilo.co.rs www.jkpzelenilo.co.rs
3	JKP "Vodovod i kanalizacija" Pančevo	Javno komunalno preduzeće „Vodovod i kanalizacija“ bavi se prikupljanjem sirove vode, preradom, distribucijom pijaće vode i održavanjem vodovodne mreže grada, prikupljanjem otpadnih voda i održavanjem kanalizacionog sistema.	Oslobođenja 15, 26000 Pančevo tel: +381 13 341 161 fax: +381 13 341 161 mail: vodovod@panet.co.rs www.vodovodpa.rs
4	JKP "Grejanje" Pančevo	JKP „Grejanje“ se bavi snabdevanjem toplotnom energijom kupaca na području grada Pančeva. Ukupan toplotni konzum Preduzeća je 96 MW. Toplana Kotež ima instalisanu snagu 53,3 MW, a toplana Sodara 26,5 MW, koje se snabdevaju prirodnim gasom.	Cara Dušana 7, 26000 Pančevo tel: +381 13 315 400 fax: + 381 13 315 400 mail: office@grejanje-pancevo.co.rs www.grejanje-pancevo.co.rs
5	JKP "Mladost" Pančevo	upravljanje i održavanje sportskih objekata u Pančevu	Masarikova 1a, 26000 Pančevo tel:+381 13 361 336 fax: +381 13 354 178 mail: jkpmldost@panet.co.rs www.jkpmldost.rs
6	JKP "Autotransport" Pančevo	pružanje usluga gradskog i međumesnog transporta putnika i za usluge autobuske stanice	Vojvode Radomira Putnika 33, 26000 Pančevo tel:+381 13 312 092 fax: + 381 13 318-370 mail: atppa@ptt.rs www.jkpatppa.rs
7	TOP - Turistička organizacija Pančeva		Trg Kralja Petra I 2, 26000 Pančevo tel:+381 13 351 366 mail: www.top.org.rs
	Naziv preduzeća u naseljenim mestima	Delatnost	Adresa/tel/web/mail
	JKP "Starčevac" Starčevo		Trg neolita br. 1, 26232 Starčevo tel: +013 631 220
	JKP "Omoljica"		Arsenija Čarnojevića 1,

	Omoljica		26230 Omoljica tel: +013 617 008
	JKP "Banatski Brestovac" Banatski Brestovac		Maršala Tita 4a, 26234 Banatski Brestovac tel: +381 13 626 188
	JKP "Dolovi" Dolovo		Kralja Petra I br. 5, 26227 Dolovo tel: +013 634 266
	JKP "Banatsko Novo Selo" Banatsko Novo Selo		Maršala Tita 67, 26314 Banatsko Novo Selo tel: +013 615 015
	JKP „Ivanovo“ Ivanovo		
	JKP "KAČAREVO" Kačarevo		
	JKP "VOD-KOM" Jabuka		Trg Borisa Kidriča br. 1, 26201 Jabuka tel: +013 2624 011
	JKP "GLOGONJ" Glogonj		Beogradska 7, 26202 Glogonj tel: +013 627 831

6.21. Javna preduzeća

Tabela 79. Spisak javnih preduzeća

Br.	Naziv preduzeća	Delatnost	Web/mail
1	JP "Direkcija za izgradnju i uređenje Pančevo" Pančevo	Javno preduzeće „Direkcija za izgradnju i uređenje Pančevo“ bavi se uređenjem gradskog građevinskog zemljišta, izgradnjom i rekonstrukcijom objekata i instalacija, izgradnjom i održavanjem saobraćajnica i ostale putne mreže u gradu i naseljenim mestima, kao i zimskim održavanjem puteva, održavanjem gradskih komunalnih objekata, održavanjem javne rasvete u gradu, održavanjem poslovnog prostora i izgradnjom i održavanjem komunalnih objekata naseljenih mesta Pančevo, urbanističkim i prostornim planiranjem, izradom planske dokumentacije najviše kompleksnosti: prostornih planova grada – opštine, generalnih planova, generalnih planova regulacije, urbanističkih projekata i slično, koji su osnova razvoja grada i investicionog ulaganja, a doprinose artikulaciji i zadovoljavanju interesa i potreba građana, privrede i institucija u gradu	Zmaj Jovina 6, 26000 Pančevo tel: +013 219 0 300 fax: +381 13 343 754 mail: e-posta@direkcija.pancevo.rs www.direkcija.pancevo.rs
2	JP „Gradska stambena agencija“ Pančevo	Ostalo finansijsko posredovanje, - Razvoj projekata o nekretninama, - Povezivanje finansijskih, tehničkih i fizičkih sredstava za realizaciju projekata o nekretninama za kasniju prodaju za stambene ili druge zgrade, - Kupovina i prodaja nekretnina za sopstveni račun, - kupovina i prodaja nekretnina,	Njegoševa 1a, 26000 Pančevo tel: +013 304 932 fax: +381 13 304 933 mail: osa@3dnet.rs www.gsapancevo.rs

		<ul style="list-style-type: none"> - Iznajmljivanje nekretnina, - Iznajmljivanje nekretnina i upravljanje tim nekretninama, - Upravljanje nekretninama za tuđ račun, - Konsalting i menadžment poslovi, - Reklama i propaganda. 	
	JNIP "Pančevac" Pančevo	Izdavanje novina	Trg Kralja Petra I 11 26000 Pančevo tel: +013 301 150 mail: pancevac@pancevac-online.rs www.pancevac-online.rs
	JRP "RTV Pančevo" Pančevo	emitovanje televizijskog i radijskog programa; produkcijnska i izdavačka delatnost	Nikole Đurkovića 1, 26000 Pančevo tel: +013 318 492; + 381 13 351 352 mail: www.rtvpancevo.rs

6.22. Finansijske institucije

Tabela 80. Spisak poslovnih banaka

Br.	Naziv institucije	Broj filijala u Pančevu
1.	Agrobanka AD	1
2.	AIK banka AD	1
3.	Alpha banka AD	1
4.	Banca Intesa AD	3
5.	Erste banka AD	1
6.	Findomestic banka AD	1
7.	Hypo-Alpe-Adria banka AD	1
8.	NLB Continental banka AD	1
9.	NLB LHB Banka AD	1
10.	OTP banka AD	1
11.	Procredit banka	1
12.	Raiffeisen banka AD	1
13.	Vojvođanska banka AD	1
14.	Volks Banka	1
15.	Piraeus banka AD	1
16.	Komercijalna banka AD	2
17.	Marfin banka AD	1

18.	Meridian banka AD	1
19.	Metals banka AD	1
20.	Euro bank EFG štedionica AD	2
21.	Poštanska štedionica AD	4
22.	Societe Generale Srbija Pancevo	1
23.	Univerzal banka AD	1
24.	UniCredit banka	1
25.	KBC banka	1
26.	Privredna banka AD Pančevo	4

Tabela 81. Spisak osiguravajućih društava

Br.	Naziv institucije	Broj filijala u Pančevu
1	DDOR Novi Sad	1
2	Dunav osiguranje	1
3	Delta generali osiguranje	1
4	Unica osiguranje (ZEPTER)	1
5	Wiener Stadtische	1

6.23. Investicije

6.23.1 Najveće ostvarene investicije u privatnom sektoru

Najveće investicije realizovane u proteklom periodu u Pančevu su :

- ✓ privatizacija i modernizacija Rafinerije od strane ruske kompanije Gasprom njeft, što je značilo i izgradnju novog prerađivačkog kompleksa u skladu sa najvišim savremenim svetskim standardima, od posebnog značaja sa stanovišta zaštite životne sredine;
- ✓ kao i investicija Aviv Arlon Grupe - izgradnja savremenog i prvog ritejl parka u Srbiji pod nazivom Aviv park Pančevo, koji je veoma brzo postao jedno od omiljenih mesta okupljanja i novi razlog dolaska gostiju u Pančevo.

Osim inostranih investitora i uspešne lokalne kompanije ulagale su u novu tehnologiju i proizvodne procese kako bi unapredile svoje poslovanje, bile konkurentne i obezbedile izlazak na strana tržišta.

Prema podacima iz „Nacrta Vrednost investicija po glavi stanovnika u Južnobanatskom okrugu iznosi 2.410 EUR. Vrednost stranih direktnih investicija na teritoriji grada Pančeva iznosi 26,83 mil EUR. Investicija najveće vrednosti, u iznosu od 13,10 mil EUR, ostvarena je prodajom “Azotare” Pančevo koja je u momentu prodaje zapošljavala 1.345 radnika. Ugovor o prodaju ovog preduzeća raskinut je 3 godine nakon potpisivanja jer su vlasnici raspolagali imovinom suprotno odredbama ugovora. (Izvor: RPK Pančevo)

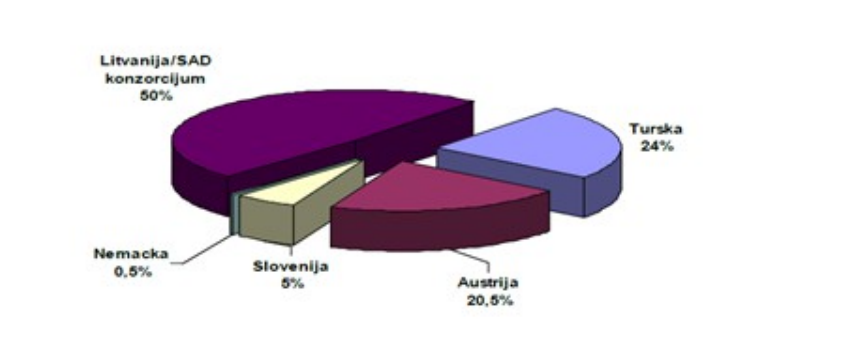
Tabela 82. Ostvarene investicije u poslednjih 5 godina

Naziv kompanije	Zemlja porekla	Delatnost	Godina završetka	Tip investicije
GAZPROM NJEFT/NIS RAFINERIJA NAFTE	Rusija	proizvodnja naftnih derivata	2009	privatizacija
BAU HOLDING BETEILIGUNGS (STRABAG)/VOJVODINAPUT	Austrija	proizvodnja puteva i ostalih objekata od značaja za saobraćaj	2003	akvizicija
SCHOLZ/PANSIROVINA	Nemačka	proizvodnja, prerada i promet sekundarnih sirovina	2006	privatizacija
AVIV ARLON GROUP	Izrael	razvoj nekretnina i izgradnja	2010 I faza	greenfield
En-A1 GROUP	Slovenija	izgradnja i upravljanje nekretninama	2009	greenfield
MULK HOLDINGS LTD. i TEHNOMARKET DOO/ALUBOND	Ujedinjeni Arapski Emirati	proizvodnja aluminijumskih kompozitnih panela	2010	joint venture

tip investicije: privatizacija, braunfild ili grinfild

6.24.2 Struktura investicija

Struktura stranih direktnih investicija na teritoriji grada Pančeva po zemljama porekla kapitala u periodu 2003 - 2009. godine

Vrednost stranih direktnih investicija na teritoriji grada Pančeva iznosi 26,83 mil EUR. Investicija najveće vrednosti, u iznosu od 13,10 mil EUR, ostvarena je prodajom "Azotare" Pančevo koja je u momentu prodaje zapošljavala 1.345 radnika. Ugovor o prodaju ovog preduzeća raskinut je 3 godine nakon potpisivanja jer su vlasnici raspolagali imovinom suprotno odredbama ugovora.

Tabela 83. Struktura ostvarenih investicija, po karakteru izgradnje i tehničkoj strukturi, 2012.

Karakter izgradnje i tehnička struktura		Pančevo (u 000 din.)	Udeo u ukupnim investicijama u Pančevu (%)
Ukupne investicije		32.314.329	100
Karakter izgradnje	Novi kapaciteti	24.432.295	75,61
	Rekonstrukcija, modernizacija, dogradnja i proširenje	5.823.058	18,02
	Održavanje nivoa postojećih	2.058.976	6,37

	kapaciteta		
Tehnička struktura	Građevinski radovi	14.903.516	46,12
	Domaća oprema	3.412.144	10,56
	Uvozna oprema	13.707.868	42,42
	Ostalo	290.801	0,90

Izvor: Republički zavod za statistiku, Opštine i regioni u Srbiji, 2013.

Tabela 84. Struktura ostvarenih investicija u nove osnovne fondove, 2012.

Osnovni fondovi - delatnosti	Pančevo (u 000 din.)	Udeo u ukupnim investicijama u Pančevu (%)
Ukupno	32.314.329	100
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	703.794	2,18
Rudarstvo	-	-
Prerađivačka industrija	29.407.787	91,01
Snabdevanje el.energijom, gasom i parom	538.234	1,67
Snabdevanje vodom i upravljanje otpadnim vodama	258.800	0,80
Građevinarstvo	776.278	2,40
Trgovina na veliko i malo i popravka motornih vozila	112.122	0,35
Saobraćaj i skladištenje	252.850	0,78
Usluge smeštaja i ishrana	-	-
Ostalo	264.464	0,82

Izvor: Republički zavod za statistiku, Opštine i regioni u Srbiji, 2013.

6.24. Postojeće lokacije za investiranje

Geografski informacioni sistem (<http://gis.pancevo.rs/gpPancevo/>): GIS Pančeva treba da svim zainteresovanim građanima, potencijalnim investitorima i zaposlenima u javnim i javno-komunalnim preduzećima omogući da putem interneta na jednostavan način dođu do podataka o planskim dokumentima Pančeva, parcelama, uslovima izgradnje, infrastrukturi i drugim podacima.

Lokacije za investiranje dostupne su na sajtu Grada Panceva putem interaktivne mape

<http://gis.pancevo.rs/lokacije/>.

Lokacije za investiranje

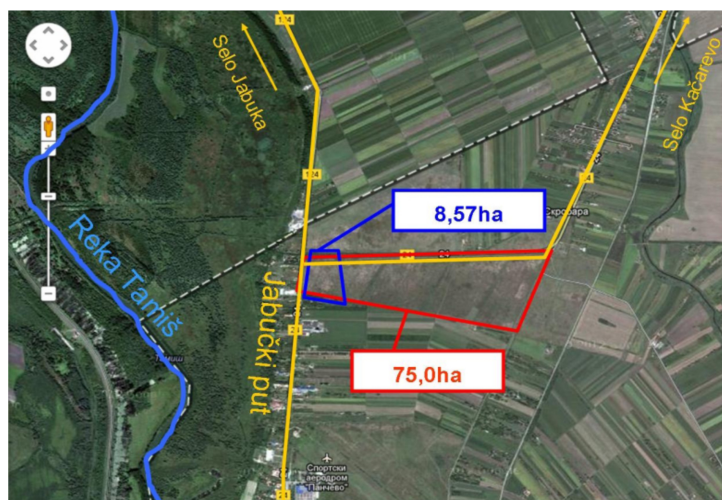
Nadeno ukupno lokacija: 38

Br	Ime	Adresa
01	Hotel "Sloboda"	Trig Krajša Petra I
02	Hotel "Tamiš"	Moše Pijade BB
06	Crveni magacin	Dr Žarka Fogarša
07	Bagamar	Dimitrija Tucovića
08	HIP Petrohemija	Spojnostaševač 221
09	Parcela 5401	Dimitrija Tucovića Kačarevo
10	Parcela 5400/47	Dimitrija Tucovića Kačarevo
11	Industrijska stakla	Prvomajska 10
12	Zgrada zdravstvene stanice	Žarka Zrenjanina
13	"Tehnemarket" - Novoseljanski put 40	Novoseljanski put
15	Jabučki put bb - 84168	Jabučki put bb
16	Bavaništanski put 78 - 13194	Bavaništanski put
17	Dimitrija Tucovića - 41000	41000

GRAD PANČEVO - Projekat: "Povećanje broja slobodnih lokacija za investiranje"
Odeljenje za lokalni ekonomski razvoj

Severna industrijska zona

Severna industrijska zona je greenfield lokacija obuhvaćena Generalnim urbanističkim planom u okviru koje grad Pančevo ima 75ha zemljišta u svom vlasništvu. U pitanju je neizgrađeno građevinsko zemljište koje izlazi na državni put II reda Ečka- Kovačica-Pančevo (Jabučki put), a omeđena je i opštinskim putem odnosno međunarodnom železničkom prugom Beograd – Pančevo – Vršac – Rumunija. Ova zona ima izuzetan položaj zato što se izgradnjom "kineskog mosta" stvaraju uslovi za izgradnju državnog puta prvog reda M24 koji će neposredno tangirati Severnu industrijsku zonu. M24 će predstavljati vezu Beograda-Novog Sada i povezaće se sa pravcem magistralnog puta ka Vršcu – granici sa Rumunijom.

Razvoj greenfield zona prepoznat je kao prioritet „Strategije razvoja opštine Pančevo 2007-2025. godina“ a biće prioritetni projekat grada Pančeva i u novom krovnom strateškom dokumentu čija je izrada u toku.

U neposrednoj blizini ove greenfield lokacije nalazi se i industrija posebne namene “UTVA Avioindustrija” Pančevo, kao i veći broj preduzeća iz oblasti građevinarstva, poljoprivrede, drumskog prevoza tereta. Razvoj severne industrijske zone omogućava postojećim uspešnim malim i srednjim preduzećima u zoni i neposrednoj okolini (oko 50 preduzeća, od kojih 2 velika, 4 srednja) da šire svoju proizvodnju tj. poslovnu delatnost, a takođe omogućava i dolazak novih investitora i otvaranje novih radnih mesta.

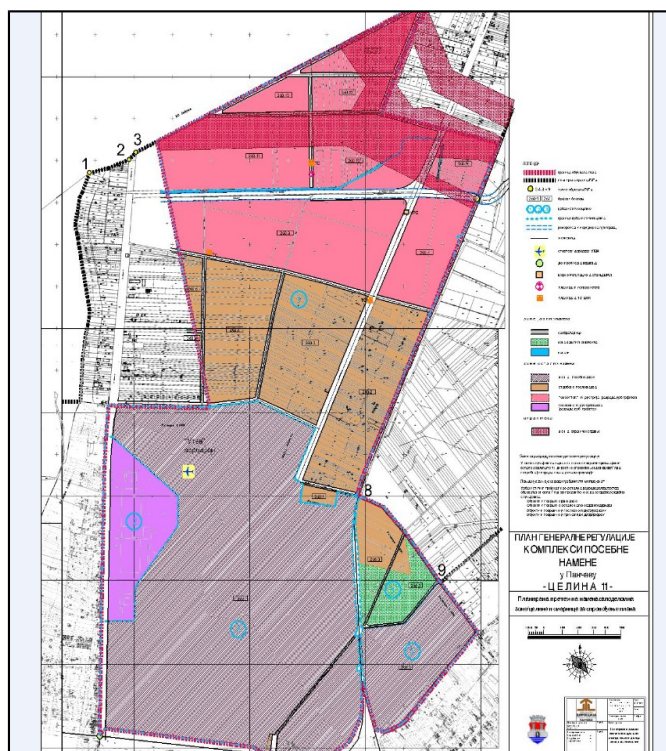
Infrastrukturnim opremanjem poslovne zone, kao neophodnim preduslovom za otpočinjanje privrednih aktivnosti, omogućiće se nova profesionalna budućnost kvalifikovanim stručnim licima koja su izgubila posao u nedavnim privatizacijama, kao i novim nezaposlenim kvalifikovanim licima koji su na videnciji Nacionalne službe zapošljavanja.

Severna industrijska zona u vlasništvu grada Pančeva je ukupne površine 75ha i obuhvaćena je sledećom planskom dokumentacijom:

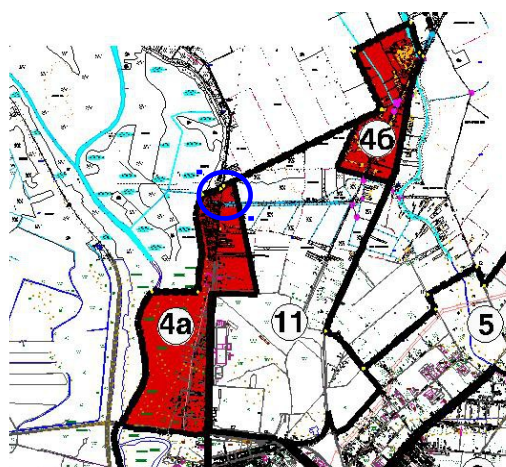
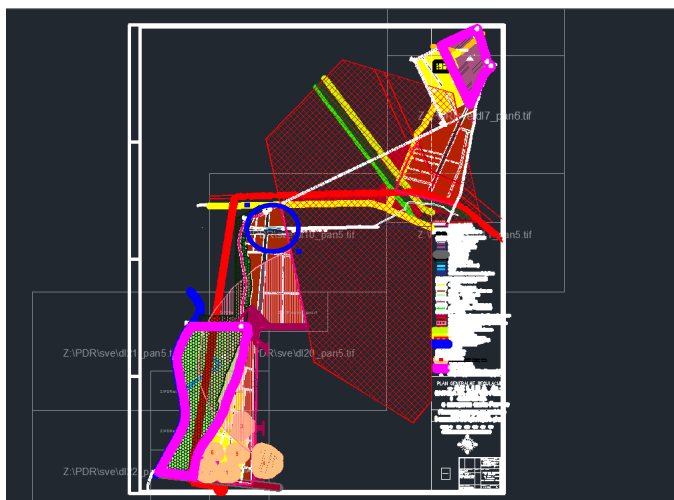
1. *Plan generalne regulacije Celina 11* – kompleks posebne namene „Službeni list grada Pančeva“ br. 35/2012) – površina od 67ha. Prema ovom planskom dokumentu, u ovoj zoni planirana je gradnja svih vrsta poslovnih i proizvodnih objekata malih i srednjih preduzeća, odnosno sve vrste namena iz oblasti „male privrede“ koje svojim funkcionisanjem neće imati negativnih uticaja na neposredno i šire okruženje.

2. *Plan generalne regulacije 4a* – Karaula sa Jabučkim putem i *Celina 4b* – Skrobara koji je u završnoj fazi donošenja – površina od 8,57ha

Greenfield industrijska zona predviđena Planom generalne regulacije Celina 11
– Kompleksi posebne namene u Pančevu (Sl.list grada Pančeva 35/2012).
(67 ha)

PGR Celina 4a - Karaula sa Jabučkim putem i celina 4b – Skrobara (8,57 ha)

U ovoj zoni planirana je gradnja svih vrsta poslovnih i proizvodnih objekata malih i srednjih preduzeća, odnosno sve vrste namena iz oblasti „male privrede“ koje svojim funkcionisanjem neće imati negativnih uticaja na neposredno i šire okruženje.

Aktivnosti koje su u toku:

1. Septembra 2013. godine od strane Gradskog veća formiran je Tim za koordinaciju i praćenje aktivnosti na formiranju poslovnih zona i realizaciju infrastrukturnog opremanja lokacija podesnih za investiranje – u cilju koordinisanog i efikasnog rada na poslovima opremanja zone.
2. Budžetom grada Pančeva za 2013. godinu obezbeđena su sredstva za izradu Idejnog projekta infrastrukturnog opremanja „Severne poslovne zone“. Javnu nabavku sproveo je JP „Direkcija za izgradnju i uređenje Pančeva“ Pančevo, u periodu septembar/oktobar 2013. godine. Ugovorena vrednost za izradu predmetnog idejnog projekta je 2.843.000,00 dinara. U toku je realizacija, a prema projektnom zadatku predviđena je izrada sledeće dokumentacije: Geodetski elaborat, Geomehanički elaborat, Idejni projekat saobraćajnica i saobraćajne signalizacije, Idejni projekat vodovoda, fekalne i kišne kanalizacije, Idejni projekat javnog osvetljenja, Idejne projekte priključaka na javni državni put II reda Ečka-Kovačica-Pančevo sa studijom opravdanosti, Idejni projekat ozeljenjavanja.
3. U cilju sufinansiranja izrade Idejnog projekta za infrastrukturno opremanje „Severne poslovne zone“, Ministarstvo regionalnog razvoja i lokalne samouprave odobrilo je gradu Pančevu 852.900 dinara. Po ovom Javnom pozivu, Ministarstva za regionalni razvoj i lokalnu samoupravu, a putema Nacionalne agencije za regionalni razvoj sufinansirani su projekti od značaja za regionalni razvoj: razvoj i unapređenje poslovne infrastrukture, uključujući i osnovnu infrastrukturu koja doprinosi razvoju poslovne infrastrukture odnosno projekti koji doprinose stvaranju povoljnih uslova za poslovanje, otvaranje malih i srednjih preduzeća, povećanje zaposlenosti, inovativnosti i konkurentnosti, poboljšanje poslovne i investicione klime. Po ovom konkursu grad Pančevo je dobio maksimalni iznos sredstava.
4. Sekretarijat za privredu i ekonomski razvoj je u koordinaciji sa Ministarstvom regionalnog razvoja i lokalne samouprave i Stalnom konferencijom gradova i opština pripremlilo informacije kako bi se ovaj projekat kandidovao i za druge izvore finansiranja putem PPF5 obrasca (projektni identifikacioni formular za podnošenje strateških infrastrukturnih projekata Kancelariji za evropske integracije/Isdakom, sektor: poslovna infrastruktura) i SLAP baze podataka.

5. Sa JKP „Vodovodom i kanalizacijom“ su definisane aktivnosti neophodne za opremanje zone fekalnom kanalizacijom – izgradnja gradskog fekalnog kolektora od Luke Dunav do severne industrijske zone sa rekonstrukcijom crpne stanice (izrada glavnog projekta i izgradnja fekalnog kolektora). Zaključkom Gradskog veća JKP „Vodovod i kanalizaciju“ Pančevo je zaduženo da u ime grada Pančeva pokrene postupak pribavljanja lokacijske dozvole u okviru izrade projektno-tehničke dokumentacije za izgradnju gradskog kolektora od Luke Dunav do severne industrijske zone sa rekonstrukcijom crpne stanice, radi učešća grada Pančeva na javnom pozivu Ministarstva regionalnog razvoja i lokalne samouprave za podnošenje prijave projekata za dodelu sredstava predviđenih Programom mera o rasporedu i korišćenju sredstava za podršku razvoja poslovnih zona i unapređenje drugih infrastrukturnih kapaciteta u cilju privlačenja investicija za 2014. godinu. (aplicirano 21. februara 2014. godine). Izgradnja potamiškog kolektora, nije samo važna za funkcionisanje buduće poslovne zone, već je kapitalno infrastrukturno ulaganje za funkcionisanje kanizacionog sistema grada, što će omogućiti rešavanje sekundarnih kanizacionih mreža u postojećim stambenim (primer: naselje Karaula) i postojećim privrednim površinama naročito u severnom delu grada.
6. Sa JP „Direkcija za izgradnju i uređenje Pančeva“ Pančevo su definisane aktivnosti neophodne za opremanje zone izgradnjom gradskih obodnih saobraćajnica koje tangiraju zonu sa južne strane, a kada se realizuju aktivnosti koje podrazumevaju rešavanja prethodnih pitanja sledi pokretanje postupka pribavljanja lokacijske dozvole za izradu glavnog projekta za izgradnju saobraćajnica. Grad Pančevo i sa ovim projektom učestvuje na konkursu po javnom pozivu Ministarstva regionalnog razvoja i lokalne samouprave za podnošenje prijave projekata za dodelu sredstava predviđenih Programom mera o rasporedu i korišćenju sredstava za podršku razvoja poslovnih zona i unapređenje drugih infrastrukturnih kapaciteta u cilju privlačenja investicija za 2014. godinu. (aplicirano 21. februara 2014. godine).
7. Pripremljen je promotivni materijal o greenfield „Severnoj industrijskoj zoni“, na srpskom i engleskom jeziku, putem kojeg je tokom 2013. godine, promovisana na sajmovima investicija i nekretnina u Novom sadu i Beogradu.

6.25. Lokalni porezi , komunalne takse i olakšice u Pančevu

6.25.1. Porez na imovinu

1	na prava na nepokretnosti poreskog obveznika koji vodi poslovne knjige	0,40%
2	na prava na nepokretnosti poreskog obveznika koji ne vodi poslovne knjige	0,30%
3	na prava na nepokretnosti poreskog obveznika koji ne vodi poslovne knjige, osim na zemljištu na poresku osnovicu do 10.000.000din	0,40%
4	na prava na nepokretnosti poreskog obveznika koji ne vodi poslovne knjige, osim na zemljištu na poresku osnovicu od 10.000.000 do 25.000.000 din	porez iz podtačke (3) + 0,6% na iznos preko 10.000.000 dinara
5	na prava na nepokretnosti poreskog obveznika koji ne vodi poslovne knjige, osim na zemljištu na poresku osnovicu od 25.000.000 do 50.000.000 din	porez iz podtačke (4) + 1,0% na iznos preko 25.000.000 dinara
6	na prava na nepokretnosti poreskog obveznika koji ne vodi poslovne knjige, osim na zemljištu na poresku osnovicu preko 50.000.000 din	porez iz podtačke (5) + 2,0% na iznos preko 50.000.000 dinara

6.25.2. Lokalne komunalne takse – Pančevo date su kako sledi:

1. Isticanje firme na poslovnom prostoru

		U naseljenom mestu	Naseljena mesta	
1	Preduzetnici i mala pravna lica - sa godišnjim prihodom manjim od 50.000.000,00 din, (van delatnosti navedenih u redu 10.)	/	/	
2	Preduzetnici koji su u prethodnoj godini ostvarili prihod preko 50.000.000,00 din, a registrovana delatnost je: proizvodnja el.energije u elektranama na sunce i vetar (obnovljivi izvori energije), stari, umetnički zanati, narodna radinost, registrovana poljoprivredna gazdinstva, sportske rganizacije, političke stranke, sindikati, crkve, verske zajednice, nedobitna udruženja i preduzetnici koji obavljaju delatnost van određenog prostora (po pozivu stranke, od mesta do mesta i sl.) – umanjenje 100%	/	/	
3	Preduzetnici koji su u prethodnoj godini ostvarili prihod preko 50.000.000,00 din, a registrovana delatnost je: proizvodno zanatstvo –umanjenje 95%	4.892,50	2.446,25	
4	Preduzetnici koji su u prethodnoj godini ostvarili prihod preko 50.000.000,00 din, a registrovana delatnost je: prodaja robe na tezgama –umanjenje 92%	7.828,00	3.914,00	
5	Preduzetnici koji su u prethodnoj godini ostvarili prihod preko 50.000.000,00 din, a registrovana delatnost je: prevoz robe osim transporta opasnih materija, uslužno zanatstvo, turističke usluge, usluge u prometu robe – umanjenje 90%	9.785,00	4.892,50	
6	Preduzetnici koji su u prethodnoj godini ostvarili prihod preko 50.000.000,00 din, a registrovana delatnost je: lekarske ordinacije, apoteke, vanlinijski prevoz putnika, prevoz robe (nafta, derivati, hemijske i petrohemijske sirovine), ugostiteljstvo, trgovina, proizvodnja hleba, prerada mesa, proizvodnja i prodaja brze hrane, zlatari, advokati, agencije za promet nekretnina, projektni biro i knjigovodstvene agencije – umanjenje 80%	19.570,00	9.785,00	
7	Preduzetnici i mala pravna lica - sa godišnjim prihodom većim od 50.000.000,00 din, (van delatnosti navedenih u redu 10.) – umanjenje 80%	19.570,00	9.785,00	
8	Srednja pravna lica, - sa godišnjim prihodom većim od 50.000.000,00 din (van delatnosti navedenih u redu 10) - umanjenje 30%	68.495,00	34.247,50	
9	Velika pravna lica (van delatnosti navedenih u redu 10.)-umanjenje 10%	88.065,00	44.032,50	
10	Pravna lica koja su prema zakonu kojim se uređuje računovodstvo razvrstana u velika, srednja i mala pravna lica, u smislu zakona kojim se uređuje računovodstvo i preduzetnici, a obavljaju delatnosti:	bankarstva, kazina, kockarnice, kladionica, bingo sala i pružanja kockarskih usluga	489.250,00	244.625,00
		osiguranja imovine i lica, proizvodnje cementa, proizvodnje i trgovine naftom i derivatima nafte, proizvodnje i trgovine na veliko duvanskim proizvodima, poštanskih, mobilnih i telefonskih usluga, elektroprivrede, noćnih barova i diskoteka	391.400,00	195.700,00

Naplata: mesečno, srazmerno vremenu za koje je firma istaknuta u toku kalendarske godine.

2. Korišćenje reklamnih panoa, uključujući i isticanje i ispisivanje firme van poslovnog prostora na objektima i prostorima koji pripadaju jedinici lokalne samouprave (kolovozi, trotoari, zelene površine, bandere i sl.)

		U naseljenom mestu	Naseljena mesta
1	Preduzetnici i mala pravna lica - sa godišnjim prihodom manjim od 50.000.000,00 din, (van delatnosti navedenih u redu 10.)	/	/
2	Preduzetnici koji su u prethodnoj godini ostvarili prihod preko 50.000.000,00 din, a registrovana delatnost je: proizvodnja el.energije u elektranama na sunce i vetar (obnovljivi izvori energije), stari, umetnički zanati, narodna	/	/

	radinost, registrovana poljoprivredna gazdinstva, sportske rganizacije, političke stranke, sindikati, crkve, verske zajednice, nedobitna udruženja i preduzetnici koji obavljaju delatnost van određenog prostora (po pozivu stranke, od mesta do mesta i sl.) – umanjenje 100%			
3	Preduzetnici koji su u prethodnoj godini ostvarili prihod preko 50.000.000,00 din, a registrovana delatnost je: proizvodno zanatstvo – umanjenje 95%	978,50	489,25	
4	Preduzetnici koji su u prethodnoj godini ostvarili prihod preko 50.000.000,00 din, a registrovana delatnost je: prodaja robe na tezgama – umanjenje 92%	1.565,60	782,80	
5	Preduzetnici koji su u prethodnoj godini ostvarili prihod preko 50.000.000,00 din, a registrovana delatnost je: prevoz robe osim transporta opasnih materija, uslužno zanatstvo, turističke usluge, usluge u prometu robe – umanjenje 90%	1.957,00	978,50	
6	Preduzetnici koji su u prethodnoj godini ostvarili prihod preko 50.000.000,00 din, a registrovana delatnost je: lekarske ordinacije, apoteke, vanlinijski prevoz putnika, prevoz robe (nafta, derivati, hemijske i petrohemske sirovine), ugostiteljstvo, trgovina, proizvodnja hleba, prerada mesa, proizvodnja i prodaja brze hrane, zlatari, advokati, agencije za promet nekretnina, projektni biro i knjigovodstvene agencije – umanjenje 80%	3.914,00	1.957,00	
7	Preduzetnici i mala pravna lica - sa godišnjim prihodom većim od 50.000.000,00 din, (van delatnosti navedenih u redu 10.) – umanjenje 80%	3.914,00	1.957,00	
8	Srednja pravna lica, - sa godišnjim prihodom većim od 50.000.000,00 din (van delatnosti navedenih u redu 10) - umanjenje 30%	13.699,00	6.849,50	
9	Velika pravna lica (van delatnosti navedenih u redu 10.)-umanjenje 10%	17.613,00	8.806,50	
10	Pravna lica koja su prema zakonu kojim se uređuje računovodstvo razvrstana u velika, srednja i mala pravna lica, u smislu zakona kojim se uređuje računovodstvo i preduzetnici, a obavljaju delatnosti:	bankarstva, kazina, kockarnice, kladionica, bingo sala i pružanja kockarskih usluga	97.850,00	48.925,00
		osiguranja imovine i lica, proizvodnje cementa, proizvodnje i trgovine naftom i derivatima nafte, proizvodnje i trgovine na veliko duvanskim proizvodima, poštanskih, mobilnih i telefonskih usluga, elektroprivrede, noćnih barova i diskoteka	78.280,00	39.140,00

3. Držanje motornih drumskih i priključnih vozila, osim poljoprivrednih vozila i mašina

- za teretna vozila: 1500-5000 din
- za teretna i radne prikolice: 500 din
- za putnička vozila: 500-5000 din
- za motocikle: 400-1500
- za autobuse i kombi buseve: 50 din
- za za priključna vozila: teretne prikolice, poluprikolice i specijalne teretne prikolice za prevoz određenih vrsta tereta: 400-2000 din
- za vučna vozila (tegljače): 1500-4000 din
- za radna vozila, specijalna adaptirana vozila za prevoz rekvizita za putujuće zabave, radnje i atestirana specijalizovana vozila za prevoz pčela: 1000 din.

4. Korišćenje prostora na javnim površinama ili ispred poslovnih prostorija u poslovne svrhe, osim radi prodaje štampe, knjiga i drugih publikacija, proizvoda starih i umetničkih zanata i domaće radinosti

Teritorija grada Pančeva podeljena je na 5 zona. Poslednja odluka od 28.12.2012. godine:

- Privremeni montažni objekti: 320-800 din/m²/mesečno
- Letnje bašte: 86-216 din/m²/mesečno
- Automati, frižideri za sladoled: 1260-3180 din/m²/mesečno

- Prodaja razne robe na stolovima: 42-106 din/m²/dnevno

5. Držanje sredstava za igru ("zabavne igre")

Poslednja odluka od 28.12.2012. godine: 1.200 din/kom/mesečno

6. Korišćenje prostora za parkiranje drumskih motornih i priključnih vozila na uređenim i obeleženim mestima

Poslednja odluka od 11.10.2013. godine:

- I zona: 28,94 din/sat
- II zona: 23,15 din/sat
- III zona: 17,36 din/sat
- doplatna karta 1.078 din

Za sve zone: - auto taksi – 300 dinara/vozilo/mesečno

7. Korišćenje slobodnih površina za kampove, postavljanje šatora ili druge objekte privremenog korišćenja

Poslednja odluka od 28.12.2012. godine:

- svih 5 zona: 8 dinara/m² dnevno

8. Zauzeće javne površine građevinskim materijalom i za izvođenje građevinskih radova

Teritorija grada Pančeva je podeljena na pet zona.

Poslednja odluka od 14.03.2012. godine:

- Izvođenje građevinskih radova: 6,00-14,00 din /m²/dnevno
- Deponovanje građevinskog i drugog materijala: 6,00-14,00 din /m²/dnevno

6.25.3 Olakšice za investitore

http://www.pancevo.rs/documents/Podsticajne_mere_za_privredne_subjekte_1648.pdf

http://www.pancevo.rs/documents/Vodic_za_dobijanje_gradjevinske_dozvole_1649.pdf

6.26 Porezi, olakšice i finansijski podsticaji za investitore – regionalni, nacionalni

Porezi i poreske olakšice

PDV	standardna stopa 20% niža stopa 8%
Porez na dobit preduzeća	jedinstvena stopa 15%
Porez na dohodak	plate 10% druga primanja 20%
Godišnji porez na prihod	10/15% (za godišnji prihod ispod ili iznad 6 prosečnih godišnjih zarada)
Doprinosi za socijalno osiguranje	Za zaposlene: Penziono i invalidsko osiguranje 13% Zdravstveno osiguranje 6.5% Osiguranje za slučaj nezaposlenosti 0.75% Za poslodavca: Penziono i invalidsko osiguranje 11% Zdravstveno osiguranje 6.5% Osiguranje za slučaj nezaposlenosti 0.75%
Oslobađanje od plaćanja poreza na dobit u periodu od 10 godina za investicije vrednosti preko € 8.8 miliona i 100 novih radnih mesta	Oslobađanje plaćanja poreza na zarade za lica ispod 30 i preko 45 godina starosti
Poreski kredit u iznosu do 20% investicije za srednja i velika preduzeća, maksimalno do 33% ukupnih poreskih obaveza	Umanjenje do 50% godišnjeg poreza na dohodak
Poreski kredit u iznosu do 40% investicije za mala preduzeća, maksimalno do 70% ukupnih poreskih obaveza	Bescarinski uvoz opreme koja čini stranu direktnu investiciju
Prenos gubitaka u periodu do 5 godina	Umanjenje oporezivog dela zarade u fiksnom iznosu od oko 11.000 RSD.

Doprinosi za obavezno socijalno osiguranje:

Poslodavac se oslobađa plaćanja doprinosa u sledećim slučajevima:

3 godine

Za pripravnike mlađe od 30 godina koji su registrovani kao nezaposleni na Nacionalnoj službi za zapošljavanje

Za lica sa invaliditetom

2 godine

Za pripravnike mlađe od 30 godina koji su registrovani kao nezaposleni na Nacionalnoj službi za zapošljavanje ne kraće od 3 meseca

Lica starija od 50 godina koja su korisnici novčane naknade ili prijavljena najmanje 6 meseci bez prekida na evidenciji NSZ, pre zasnivanja radnog odnosa

Lica starosti između 45 i 50 godina (oslobođenje u iznosu od 80%)

Porezi na zarade

Porez na zarade u Srbiji je 10%. U slučaju zapošljavanja novih radnika na neodređeno vreme, poslodavac se oslobađa plaćanja poreza na dohodak u periodu od:

3 godine

Za pripravnike mlađe od 30 godina koji su registrovani kao nezaposleni na Nacionalnoj službi za zapošljavanje
Za lica sa invaliditetom

2 godine

Za lica mlađa od 30 godina koja su registrovana kao nezaposleni na Nacionalnoj službi za zapošljavanje ne kraće od 3 meseca
Lica starija od 45 godina koja su korisnici novčane naknade ili prijavljena najmanje 6 meseci bez prekida na evidenciji NSZ, pre zasnivanja radnog odnosa

Finansijski podsticaji

Nacionalna služba za zapošljavanje

Nacionalna služba za zapošljavanje dodjeljuje bespovratna sredstva za otvaranje do 50 novih radnih mesta. Poslodavac može iskoristiti ovu vrstu suvencije samo jedanput po kalendarskoj godini.

Obzirom da je grad Pančevo po stepenu razvijenosti u prvoj grupi, za svako novozaposleno lice, odobrava se jednokratni iznos od:

- 100.000 dinara.

Ukoliko se na novootvorenim radnim mestima zapošljavaju osobe sa invaliditetom, visina subvencije iznosi:

- 150.000,00 dinara.

Takođe, ukoliko na evidenciji nezaposlenih Nacionalne službe za zapošljavanje nema lica potrebnim znanjima i veštinama, Nacionalna služba za zapošljavanje kofinansira programe obuke radi sticanja dodatnih znanja i veština potrebnih za obavljanje poslova kod poslodavca u trajanju do 6 meseci, uz obavezu zasnivanja radnog odnosa. Visina kofinansiranih sredstava po polazniku je 150.000 RSD.

Više informacija može se dobiti i na sajtu [Nacionalne službe za zapošljavanje \(www.nsz.gov.rs\)](http://www.nsz.gov.rs).

Subvencije AP Vojvodine

Subvencija za otvaranje novih radnih mesta, u jednokratnom iznosu, odobrava se poslodavcima koji otvaraju radna mesta, radi zapošljavanja nezaposlenih lica prijavljenih na evidenciju Nacionalne službe za zapošljavanje sa teritorije AP Vojvodine. Visina subvencije iznosi:

- 130.000,00 RSD

- Plus 20.000,00 RSD pri zapošljavanju ljudi starijih od 50 godina starosti, što čini ukupno 150.000 RSD po zaposlenom.

Pravo na subvenciju za otvaranje novih radnih mesta može ostvariti poslodavac pod propisanim uslovima u konkursima.

Refundacija sredstava za troškove ulaganja u materijalnu imovinu

Sredstva se odobravaju namenski, po principu refundacije, za troškove ulaganja u materijalnu imovinu, umanjene za iskazan iznos poreza na dodatnu vrednost - do maksimalnog iznosa od 100.000 evra u dinarskoj protivvrednosti po privrednom subjektu.

Carinska oslobođenja

Poseban set podsticaja obezbeđen je za strane investicije u Srbiji.

Uvoz opreme (izuzev automobila i mašina za kockanje), koja predstavlja strano ulaganje, oslobođen je svih carinskih dažbina i taksu. Pored toga, oprema (sa izuzetkom automobila, nameštaja i drugih ukrasnih predmeta za opremanje kancelarijskog prostora, uređaja za domaćinstvo, televizora, radio i video uređaja itd.) takođe je oslobođena i PDV-a.

Carine se ne plaćaju prilikom uvoza:

- opreme, ostalih osnovnih sredstava i građevinskog materijala na osnovu stranih investicija
- robe koja se ne proizvodi u Srbiji a koristi se kao zamena za opremu uništenu u prirodnim katastrofama, ili se koristi za naučna istraživanja, obrazovanje, zdravstvo i zaštitu životne sredine.

6.27. Sporazumi o spoljnoj trgovini

➤ **Sporazum CEFTA**

Sporazum o slobodnoj trgovini između zemalja Jugoistočne Evrope obuhvata sedam zemalja iz regiona: Srbija, Albanija, Bosna i Hercegovina, Hrvatska, Makedonija, Moldavija, Crna Gora i UMNİK (u ime Kosova). Omogućava pristup tržištima Jugoistočne Evrope, sa brojem potrošača i do 30 miliona.

➤ **Sporazum o slobodnoj trgovini između Srbije i Rusije – 142 miliona potrošača**

Roba sa većom dodatnom vrednošću stvorenom u Srbiji (više od 51%) tretira se kao roba sa srpskim poreklom, što omogućava bescarinski ulaz velikog broja proizvoda na tržište Rusije, koje ima 142 miliona potrošača.

➤ **Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju sa EU**

Procesom stabilizacije i pridruživanja Evropskoj Uniji Srbiji su omogućene posebne trgovinske mere, koje podrazumevaju bescarinski izvoz svih proizvoda srpskog porekla, izuzimajući vino i teletine. Dodatno, sporazum sa EU ukida carinske tarife i kvantitativna ograničenja za uvoz srpskih tekstilnih proizvoda, te garantuje sprovođenje iste politike u budućnosti. Koristeći ovu strategiju, srpski izvoz navedenih proizvoda, biće u potpunosti slobodan.

➤ **Sporazum o slobodnoj trgovini između Srbije i Turske**

Sporazum je potpisan 1. juna 2009, a stupio je na snagu 1. septembra 2010. Omogućava bescarinski izvoz iz Srbije na tursko tržište koje ima 75 miliona korisnika.

➤ **Sporazum o slobodnoj trgovini između Srbije i Belorusije – 10 miliona potrošača**

Sporazum o slobodnoj trgovini Srbije i Belorusije potpisan je 31. marta 2009. godine. Ugovorne strane obavezale su se da neće primenjivati carine, takse i dažbine, kao ni količinska ograničenja na uvoz i izvoz proizvoda poreklom sa teritorije jedne od država. Iz sporazuma su izuzeti proizvodi kao što je šećer, alkohol, cigarete, korišćenja putnička i ostala motorna vozila, gume.

➤ **Sporazum o slobodnoj trgovini između Srbije i SAD**

U okviru Generalnog sistema preferencijala (GSP), koji je odobren od strane SAD, omogućen je preferencijalni slobodan ulaz za preko 4.650 proizvoda iz Srbije. Među njima je i većina finalnih proizvoda i poluproizvoda, kao i određeni poljoprivredni i osnovni industrijski proizvodi. Proizvodi od tekstila, kože i obuća izuzeti su sa ove liste, koja se dva puta godišnje ažurira.

➤ **Sporazum EFTA – tržište 13 miliona potrošača**

Sporazum o slobodnoj trgovini sa zemljama EFTA (Irska, Linhenštajn, Norverška, Švajcarska) omogućava pristup tržištu od 13 miliona potrošača. Sedam od deset najznačajnijih izvoznih proizvoda Srbije u EFTA nalazi se na listi 20 proizvoda koje EFTA najviše uvozi. Srbija u EFTA izvozi aluminijum, voće, auto-delove, bakar, ploče, limove, delove nameštaja od drveta.

➤ **Sporazum o slobodnoj trgovini između Srbije i Kazahstana**

Sporazum propisuje da se na uvoz i izvoz proizvoda neće primenjivati carine, takse i dažbine, osim za proizvode koji su izuzeti ovim Sporazumom, među kojima su meso, sir, beli šećer, cigarete, penušavo vino, nedenaturisan etil – alkohol, pneumatske gume, tkanine od pamuka, kompresori za rashladne uređaje i motorna vozila.

6.28. Proces izdavanja dozvola

http://www.pancevo.rs/documents/Vodic_za_dobijanje_gradjevske_dozvole_1649.pdf

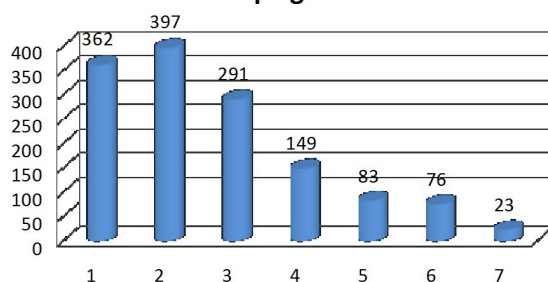
Tabela 85. Izdate građevinske dozvole – pregled po mesecima

Mesec izdatih građevinskih dozvola	Broj izdatih dozvola	Vrednost radova (u 000 din.)
IX 2011.	12	45.528
I 2012.	5	129.608
II 2012.	3	4.990
III 2012.	4	8.790
IV 2012.	6	254.257
V 2012.	6	2.966.487
VI 2012.	5	2.166.167
VII 2012.	7	103.694
VIII 2012.	6	326
IX 2012.	10	7.830.577
X 2012.	7	2.716.594
XI 2012.	10	58.412
XII 2012.	7	10.829
I 2013.	7	3.865
II 2013.	5	255
III 2013.	4	11.230
IV 2013.	1	100
V 2013.	6	473
VI 2013.	/	/
VII 2013.	4	285
VIII 2013.	4	230
IX 2013.	9	9.102
X 2013.	13	4.760.521
XI 2013.	12	33.785
XII 2013.	15	140.169

Izvor: Republički zavod za statistiku, baza podataka

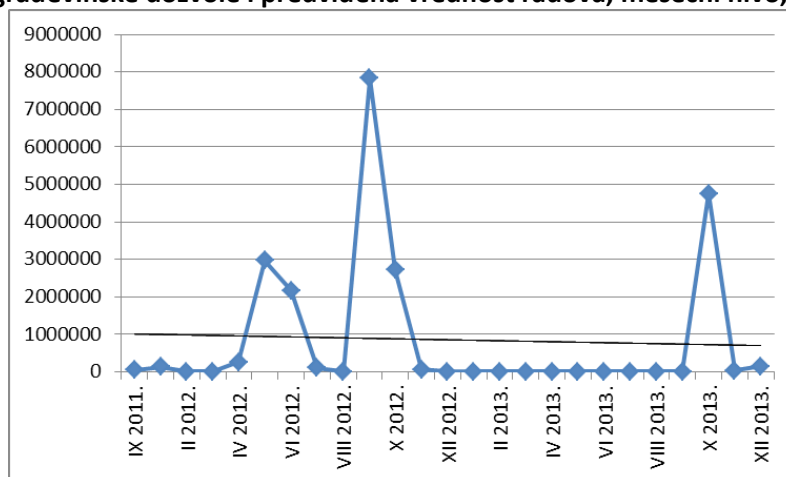
Broj izdatih građevinskih dozvola po godinama – Pančevo:

Broj izdatih građevinskih dozvola, pregled
po godinama

Izvor: Republički zavod za
statistiku, Opštine i regioni u
RS, 2013.

Izdane građevinske dozvole i predviđena vrednost radova, mesečni nivo, Pančevo

7. RADNA SNAGA

Privredni razvoj Pančeva u svakoj svojoj fazi oduvek je pokretala kvalifikovana, motivisana i inovativna radna snaga. U obrazovnoj strukturi stanovništva, koju čine građani stariji od 15 godina, najviše je onih sa završenom srednjom školom – oko polovine, dok 11 % stanovništva ima završeno više ili visoko obrazovanje. Nastava u srednjim školama u Pančevu se usklađuje sa potrebama na tržištu rada, dok blizina Beograda omogućava studiranje na oko 70 različitih fakulteta.

Prema podacima Agencije za privredne registre u 2012. godini, a na osnovu predatih finansijskih izveštaja, broj privrednih društava je bio 1621, što predstavlja smanjenje za 3,51% ili 59 privrednih društava manje u odnosu na prethodnu godinu. U 2013. godini, sa podacima zaključno sa 30.09.2013.godine, broj privrednih društava iznosio je 1693, što predstavlja povećanje za 4,44% ili 72 nova privredna društva u odnosu na prethodnu godinu.

7.1. Broj i struktura zaposlenih

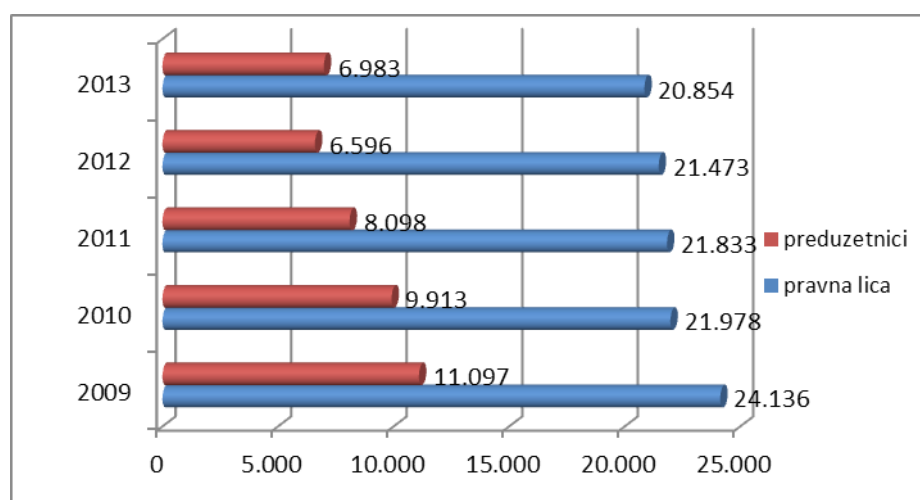
Tabela 86. Broj i struktura svih zaposlenih u Pančevu, godišnji prosek 2013.

	Pančevo	Okrug	Srbija	Struktura zaposlenih u Pančevu (%)	Okrug (%)	Srbija (%)
Zaposleni - ukupno	27.837	55.101	1.715.164	100	100	100
Žene	11.756	24.096	792.416	42,23	43,73	46,20
Muškarci	16.081	31.005	922.748	57,77	56,27	53,80
U preduzećima, ustanovama, zadrugama i organizacijama	20.854	41.883	1.338.082	75	76,01	78,01
Privatni preduzetnici, samostalni delatnici i zaposleni kod njih	6.983	13.218	377.081	25	23,99	21,99
Broj zaposlenih na 1000 stanovnika	226	188	238	0,81	0,34	0,01
Broj zaposlenih u preduzećima, ustanovama, zadrugama i organizacijama na 1000 stanovnika	169	142	186	0,61	0,26	0,01

Izvor: Republički zavod za statistiku, Opštine i regioni u RS 2013.

Prema podacima Agencije za privredne registre i Republičkog zavoda za statistiku ukupan broj formalno zaposlenih Pančeva u 2013. godine bio je 27.837 lica, što u odnosu na godišnji prosek za 2012. godinu (28.069 lica) predstavlja smanjenje od 0,83 %. Kod pravnih lica u 2013. godine zaposlenih je bilo 20.854, što je u odnosu na godišnji prosek za 2012. (21.473 lica) manje za 2,88 %, dok je broj registrovanih preduzetnika i zaposlenih kod njih u 2013. iznosio 6982, što u odnosu na godišnji prosek za 2012. (6596 lica) predstavlja povećanje od 5,87 %.

Broj zaposlenih kod pravnih lica i kod preduzetnika u Pančevu, po godinama:

7.2. Zaposlenost po delatnostima

Tabela 87. Struktura zaposlenih po sektorima delatnosti – poređenje, godišnji proseki 2013.
(bez privatnih preduzetnika i zaposlenih kod njih)!

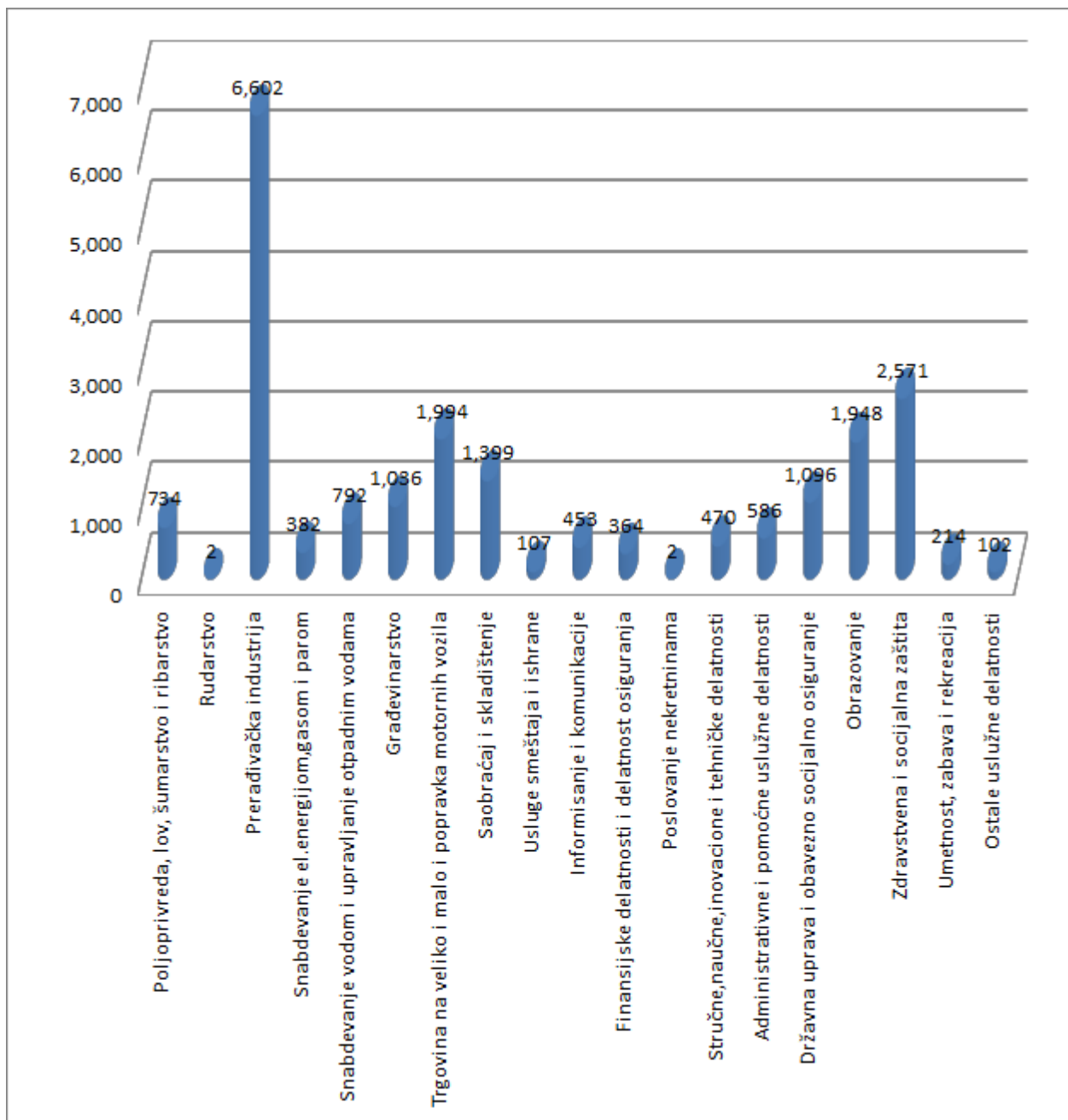
	Pančevo	Okrug	Srbija	Struktura zaposlenih u Pančevu (%)	Struktura zaposlenih u okrugu (%)	Struktura zaposlenih u Srbiji (%)
Zaposleni - ukupno	20.854	41.883	1.338.082	100	100	100
Poljoprivreda, lov, šumarstvo i ribarstvo	734	2.838	32.715	3,52	6,78	2,44
Rudarstvo	2	168	22.188	0,01	0,40	1,66
Prerađivačka industrija	6.602	12.248	287.147	31,66	29,24	21,46
Snabdevanje el.energijom, gasom i parom i klimatizacija	382	598	27.950	1,83	1,43	2,09
Snabdevanje vodom; upravljanje otpadnim vodama, kontrolisanja procesa upravljanja otpada i slične aktivnosti	792	1.705	34.510	3,80	4,07	2,58
Građevinarstvo	1.036	1.638	67.195	4,97	3,91	5,02
Trgovina na veliko i malo i popravka motornih vozila	1.994	3.307	180.037	9,56	7,90	13,45
Saobraćaj i skladištenje	1.399	2.430	85.033	6,71	5,80	6,35
Usluge smeštaja i ishrane	107	367	19.945	0,51	0,88	1,49
Informisanje i komunikacije	453	680	40.258	2,17	1,62	3,01
Finansijske delatnosti i delatnost osiguranja	364	593	37.186	1,75	1,42	2,78
Poslovanje nekretninama	2	10	3.056	0,01	0,02	0,23
Stručne, naučne, inovacione i tehničke delatnosti	470	796	56.491	2,25	1,90	4,22
Administrativne i pomoćne uslužne delatnosti	586	756	34.726	2,81	1,81	2,60
Državna uprava i obavezno socijalno osiguranje	1.096	2.218	74.322	5,26	5,30	5,55
Obrazovanje	1.948	4.956	140.725	9,34	11,83	10,52
Zdravstvena i socijalna zaštita	2.571	5.812	160.021	12,33	13,88	11,96
Umetnost, zabava i rekreacija	214	562	22.645	1,03	1,34	1,69
Ostale uslužne delatnosti	102	201	11.934	0,49	0,48	0,89

Izvor: Republički zavod za statistiku, baza podataka 2013.

Na osnovu strukture zaposlenih po sektorima delatnosti na teritoriji grada Pančeva može se zaključiti da je najveći broj zaposlenih u prerađivačkoj delatnosti (31,66%), delatnostima zdravstvene i socijalne zaštite

(12,33%) i delatnosti trgovine na veliko i malo i popravke motornih vozila (9,56%) – čije učešće u ukupnom broju zaposlenih iznosi 53,55%.

U poređenju sa strukturom zaposlenih u prerađivačkoj delatnosti na teritoriji grada Pančeva (31,66%) sa istom strukturom u okrugu (29,24%) i Srbiji (21,46%) Pančevo se nalazi iznad proseka.

Struktura zaposlenih po sektorima delatnosti, godišnji proseki 2013:

Može se zaključiti da je 2013.godine u Pančevu najveći broj zaposlenih lica u sektoru prerađivačke industrije (31,66%), sektoru zdravstvene i socijalne zaštite (12,33%) i sektoru trgovine (9,56%). Broj zaposlenih u prerađivačkoj delatnosti je iznad republičkog proseka (29,24%).

7.3. Prosečne zarade

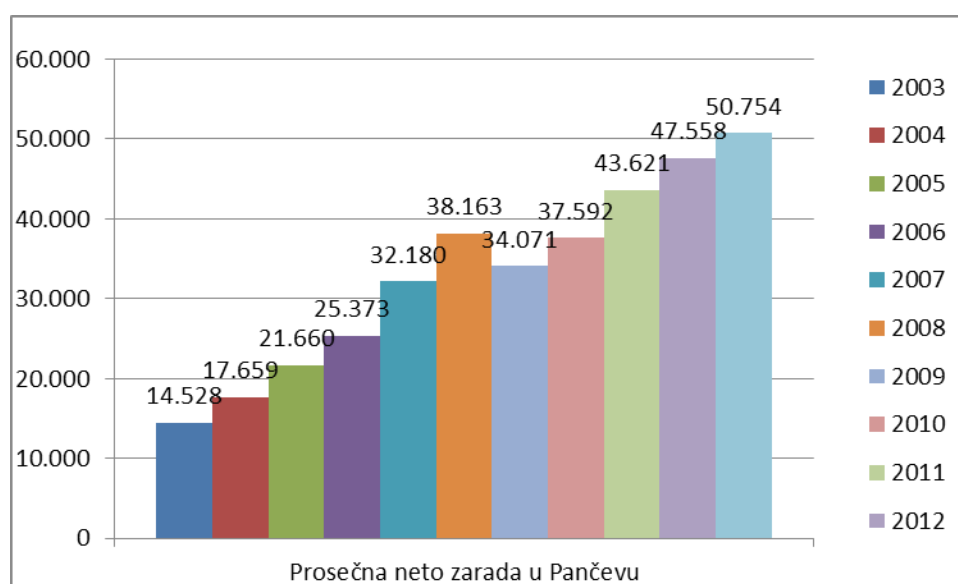
Tabela 88. Uporedni pregled prosečnih zarada po zaposlenom po godinama – poređenje (u din.)

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Prosečna neto zarada u Pančevu	14.528	17.659	21.660	25.373	32.180	38.163	34.071	37.592	43.621	47.558	50.754
Prosečna neto zarada u okrugu	12.797	14.995	18.499	22.529	28.859	34.173	32.125	35.212	39.588	43.567	46.532
Prosečna neto zarada u Srbiji	11.500	14.108	17.443	21.707	27.759	32.746	31.734	34.142	37.976	46.923	43.932

Izvor: Republički zavod za statistiku, baza podataka

Tabela 89. Kretanje prosečnih neto zarada u Pančevu, po godinama:

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Prosečna neto zarada u Pančevu	14.528	17.659	21.660	25.373	32.180	38.163	34.071	37.592	43.621	47.558	50.754
Prosečna neto zarada u okrugu	12.797	14.995	18.499	22.529	28.859	34.173	32.125	35.212	39.588	43.567	46.532
Prosečna neto zarada u Srbiji	11.500	14.108	17.443	21.707	27.759	32.746	31.734	34.142	37.976	46.923	43.932

Komentar: Prosečna zarada po zaposlenom u Pančevu sukcesivno raste. U 2013. godini u odnosu na godišnji prosek u 2012. godinu prosečna zarada po zaposlenom je porasla za 6,72%.

Prema podacima Republičkog zavoda za statistiku, Ankete o radnoj snazi, potrebno je napomenuti da se na osnovu rangiranja opština i gradova prema visini prosečne neto zarade (III kvartal 2013.godine) na listi od ukupno 173 gradova i opština, grad Pančevo nalazi na zavidnom 14 mestu.

7.4. Zapošljavanje

Tabela 90. Slobodna radna mesta, decembar 2013.

Slobodna radna mesta, decembar 2013.	Pančevo	Okrug	Srbija	Udeo u okrugu (%)	Udeo u Srbiji (%)	
Slobodna radna mesta - ukupno	6	7	1.456	85,71%	0,41%	
Na neodređeno vreme	broj	5	5	418	100,00%	1,20%
	%	88,33%	71,43%	28,71%		
Na određeno vreme	broj	1	2	927	50,00%	0,11%
	%	16,64%	28,57%	63,67%		

Tabela 91. Struktura zapošljavanja, decembar 2013.

Struktura zapošljavanja, decembar 2013.	Pančevo	Okrug	Srbija	Pančevo-udeo u okrugu (%)	Pančevo-udeo u Srbiji (%)	
Zapošljavanje - ukupno	1.224	2.456	103.733	49,84	1,18	
Zapošljavanje - žene	broj	590	1.197	47.965	49,29	1,23
	%	48,20	48,74	46,24		
Zapošljavanje - muškarci	broj	634	1.259	55.768	50,36	0,14
	%	51,80	51,26	53,76		
Na neodređeno vreme	broj	301	535	23.654		
	%	24,59	21,78	22,80		
Na određeno vreme	broj	746	1.573	63.556	47,43	2,47
	%	60,95	64,05	61,27		

Izvor: Nacionalna služba zapošljavanja, mesečni statistički bilten

7.5. Nezaposlenost

Tabela 92. Struktura nezaposlenih i tražilaca zaposlenja prema polu, decembar 2013.

	Pančevo	Okrug	Srbija	Udeo Pančeva u okrugu (%)	Udeo Pančeva u Srbiji (%)	
Nezaposleni - ukupno	11.560	34.221	769.546	33,78	1,50	
Nezaposleni - žene	broj	6.293	17.390	393.500	36,19	1,6
	%	54,44	50,82	51,13	/	/
Nezaposleni - muškarci	broj	5.267	16.831	376.046	31,29	1,04
	%	45,56	49,18	48,87	/	/

Prvi put traže zaposlenje						
	broj	3821	13.212	367.107	28,92	1,40
	%	33,05	38,61	34,71	/	/
Bez kvalifikacija						
	broj	3.934	14.617	245.406	26,91	1,60
	%	34,03	42,71	31,89	/	/

Izvor: Nacionalna služba zapošljavanja, Filijala Pančevo

Prema poslednjim podacima Republičkog zavoda za statistiku, učešće ukupnog broja nezaposlenih lica na teritoriji grada Pančeva sa stanjem 31.12.2013. u odnosu na ukupan broj nezaposlenih u Južnom Banatu iznosi 33,78 procentnih poena. Od ukupnog broja nezaposlenih lica u Pančevu, 3821 (33,05%) lica prvi put traži zaposlenje, a 3934 lica (34,03%) je bez kvalifikacija.

Treba napomenuti da u ovaj pokazatelj ne ulaze lica zaposlena na "crno", što bi po nekim procenama znatno povećalo porast nezaposlenosti.

Tabela 93. Kretanje stope nezaposlenosti u Pančevu, godišnji prosek, po godinama

	2011	2012	2013
Nezaposleni – ukupno	11.480	11.577	11.560
Nezaposleni – žene	6.475	6.381	6.293
Nezaposleni – muškarci	5.005	5.196	5.267
Zaposleni – ukupno	29.931	28.069	27.837
Zaposleni - Žene	12.332	11.824	11.756
Zaposleni – Muškarci	17.599	16.245	16.081
Stopa nezaposlenosti			

Ukupno 11560 nezaposlenih lica u Pančevu u decembru 2013. To je za 17 lica manje u poređenju sa prethodnom 2012. godinom, a za 80 lica više u poređenju sa 2011. godinom.

7.6. Kvalifikaciona struktura nezaposlenog stanovništva

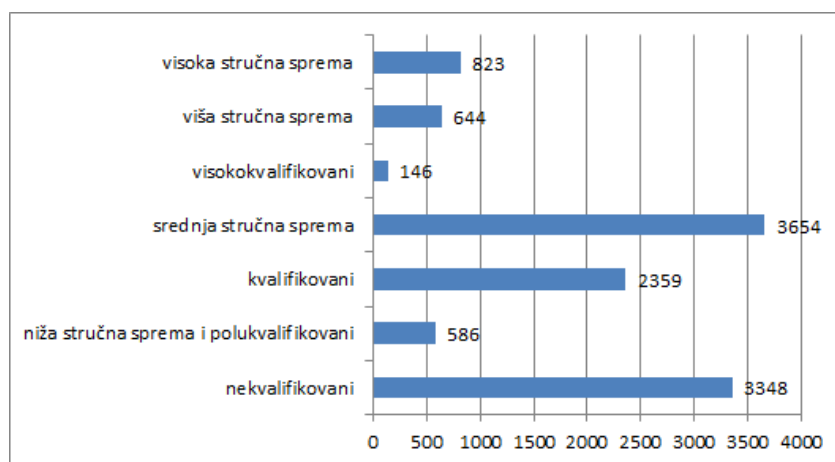
Tabela 94. Kvalifikaciona struktura nezaposlenog stanovništva, po godinama

Pančevo	2010	2011	2012	2013*	Udeo u ukupnom broju nezaposlenih u 2013.* (%)
UKUPNO	11.431	11.480	11.577	11.560	100
nekvalifikovani	3.222	3.389	3.420	3.348	28,96
niža stručna sprema i polukvalifikovani	714	670	634	586	5,07
kvalifikovani	2.437	2.329	2.375	2.359	20,41
srednja stručna sprema	3.626	3.614	3.588	3.654	31,61
visokokvalifikovani	144	127	135	146	1,26
viša stručna sprema	534	490	439	644	5,57
visoka stručna sprema	754	861	986	823	7,12

Izvor: Republički zavod za statistiku, Opštine i regioni u Srbiji 2013.

*Podatak Nacionalna služba zapošljavanja - Filijala Pančevo

Kvalifikaciona struktura nezaposlenih u 2013.god.:

7.7. Nezaposlenost prema dužini čekanja i starosnoj strukturi

Tabela 95. Nezaposlenost po dužini čekanja, 2013.

	Pančevo	Udeo u ukupnom broju nezaposlenih (%)
UKUPNO	11.560	100
Do 1godine	4.372	37,82
1 - 2 godine	1.938	16,76
2 - 3 godine	1.165	10,08
3 - 5 godina	1.386	11,99
5 - 8 godina	993	8,59
8 - 10 godina	431	3,73
Preko 10 godina	1.275	11,03

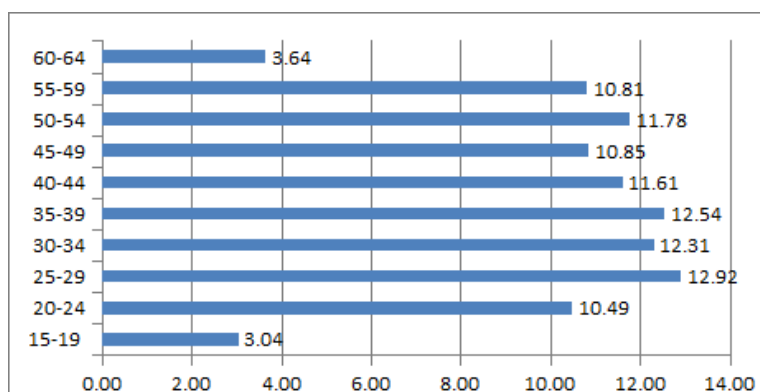
Izvor: Nacionalna služba zapošljavanja - Filijala Pančevo, podatak sa stanjem 31.12.2013.

Tabela 96. Nezaposlenost po starosnoj strukturi, stanje 31.12.2013. godine

Broj godina	Pančevo	Udeo u ukupnom broju nezaposlenih (%)
UKUPNO	11.560	100
Od 15-19 godina	352	3,04
20-24 godina	1.213	10,49
25-29 godina	1.493	12,92
30-34 godina	1.423	12,32
35-39 godina	1.450	12,54
40-44 godina	1.342	11,61
45-49 godina	1.254	10,85
50-54 godina	1.362	11,78
55-59 godina	1.250	10,81
60-64 godina	421	3,64

Izvor: Nacionalna služba zapošljavanja - Filijala Pančevo, podatak sa stanjem 31.12.2013.

7.8 Nezaposleni prema starosnoj strukturi u ukupnom broju nezaposlenih, stanje decembar 2013. godine:

8. JAVNI RESURSI

8.1. Saobraćajna infrastruktura

8.1.1. Drumski saobraćaj

Tabela 97. Dužina puteva, 2012.

	Pančevo (km)	Udeo u dužini puteva iste kategorije u okrugu (%)	Okrug (km)
Dužina puteva - ukupno (km)	137,6	14,00	982,57
Savremeni kolovoz	137,6	15,40	893,33
Državni putevi I reda	svega	57,90	21,49
	savremeni kolovoz	57,90	21,49
Državni putevi II reda	svega	15,80	5,83
	savremeni kolovoz	15,80	5,83
Opštinski putevi	svega	63,85	14,43
	savremeni kolovoz	63,85	18,08

Izvor: Republički Zavod za statistiku, opštine i regioni u RS, 2013.

Teritorija grada Pančeva pokrivena je mrežom puteva u ukupnoj dužini od 137,6 km. Grad Pančevo u ukupnoj mreži puteva Južno-banatskog okruga učestvuje sa 14%. Posebno treba istaći da Pančevo predstavlja „kapiju” na putnom pravcu sever-jug Banata, odnosno vezu sa ostatkom Srbije.

8.1.2. Železnički saobraćaj i infrastruktura

Tabela 98. Železnički saobraćaj i infrastruktura

	Pančevo	Udeo Pančeva u ukupnom prometu u okrugu (%)	Okrug
Broj železničkih stanica	6	30,00	20
Broj prevezenih putnika	15.187	44,65	34.016
Broj prevezenih pošiljki	1.021.719	84,98	1.202.249

Izvor: Republički Zavod za statistiku, opštine i regioni u RS, 2013.

8.1.3. Vazdušni saobraćaj

Sportski aerodrom «Pančevo» nalazi se u severnom delu naseljenog mesta Pančevo u sklopu fabričkog kompleksa vazduhoplovne industrije «Utva» Pančevo. Dužina travnate piste je oko 900 m, širine 60 m, sa betonskom stajnakom dužine 100 m, i tornjem za kontrolu leta.

8.1.4. Vodni saobraćaj

Posebno značajan deo saobraćajne infrastrukture Pančeva je Dunav, kao vodeni putni pravac velikog ali nedovoljno iskorišćenog potencijala. Njegova ekonomska i svaka druga eksploatacija ne može se rešavati samo na nivou lokalne privrede, već i u kontekstu afirmacije reke od strane šireg područja .

Ukupna dužina Dunava u Srbiji iznosi 588 km, regionu Banata 148 km, a na teritoriji grada Pančeva proteže se u dužini od oko 30 km. Razdaljina od luke Dunav u Pančevu do pristaništa u Beogradu iznosi 10 km. Može se smatrati da je veliki deo Banata, kao i opština koje izlaze na Dunav, potencijalno pogodan da se uključi u mrežu plovnih puteva Evrope (kanal Dunav-Rajna-Majna). Najveći nedostatak su neodgovarajuće luke na Dunavu, jer su postojeće zapuštene i malih kapaciteta (u gradovima duž obala Tise i Dunava).

Na levoj obali Dunava, na 1153. kilometru nalazi se kompleks Luke Dunav-Pančevo. Izgrađena i razvojna teritorija Luke Dunav zauzima površinu od 240 hektara. Kompleks Luke Dunav ograničen je: rekom Dunav, plovnim kanalom hemijske industrije, železničkom prugom sa ranžirnom stanicom, međunarodnom saobraćajnicom E-70 i rekom Tamiš. Luka Dunav Pančevo je bazenskog tipa. Bazen Luke je dugačak 1.000 kilometara i široj 210 metara, površine 21 hektara. Dubina bazena omogućava uplovljavanje rečno-morskih brodova do 5.000 tona pri najnižem vodostaju. Dužina vodne linije oko kompleksa Luke gde je moguće graditi vertikalni kej iznosi 6.500 metara.

S obzirom da je tok Dunava definisan kao evropski koridor VII, u budućnosti treba računati sa značajnim porastom uloge vodnog transporta, ali prvenstveno u tranzitu. Mreža kanala je resurs koji bi mogao da se značajnije koristi u privredne svrhe za razvoj turizma, pod uslovom većeg ljudskog angažovanja i pronalazjenja odgovarajuće finansijske konstrukcije za privredno i komercijalno iskorišćavanje kanala. Osim toga, na ovaj način bi se grad Pančevo kao i druge opštine u Banatu aktivno uključile u evropsku mrežu vodenih puteva.

8.2. Komunalna infrastruktura i usluge

8.2.1 Vodovod i kanalizacija

Vodosnabdevanje stanovništva u Južno-banatskom okrugu vrši se na bazi podzemnih voda iz dubljih vodonosnih slojeva (30 - 100 m). Od 261.295 stanova u Banatu, na vodovod je priključeno 246 kanalizacione i vodovodne mreže. 428 stanova, ili 94,31 %.

U gradu Pančevu postoji dva postrojenja za preradu vode ukupnog kapaciteta 700 l/s¹.

JKP „Vodovod i kanalizacija“ obavlja delatnost proizvodnje i distribucije vode, prikupljanje, odvođenje i prečišćavanje otpadnih voda, kontrole kvaliteta vode za piće, održavanje kanalizacione i vodovodne mreže kao osnovnu delatnost i izgradnju kanalizacione i vodovodne mreže. Zapošljava 267 radnika.

Prosečni kapaciteti izvorišta vode mogu godišnje da proizvedu 15.000.000 miliona m³ vode.

Broj naselja obuhvaćenih vodovodnom mrežom: grad Pančevo i 4 naseljena mesta (Starčevo, Omoljica, Banatski Brestovac i Ivanovo)

Broj stanovnika obuhvaćenih vodovodnom mrežom 96.000.

Broj naselja koji nije obuhvaćen 5 naseljenih mesta (Dolovo, Jabuka, Kačarevo, Banatsko Novo Selo i Glogonj)

Dužina vodovodne mreže 200 km distributivne i mreže u gradu i naseljima, odnosno 300 km sa vodovodnim priključcima (sve održava JKP „Vodovod i kanalizacija“)

Dužina fekalne kanalizacione mreže 142 km, sa priključcima 227km (sve održava JKP „Vodovod i kanalizacija“)

Pančevo ima separatan sistem kanisanja, posebno se odvođe fekalne a posebno atmosferske vode

Ukupna dužina atmosferske kanalizacione mreže iznosi 40km.

8.2.2 Javni prevoz

- **Gradski prevoz**

Javni gradski prevoz putnika poveren je **JKP-u „Autotransport Pančevo“**, a čija je tradicija javnog prevoza putnika duga više od 65 godina. JKP „Autotransport Pančevo“ raspolaže sa 79 autobusa. Preduzeće obavlja prevoz putnika na 11 linija u gradskom prevozu, 22 linije u međumesnom prevozu i 1 sezonskoj liniji u međunarodnom prevozu na relaciji Pančevo – Herceg Novi. Dnevno se na mreži linija ostvari preko 20.000 kilometara i preveze više od 30.000 putnika. Mreža linija projektovana je tako da povezuje svih 9 naseljenih mesta na teritoriji grada (Glogonj, Jabuka, Kačarevo, Banatsko Novo Selo, Dolovo, Starčevo, Omoljica, Ivanovo i Banatski Brestovac) sa naseljenim mestom Pančevo. Prvi polazak na svih 5 pravaca koji povezuju naseljena mesta na teritoriji grada sa naseljenim mestom Pančevo je u 3:00 sata ujutru a poslednji polazak iz Pančeva ka svim naseljenim mestima je u 0:00 sati (ponoć). Na gradskim linijama polasci se obavljaju u periodu od 5:00 sati do 22:30 sati sa intervalom između polazaka od 30 minuta, izuzev linije 6 gde je interval između polazaka 15 minuta u vršnom opterećenju (špicu) i linije 14 gde je interval između polazaka 20 minuta tokom celog dana. Pored javnog linijskog prevoza putnika kao osnovne delatnosti, preduzeće se bavi i vanlinijskim prevozom putnika gde se uslovi prevoza utvrđuju posebno za svaku vožnju, pružanjem usluga autobuske stanice, izdavanjem reklamnog prostora, kao i pružanjem usluga tehničkog pregleda i baždarenja svih vrsta tahografaskih uređaja.

Informacije o preduzeću se nalaze na sajtu: www.jkpatppa.rs

- **Taksi prevoz**

Kvalitetu gradskog prevoza doprinosi postojećih 9 registrovanih taksi udruženja i preduzeća eregistrovanih za taksi prevoz, sa oko 100 zaposlenih.

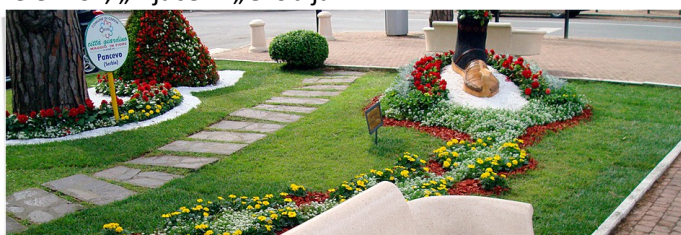
8.2.3 Komunalno održavanje

Komunalno održavanje predstavlja jednu od osnovnih funkcija koja omogućava nesmetano korišćenje građevinskog zemljišta.

JKP „Higijena“ obavlja poslove čišćenja javnih površina, održavanje javne higijene u gradu, iznošenje i deponovanje otpada (sakupljanje smeća, starih stvari, korišćenih predmeta i otpadaka; odvoz otpadaka, kao što su ostaci razrušenih zgrada i odstranjivanje otpadaka spaljivanjem ili na drugi način; sabijanje otpadaka, odlaganje na zemljište ili vodu i zakopavanje; uklanjanje otpada iz posuda za otpatke na javnim mestima; čišćenje i polivanje ulica, staza i parkirališta; uklanjanje snega i leda sa pešačkih staza i posipanje soli i peska; pražnjenje i čišćenje septičkih jama i tankova i održavanje fekalne deponije; uređivanje i održavanje deponije). Informacije o preduzeću se nalaze na sajtu: www.jkphigijena.rs

JKP „Zelenilo“ je osnovano prvenstveno radi efikasnijeg pružanja usluga održavanja javnih zelenih površina kao infrastrukturnog elementa urbane sredine. Osnovne delatnosti preduzeća su održavanje i izgradnja javnih zelenih površina, proizvodnja sadnog materijala, pružanje pogrebnih usluga, pružanje pijačnih usluga. Danas je JKP „Zelenilo“ jedno od najvećih preduzeća u južnom Banatu, sa visokim razvojnim potencijalom, koje zapošljava 380 radnika različitih profila i struka. Preduzeće čine četiri radne jedinice: „Zajedničke službe“, „Gradsko zelenilo“, „Pijace“ i „Groblja“.

RJ „Gradsko zelenilo“ je radna jedinica koja obavlja delatnost održavanja 200 ha uređenih zelenih površina i proizvodnju rasada drveća, žbunja, perena, sezonskog cveća i busen trave.

„Zelenilo“ se bavi uređenjem eksterijera i enterijera, izgradnjom staza, platoa, fontana, sprava za dečija igrališta i pružanjem usluga mehanizacije (kamioni, auto-korpe, plato-prikolice, buldožeri, utovarivači). Prodaja sadnog materijala obavlja se u rasadniku na Bavaništanskom putu i u prodavnici „Zelenila“ na Zelenoj pijaci.

RJ „Pijace“ obuhvata glavnu Zelenu pijacu, četiri satelitske (u stambenim naseljima Strelište, Tesla, Kotež i Sodara) i robnu pijacu „Aerodrom“.

Na platou Zelene pijace nalazi se 950 tezgi za prodaju poljoprivrednih, industrijskih i zanatskih proizvoda, hala za prodaju smrznute i sveže ribe, hala za prodaju kolača, mlečna hala i 132 lokala. Robna pijaca „Aerodrom” predstavlja tržišni centar na otvorenom sa 2.735 prodajnih mesta i 68 lokala.

RJ „Groblja” stara se o sedam grobalja – Novo groblje, Pravoslavno groblje, Katoličko groblje, Evangelističko-Reformatorsko groblje, Jevrejsko groblje i Vojlovačko groblje.

Informacije o preduzeću se nalaze na sajtu: www.jkpzelenilo.co.rs.

8.2.4 Sistem daljinskog grejanja

JKP "Grejanje" u Pančevu je Odlukom grada Pančeva određeno da obezbedi snabdevanje toplotnom energijom kupaca na području grada Pančeva.

"Odluka o uslovima i načinu snabdevanja toplotnom energijom kupaca na području grada Pančeva" je objavljena u "Sl. listu grada Pančeva", br. 15/2010.

U sastavu JKP "Grejanje" se nalaze dve toplane Kotež i Sodara. Toplana Kotež ima instalisanu snagu 53,3MW, a toplana Sodara trenutno instalisano 26,5MW, koje se snabdevaju prirodnim gasom.

Osim ova dva toplotna izvora postoje još 3 objekta: u ul. Jastrebačka br. 8 instalisane snage 1MW, u ul. Sinđelićeva br. 23 instalisane snage 0,814 MW i u ul. Svetog Save br. 89 snage 0,14MW.

Toplotna energija se transportuje do potrošača kroz 72km cevovoda i oko 320 toplotnih podstanica potpuno opremljenih za merenje ispručenog energije i daljinski nadzor i upravljanje iz dispečerskog centra.

Ovo preduzeće toplotnom energijom snabdeva 11.986 kupaca iz kategorije stambenog prostora i 574 kupca iz kategorije poslovnog prostora. Uslugu sanitarne tople vode koristi 2379 članova domaćinstva.

Toplotnom energijom iz daljinskog sistema grejanja se snabdeva oko 43% domaćinstava u gradu.

Toplu potrošnu vodu iz našeg sistema koristi oko 7% domaćinstava.

Imajući u vidu raspoloživu energiju u postojećim toplotnim izvorima spremni smo da izvršimo priključenja novih korisnika.

Kupac - novi korisnik je dužan da od JKP "Grejanje" dobije odobrenje za priključenje uz prethodno izmirenje troškova za: rešenje o odobrenju, saglasnost na projekat i naknadu za priključenje na toplotni izvor i distributivnu mrežu.

Rešenjem o odobrenju se definišu uslovi projektovanja i izgradnje toplotne opreme.

Postupak izdavanja rešenja o odobrenju za priključenje započinje tako što kupac - novi korisnik podnosi JKP "Grejanje" zahtev uz koji prilaže potrebnu dokumentaciju.

Informacije o postupku priključenja objekta na sistem daljinskog grejanja se mogu dobiti u prostorijama JKP "Grejanje", ul. Cara Dušana br. 7 ili telefonom na broj 013/315-400.

Informacije o preduzeću se nalaze na sajtu: www.grejanje-pancevo.co.rs.

8.2.5 Telekomunikacioni sistem

Mobilna telefonija „Telekoma Srbije” u potpunosti pokriva teritoriju grada Pančeva i GSM i 3G mrežom. Pored osnovnih fiksnih telekomunikacionih i usluga mobilne telefonije, „Telekom Srbije” (IJ „Pančevo”) pruža korisnicima i usluge interneta, usluge prenosa podataka, telematske usluge, usluge sa dodatnom vrednošću,

ISDN usluge, usluge inteligentne mreže, fiksne satelitske usluge, fiksne usluge za korišćenje standarda DECT i multimedijalne usluge.

Tabela 99. Poštanske aktivnosti i telekomunikacije , 2012.

	Pančevo	Udeo Pančeva u ukupnom prometu u okrugu (%)	Okrug
Broj pošta	18	22,22	81
Telefonski pretplatnici	48.148	45,42	106.001
Broj prevezenih pošiljki, u 000	4.806	68,12	7.055

Izvor: Republički Zavod za statistiku, opštine i regioni u RS, 2013.

8.2.6 Distribucija električne energije

Elektrodistribucija "Pančevo" realizuje distribuciju električne energije na teritoriji južnog Banata, za grad Pančevo sa okolinom , sa pogonom u Vršcu i poslovnicama u Beloj Crkvi, Kovinu i Alibunaru.

Delatnost ovog preduzeća obuhvata:

- održavanje i izgradnju distributivne mreže,
- obračun i naplatu električne energije,
- baždarnicu.

8.3. Zdravstvena i socijalna zaštita

Tabela 100. Bolnički kapaciteti, 2012.

	Broj kreveta	Udeo u ukupnom broju kreveta (%)	Broj kreveta na 1000 stanovnika
Akutni			
Hronični			
Psijijatrijski			
Socijalni			
UKUPNO:			

Izvor:

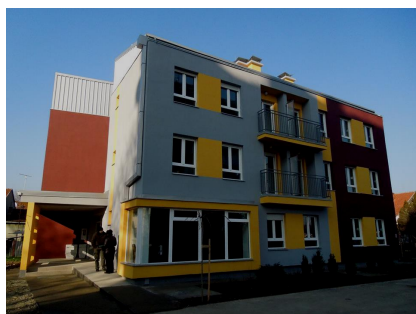
Opšta bolnica Pančevo je bolnički centar od regionalnog značaja, koji dnevno zbrinjava veliki broj bolesnika iz Pančeva il susednih opština i naselja. *Dom zdravlja Pančevo* pruža usluge primarne zdravstvene zaštite za oko 124.000 stanovnika sa teritorije grada Pančeva.

U Pančevu postoje sledeće ustanove za socijalnu i zdravstvenu zaštitu:

- Opšta Bolnica Pančevo (www.bolnicapancevo.rs)
- Dom zdravlja Pančevo (www.dzpancevo.rs)
- Zavod za javno zdravlje Pančevo (www.zjzpa.org.rs)
- Centar za socijalni rad „Solidarnost“
- Sigurna kuća Pančevo (www.sigurnakucapancevo.rs)

- Sertifikat o akreditaciji Doma zdravlja Pančevo na period od 3 godine –

Nov objekat socijalnog stanovanja u zaštićenim uslovima

Opšta bolnica Pančevo

Tabela 101. Ulaganja u zdravstvo, po godinama

	Pančevo (u 000 din.)		
	2011	2012	2013
Rashodi budžeta grada Pančeva - (ulaganja) u zdravstvo - ukupno	35.660	52.874	32.269

Izvor: Prema podacima Sekretarijata za finansije GU Pančevo

Tabela 102. Ulaganja u socijalnu zaštitu, po godinama

	Pančevo (u 000 din.)		
	2011	2012	2013
Rashodi budžeta grada Pančeva - (ulaganja) u socijalnu zaštitu - ukupno	141.358	162.355	172.092

Izvor: Prema podacima Sekretarijata za finansije GU Pančevo

Tabela 103. Lekari, stomatolozi i diplomirani farmaceuti u zdravstvenim službama, 2012.

	Pančevo	Udeo u ukupnom broju lekara (%)
Lekari – ukupno	348	100
Lekari opšte medicine	54	15,52
Lekari na specijalizaciji	33	9,48
Lekari specijalisti	261	75,00
Stomatolozi	44	/
Farmaceuti	55	/
Broj stanovnika na jednog lekara u Pančevu	353	/
Broj stanovnika na jednog lekara u okrugu	396	/
Broj stanovnika na jednog lekara u Srbiji	343	/

Izvor: Republički Zavod za statistiku, opštine i regioni u RS, 2013.

Tabela 104. Korisnici socijalne zaštite , 2011.

	Pančevo	Udeo u ukupnom broju korisnika (%)
Ukupno	8.484	100
Deca	2.144	25,27
Mladi	649	7,65
Odrasli	4.054	47,78
Ostareli	1.637	19,30

Izvor: Republički Zavod za statistiku, opštine i regioni u RS, 2013.

U Pančevu postoje sledeće ustanove za zbrinjavanje socijalno ugroženih lica:

- Centar za socijalni rad
- Dom za stare

- Dom za slepe
- Dom za nezbrinuta lica
- Dom za gluvoneme
- Dom za lica ometena u razvoju.

8.4. Obrazovni kapaciteti

U Pančevu se nalazi 19 osnovnih, sedam srednjih škola, Muzička i Baletska škola, kao i škola za osnovno i srednje obrazovanje učenika sa smetnjama u razvoju.

Tabela 105. Ulaganja u obrazovanje, po godinama

	Pančevo (u 000 din.)		
	2011	2012	2013
Rashodi budžeta grada Pančeva - (ulaganja) u obrazovanje - ukupno	615.254	709.907	767.655

Izvor: Prema podacima Sekretarijata za finansije GU Pančevo

Tabela 106. Broj i struktura obrazovnih ustanova, 2011/2012.

		Pančevo	Okrug	Udeo u ukupnom broju ustanova u okrugu (%)
Osnovne škole	ukupno	19	105	18
	odeljenja	432	1.228	35
Srednje škole	ukupno	10	21	48
	odeljenja	209	402	52
Specijalne škole - osnovne	ukupno	5	14	36
	učenika	90	238	38
Specijalne škole - srednje	ukupno	1	2	50
	učenika	43	70	61
Visoke škole		0	1	0
Fakulteti		1	2	50
Ustanove za decu predškolskog uzrasta		28	102	27
broj dece		3.242	6.599	49
Studentski centri		0	0	0
Učenički domovi		0	0	0
UKUPNO - sve ustanove		64	247	26

Izvor: Republički Zavod za statistiku, opštine i regioni u RS, 2013.

Tabela 107. Ukupan broj učenika, studenata i korisnika obrazovnih ustanova, 2011/2012 kraj školska godina

		Pančevo	Okrug	Udeo u ukupnom broju učenika/studenata/korisnika u okrugu (%)
Osnovne škole - učenici	ukupno	9.673	23.987	40,33
	završili školu	1.259	3.018	41,72
Srednje škole - učenici	ukupno	5.505	10.327	53,31
	završili školu	1.520	2.770	54,87
Specijalne škole - osnovne	ukupno	90	238	37,82
	završili školu	10	48	20,83
Specijalne škole - srednje	ukupno	43	70	61,43
	završili školu	8	11	72,73
Visoke škole - studenti	ukupno	0	400	0,00
	na budžetu	0	235	0,00
	završili školu	0	118	0,00
Fakulteti - studenti	ukupno	294	517	56,87
	na budžetu	0	0	0

	diplomirani	81	171	47,37
Predškolske ustanove	deca korisnici	3.242	6.599	49,13
Studentski centri	korisnici smeštaja	0	0	0
Učenički domovi	korisnici smeštaja	0	214	0
UKUPNO - svi učenici		18.847	42.352	44,50

Izvor: Republički Zavod za statistiku, opštine i regioni u RS, 2013.

9. RESURSI ŽIVOTNE SREDINE

U Prostornom planu Republike Srbije ("Sl. glasnik RS" br. 88/2010) prema postojećem stanju životne sredine, a u skladu sa standardima i iskustvima EU utvrđene su četiri kategorije kvaliteta životne sredine i to: područja zagađene i degradirane životne sredine, područja ugrožene životne sredine, područja kvalitetne životne sredine i područja veoma kvalitetne životne sredine. Pančevo je svrstano u područja zagađene i degradirane životne sredine u kojima je potrebno sanirati i revitalizovati degradirane i ugrožene ekosisteme i sanirati posledice zagađenja. Prema istom dokumentu Pančevo je takođe svrstano i u područja ugrožene životne sredine sa povremenim prekoračenjem graničnih vrednosti zagađujućih materija, za koja treba sprečiti dalju degradaciju i obezbediti poboljšanje postojećeg stanja, kako bi se umanjila degradiranost životne sredine kao ograničavajućeg faktora razvoja.

Najveća industrijska i druga postrojenja koja imaju značajan uticaj na životnu sredinu uključujući emisije u vazduh, vodu i zemljište, generisanje otpada i potrošnju energije podležu obavezi izdavanja integrisane dozvole u skladu sa Zakonom o integrisanom sprečavanju i kontroli zagađivanja životne sredine. Na teritoriji grada Pančeva postoji pet operatera koji podležu obavezi pribavljanja integrisane dozvole: NIS Petrol, o.d. Rafinerija nafte Pančevo, HIP PETROHEMIJA a.d. Pančevo i HIP AZOTARA d.o.o. Pančevo, "Stari Tamiš" a.d. za poljoprivrednu proizvodnju i TIMKOK d.o.o.

Prema Prostornom planu Republike Srbije, Pančevo sa hemijskom i petrohemijskom industrijom i rafinerijom nafte spada u najugroženija područja (hot spots) u Republici Srbiji. U cilju preduzimanja svih neophodnih mera za sprečavanje hemijskih udesa, ograničavanje udesa na život i zdravlje ljudi i životnu sredinu kao i u stvaranje uslova za upravljanje rizikom, Zakonom o zaštiti životne sredine implementirane su odredbe Direktive 96/82/EC o kontroli opasnosti od velikih akcidenata koji uključuju opasne supstance ("Seveso II" direktiva). Na teritoriji grada Pančeva tri operatera podležu obavezama seveso II direktive (izrada Politike prevencije udesa ili Izveštaja o bezbednosti i Plana zaštite od udesa) i to: NIS Petrol, o.d. Rafinerija nafte Pančevo, HIP PETROHEMIJA a.d. Pančevo i HIP AZOTARA d.o.o. Pančevo.

9.1. Kvalitet vazduha

Prema Godišnjem izveštaju o stanju kvaliteta vazduha u Republici Srbiji 2012. godine (Agencija za zaštitu životne sredine) u kome je ocena kvaliteta vazduha izvršena na osnovu koncentracija zagađujućih materija dobijenih automatskim monitoringom kvaliteta vazduha u državnoj i lokalnoj mreži, za Pančevo je utvrđena III kategorija kvaliteta vazduha odnosno prekomerno zagađen vazduh (na osnovu prekoračenja tolerantnih vrednosti suspendovanih čestica RM10), što predstavlja zvaničnu ocenu kvaliteta vazduha. Koncentracije organskih zagađujućih materija su znatno smanjene u odnosu na prethodni period, a koncentracija benzena, koji je bio među dominantnim polutantima, svedena je na nižu od propisane godišnje koncentracije. Iako prema Uredbi o uslovima za monitoring i zahtevima kvaliteta vazduha čađ ne spada u zagađujuće materije na osnovu kojih se vrši ocenjivanje kvaliteta vazduha, zbog negativnog uticaja na zdravlje stanovništva, koncentracije ovog polutanta se redovno prate u okviru monitoringa kvaliteta vazduha u Pančevu. U toku zimskog perioda se beleži veliki broj prekoračenja granične vrednosti, odnosno dana kada je prema indeksu kvaliteta vazduha AQI (Air Quality Index), vazduh ocenjen kao nezdrav za senzitivne grupe, nezdrav ili vrlo nezdrav. Osnovni izvori čestičnog zagađenja su industrija, energetska postrojenja, individualna ložišta, saobraćaj i dr.

9.2. Kvalitet zemljišta

Na prostoru Republike Srbije u toku 2012. godine Agencija za zaštitu životne sredine ispitivala je zemljište u okolini 28 industrijskih kompleksa (među kojima je i industrijska zona Pančeva) na ukupno 55 lokaliteta od kojih 8 u Pančevu. Podaci o praćenju ukupnog sadržaja teških metala u zemljištu pokazuju prekoračenje GV u površinskom sloju zemljišta do 30 cm za pojedine teške metale (Cd, Cu i Ni) dok su ostali ispitivani teški metali: Pb, Zn, Cr, As u nešto manjem procentu prekoračivali GV.

U Pančevu se od 2009. godine sprovodi program ispitivanja kvaliteta poljoprivrednog zemljišta. Projektom "Monitoring stanja zemljišta i uticaja na biljke na području grada Pančeva" obuhvaćena je 31 lokacija na području katastarskih opština Pančevo, Vojlovica, Banatsko Novo Selo, Dolovo, Kačarevo, Starčevo, Omoljica, Banatski Brestovac, Ivanovo, Jabuka i Glogonj. Prema rezultatima ispitivanja, sadržaj teških metala: Cd, Pb, Hg, As, Cr, Ni, Cu, Zn, Fe i Mn na svim ispitivanim lokalitetima je znatno niži od maksimalno dozvoljenih koncentracija, odnosno takav da omogućava proizvodnju zdravstveno bezbedne hrane.

Analizom sadržaja ostataka pesticida - karbamata, organofosfornih pesticida, piretroida, triazina i organohlornih pesticida u svim ispitivanim uzorcima zemljišta utvrđeni su sadržaji ostataka pesticida znatno ispod definisanih graničnih vrednosti, odnosno, sa stanovišta sadržaja ostataka pesticida, zemljište obuhvaćeno ispitivanjima u okviru ovog projekta može se smatrati pogodnim za proizvodnju zdravstveno bezbedne hrane.

Ispitivanjem sadržaja teških metala u proizvodima biljnog porekla - Cd, Pb, Hg, As, Cr, Ni, Cu, Zn, Fe i Mn utvrđeni su sadržaji teških metala u uzorcima ratarskih kultura, povrća i voća sa različitih lokaliteta područja grada Pančeva znatno niži od MDK definisanih važećim pravilnikom. Ispitivanja sadržaja ostataka pesticida u proizvodima biljnog porekla na području grada Pančeva u 124 uzoraka poljoprivrednih proizvoda biljnog porekla nisu pokazala prisustvo rezidua pesticida u koncentracijama koje se smatraju nedozvoljenim u odnosu na važeće propise.

Iako rezultati studije "Monitoring stanja zemljišta i uticaja na biljke na području grada Pančeva" tokom 2012. godine deluju ohrabrujuće potrebno je naglasiti da su, pored do sada ispitivanih opasnih i štetnih materija u zemljištu i biljnom materijalu, u navedenim matriksima često prisutne i brojne veoma opasne organske zagađujuće materije koje se zbog niske biodegradabilnosti nazivaju perzistentnim (perzistentni organski polutanti tzv. POPs) u koje spadaju policiklični aromaticni ugljovodonici (PAH), polihlorovani bifenili (PCB).

9.3. Komunalna buka

Na osnovu rezultata merenja komunalne buke konstatovano je da je grad Pančevo značajno ugrožen po pitanju buke i da je neophodno sprovođenje mera u cilju smanjenja buke. Na osnovu merenja tokom 2012. godine izrđena je preliminarna karta akustičkih zona grada Pančeva.

9.4. Otpadne materije

U cilju uspostavljanja održivog sistema upravljanja otpadom, a u skladu sa Nacionalnom strategijom upravljanja otpadom formiran je region za upravljanje čvrstim komunalnim otpadom Pančevo/Opovo, potpisivanjem Međuopštinskog sporazuma o saradnji opština Pančevo i Opovo. Skupštine grada Pančeva je donela Lokalni plan upravljanja otpadom za grad Pančevo i Regionalni plan upravljanja otpadom za region Pančevo/Opovo. Predmetnim planovima predviđeno je odlaganje komunalnog otpada na novoj deponiji na dolovačkom putu, za koju je pribavljena upotrebna dozvola za Ia fazu. Zbog pristupnog puta neodgovarajuće širine kao i zbog određenih tehničkih nedostataka nova deponija još uvek nije puštena u rad, tj. deponovanje otpada se i dalje vrši na gradskoj deponiji u Pančevu i deponijama u naseljenim mestima. Postoji takođe i veliki broj „divljih“ odlagališta (pored javnih puteva, u rečnim tokovima i dr.). Odlaganje otpada na deponijama koje ne zadovoljavaju propisane standarde predstavlja potencijalnu opasnost za zagađenje vode, zemljišta i vazduha, kao i rizik po zdravlje ljudi.

U okviru Programa podrške infrastrukturnim projektima u oblasti zaštite životne sredine realizuje se projekat "Nova Regionalna deponija u Pančevu" koji finansira Švedska agencija za razvojnu saradnju (SIDA) čijem

realizacijom nova deponija treba da postane operativna. U okviru prostora nove deponije planira se regionalni centar za upravljanje otpadom u okviru koga će se vršiti prihvata sortiranog i nesortiranog otpada, separacija otpada u regionalnom postrojenju za reciklažu, kompostiranje, odlaganje otpada, reciklaža građevinskog otpada i prihvata animalnog otpada.

Za izgradnju Centra za sakupljanje komunalnog otpada koji nije moguće odložiti u kontejnere predviđene su lokacije JKP "Higijena" u Vlasinskoj ulici i u ulici Dimitrija Tucovića gde trenutno posluje radna jedinica "Ekosirovina", a na lokaciji u Vlasinskoj ulici u toku su aktivnosti na opremanju Centra za sakupljanje i postrojenja za upravljanje komunalnim i drugim otpadom.

I pored postojećih propisa koji ukazuju na neophodnost primene reciklaže sekundarnih sirovina, sadašnji obim kućnog sortiranja, odvojenog sakupljanja, prerade i ponovne upotrebe recikliranog otpada i dalje nije zadovoljavajući.

Prema Zakonu o upravljanju otpadom, obaveza lokalne samouprave je izrada projekata sanacije i rekultivacije postojećih deponija. Projekti sanacije postojećih deponija na teritoriji grada Pančeva urađeni su za deponije u Starčevu (koji je uglavnom realizovan), Ivanovu, Jabuci, Dolovu, Banatskom Novom Selu.

9.5. Kvalitet voda

Za potrebe vodosnabdevanja u gradu Pančevu koriste se smole podzemne vode što sa stanovišta održivog razvoja nije najpovoljnije rešenje. Projektom celovite sanitarne zaštite pančevačkog izvorišta koji je urađen 2003. godine od strane Rudarsko-geološkog fakulteta - Instituta za hidrologiju, a potvrđen Zaključkom Skupštine opštine Pančevo, definisane su zone neposredne zaštite, uža zona zaštite i šira zona zaštite izvorišta. Higijenski ispravna voda za piće iz gradskog sistema vodosnabdevanja dostupna je za stanovnike Pančeva, Starčeva, Omoljice, Ivanova i Banatskog Brestovca. Kvalitet vode za piće kontroliše se interno u laboratoriji JKP "Vodovod i kanalizacija" i eksterno u skladu sa Pravilnikom o higijenskoj ispravnosti vode za piće. Ostala naselja: Dolovo, Kačarevo, Jabuka, Glogonj i Banatsko Novo Selo snabdevaju se vodom iz autonomnih seoskih sistema vodosnabdevanja, a kvalitet vode iz ovih sistema ne zadovoljava uvek standarde iz Pravilnika.

Specifična potrošnja vode po stanovniku na dan je skoro dva puta veća od norme EU (150 l/st/dan), a gubici vode premašuju tolerisane vrednosti 1,3-2 puta (prosečno u Srbiji iznose 32% i imaju trend porasta).

Stepen izgrađenosti vodovodne infrastrukture i priključenost domaćinstava na vodovodni sistem je na visokom nivou dok stepen izgrađenosti kanalizacione infrastrukture ne zadovoljava u potpunosti potrebe grada i industrije. Organizovano prikupljanje i odvođenje otpadnih voda sa izgrađenom kanalizacionom mrežom postoji (nekompletno) u gradu Pančevu i u južnoj industrijskoj zoni, dok ostala naselja problem evakuacije otpadnih voda rešavaju u većini slučajeva putem individualnih vodopropskih septičkih jama i upojnih bunara. Postojeći kanalizacioni sistem naseljenog mesta Pančeva je koncipiran kao separacioni a sve upotrebljene vode prikupljene kanalizacionim sistemom se bez tretmana ispuštaju u Dunav. Neprečišćene otpadne vode koje se iz industrijskih i komunalnih postrojenja upuštaju u vodotoke, meliorativne kanale, vodopropusne septičke jame i upojne bunare prouzrokuju zagađivanje tla, površinskih i podzemnih voda. Zagađivanju otpadnim vodama izloženi su reke Nadel, Tamiš i Dunav, bara Topola, Mali Rit i kanal otpadnih voda u JIZ (Azotarin kanal).

U cilju dugoročnog rešavanja problema odvođenja i prečišćavanja komunalnih otpadnih voda grada Pančeva i svih naseljenih mesta, urađen je Generalni projekat tretmana komunalnih otpadnih voda sa prethodnom studijom opravdanosti za grad Pančevo i sva naseljena mesta (Institut za vodoprivredu "Jaroslav Černi"). Kao najracionalnije i najekonomičnije tehničko rešenje ovim projektom predviđena je varijanta za izgradnju individualnih postrojenja za tretman otpadnih voda u svakom naseljenom mestu na teritoriji grada Pančeva, što podrazumeva izgradnju devet manjih postrojenja i jednog centralnog postrojenja za sam grad Pančevo.

Grad Pančevo obezbeđuje redovnu kontrolu kvaliteta površinskih voda javnih kupališta na rekama Tamiš (plaže u Pančevu, Jabuci i Glogonju), Dunav (plaža "Bela Stena") i Ponjavica (plaže u Omoljici, Banatskom

Brestovcu i Ivanovu) i jezeru Kačarevo. Rezultati ispitivanja pokazuju česta odstupanja od II klase površinskih voda.

U cilju praćenja mogućeg uticaja Južne industrijske zone na kvalitet podzemnih voda redovno se sprovodi monitoring kvaliteta podzemnih voda na području južno od industrijske zone na 9 lokacija. Rezultati ispitivanja pokazuju povećane koncentracije zagađujućih materija na nekim od lokacija, a najopterećenija je lokacija RA 3 (pored Te-To nasipa).

9.6. Zaštićena prirodna dobra na teritoriji grada Pančeva

Na teritoriji grada Pančeva zaštićena su sledeća prirodna dobra: Park prirode "Ponjavica", Spomenik prirode "Ivanovačka ada", Spomenik prirode "Dva stabla belog jasena kod Dolova" Spomenik prirode "Dva stabla belog jasena kod Dolova" i Spomenik prirode "Kesten Čurčina u Pančevu".

9.7. Zelenilo

Jedna od ključnih uloga naseljskog, vannaseljskog i zaštitnog zelenila, kao i šumskih površina je stvaranje povoljnih higijensko-zdravstvenih uslova, poboljšanje toplotnog režima, prečišćavanje vazduha, povećanje relativne vlažnosti kao i ukupno poboljšanje mikroklimatskih uslova.

Prema Prostornom planu Republike Srbije, šumovitost Republike Srbije sada iznosi 30,6%, a šumovitost AP Vojvodine je 6,5%. Prema Planu optimalne šumovitosti i pošumljavanja do 2014. godine šumovitost u južnobanatskom okrugu treba da se poveća na 7,7%.

Prostornim planom grada Pančeva predviđeno je da se površine pod šumama i šumskim zemljištem sa 2147,91 ha poveća na 2453,14 ha čime će se procenat šumovitosti povećati sa 2,84% na 3,25%.

Nivo ozelenjenosti u gradskom tkivu je zabrinjavajuće mali u odnosu na normu za gradove na rekama (12 puta manji), a zaštitni pojas između naselja i južne industrijske zone nije izveden u potpunosti. JKP "Zelenilo" Pančevo je 2013. godine izradilo Biološke osnove zaštitnog zelenog pojasa "Vojlovica" i Projekat sanacije i proširenja zaštitnog zelenog pojasa "Vojlovica" u Pančevu. U drugoj fazi projekta pripremljen je sadni materijal i u toku je sprovođenje radova u zaštitnom pojasu na bazi projekta.

9.8. Obnovljivi izvori energije

Skupština grada Pančeva donela je Odluku o izradi Plana detaljne regulacije infrastrukturnog kompleksa za vetrogeneratorsko polje «Bela Anta» u Dolovu, kao i Odluku o izradi Plana detaljne regulacije infrastrukturnog kompleksa za vetrogeneratorsko polje «Čibuk 2» u Dolovu. Donošenjem ovih planova biće obezbeđen planski osnov za izgradnju vetrogeneratorskih polja kao obnovljivih izvora energije na teritoriji grada Pančeva.

Prema Zakonu o efikasnom korišćenju energije ("Sl. glasnik RS" br. 25/2013) jedinice lokalne samouprave sa više od 20000 stanovnika su obveznice sistema energetskog menaxmenta za koje su istim zakonom propisane obaveze u pogledu upravljanja potrošnjom energije i energenata i efikasnog korišćenja energije. Energetski bilansi kojim je obuhvaćena potrošnja energije, energenata i vode na teritoriji grada Pančeva urađeni su na zahtev nadležnog ministarstva za 2006. i 2009. godinu.

10. TURISTIČKI RESURSI

10.1. Broj posetilaca

Tabela 108 Broj i struktura turista i ostvarenih turističkih noćenja, 2012.

		Pančevo	Okrug	Srbija
Broj turista	ukupno	1.673	21.901	2.079.643
	domaći	977	15.541	1.269.676
	strani	696	6.360	809.967
Broj noćenja	ukupno	4.329	55.943	6.484.702
	domaći	2.653	38.449	4.688.485
	strani	1.676	17.494	1.796.217
Prosečan broj noćenja turista	domaći	2,7	2,5	3,7
	strani	2,4	2,8	2,2

Izvor: Republički zavod za statistiku, Opštine i regioni u RS, 2013.

10.2. Smeštajni kapaciteti

Tabela 109. Smeštajni kapaciteti, 2013.

Destinacija	Opis sadržaja objekta	Kontakt
Family garden	Hotel i restoran	http://www.family-garden.rs
Konak	Objekat za prenočište i dnevni odmor	http://www.smestajpancevo.com/
Apartment "Pančevo lux"	Deluks Apartman s 2 spavaće Sobe i Balkonom, Apartman sa 2 Spavaće Sobe - Potkrovlje	

11. KVALITET ŽIVOTA

11.1. Javni sadržaji i rekreativni programi

11.1.1. Sportski sadržaji (tereni, sportske dvorane, centri za rekreaciju, stadioni)

JKP „Mladost“ Pančevo održava sledeće sportske terene i objekte u Pančevu:

- SRC „Strelište“ – površine 13 ha
- zatvoreni plivački bazen, 2707 m², veliki bazen, mali bazen, otvoreni plivački bazen 1100 m², hala sportova površine 3844 m², otvoreni sportski tereni : rukomentni/košarkaški teren, fudbalski tereni
- SRC „Mladost“ – površine 8 ha
- zgrada, glavni fudbalski teren, pomoćni fudbalski teren, rukometni tereni, košarkaški tereni, odbojkaški tereni, glavni teniski tereni, teniski tereni za rekreaciju, trim staza.
- Gradski stadion i ostali objekti :
- stadion površine 3 ha, zgrada, glavni fudbalski teren, pomoćni fudbalski teren, rukomentni teren, atletska staza, boks klub, kajak klub, veslački klub.

S obzirom na dostignuti nivo razvoja sporta, sportske rekreacije i potrebe građana za organizovanim bavljenjem fizičkom aktivnošću u Pančevu je već dugi niz godina prisutan problem nedostatka urešenog prostora (otvoreni i zatvoreni sportski tereni i objekti) za te namene.

11.1.2. Rekreativni programi, sportske i predškolske aktivnosti

Sportski događaji / takmičenja

Naziv kluba/događaja
Ulična trka Pančevo; Organizator: Atletski klub "Dinamo" Pančevo; Vreme: oktobar
Memorijalni turnir "Milenko Petrović - Metilj"; Organizator: Vaterpolo klub "Mladost"; Vreme: april
Fitness dan; Organizator: Fitness klub "SMS"; Vreme: mart
Međunarodni plivački miting; Organizator: Plivački klub "Dinamo" Pančevo; Vreme: oktobar
Trofej grada Pančeva; Organizator: Džudo klub "Dinamo" Pančevo; Vreme: mart
ITF turnir i Pecin memorijal; Organizator: Teniski klub "Dinamo" Pančevo; Vreme: april i avgust
Dečje olimpijske igre; Vreme: maj
Boje ruja; Organizator: PSD "Jelenak" Pančevo; Vreme: septembar

U Pančevu ima oko 100 registrovanih sportskih klubova i 4 kluba koja se bave sportom osoba sa posebnim potrebama. („Kliker“ - sportski klub dece i omladine sa posebnim potrebama, „Sportiko“ - sportski klub dece i omladine sa posebnim potrebama, „Savez sa sport i rekreaciju invalida“, „Veliki i Mali“ – inkluzija, „MNRO“ – udruženje za osobe sa posebnim potrebama, „Udruženje za osobe sa cerebralnom paralizom“).

Postoji nekoliko klubova za ekstremne sportove (alpsko planinarenje, skate, mounting byke, isl.): „Freestyler“, „Avantura 4x4“, „Tifran“.

11.2. Crkve i hramovi

U Pančevu postoji 5 verskih zajednica sa nekoliko verskih objekata od kojih su pojedini od velikog kulturno-istorijskog značaja: Manastir Vojlovica, Crkva Bogorodičinog uspenja, Crkva Svetog Preobraženja, Manastir-crkva Karla Boromejskog, Crkva Svete Ane, mala gornja i Mala donja crkva u Dolovu.

U Pančevu postoji 5 verskih zajednica sa nekoliko verskih objekata od kojih su pojedini od velikog kulturno-istorijskog značaja:

Manastir Vojlovica nalazi se severoistočno od Pančeva, u krugu Rafinerije "Pančevo", na oko 5,5 km prema Starčevo, i na 4 km od ušća Tamiša u Dunav. Prema predanju sagrađen je 1393 godine. Manastir je nekoliko puta paljen i obnavljan. Njegova osnova pripada raškoj školi. Pominje se u mnogim ranim dokumentima i predstavlja jedan od najstarijih arheoloških spomenika Pančeva.

Crkva Bogorodičinog uspenja je građena od 1807-1810. godine kao poklon Pančevu od samog Karađorđa, zbog 2 barokna tornja na prednjoj fasadi poznata je i kao "Crkva sa 2 tornja".

Crkva Svetog Preobraženja je građena od 1875-1878. godine, kod nje se prepliću 4 stila vizantijski, romanski, renesansni, srpski i kao takva je reprezentativni predstavnik hanzeatskog stila. Ova crkva je jedini spomenik kulture u samom gradu koji je zaštićen kao dobro od izuzetnog značaja.

Manastir-crkva Karla Boromejskog sazidani 1758/59 godine, prikazani su na karti grada Pančeva iz 1761 godine i tada su predstavljali nukleus od koga je bio, istočno, organizovan centar grada sa javnim zgradama, kasarnama konjice i uprave. To je jedino mesto gde se mogu čuti danas orgulje u Pančevu.

Evangelistička crkva iz 1905.godine koja je zatvorena zbog osipanja vrenika te je danas koriste ka muzičku dvoranu za koncerte.

Evangelistička i Reformatska crkva u naselju Vojlovica koje potiču iz 1901 i 1902. godine

Crkvu-Kapelu sv. Ane podigao je pančevački industrijalac Đorđe Vajfert 1923 godine kao porodičnu zadužbinu. Kapela je sazidana u duhu secesije naročito pročelje, zvonik i razučene krovne površine, dok su na bifornim prozorima prisutni elementi vizantijske arhitekture.

Dolovo, crkva Prenosa moštiju Sv. Nikole - velika donja

i crkva Prenosa moštiju Sv. Nikole - mala gornja su proglašene za spomenike kulture Vojvodine od velikog značaja

11.3. Lokalni centri za okupljanje

11.3.1. Biblioteke

Gradska biblioteka Pančevo se osim prikupljanja, čuvanja i davanja na korišćenje knjiga bavi i popularisanjem knjige i čitanja, informisanjem, izdavačkom i grafičkom delatnošću, I raspolaže sa oko ... knjiga.

Postoji jedna gradska biblioteka u Pančevu sa matičnom službom za 9 biblioteka pri domovima kulture u svim naseljenim mestima. <http://www.biblioteka-pancevo.org.rs/>

11.3.2. Parkovi

Centralni **Gradski park** na Trgu kralja Petra I.

Narodna bašta, najveći park u Pančevu, nastala je 1829. godine (Izvor: Mihovil Tomandl, Istorija Pančeva, Pančevo 2003, 88.) po zamisli i idejnom projektu brigadnog generala Mihovila Mihaljevića u želji da Pančevo dobije park po uzoru na druge gradove Centrale Evrope. Tada je park bio površine 16 jutara i nastao je od omanje šume. Tokom vremena, park je menjao sadržaje, površinu i funkcije. Od nastanka, izvršene su četiri rekonstrukcije.

Do smanjenja površine došlo je izgradnjom železničke pruge, probijanjem sadašnje Prvomajske ulice, proširenjem bolničkog kompleksa i postavljanja kompleksa trafo-stanice. Danas njegova površina iznosi oko 15 hektara.

Važna godina za ovaj park je 1905. kada je u njemu održana velika Svetska poljoprivredno-industrijska izložba sa ciljem "upoznavanja Balkana i Evrope sa pančevačkim zanatskim i poljoprivrednim proizvodima i industrijom". Park je do proširenja imao oblik pravilnog trougla, u čijem se težištu nalazio muzički paviljon sa cvetnim parterima do koga su vodile tri glavne staze koje i danas postoje.

Radovi na poslednjoj rekonstrukciji počeli su 2008. godine kada je pripremljen teren bivšeg rasadnika u vidu obimnih zemljanih radova i radova na raskrčivanju te površine i proširenju parka na još oko 5 hektara. Najvrednije u Narodnoj bašti je svakako njen raznovrstan biofond pre svega drvenastih vrsta. Najdragoceniji primerci stabala su stabla Quercus robur – hrasta lužnjaka, koji su najstariji stanovnici, izuzetno lepo razvijeni, procenjene starosti preko sto godina.

Kao takvi dobili su i poseban tretman prilikom planiranja rasvete pa je nekolicina osvetljena reflektorima. U parku se nalazi nekoliko dečijih igrališta, sprave za fitnes na otvorenom, trim staza duga 1150 m, muzički paviljon, kafe-galerija a opremljen je novom infrastrukturom i mobilijarom.

Gradska šuma se proteže od desne obale Tamiša prema Beogradu do Dunava. Močvarno tlo i bujna vegetacija pogoduje mnogim životinjama koje su ovde nastanjene. Veoma atraktivno mesto.

Park **Barutana** nekada vojni objekat, danas park u izgradnji – park ekstremnih sportova. Izgradnja parka započeta je 2011.god., izgrađene su staze, platoi, postavljena je nova infrastruktura, rasveta, javne česme, klupe, izgrađen je moderan skejt-park a trenutno je u izgradnji prva betonska veštačka stena za

sportsko penjanje u Srbiji.

U parku će se naći i multifunkcionalan amfiteatar, teretana na otvorenom i igralište za decu starijih uzrasta.

Goranski park je park površine 4,5 ha i nalazi se između naselja Tesla, Kotež i Mise a u neposrednoj je blizini železničke stanice Pančevo varoš.

Park su 70-ih godina prošlog veka podigli tadašnji aktivisti Pokreta gorana Pančeva.

Na žalost, park od tada nikada nije doživeo rekonstrukciju i danas se nalazi u lošem stanju iako poseduje bogat biljni fond.

Rekonstrukcija **Železničkog parka** je završena 2010.god. i on od tada funkcioniše kao parkovska površina sa svim pripadajućim infrastrukturnim elementima (staze, rasveta, mobilijar (klupe, korpe za otpatke). Ozelenjavanje parka sa uklapanjem u postojeće zadržane sadnice je takođe završeno 2010.god.

11.3.3. Lokalni društveni centri

Kulturna umetnička društva „Abrašević“ (<http://www.abrasevic.org.rs>) i „Stanko Paunović“, organizuju tradicionalne etno festivale, etno pevanja, isl. , postoje oko 70 godina i okupljaju oko nekoliko stotina omladinaca godišnje.

Mađarsko društvo „Petefi Šandor“ , „Tamaši Arom“ , i slovačko društvo „Ďetva“.

Od muzičkih centara aktivni su i pozanti u svetu Gradski hor Pančevo, muzička škola „Jovan Bandur“ (<http://www.muzickaskolapancevo.edu.rs/>) , baletska škola „Dimitrije Parlić“ (<http://dimitrijeparlic.rs/>).

Postoji dovoljan broj privatnih agencija za učenje stranih jezika najsavremenijim metodama.

11.3.4. Kulturni centri

U gradu Pančevu postoji mreža od 15 ustanova kulture, od čega 6 u samom gradu: Centar za kulturu (<http://www.kulturnicentarpanceva.rs/>), Gradska biblioteka, Narodni muzej, Zavod za zaštitu spomenika kulture (http://www.zaprokul.org.rs/lkp/pancevo/zavod_za_zastitu_spomenika_kulture.html), Dom omladine (<http://www.domomladinepancevo.rs/>) (i 9 domova kulture u naseljenim mestima).

Istorijski arhiv je jedan od najvećih ustanova ove vrste u zemlji. Smešten je u zgradi kasarne austrougarske vojske podignute 1875. godine. Građa se nalazi na policama ukupne dužine 9 km. Najvredniji je fond magistrata gde je sačuvana građa iz perioda od 1794-1872. godine. <http://www.arhivpancevo.org.rs/>

11.3.5. Pozorišta

Pozorišne predstave realizuju se u Kulturnom centru i dvorani Apolo Doma omladine u gradu Pančevu.

11.3.6. Muzeji

Narodni muzej grada Pančeva je impresivna građevina iz 1833. godine. U njemu se čuvaju pokretna kulturna dobra koja svedoče o istoriji Pančeva i okoline. (<http://www.muzej-pancevo.org.rs/>)

Narodni muzej grada Pančeva je osnovao dr. Borislav Jankulov 1923. godine a smešten je u impresivnoj građevini iz 1833. godine. Kao izložbene celine u okviru stalne postavke Muzeja, danas se nalaze galerije portreta XIX veka, Slikarstvo prve polovine XX veka, Slikarstvo likovne grupe "Pančevo 5" i Savremeno pančevačko slikarstvo osme i devete decenije ovoga veka. Kao poseban deo je prezentacija enterijera XIX veka, sa eksponatima iz zbirke primenjene umetnosti. Jedan od najvrednijih umetničkih eksponata muzeja je velika kompozicija Paje Jovanovića "Seoba Srba". Muzejski legati predstavljaju svedočanstvo o izuzetnom kulturnom životu vođenom u Pančevu između 2 rata čiji je centar bio u kući Aleksić-Smedervac. Danas postoje odeljenja za istoriju umetnosti, istoriju, arheologiju, etnologiju, stalna postavka i salon za namenske izložbe. Muzej izdaje časopis "Glasnik Muzeja Banata" (Pančevo, Zrenjanin, Vršac, Kikinda)

11.4. Aktivnosti u kulturi (kulturne manifestacije, proslave, festivali, parade, svečanosti, koncerti)

Internacionalni festival autorskog stripa GRRR!!!
Svetosavska akademija - događaj
Pančevački dani duhovne muzike - koncert
Pančevački međunarodni džez festival
Etno Glas festival
Majski dani knjige- događaj
Međunarodni festival filma „Žisel“
Vojlovački žetelački dani - događaj
Internacionalni pančevački karneval događaj
Eks teatar festival - događaj
Međunarodni festival podvodnog filma
Festival digitalne umetnosti
Pančevački prvi - događaj
Likovna kolonija „Deliblatski pesak“ - izložba
Festival tamburaša
Međunarodni susret bajkera - događaj
Božićni koncert
Badnje večer - događaj
Uskršnji koncert
Paprikijada, štrudlijada, slaninijada, i sl. - događaji
Bijenale umetnosti – događaj, izložba
Rege festival
Pastirski knez – događaj
Đurđevdanski turnir - streljaštvo

11.5. Zabava i usluge

Restorani

U Pančevu postoji veliki broj restorana i kafea sa odličnom uslugom.

Šoping zone i maloprodajni centri

Šoping zona u Pančevu nalazi se u centru grada, u zoni od nekoliko glavnih ulica. Takođe, postoji nekoliko trgovinskih centara sa robom za široku potrošnju. U Pančevu je 2011. godine otvoren prvi ritejl park u Srbiji - "Aviv Park Pančevo" (<http://www.avivpark.rs/>), koji je domaće kupce upoznao sa novim konceptom kupovine - u zelenilu, na otvorenom, sa svim pratećim sadržajima, koji osim kupovine upotpunjuju dobar provod cele porodice. Zastupljenost velikog broja proizvodnih marki, pristupačne cene, dobra usluga, prateći sadržaji, odličan položaj i besplatan parking su osnovni razlozi zbog kojih Aviv Park svakoga dana poseti veliki broj ljudi ne samo iz Pančeva, već iz celog Južnobanatskog okruga, ali i Beograda.

12. LOKALNI RAZVOJ U RELACIJI SA REGIONALNIM I DRŽAVNIM STRATEŠKIM DOKUMENTIMA

Iz dosadašnjeg usvojenog strateškog plana razvoja opštine Pančevo (Grada Pančeva 2007-2025.godine), a gledajući ga kroz dimenziju ekonomskog razvoja i zapošljavanja, proizilaze određeni ciljevi, mere, aktivnosti i konkretni zadaci, vreme sprovođenja, odgovorne institucije kao i očekivani efekti. Postavljeni ciljevi su sledeći:

1. Sprovođenje lokalne strategije ekonomskog razvoja i zapošljavanja,
2. Izrada i usvajanje akcionih planova ekonomskog razvoja i zapošljavanja,
3. Izgradnja i jačanje institucija u okviru lokalne samouprave – Grada,
4. Jačanje autonomije u lokalnom ekonomskom razvoju,
5. Uvođenje i promocija stimulativnih mera u oblasti lokalnog ekonomskog razvoja i zapošljavanja,
6. Uspostavljanje sistemskog okvira za održivi razvoj lokalne ekonomije na osnovu raspoloživih prirodnih resursa, preduzimaju se konkretne mere i zadatke u sadejstvu svih odgovornih institucija u Gradu kako bi se ostvarili očekivani efekti.

Grad Pančevo je doneo sledeće planove i strateške dokumente:

- Strategija Razvoja opštine Pančevo 2007-2025 (u toku je realizacija projekta "Revizija strategije razvoja grada Pančeva za period 2014-2020)
- Strategija razvoja sporta u gradu Pančevu za period od 2010. do 2014. godine
- Strategija pristupačnosti javnih objekata i površina osobama sa otežanim kretanjem grada Pančeva 2012-2015
- Strategija brige o mladima opštine Pančevo 2007-2012 (u toku je izrada Strategije brige o mladima grada Pančeva 2014-2016)
- Strategija za društvenu integraciju Roma u Pančevu 2009-2012
- Akcioni plan grada Pančeva za društvenu integraciju Roma za period od 2013. do 2016. godine
- Plan kapitalnih investicija grada Pančeva 2009-2012
- Lokalni akcioni plan za unapređenje položaja izbeglih i interno raseljenih lica u gradu Pančevu
- Stambena strategija grada Pančeva
- Lokalni akcioni plan zapošljavanja 2014.

U svetlu povezivanja sa ostalim gradovima, postoje kapaciteti u smislu da je Pančevo zbratimljeno sa sledećim gradovima:

- Mihalovce, Slovačka 2011.
- Stupino, Rusija 2012.
- Bulonj-Bijankur, Francuska (Oblasti: Kulturni program i manifestacije, Sport)
- Neapoli, Grčka 1994. (Oblasti: ekonomske, kulturne, sportske i druge aktivnosti)
- Prijedor, Bosna i Hercegovina 1994. (Oblasti: ekonomske, sportske i druge oblasti)
- Provincija Ravena, Italija 2008. (Oblasti: životna okolina, omladina, obrazovanje, kultura, tehničko naučno istraživanje u ekonomiji, izrada evropskih projekata od zajedničkog interesa, i druge oblasti)
- Mrkonjić Grad, 1994. (Oblasti: ekonomske, sportske i druge oblasti)
- Voskresensk, Rusija 1995.
- Rešica, Rumunija 1997. (Oblasti: ekonomske, sportske i druge oblasti)
- Stavropoli, Grčka 1994. (Oblasti: ekonomske, sportske i druge oblasti)
- Zanšhad, Holandija (Oblasti: Kulturni program i manifestacije, Sport)
- Bonjhad, Madjarska Republika 2009. (Oblasti: kultura, omladina, obrazovanje, nauka, sport, privreda, finansije, izrada evropskih projekata od zajedničkog interesa, i druge oblasti)
- Kumanovo, Makedonija
- Bela Slatina, Bugarska

Na regionalnom nivou izdvaja se aktivna saradnja sa Regionalnom privrednom komorom u Pančevu, Regionalnim centrom za društveno- ekonomski razvoj „ Banat “ sa sedištem u Zrenjaninu, Vojvodina Investment Promotion Fund (VIP) sa sedištem u Novom Sadu, kao i nekoliko relevantnih finansijskih institucija u regiji / pokrajini.

Na državnom nivou odvija se aktivna saradnja sa SKGO (Stalna konferencija gradova i opština), NALED (Nacionalna alijansa za lokalni ekonomski razvoj), SIEPOM (Agencija za strana ulaganja i promociju izvoza), Privrednom komorom Republike Srbije, Ministarstvom za regionalni razvoj i lokalnu samoupravu, Ministarstvom za privredu, Ministarstvom Finansija, kao i odgovarajućim finansijskim institucijama na republičkom nivou.

Ključna nacionalna i pokrajinska dokumenta sa kojima se uskladjuje Strategija razvoja Grada Pančeva 2014 – 2020 su:

1. Nacionalna strategija Republike za pristupanje Srbije Evropskoj Uniji
2. Nacionalna strategija održivog razvoja Republike Srbije 2009 - 2017.
3. Nacrt Nacionalnog plana regionalnog razvoja 2014 – 2020
4. Nacionalni program zaštite životne sredine – NEAP

5. Strategija upravljanja otpadom za period od 2010-2019. godine
6. Nacionalna strategija održivog korišćenja prirodnih resursa i dobara
7. Strategija prostornog razvoja Republike Srbije 2009 – 2013 – 2020
8. Strategija razvoja informacionog društva u Republici Srbiji do 2020. godine
9. Strategija razvoja železničkog, drumskog, vodnog, vazdušnog i intermodalnog transporta u Republici Srbiji od 2008. do 2015. godine
10. Strategija i politika razvoja industrije Republike Srbije za period od 2011. godine do 2020. godine
11. Strategija razvoja konkurentnih i inovativnih MSP 2008 – 2013
12. Strategija podsticanja i razvoja stranih ulaganja
13. Strategija razvoja poljoprivrede Republike Srbije
14. Strategija razvoja turizma Republike Srbije
15. Nacrt Programa razvoja AP Vojvodine 2014 – 2020
16. Nacionalna strategija zapošljavanja do 2020
17. Program razvoja AP Vojvodine 2014-2020.

REGIONALNA PRIVREDNA KOMORA PANČEVO
REGIONAL CHAMBER OF COMMERCE AND INDUSTRY PANČEVO

Srbija, 26000 Pančevo, Zmaj Jovina 1a
Tel: + 381/13/343-255; Fax: + 381/13/354-056

e-mail: rpkpancevo@komora.net
rpkpancevo@rpkpancevo.com
www.rpkpancevo.com

STUDIJA

STANJE PRIVREDE NA TERITORIJI GRADA PANČEVA

Mart, 2014.

Studija

“ Stanje privrede na teritoriji grada Pančeva “ 2010-2012.

Autor

Regionalna privredna komora Pančevo

Zmaj Jovina 1a, Pančevo

Tel. 013 343 255, 354 055

Javna nabavka male vrednosti

Nabavka usluge izrade Studije za projekat “Revizija strategije razvoja grada Pančeva”

Br. XI-13-404-37/2014

Izvori i metod prikupljanja podataka

Podaci koji su korišćeni u izradi Studije dobijeni su od nadležnih organizacija i institucija koje obavljaju stručne poslove u vezi prikupljanja, obrade, analize i objavljivanja statističkih podataka, organizovanja i sprovođenja statističkih istraživanja i drugih sličnih poslova:

- Republičkog zavoda za statistiku,
- Nacionalne službe za zapošljavanje,
- Agencije za privredne registre,
- Narodne banke Srbije,
- Agencije za privatizaciju,
- Fonda za podršku investicija u Vojvodini (VIP),
- Agencije za strana ulaganja i promociju izvoza Republike Srbije (SIEPA) i dr.

Takođe, korišćeni su materijali republičkih i pokrajinskih organa, ministarstava i drugih nadležnih stručnih institucija, koje obavljaju delatnost istraživanja i analize tekućih privrednih kretanja:

- Ministarstvo privrede i ekonomskog razvoja Republike Srbije,
- Ministarstvo finansija Republike Srbije,
- Pokrajinski sekretarijat za međuregionalnu saradnju i lokalnu samoupravu,
- Privredna komora Srbije,
- Fond za razvoj ekonomske nauke i dr.

Metodološka pojašnjenja

U tehničkoj specifikaciji Studije traženi su podaci o stopi nezaposlenosti na nivou okruga i opština, kao i podaci o industrijskoj proizvodnji na nivou opštine.

Traženi podaci nisu raspoloživi iz sledećih razloga:

a) U vezi stopa nezaposlenosti, potvrđeno nam je (u razgovoru sa načelnikom odeljenja Republičkog zavoda za statistiku) da je Anкета o radnoj snazi istraživanje koje se sprovodi u cilju prikupljanja podataka o osnovnim karakteristikama radne snage, a dobijeni podaci se koriste za praćenje, merenje i ocenjivanje ekonomskih i društvenih kretanja u Republici Srbiji. Imajući u vidu veličinu uzorka, podaci iz ovog istraživanja nisu merodavni za nivo okruga i opština-gradova. Pri sprovođenju ovog istraživanja, primenjuju se metodološka rešenja koja su usklađena sa preporukama i definicijama Međunarodne organizacije rada.

Izračunavanje i objavljivanje administrativnih stopa nezaposlenosti, na osnovu podataka Nacionalne službe za zapošljavanje, nije praksa nigde u svetu i stoga se ne preporučuje za ovakve svrhe.

b) Republički zavod za statistiku obračunava mesečne i godišnje indekse industrijske proizvodnje. Podaci o industrijskoj proizvodnji prikupljaju se putem dva upitnika, IND-1 i IND-uzorak, a primenjuje se izveštajni metod. Podaci su reprezentativni za teritoriju Republike Srbije i AP Vojvodine, a najniži nivo obrade podataka jeste nivo okruga-oblasti. Za gradove i opštine se ne vrši izračunavanje indeksa industrijske proizvodnje. Metodologija obračuna je u saglasnosti sa preporukama Evrostata.

SADRŽAJ

UVOD	5
I PRIVREDA JUŽNOG BANATA U PERIODU 2010-2012.GODINE	8
1. Stanje u privredi u južnobanatskom okrugu.....	8
2. Podaci po opštinama.....	10
2.1. Osnovni podaci.....	10
2.2. Struktura privrede.....	15
2.2.1. Privredna društva.....	15
2.2.2. Preduzetnici.....	17
3. Troškovi poslovanja i olakšice.....	18
3.1. Porez na imovinu.....	18
3.2. Lokalne komunalne takse.....	23
3.3. Cene komunalnih usluga.....	42
4. Robna razmena Južnobanatskog okruga sa inostranstvom u periodu 2010-2013.....	46
4.1. Učešće grada Pančeva u robnoj razmeni Južnobanatskog okruga.....	50
4.2. Uporedni pregled robne razmene po opštinama Južnobanatskog okruga.....	52
4.3. Robna razmena po zemljama.....	53
4.4. Robna razmena po vrstama robe.....	52
4.5. Struktura robne razmene po granama delatnosti.....	57
5. Pregled značajnijih preduzeća koji se bave uvozom/izvozom u Južnobanatskom okrugu, po opštinama i gradovima	64
II PRIVREDA GRADA PANČEVA U PERIODU 2010-2012.GODINE	69
1. Stanje u privredi Pančeva.....	69
2. Privatizacija.....	70
2.1. Istorija privatizacije.....	70
2.1.1. Rezultati privatizacije preduzeća sa područja Južnog Banata u periodu 2002-2009.....	74
2.1.2. Struktura prodatih preduzeća po granama delatnosti.....	76
2.1.3. Prihod od privatizacije po opštinama Južnog Banata.....	77
2.1.4. Preduzeća koja se nalaze u stečajnom postupku i likvidaciji.....	78
2.1.5. Strane direktne investicije u Južnobanatskom okrugu u periodu 2010-2013.....	80
2.2. Stanje privatizacije u Južnom Banatu u periodu 2010-2013.....	84
2.2.1. Prodana preduzeća sa područja Južnog Banata.....	84
2.2.2. Raskidi ugovora u periodu 2010-2013.....	84
2.2.3. Strana direktna ulaganja u Južnobanatskom okrugu u periodu 2010-2013..	86
2.3. Preduzeća u stečaju i restrukturiranju – karakteristike procesa.....	88
2.4. Rezultati i osnovni problemi procesa privatizacije u Srbiji.....	95
3. Analiza robne razmene grada Pančeva sa inostranstvom u periodu 2010-2013.....	102
3.1. Robna razmena po zemljama.....	103

3.2. Robna razmena po vrstama roba.....	108
3.3. Struktura robne razmene po granama delatnosti.....	111
3.4. Najznačajniji izvoznici i uvoznici grada Pančeva.....	115
4. Zarade.....	118
5. Privredna društva i preduzetnici.....	119
6. Zaposlenost.....	122
7. Nezaposlenost.....	124
III UNAPREĐENJE PRIVREDNOG AMBIJENTA GRADA PANČEVA	129
1. Glavni problemi.....	129
1.1. Glavni problemi – nadležnost republičkih institucija.....	129
1.2. Glavni problemi – nadležnost lokalne samouprave.....	130
2. Potencijali za razvoj privrede.....	131
3. Preporuke, mere i zaključci.....	133

UVOD

Dugoročno posmatrano, u privredi Srbije i AP Vojvodine došlo je do strukturnih promena koje se, pre svega, sagledavaju u značajnom smanjenju industrijske proizvodnje, padu stope zaposlenosti, pogoršanju karakteristika ljudskog kapitala i infrastrukture.

Model razvoja, u kome privredna aktivnost periodično oscilira između ubrzanog privrednog rasta i privredne stagnacije, uglavnom se oslanjao na inostrane kredite ili strana ulaganja pri čemu domaća privreda nije bila u stanju da obaveze prema inostranstvu servisira iz prihoda od izvoza.

Sa stanovišta privrednog rasta u sledećih nekoliko godina, ključan je proces pridruživanja Evropskoj uniji, u kontekstu institucionalnih reformi, ali i proces tržišnih reformi i obezbeđenja makroekonomske stabilnosti.

Evropa je na svetsku ekonomsku krizu od 2008. godine odgovorila novom razvojnom politikom – *Evropa 2020*, u kojoj su definisana tri prioriteta delovanja:

1. Pametan rast (razvoj ekonomije zasnovan na znanju i inovacijama),
2. Održivi rast (unapređenje resursno efikasnije, ekološki čistije i konkurentnije ekonomije) i
3. Sveobuhvatan rast (podsticanje privrede sa visokom zaposlenošću).

Privredni rast i razvoj Srbije do 2020. godine zasnivaće se na principima održivog i dinamičnog razvoja industrije koja može da se uklopi u jedinstveno tržište Evropske unije i izdrži konkurentski pritisak njenih članica.

Sa stanovišta strategije razvoja potrebna je promena ili prilagođavanje modela razvoja koji bi trebalo da reši ključni problem u slučaju Srbije, odnosno Vojvodine – niska zaposlenost ili visoka nezaposlenost.

Položaj privrede Srbije

Ekonomska kriza imala je veliki uticaj ne samo na privredu Srbije, nego i na zemlje Evropske unije i zemlje u okruženju. Nastupanjem globalne ekonomske krize u 2009. godini, za srpsku privredu je nastupio posebno težak period, uzimajući u obzir brojne nagomilane probleme i veliki zaostatak za drugim razvijenim evropskim zemljama.

U uslovima krize, utvrđen je novi model privrednog rasta zasnovan na industrijskom rastu, investicijama i izvozu, ubrzanju reformskih procesa i evropskih integracija.

Pad privredne aktivnosti i visoka inflacija su dominantna ekonomska obeležja 2012. godine. Recesija u evro zoni, usporavanje rasta glavnih spoljnotrgovinskih partnera Srbije i nepovoljni vremenski uslovi u zimskom i letnjem periodu, nepovoljno su uticali na industrijsku i poljoprivrednu proizvodnju i na izvoz. Rast cena hrane na domaćem i svetskom tržištu i fiskalna ekspanzija u predizbornom periodu, generisali su visoku inflaciju.

Privreda Srbije u 2012. godini zabeležila je recesiju. Realni pad bruto društvenog proizvoda - BDP na godišnjem nivou je iznosio 1,7% kao posledica recesije u evro zoni i EU 27 i pada bruto dodate vrednosti poljoprivrede od 17,1%, građevinarstva od 7,5% i energetskog sektora od 7,1%. Industrija u celini je zabeležila međugodišnji pad BDP od 0,3%, dok je sektor usluga zabeležio rast BDP od 2,0%. Kod upotrebe BDP glavni izvor rasta u 2012. godini bila je državna potrošnja, dok su ostale komponente upotrebe BDP imale negativan doprinos.

Industrijska proizvodnja u 2012. godini je zabeležila međugodišnje smanjenje fizičkog obima od 2,2%. Pad proizvodnje prerađivačke industrije zbog odlaska U.S.Steel-a sa domaćeg tržišta najviše je doprineo smanjenju industrijske proizvodnje. U poslednjem kvartalu 2012. godine ublažen je pad industrijske proizvodnje, zahvaljujući rastu prerađivačke industrije i to proizvodnje naftnih derivata i

motornih vozila. Dugotrajna suša u letnjim mesecima nepovoljno se odrazila na rod jesenjih ratarskih kultura, voća i povrća i uslovlila pad poljoprivredne proizvodnje od preko 17%. Promet u trgovini na malo zabeležio je realno međugodišnje smanjenje od 1,9%, što ukazuje na smanjenje privatne potrošnje. Broj noćenja turista je smanjen za 2,4%. Vrednost izvedenih građevinskih radova je realno smanjena za 7,5%, obim saobraćaja je povećan za skromnih 0,7%, a obim telekomunikacionih usluga za 18,1%.

Platnobilansna pozicija Srbije je pogoršana zbog recesije u zemljama EU i regionu, sa kojima Srbija ima razvijenu spoljnotrgovinsku razmenu. Izvoz i uvoz robe su povećani po niskoj stopi (izraženo u evrima), za 4,7% i 3,7%, uz spoljnotrgovinski deficit koji je iznosio 5,9 mlrd.evra, što čini 19,9% BDP. Pokrivenost uvoza izvozom je iznosila 59,8%. Deficit tekućeg računa je iznosio 3,2 mlrd.evra – 10,5% BDP. U 2012. godini je ostvaren nizak neto priliv stranih direktnih investicija od 232 mil.evra.

Stanje na tržištu rada u 2012. godini bilo je nepovoljno, kao i prethodnih godina. Ukupan broj zaposlenih iznosio je 1.727.048, što je međugodišnje smanjenje za 1,1%, dok je broj aktivno nezaposlenih lica iznosio 761.486, što je međugodišnje povećanje za 2,2%. Zaposlenost je smanjena u privatnom sektoru, dok je u javnom sektoru broj zaposlenih ostao nepromenjen. Prema Anketi o radnoj snazi iz oktobra 2012. godine stopa nezaposlenosti je iznosila 22,4%, a stopa zaposlenosti 36,7%. Ukupne neto zarade u 2012. godini u proseku su realno povećane za 1,1%, a neto zarade u javnom sektoru su realno smanjene za 0,7%.

Inflacija je na kraju 2012. godine iznosila 12,2%, što je visoka stopa u uslovima recesije. Inflacija je vođena rastom cena hrane (polovina ukupne inflacije) i povećanjem regulisanih cena. Na inflaciju je uticalo i povećanje opšte stope PDV i odloženi efekti depresijacije dinara iz prve polovine godine. Niska agregatna tražnja je delovala dezinfatorno, kao i mere monetarne i fiskalne politike.

Ukupne devizne rezerve Narodne banke Srbije na kraju 2012. godine iznosile su 10,9 mlrd.evra i smanjene su u odnosu na 2011. godinu za 1,1 mlrd.evra. Ipak, ovaj iznos deviznih rezervi je obezbeđivao pokrivenost više od sedam meseci uvoza robe i usluga i pokrivenost novčane mase M1 od 400%, što je zadovoljavajući nivo prema kriterijumima eksterne likvidnosti i izloženosti finansijskom riziku.

Karakteristike privrede Vojvodine

Merenje nivoa regionalne razvijenosti jedan je od prioriteta statističkog sistema Evropske unije, a u Republici Srbiji ima poseban značaj usled oštih regionalnih nejednakosti u ekonomskom i socijalnom razvoju. Ove nejednakosti rezultat su, pre svega, različite ekonomske strukture pojedinih regiona, produktivnosti radne snage i efikasnosti poslovanja poslovnih subjekata u različitim delovima zemlje.

Učešće pojedinih regiona u BDP-u Republike Srbije je sledeće: Beogradski region zauzima vodeće mesto sa 39,6%, iza njega je Region Vojvodine sa 27,4%, a za njima slede Region Šumadije i Zapadne Srbije sa 19% i Region Južne i Istočne Srbije sa 14% (podaci za 2012. godinu).

Beogradski region sa 797 hiljada dinara BDP-a po glavi stanovnika ima 71% veći per capita iznos u odnosu na republički nivo. To je za oko 3% manji iznos u odnosu na podatak iz 2011. godine, ali pokazuje gotovo identičan položaj srpske prestonice u odnosu na ostala tri regiona. Indeks nivoa per capita za Region Vojvodine je za oko 3% veći u odnosu na republički nivo. Učešće Regiona Vojvodine u BDP-u Srbije je povećano u 2012. godini, u odnosu na 2011. godinu sa 26,8% na 27,4%.

Tabela 1. Regionalni bruto domaći proizvod

Regioni	BDP		Indeks 2012/ 2011	Učešće		BDP po gl.stan. / u 000 din.		Indeks nivoa RS=100	
	2012	2011		2012	2011	2012	2011	2012	2011
Republika Srbija	3348689	3208620	104,4	100,0	100,0	465	442	100,0	100,0
Beogradski region	1326547	1271691	104,3	39,6	39,6	797	772	171,4	174,6
Vojvodina	917636	859808	106,7	27,4	26,8	477	442	102,6	100,0
Šumadija i Zapadna Srbija	635037	610143	104,1	19,0	19,0	315	301	67,6	68,2
Južna i Istočna Srbija	469469	466979	100,5	14,0	14,6	294	285	63,3	64,4

U AP Vojvodini je značajno veće učešće sektora prerađivačke industrije (35,9%) i rudarstva (19,7%) u formiranju BDP-a Pokrajine, nego što je slučaj sa učešćem sektora prerađivačke industrije (25,8%) i rudarstva (8,3%) u formiranju BDP Republike Srbije.

Indeks industrijske proizvodnje je u 2012. godini u Vojvodini iznosio 102,1 u poređenju sa prethodnom godinom, čemu je najviše doprineo rast u sektoru rudarstva, ali i prerađivačke industrije. Krajem 2012.godine, industrijska proizvodnja Republike Srbije je bila na 44%, a AP Vojvodine 52% industrijske proizvodnje iz 1990.godine.

AP Vojvodina učestvuje u izvozu Srbije sa većim procentom nego u uvozu. U 2012. godini, AP Vojvodina je učestvovala sa čak 37,1% u izvozu Srbije, dok je njeno učešće u uvozu iznosilo 30,8%. Pokrivenost uvoza izvozom Vojvodine (72,7%) na mnogo je višem nivou nego kada je u pitanju isti pokazatelj za Srbiju (59,8%).

Priliv stranih direktnih investicija po stanovniku je značajno veći na nivou Vojvodine. Ovaj pokazatelj u AP Vojvodini iznosi 154,1% republičkog proseka.

Prosečna neto zarada na nivou AP Vojvodine, 40.421 dinara koliko je iznosila u 2012. godini, niža je u odnosu na republički prosek – 41.377 dinara.

Promet sektora malih i srednjih preduzeća i preduzetništva AP Vojvodine iznosio je 27,5% prometa ovog sektora u Srbiji 2011.godine.

Profit sektora malih i srednjih preduzeća i preduzetništva AP Vojvodine iznosi 29,6% prihoda ostvarenog u ovom sektoru 2011.godine u Srbiji.

U odnosu na teritoriju Republike Srbije, na području Vojvodine nalazi se 23,5% državnih puteva prvog reda, 14,9% državnih puteva drugog reda i 11,2% opštinskih puteva. Najveći deo putne mreže je sa savremenim putnim zastorom - 88,6%, što je znatno više u odnosu na 63,8% putne mreže u Republici Srbiji.

I PRIVREDA JUŽNOG BANATA U PERIODU 2010-2012. GODINE

1. Stanje u privredi

Na osnovu Zakona o regionalnom razvoju, Vlada Republike Srbije je donela Uredbu o utvrđivanju metodologije za izračunavanje stepena razvijenosti regiona i jedinica lokalne samouprave.

Prema ovoj Uredbi za 2013. godinu, dve južnobanatske opštine su natprosečno razvijene, odnosno pripadaju grupi najrazvijenijih – Vršac i Pančevo (u grupi od 23 jedinice lokalne samouprave u Srbiji, odnosno 13 vojvođanskih). Drugu grupu čine opštine sa stepenom razvijenosti od 80% do 100% republičkog proseka i u toj grupi nema opština sa područja Južnog Banata (od ukupno 35 jedinica lokalnih samouprava, 15 vojvođanskih opština). U treću grupu su svrstane nedovoljno razvijene opštine, od kojih je 14 vojvođanskih, odnosno 5 južnobanatskih opština. Među opštinama koje su izrazito nedovoljno razvijene, jedna je sa područja Južnog Banata – opština Plandište (ispod 50% razvijenosti u odnosu na republički prosek).

U privredi AP Vojvodine u 2011. godini, udeo preduzeća sa područja Južnog Banata u ukupnom broju preduzeća iznosi 11,4%, udeo zaposlenih u ukupnom broju zaposlenih 10,1%, koliko iznosi i učešće prihoda preduzeća u ukupnom prihodu preduzeća u Vojvodini. Udeo bruto dodate vrednosti preduzeća Južnog Banata u ukupnom BDV-u AP Vojvodine iznosi 7,6%.

Prema podacima Agencije za privredne registre, najveći broj preduzeća koncentrisan je u gradu Pančevu – oko 53%, dok je najmanji broj preduzeća u Plandištu – 2,7%. Najveći deo prihoda generišu preduzeća koja posluju u Pančevu (52% u 2010. godini, odnosno 47% u 2012. godini), dok je najniža vrednost ovog pokazatelja u Beloj Crkvi – oko 2% u 2010. godini.

Industrijska proizvodnja u periodu januar-decembar 2012. godine u Republici Srbiji, u odnosu na isti period 2011. godine, manja je za 2,9%.

Na području AP Vojvodine, rast ukupne industrijske proizvodnje u 2012. godini u odnosu na 2011. godinu iznosio je 2,1%. Rastu industrijske proizvodnje u Vojvodini najviše je doprineo rast produkcije sektora Rudarstva + 7,3%, Prerađivačke industrije za 2,0%, dok je sektor Snabdevanje električnom energijom, gasom, parom i klimatizacija zabeležio pad u iznosu od 9,0%.

Na području Južnog Banata, industrijska proizvodnja u periodu januar-decembar 2012. godine, u odnosu na isti period 2011. godine, manja je za 3,7%.

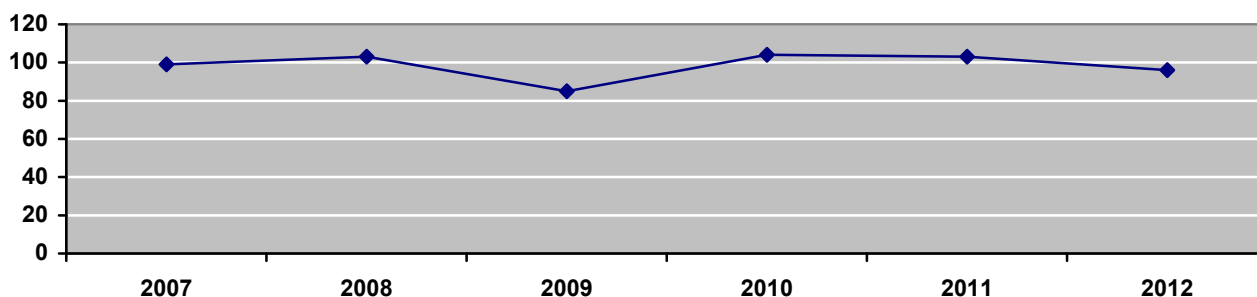
Sva tri sektora industrije imala su manji obim proizvodnje:

- Rudarstvo – 9,3% (eksploatacija uglja -25,3%, eksploatacija sirove nafte i prirodnog gasa +0,8%)
- Prerađivačka industrija -3,6%
- Snabdevanje električnom energijom, gasom i parom -50,4%.

Učešće prerađivačke industrije u ukupnoj industrijskoj proizvodnji Okruga iznosi 99,3%, dok je učešće sektora rudarstva 0,6%.

Grafikon 1.

◆ Ind.proizv.OKRUGA 2007-2012

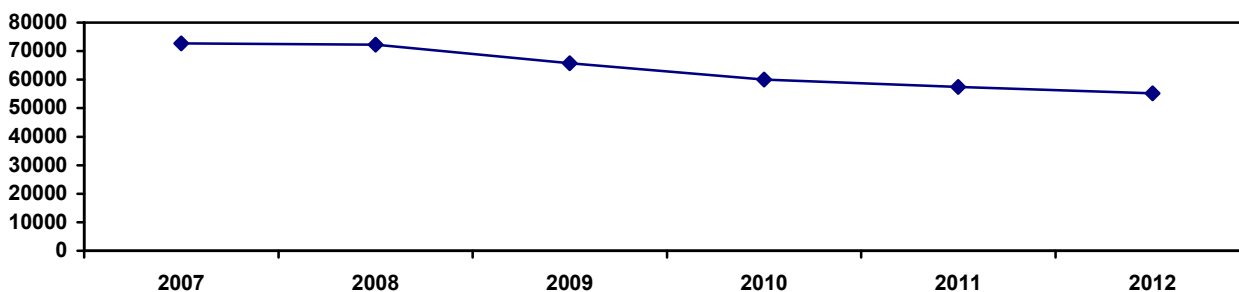
Posmatrajući tržište rada na nivou Južnog Banata, uočava se da formalna zaposlenost od 2008. godine ima tendenciju pada, odnosno prvi znaci svetske ekonomske krize pokazuju se u posljednjem kvartalu ove godine. U poslednjoj posmatranoj godini, 2012, broj zaposlenih je takođe manji u odnosu na 2011. godinu, ali je to smanjenje znatno manje u odnosu na 2009. godinu, kada je zabeležena najviša negativna stopa rasta formalne zaposlenosti.

Negativna stopa rasta karakteristična je za oba sektora, sektor pravnih lica i preduzetnički sektor, s tim da je ovaj drugi više pogođen krizom, odnosno beleži veći pad broja zaposlenih u posmatranom periodu.

Pomatrano prema opštinama, uočava se da su u 2012. godini u odnosu na 2011. godinu pozitivnu stopu rasta formalne zaposlenosti zabeležile opštine Alibunar, Kovačica, Kovin i Plandište, dok su dve vodeće opštine u Južnom Banatu, Pančevo i Vršac imale negativne stope rasta. U 2012. godini najviši procenat formalne zaposlenosti na nivou Okruga generiše Pančevo sa 51%, a najniži opština Plandište - 4%.

Grafikon 2.

◆ Zaposleni u

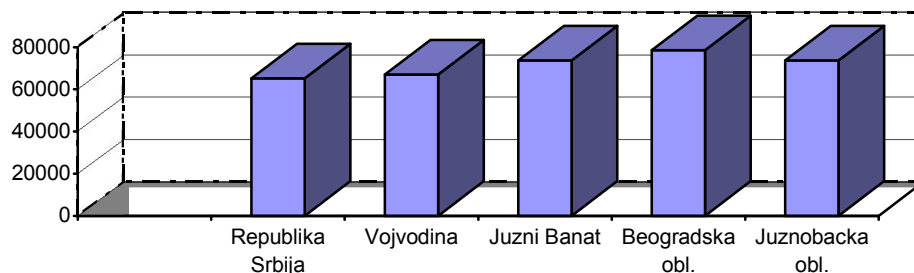
Prema podacima Nacionalne službe za zapošljavanje, u decembru 2012.godine, broj nezaposlenih lica na evidenciji za Južni Banat je iznosio 34.399 lica (17% od ukupnog broja nezaposlenih na pokrajinskom nivou, odnosno 4,5% na republičkom). Posmatrano prema opštinama, 33,65% nezaposlenih lica evidentirano je u gradu Pančevu, 19,3% u opštini Vršac, 10,53% u Beloj Crkvi, 10,46% u Kovačici, 10,23% u Kovinu, 8,4% u Alibunaru, 4,55% u Plandištu i 2,83% u Opoju.

Južni Banat karakteriše nepovoljna starosna struktura nezaposlenih lica, s obzirom da oko 52% pripada licima starosti od 15 do 39 godina, ali i visoko učešće dugotrajne nezaposlenosti – oko 66%. Obrazovna struktura nezaposlenih lica ukazuje da visok procenat nezaposlenih lica su lica bez kvalifikacija 42,05%.

Na području Južnog Banata ukupna prosečna zarada isplaćena u decembru 2012. godine iznosi 73.668 dinara (što je iznad republičkog i pokrajinskog proseka).

Grafikon 3.

Prosecne zarade

Prosečna zarada isplaćena u periodu januar-decembar 2012. godine, u odnosu na prosečnu zaradu isplaćenu u periodu januar-decembar 2011. godine, nominalno je veća za 9,1%.

Najviše prosečne zarade bez poreza i doprinosa, odnose se na opštinu Vršac 65.718 dinara i grad Pančevo 56.234 dinara, dok je najnižu zaradu zabeležila opština Plandište 27.328 dinara. Odnos najviše i najniže prosečne zarade bez poreza i doprinosa, isplaćene po gradu-opštinama u Regionu iznosi 2,40.

U posmatranom periodu, zabeležen je nominalni rast prosečnih zarada u 2012. u odnosu na 2011. godinu za 9,1%, odnosno za 12,5% u 2011. godini u odnosu na 2010. godinu.

2. Podaci po opštinama

2.1. Osnovni podaci

Na osnovu kriterijuma utvrđenih Uredbom o nomenklaturi statističkih teritorijalnih jedinica, Južnobanatski upravni okrug je jedan od sedam oblasti nivoa NSTJ3 u regionu Vojvodine.

Prostire se u istočnom delu Vojvodine, odnosno Srbije na 4.245 km² i obuhvata sledeće opštine: grad Pančevo, opštine Plandište, Opovo, Kovačica, Alibunar, Vršac, Bela Crkva i Kovin. Poljoprivredne površine čine 80,9%, a pod šumom je 5,4% površine.

Prema podacima Republičkog Zavoda za statistiku iz 2011. godine, Južni Banat ima 293.730 stanovnika, što čini 15% od ukupnog broja stanovnika u Vojvodini. Grad Pančevo ima najveći broj stanovnika – 123.414, a najmanji opština Opovo – 10.440. Broj stanovnika smanjen je za 6,4% u odnosu na popis 2002. godine. Na osnovu rezultata projekcija, broj stanovnika će opadati u narednoj deceniji. Sedište okruga je grad Pančevo.

Južni Banat je povezan sa ostalim delovima zemlje mostovima na Dunavu: Pančevo-Beograd i Kovin-Smederevo, kao i razgranatom mrežom drumskih i železničkih saobraćajnica.

Kroz Okrug prolazi međunarodni put E-94, kao i 750 kilometara magistralnih i lokalnih puteva.

Na teritoriji Južnog Banata, kod Vršca i Bele Crkve, nalaze se tri granična prelaza preko kojih je Republika Srbija povezana sa susednom Rumunijom.

Tabela 2. Osnovni podaci

Površina / u km ²	4.246
Broj stanovnika prema popisu 2002.	313 937
Broj stanovnika prema popisu 2011.	293 730
Broj stanovnika 2012 - procena	291 686

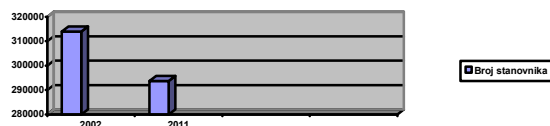

Tabela 3. Osnovni podaci po opštinama

Region Oblast Grad-opština	Površina, km ²	Poljoprivredna površina, %	Broj naselja	Stanovništvo, popis 2011. god.
Republika Srbija	88 502	65,6	6 158	7 186 862
Region Vojvodine	21 614	82,4	467	1 931 809
Južnobanatska oblast	4 246	80,6	94	293 730
Alibunar	602	85,5	10	20 151
Bela Crkva	353	78,4	14	17 367
Vršac	800	78,1	24	52 026
Kovačica	419	89,5	8	25 274
Kovin	730	65,5	10	33 722
Opovo	203	83,8	4	10 440
Pančevo	756	84,1	10	123 414
Plandište	383	89,9	14	11 336

Izvor: Republički zavod za statistiku

Tržište rada Republike Srbije, a samim tim i AP Vojvodine i Okruga, pogođeno je negativnim efektima svetske ekonomske krize, počev od poslednjeg kvartala 2008. godine do danas. Formalna zaposlenost ima tendenciju pada, koja se uočava posmatrajući kretanje zaposlenosti na području Južnobanatske oblasti u periodu 2010-2012. godine.

Prema podacima Nacionalne službe za zapošljavanje, u decembru 2012. godine broj nezaposlenih lica na evidenciji za Južni Banat je iznosio 34.399 (4,5% od ukupnog broja nezaposlenih na republičkom, odnosno 17% na pokrajinskom nivou).

Tabela 4. Osnovni podaci - tržište rada

	2010	2011	2012
Broj zaposlenih	60 072	57 444	55 179
Broj nezaposlenih	33 640	33 657	34 399
Prosečna neto zarada / u RSD	35 212	39 588	43 567

Zaposlenost, 2010 - 2012. god.

Ukoliko se posmatraju podaci o kretanju zaposlenosti u periodu 2010-2012. godine na nivou Južnobanatske oblasti, uočava se pad ukupne formalne zaposlenosti.

U 2012. godini najviši procenat formalne zaposlenosti generiše grad Pančevo sa 50,87%, a najniži opština Opovo 1,01%.

Formalna zaposlenost kod pravnih lica (privredna društva, preduzeća, ustanove, zadruge i druge organizacije), kao i zaposlenost u preduzetničkom sektoru, konstantno je u padu od 2010. godine.

Posmatrano po opštinama, Bela Crkva, Vršac i Pančevo beleže pad zaposlenosti u ovom periodu iz godine u godinu, dok je u ostalim opštinama došlo do pada zaposlenosti u 2011. godini, ali je u

2012. godini taj broj približno isti kao u 2010. godini. Izuzetak je opština Plandište koja beleži porast zaposlenosti u posmatranom periodu, sa 1.963 u 2010. godini na 2.177 lica u 2012. godini. Posmatrano po sektorima, formalnu zaposlenost na nivou Južnog Banata u najvećem procentu generišu Prerađivačka industrija 30,3%, Zdravstvena i socijalna zaštita 13,7%, Obrazovanje 11,5% i Trgovina na veliko i malo i popravka motornih vozila 7,91%. Ova četiri sektora učestvuju u formalnoj zaposlenosti Južnog Banata sa preko 60%.

Tabela 5. Zaposlenost po opštinama, 2010. godišnji prosek

Region Oblast Grad-opština	UKUPNO	od toga: žene, %	Zaposleni u pravnim licima- privredna društva, preduzeća, ustanove, zadruga i dr.organizacije	Privatni preduzetnici i zaposleni kod njih	Broj zaposlenih na 1000 stanovnika
Republika Srbija	1 795 775	44,8	1 354 637	441 138	246
Region Vojvodine	472 441	44,3	350 841	121 600	241
Južnobanatska oblast	60 072	43,4	43 553	16 519	201
Alibunar	2 481	44,8	1 962	519	120
Bela Crkva	2 518	41,9	1 839	679	138
Vršac	12 567	45,3	9 438	3 129	241
Kovačica	2 907	39,0	2 299	608	111
Kovin	5 190	43,2	3 870	1 320	146
Opovo	556	52,0	556	/	53
Pančevo	31 891	42,9	21 978	9 913	258
Plandište	1 963	45,3	1611	352	171

Izvor: Republički zavod za statistiku

Tabela 6. Zaposlenost po opštinama 2011. godišnji prosek

Region Oblast Grad-opština	UKUPNO	od toga: žene, %	Zaposleni u pravnim licima- privredna društva, preduzeća, ustanove, zadruga i dr.organizacije	Privatni preduzetnici i zaposleni kod njih	Broj zaposlenih na 1000 stanovnika
Republika Srbija	1 746 138	45,9	1 342 892	403 246	241
Region Vojvodine	460 588	45,3	354 416	106 172	237
Južnobanatska oblast	57 444	42,8	43 296	14 148	194
Alibunar	2 397	44,6	1 778	619	118
Bela Crkva	2 341	42,8	1 742	599	131
Vršac	12 422	46,8	9 709	2 713	240
Kovačica	2 848	37,3	2 271	577	110
Kovin	4 830	43,9	3 677	1 153	138
Opovo	568	50,0	568	/	55
Pančevo	29 931	41,2	21 833	8 098	243
Plandište	2 108	43,2	1 718	390	187

Izvor: Republički zavod za statistiku

Tabela 7. Zaposlenost po opštinama 2012. godišnji prosek

Region Oblast Grad-opština	UKUPNO	od toga: žene, %	Zaposleni u pravnim licima- privredna društva, preduzeća, ustanove, zadruge i dr.organizacije	Privatni preduzetnici i zaposleni kod njih	Broj zaposlenih na 1000 stanovnika
Republika Srbija	1 727 048	46,1	1 341 114	385 984	240
Region Vojvodine	447 963	46,0	351 071	96 892	233
Južnobanatska oblast	55 179	43,6	42 484	12 695	189
Alibunar	2 513	45,0	1 711	802	126
Bela Crkva	2 297	45,3	1 713	584	133
Vršac	11 498	48,0	9 601	1 897	222
Kovačica	2 910	39,6	2 146	764	116
Kovin	5 156	42,0	3 621	1 535	154
Opovo	558	51,4	558	/	54
Pančevo	28 069	42,1	21 473	6 596	228
Plandište	2 177	43,6	1 661	516	195

Izvor: Republički zavod za statistiku

Nezaposlenost, 2010 - 2012. god.

Prema podacima Nacionalne službe za zapošljavanje, u decembru 2012. godine broj nezaposlenih lica na teritoriji Južnog Banata je iznosio 34.399, što čini povećanje od 759 lica u odnosu na podatke iz decembra 2010. godine.

Posmatrano prema opštinama, 33,65% nezaposlenih lica evidentirano je u gradu Pančevu, 19,3% u opštini Vršac, 10,53% u Beloj Crkvi, 10,46% u Kovačici, 10,23% u Kovinu, 8,4% u Alibunaru, 4,55% u Plandištu i 2,83% u Opovu.

Obrazovna struktura nezaposlenih lica ukazuje da visok procenat nezaposlenih lica su lica bez kvalifikacija 42,05%.

Prema podacima za decembar 2012. godine, kada se analizira nezaposlenost sa stanovišta njenog trajanja, najveće učešće u registrovanoj nezaposlenosti imaju lica koja na posao čekaju od 1-2 godine (17,08%), zatim slede lica koja čekaju 3-5 godina (13,39%), do 3 meseca (12,04%), preko 10 godina (11,17%), od 5-8 godina (10,28%), od 2-3 godine (10,22%), od 3-6 meseci (9,21%), od 6-9 meseci (6,53%), od 9-12 meseci (6,20%) i od 8-10 godina (3,87%).

Od ukupnog broja nezaposlenih lica, preko 12 meseci (dugotrajna nezaposlenost) na zaposlenje čeka 66% ili 22.709 lica.

Južni Banat karakteriše nepovoljna starosna struktura nezaposlenih lica, s obzirom da oko 52% pripada licima starosti od 15 do 39 godina.

Grafikon 4.

—◆ Nezaposlenost u OKRUGU 2007-2012

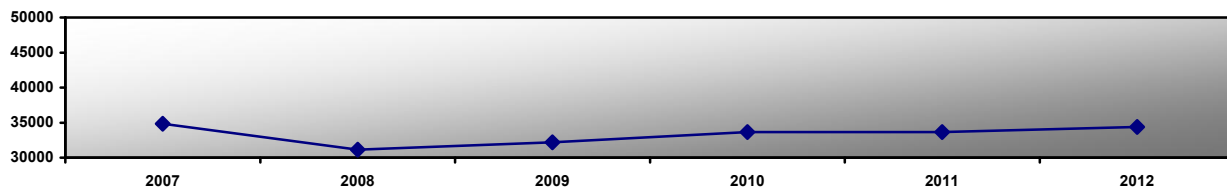

Tabela 8. Nezaposlena lica, stanje 31.12.2010. godine

Region Oblast Grad-opština	Ukupno	Prvi put traže zaposlenje	Bez kvalifikacija	Žene	Na 1000 stanovnika
Republika Srbija	729 520	267 550	244 218	384 396	100
Region Vojvodine	198 276	63 627	74 067	101 936	101
Južnobanatska oblast	33 640	13 070	14 148	17 614	113
Alibunar	2 952	1 347	1 504	1 552	143
Bela Crkva	3 323	1 501	1 613	1 614	183
Vršac	6 593	2 355	2 737	3 214	126
Kovačica	3 638	1 651	1 934	1 824	139
Kovin	3 240	1 387	1 318	1 694	91
Opovo	928	454	430	487	89
Pančevo	11 431	3 901	3 936	6 525	92
Plandište	1 535	474	676	704	134

Izvor podataka: Nacionalna služba za zapošljavanje

Tabela 9. Nezaposlena lica, stanje 31.12.2011. godine

Region Oblast Grad-opština	Ukupno	Prvi put traže zaposlenje	Bez kvalifikacija	Žene	Na 1000 stanovnika
Republika Srbija	738 756	265 097	242 840	384 702	102
Region Vojvodine	203 114	65 156	75 564	103 853	104
Južnobanatska oblast	33 657	13 283	14 401	17 479	114
Alibunar	2 845	1 288	1 469	1 483	140
Bela Crkva	3 389	1 525	1 637	1 615	189
Vršac	6 554	2 402	2 767	3 173	126
Kovačica	3 708	1 761	1 988	1 861	143
Kovin	3 331	1 436	1 363	1 743	95
Opovo	937	433	473	489	91
Pančevo	11 480	3 969	4 059	6 473	93
Plandište	1 413	469	645	642	125

Izvor podataka: Nacionalna služba za zapošljavanje

Tabela 10. Nezaposlena lica, stanje 31.12.2012. godine

Region Oblast Grad-opština	Ukupno	Prvi put traže zaposlenje	Bez kvalifikacija	Žene	Na 1000 stanovnika
Republika Srbija	754 603	259 110	243 091	388 528	105
Region Vojvodine	200 956	62 616	73 758	100 993	105
Južnobanatska oblast	34 399	13 273	14 719	17 576	118
Alibunar	2 893	1 257	1 548	1 448	145
Bela Crkva	3 625	1 671	1 746	1 737	211
Vršac	6 640	2 479	2 745	3 253	128
Kovačica	3 601	1 712	1 981	1 799	144
Kovin	3 520	1 469	1 475	1 815	105
Opovo	976	432	466	462	95
Pančevo	11 577	3 761	4 054	6 381	94
Plandište	1 567	492	704	681	140

Izvor podataka: Nacionalna služba za zapošljavanje

2.2. Struktura privrede

2.2.1. Privredna društva

U 2012. godini privredna aktivnost Južnog Banata se, prema podacima Agencije za privredne registre, odvijala u 3.048 privrednih društava. Od ovog broja finansijski izveštaji su obrađeni za 2.685 privrednih društava sa 24.502 zaposlenih. U odnosu na prethodnu godinu, broj preduzeća se smanjio za 79 (2,52%), odnosno broj zaposlenih za 61 lice (0,2%).

Potencijalnu opasnost za južnobanatsku privredu može predstavljati činjenica da u 2010. godini, prema podacima iz finansijskih izveštaja, u 33,16% privrednih društava nije bilo zaposlenih, dok je 45,73% privrednih društava zapošljavalo od jednog do pet zaposlenih. Isti je slučaj i sa privredom Srbije, koja iz godine u godinu beleži značajno učešće privrednih društava bez zaposlenih u ukupnom broju privrednih društava.

Mikro i mala preduzeća čine 96,94% od ukupnog broja privrednih društava, srednja preduzeća čine 2,57% dok velika preduzeća čine 0,5% ukupnog broja privrednih društava.

U privredi Južnog Banata izražena je koncentracija privredne aktivnosti u Pančevu u kome posluje oko 52% privrednih društava u Južnom Banatu i u njima je zaposleno 51% ukupno zaposlenih u Južnom Banatu.

Privredna društva koja posluju u Pančevu generišu 52% poslovnih prihoda u 2010. i 2011. godini, dok je u 2012. godini ovo učešće smanjeno na 47% poslovnih prihoda privrednih društava Južnog Banata.

Nesiguran poslovni ambijent uslovio je usporeno osnivanje novih privrednih društava, pa je broj novoosnovanih privrednih društava u 2012. godini, u poređenju sa 2010. godinom, manji za oko 11%.

Tabela 11. Broj privrednih društava u periodu 2010-2012.

	2010	2011	2012
Aktivnih	3 285	3 127	3 048
Novoosnovanih	293	269	261
Brisanih / Ugašenih	474	409	320

Tabela 12. Struktura privrednih društava po opštinama, 2010. i 2011. godina

Region Oblast Grad-opština	2010.god.			2011. god.		
	Aktivnih	Novo- osnovanih	Brisanih / Ugašenih	Aktivnih	Novo- osnovanih	Brisanih / Ugašenih
Republika Srbija	109 961	9 153	9 366	104 394	8 305	13 596
Region Vojvodine	27 779	2 253	2 975	26 371	2 012	3 355
Južnobanatska oblast	3 285	293	474	3 127	269	409
Alibunar	177	17	25	168	15	23
Bela Crkva	154	9	35	142	14	24
Vršac	572	45	89	552	46	62
Kovačica	196	18	15	186	10	22
Kovin	252	26	38	254	25	26
Opovo	60	3	5	60	4	4
Pančevo	1 787	167	234	1 680	148	243
Plandište	87	8	33	85	7	5

Tabela 13. Struktura privrednih društava po opštinama, 2012.godina

Region Oblast Grad-opština	Aktivnih	Novoosnovanih	Brisanih / Ugašenih
Republika Srbija	105 066	8 489	7 341
Region Vojvodine	26 372	2 160	2 059
Južnobanatska oblast	3 048	261	320
Alibunar	159	9	15
Bela Crkva	126	5	22
Vršac	573	53	29
Kovačica	176	8	16
Kovin	253	22	22
Opovo	57	2	5
Pančevo	1 621	155	203
Plandište	83	7	8

Tabela 14. Finansijske performanse privrednih društava

	2010	2011	2012
Broj privrednih društava	2.824	2.747	2.685
Broj zaposlenih	26.546	24.563	24.502
Poslovni prihodi	188.665.979	217.427.631	220.649.534
Neto dobitak	6.834.399	8.619.226	11.631.947
Broj privr. društava sa neto dobitkom	1.593	1.609	1.666

Neto gubitak	20.282.369	41.733.008	16.380.184
Broj privr. društava sa neto gubitkom	1.003	913	821
Ukupna sredstva	273.985.934	300.958.586	328.052.231
Kapital	96.697.660	95.870.993	101.085.396
Kumulirani gubitak	73.032.650	110.797.398	119.253.990
Broj privr. društava sa gubitkom do visine kapitala	1.211	1.104	1.031
Broj privr. društava sa gubitkom iznad visine kapitala	742	714	688

2.2.2. Preduzetnici

U 2012. godini na teritoriji južnobanatske oblasti bilo je 9.686 aktivnih preduzetnika. Agencija za privredne registre obradila je finansijske izveštaje za 433 preduzetnika, koji su poslovne knjige vodili po sistemu dvojnog knjigovodstva.

Prema podacima iz finansijskih izveštaja, preduzetnici su zapošljavali 942 zaposlena, što u odnosu na 2010. godinu predstavlja smanjenje za 15,2%.

Na teritoriji grada Pančeva poslovao je najveći broj aktivnih preduzetnika – oko 54%.

Od ukupnog broja preduzetnika koji su predali finansijske izveštaje oko 60% je poslovalo na teritoriji grada Pančeva i zapošljavali su 58% od ukupnog broja zaposlenih kod njih u 2011. i 2012. godini, dok je u 2010. godini taj procenat nešto veći – 61,7%.

Poslovni prihodi su povećani u odnosu na 2010. godinu, i to za 21,5%.

Neto dobitak je iskazao 341 preduzetnik, a neto gubitak 79 preduzetnika. U odnosu na 2010. godinu došlo je do smanjenja broja preduzetnika sa neto dobitkom, odnosno neto gubitkom za 13%, odnosno 14% respektivno.

Tabela 15. Broj preduzetnika u periodu 2010-2012

	2010	2011	2012
Aktivnih	10 158	9 813	9 555
Novoosnovanih	1 704	1 397	1 209
Brisanih / Ugašenih	1 858	1 739	1 467

Tabela 16. Finansijske performanse preduzetnika

	2010	2011	2012
Broj preduzetnika	496	481	433
Broj zaposlenih	1 111	1 043	942
Poslovni prihodi	5 989 794	6 849 104	7 274 956
Neto dobitak	118 269	125 238	157 986
Broj preduzetnika sa neto dobitkom	392	381	341
Neto gubitak	42 446	38 502	42 997
Broj preduzetnika sa neto gubitkom	92	80	79
Ukupna sredstva	3 405 392	3 455 230	3 769 645
Kapital	706 956	706 392	745 158
Kumulirani gubitak	117 603	123 182	108 652
Broj preduzetnika sa gubitkom do visine kapitala	78	77	81
Broj preduzetnika sa gubitkom iznad visine kapitala	95	86	85

Tabela 17. Struktura preduzetnika po opštinama, 2010. i 2011. godina

	2010.			2011.		
	Aktivnih	Novo-osnovanih	Brisanih/ugašenih	Aktivnih	Novo-osnovanih	Brisanih/Ugašenih
Republika Srbija	220 619	35 797	37 229	217 703	32 360	35 328
Region Vojvodine	58 049	9 499	9 982	56 707	8 610	9 959
Južnobanatska oblast	10 158	1 704	1 858	9 813	1 397	1 739
Alibunar	470	91	87	458	79	91
Bela Crkva	445	87	81	438	77	84
Vršac	1 529	239	251	1 484	227	271
Kovačica	751	167	97	712	67	106
Kovin	963	191	190	942	167	188
Opovo	244	27	39	237	25	32
Pančevo	5 505	864	1 066	5 292	706	918
Plandište	251	38	47	250	49	49

Tabela 18. Struktura preduzetnika po opštinama, 2012. godina

Region Oblast Grad-opština	Aktivnih	Novoosnovanih	Brisanih / Ugašenih
Republika Srbija	215 658	30 160	32 363
Region Vojvodine	55 798	7 921	8 864
Južnobanatska oblast	9 555	1 209	1 467
Alibunar	483	68	70
Bela Crkva	429	54	63
Vršac	1 422	173	233
Kovačica	641	72	106
Kovin	899	125	165
Opovo	238	27	27
Pančevo	5 204	661	755
Plandište	239	29	48

3. Troškovi poslovanja i olakšice

Zakonom o izmenama i dopunama Zakona o finansiranju lokalne samouprave, koji je objavljen u "Službenom glasniku RS" br 93/2012, u članu 6. definisani su izvorni prihodi jedinica lokalne samouprave.

U ovoj Studiji dajemo pregled odluka lokalnih samouprava Južnog Banata za neke od prihoda – porez na imovinu, lokalne komunalne takse i prihod po osnovu komunalne delatnosti.

3.1. Porez na imovinu

Saglasno zakonu kojim je uređeno finansiranje lokalne samouprave, u nadležnosti jedinica lokalne samouprave je da u celosti utvrđuju, naplaćuju i kontrolišu porez na imovinu.

Jedinice lokalne samouprave bile su dužne da nakon stupanja na snagu ovog zakona, a najkasnije do 30. novembra 2013. godine, za potrebe utvrđivanje poreza na imovinu za 2014. godinu objave:

1. ODLUKU O STOPAMA POREZA NA IMOVINU

Članom 11. Zakona propisane su maksimalne stope i iznosi:

- na prava na nepokretnosti poreskog obveznika koji vodi poslovne knjige - do 0,4%,
- na prava na zemljištu kod obveznika koji ne vodi poslovne knjige - do 0,30% i
- na prava na nepokretnosti poreskog obveznika koji ne vodi poslovne knjige, osim na zemljištu:

Tabela 19.

Na poresku osnovicu	Plaća se na ime poreza
(1) do 10.000.000 dinara	do 0,40%
(2) od 10.000.000 do 25.000.000 dinara	porez iz podtačke (1) + do 0,6% na iznos preko 10.000.000 dinara
(3) od 25.000.000 do 50.000.000 dinara	porez iz podtačke (2) + do 1,0% na iznos preko 25.000.000 dinara
(4) preko 50.000.000 dinara	porez iz podtačke (3) + do 2,0% na iznos preko 50.000.000 dinara

U slučaju da Skupština jedinice lokalne samouprave ne utvrdi visinu poreske stope, ili je utvrdi preko maksimalnog iznosa iz stava 1. ovog člana, porez na imovinu utvrdiće se primenom najviše odgovarajuće poreske stope iz stava 1. ovog člana na prava na nepokretnosti obveznika koji vodi poslovne knjige, odnosno obveznika koji ne vodi poslovne knjige.

2. ODLUKU KOJOM SE UTVRĐUJU ZONE, SA NAZNAKOM ZONA KOJE SE SMATRAJU NAJOPREMLJENIJIM NA SVOJOJ TERITORIJI

Nadležni organ jedinice lokalne samouprave odlukom može odrediti zone, odvojeno za naselja prema vrsti naselja (selo, grad) i izvan naselja ili jedinstveno za naselja i izvan naselja u zavisnosti od komunalne opremljenosti i opremljenosti javnim objektima, saobraćajnoj povezanosti sa centralnim delovima opštine (grada), odnosno sa radnim zonama i drugim sadržajima u naselju. Jedinica lokalne samouprave dužna je da na svojoj teritoriji odredi najmanje dve zone, maksimalno pet zona.

3. AKT KOJIM SE UTVRĐUJU PROSEČNE CENE ODGOVARAJUĆIH NEPOKRETNOSTI PO ZONAMA

Članom 6. zakona propisano je da svaka jedinica lokalne samouprave utvrđuje prosečnu cenu odgovarajućih nepokretnosti po zonama na teritoriji jedinice lokalne samouprave, na osnovu cena ostvarenih u prometu odgovarajućih nepokretnosti po zonama u periodu od 1. januara do 30. septembra godine koja prethodi godini za koju se utvrđuje porez na imovinu. Prosečna cena u zoni u kojoj nije bilo najmanje tri prometa odgovarajućih nepokretnosti u periodu od 1. januara do 30. septembra, za te nepokretnosti utvrđuje se na osnovu proseka prosečnih cena ostvarenih u graničnim zonama u kojima je u tom periodu bilo najmanje tri prometa odgovarajućih nepokretnosti, nezavisno od toga kojoj jedinici lokalne samouprave pripadaju.

Ako ni u zonama, ni u graničnim zonama nije bilo prometa odgovarajućih nepokretnosti u periodu od 1. januara do 30. septembra 2013. godine, jedinica lokalne samouprave dužna je da, do istog datuma, objavi prosečnu vrednost kvadratnog metra odgovarajućih nepokretnosti na osnovu kojih je za 2013. godinu utvrđena osnovica poreza na imovinu za nepokretnosti obveznika koji ne vode poslovne knjige u najopremljenijoj zoni.

4. AKT O KOEFICIJENTIMA ZA NEPOKRETNOSTI U ZONAMA

Članovima 5., 6 i 7a ovog zakona propisano je da jedinica lokalne samouprave utvrđuje koeficijente za nepokretnosti u zonama. Obveznici koji vode poslovne knjige, za potrebe utvrđivanja osnovice poreza na imovinu prosečne cene množe koeficijentima za svaku zonu na svojoj teritoriji, a koji ne mogu biti veći od:

- 1) 1,00 - za nepokretnosti u najopremljenijim zonama
- 2) 0,80 - za nepokretnosti u zonama koje se u toj jedinici lokalne samouprave graniče sa zonama iz tačke 1
- 3) 0,40 - za nepokretnosti u zonama seoskih naselja
- 4) 0,30 - za nepokretnosti u zonama izvan seoskih i gradskih naselja
- 5) 0,60 - za ostale zone u toj jedinici lokalne samouprave

Jedinica lokalne samouprave može propisati stopu amortizacije kojom se vrednost nepokretnosti, osim zemljišta, može umanjiti i to do zakonom dozvoljenih 1% godišnje, primenom proporcionalne metode, a najviše do 40%, počev od isteka svake kalendarske godine u odnosu na godinu u kojoj je izvršena izgradnja, odnosno poslednja rekonstrukcija objekta, a na osnovu odluke skupštine jedinice lokalne samouprave o visini stope amortizacije koja važi na dan 15. decembra godine koja prethodi godini za koju se utvrđuje porez na imovinu i koja je objavljena u skladu sa ovim zakonom.

Ako skupština jedinice lokalne samouprave ne utvrdi visinu stope amortizacije, ili je ne utvrdi u skladu sa ovim zakonom, ili je utvrdi a ne objavi, kod utvrđivanja poreza na imovinu vrednost nepokretnosti ne umanjuje se za amortizaciju.

Tabela 20. UPOREDNI PREGLED ODLUKE O POREZU NA IMOVINU

	Alibunar	Bela Crkva	Vršac	Kovačica	Kovin	Opovo	Pančevo	Plandište
1. na prava na nepokretnosti poreskog obveznika koji vodi poslovne knjige	0,40%	0,40%	0,20%	0,40%	0,40%	0,40%	0,40%	0,40%
2. na prava na nepokretnosti poreskog obveznika koji ne vodi poslovne knjige	0,30%	0,30%	0,30%	0,30%	0,30%	0,10%	0,30%	0,30%
3. na prava na nepokretnosti poreskog obveznika koji ne vodi poslovne knjige, osim na zemljištu na poresku osnovicu do 10.000.000din	0,40%	0,40%	0,30%	0,40%	0,40%	0,40%	0,40%	0,40%
4. na prava na nepokretnosti poreskog obveznika koji ne vodi poslovne knjige, osim na zemljištu na poresku osnovicu od 10.000.000 do 25.000.000 din	porez iz podtačke (3) + 0,6% na iznos preko 10.000.000 dinara	porez iz podtačke (3) + 0,6% na iznos preko 10.000.000 dinara	porez iz podtačke (3) + 0,6% na iznos preko 10.000.000 dinara	porez iz podtačke (3) + 0,6% na iznos preko 10.000.000 dinara	porez iz podtačke (3) + 0,6% na iznos preko 10.000.000 dinara	40.000,00 +0,6% na iznos preko 10.000.000 dinara	porez iz podtačke (3) + 0,6% na iznos preko 10.000.000 dinara	porez iz podtačke (3) + 0,6% na iznos preko 10.000.000 dinara
5. na prava na nepokretnosti poreskog obveznika koji ne vodi poslovne knjige, osim na zemljištu na poresku osnovicu od 25.000.000 do 50.000.000 din	porez iz podtačke (4) + 1,0% na iznos preko 25.000.000 dinara	porez iz podtačke (4) + 1,0% na iznos preko 25.000.000 dinara	porez iz podtačke (4) + 1,0% na iznos preko 25.000.000 dinara	porez iz podtačke (4) + 1,0% na iznos preko 25.000.000 dinara	porez iz podtačke (4) + 1,0% na iznos preko 25.000.000 dinara	130.000,00 +1,0% na iznos preko 25.000.000 dinara	porez iz podtačke (4) + 1,0% na iznos preko 25.000.000 dinara	porez iz podtačke (4) + 1,0% na iznos preko 25.000.000 dinara
6. na prava na nepokretnosti poreskog obveznika koji ne vodi poslovne knjige, osim na zemljištu na poresku osnovicu preko 50.000.000 din	porez iz podtačke (5) + 2,0% na iznos preko 50.000.000 dinara	porez iz podtačke (5) + 2,0% na iznos preko 50.000.000 dinara	porez iz podtačke (5) + 2,0% na iznos preko 50.000.000 dinara	porez iz podtačke (5) + 2,0% na iznos preko 50.000.000 dinara	porez iz podtačke (5) + 2,0% na iznos preko 50.000.000 dinara	380.000,00 +2,0% na iznos preko 50.000.000 dinara	porez iz podtačke (5) + 2,0% na iznos preko 50.000.000 dinara	porez iz podtačke (5) + 2,0% na iznos preko 50.000.000 dinara

Tabela 21. UPOREDNI PREGLED PROSEČNIH CENA ZA GRUPE NEPOKRETNOSTI U ZONI I

		Alibunar	Bela Crkva	Vršac	Kovačica	Kovin	Opovo	Pančevo	Plandište
1.	Građevinsko zemljište	300,00	/	4.560,00	/	/	500,00	3.500,00	87,00
2.	Poljoprivredno zemljište	45,00	/	/	/	/	90,00	/	36,00
3.	Šumsko zemljište	45,00	/	/	/	/	135,00	/	/
4.	Stanovi	22.500,00	29.832,00	70.134,59	35.217,23	47.294,60	30.000,00	80.341,96	13.661,83
5.	Kuće za stanovanje	22.500,00	29.832,00	56.173,34	26.576,51	25.480,84	10.676,00	88.985,00	13.661,83
6.	Poslovne zgrade i drugi (nadzemni i podzemni) građevinski objekti koji služe za obavljanje delatnosti	40.000,00	51.612,00	107.899,66	69.303,54	63.719,07	10.676,00	74.448,84	17.760,66
7.	Garaže i garažna mesta	10.000,00	13.560,00	/	22.144,79	21.234,09	3.000,00	29.104,25	6.831,00

**Tabela 22. PREGLED PODELE TERITORIJE PO ZONAMA
I KOEFICIJENATA ZA UTVRĐIVANJE OSNOVICE POREZA NA IMOVINU PO ZONAMA**

		Alibunar	Bela Crkva	Vršac	Kovačica	Kovin	Opovo	Pančevo	Plandište
1.	I zona	1,00	1,00	1,00			1,00	1,00	0,70
2.	II zona	0,80	0,80	0,80			0,80	0,80	0,40
3.	III zona	0,60	0,60	0,60			0,60	0,70	0,40
4.	IV zona		0,40	0,60			0,40	0,60	
5.	V zona			0,40				0,40	

5	Držanje sredstava za igru ("zabavne igre")	+	+	+	+	+	+	+	-
6	Korišćenje prostora za parkiranje drumskih motornih i priključnih vozila na uređenim i obeleženim mestima	-	+	+	+	-	+	+	-
7	Korišćenje slobodnih površina za kampove, postavljanje šatora ili druge objekte privremenog korišćenja	+	+	+	+	+	+	+	+
8	Zauzeće javne površine građevinskim materijalom i za izvođenje građevinskih radova	+	+	+	+	+	+	+	+

Lokalne samouprave imaju različit pristup, tako da su negde iskorišćene maksimalne mogućnosti koje daje Zakon, dok su se neke opredelile za uvođenje osnovnih kategorija lokalnih komunalnih taksi ili su iznosi usklađivani sa ekonomskom snagom privrednih subjekata i preduzetnika. Takođe, različit je pristup i kod godišnjeg usaglašavanja iznosa, gde neke lokalne samouprave redovno koriguju naknade po ovom osnovu za projektovanu stopu inflacije, dok jedan deo lokalnih samouprava dozvoljenu korekciju nije vršio.

1. ISTICANJE FIRME NA POSLOVNOM PROSTORU

Pod firmom u smislu ove odluke smatra se svaki istaknuti naziv ili ime koje upućuje na to da pravno ili fizičko lice obavlja delatnost. Ako se na jednom poslovnim objektu nalazi više istaknutih firmi istog obveznika, taksa se plaća samo za jednu firmu.

Sportski klubovi, udruženja građana, humanitarne organizacije i slično, oslobađaju se plaćanja takse za isticanje firme.

Takseni obveznici su u obavezi da lokalnoj poreskoj administraciji prijave korišćenje prava iz ovog tarifnog broja podnošenjem propisane prijave koja je sastavni deo Odluke i podnošenjem završnog računa za prethodnu godinu do 31.03. tekuće godine.

Tabela 24. Opština Alibunar

	Obveznici	Iznos	
1.	Preduzetnici i mala pravna lica - sa godišnjim prihodom manjim od 50.000.000,00 din, (van delanosti navedenih u redu 4-5.)	/	
2.	pravna lica - sa godišnjim prihodom većim od 50.000.000,00 din (van delanosti navedenih u redu 4-5.)	preduzetnici	20.000,00
		mala preduzeća	30.000,00
		srednja preduzeća	55.000,00
3.	Velika pravna lica (van delanosti navedenih u redu 4-5.)	80.000,00	
4.	Pravna lica koja su prema zakonu kojim se uređuje računovodstvo razvrstana u velika, srednja i mala pravna lica, u smislu zakona kojim se uređuje računovodstvo i preduzetnici, a obavljaju delatnosti: bankarstva, osiguranja imovine i lica, proizvodnje i trgovine na veliko duvanskim proizvodima, proizvodnje cementa, poštanskih, mobilnih i telefonskih usluga, elektroprivrede, kazina, kockarnica, kladionica, bingo sala i pružanja kockarskih usluga i noćnih barova i diskoteka	preduzetnici	90.000,00
		mala preduzeća	120.000,00
		srednja preduzeća	160.000,00
5.	Pravna lica koja su prema zakonu kojim se uređuje računovodstvo razvrstana u velika, srednja i mala pravna lica, u smislu zakona kojim se uređuje računovodstvo i preduzetnici, a obavljaju delatnosti:	proizvodnje i trgovine naftom i derivatima nafte,	20.000,00
		Proizvodnje biogasa	90.000,00

Naplata: kvartalno, srazmerno vremenu za koje je firma istaknuta u toku kalendarske godine. Ako se na jednom poslovnom objektu nalazi više istaknutih firmi istog obveznika, taksa se plaća samo za jednu firmu. Ako jedan takseni obveznik ima veći broj poslovnih objekata komunalnu taksu za isticanje firme plaća za jedan objekat, dok se za svaki naredni taksa umanjuje za 80%.

Tabela 25. Opština Bela Crkva

		I zona	II zona	III zona
1.	Preduzetnici i mala pravna lica - sa godišnjim prihodom manjim od 50.000.000,00 din, (van delanosti navedenih u redu 4.)	/	/	/
2.	Srednja pravna lica, preduzetnici i mala pravna lica - sa godišnjim prihodom većim od 50.000.000,00 din(van delanosti navedenih u redu 4.)	32.214,00	25.771,00	19.328,00
3.	Velika pravna lica (van delanosti navedenih u redu 4.)	60.402,00	48.322,00	36.241,00
4.	Pravna lica koja su prema zakonu kojim se uređuje računovodstvo razvrstana u velika, srednja i mala pravna lica, u smislu zakona kojim se uređuje računovodstvo i preduzetnici, a obavljaju delatnosti: bankarstva, osiguranja imovine i lica, proizvodnje i trgovine naftom i derivatima nafte, proizvodnje i trgovine na veliko duvanskim proizvodima, proizvodnje cementa, poštanskih, mobilnih i telefonskih usluga, elektroprivrede, kazina, kockarnica, kladionica, bingo sala i pružanja kockarskih usluga i noćnih barova i diskoteka	120.804,00	96.643,00	72.484,00

Naplata: kvartalno, srazmerno vremenu za koje je firma istaknuta u toku kalendarske godine. Ako se na jednom poslovnom objektu nalazi više istaknutih firmi istog obveznika, taksa se plaća samo za jednu firmu.

I zona – ulica 1. oktobra

II zona – prostor uličnog kanala pored Gradske pijace i sve poprečne ulice i delovi ulica od ul.1.oktobra do ulice Save Munćana i ulice Vojske Jugoslavije i prostor belocrkvanskih jezera u periodu letnje sezone;

III zona – ulica Save Munćana, Vojske Jugoslavije i sve ulice i delovi ulica koje nisu obuhvaćeni prethodnim zonama i sva naseljena mesta na teritoriji opštine Bela Crkva.

Tabela 26. Opština Vršac

		I zona	II zona	III zona	IV zona	V zona
1	Preduzetnici i mala pravna lica - sa godišnjim prihodom manjim od 50.000.000,00 din, (van delanosti navedenih u redu 6.)	/	/	/	/	/
2	Preduzetnici - sa godišnjim prihodom većim od 50.000.000,00 din (van delanosti navedenih u redu 6.)	30.000	25.000	20.000	15.000	10.000
3	Mala pravna lica - sa godišnjim prihodom većim od 50.000.000,00 din (van delanosti navedenih u redu 6.)	50.000	40.000	30.000	25.000	20.000
4	Srednja pravna lica, (van delanosti navedenih u redu 6.)	80.000	60.000	45.000	35.000	25.000
5	Velika pravna lica (van delanosti navedenih u redu 6.)	100.000	80.000	65.000	45.000	40.000

6	Pravna lica koja su prema zakonu kojim se uređuje računovodstvo razvrstana u velika, srednja i mala pravna lica, u smislu zakona kojim se uređuje računovodstvo i preduzetnici, a obavljaju delatnosti: bankarstva, osiguranja imovine i lica, proizvodnje i trgovine naftom i derivatima nafte, proizvodnje i trgovine na veliko duvanskim proizvodima, proizvodnje cementa, poštanskih, mobilnih i telefonskih usluga, elektroprivrede, kazina, kockarnica, kladionica, bingo sala i pružanja kockarskih usluga i noćnih barova i diskoteka	260.000	240.000	200.000	130.000	70.000
---	---	---------	---------	---------	---------	--------

Naplata: kvartalno, srazmerno vremenu za koje je firma istaknuta u toku kalendarske godine.

Taksa na firmu se umanjuje:

- pravnim licima iz oblasti poljoprivredne proizvodnje – 40%.
- za drugi i svaki naredni poslovni objekat istog obveznika – 20%.

U ovom tarifnom broju taksativno su navedeni trgovi i ulice koje su obuhvaćeni prvom zonom. Podela svih ostalih trgova i ulica po zonama je u skladu sa članom 2. Odluke o lokalnim komunalnim taksama opštine Vršac.

Tabela 27. Opština Kovačica

		Iznos	
1.	Preduzetnici i mala pravna lica - sa godišnjim prihodom manjim od 50.000.000,00 din, (van delanosti navedenih u redu 6.)	/	
2.	Preduzetnici - sa godišnjim prihodom većim od 50.000.000,00 din, (van delanosti navedenih u redu 6.)	25.000,00	
3.	Mala pravna lica - sa godišnjim prihodom većim od 50.000.000,00 din, (van delanosti navedenih u redu 6.)	30.000,00	
4.	Srednja pravna lica, preduzetnici i mala pravna lica - sa godišnjim prihodom većim od 50.000.000,00 din(van delanosti navedenih u redu 6)	60.000,00	
5.	Velika pravna lica (van delanosti navedenih u redu 6.)	90.000,00	
6.	Pravna lica koja su prema zakonu kojim se uređuje računovodstvo razvrstana u velika, srednja i mala pravna lica, u smislu zakona kojim se uređuje računovodstvo i preduzetnici, a obavljaju delatnosti:	bankarstva, osiguranja imovine i lica, proizvodnje cementa,	120.000,00
		proizvodnje i trgovine naftom i derivatima nafte, proizvodnje i trgovine na veliko duvanskim proizvodima, poštanskih, mobilnih i telefonskih usluga, elektroprivrede, kazina, kockarnica, kladionica, bingo sala i pružanja kockarskih usluga	150.000,00
		noćnih barova i diskoteka	20.000,00

Naplata: kvartalno, srazmerno vremenu za koje je firma istaknuta u toku kalendarske godine.

Ako se na jednom poslovnom objektu nalazi više istaknutih firmi istog obveznika, taksa se plaća samo za jednu firmu. Ako jedan takseni obveznik ima veći broj poslovnih objekata komunalnu taksu za isticanje firme plaća za jedan objekat, dok se za svaki naredni taksa umanjuje za 80%.

Novoosnovana pravna lica i preduzetnici oslobođeni su plaćanja ove takse jednu godinu, računajući od dana registracije iste.

Tabela 28. Opština Kovin

		Iznos	
1.	Preduzetnici i mala pravna lica - sa godišnjim prihodom manjim od 50.000.000,00 din, (van delanosti navedenih u redu 5.)	/	
2.	Preduzetnici i mala pravna lica - sa godišnjim prihodom većim od 50.000.000,00 din, (van delanosti navedenih u redu 5.)	24.000,00	
3.	Srednja pravna lica - sa godišnjim prihodom većim od 50.000.000,00 din (van delanosti navedenih u redu 5)	35.000,00	
4.	Velika pravna lica (van delanosti navedenih u redu 5.)	50.000,00	
5.	Pravna lica koja su prema zakonu kojim se uređuje računovodstvo razvrstana u velika, srednja i mala pravna lica, u smislu zakona kojim se uređuje računovodstvo i preduzetnici, a obavljaju delatnosti:	bankarstva, osiguranja imovine i lica, proizvodnje cementa, kazina, kockarnice, kladionica, bingo sala i pružanja kockarskih usluga noćnih barova i diskoteka	90.000,00
		proizvodnje i trgovine naftom i derivatima nafte, proizvodnje i trgovine na veliko duvanskim proizvodima, poštanskih, mobilnih i telefonskih usluga, elektroprivrede,	140.000,00

Naplata: kvartalno, srazmerno vremenu za koje je firma istaknuta u toku kalendarske godine.

Tabela 29. Opština Opovo

	obveznici	Iznos	
1.	Preduzetnici i mala pravna lica - sa godišnjim prihodom manjim od 50.000.000,00 din, (van delanosti navedenih u redu 4.)	/	
2.	pravna lica - sa godišnjim prihodom većim od 50.000.000,00 din(van delanosti navedenih u redu 4.)	preduzetnici	3.000,00
		mala preduzeća	6.000,00
		srednja preduzeća	18.000,00
3.	Velika pravna lica (van delanosti navedenih u redu 4.)	24.000,00	
4.	Pravna lica koja su prema zakonu kojim se uređuje računovodstvo razvrstana u velika, srednja i mala pravna lica, u smislu zakona kojim se uređuje računovodstvo i preduzetnici, a obavljaju delatnosti:	bankarstva, osiguranja imovine i lica, proizvodnje i trgovine naftom i derivatima nafte, proizvodnje i trgovine na veliko duvanskim proizvodima,	36.000,00 do
		proizvodnje cementa, poštanskih, mobilnih i telefonskih usluga, elektroprivrede, kazina, kockarnica, kladionica, bingo sala i pružanja kockarskih usluga	60.000,00
		noćnih barova i diskoteka	3.000,00

Naplata: mesečno, srazmerno vremenu za koje je firma istaknuta u toku kalendarske godine. Ako jedan takseni obveznik ima veći broj poslovnih objekata komunalnu taksu za isticanje firme plaća za jedan objekat, dok se za svaki naredni taksu umanjuje za 50%.

Novoosnovana pravna lica i preduzetnici oslobođeni su plaćanja ove takse jednu godinu, računajući od dana registracije iste.

Tabela 30. Grad Pančevo

		u naseljenom mestu Pančevo	naseljena mesta na teritoriji grada Pančeva	
1	Preduzetnici i mala pravna lica - sa godišnjim prihodom manjim od 50.000.000,00 din, (van delatnosti navedenih u redu 10.)	/	/	
2	Preduzetnici koji su u prethodnoj godini ostvarili prihod preko 50.000.000,00 din, a registrovana delatnost je: proizvodnja el.energije u elektranama na sunce i vetar (obnovljivi izvori energije), stari, umetnički zanati, narodna radinost, registrovana poljoprivredna gazdinstva, sportske organizacije, političke stranke, sindikati, crkve, verske zajednice, nedobitna udruženja i preduzetnici koji obavljaju delatnost van određenog prostora (po pozivu stranke, od mesta do mesta i sl.) – umanjenje 100%	/	/	
3	Preduzetnici koji su u prethodnoj godini ostvarili prihod preko 50.000.000,00 din, a registrovana delatnost je: proizvodno zanatstvo – umanjenje 95%	4.892,50	2.446,25	
4	Preduzetnici koji su u prethodnoj godini ostvarili prihod preko 50.000.000,00 din, a registrovana delatnost je: prodaja robe na tezgama – umanjenje 92%	7.828,00	3.914,00	
5	Preduzetnici koji su u prethodnoj godini ostvarili prihod preko 50.000.000,00 din, a registrovana delatnost je: prevoz robe osim transporta opasnih materija, uslužno zanatstvo, turističke usluge, usluge u prometu robe – umanjenje 90%	9.785,00	4.892,50	
6	Preduzetnici koji su u prethodnoj godini ostvarili prihod preko 50.000.000,00 din, a registrovana delatnost je: lekarske ordinacije, apoteke, vanlinijski prevoz putnika, prevoz robe (nafta, derivati, hemijske i petrohemijske sirovine), ugostiteljstvo, trgovina, proizvodnja hleba, prerada mesa, proizvodnja i prodaja brze hrane, zlatari, advokati, agencije za promet nekretnina, projektni biro i knjigovodstvene agencije – umanjenje 80%	19.570,00	9.785,00	
7	Preduzetnici i mala pravna lica - sa godišnjim prihodom većim od 50.000.000,00 din, (van delatnosti navedenih u redu 10.) - umanjenje 80%	19.570,00	9.785,00	
8	Srednja pravna lica, - sa godišnjim prihodom većim od 50.000.000,00 din (van delatnosti navedenih u redu 10) - umanjenje 30%	68.495,00	34.247,50	
9	Velika pravna lica (van delatnosti navedenih u redu 10.) - umanjenje 10%	88.065,00	44.032,50	
10	Pravna lica koja su prema zakonu kojim se uređuje računovodstvo razvrstana u velika, srednja i mala pravna lica, u smislu zakona kojim se uređuje računovodstvo i preduzetnici, a obavljaju delatnosti	bankarstva, kazina, kockarnice, kladionica, bingo sala i pružanja kockarskih usluga	489.250,00	244.625,00
		osiguranja imovine i lica, proizvodnje cementa, proizvodnje i trgovine naftom i derivatima nafte, proizvodnje i trgovine na velikim duvanskim proizvodima, poštanskih, mobilnih i telefonskih usluga, elektroprivrede, noćnih barova i diskoteka	391.400,00	195.700,00

Naplata: mesečno, srazmerno vremenu za koje je firma istaknuta u toku kalendarske godine.

Taksu za isticanje firme na poslovnom prostoru ne plaćaju obveznici čija je registrovana delatnost: proizvodnja električne energije, u elektranama na sunce i vetar (obnovljivi izvori energije), atari i umetnički zanati, narodna radinost, registrovana poljoprivredna gazdinstva, sportske organizacije, političke stranke, sindikati, crkve, verske zajednice, nedobitna udruženja i preduzetnici koji obavljaju delatnost van određenog prostora (po pozivu stranke, od mesta do mesta i sl.).

Taksa za isticanje firme na poslovnom prostoru se umanjuje obvezniku ukoliko:

- ima veći broj poslovnih objekata, a ne obavlja delatnost: bankarstva, kazina, kockarnice, kladionica, bingo sala i pružanja kockarskih usluga, osiguranja imovine i lica, proizvodnje cementa, proizvodnje i trgovine naftom i derivatima nafte, proizvodnje i trgovine na veliko duvanskim proizvodima, poštanskih, mobilnih i telefonskih usluga, elektroprivrede, noćnih barova i diskoteka. Komunalnu taksu za isticanje firme u punom iznosu plaća za jedan objekat, dok se za svaki naredni taksa umanjuje za 50%,

- ima veći broj poslovnih objekata, a obavlja delatnost: bankarstva, kazina, kockarnice, kladionica, bingo sala i pružanja kockarskih usluga, osiguranja imovine i lica, proizvodnje cementa, proizvodnje i trgovine naftom i derivatima nafte, proizvodnje i trgovine na veliko duvanskim proizvodima, poštanskih, mobilnih i telefonskih usluga, elektroprivrede, noćnih barova i diskoteka. Komunalnu taksu za isticanje firme u punom iznosu plaća za jedan objekat, dok se za svaki naredni taksa umanjuje za 75%.

Tabela 31. Opština Plandište

		I zona	II zona	III zona	IV zona
1	Preduzetnici i mala pravna lica - sa godišnjim prihodom manjim od 50.000.000,00 din, (van delanosti navedenih u redu 4.)	/	/	/	/
2	Srednja pravna lica, preduzetnici i mala pravna lica - sa godišnjim prihodom većim od 50.000.000,00 din(van delanosti navedenih u redu 4.)	30.000	25.000	20.000	10.000
3	Velika pravna lica (van delanosti navedenih u redu 4.)	60.000	50.000	30.000	0
4	Pravna lica koja su prema zakonu kojim se uređuje računovodstvo razvrstana u velika, srednja i mala pravna lica, u smislu zakona kojim se uređuje računovodstvo i preduzetnici, a obavljaju delatnosti: bankarstva, osiguranja imovine i lica, proizvodnje i trgovine naftom i derivatima nafte, proizvodnje i trgovine na veliko duvanskim proizvodima, proizvodnje cementa, poštanskih, mobilnih i telefonskih usluga, elektroprivrede, kazina, kockarnica, kladionica, bingo sala i pružanja kockarskih usluga i noćnih barova i diskoteka	100.000	100.000	100.000	100.000

Naplata: kvartalno, srazmerno vremenu za koje je firma istaknuta u toku kalendarske godine.

Prva zona obuhvata deo naselja Plandište i to ulicu Vojvode Putnika od ulice Sinđelićeve do ulice Obilićeve, ulicu Karađorđevu i ulicu Hajduk Veljka od ulice Vojvođanske do ulice Ilindenske;

Druga zona obuhvata ostali deo naselja Plandište;

Treća zona obuhvata teritoriju naseljenih mesta Barice, Velika Greda, Jermenovci, Margita i Hajdučica;

Četvrta zona obuhvata teritoriju naseljenih mesta Banatski Sokolac, Veliki Gaj, Dužine, Kupinik, Markovićevo, Miletićevo i Stari Lec

Novoosnovana pravna lica i preduzetnici oslobođeni su plaćanja ove takse za kalendarsku godinu u kojoj su osnovani kao i:

- naredne dve godine ukoliko zaposle od 1 do 10 radnika,
- naredne tri godine ukoliko zaposle od 10 do 20 radnika i
- narednih pet godina ukoliko zaposle više od 20 radnika.

2. KORIŠĆENJE REKLAMNIH PANOJA, UKLJUČUJUĆI I ISTICANJE I ISPISIVANJE FIRME VAN POSLOVNOG PROSTORA NA OBJEKTIMA I PROSTORIMA KOJI PRIPADAJU JEDINICI LOKALNE SAMOUPRAVE (KOLOVOZI, TROTOARI, ZELENE POVRŠINE, BANDERE I SL.)

Tabela 32. Opština Alibunar

	Obveznici	Iznos	
1.	Preduzetnici i mala pravna lica - sa godišnjim prihodom manjim od 50.000.000,00 din, (van delanosti navedenih u redu 4-5.)	/	
2.	pravna lica - sa godišnjim prihodom većim od 50.000.000,00 din (van delanosti navedenih u redu 4-5.)	preduzetnici	4.000,00
		mala preduzeća	6.000,00
		srednja preduzeća	11.000,00
3.	Velika pravna lica (van delanosti navedenih u redu 4-5.)	16.000,00	
4.	Pravna lica koja su prema zakonu kojim se uređuje računovodstvo razvrstana u velika, srednja i mala pravna lica, u smislu zakona kojim se uređuje računovodstvo i preduzetnici, a obavljaju delatnosti: bankarstva, osiguranja imovine i lica, proizvodnje i trgovine na veliko duvanskim proizvodima, proizvodnje cementa, poštanskih, mobilnih i telefonskih usluga, elektroprivrede, kazina, kockarnica, kladionica, bingo sala i pružanja kockarskih usluga i noćnih barova i diskoteka	preduzetnici	18.000,00
		mala preduzeća	24.000,00
		srednja preduzeća	32.000,00
5.	Pravna lica koja su prema zakonu kojim se uređuje računovodstvo razvrstana u velika, srednja i mala pravna lica, u smislu zakona kojim se uređuje računovodstvo i preduzetnici, a obavljaju delatnosti:	proizvodnje i trgovine naftom i derivatima nafte,	4.000,00
		Proizvodnje biogasa	18.000,00

U Odluci o lokalnim komunalnim taksama od 27.12.2012. godine, taksena tarifa za ovu komunalnu taksu usaglašena je sa članom 15b i iznosi 20% odgovarajućih iznosa utvrđenih za isticanje firme na poslovnom prostoru

Tabela 33. Opština Bela Crkva

		I zona	II zona	III zona
1.	Preduzetnici i mala pravna lica - sa godišnjim prihodom manjim od 50.000.000,00 din, (van delanosti navedenih u redu 4.)	/	/	/
2.	Srednja pravna lica, preduzetnici i mala pravna lica - sa godišnjim prihodom većim od 50.000.000,00 din(van delanosti navedenih u redu 4.)	6.443,00	5.154,00	3.865,00
3.	Velika pravna lica (van delanosti navedenih u redu 4.)	12.080,00	9.664,00	7.248,00
4.	Pravna lica koja su prema zakonu kojim se uređuje računovodstvo razvrstana u velika, srednja i mala pravna lica, u smislu zakona kojim se uređuje računovodstvo i preduzetnici, a obavljaju delatnosti: bankarstva, osiguranja imovine i lica, proizvodnje i trgovine naftom i derivatima nafte, proizvodnje i trgovine na veliko duvanskim proizvodima, proizvodnje	24.161,00	19.329,00	14.496,00

	cementa, poštanskih, mobilnih i telefonskih usluga, elektroprivrede, kazina, kockarnica, kladionica, bingo sala i pružanja kockarskih usluga i noćnih barova i diskoteka			
--	--	--	--	--

Tabela 34. Opština Vršac

		I zona	II zona	III zona	IV zona	V zona
1.	preduzetnici i mala pravna lica - sa godišnjim prihodom manjim od 50.000.000,00 din, (van delanosti navedenih u redu 6.)	/	/	/	/	/
2.	preduzetnici - sa godišnjim prihodom većim od 50.000.000,00 din (van delanosti navedenih u redu 6.)	6.000	5.000	4.000	3.000	2.000
3.	mala pravna lica - sa godišnjim prihodom većim od 50.000.000,00 din (van delanosti navedenih u redu 6.)	10.000	8.000	6.000	5.000	4.000
4.	srednja pravna lica, (van delanosti navedenih u redu 6.)	16.000	12.000	9.000	7.000	5.000
5.	velika pravna lica (van delanosti navedenih u redu 6.)	20.000	16.000	13.000	9.000	8.000
6.	Pravna lica koja su prema zakonu kojim se uređuje računovodstvo razvrstana u velika, srednja i mala pravna lica, u smislu zakona kojim se uređuje računovodstvo i preduzetnici, a obavljaju delatnosti: bankarstva, osiguranja imovine i lica, proizvodnje i trgovine naftom i derivatima nafte, proizvodnje i trgovine na veliko duvanskim proizvodima, proizvodnje cementa, poštanskih, mobilnih i telefonskih usluga, elektroprivrede, kazina, kockarnica, kladionica, bingo sala i pružanja kockarskih usluga i noćnih barova i diskoteka	52.000	48.000	40.000	26.000	14.000

U okviru ovog tarifnog broja predviđena je taksa za:

- postavljanje i korišćenje svetlećih reklama i sličnih oglasnih sredstava u iznosu od 3,00 din/dnevno po m² za pano preko 20 m² pa do 35 din/dnevno po m² za pano do 3m². U slučaju pokretnog panoa taksa se umanjuje 20%.

Tabela 35. Opština Kovačica

		Iznos
1.	Preduzetnici i mala pravna lica - sa godišnjim prihodom manjim od 50.000.000,00 din, (van delanosti navedenih u redu 6.)	/
2.	Preduzetnici - sa godišnjim prihodom većim od 50.000.000,00 din, (van delanosti navedenih u redu 6.)	5.000,00
3.	Mala pravna lica - sa godišnjim prihodom većim od 50.000.000,00 din, (van delanosti navedenih u redu 6.)	6.000,00
4.	Srednja pravna lica, preduzetnici i mala pravna lica - sa godišnjim prihodom većim od 50.000.000,00 din(van delanosti navedenih u redu 6)	12.000,00
5.	Velika pravna lica (van delanosti navedenih u redu 6.)	18.000,00

6.	Pravna lica koja su prema zakonu kojim se uređuje računovodstvo razvrstana u velika, srednja i mala pravna lica, u smislu zakona kojim se uređuje računovodstvo i preduzetnici, a obavljaju delatnosti:	bankarstva, osiguranja imovine i lica, proizvodnje cementa,	24.000,00
		proizvodnje i trgovine naftom i derivatima nafte, proizvodnje i trgovine na veliko duvanskim proizvodima, poštanskih, mobilnih i telefonskih usluga, elektroprivrede, kazina, kockarnica, kladionica, bingo sala i pružanja kockarskih usluga	30.000,00
		noćnih barova i diskoteka	4.000,00

Tabela 36. Opština Kovin

		Iznos	
1.	Preduzetnici i mala pravna lica - sa godišnjim prihodom manjim od 50.000.000,00 din, (van delanosti navedenih u redu 5.)	/	
2.	Preduzetnici i mala pravna lica - sa godišnjim prihodom većim od 50.000.000,00 din, (van delanosti navedenih u redu 5.)	120,00	
3.	Srednja pravna lica - sa godišnjim prihodom većim od 50.000.000,00 din (van delanosti navedenih u redu 5)	175,00	
4.	Velika pravna lica (van delanosti navedenih u redu 5.)	250,00	
5.	Pravna lica koja su prema zakonu kojim se uređuje računovodstvo razvrstana u velika, srednja i mala pravna lica, u smislu zakona kojim se uređuje računovodstvo i preduzetnici, a obavljaju delatnosti:	bankarstva, osiguranja imovine i lica, proizvodnje cementa, kazina, kockarnice, kladionica, bingo sala i pružanja kockarskih usluga noćnih barova i diskoteka	450,00
		proizvodnje i trgovine naftom i derivatima nafte, proizvodnje i trgovine na veliko duvanskim proizvodima, poštanskih, mobilnih i telefonskih usluga, elektroprivrede,	700,00

U Odluci o lokalnim komunalnim taksama, taksena tarifa za ovu komunalnu taksu iznosi 0,50% odgovarajućih iznosa utvrđenih za isticanje firme na poslovnom prostoru.

Tabela 37. Opština Opovo

	obveznici	Iznos
1.	Preduzetnici i mala pravna lica - sa godišnjim prihodom manjim od 50.000.000,00 din, (van delanosti navedenih u redu 4.)	/
2.	pravna lica - sa godišnjim prihodom većim od	preduzetnici 600,00

	50.000.000,00 din(van delanosti navedenih u redu 4.)	mala preduzeća	1.200,00
		srednja preduzeća	3.600,00
3.	Velika pravna lica (van delanosti navedenih u redu 4.)		4.800,00
4.	Pravna lica koja su prema zakonu kojim se uređuje računovodstvo razvrstana u velika, srednja i mala pravna lica, u smislu zakona kojim se uređuje računovodstvo i preduzetnici, a obavljaju delatnosti: bankarstva, osiguranja imovine i lica, proizvodnje i trgovine naftom i derivatima nafte, proizvodnje i trgovine na veliko duvanskim proizvodima, proizvodnje cementa, poštanskih, mobilnih i telefonskih usluga, elektroprivrede, kazina, kockarnica, kladionica, bingo sala i pružanja kockarskih usluga i noćnih barova i diskoteka		7.200,00 do 12.000,00

Napomena U Odluci o lokalnim komunalnim taksama na teritoriji opštine Opovo od 18.10.2012. godine, taksena tarifa za ovu komunalnu taksu ne može da bude veća od 20% odgovarajućeg iznosa utvrđenog za taksu na isticanje firme.

Tabela 38. Grad Pančevo

		U naseljenom mestu Pančevo	Naseljena mesta na teritoriji grada Pačeva
1	Preduzetnici i mala pravna lica - sa godišnjim prihodom manjim od 50.000.000,00 din, (van delatnosti navedenih u redu 10.)	/	/
2	Preduzetnici koji su u prethodnoj godini ostvarili prihod preko 50.000.000,00 din, a registrovana delatnost je: proizvodnja el.energije u elektranama na sunce i vetar (obnovljivi izvori energije), stari, umetnički zanati, narodna radinost, registrovana poljoprivredna gazdinstva, sportske organizacije, političke stranke, sindikati, crkve, verske zajednice, nedobitna udruženja i preduzetnici koji obavljaju delatnost van određenog prostora (po pozivu stranke, od mesta do mesta i sl.) – umanjenje 100%	/	/
3	Preduzetnici koji su u prethodnoj godini ostvarili prihod preko 50.000.000,00 din, a registrovana delatnost je: proizvodno zanatstvo – umanjenje 95%	978,50	489,25
4	Preduzetnici koji su u prethodnoj godini ostvarili prihod preko 50.000.000,00 din, a registrovana delatnost je: prodaja robe na tezgama – umanjenje 92%	1.565,60	782,80
5	Preduzetnici koji su u prethodnoj godini ostvarili prihod preko 50.000.000,00 din, a registrovana delatnost je: prevoz robe osim transporta opasnih materija, uslužno zanatstvo, turističke usluge, usluge u prometu robe – umanjenje 90%	1.957,00	978,50
6	Preduzetnici koji su u prethodnoj godini ostvarili prihod preko 50.000.000,00 din, a registrovana delatnost je: lekarske ordinacije, apoteke, vanlinijski prevoz putnika, prevoz robe (nafta, derivati, hemijske i petrohemske sirovine), ugostiteljstvo, trgovina, proizvodnja hleba, prerada mesa, proizvodnja i prodaja brze hrane, zlatari, advokati, agencije za promet nekretnina, projektni biro i knjigovodstvene agencije – umanjenje 80%	3.914,00	1.957,00
7	Preduzetnici i mala pravna lica - sa godišnjim prihodom većim od 50.000.000,00 din, (van delatnosti navedenih u redu 10.) - umanjenje 80%	3.914,00	1.957,00
8	Srednja pravna lica, - sa godišnjim prihodom većim od 50.000.000,00 din(van delatnosti navedenih u redu 10) - umanjenje 30%	13.699,00	6.849,50
9	Velika pravna lica (van delatnosti navedenih u redu 10.)-umanjenje 10%	17.613,00	8.806,50

10	Pravna lica koja su prema zakonu kojim se uređuje računovodstvo razvrstana u velika, srednja i mala pravna lica, u smislu zakona kojim se uređuje računovodstvo i preduzetnici, a obavljaju delatnosti:	bankarstva, kazina, kockarnice, kladionica, bingo sala i pružanja kockarskih usluga	97.850,00	48.925,00
		osiguranja imovine i lica, proizvodnje cementa, proizvodnje i trgovine naftom i derivatima nafte, proizvodnje i trgovine na veliko duvanskim proizvodima, poštanskih, mobilnih i telefonskih usluga, elektroprivrede, noćnih barova i diskoteka	78.280,00	39.140,00

Tabela 39. Opština Plandište

		I zona	II zona	III zona	IV zona
1.	Preduzetnici i mala pravna lica - sa godišnjim prihodom manjim od 50.000.000,00 din (van delatnosti navedenih u redu 4.)	/	/	/	/
2.	Srednja pravna lica, preduzetnici i mala pravna lica - sa godišnjim prihodom većim od 50.000.000,00 din (van delatnosti navedenih u redu 4.)	6.000	5.000	4.000	2.000
3.	Velika pravna lica (van delatnosti navedenih u redu 4.)	12.000	10.000	6.000	0
4.	Pravna lica koja su prema zakonu kojim se uređuje računovodstvo razvrstana u velika, srednja i mala pravna lica, u smislu zakona kojim se uređuje računovodstvo i preduzetnici, a obavljaju delatnosti: bankarstva, osiguranja imovine i lica, proizvodnje i trgovine naftom i derivatima nafte, proizvodnje i trgovine na veliko duvanskim proizvodima, proizvodnje cementa, poštanskih, mobilnih i telefonskih usluga, elektroprivrede, kazina, kockarnica, kladionica, bingo sala i pružanja kockarskih usluga i noćnih barova i diskoteka	20.000	20.000	20.000	20.000

Taksena obaveza po ovom taksonom broju utvrđuje se u godišnjem iznosu za svaki istaknuti pano ili firmu, a dospeva kvartalno.

3.TAKSA ZA DRŽANJE MOTORNIM DRUMSKIM I PRIKLJUČNIM VOZILA, OSIM POLJOPRIVREDNIH VOZILA I MAŠINA

Tabela 40. Pregled iznosa takse za sve lokalne samouprave regiona

	Alibunar	Bela Crkva	Vršac	Kovačica	Kovin	Opovo	Pančevo	Plandište
1. za teretna vozila:								
- za kamione do 2t nosivosti - do 1.500 din	1.500	600	1.500	1.500	750	1.500	1.500	600

- za kamione od 2t do 5t nosivosti - do 2.000 din	2.000	900	2.000	2.000	1.000	2.000	2.000	900
- za kamione od 5t do 12t nosivosti - do 3.500 din	3.500	3.000	3.500	3.500	1.750	3.500	3.500	2.500
- za kamione preko 12t nosivosti - do 5.000 din	5.000	4.000	5.000	5.000	2.500	5.000	5.000	4.000
2. za teretne i radne prikolice (za putničke automobile):								
- do 500 din	500	300	500	500	250	500	500	300
3. za putnička vozila:								
- do 1.150 cm ³ do 500 dinara,	500	500	500	500	250	500	500	300
- preko 1.150 cm ³ do 1.300 cm ³ do 1.000 dinara,	1.000	700	1.000	1.000	500	1.000	1.000	500
- preko 1.300 cm ³ do 1.600 cm ³ do 1.500 dinara,	1.500	1.000	1.500	1.500	750	1.500	1.500	800
- preko 1.600 cm ³ do 2.000 cm ³ do 2.000 dinara,	2.000	1.500	2.000	2.000	1.000	2.000	2.000	1.100
- preko 2.000 cm ³ do 3.000 cm ³ do 3.000 dinara,	3.000	2.500	3.000	3.000	1.500	3.000	3.000	2.000
- preko 3.000 cm ³ - do 5.000 dinara;	5.000	4.000	5.000	5.000	2.500	5.000	5.000	3.000
4. za motocikle:								
- do 125 cm ³ - do 400 dinara,	400	400	400	400	200	400	400	400
- preko 125 cm ³ do 250 cm ³ do 600 dinara,	600	600	600	600	300	600	600	600
- preko 250 cm ³ do 500 cm ³ - do 1.000 dinara,	1.000	1.000	1.000	1.000	500	1.000	1.000	1.000
- preko 500 cm ³ do 1.200 cm ³ - do 1.200 dinara,	1.200	1.200	1.200	1.200	600	1.200	1.200	1.200
- preko 1.200 cm ³ - do 1.500 dinara	1.500	1.500	1.500	1.500	750	1.500	1.500	1.500
5. za autobuse i kombi buseve:								
- do 50din/sedištu	50	40	50	50	50	50	50	50
6. za priključna vozila: teretne prikolice, poluprikolice i specijalne teretne prikolice za prevoz određenih vrsta tereta								
- do 1t nosivosti - do 400 dinara,	400	200	400	400	200	400	400	200
- od 1 t do 5 t nosivosti - do 700 dinara,	700	500	700	700	350	700	700	500
- od 5t do 10t nosivosti do 950 dinara,	950	950	950	950	500	950	950	950
- od 10t do 12t nosivosti -- do 1.300 dinara,	1.300	1.300	1.300	1.300	650	1.300	1.300	1.300
- nosivosti preko 12t - do 2.000 dinara	2.000	1.600	2.000	2.000	1.000	2.000	2.000	1.800
7) za vučna vozila (tegljače):								
- čija je snaga motora do 66 kilovata - do 1.500 dinara	1.500	1.500	1.500	1.500	750	1.500	1.500	1.500
- čija je snaga motora od 66 - 96 kilovata - do 2.000 din	2.000	2.000	2.000	2.000	1.000	2.000	2.000	2.000
- čija je snaga motora od 96 - 132 kilovata - do 2.500 din	2.500	2.500	2.500	2.500	1.250	2.500	2.500	2.500
- čija je snaga motora od 132 - 177 kilovata - do 3.000 din	3.000	3.000	3.000	3.000	1.500	3.000	3.000	3.000
- čija je snaga motora preko 177 kilovata - do 4.000 din	4.000	4.000	4.000	4.000	2.000	4.000	4.000	4.000
8) za radna vozila, specijalna adaptirana vozila za prevoz rekvizita za putujuće zabave, radnje i atestirana specijalizovana vozila za prevoz pčela:								
- do 1.000 din	1.000	1.000	1.000	1.000	500	1.000	1.000	1.000

Naplata: jednom godišnje, pri registraciji vozila

Napomena: Opštine Bela Crkva, Kovin i Plandište svojim Odlukama nisu propisale maksimalno dozvoljene iznose ove takse za pojedine kategorije vozila.

4.KORIŠĆENJE PROSTORA NA JAVNIM POVRŠINAMA ILI ISPRED POSLOVNIH PROSTORIJA U POSLOVNE SVRHE, OSIM RADI PRODAJE ŠTAMPE, KNJIGA I DRUGIH PUBLIKACIJA, PROIZVODA STARIH I UMETNIČKIH ZANATA I DOMAĆE RADINOSTI

Tabela 41.

	odluka od	I zona	II zona	III zona	IV zona
Plandište	25.04.2013.	2,00 din /m ² /dnevno	1,00 din /m ² /dnevno	0,50 din /m ² /dnevno	0 din /m ² /dnevno

Napomena: Odluka o iznosu komunalne takse za teritoriju opštine Plandište ne sadrži podelu po tipu objekta već samo po zonama, bez obzira na tip objekta i delatnost.

Tabela 42.

	odluka od	Privremeni montažni objekti	Letnje bašte	Automati, frižideri za sladoled	Prodaja razne robe na stolovima/tezgama
Alibunar	27.12.2012.	27,00 din/m ² /mesečno	12,00 din/m ² /mesečno	350,00 din/m ² /mesečno	450,00 din/m ² /dnevno
Bela * Crkva	12.12.2012.	4,00-7,00 din/m ² /dnevno	5,00-8,00 din/m ² /dnevno	6,00-13,00 din/m ² /dnevno	/
Vršac **	17.12.2012.	20,00-65,00 din/m ² /dnevno	5,00-23,00 din/m ² /dnevno	35,00-100,00 din/m ² /dnevno	85,00-210,00 din/m ² /dnevno
Kovačica	02.11.2012.	150,00 din/m ² /mesečno	12,00 din/m ² /mesečno	350,00 din/m ² /mesečno	450,00 din/kom/dnevno
Kovin***	31.10.2012.	2,02-3,28 din/m ² /dnevno	1,26-1,71 din/m ² /dnevno	11,72-16,65 din/kom/dnevno	11,72-16,65 din/m ² /dnevno
Opovo	18.10.2012.	150,00 din/m ² /mesečno	12,00 din/m ² /mesečno	350,00 din/m ² /mesečno	450,00 din/kom/dnevno
**** Pančevo	28.12.2012.	320-800 din/m ² /mesečno	86-216 din/m ² /mesečno	1.260,00-3.180,00 din/m ² /mesečno	42-106 din/m ² /dnevno

*Teritorija opštine Bela Crkva je podeljena na pet zona, u tabelu su uneti iznosi za I i III zonu,

**Teritorija opštine Vršac je podeljena na pet zona, u tabelu su uneti iznosi za I i V zonu,

***Teritorija opštine Kovin je podeljena na dve zone, u tabelu su uneti iznosi za I i II zonu,

****Teritorija grada Pančeva je podeljena na pet zona, u tabelu su uneti iznosi za I i V zonu.

Pojedine lokalne samouprave u okviru ove takse imaju detaljniju kategorizaciju (postavljanje tendi, nadstrešnica, postavljanje objekata za izvođenje zabavnih programa, luna parkova, korišćenje prostora za dečija vozila i dr.)

5.DRŽANJE SREDSTAVA ZA IGRU ("ZABAVNE IGRE")

Tabela 43.

	odluka od	I zona	II zona	III zona	IV zona	V zona
Alibunar	27.12.2012.	380,00 din po aparatu, mesečno				
Bela Crkva	12.12.2012.	210,00 din/kom/mesečno				
Vršac	17.12.2012.	1.680,00 din/kom/mesečno				
Kovačica	02.11.2012.	380 din/kom/mesečno				
Kovin	31.10.2012.	246,90 din/kom/mesečno – bilijar, automati, fliperi, pikado, stoni fudbal 692,40 din/kom/mesečno – igre na računarima				
Opovo	18.10.2012.	380 din/kom/mesečno				
Pančevo	28.12.2012.	1.200,00 din/kom/mesečno				
Plandište	25.04.2013.	/				

U opštini Plandište Odlukom nije predviđeno plaćanje ove takse.

6.KORIŠĆENJE PROSTORA ZA PARKIRANJE DRUMSKIH MOTORNIH I PRIKLJUČNIH VOZILA NA UREĐENIM I OBELEŽENIM MESTIMA

Plaćanje ove takse značajno se razlikuje u zavisnosti od kategorije vozila (automobil – stanari, zaposleni, korisnici poslovnog prostora), teretna (nosivost), priključna, autobus (broj putničkih mesta). U pojedinim mestima parkiranje je regulisano i plaća se srazmerno vremenu korišćenja (na sat i dnevno), a takođe i po mestu parkiranja (do tri zone). Prostor za parkiranje drumskih motornih i priključnih vozila predviđen je na uređenim i posebno obeleženim mestima.

Tabela 44.

	odluka od	I zona	II zona	III zona	IV zona	doplatna karta
Alibunar	27.12.2012.	nije predviđeno plaćanje ove komunalne takse				
Bela Crkva	12.12.2012.	20,00 din/sat	15,00 din/sat			1.000,00
Vršac	17.12.2012.	7,50 din/sat	6,25 din/sat			
Kovačica	02.11.2012.	auto taksi - 270 din/ozilo/mesečno teretna, motorna, priključna, autobusi - 380 din/vozilo/mesečno				
Kovin	31.10.2012.	nije predviđeno plaćanje ove komunalne takse				
Opovo	18.10.2012.	auto taksi - 270 din/mesečno teretna, motorna, priključna, autobusi - 380 din/vozilo/mesečno				
Pančevo	11.10.2013.	28,94 din/sat	23,15 din/sat	17,36 din/sat		1.078,00
		auto taksi - 300 din/vozilo/mesečno				
Plandište	25.04.2013.	nije predviđeno plaćanje ove komunalne takse				

U opštinama Alibunar, Kovin i Plandište Odlukom nije predviđeno plaćanje ove takse. U Pančevu taksu ne plaćaju invalidi, trudnice, vozila javnih službi za vreme intervencije.

7.KORIŠĆENJE SLOBODNIH POVRŠINA ZA KAMPOVE, POSTAVLJANJE ŠATORA ILI DRUGE OBJEKTE PRIVREMENOG KORIŠĆENJA

Tabela 45.

	odluka od	I zona	II zona	III zona	IV zona	V zona
Alibunar	27.12.2012.	25 din/m ² /dnevno				
Bela Crkva	12.12.2012.	kamp prikolica - 61,00 din/kom/dnevno šator - 37,00 din/kom/dnevno vozilo - 25,00 din/kom/dnevno				
Vršac	17.12..2012.	42,00 din/m ² /dnevno	28,00 din/m ² /dnevno	14,00 din/m ² /dnevno	12,00 din/m ² /dnevno	7,00 din/m ² /dnevno
Kovačica	02.11.2012.	25 din/m ² /dnevno				
Kovin	31.10.2012.	4,44 din/m ² /dnevno	3,28 din/m ² /dnevno			
Opovo	18.10.2012.	25 din/m ² /dnevno				
Pančevo	28.12.2012.	8,00 din/m ² /dnevno				
Plandište	25.04.2013.	4,00 din/m ² /dnevno	3,00 din/m ² /dnevno	1,00 din/m ² /dnevno	0 din/m ² /dnevno	

8.ZAUZEĆE JAVNE POVRŠINE GRAĐEVINSKIM MATERIJALOM I ZA IZVOĐENJE GRAĐEVINSKIH RADOVA.

Tabela 46.

	odluka od	izvođenje građevinskih radova	deponovanje građevinskog i drugog materijala
Alibunar	27.12.2012.	2,00 din /m ² /dnevno	2,00 din /m ² /dnevno
Bela Crkva	12.12.2012.	5,00 din /m ² /dnevno	od 5,00 do 6,00 din /m ² /dnevno
Vršac	17.12.2012.	4,20 din /m ² /dnevno	8,40 din /m ² /dnevno
Kovačica	02.11.2012.	2,00 din /m ² /dnevno	2,00 din /m ² /dnevno
Kovin	31.10.2012.	5,79 din /m ² /dnevno	4,54 din /m ² /dnevno
Opovo	18.10.2012.	2,00 din /m ² /dnevno	2,00 din /m ² /dnevno
Pančevo *	14.03.2012.	6,00-14,00 din /m ² /dnevno	6,00-14,00 din /m ² /dnevno
Plandište	25.04.2013.	2,00 din /m ² /dnevno	3,00 din /m ² /dnevno

*Teritorija grada Pančeva je podeljena na pet zona, u tabelu su uneti iznosi za I i V zonu (maksimalni i minimalni iznosi). Spisak ulica koje čine pojedine zone sastavni je deo odluke.

Pojedine lokalne samouprave detaljnije su regulisale ovu taksu i predvidele naplatu iste u slučaju zatvaranja putničkog ili pešačkog saobraćaja.

Tabela 47. UPOREDNI PREGLED IZNOSA KOMUNALNE TAKSE ZA ISTICANJE FIRME NA POSLOVNOM PROSTORU

	Alibunar	Bela Crkva	Vršac	Kovačica	Kovin	Opovo	Pančevo	Plandište	Zrenjanin	Valjevo	Čačak
Preduzetnici i mala pravna lica - sa godišnjim prihodom manjim od 50.000.000,00 din, (van delatnosti navedenih u redu 5.)	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
Preduzetnici i mala pravna lica - sa godišnjim prihodom većim od 50.000.000,00 din (van delatnosti navedenih u redu 5.)	3.000 i 6.000	32.214	30.000 do 50.000	25.000 do 30.000	24.000	2.200 do 6.600	4.892 do 19.570	30.000	43.000	85.064	9.500 do 33.250
Srednja pravna lica (van delatnosti navedenih u redu 5.)	18.000	32.214	80.000	60.000	35.000	39.000	68.495	30.000	63.000	85.064	42.750
Velika pravna lica (van delatnosti navedenih u redu 5.)	24.000	60.402	100.000	90.000	50.000	39.000	88.065	60.000	145.000	149.436	47.500
Pravna lica koja su prema zakonu kojim se uređuje računovodstvo razvrstana u velika, srednja i mala pravna lica, u smislu zakona kojim se uređuje računovodstvo i preduzetnici, a obavljaju delatnosti: bankarstva, osiguranja imovine i lica, proizvodnje i trgovine naftom i derivatima nafte, proizvodnje i trgovine na veliko duvanskim proizvodima, proizvodnje cementa, poštanskih, mobilnih i telefonskih usluga, elektroprivrede, kazina, kockarnica, kladionica, bingo sala i pružanja kockarskih usluga i noćnih barova i diskoteka	36.000 i 60.000	120.804	260.000	120.000 i 150.000	90.000 i 140.000	22.000 do 66.000	391.400 i 489.250	100.000	350.000	498.120	300.000 do 390.000

Napomena: U tabeli su dati iznosi za prvu zonu. U zavisnosti od veličine teritorije lokalne samouprave zavisi i broj zona. Zone su definisane u Beloj Crkvi, Vršcu, Pančevu i Plandištu. U svakoj odluci o lokalnim komunalnim taksama jasno su definisane zone i navedene ulice koje obuhvata odgovarajuća zona. U Alibunaru, Kovačici, Kovinu i Opovu iznos zavisi od delatnosti.

Tabela 48.UPOREDNI PREGLED IZNOSA TAKSE PO LOKALNIM SAMOUPRAVAMA ZA KORIŠĆENJE REKLAMNIH PANOVA, UKLJUČUJUĆI I ISTICANJE I ISPISIVANJE FIRME VAN POSLOVNOG PROSTORA NA OBJEKTIMA I PROSTORIMA KOJI PRIPADAJU JEDINICI LOKALNE SAMOUPRAVE (KOLOVOZI, TROTOARI, ZELENE POVRŠINE, BANDERE I SL.)

	Alibunar	Bela Crkva	Vršac	Kovačica	Kovin	Opovo	Pančevo	Plandište	Zrenjanin	Valjevo	Čačak
Preduzetnici i mala pravna lica - sa godišnjim prihodom manjim od 50.000.000,00 din, (van delatnosti navedenih u redu 5.)	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
Preduzetnici i mala pravna lica - sa godišnjim prihodom većim od 50.000.000,00 din (van delatnosti navedenih u redu 5.)	600 do 1.200	6.443	6.000 i 10.000	5.000 i 6.000	120	440 do 1.320	978,50 do 3.914,00	6.000	17.850	17.013	1.900 do 6.650
Srednja pravna lica (van delatnosti navedenih u redu 5.)	3.600	6.443	16.000	12.000	175	7.800	13.699,00	6.000	17.850	17.013	8.550
Velika pravna lica (van delatnosti navedenih u redu 5.)	4.800	12.080	20.000	18.000	250	7.800	17.613,00	12.000	17.850	17.013	9.500
Pravna lica koja su prema zakonu kojim se uređuje računovodstvo razvrstana u velika, srednja i mala pravna lica, u smislu zakona kojim se uređuje računovodstvo i preduzetnici, a obavljaju delatnosti: bankarstva, osiguranja imovine i lica, proizvodnje i trgovine naftom i derivatima nafte, proizvodnje i trgovine na veliko duvanskim proizvodima, proizvodnje cementa, poštanskih, mobilnih i telefonskih usluga, elektroprivrede, kazina, kockarnica, kladionica, bingo sala i pružanja kockarskih usluga i noćnih barova i diskoteka	7.200 do 12.000	24.161	52.000	24.000 i 30.000	450 i 700	13.200	78.280,00 i 97.850,00	20.000	53.550	29.887	60.000 do 78.000

Napomena: U Kovačici i Kovinu iznos zavisi od delatnosti dok su, kao dodatni kriterijum, zone definisane u Beloj Crkvi, Vršcu, Pančevu i Plandištu. U tabeli su dati iznosi za prvu zonu radi mogućnosti poređenja iznosa po lokalnim samoupravama.

Za Čačak nije poznat iznos prosečne zarade koji se koristi kao osnovica za ovu taksu.

Tabela 49. UPOREDNI PREGLED IZNOSA KOMUNALNE TAKSE ZA KORIŠĆENJE PROSTORA NA JAVNIM POVRŠINAMA ILI ISPRED POSLOVNIH PROSTORIJA U POSLOVNE SVRHE, OSIM RADI PRODAJE ŠTAMPE, KNJIGA I DRUGIH PUBLIKACIJA, PROIZVODA STARIH I UMETNIČKIH ZANATA I DOMAĆE RADINOSTI

	Alibunar	Bela Crkva	Vršac	Kovačica	Kovin	Opovo	Pančevo	Plandište	Zrenjanin	Valjevo	Čačak
Privremeni montažni objekti din/m ² /mesečno	27	210	1.950	150	98,40	150	800	60	600	1.996,80	300
Letnje bašte din/m ² /mesečno	12	8	23	12	51,30	12	216	60	900	686,40	300
Automati, frižideri za sladoled din/kom/mesečno	350	390	3.000	350	499,50	350	3.180	120	1.380	1.653,60	600
Prodaja razne robe na stolovima/tezgama din/kom/dnevno	450	/	210	450	210	450	106	120	160	133.12	60

Napomena: U tabeli su dati iznosi za prvu zonu (Bela Crkva, Vršac, Kovin, Pančevo i Plandište) radi mogućnosti poređenja iznosa sa lokalnim samoupravama koje nisu koristile taj kriterijum već imaju jedinstvenu cenu za teritoriju cele lokalne samouprave (Alibunar, Kovačica i Opovo).

3.3. Cene komunalnih usluga

Jedinice lokalne samouprave su prilikom donošenja Odluke o obavljanju komunalnih delatnosti na svojoj teritoriji i Rešenja o davanju saglasnosti na cenovnike komunalnih usluga, dužne da poštuju odredbe Zakona o komunalnim delatnostima, Zakona o lokalnoj samoupravi, Zakona o javnim preduzećima i obavljanju delatnosti od opšteg interesa.

Sva komunalna preduzeća u obavezi su da poštuju granicu povećanja cena, koja je određena projekcijom inflacije za tekuću godinu.

A) PROIZVODNJA I SNABDEVANJE PAROM I TOPLOM VODOM

Tabela 50. Pregled cena grejanja - Južni Banat /Cene date u tabeli su bez PDV-a/

Grad	Preduzece	domaćinstva din/m ²	privreda din/m ²	Napomena
Vršac	JKP „Drugi oktobar“	25,19	18,97	Troškovi održavanja toplana, toplovoda i podstanica. Puna cena se obračunava na osnovu utroška energenata.
Pančevo	JKP „Grejanje“	94,14	129,77	
Kovin	„Te Controls“	95,25	95,25	

U sledećoj tabeli dat je pregled trenutnih cena daljinskog grejanja za neke od gradova u Srbiji na osnovu podataka PU "Toplane Srbije".

Tabela 51. / Cene su iz septembra 2013. godine. bez PDV-a /.

Grad	domaćinstva din/m ²	privreda din/m ²
Kraljevo	83,50	250,50
Užice	85,78	214,45
Priboj	83,35	125,02
Čačak	87,00	122,78
Sremska Mitrovica	84,56	203,63
Jagodina	92,40	277,20
Valjevo	85,92	277,20
Ruma	107,62	161,43
Vrbas	90,00	135,00

B) SAKUPLJANJE I ODNOŠENJA OTPADA

Tabela 52. Pregled cena sakupljanja i odnošenja otpada (cene iskazane bez PDV)

Mesto	Naziv preduzeća	Cena sakupljanja i odnošenja otpada u din/m ²			
		Domaćinstva	Privreda	Budžetski korisnici	Napomena
Alibunar	DJKP "Univerzal"	3,57	5,62	/	
Bela Crkva	JKP "Belocrkvanski komunalnac"	5,26	10,88	10,88	
Vršac	DKP "2. oktobar"	4,86	12,77	7,36	
Kovačica	"Brantner" doo, Novi Bečej	98,40	22,14-24,60	/	Cena za domaćinstva je po članu / mesečno
Kovin	JKP "Kovinski komunalac"	4,12	21,34	/	Cena za pravna lica i preduzetnike po delatnosti i koeficijentu
Opovo	"Brantner" doo, Novi Bečej	91,75-121,34	26,85	14,69	Cena za domaćinstva je po članu/ mesečno
Pančevo	JKP "Higijena"	4,39	4,78	4,39	Zona 1 - trgovina 20,38 din/m ² Zona 1- ostalo 11,88 din/m ²
Plandište	DJKP "Polet"	2,71	3,43		

Tabela 53. Pregled cena deponovanja komunalnog otpada (cene iskazane bez PDV)

Mesto	Naziv preduzeća	Cena deponovanja komunalnog otpada	Napomena
Vršac	DKP "2. oktobar"	1,31din/ m ² - preduzeća 0,51din/m ² -domaćinstva	
Pančevo	JKP "Higijena"	2,52 din/m ²	
Kovačica	Brantner	22,24-39,08 din.domaćinstva / po čl. mesečno 6,18-6,85- privreda / po m ² mesečno	
Plandište	DJKP Polet	0,55din/m ² domaćinstva 0,68 din/m ² privreda	

Tabela 54. Pregled cena sakupljanja i odnošenja komunalnog otpada u nekim gradovima Srbije

Mesto	Naziv preduzeća	Cena sakupljanja i odnošenja otpada u din/m ²			
		Domaćinstva	Privreda	Budžetski korisnici	Napomena
Zrenjanin	JKP Čistoća i zelenilo	5,70	7,19	5,27	Cena sa PDV
Valjevo	JKP Vidrak	4,71	9,47	1,54	Cena sa PDV
Kragujevac	JKP Čistoća	4,20	8,00	/	Cena sa PDV

C) PROIZVODNJA I DISTRIBUCIJA VODE, SAKUPLJANJE I ODVOĐENJE OTPADNIH VODA I PREČIŠĆAVANJE OTPADNIH VODA

Sistem vodosnabdevanja ima značajne nedostatke. Veliki gubici vode, neefikasno upravljanje pritiskom vode, zastareli pumpni sistemi, nedostatak merenja količina na izvoru, u distribuciji i kod potrošača, kao i niska stopa naplate, čine jedan neefikasan sistem koji ima potrebu za stalnim subvencijama iz opštinskog ili državnog budžeta za unapređenje svoje infrastrukture.

Nadležnosti lokalnih samouprava i njihovih komunalnih preduzeća u odnosu na opštinsko upravljanje vodama definisane su Zakonom o komunalnim delatnostima i Zakonom o vodama, čime je ova oblast usklađena sa ekološkim zahtevima i standardima EU tako da treba očekivati otpočinjanje značajnih investicija u sisteme za prikupljanje i prečišćavanje otpadnih voda, ali i značajnije smanjenje svih vidova nepotrebnog trošenja vode i osetnog rasta tarifa do kojih će nužno doći po osnovu poboljšanja kvaliteta usluga u celini.

Problematika poslovanja komunalnih preduzeća odnosi se najviše na sledeće oblasti: sanaciju objekata i zamenu opreme na izvorima, merenje isporučene vode, merenje potrošene vode, gubitke vode, crpne stanice, izgrađenost kanalizacije, stanje projektne dokumentacije. Uvođenjem savremene tehnologije, detekcijom curenja i programom smanjenja fizičkog gubitka vode, uštedom električne energije, unapređenjem održavanja i uz pomoć institucionalnih unapređenja unutar firmi, moguće je obezbediti neophodnu finansijsku stabilizaciju i dalji razvoj preduzeća.

Tabela 55. Cene proizvodnje i distribucije vode (cene iskazane bez PDV)

Mesto	Naziv preduzeća	Cena proizvodnje i distribucije vode u din/m ³			
		Domaćinstva	Privreda	Budžetski korisnici	Napomena
Alibunar	DJKP "Univerzal"	31,02	83,83		
Bela Crkva	JKP "Belocrkvanski vodovod i kanalizacija"	30,25	109,82		
Vršac	DKP "Drugi oktobar"	44,28	115,08	66,22	
Kovin	JKP "Kovinski komunalac"	35,70	107,10	53,55-71,40	
Opovo	JKP "Mladost"	45,00	75,00		
Pančevo	JKP "Vodovod i kanalizacija "	54,24	103,60	54,24	
Plandište	DJKP "Polet"	30,61	51,01		

Tabela 56. Cene sakupljanja i odvođenja otpadnih voda (cene iskazane bez PDV)

Mesto	Naziv preduzeća	Cena sakupljanja i odvođenja otpadnih voda u din/m ³			Napomena
		Domaćinstva	Privreda	Budžetski korisnici	
Alibunar	DJKP "Univerzal"	14,38	46,06		
Bela Crkva	Belocrkvanski vodovod i kanalizacija	15,14	56,46		
Vršac	DKP "Drugi oktobar"	21,59	54,85	37,81	
Kovin	JKP "Kovinski Komunalac"	17,85	53,55	26,78-35,70	
Opovo	JKP "Mladost"	15,00	10,00		
Pančevo	JKP "Vodovod i kanalizacija"	43,34	85,80	43,34	
Plandište	DJKP "Polet"	15,31	24,93		

Tabela 57. Cene prečišćavanja otpadnih voda (cene iskazane bez PDV)

Mesto	Naziv preduzeća	Cena sakupljanja i odvođenja otpadnih voda u din/m ³			Napomena
		Domaćinstva	Privreda	Budžetski korisnici	
Vršac	DKP "Drugi oktobar"	7,76	27,17	13,35	
Plandište	DJKP Polet	16,54	26,92	16,54	

Tabela 58. Cene proizvodnje i distribucije vode u drugim gradovima

Mesto	Naziv preduzeća	Cena proizvodnje i distribucije vode u din/m ³			Napomena
		Domaćinstva	Privreda	Budžetski korisnici	
Novi Sad	JKP Vodovod i kanalizacija	53,58	126,23	/	Cena sa PDV
Valjevo	JKP Vodovod Valjevo	30,55	89,43	30,55	Cena sa PDV
Kragujevac	JKP Vodovod i kanalizacija	34,27	66,67	34,27	Cena sa PDV

Tabela 59. Cene sakupljanja i odvođenja otpadnih voda u drugim gradovima

Mesto	Naziv preduzeća	Cena sakupljanja i odvođenja otpadnih voda u din/m ³			Napomena
		Domaćinstva	Privreda	Budžetski korisnici	
Novi Sad	JKP Vodovod i kanalizacija	33,76	79,41	/	Cena sa PDV
Valjevo	JKP Vodovod Valjevo	18,17	37,27	18,17	Cena sa PDV
Kragujevac	JKP Vodovod i kanalizacija	11,50	22,28	11,50	Cena sa PDV

4. Robna razmena južnobanatskog okruga sa inostranstvom u periodu 2010-2013. godine¹

Robna razmena Južnog Banata sa inostranstvom u periodu od 2010-2013. godine je imala tendenciju rasta posmatrajući njenu vrednost u nominalnom iznosu, uz izuzetak 2012. godine kada je evidentiran pad vrednosti i izvoza i uvoza. U toku 2013. godine dolazi do povećanja izvoza, koji je rastao znatno brže u odnosu na uvoz koji je zabeležio skroman porast u odnosu na 2011. godinu.

Najveći deo robne razmene, kako u izvozu, tako i u uvozu, odvija se sa zemljama članicama Evropske unije, zatim sa zemljama CEFTA regiona. Zemlje sa kojima Srbija ima potpisane Sporazume o slobodnoj trgovini su značajni partneri u odvijanju robne razmene, kao što je slučaj sa Ruskom federacijom.

Struktura robne razmene u posmatranom periodu nije se značajnije menjala. U izvozu najveće učešće ostvaruju proizvodi hemijske industrije, uglavnom niže faze prerade. U uvozu, takođe, najveće učešće ostvaruju sirovine za hemijsku i farmaceutsku industriju.

U toku 2010. godine, ostvarena je robna razmena Južnog Banata sa inostranstvom u ukupnoj vrednosti od 986,42 miliona dolara, od čega izvoz iznosi 566,21 miliona dolara (57,4% od ukupne vrednosti razmene) i uvoz 420,21 miliona dolara (42,6 % od ukupne vrednosti razmene). Izvoz je u odnosu na prošlu godinu porastao za 43,4%. Uvoz je povećan za 19,1%. U posmatranom periodu ostvaren je suficit od 146 miliona dolara, pokrivenost uvoza izvozom iznosi 134,74%.

Izvoz Južnog Banata čini 16,33% od ukupnog izvoza Vojvodine, odnosno oko 5,78% od ukupnog izvoza Srbije u posmatranom periodu. U istom periodu, uvoz južnobanatskog okruga u ukupnom uvozu Vojvodine učestvuje sa 8,88 %, odnosno sa 2,51% u ukupnom uvozu Srbije.

U 2011. godini, ostvarena je robna razmena Južnog Banata sa inostranstvom u ukupnoj vrednosti od 1.336.694.634 USD, od čega izvoz iznosi 750.776.145 USD (56.17% ukupne vrednosti razmene) i uvoz 585.918.493 USD (43.83% od ukupne vrednosti razmene). U posmatranom periodu ostvaren je suficit od 164.857.652 dolara, pokrivenost uvoza izvozom iznosi 128.14%. U odnosu na isti period prošle godine, izvoz je povećan za oko 33%, a uvoz za 39.4%.

U toku 2011. godine izvoz Južnog Banata čini 17.12% od ukupnog izvoza Vojvodine, odnosno oko 6.38% od ukupnog izvoza Srbije. Uvoz južnobanatskog okruga u ukupnom uvozu Vojvodine učestvuje sa 9.6%, odnosno sa 2.91% u ukupnom uvozu Srbije.

U periodu januar-decembar 2012. godine, ostvarena je robna razmena Južnog Banata sa inostranstvom u ukupnoj vrednosti od 972.603.380 USD, od čega izvoz iznosi 565.547.965 USD (58% ukupne vrednosti razmene) i uvoz 407.055.415 USD (42% od ukupne vrednosti razmene). Ostvaren je suficit od 78.201.427 dolara, pokrivenost uvoza izvozom iznosi 139%. U odnosu na isti period prošle godine, izvoz je opao za oko 24,7%, a uvoz za oko 30,5%.

U 2012. godini izvoz Južnog Banata čini 13,7% od ukupnog izvoza Vojvodine, odnosno oko 5% od ukupnog izvoza Srbije. Uvoz južnobanatskog okruga u ukupnom uvozu Vojvodine učestvuje sa 7,1%, odnosno sa 2,1% u ukupnom uvozu Srbije.

U toku 2013. godine, ostvarena je robna razmena Južnog Banata sa inostranstvom u ukupnoj vrednosti od 1.250.329.000 USD, od čega izvoz iznosi 822.064.000 USD (65.75% ukupne vrednosti razmene) i uvoz 428.265.000 USD (34.25% od ukupne vrednosti razmene). U posmatranom periodu je ostvaren suficit od 393.799.000 dolara, pokrivenost uvoza izvozom iznosi

¹ Izvor podataka: Informacioni sistem Privredne komore Srbije prema podacima Republičkog zavoda za statistiku

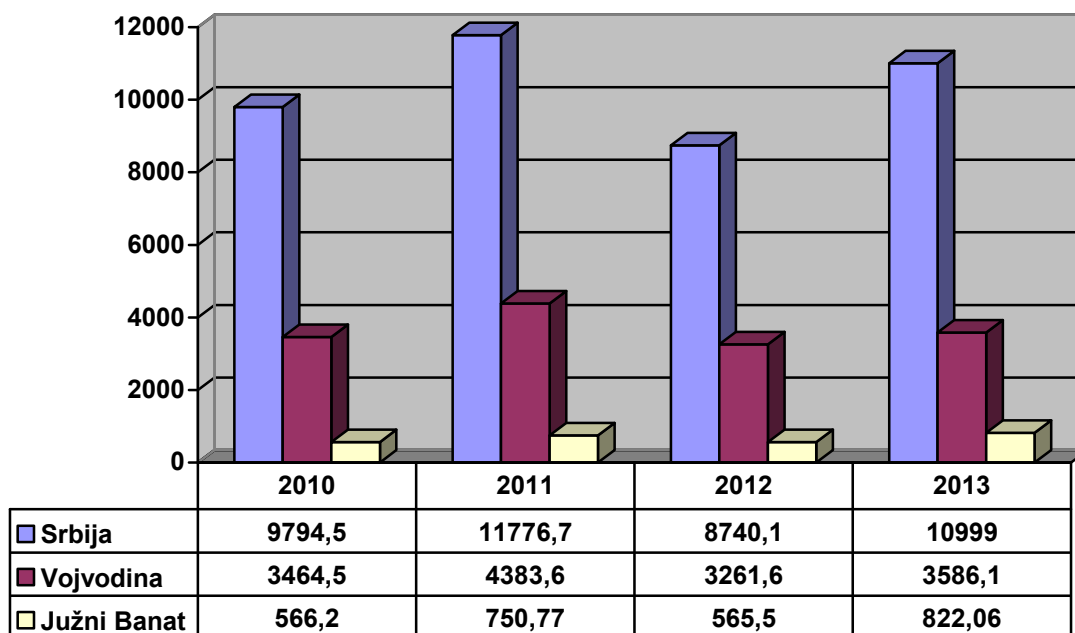
191.9%. U odnosu na 2012. godinu, izvoz je porastao za oko 45,3 %, dok je uvoz porastao za 5,2%.

Izvoz Južnog Banata čini 22,92% od ukupnog izvoza Vojvodine, odnosno oko 7,47% od ukupnog izvoza Srbije, dok uvoz južnobanatskog okruga u ukupnom uvozu Vojvodine učestvuje sa 9,4%, odnosno sa 2,77% u ukupnom uvozu Srbije.

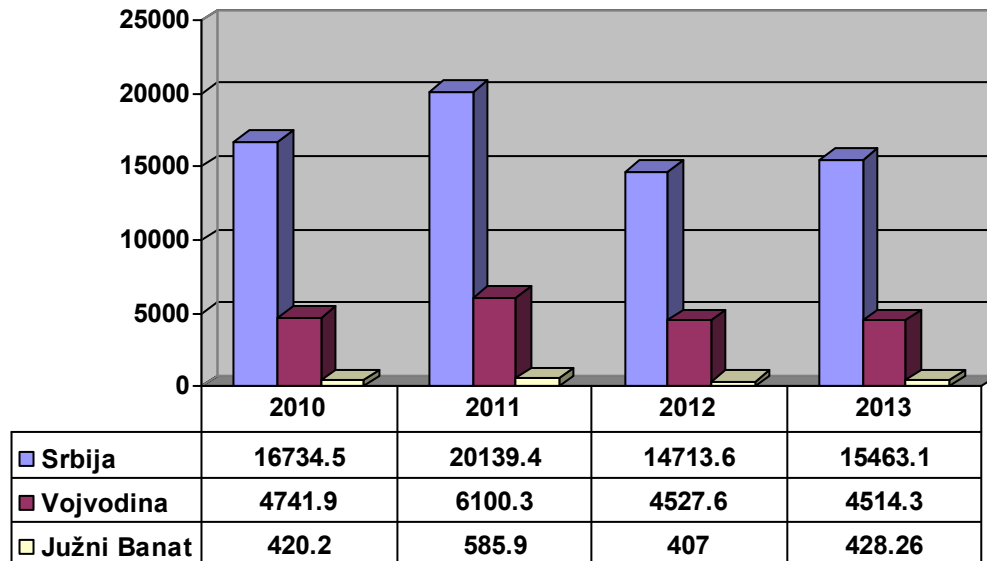
Kretanja u oblasti robne razmene Južnog Banata su u skladu sa tendencijama robne razmene na nivou privrede Republike Srbije, kao i AP Vojvodine. U toku 2012. godine ostvaren je pad vrednosti robne razmene, dok je u 2013. godini zabeležen njen porast.

Nakon ostvarenog rasta vrednosti izvoza i uvoza u 2011. godini u odnosu na 2010. godinu, u toku 2012. je zabeležen značajan pad vrednosti realizovane robne razmene na nivou Republike Srbije. U odnosu na 2012. godini, u toku 2013. godine dolazi do postepenog porasta vrednosti ostvarene robne razmene, kako u izvozu tako i u uvozu, ali nije postignut nivo iz 2011. godine posmatrajući nominalne iznose vrednosti robne razmene.

Grafikon 5. Kretanje izvoza u periodu 2010-2013. godina (u 000 USD)

Grafikon 6. Kretanje uvoza u periodu 2010-2013. godina (u 000 USD)

Spoljnotrgovinska robna razmena bila je najveća sa zemljama sa kojima imamo potpisane sporazume o slobodnoj trgovini. Pristupanje Srbije u Svetsku trgovinsku organizaciju (STO) je neophodan korak u procesu pridruživanja i preduslov za pristupanje Evropskoj uniji. STO predstavlja veliku potencijalnu šansu i korist za naše privrednike. Članstvo Srbije u STO omogućava dobijanje statusa najpovlašćenije nacije u trgovini sa članicama STO, što znači izvoz naših proizvoda uz niže carine, zaštitu od nelegalnih mera drugih zemalja uz istovremenu zaštitu od nelojalne konkurencije na domaćem tržištu sprečavanjem monopolskog položaja.

Članstvo u STO podrazumeva prihvatanje određenih obaveza, ali su koristi za privredu u celini mnogo veće nego alternativa permanentne zaštite pojedinih delatnosti. Bez članstva u STO se ne može obezbediti stabilan, otvoren i nediskriminatorni pristup za domaću robu i usluge na tržištu zemalja članica STO kao i ravnopravan tretman u sporovima sa većim i bogatim zemljama.

Posle sedam godina pregovora o pristupanju Srbije STO, obim sistemskih pitanja koje članice postavljaju je sveden na najmanju meru. Najveću prepreku u procesu pregovora predstavlja usklađivanje Zakona o genetski modifikanim organizmima. Po pitanju bilateralnih pregovora, još se pregovara sa: SAD (poljoprivreda, u vezi genetski modifikovanih organizama), Brazil (poljoprivreda: uvoz mesa) i Ukrajinom (traže širok stepen liberalizacije i za robu, industrijske i poljoprivredne proizvode, i za usluge).

Važno je naglasiti da se pozitivni učinci u slučaju Srbije neće moći primetiti preko noći. Efekti ulaska su uglavnom indirektni i njihova prava snaga se manifestuje postepeno na srednji i dugi rok. Ekonomije manjih zemalja koje nemaju jaku izvoznju bazu a u isto vreme uživaju preferencijalni tretman svojih proizvoda na tržištima ključnih partnera neće moći odjednom da iskoriste priliku otvaranja tržišta u zemljama članicama STO-a.

U periodu aktuelnog ekonomskog nacionalizma i protekcionizma koji je eskalirao provociran ekonomskom krizom, Srbiji se kontinuirano postavljaju novi zahtevi za liberalizacijom izvoza i ukidanje carina. Potpuna liberalizacija, posebno u trgovini poljoprivrednim proizvodima mogla bi da znači i kraj nekih industrija u Srbiji. Naime, srpska privreda nije dovoljno konkurentna da bi se potpuno liberalizovala, nije konkurentna ni u jednom aspektu, ni cenovno, ni kvalitetom, ni količinom.

Podrškom privredi, posebno prerađivačkoj industriji i poljoprivredi, koje proizvode razmenjiva dobra se jedino može podstaći rast izvoza sa tendencijom da baš izvoz postane generator privrednog rasta.

Imperativ funkcionisanja u međunarodnoj tržišnoj privredi je permanentno povećanje nivoa konkurentnosti. Konkurentnost podrazumeva održive reforme, uklanjanje svih strukturnih disproporcija i podizanje efikasnosti ambijenta poslovanja u cilju povećanja investicija. Prema izveštaju Svetskog ekonomskog foruma za 2013. godinu Srbija je rangirana na 101. poziciji na listi koja obuhvata 148 zemalja (četiri zemlje više u odnosu na prethodnu godinu) sa zabeleženom vrednošću Indeksa globalne konkurentnosti (IGK) od 3,77. U odnosu na prethodnu godinu vrednost IGK za Srbiju je opala za 0,1, što je dovelo do pomeranja na niže ranga Srbije za 6 pozicija (sa 95. na 101. mesto na listi , pri čemu da je vrednost indeksa ostala nepromenjena kao u prošloj godini, Srbija bi popravila svoju poziciju zauzimajući 93. mesto na listi).

Prema podacima STO Srbija je u 2013 godini 63% robnog izvoza realizovala u zemlje EU, 29,9% u ostale zemlje Evrope i 7,1% u zemlje van Evrope.

Republika Srbija je od 1. januara 2014. godine ušla u šestu i poslednju godinu liberalizacije trgovine sa EU, primenom Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju (SSP), tako da će do ulaska naše zemlje u članstvo Unije prosečna carinska zaštita na uvoz iz zemalja evrozona iznositi 0,99 odsto.

Ovim je Srbija stvorila uređen i predvidiv režim trgovinskih odnosa sa EU što će doprineti boljem poslovnom okruženju za poslovanje i investiranje u Srbiji. Osnovni cilj ovog sporazuma je stvaranje zone slobodne trgovine između EU i Republike Srbije u roku od šest godina od početka primene Privremenog trgovinskog sporazuma (PTS), koji je deo SSP-a.

EU je, jednostrano, liberalizovala uvoz robe iz Srbije još 2000. godine, a ugovorno 2009. godine, odnosno momentom početka primene PTS, dok je Srbija postepenu liberalizaciju uvoza robe iz EU završila 1. januara 2014. Prosečna carinska zaštita na uvoz robe iz EU od 2014. godine do ulaska Republike Srbije u članstvo Unije će iznositi 0,99 odsto, dok je uvoz 95,1 odsto proizvoda u okviru Carinske tarife u potpunosti liberalizovan.

Potpuna liberalizacija nije predviđena za strateške poljoprivredne proizvode koji će zadržati carinsku zaštitu do momenta ulaska u članstvo EU, što se odnosi na sve vrste mesa, mlečne proizvode, krompir, paradajz i drugo povrće sveže i smrznuto, grožđe, jabuke, šljive, višnje, pšenicu i pšenično brašno, kukuruz, semenski i merkantilni, kukuruzno brašno i prekrupu od brašna, suncokret, margarin, kobasice i paštete.

Takođe, potpuna liberalizacija nije predviđena za konzervisano povrće, konzervisano voće, sok od paradajza, od grožđa, jabuka, krušaka i višanja i mešavine sokova, sirće, duvan, etil alkohol, voćne rakije, određene kategorije goveda za klanje, svinje za klanje, jagnjad za klanje, klanične proizvode, a za šećer, rafinisano ulje od suncokreta i za cigarete, Srbija zadržava punu carinu.

Za jabuke, grožđe, višnje, šljive, jagode, paradajz i paprike i dalje će se primenjivati uobičajene, sezonske carine.

Zemlje članice Evropske unije čine prvog po važnosti partnera u robnoj razmeni Republike Srbije. Naš drugi po važnosti partner jesu zemlje CEFTA sporazuma, sa kojima imamo suficit u razmeni a koji je rezultat uglavnom izvoza poljoprivrednih proizvoda (žitarice i proizvodi od njih i razne vrste pića), kao i izvoza raznih gotovih proizvoda. Što se uvoza tiče, najviše se uvoze gvožđe i čelik, električna energija, kao i voće i povrće.

Hrvatska je od jula ove godine nova članica Evropske unije, a istovremeno više nije deo grupe CEFTA zemalja, što je uticalo i na rezultate robne razmene sa ovim grupacijama.

Ukupna spoljnotrgovinska robna razmena Republike Srbije za period januar-decembar 2013. godine iznosi 35.157,4 miliona dolara - porast od 16,6% u odnosu na isti period prethodne godine. Izvezeno je robe u vrednosti od 14.614,4 miliona dolara, što čini porast od 30,1% u odnosu na isti period prethodne godine, a uvezeno za 20.543,0 miliona dolara, što je više za 8,5% u odnosu na isti period prethodne godine. Deficit iznosi 5.928,6 miliona dolara, što čini smanjenje od 23,0% u odnosu na isti period prethodne godine. Pokrivenost uvoza izvozom iznosi 71,1% i veća je od pokrivenosti u istom periodu prethodne godine, kada je iznosila 59,3%.

Izvoz Južnog Banata je u 2013. godini povećan za oko 45% u odnosu na 2012. godinu i nominalne je vrednosti 822.064.000 USD. Uvoz je povećan za oko 5% i iznosi 428.265.000 USD. U posmatranom periodu ostvaren je suficit od 393.799.000 USD.

Posmatrajući učešće pojedinih opština Južnog Banat u ukupnoj robnoj razmeni, kako u izvozu, tako i u uvozu najznačajnije učešće ostvaruje grad Pančevo i opština Vršac. Učešće grada Pančeva u ukupnom izvozu okruga je 53,3%, dok u uvozu učestvuje sa 31,4%. Opština Vršac u ukupnom izvozu okruga učestvuje da 35,4%, a učešće u ukupnom uvozu iznosi 54,1%. Najznačajnije zemlje-partneri u izvozu i uvozu su: Nemačka, Italija, Rumunija, Ruska federacija, Bosna i Hercegovina, Francuska i Turska.

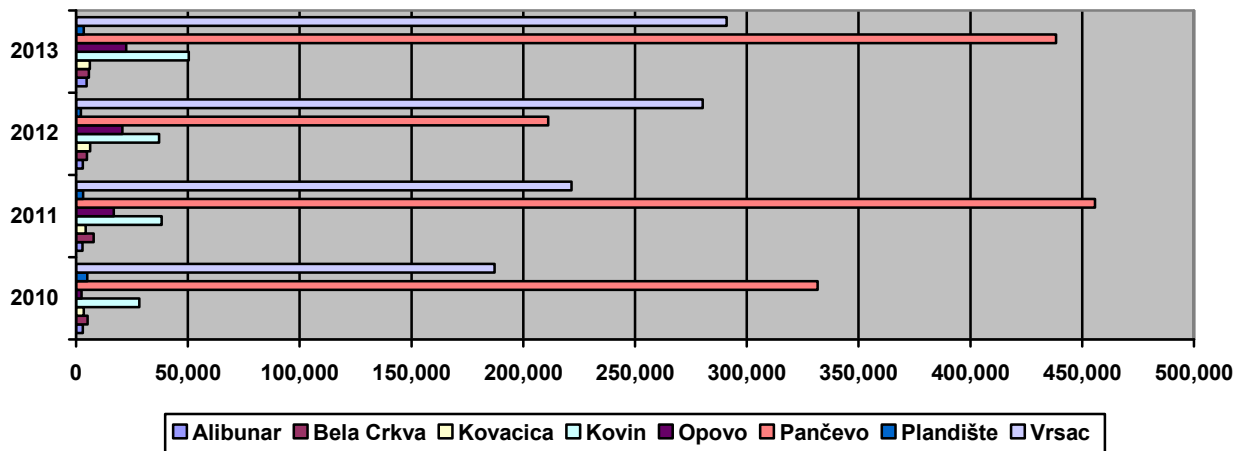
Izazovi sa kojima se suočava privreda Srbije, a koji direktno utiču na izvozne performanse su uspostavljanje makroekonomske stabilnosti, jačanje inovacionih kapaciteta i modernizacija industrije, stimulisane priliva inostranog kapitala i unapređenje strukture izvozno orjentisane industrije.

4.1. Učešće grada Pančeva u robnoj razmeni Južnobanatskog okruga

Grad Pančevo ostvaruje dominantno učešće u vrednosti robne razmene Južnog Banata, kako u izvozu, tako i u uvozu. U periodu od 2010-2013. godine, vrednost robne razmene ostvaruje tendenciju rasta, sa izuzetkom u 2012. godini kada je zabeležen pad vrednosti izvoza i uvoza u odnosu na 2011. godinu. U 2013. godini izvoz je gotovo udvostručen u odnosu na 2012. godinu. Sa druge strane ostvareni uvoz u 2012. godini je u odnosu na 2011. godinu niži za oko 40%. Takođe, u 2013. godini je ostvarena vrednost uvoz u odnosu na 2012. godinu niža za 10%.

Grafikon 7. Izvoz grada Pančevo u poređenju sa opštinama Južnog Banata 2010-2013.

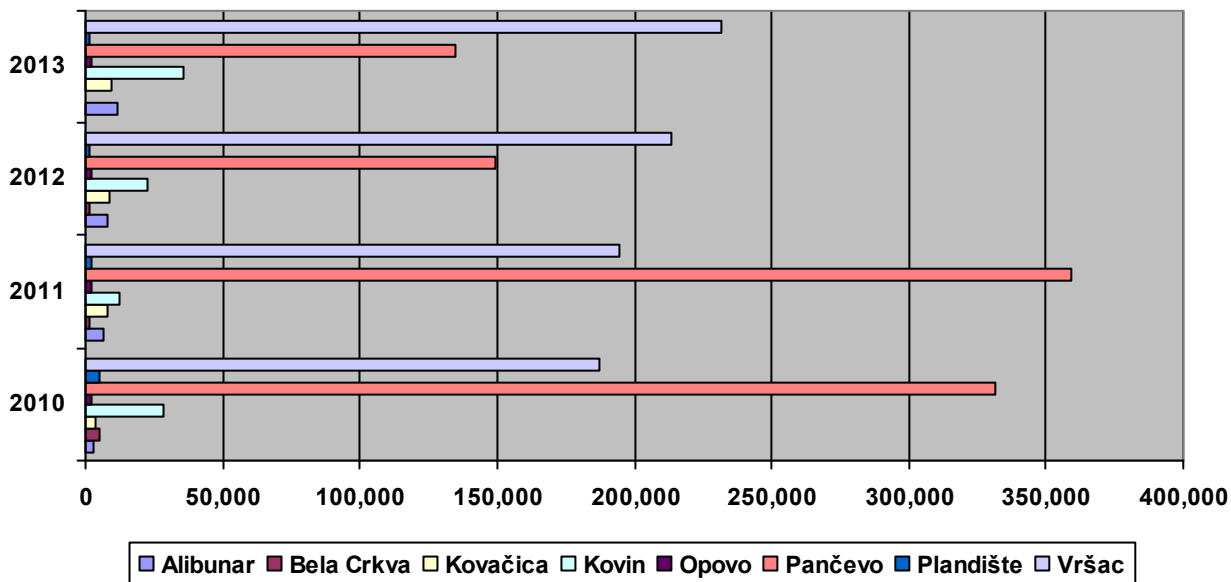
u 000 USD

U odnosu na 2011. godinu, učešće grada Pančeva u ukupnom uvozu regiona u 2012. godini je znatno smanjeno. Isti trend je nastavljen i u 2013. godini, kada je ostvarena vrednost uvoza niža za oko 45% u odnosu na uvoz ostvaren u 2010. godini.

Grafikon 8. Uvoz grada Pančevo u poređenju sa opštinama Južnog Banata 2010-2013. u

000 USD

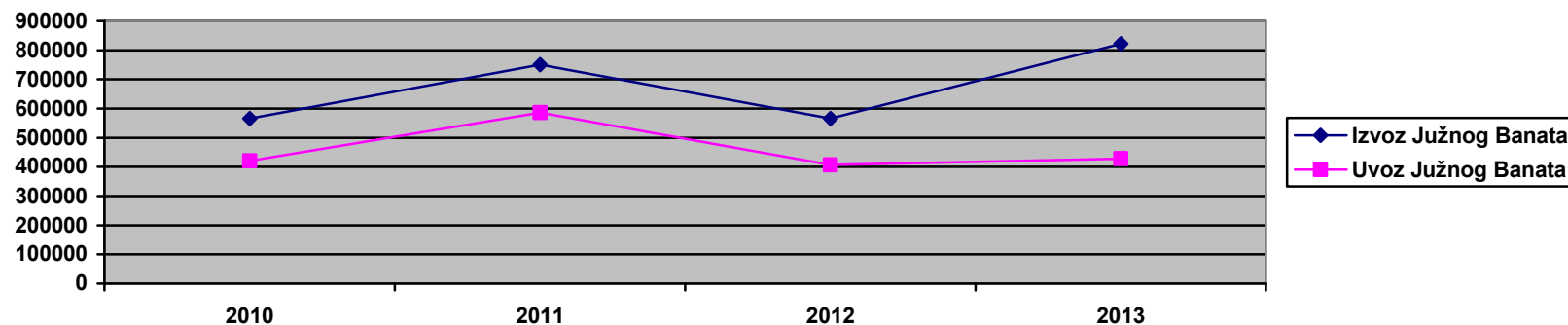

4.2. Uporedni pregled robna razmene po opštinama u Južnobanatskom okrugu

Tabela 60. Robna razmena Južnobanatskog regiona po opštinama u 000 USD

Red. broj	Naziv opštine	2010.			2011.			2012.			2013.		
		Izvoz I-XII 2010	Uvoz I-XII 2010	Saldo	Izvoz I-XII 2011	Uvoz I-XII 2011	Saldo	Izvoz I-XII 2011	Uvoz I-XII 2011	Saldo	Izvoz I-XII 2013	Uvoz I-XII 2013	Saldo
1.	Alibunar	2.956	8.059	-5.103	2.884	6.244,7	-3.360	2.978	8.302	-5.323	4.729	11.767	-7.038
2.	Bela Crkva	5.200	666	4.534	7.877	1.510,9	6.366	4.802	1.279	3.523	5.757	934	4.823
3.	Kovačica	3.497	5.392	-1.895	4.307,9	8.359,7	-4.051,7	6.296	9.052	-2.756	6.172	9.613	-3.441
4.	Kovin	28.330	9.250	19.080	38.288	12.482	25.805,9	37.183	22.242	14.940	50.360	36.035	14.325
5.	Opovo	2.384	786	1.598	16.908	2.042,9	14.865	20.715	1.849	18.866	22.380	2.115	20.265
6.	Pančevo	331.616	240.900	90.716	455.789,7	358.845	96.944	211.121	149.568	61.552	438.361	134.493	303.868
7.	Plandište	5.056	2.298	2.758	3.136	2.143	992,9	2.128	1.382	745	3.386	1.758	1.628
8.	Vršac	187.170	152.863	34.307	221.584	194.289	27.294,8	280.321	213.378	66.943	290.919	231.550	59.369
	Južni Banat	566.210	420.214	145.996	750.776	585.918	164.857	565.547	407.055	158.492	822.064	428.265	393.799

Grafikon 9. Kretanje robne razmene Južnog Banata sa inostranstvom u periodu 2010-2013. godine

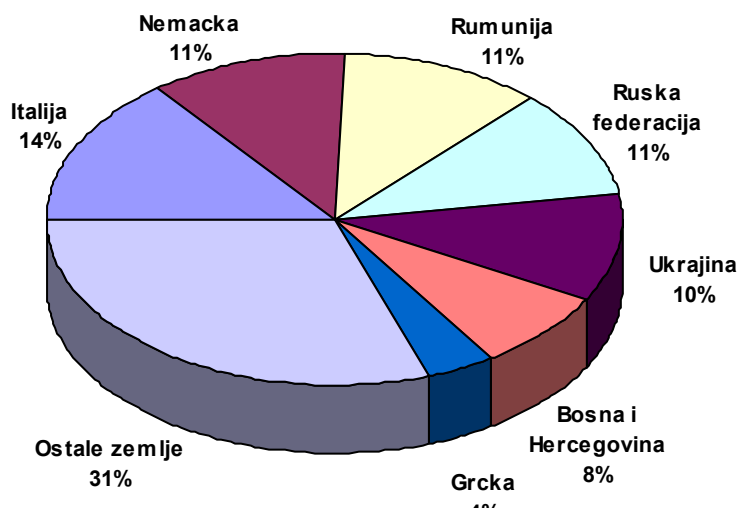
4.3. Robna razmena po zemljama

4.4.

4.3.1. Robna razmena 2010. godine

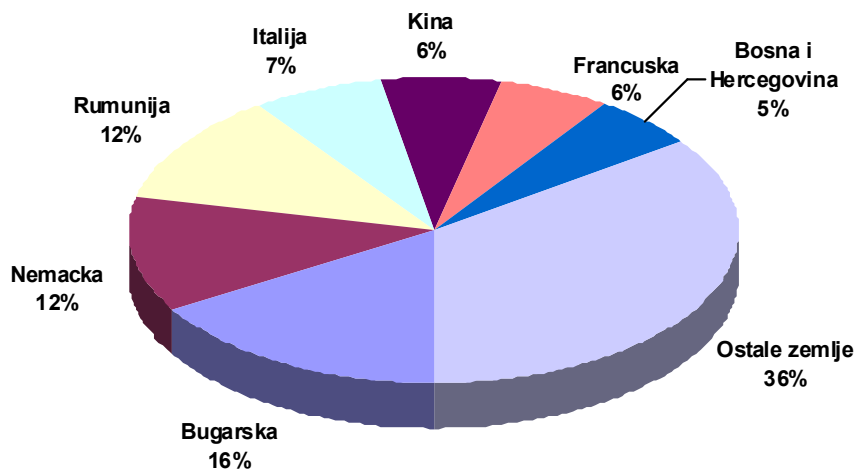
Posmatrajući strukturu izvoza po zemljama, najveći deo izvoza otpada na Italiju 81,21 miliona dolara, Nemačku 63,89 miliona dolara, Rumuniju 63,81 miliona dolara, Rusku federaciju 60,50 miliona dolara, Ukrajinu 58,54 miliona dolara, Bosnu i Hercegovinu 44,69 miliona dolara i Grčku 22,36 miliona dolara. Izvoz u ovih sedam zemalja čini 69% od ukupnog izvoza Južnog Banata u posmatranom periodu.

Grafikon 10. Izvoz regiona po zemljama

U uvozu, u toku 2010. godine, vodeći spoljnotrgovinski partneri bili su: Bugarska 65,27 miliona dolara, Nemačka 50,68 miliona dolara, Rumunija 49,15 miliona dolara, Italija 29,04 miliona dolara, Kina 27,24 miliona dolara, Francuska 24,82 miliona dolara i Bosna i Hercegovina 22,59 miliona dolara. Uvoz iz ovih sedam zemalja čini 64% od ukupnog uvoza okruga u posmatranom periodu.

Grafikon 11. Uvoz regiona po zemljama

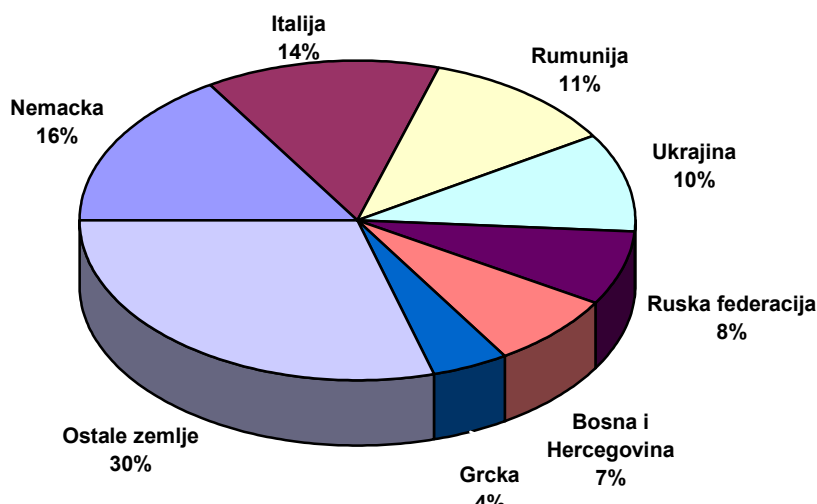

U 2010. godini, privrednici Južnobanatskog okruga su izvezili u 67 zemalja, a uvoz je realizovan sa 83 zemlje. Najveći suficit je ostvaren u robnoj razmeni sa Ukrajinom u iznosu od 55,5 miliona dolara, zatim sa Italijom 52,18 miliona dolara, Ruskom federacijom 47,68 miliona dolara. Najveći deficit je ostvaren u robnoj razmeni sa Bugarskom, u iznosu od 53,38 miliona dolara, zatim sa Kinom u iznosu od 26,89 miliona dolara.

4.3.2. Robna razmena 2011. godine

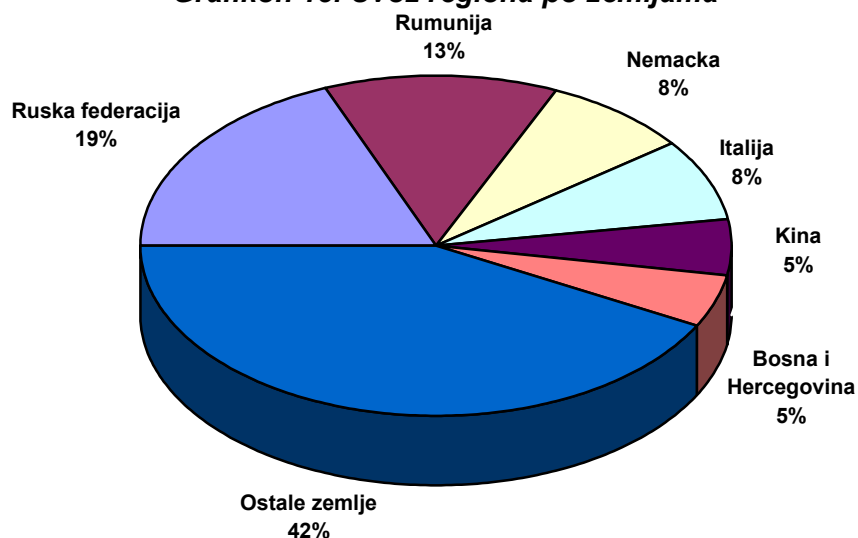
U toku 2011. godine, najveći deo izvoza regiona otpada na Nemačku 120.444.535 USD, Italiju 102.736.354 USD, Rumuniju 85.535.625 USD, Ukrajinu 74.576.326 USD, Rusku federaciju 57.362.241 USD, Bosnu i Hercegovinu 55.585.957 USD i Grčku 32.633.588 USD. Izvoz u ovih sedam zemalja čini 70 % od ukupnog izvoza Južnog Banata u posmatranom periodu.

Grafikon 12. Izvoz regiona po zemljama

U uvozu, vodeći spoljnotrgovinski partneri bili su: Ruska federacija 110.688.781 USD, Rumunija 75.399.906 USD, Nemačka 47.011.858 USD, Italija 45.222.151 USD, Kina 30.422.689 USD i Bosna i Hercegovina 29.395.885 USD. Uvoz iz ovih šest zemalja čini 58% od ukupnog uvoza okruga u posmatranom periodu.

Grafikon 13. Uvoz regiona po zemljama

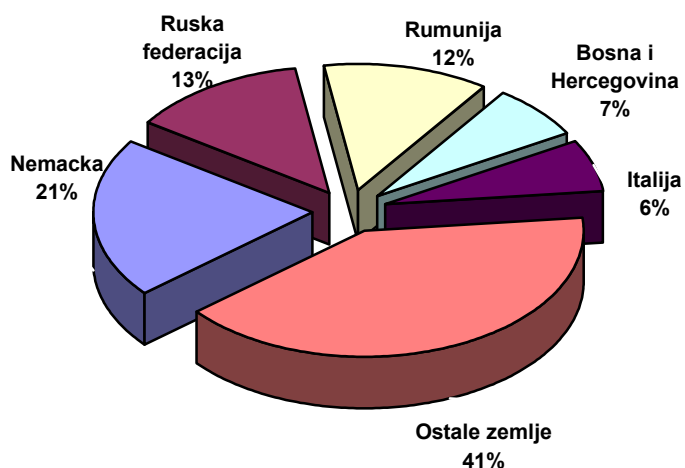
U posmatranom periodu, privrednici Južnobanatskog okruga su izvozili u 69 zemlje, a uvoz je realizovan sa 75 zemlje.

U 2011. godini na tržište Evropske unije izvezeno je robe u vrednosti od 461.138.353 USD što čini oko 61% od ukupnog izvoza okruga. Uvoz iz zemalja članica EU iznosio je 304.779.969 USD što čini 52,02% od ukupnog uvoza. Najviše se izvezilo u Nemačku, Italiju i Rumuniju, a sa istim zemljama je ostvarena i najveća vrednost uvoza.

4.3.3. Robna razmena 2012. godine

Posmatrajući strukturu izvoza po zemljama, najveći deo izvoza u 2012. godini otpada na Nemačku 116.127.906 USD, Rusku federaciju 73.714.117 USD, Rumuniju 69.718.166 USD, Bosnu i Hercegovinu 39.703.289 USD i Italiju 36.406.583 USD. Izvoz u ovih šest zemalja čini 59% od ukupnog izvoza Južnog Banata u posmatranom periodu.

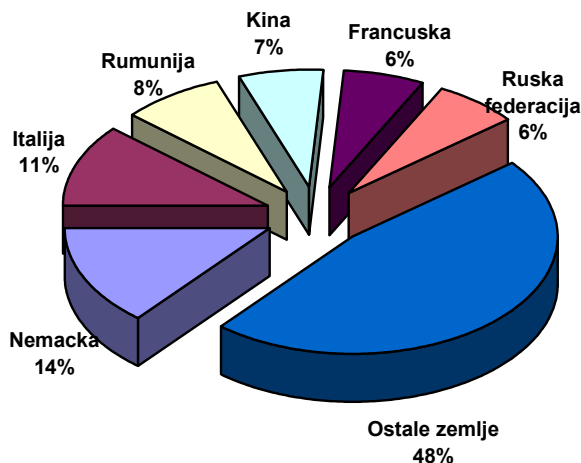
Grafikon 14. Izvoz regiona po zemljama

U uvozu, vodeći spoljnotrgovinski partneri bili su: Nemačka 56.060.732 USD, Italija 46.695.996 USD, Rumunija 33.457.113 USD, Kina 26.693.030 USD, Francuska 26.433.070 USD i Ruska federacija 26.407.980 USD.

Uvoz iz ovih šest zemalja čini 52% od ukupnog uvoza okruga u posmatranom periodu.

Grafikon 15. Uvoz regiona po zemljama

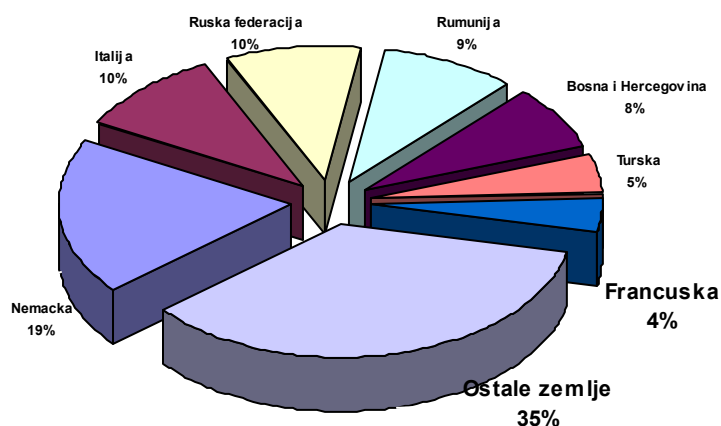

U toku 2012. godine, privrednici južnobanatskog okruga su izvozili u 69 zemalja, a uvezilo se iz 74 zemlje. Posmatrajući zemlje, vodeće spoljnotrgovinske partnere, suficit je ostvaren u razmeni sa Nemačkom u iznosu od 60.067.174 USD, Ruskom federacijom u iznosu od 47.306.137 USD, Rumunijom u vrednosti od 36.261.053 USD, Bosnom i Hercegovinom u iznosu od 21.987.487 USD, te Turskom u vrednosti od 12.100.669 USD.

Deficit u iznosu od 10.289.413 USD ostvaren je u robnoj razmeni sa Italijom, zatim sa Kinom u iznosu od 26.588.236 USD, Francuskom u vrednosti od 22.520.365 USD i Indijom u iznosu od 15.509.899 USD.

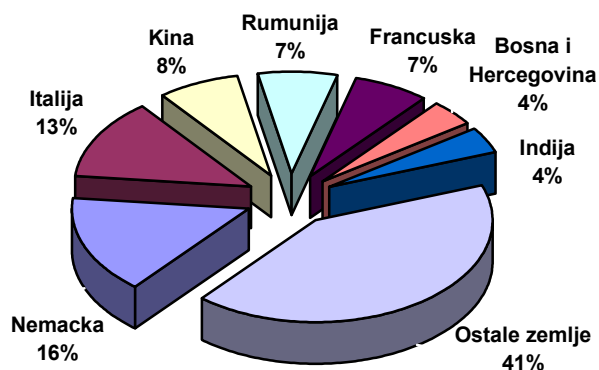
4.3.4. Robna razmena 2013. godine

Grafikon 16. Izvoz regiona po zemljama

Najznačajniji spoljnotrgovinski partneri u izvozu su Nemačka 155,7 mil USD, Italija 83,5 mil USD, Ruska federacija 78,6 USD, Rumunija 76,6 mil USD, Bosna i Hercegovina 65,5 mil USD, Turska 37,8 mil USD, Francuska 32,8 mil USD. Izvoz u ovih sedam zemalja čini 65% od ukupnog izvoza Južnog Banata u posmatranom periodu.

Grafikon 17. Uvoz regiona po zemljama

Vodeći spoljnotrgovinski partneri u uvozu bili su: Nemačka 66,4 mil USD, Italija 55 mil USD, Kina 32,5 mil USD, Rumunija 30 mil USD, Francuska 29,9 mil USD, Bosna i Hercegovina 18 mil USD i Indija 17,8 USD. Uvoz iz ovih sedam zemalja čini 59% od ukupnog uvoza okruga u posmatranom periodu.

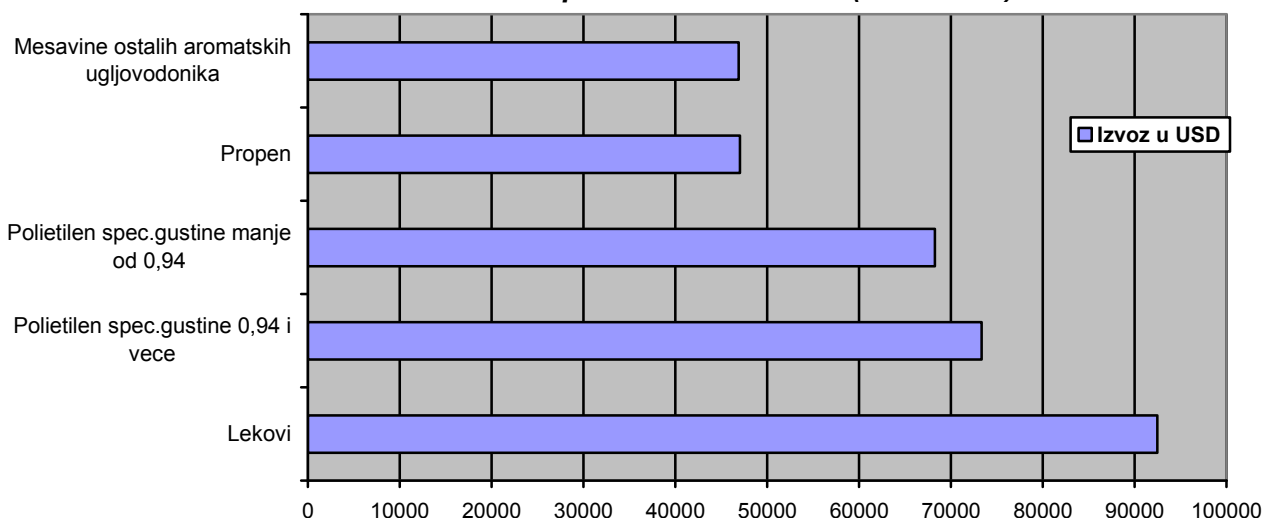
Posmatrajući zemlje, vodeće spoljnotrgovinske partnere, suficit je ostvaren u razmeni sa Nemačkom u iznosu od 89.3 mil USD, Ruskom federacijom u iznosu od 70,6 mil USD, Bosnom i Hercegovinom u iznosu od 47,4 mil EUR.

Deficit u iznosu od 32,3 mil USD ostvaren je u robnoj razmeni sa Kinom, Indijom u iznosu od 16,9 mil USD, Švedskom u iznosu od 6,5 mil USD.

4.4. Robna razmena po vrstama robe

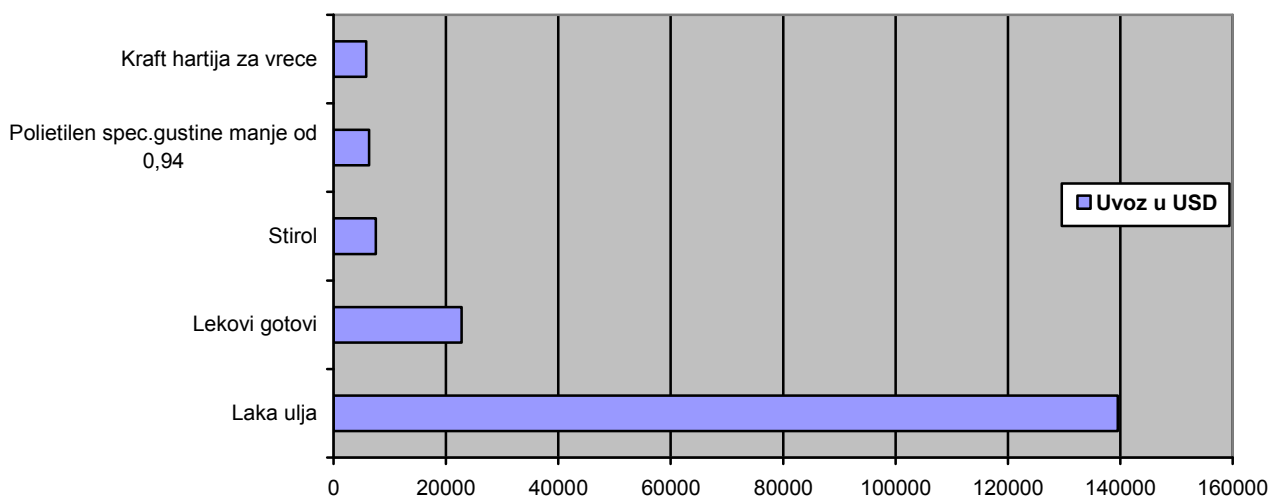
4.4.1. Izvoz i uvoz prema vrstama robe u 2010. godini

Grafikon 18. Izvoz prema vrstama robe (u 000 USD)

Prema vrstama roba u izvozu Južnog Banata, prvo mesto zauzimaju lekovi sa izvozom od 92,48 miliona dolara, zatim polietilen spec.gustine 0,94 i veće sa 75,35 miliona dolara; polietilen spec.gustine manje od 0.94 sa 68,24 miliona dolara, propen sa 47,03 miliona dolara, mešavine ostalih aromatskih ugljenovodonika sa 46,9 miliona dolara.

Grafikon 19. Uvoz prema vrstama robe (u 000 USD)

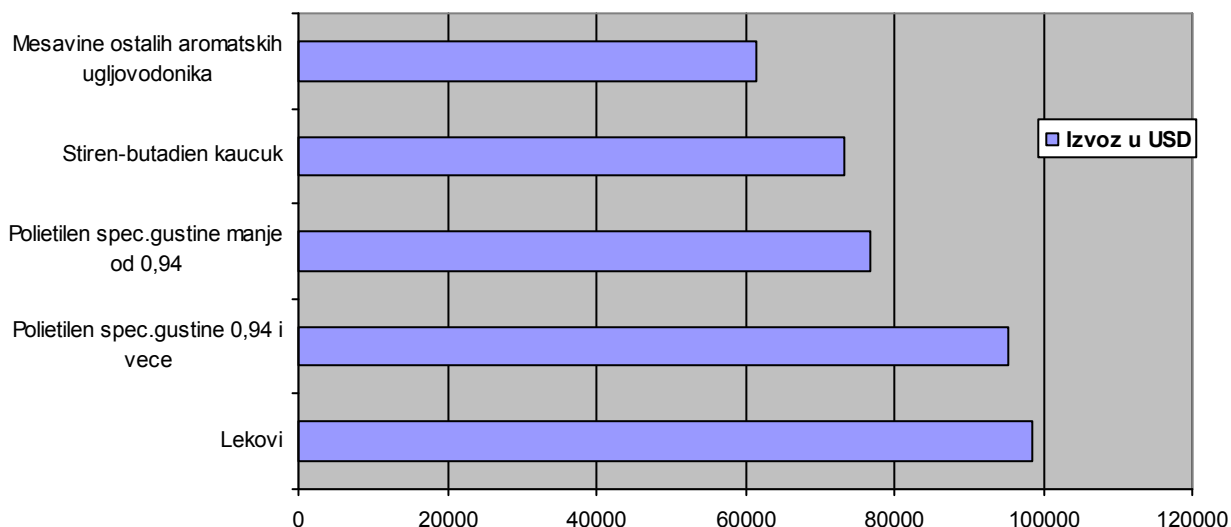

Lista proizvoda u uvozu pokazuje da su laka ulja sa vrednošću od 139,52 miliona dolara naš prvi

uvozni proizvod u 2010. godini. Drugi po značaju je uvoz lekova (22,75 miliona dolara), zatim sledi stirol sa 7,5 miliona dolara, potom polietilen spec. gustine manje od 0.94 sa 6,3 miliona dolara i kraft hartije za vreće sa 5,8 miliona dolara.

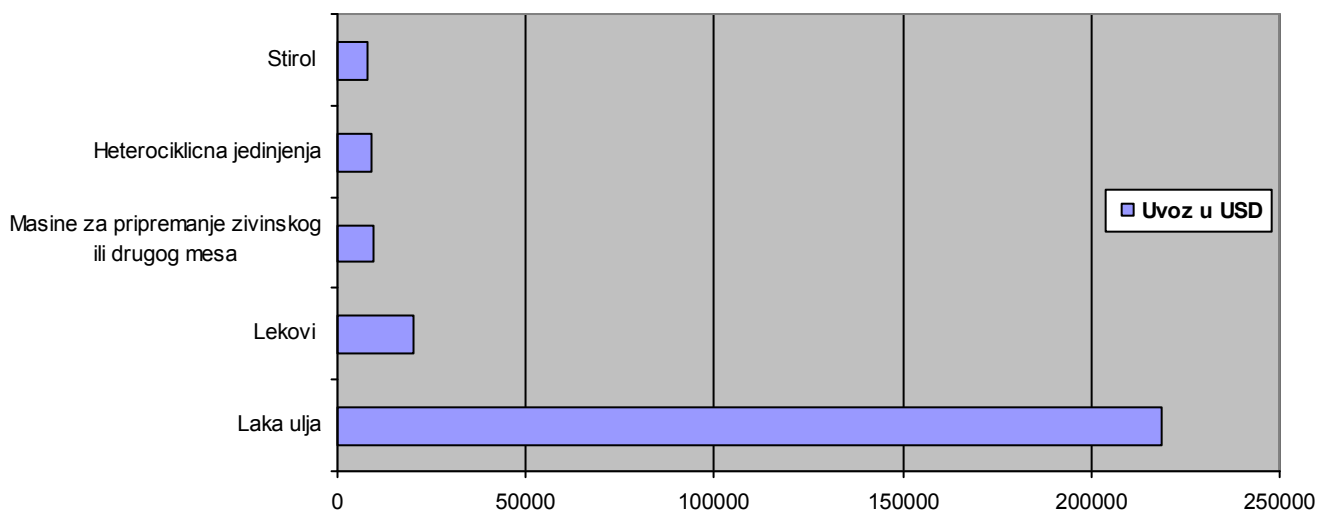
4.4.2. Izvoz i uvoz prema vrstama robe u 2011. godini

Grafikon 20. Izvoz prema vrstama robe (u 000 USD)

Najznačajniji izvozni proizvodi u 2011. godini su lekovi sa vrednosti izvoza od 98,41 miliona dolara, zatim polietilen spec.gustine 0,94 i veće sa 95,4 miliona dolara; polietilen spec.gustine manje od 0.94 sa 76,7 miliona dolara, stiren-butadien kaučuk sa 73,3 miliona dolara.

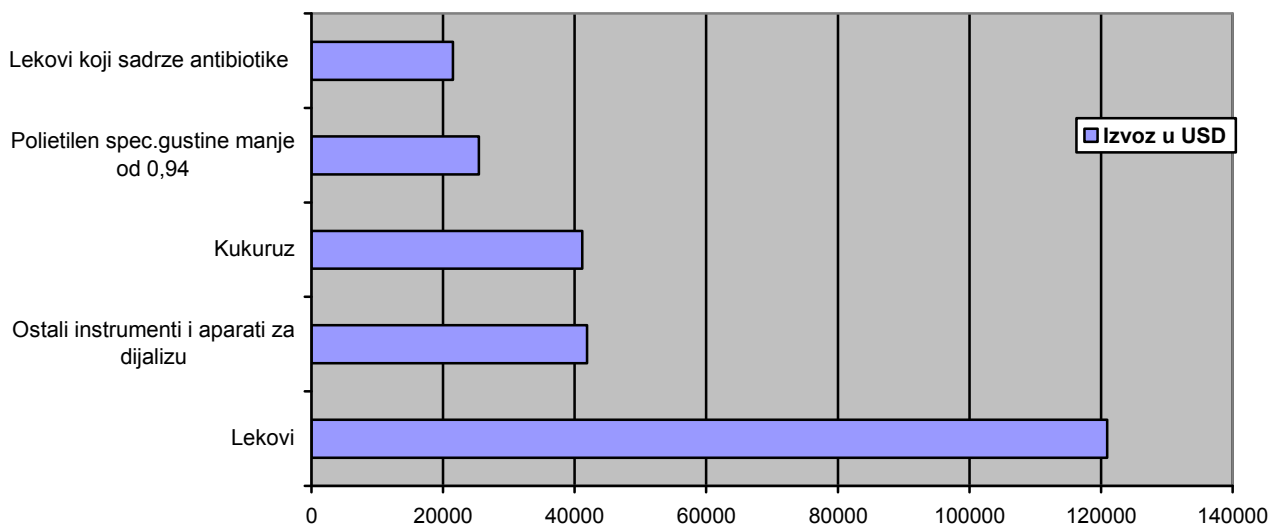
Grafikon 21. Uvoz prema vrstama robe (u 000 USD)

U uvozu najveću vrednost ostvaruju laka ulja sa vrednosti od 218,9 miliona dolara, zatim lekovi u iznosu od 20,09 miliona dolara, mašine za pripremanje živalskog ili drugog mesa čija vrednost uvoza iznosi 9,45 miliona dolara, heterociklična jedinjenja 8,9 miliona dolara i stirol 8,1 miliona dolara.

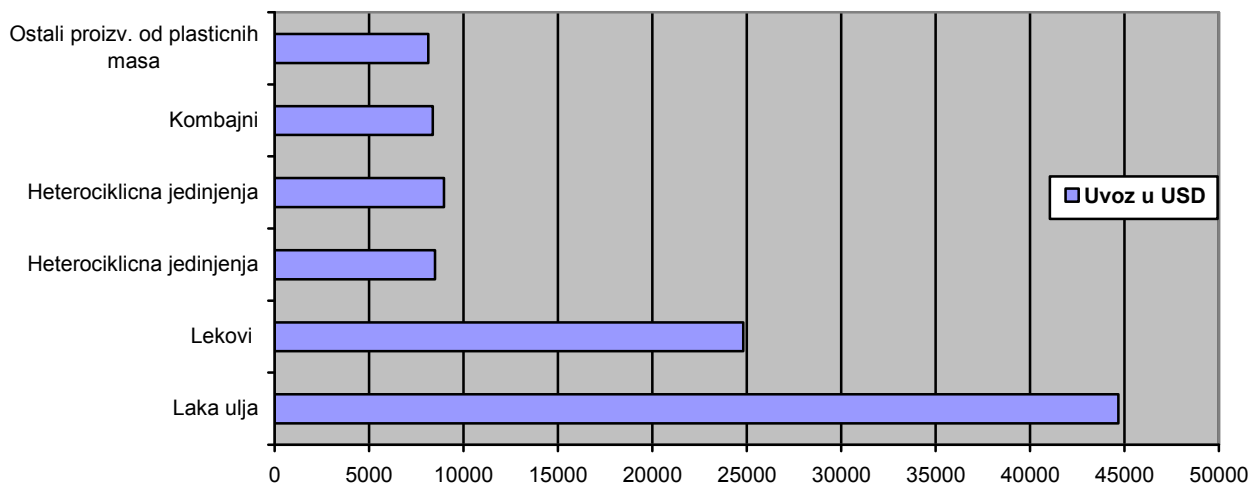
4.4.3. Izvoz i uvoz prema vrstama robe u 2012. godini

Grafikon 22. Izvoz prema vrstama robe (u 000 USD)

Struktura izvoza se nije značajnije menjala u 2012. godini, pa su tako najznačajniji izvozni proizvodi lekovi čija vrednost izvoza iznosi 120,9 miliona dolara, ostali instrumenti i aparati oprema za dijalizu sa vrednosti izvoza od 41,8 miliona dolara, kukuruz sa 41,13 miliona dolara, polietilen,specifične gustine 0,94 i veće,ostalo sa 25,4 miliona dolara i lekovi koji sadrže antibiotike sa 21,4 miliona dolara.

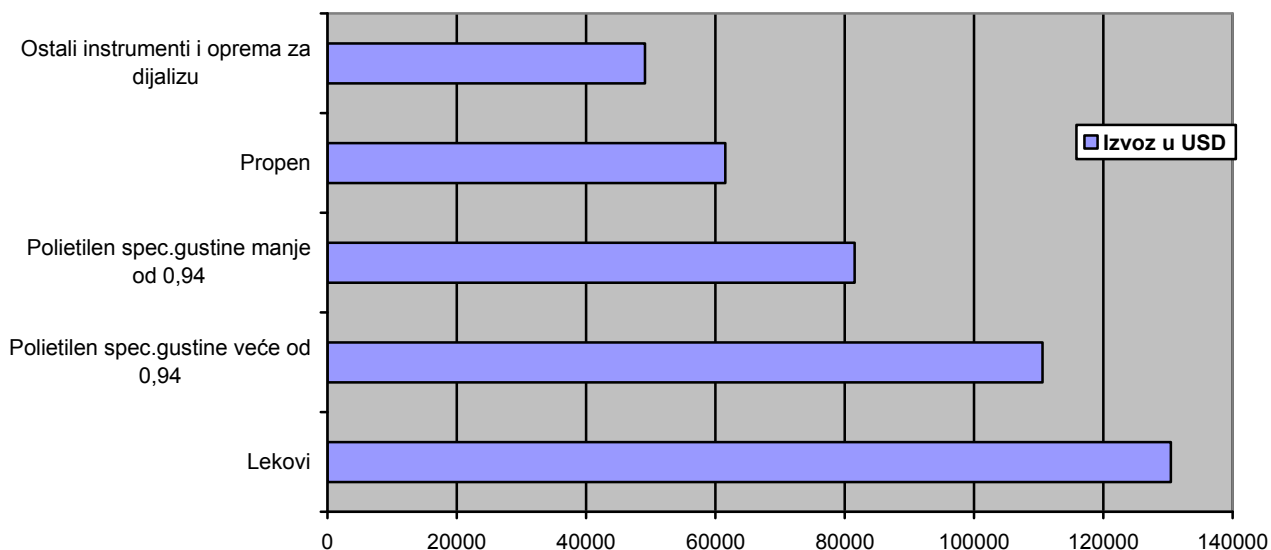
Grafikon 23. Uvoz prema vrstama robe (u 000 USD)

U uvozu okruga najveću vrednost ostvaruju laka ulja za preradu u iznosu od 44,6 miliona dolara, zatim lekovi sa 24,8 miliona dolara, heterociklična jedinjenja sa 8,4 miliona dolara, kombajni sa 8,3 miliona dolara i ostali proizvodi od plastičnih masa sa 8,1 milion dolara.

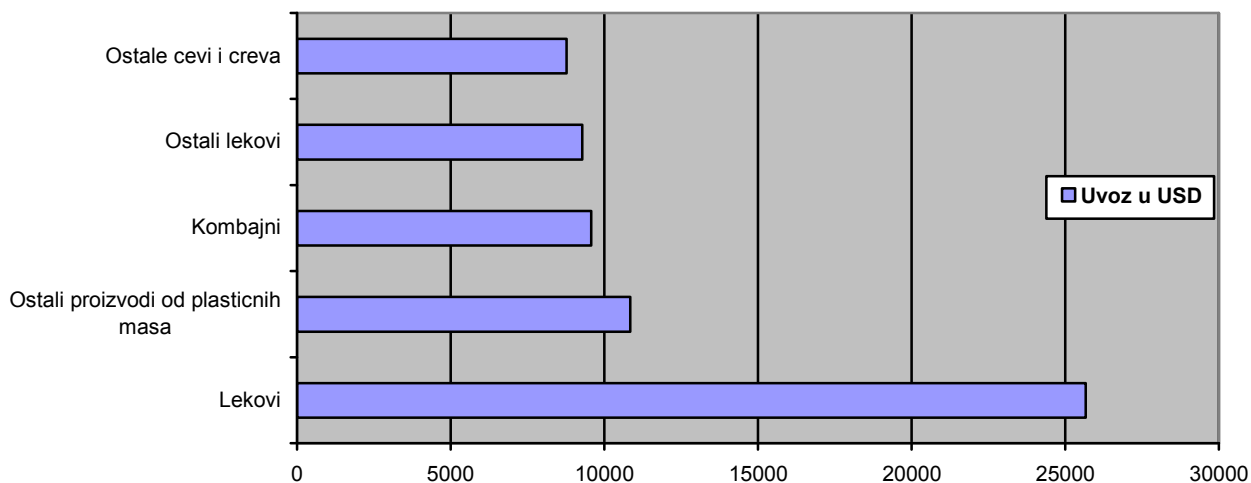
4.4.4. Izvoz i uvoz prema vrstama robe u 2013. godini

Grafikon 24. Izvoz prema vrstama robe (u 000 USD)

U 2013. godini najveću vrednost u izvozu ostvaruju lekovi sa 130,4 miliona dolara, zatim polietilen,specifične gustine 0,94 i veće sa 110,6 miliona dolara, polietilen specifične gustine manje od 0,94 sa 81,9 miliona dolara, propen sa 61,4 miliona dolara i ostali instrumenti i aparati oprema za dijalizu sa 49,2 miliona dolara.

Grafikon 25. Uvoz prema vrstama robe (u 000 USD)

Najveću vrednost u uvozu okruga ostvaruju lekovi u iznosu od 25,6 miliona dolara, zatim ostali proizvodi od plastičnih masa sa 10,8 milion dolara, kombajni sa 9,5 miliona dolara, ostali lekovi sa 9,2 miliona dolara, ostale cevi i creva sa 8.7 miliona dolara.

4.5. Struktura robne razmene po delatnosti

4.5.1. Struktura razmene po delatnosti u 2010. godini

Posmatrajući strukturu razmene prema delatnosti, najveće učešće u izvozu okruga ostvaruje sledećih deset delatnosti:

Tabela 61. Struktura izvoza prema delatnosti /prvih deset/

RED. BR.	DELATNOST	IZNOS U 000 USD
1.	Proizvodnja farmaceutskih preparata	150.860
2.	Proizvodnja plastičnih masa	144.071
3.	Proizvodnja ostalih organskih hemikalija	55.871
4.	Proizvodnja industrijskih gasova	46.913
5.	Proizvodnja kaučuka	41.454
6.	Proizvodnja ostalih proizvoda od gume	18.047
7.	Proizvodnja ortopedskih aparata i dr.opreme	14.218
8.	Gajenje žita i dr.useva i zasada	13.761
9.	Proizvodnja rublja	6.678
10.	Proizvodnja mlinskih proizvoda	6.066

U uvozu južnobanatskog okruga u periodu januar-decembar 2010. godine, najveće učešće ostvaruju sledeće delatnosti:

Tabela 62. Struktura uvoza prema delatnosti /prvih deset/

RED. BR.	DELATNOST	IZNOS U 000 USD
1.	Proizvodnja derivata nafte	140.195
2.	Proizvodnja farmaceutskih preparata	56.915
3.	Proizv. ost. organskih hemikalija	23.769
4.	Proizv. plastičnih masa	17.973
5.	Proizv. papira i kartona	15.777
6.	Proizv.ostalih mašina za poljoprivredu	9.702
7.	Proizvodnja farmaceutskih sirovina	8.618
8.	Proizvodnja čelika	6.757
9.	Proizvodnja ostalih hemijskim proizvoda	6.418
10.	Proizv.ploča i sl. od plastičnih masa	6.347

4.5.2. Struktura razmene po delatnosti u 2011. godini

Najveće učešće u izvozu okruga u 2011. godini ostvaruje sledećih deset delatnosti:

Tabela 63. Struktura izvoza prema delatnosti /prvih deset/

RED. BR.	DELATNOST	IZNOS U USD
1.	Proizv. plastičnih masa, primarni oblici	203.508.165
2.	Proizvodnja farmaceutskih preparata	154.311.117

3.	Proizvodnja sintetičkog kaučuka	73.870.828
4.	Proizvodnja industrijskih gasova	61.375.490
5.	Proizvodnja ortopedskih aparata i opreme	40.071.196
6.	Proizvodnja ostalih organskih hemikalija	37.228.520
7.	Gajenje žita i ostalih useva i zasada	30.457.899
8.	Proizvodnja ostalih proizvoda od gume	19.926.602
9.	Proizvodnja veštačkih đubriva, azotnih jedinjenja	19.754.360
10.	Proizvodnja talasastog papira i ambalaže	7.773.302

U uvozu južnobanatskog okruga u 2011. godini, najveće učešće ostvaruju sledeće delatnosti:

Tabela 64. Struktura uvoza prema delatnosti /prvih deset/

RED. BROJ	DELATNOST	IZNOS U 000 USD
1.	Proizvodnja derivata nafte	219.506.528
2.	Proizvodnja farmaceutskih preparata	63.256.115
3.	Proizvodnja ostalih organskih hemikalija	26.619.992
4.	Proizvodnja farmaceutskih sirovina	21.665.908
5.	Proizvodnja plastičnih masa	20.083.331
6.	Proizvodnja papira i kartona	18.936.087
7.	Proizvodnja ostalih mašina za poljoprivredu	16.596.323
8.	Proizvodnja čelika	10.990.417
9.	Proizvodnja mašina za industriju hrane i pića	9.494.374
10.	Proizvodnja veštačkih đubriva, azotnih jedinjenja	8.599.892

4.5.3. Struktura razmene po delatnosti u 2012. godini

Najveće učešće u izvozu okruga, posmatrajući strukturu razmene prema delatnosti ostvaruju delatnosti kao što je prikazano u tabeli:

Tabela 65. Struktura izvoza prema delatnosti /prvih deset/

RED. BR.	DELATNOST	IZNOS U USD
1.	Proizvodnja farmaceutskih preparata	209.688.962
2.	Proizv. plastičnih masa, primarni oblici	90.794.954
3.	Proizv. ortopedskih aparata i ost. opreme	43.147.053
4.	Proizvodnja mlinskih proizvoda	26.430.006
5.	Proizvodnja ostalih proizvoda od gume	20.848.498
6.	Proizv. veštačkih đubriva, azotnih jed.	19.985.767
7.	Aktivnost drugih posrednika u saobraćaju	18.520.848
8.	Trgovina na veliko otpacima i ostacima	18.378.912
9.	Proizvodnja metalnih konstrukcija, delova	13.939.239
10.	Gajenje žita i drugih useva i zasada	9.791.336

U uvozu južnobanatskog okruga u 2012. godini, najveće učešće ostvaruju sledeće delatnosti:

Tabela 66. Struktura uvoza prema delatnosti /prvih deset/

RED. BROJ	DELATNOST	IZNOS U USD
1.	Proizvodnja farmaceutskih preparata	128.556.823
2.	Proizv. plastičnih masa, primarni oblici	61.282.996
3.	Gajenje žita i drugih useva i zasada	32.105.169
4.	Proizv. ortopedskih aparata i ost. opreme	32.186.421
5.	Proizvodnja metalnih konstrukcija, delova	16.956.833
6.	Ostala trgovina na veliko	13.402.072
7.	Konfekcioniranje papira	13.336.688
8.	Trg. na veliko opremom za cent. grejanje	12.234.936
9.	Proizvodnja ostalih proizvoda od gume	11.341.544
10.	Proizv. talasastog papira i ambalaže	8.338.991

4.5.4. Struktura razmene po delatnosti u 2013. godini

Strukturu razmene prema delatnosti u 2013. godini nije bitnije izmenjena u odnosu na prethodi period. Najveće učešće u izvozu okruga ostvaruju sledećih deset delatnosti:

Tabela 67. Struktura izvoza prema delatnosti /prvih deset/

RED. BR.	DELATNOST	IZNOS U 000 USD
1.	Proizv. farmaceutskih preparata	207.156
2.	Proizv. plastičnih masa, primarni oblici	193.154
3.	Proizv. ostalih organskih hemikalija	207.156
4.	Proizv. ortopedskih aparata i dr. opreme	49.105
5.	Gajenje žita i dr. useva i zasada	38.699
6.	Proizv. đubriva i azotnih jedinjenja	33.347
7.	Proizv. ostalih proizvoda od gume	27.673
8.	Proizv. kaučuka, primarni oblici	26.842
9.	Reciklaža metalnih otpadaka i ostataka	22.759
10.	Proizv. industrijskih gasova	17.265

Najveće učešće u uvozu južnobanatskog okruga u 2013. godini, ostvaruju sledeće delatnosti:

Tabela 68. Struktura uvoza prema delatnosti /prvih deset/

RED. BROJ	DELATNOST	IZNOS U 000 USD
1.	Proizv. farmaceutskih preparata	80.919
2.	Proizv. čelika	31.219
3.	Proizv. ostalih organskih hemikalija	27.164
4.	Proizv. plastičnih masa, primarni oblici	20.413
5.	Proizv. farmaceutskih sirovina	19.933
6.	Proizv. papira i kartona	18.954
7.	Proizv. ostalih mašina za poljoprivredu	18.325
8.	Proizv. ploča i sl. od plastičnih masa	16.820
9.	Proizv. ostalih proizvoda od plastike	11.205
10.	Proizv. ostalih hemijskih proizvoda	8.946

5. Pregled značajnijih preduzeća koja se bave uvozom/izvozom u Južnobanatskom okrugu po opštinama i gradovima

Tabela 69. Najveći izvoznici /učešće prvih deset/ u 2010. godini

Red. Broj	Naziv preduzeća	Opština	Delatnost
1.	HIP-PETROHEMIJA AD- U RESTRUKTURIRANJU, Pančevo	Pančevo	Proizv. plastičnih masa, primarni oblici
2.	HEMOFARM AD, Vršac	Vršac	Proizvodnja farmaceutskih preparata
3.	WEST PHARMACEUTICAL SERVICES DOO, Kovin	Kovin	Proizvodnja ostalih proizvoda od gume
4.	FRESENIUS MEDICAL CARE SRBIJA DOO, Vršac	Vršac	Proizv. ortopedskih aparata i ost. opreme
5.	ALMEX DOO, Pančevo	Pančevo	Gajenje žita i drugih useva i zasada
6.	HIP-AZOTARA DOO, Pančevo	Pančevo	Proizv. veštačkih đubriva, azotnih jed.
7.	UTVA SILOSI AD, Kovin	Kovin	Proizvodnja metalnih konstrukcija, delova
8.	JUŽNI BANAT PIK AD, Bela Crkva	Bela Crkva	Proizvodnja voća
9.	RATAR AD, Pančevo	Pančevo	Proizvodnja mlinskih proizvoda
10.	TAMIŠKA, Pančevo	Pančevo	Promet i skladištenje voća i povrća

Tabela 70. Najveći uvoznici /učesće prvih deset/ u 2010. godini

Red. broj	Naziv preduzeća	Opština	Delatnost
1.	HIP-PETROHEMIJA AD- U RESTRUKTURIRANJU, Pančevo	Pančevo	Proizv. plastičnih masa, primarni oblici
2.	HEMOFARM AD, Vršac	Vršac	Proizvodnja farmaceutskih preparata
3.	FRESENIUS MEDICAL CARE SRBIJA DOO, Vršac	Vršac	Proizv. ortopedskih aparata i ost. opreme
4.	ALMEX DOO, Pančevo	Pančevo	Gajenje žita i drugih useva i zasada
5.	INTERTRON DOO, Vršac	Vršac	Konfekcioniranje papira
6.	WEST PHARMACEUTICAL SERVICES DOO, Kovin	Kovin	Proizvodnja ostalih proizvoda od gume
7.	TIM DOO, Banatski Karlovac	Alibunar	Proizv. ost. proizvoda, od plast. masa
8.	METALING DOO, Vršac	Vršac	Gajenje žita i drugih useva i zasada
9.	HIP-AZOTARA DOO, Pančevo	Pančevo	Proizv. veštačkih đubriva, azotnih jed.
10.	ROLOPLAST DOO, Kovačica	Kovačica	Proizv. predmeta za građevinarstvo

Među prvih 10 izvoznika Južnog Banata sa teritorije grada Pančevo nalazi se 5 preduzeća, 2 iz opštine Vršac, 2 iz opštine Kovin i jedno preduzeće iz opštine Bela Crkva. Među najznačajnijim uvoznicima sa teritorije grada Pančevo nalaze se 3 preduzeća, iz opštine Vršac 4 preduzeća i po jedno preduzeće iz opštine Kovin, Alibunar i Kovačica.

Tabela 71. Najveći izvoznici /učesće prvih deset/ u 2011. godini

Red. broj	Naziv preduzeća	Opština	Delatnost
1.	HIP-PETROHEMIJA - U RESTRUKTURIRANJU, Pančevo	Pančevo	Proizv. plastičnih masa, primarni oblici
2.	HEMOFARM AD Vršac	Vršac	Proizvodnja farmaceutskih preparata
3.	FRESENIUS MEDICAL CARE SRBIJA DOO Vršac	Vršac	Proizv. ortopedskih aparata i ost. opreme
4.	WEST PHARMACEUTICAL SERVICES BEOGRAD DOO Kovin	Kovin	Proizvodnja ostalih proizvoda od gume
5.	DOO ALMEX Pančevo	Pančevo	Gajenje žita i drugih useva i zasada
6.	HIP-AZOTARA DOO – U RESTRUKTURIRANJU Pančevo	Pančevo	Proizv. veštačkih đubriva, azotnih jed.
7.	DOO CIRIC I SIN Sakule	Opovo	Aktivnost drugih posrednika u saobraćaju
8.	UTVA SILOSI AD Kovin	Kovin	Proizvodnja metalnih konstrukcija, delova
9.	ALUBOND EUROPE Banatski Karlovac	Alibunar	Proizvodnja metalnih konstrukcija, delova
10.	PIK JUŽNI BANAT AD Bela Crkva	Bela Crkva	Proizvodnja voća

Tabela 72. Najveći uvoznici /učešće prvih deset/ u 2011. godini

Red. broj	Naziv preduzeća	Opština	Delatnost
1.	HIP-PETROHEMIJA - U RESTRUKTURIRANJU, Pančevo	Pančevo	Proizv. plastičnih masa, primarni oblici
2.	HEMOFARM AD Vršac	Vršac	Proizvodnja farmaceutskih preparata
3.	FRESENIUS MEDICAL CARE SRBIJA DOO Vršac	Vršac	Proizv. ortopedskih aparata i ost. opreme
4.	DOO ALMEX , Pančevo	Pančevo	Gajenje žita i drugih useva i zasada
5.	INTERTRON DOO Vršac	Vršac	Konfekcioniranje papira
6.	HIP-AZOTARA DOO - U RESTRUKTURIRANJU, Pančevo	Pančevo	Proizv. veštačkih đubriva, azotnih jed.
7.	KOMPANIJA AGROŽIV AD , Pančevo	Pančevo	Uzgoj živine
8.	DOO METALING Vršac	Vršac	Trg. na veliko opremom za cent. grejanje
9.	WEST PHARMACEUTICAL SERVICES BEOGRAD DOO Kovin	Kovin	Proizvodnja ostalih proizvoda od gume
10.	ROLOPLAST DOO Kovačica	Kovačica	Proizv. predmeta za građevinarstvo

U 2011. godini od prvih 10 izvoznika Južnog Banata, 3 preduzeća su sa teritorije grada Pančeva, 2 iz opštine Vršac, 2 iz opštine Kovin i po jedno preduzeće iz opštine Opovo, Alibunar i Bela Crkva. Od 10 najvećih uvoznika, 4 su sa teritorije grada Pančeva, 4 iz opštine Vršac i po jedno preduzeće iz opštine Kovin i Kovačica.

Tabela 73. Najveći izvoznici /učešće prvih deset/ u 2012. godini

Red. broj	Naziv preduzeća	Opština	Delatnost
1.	HEMOFARM AD Vršac	Vršac	Proizvodnja farmaceutskih preparata
2.	HIP-PETROHEMIJA AD Pančevo	Pančevo	Proizv. plastičnih masa, primarni oblici
3.	FRESENIUS MEDICAL CARE SRBIJA DOO Vršac	Vršac	Proizv. ortopedskih aparata i ost. opreme
4.	GRANEXPORT AD Pančevo	Pančevo	Proizvodnja mlinskih proizvoda
5.	WEST PHARMACEUTICAL SERVICES DOO Kovin	Kovin	Proizvodnja ostalih proizvoda od gume
6.	HIP-AZOTARA DOO Pančevo	Pančevo	Proizv. veštačkih đubriva, azotnih jed.
7.	DOO ĆIRIĆ I SIN Sakule	Opovo	Aktivnost drugih posrednika u saobraćaju
8.	REUKEMA METALI DOO Pančevo	Pančevo	Trgovina na veliko otpacima i ostacima
9.	ALMEX DOO Pančevo	Pančevo	Gajenje žita i drugih useva i zasada
10.	ALUBOND EUROPE DOO Banatski Karlovac	Alibunar	Proizvodnja metalnih konstrukcija i delova konstrukcija

Tabela 74. Najveći uvoznici /učesće prvih deset/ u 2012. godini

Red. broj	Naziv preduzeća	Opština	Delatnost
1.	HEMOFARM AD Vršac	Vršac	Proizvodnja farmaceutskih preparata
2.	HIP-PETROHEMIJA AD Pančevo	Pančevo	Proizv. plastičnih masa, primarni oblici
3.	FRESENIUS MEDICAL CARE SRBIJA DOO Vršac	Vršac	Proizv. ortopedskih aparata i ost. opreme
4.	ALMEX DOO Pančevo	Pančevo	Gajenje žita i drugih useva i zasada
5.	INTERTRON DOO Vršac	Vršac	Konfekcioniranje papira
6.	WEST PHARMACEUTICAL SERVICES DOO Kovin	Kovin	Proizvodnja ostalih proizvoda od gume
7.	METALING DOO Vršac	Vršac	Gajenje žita i drugih useva i zasada
8.	ZANNINI EAST DOO Vršac	Vršac	Proizv. talasastog papira i ambalaže
9.	UTVA SILOSI AD Kovin	Kovin	Proizvodnja metalnih konstrukcija, delova
10.	TIM DOO Banatski Karlovac	Alibunar	Proizv. ost. proizvoda, od plast. masa

U 2012. godini od prvih 10 izvoznika Južnog Banata, 5 preduzeća su sa teritorije grada Pančeva, 2 iz opštine Vršac, i po jedno preduzeće iz opštine Kovin, Opovo i Alibunar. Među 10 najvećih uvoznika, 2 su sa teritorije grada Pančeva, 5 iz opštine Vršac, 2 iz opštine Kovin i jedno preduzeće iz opštine Alibunar.

Tabela 75. Najveći izvoznici /učesće prvih deset/ u 2013. godini

Red. broj	Naziv preduzeća	Opština	Delatnost
1.	HIP-PETROHEMIJA U RESTRUKTURIRANJU, Pančevo	Pančevo	Proizv. plastičnih masa, primarni oblici
2.	HEMOFARM AD, Vršac	Vršac	Proizvodnja farmaceutskih preparata
3.	FRESENIUS MEDICAL CARE SRBIJA DOO, Vršac	Vršac	Proizv. ortopedskih aparata i ost. opreme
4.	HIP-AZOTARA DOO, Pančevo	Pančevo	Proizv. veštačkih đubriva, azotnih jed.
5.	WEST PHARMACEUTICAL SERVICES DOO, Kovin	Kovin	Proizvodnja ostalih proizvoda od gume
6.	DOO ĆIRIC I SIN, Sakule	Opovo	Aktivnost drugih posrednika u saobraćaju
7.	ALMEX DOO, Pančevo	Pančevo	Gajenje žita i drugih useva i zasada
8.	GRANEXPORT DOO Pančevo	Pančevo	Proizvodnja mlinskih proizvoda
9.	UTVA SILOSI AD, Kovin	Kovin	Proizvodnja metalnih konstrukcija, delova
10.	METAL LOGISTIC DOO Pančevo	Pančevo	Ponovna upotreba razvrstanih materijala

Tabela 76. Najveći uvoznici /učesće prvih deset/ u 2013. godini

Red. broj	Naziv preduzeća	Opština	Delatnost
1.	HEMOFARM AD, Vršac	Vršac	Proizvodnja farmaceutskih preparata
2.	HIP-PETROHEMIJA U RESTRUKTURIRANJU Pančevo	Pančevo	Proizv. plastičnih masa, primarni oblici
3.	FRESENIUS MEDICAL CARE SRBIJA DOO, Vršac	Vršac	Proizv. ortopedskih aparata i ost. opreme
4.	ALMEX DOO, Pančevo	Pančevo	Gajenje žita i drugih useva i zasada
5.	UTVA SILOSI AD, Kovin	Kovin	Proizvodnja metalnih konstrukcija, delova
6.	WEST PHARMACEUTICAL SERVICES DOO, Kovin	Kovin	Proizvodnja ostalih proizvoda od gume
7.	METALING DOO, Vršac	Vršac	Gajenje žita i drugih useva i zasada
8.	INTERTRON DOO, Vršac	Vršac	Konfencioniranje papira
9.	TIM DOO, Banatski Karlovac	Alibunar	Proizv. ost. proizvoda, od plast. masa
10.	ZANNINI EAST DOO Vršac	Vršac	Proizv. talasastog papira i ambalaže

U 2013. godini, od 10 najznačajnijih izvoznika Južnog Banata 5 je sa teritorije grada Pančeva, 2 iz opštine Vršac, 2 iz opštine Kovin i jedno preduzeće iz opštine Opovo. Među najznačajnijim uvoznicima, 2 su iz grada Pančeva, 5 iz opštine Vršac, 2 iz Kovina i jedno preduzeće iz Alibunara.

II PRIVREDA GRADA PANČEVA U PERIODU 2010-2012. GODINE

1. Stanje u privredi

Privreda Srbije, nakon recesije u 2009.godini (-3,5%), počela je da se oporavlja u 2010.godini i ostvarila realan rast BDP od 1%. Ekonomski oporavak podstaknut rastom izvoza u EU je zastao sredinom 2011.godine zbog negativnih efekata drugog talasa globalne ekonomske krize, posebno slabljenja ekonomskog rasta i finansijskih problema u evrozoni.

U pogoršanim ekonomskim uslovima u 2011.godini je ostvaren realni rast BDP od 1,6% zasnovan, sa proizvodne strane, na rastu industrijske i poljoprivredne proizvodnje, građevinarstva, saobraćaja i telekomunikacija, a sa rashodne strane, na rastu investicija.

Skroman privredni rast nije bio dovoljan za smanjenje nezaposlenosti. Stopa nezaposlenosti je porasla na 23,7% prema Anketi o radnoj snazi iz novembra 2011.godine.

Pad privredne aktivnosti i visoka inflacija su dominantna ekonomska obeležja 2012.godine. Privreda Srbije u 2012.godini zabeležila je recesiju. Realni pad BDP na godišnjem nivou iznosio je 1,7%, industrija je zabeležila međugodišnji pad fizičkog obima od 2,2%, platnobilansna pozicija zemlje je pogoršana, a stanje na tržištu rada je ostalo nepovoljno, kao i u prethodnim godinama.

Osnovne karakteristike regionalne razvojne karte Srbije u 2012.godini ogledaju se u asimetriji između razvijenih i nerazvijenih područja, gradova i opština, između samih gradova, između ruralnog i urbanog područja, administrativnih centara i njihovog zaleđa itd. Takve neravnomernosti imamo i na području Južnog Banata.

Prema Uredbi o utvrđivanju jedinstvene liste razvijenosti regiona i jedinica lokalne samouprave za 2013.godinu, Pančevo pripada prvoj grupi od 23 lokalne samouprave čiji je stepen razvijenosti iznad republičkog proseka.

Na prostoru Grada (18% teritorije Južnog Banata) živi 42% ukupnog stanovništva, a radi blizu oko 51% zaposlenih u Okrugu. Zarade u Pančevu su iznad republičkog i pokrajinskog proseka, iznad proseka Okruga i oko 1,9 puta više nego u opštini Plandište.

U Pančevu se u periodu 2008-2012.godine broj nezaposlenih povećao za 1.338 lica. Nezaposlenost je ključni ekonomski i socijalni problem u svim područjima Republike. Najveće učešće u registrovanoj nezaposlenosti imaju mladi (od 25 do 29 godina), sa preko 13%. U proseku se na posao čeka od jedne do dve godine. Najviše nezaposlenih ima IV (30,9%) i I stepen stručne spreme (29,5%), a diplomci čine 6,7%.

Analiza privrednih kretanja u periodu 2008-2012. godine pokazuje da se broj aktivnih pravnih lica smanjio sa 2.988, koliko ih je bilo u 2008. na 1.621 u 2012.godini, a broj zaposlenih za deset hiljada u periodu od 4 godine.

Zarade su imale nominalan rast od 24%.

2. Privatizacija

2.1. Istorija privatizacije

Pravni okvir procesa privatizacije

U Republici Srbiji, počev od 1991. godine do danas materija svojinske transformacije društvenog kapitala bila je regulisana u tri, koncepcijski potpuno različita zakona (Zakon o uslovima i postupku pretvaranja društvene svojine u druge oblike svojine ("Službeni glasnik RS", br. 48/91, 75/91, 48/94, 51/94) Zakon o svojinskoj transformaciji ("Službeni glasnik RS", br. 32/97 i 10/2001) i Zakon o privatizaciji ("Službeni glasnik RS", br. 38/2001). Međutim, tek sa usvajanjem i stupanjem na snagu Zakona o privatizaciji ("Službeni glasnik RS", br. 38/2001) stvoreni su uslovi za privatizaciju društvene i državne imovine širih razmera, a u cilju restrukturiranja i stvaranja efikasnije privrede, priliva investicionog kapitala i uključivanja u šire integracione procese. Predmet privatizacije, u smislu ovog Zakona, je društveni i državni kapital (izuzev prirodnih bogatstava i dobara u opštoj upotrebi, kao dobra od opšteg interesa koji su izuzeti iz privatizacije). Subjekti koji mogu biti predmet privatizacije su, pored pravnih lica koja obavljaju privrednu delatnost (preduzeća) i ustanove i sva druga pravna lica. Predmet privatizacije nije samo kapital, već i imovina ili deo imovine subjekta privatizacije. Zakon je prvobitno predviđao rok od četiri godine za privatizaciju subjekata sa društvenim kapitalom. Nakon što je rok za okončanje postupka privatizacije u Srbiji prolongiran, za konačni rok za završetak procesa privatizacije određen je 31.12.2008. godine. Proces privatizacije nije okončan ni u ovom roku.

U 1996. godini na području Južnobanatskog okruga, po obliku svojine bilo je ukupno 434 društvena preduzeća, 4108 privatnih preduzeća, zadružnih 162 i mešovitih 129 preduzeća, a prema poreklu kapitala bilo je 4756 preduzeća sa domaćim kapitalom, stranim kapitalom 3 i mešovitim 30 preduzeća².

Zakonom o osnovama promene vlasništva društvenog kapitala, Zakonom o preduzećima i donošenjem Zakona o svojinskoj transformaciji od 31.10.1997.godine (Sl.Gl. 32/97) stvorena je obaveza da se do 04.07.1998. godine sva preduzeća, kao i preduzetnici organizuju i usklade opšta akta sa Zakonom, a da preduzeća sa društvenim i državnim kapitalom, bez obzira da li će ući u proces svojinske transformacije ili ne, izvrše promenu društvenog kapitala, državnog i kapitala drugih vlasnika tako da procenjenju vrednost ukupnog kapitala iskažu u obračunskim akcijama, odnosno udelima, kao i mogućnost da započnu proces svojinske transformacije koja nije bila obavezna i oročena. Zakon je predviđao da preduzeća samostalno odlučuju o tome da li će pristupiti promeni vlasništva društvenog kapitala, jer je Ustavom SRJ bilo predviđeno jemstvo svih oblika svojine, pa i društvene, ali je društveno preduzeće bilo u obavezi da proceni kapital prema Zakonu o promeni vlasništva društvenog kapitala kao i Zakonom o preduzećima.

Veliki broj preduzeća u ostavljenom roku nije izvršio procenu vrednosti kapitala, pa je zakonodavac produžio rok do 30.06.2000.godine. Tada je data mogućnost preduzećima koja su po ranijim propisima izvršila procenu vrednosti kapitala da utvrđenu vrednost revalorizuju ili da je ponovo procene u skladu sa novim propisima. Zakonom o svojinskoj transformaciji bila su propisana tri načina svojinske transformacije:

- autonomni,
- po posebnom programu Vlade i
- uz saglasnost osnivača.

² Izvor: Republički Zavod za statistiku

Takođe su bila propisana tri modela svojinske transformacije i to:

- prodaja akcija radi prodaje kapitala (sa i bez popusta),
- prodaja akcija radi prikupljanja dodatnog kapitala – dokapitalizacija i
- konverzija duga u akcije poverioca (sa popustom).

Svojinska transformacija se, po pravilu, u preduzećima vršila autonomno. Po posebnom programu Vlade predviđena je bila svojinska transformacija uz saglasnost Vlade, da se obavi u 75 preduzeća u Republici Srbiji, a u tri preduzeća u Južnom Banatu (HIP PETROHEMIJA, HIP AZOTARA i INDUSTRIJA STAKLA PANČEVO). Verifikovanu procenu Direkcije za procenu vrednosti kapitala dobili su HIP PETROHEMIJA i HIP AZOTARA Pančevo, ali usled bombardovanja zastalo se sa tim procesom, jer je predstojala obnova i ponovna izrada programa za organizacionu, programsko-proizvodnu i svojinsku transformaciju. Nijedno preduzeće iz Vojvodine sa državnim kapitalom (javno) do 31.12.1999.godine nije pristupilo procesu svojinske transformacije koja se vršila uz saglasnost osnivača.

Modeli, prema Zakonu o svojinskoj transformaciji mogli su biti odabrani, odnosno kombinovani, što je zavisilo od programa transformacije i organa preduzeća koji je odlučivao o programu vlasničke transformacije.

Svojinska transformacija kapitala preduzeća vršila se javnim pozivom u dva kruga:

❖ U prvom krugu preduzeće je prenosilo 10% akcija od ukupnog iznosa procenjene vrednosti kapitala preduzeća Republičkom Fondu za penzijsko i invalidsko osiguranje i vršilo besplatnu podelu akcija po osnovu upisa u iznosu od 60% društvenog kapitala koji su po zakonu imali pravo na sticanje akcija pod povlašćenim uslovima, a to su zaposleni u preduzeću, kao i ranije zaposleni, zaposleni u drugom preduzeću sa društvenim i državnim kapitalom, odnosno zaposleni u državnim organima i organizacijama, organima lokalne samouprave, penzioneri, zemljoradnici koji su državljanjani SRJ. Kapital preduzeća za sticanje akcije po osnovu upisa nije mogao preći 60% procenjene vrednosti kapitala preduzeća koje se transformiše.

Od stupanja na snagu Zakona o svojinskoj transformaciji (31.10.1997.godine) do 31.12.1999. godine sa područja regiona Južnog Banata, prvi krug svojinske transformacije pokrenulo je 23 preduzeća ili 14,4% od broja preduzeća koja su se transformisala u Vojvodini. U preduzećima sa područja Južnog Banata koja su ušla u proces svojinske transformacije bilo je zaposleno 3.865 radnika. Ova 23 preduzeća sa područja regiona su u prvom krugu svojinske transformacije emitovale akcije u iznosu od 403,5 miliona dinara (67,2 miliona DEM). Ukupna vrednost upisanih akcija u prvom krugu svojinske transformacije sa područja Južnog Banata iznosila je 182,7 miliona dinara (30,4 miliona DEM)³.

³ Podaci Direkcije za procenu vrednosti kapitala

Tabela 77. Spisak preduzeća koja su obuhvaćena prvim krugom svojinske transformacije

Red. broj	Naziv preduzeća	Datum objavljivanja	Broj radnika	Vrednost emitovanih akcija	
				Dinarska	DEM
1.	„PIVARA“ Pančevo	08/12/1998	440	26.229.600,00	4.371.600,00
2.	„SEME TAMIS“ Pančevo	12/02/1999	75	16.027.380,00	2.671.230,00
3.	DD „FSH JEDINSTVO“, Pančevo	12/10/1999	105	11.263.200,00	1.877.200,00
4.	„AGROBANAT“, a.d. Plandište	05/02/1999		88.135.200,00	14.689.200,00
5.	SP „JUGOPREVOZ-KOVIN“, Kovin	17/12/1999	153	16.059.900,00	2.676.650,00
6.	„DUNAVPROMET“, Pančevo	29/10/1998	37	1.834.000,00	305.666,67
7.	„AGROŽIV-DOBRICA“ DOO, Dobrica		45	6.222.900,00	1.037.150,00
8.	„BANAT“ A.D. Vršac	25/11/1999	499	40.334.400,00	6.722.400,00
9.	„IGMA“ AD Uljma	25/06/1998	120	3.405.000,00	567.500,00
10.	AD „VOJVODINA PUT“, Pančevo	03/12/1999	345	21.921.600,00	3.653.600,00
11.	„VRŠAČKA PIVARA“, Vršac	17/09/1998	681	16.266.690,00	2.711.115,00
12.	„KOZARA“ DD Banatsko Novo Selo	05/08/1999		46.209.600,00	7.701.600,00
13.	„KOMERC ŠAMPION“, Vršac	20/09/1999	7	7.020.240,00	1.170.040,00
14.	AD „ŽITOBANAT“, Vršac	10/09/1999	106	12.254.340,00	2.042.390,00
15.	„TRANSPORT“ Vršac	08/10/1998	46	2.539.000,00	423.166,67
16.	„DP BANATPLAST“, Plandište	13/07/1999	74	7.288.560,00	1.214.760,00
17.	AD „PEKARA 1.MAJ“, Vršac	05/03/1999	95	4.216.800,00	702.800,00
18.	„UTVA SILOSI DD“, Kovin	10/11/1998	196	11.052.600,00	1.842.100,00
19.	„ALIBUNAR IFP“, Alibunar	12/10/1999	370	32.880.000,00	5.480.000,00
20.	„AGROŽIV KOVIN“ DOO Kovin	17/05/1999	47	3.354.200,00	559.033,33
21.	„ŠTAMPARIJA 6. OKTOBAR“	14/08/1998	116	2.800.800,00	466.800,00
22.	„UČA“, Vršac	22/01/1999	196	9.697.800,00	1.616.300,00
23.	DD „ALPIS“, Kovin	22/10/1999	112	16.480.800,00	2.746.800,00
	UKUPNO:		3.865	403.494.610,00	67.249.101.67

Od 23 preduzeća koja su ušla u prvi krug svojinske transformacije, do 13.01.2000. godine, 7 preduzeća objavilo je poziv za upis akcija u drugi krug svojinske transformacije.

- ❖ Drugi krug svojinske transformacije odnosio se na prodaju akcija sa popustom, kao i prodaju akcija bez popusta u iznosu od 30% procenjene vrednosti društvenog kapitala. Novčana sredstva koja su preduzeća ostvarila prodajom akcija radi prodaje kapitala uplaćivala su se: Fondu za razvoj Republike Srbije – 50%; Republičkom zavodu za tržište rada – 25% i Republičkom fondu za PIO – 25%. Akcije preduzeća po isteku roka iz javnog poziva za drugi krug svojinske transformacije koje nisu prodate, kao i upisnici akcija koji su odustali od kupovine prenosile su se Akcijskom Fondu, pa je donošenjem Zakona o Akcijskom Fondu stvorena mogućnost za sprovođenje druge faze svojinske transformacije koja se obavljala van subjekta svojinske transformacije.

Iz svega ovoga može se zaključiti da je svojinska transformacija, većinskim delom kapitala preduzeća, besplatnom podelom akcija stvorila uglavnom subjekte koji nisu bili atraktivni za ulaganja strateških partnera, a sama preduzeća sopstvenim sredstvima nisu bila u stanju da obezbede neophodne investicije za svoje dalje postojanje i opstanak na tržištu. Zakon o svojinskoj transformaciji davao je izričite prednosti zaposlenima u preduzeću, jer su radnici imali pravo prvenstva kod upisa akcija u prvom krugu, kao i u drugom krugu. U periodu važenja ovog Zakona vidno je da je privatizovan manji broj preduzeća. Analize su pokazale da takav vid privatizacije nije doprineo poboljšanju efikasnosti privređivanja i upravljanja.

Iz svih navedenih razloga obustavljena je primena autonomnih transformacija Zakonom o izmenama i dopunama zakona o svojinskoj transformaciji (Sl. Gl. RS 10/2001). Ubrzo je donet i novi Zakon o privatizaciji (Sl.Gl. RS 38/2001), potom Izmene Zakona o privatizaciji (Sl.Gl. RS 18/2003; Sl.Gl. RS 45/2005). Osnovni ciljevi napred navedenog Zakona o privatizaciji su: da se uspostavi jasan vlasnički režim, da se kroz privatizaciju dođe do maksimalizacije direktnih investicija, kao i priliva svežeg kapitala. Zakonom o privatizaciji (Sl.Gl. 38/2001) predviđen je rok od 4 godine u kojem bi subjekti sa društvenim kapitalom trebali da se privatizuju. Prava stečena u postupku svojinske transformacije izvršene prema ranije važećim propisima priznaju se svim pravnim i fizičkim licima koja su ta prava stekla. Predmet privatizacije je državni, odnosno društveni kapital, a zakonom je omogućeno da se u postupku privatizacije prodaje imovina ili deo imovine subjekta privatizacije, kao i deo subjekta privatizacije.

Institucije nadležne za sprovođenje Zakona o privatizaciju su Agencija za privatizaciju, koja prodaje kapital, odnosno imovinu i promovise, inicira, sprovodi i kontroliše postupak privatizacije u skladu sa Zakonom. Agencija za privatizaciju određuje metod privatizacije, organizuje postupak prodaje putem javnog tendera i javne aukcije i sprovodi postupak prodaje putem javnog tendera; Akcijski Fond, pravno lice na koje se prenose akcije radi dalje prodaje u skladu sa Zakonom o privatizaciji i Zakonom kojim se uređuje Akcijski Fond i čime se u celini eliminiše društveni kapital iz subjekta privatizacije; Centralni registar za hartije od vrednosti sadrži jedinstvenu bazu podataka o izdatim akcijama, kao i promenama u skladu sa Zakonom. U postupku privatizacije vodi se privatizacioni registar, koji sadrži naziv subjekta privatizacije, podatke o visini kapitala, odnosno broju akcija i druge podatke.

Zakonom su predviđena dva modela privatizacije i to:

- prodaja kapitala i prenos kapitala bez naknade.

Prodaja kapitala, odnosno imovine, sprovodi se putem sledećih metoda:

- javnog tendera i javne aukcije.

Prenos kapitala bez naknade obavlja se posle sprovedene prodaje kapitala i to:

- prenosom akcija zaposlenima i prenosom akcija građanima.

Zakonom o izmenama i dopunama Zakona o privatizaciji (Sl.Gl.18/2003) predviđeno je da preduzeće koje je do dana stupanja na snagu ovog Zakona izvršilo privatizaciju više od 50% društvenog kapitala, prema odredbama Zakona o društvenom kapitalu (SL.GL SFRJ 84/89 i 46/90) i Zakona o uslovima i postupku pretvaranja društvene svojine u druge oblike svojine (Sl.Gl. RS 48/91, 75/91, 48/94 i 51/94), 70% neprivatizovanog dela društvenog kapitala prenosi Akcijskom fondu, a ostatak od 30% prenosio bi se zaposlenima bez naknade, po izvršenoj prodaji kapitala iz Akcijskog fonda.

Zakonom o izmenama i dopunama Zakona o privatizaciji (Sl.Gl.45/2005) predviđeno je da javna preduzeća, Poreska uprava, Republički fond za penzijsko i invalidsko osiguranje, Republički zavod

za zdravstveno osiguranje, Republička direkcija za robne rezerve, Fond za razvoj Republike Srbije i drugi republički organi i organizacije su dužni da otpuste dug prema privrednom društvu, čiji je deo akcija prenet Akcijskom fondu, u celini i svoje potraživanje namire iz sredstava ostvarenih od prodaje akcija privrednog društva u vlasništvu Akcijskog fonda.

Uredbom o postupku i načinu restrukturiranja subjekata privatizacije (Sl.gl. 96/08) predviđeno je da se restrukturiranje obuhvata pored statusnih promena i otpis glavnice duga, odnosno otpuštanje duga u celini ili delimično radi namirivanja poverilaca iz sredstava ostvarenih od prodaje preduzeća.

Rok za završetak procesa privatizacije je više puta prolongiran, a konačan zakonski rok za objavljivanje javnih oglasa, odnosno okončanje procesa privatizacije je bio 31.12.2008. godine. Takođe, saglasno odredbi člana 86. stav 2. Ustava Republike Srbije konstituisana je ustavna obaveza pretvaranja društvene u privatnu svojinu, zakonom uređenim postupcima privatizacije na osnovu Zakona o privatizaciji, ali se privatizacija može sprovesti i u slučajevima propisanim odredbama Zakona o stečajnom postupku i Zakona o izvršnom postupku.

Nakon 2008. godine, privatizacija društvenih preduzeća trebalo je da se odnosi uglavnom na sporna preduzeća i ponavljanje neuspelih privatizacija za koje postoje izgledi da se nađe kupac. Za preostala društvena preduzeća, među kojima preovlađuju mala i mikro preduzeća sa društvenim kapitalom, Agencija za privatizaciju procenila je izgleda za privatizaciju svakog preduzeća. Pri tome, očekivalo se da će nad preduzećima za koja ne postoji zainteresovani potencijalni investitor biti pokrenut stečajni postupak. Privatizacija preduzeća u stečaju odvijala se kroz reorganizaciju u slučajevima kada je oporavak stečajnog dužnika moguć, odnosno kroz bankrotstvo (prodaju imovine), kada se proceni da za konsolidaciju nema mogućnosti. Likvidacija se pokretala bez ikakvih prethodnih postupaka u slučaju preduzeća koja su izgubila svoj kapital i imovinu.

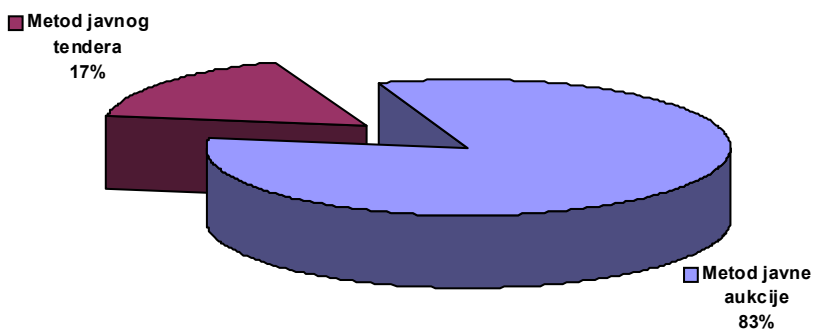
Proces privatizacije društvenih preduzeća je zašao je u završnu fazu 2008. godine. Od donošenja Zakona o privatizaciji, jula 2001. godine, ostvareni su značajni rezultati u privatizaciji kapitala u društvenom vlasništvu. Nova vlasnička struktura privrede doprinela je povećanju proizvodnje i efikasnosti poslovanja, generisanju nove zaposlenosti, porastu ulaganja u nove proizvodne kapacitete i tehnologije, povećanju izvoza i ubrzanju razvoja zemlje. Međutim, ovaj proces praćen je i brojnim problemima koji su imali za rezultat da veliki broj Ugovora o prodaji kapitala bude raskinut, odnosno da postupak privatizacije u spornim slučajevima bude poništen.

2.1.1. Rezultati privatizacije preduzeća sa područja Južnog Banata u periodu 2002-2009. godine

Broj prodatih preduzeća sa područja Južnog Banata

Prema podacima Agencije za privatizaciju, u periodu od 2002. do 2009. godine izvršena je vlasnička transformacija 114 privrednih subjekata sa područja Južnog Banata, od kojih je 108 prodato metodom javne aukcije, a 6 metodom javnog tendera („HIP Azotara“ Pančevo, „Pekarska industrija“ Pančevo, „Šećerana-Jedinstvo“ Kovačica, „PIK Južni Banat“ Bela Crkva, „Vršačka pivara“ Vršac, „Vršački vinogradi“, Vršac).

Grafikon 26. Prihod od prodaje preduzeća metodom javne aukcije i tendera

Prodajom preduzeća metodom javne aukcije ostvaren je prihod od privatizacije u iznosu od 111.493.000 €. Očekivani iznos investicija iznos 55.127.850 €.

Prihod od prodaje metodom tendera iznosi 23.321.000€, uz očekivane investicije od 58.461.000 €.

U 2002. godini privatizovano je 11 preduzeća sa područja Južnog Banata (10 metodom javne aukcije i 1 metodom javnog tendera).

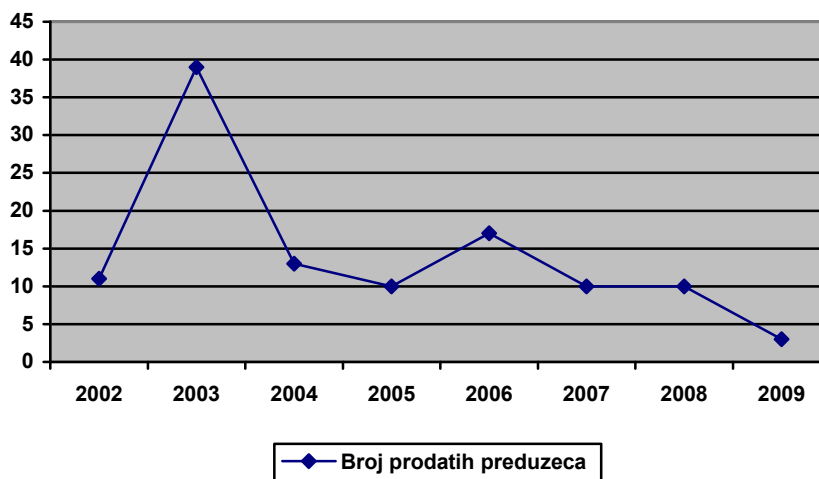
U 2003. godini privatizacija se odvija znatno bržom dinamikom u odnosu na 2002. godinu, kada je privatizovano 39 preduzeća sa područja Južnog Banata.

U 2004. i 2005. godini privatizacija se odvijala sporijim tempom, kada je prodato 13, odnosno 10 preduzeća sa područja Južnog Banata respektivno.

U 2006. godini, prodato je ukupno 17 preduzeća, od čega 14 metodom javne aukcije, a 3 metodom tendera.

Metodom javne aukcije u 2007. godini prodato je 10 preduzeća, a 2008. godine 10 preduzeća. U toku 2009. godine, metodom javne aukcije prodato je 3 preduzeća.

Grafikon 27. Broj prodatih preduzeća na području Južnog Banata u periodu od 2002. do 2009. godine

Značajnije strane direktne investicije na teritoriji grada Pančeva ostvarene su kupovinom 63% udela u kapitalu Pivare Pančevo od strane turske kompanije Eflex Breweries International u vrednosti od 6.5 miliona evra u 2003. godini.

Austrijska kompanija Bau Holding Beteiligungs je u toku 2006. godine kupila udeo (80%) Vojvodinaputa Pančevo čime je ostvarena vrednost investicije od 5.5 miliona evra.

Investicija najveće vrednosti u iznosu od 13.10 miliona evra je ostvarena 2006. godine kupovinom Azotare Pančevo od strane konzorcijuma Unioverzal (Litvanija/SAD). Agencija za privatizaciju raskinula je 2009. ugovor o prodaji HIP Azotare Pančevo. Ugovor sa kupcem, raskinut je zbog raspolaganja imovinom subjekta privatizacije suprotno odredbama ugovora. Kupac je 2007. godine, bez saglasnosti Agencije za privatizaciju, prodao pogon "Karbamid 2" koji, prema referentnom bilansu stanja, predstavlja 10,88% knjigovodstvene vrednosti Azotare. Kupoprodajnim ugovorom definisano je da kupac ne može raspolagati imovinom većom od 5% knjigovodstvene vrednosti. Agencija je kupcu naložila da iz sopstvenih sredstava uplati razliku od 5,88% (10.086.840,47 evra) na račun subjekta privatizacije. Kako kupac to nije učinio, do 31.12.2008, kada mu je isticao rok za uplatu prvog dela navedene razlike, stekli su se uslovi da Agencija raskine ugovor. Nakon ovog raskida, kapital koji je bio predmet prodaje je prenet Akcijskom fondu i izvršeno je imenovanje privremenog zastupnika kapitala ovog privrednog društva.

U oblasti privatizacije, kraj 2008. godine obeležila je i prodaja 51-procentnog udela učešća u Akcionarskom društvu „Naftna industrija Srbije“, akcionarskom društvu „Gazprom njeft“ iz Ruske Federacije, čime je predviđeno i davanje prava „Gazprom njeft-u“ na operativno upravljanje NIS-om.

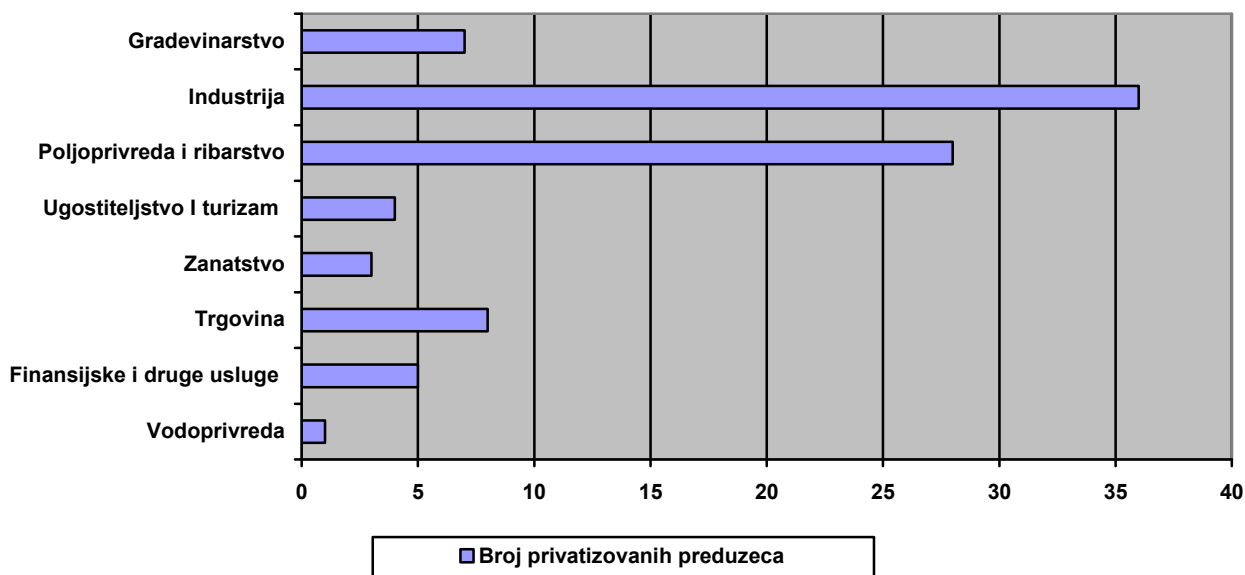
U maju 2009. godine doneta je odluka o metodu privatizacije, odnosno pokreće se postupak restrukturiranja Preduzeća za proizvodnju petrohemijskih proizvoda, sirovina i hemikalija "HIP-PETROHEMIJA" d.p.

Agencija za privatizaciju je 2004. godine donela odluku da se pokrene postupak restrukturiranja za «Industriju stakla Pančevo». Za prodaju ovog preduzeća bilo je organizovano nekoliko aukcija i tendera koji su bili neuspešni.

2.1.2. Struktura prodatih preduzeća po granama delatnosti

U strukturi privatizovanih preduzeća po delatnosti najveće učešće ostvaruju preduzeća iz oblasti industrije (36) poljoprivrede i ribarstva (28). Iz oblasti trgovine prodato je 8 preduzeća, građevinarstva 7, ugostiteljstva i trgovine 4 preduzeća.

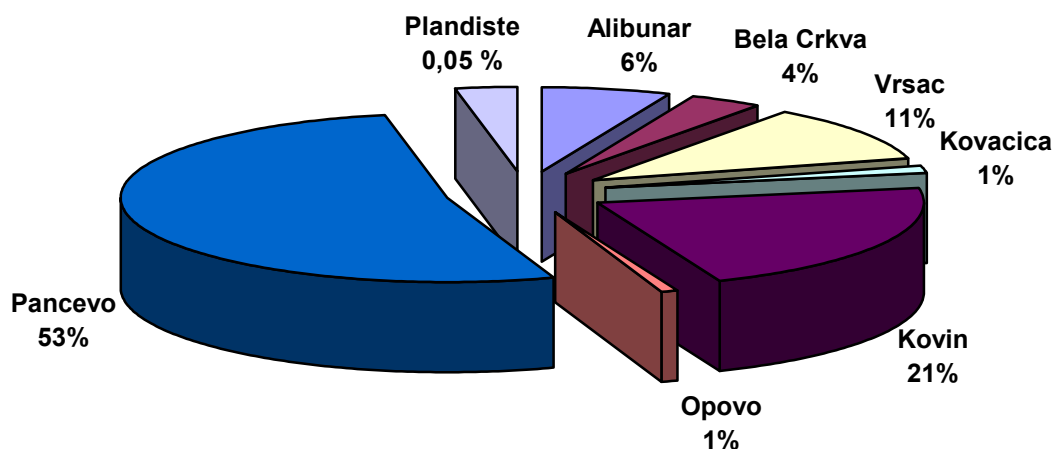
Grafikon 28. Struktura privatizovanih preduzeća po vrsti delatnosti

2.1.3. Prihod od privatizacije po opštinama Južnog Banata u periodu od 2002. do 2009. godine

Najveći prihod od privatizacije ostvaren na području opštine Pančevo (58.463.312 €), zatim na području opštine Kovin (23.898.500 €), Vršac (12.049.234 €), Alibunar (6.981.500 €), Bela Crkva (4.142.000 €), Kovačica (1.667.585 €), Plandište (3.330.000 €) i Opovo (961.000 €).

Grafikon 29. Prihod od prodaje preduzeća po opštinama Južnog Banata (% učešće)

Raspored sredstava ostvarenih od prodaje kapitala u postupku privatizacije

Članom 41b Zakona o privatizaciji ("Službeni glasnik RS", broj 38/2001 i 18/2003), propisano je da se sredstva ostvarena od prodaje kapitala u postupku privatizacije uplaćuju na račun Agencije za privatizaciju.

Agencija izmiruje troškove vođenja postupka privatizacije i 5% naknade, a ostatak sredstava uplaćuje na podračun budžeta Republike Srbije, sa kojeg se vrši dalji raspored sredstava po propisanom redosledu i učešću krajnjih korisnika sredstava; koji je članom 61 Zakona o privatizaciji propisano na sledeći način:

- 1) 10% sredstava uplaćuje se Republičkom fondu nadležnom za penzijsko i invalidsko osiguranje
- 2) 50% sredstava izdvojiće se za finansiranje restrukturiranja i razvoja privrede na teritoriji Republike Srbije.

Ako se sedište subjekta privatizacije nalazi na teritoriji Autonomne pokrajine Vojvodine, 50% sredstava izdvojiće se za finansiranje restrukturiranja i razvoja privrede na teritoriji Autonomne pokrajine Vojvodine.

- 3) 5% sredstava izdvojiće se za isplaćivanje naknade licima čija je imovina nacionalizovana;
- 4) 5% sredstava izdvojiće se za finansiranje razvoja infrastrukture lokalne samouprave prema sedištu subjekta privatizacije.

2.1.4. Preduzeća sa područja Južnog Banata koja se nalaze u stečajnom postupku i likvidaciji

Zakon o izmenama i dopunama Zakona o privatizaciji i Zakon o stečajnom postupku omogućili su brže i efikasnije odvijanje procesa restrukturiranja velikih društvenih preduzeća sa spiska preduzeća u postupku restrukturiranja koja imaju negativan kapital. Tome je o doprinela zakonska mogućnost da državni poverioci uslovno otpuste svoja potraživanja prema subjektima privatizacije usaglašena na dan 31. decembra 2004. godine i da se naplate iz prihoda od privatizacije.

Privatizacija preduzeća u stečaju odvija se kroz reorganizaciju u slučajevima kada je oporavak stečajnog dužnika moguć, odnosno kroz bankrotstvo (prodaju imovine) kada se proceni da za konsolidaciju nema mogućnosti. Likvidacija se pokreće bez ikakvih prethodnih postupaka u slučaju preduzeća koja su izgubila svoj kapital i imovinu.

Prema podacima Centra za stečaj Agencije za privatizaciju, na dan krajem 2008. godine sledeća preduzeća sa područja Južnog Banata se nalaze u stečajnom postupku:

Tabela 78. Preduzeća Južnog Banata koja se nalaze u stečajnom postupku

Red. br.	Naziv preduzeća	Delatnost
1.	DP ŽARKO ZLATAR MDP – STENA WELD – Bela Crkva	Proizvodnja metalnih konstrukcija
2.	AD FABRIKA ŠEĆERA – Kovin	Proizvodnja šećera
3.	DP UTVA-ALUMINIJUM – Pančevo	Proizvodnja metalnih konstrukcija
4.	Preduzeće u društvenoj svojini za trgovinu, ugostiteljstvo i turizam SLOGA - Alibunar	Ostala trgovina na malo – mešovita roba

5.	DPP BUDUĆNOST – Banatsko Novo Selo	Gajenje žita i dr. useva i zasada
6.	Društveno preduzeće za pretovar i uskladištenje robe TRANSPORT-PANČEVO – Pančevo	Pretovar tereta
7.	Društveno preduzeće za sakupljanje i primarnu preradu industrijskih otpadaka OTPAD sa p.o. Vršac	Reciklaža nemetalnih otpadaka i ostata
8.	Društveno transportno preduzeće AUTOPREVOZ – Pančevo	Prevoz robe u drumskom saobraćaju
9.	Akcionarsko društvo industrija obuće PANČEVO – Pančevo	Proizvodnja kožne obuće
10.	Stečajna masa DP za poljoprivrednu proizvodnju ULJMA	Gajenje žita i dr. useva i zasada
11.	Stečajna masa AD ZVEZDA Kovin	Proizvodnja slavina i ventila
12.	AD LIVNICA VRŠAC Vršac – Vršac	Livenje gvožđa
13.	Poljoprivredno društveno preduzeće TRUDBENIK u stečaju, Stari Lec	Gajenje žita i dr. useva i zasada
14.	STEČAJNA MASA – AD KLUPKO iz Pančeva	Proizvodnja prediva pamučnog tipa
15.	Društveno preduzeće za industrijsku proizvodnju tekstilnih predmeta PLANTEKS, Plandište	Proizvodnja rublja
16.	DP TIKO – Opovo	Ostala trgovina na veliko

Prema podacima Centra za prinudnu likvidaciju, preduzeća u kojima je pokrenut proces likvidacije su: RAZVOJ I INŽENJERING – Pančevo i NOVI DOM-STOLARIJA – Debeljača.

Sledeća preduzeća su predložena za pokretanje postupka prinudne likvidacije: “Banačanka promet” Pančevo, “Panprojekt” Pančevo, “Virt” Vršac, “Kluz Plitvice” Vršac, “Lune Milovanović” Kovin, “Pobeda”, Bela Crkva, “Betonjerka” Bela Crkva i “Utva Stin” Pančevo.

Shodno Zakonu o privatizaciji, Član 14 koji glasi “ Za privatizaciju neprivatizovanog društvenog kapitala javni poziv za učešće na javnom tenderu, odnosno javnoj aukciji, morao je da se objavi najkasnije do 31. decembra 2008. godine. Ako se javni poziv ne objavi u roku iz stava 1. ovog člana, Agencija donosi rešenje o pokretanju prinudne likvidacije subjekta privatizacije (u daljem tekstu: likvidacija). Likvidacija subjekta privatizacije pokreće se i ako:

- 1) društveni kapital, odnosno imovina, subjekta privatizacije nije prodat ni posle trećeg sprovedenog javnog tendera, odnosno javne aukcije;
- 2) subjekt privatizacije nije podneo godišnji finansijski izveštaj agenciji nadležnoj za vođenje Registra privrednih subjekata dve godine uzastopno.”

Uslovi za pokretanje prinudne likvidacije krajem 2008. godine ispunjeni su kod sledećih preduzeća: “Sloboda” Vršac, “Graničar” Vršac, “Mega projekt” Pančevo, “Moda” Kovačica, “Agrouljma” Vršac, “Promet” Vršac i “IMO” Vršac.

2.1.5. Strane direktne investicije na području Južnog Banata u periodu 2003-2009. godine

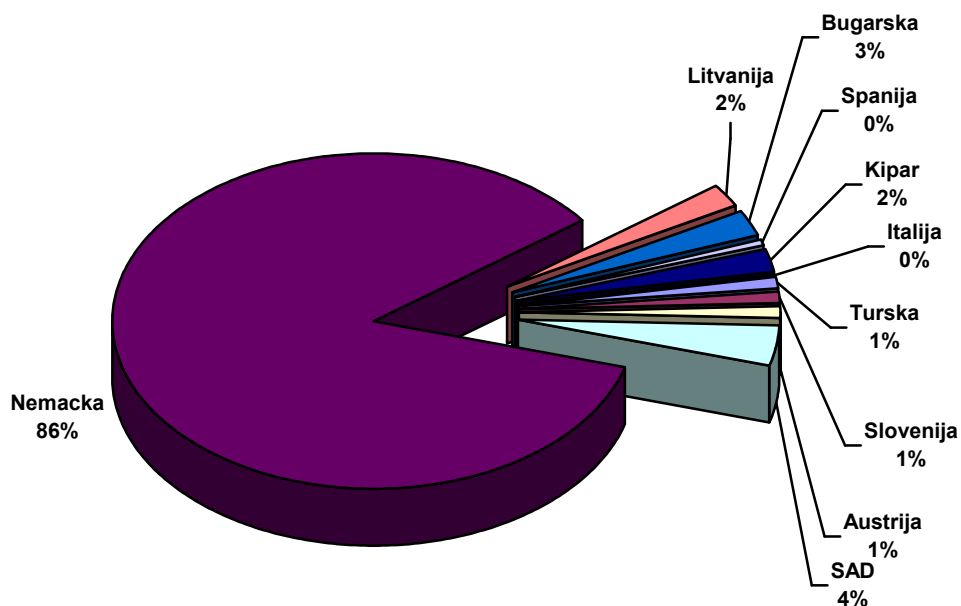
Strane direktne investicije (SDI) u savremenoj razvojnoj etapi preuzimaju funkciju ključnog razvojnog faktora svetske privrede i uz trgovinu postaju osnovni mehanizam globalizacije svetske privrede, tj. globalizacije poslovanja preduzeća.

Privrede u tranziciji, koje karakteriše velika ponuda kvalifikovane, relativno jeftine radne snage, kao i rastuća, ali nestabilna tržišta, imaju dobre izgleda da privuku strana ulaganja. Međutim, da bi se strane investicije i realizovale, glavni elementi ekonomske politike treba da budu usmereni na reformu javnog sektora i završetak procesa privatizacije, tržišne reforme i liberalizaciju, kao i postepen prelazak na izvozno-orjentisanu politiku.

Priliv stranog kapitala na područje Južnog Banata u periodu od 2003. do 2008. godine iznosi 580.58 mil €, a ostvaren je po osnovu prodaje preduzeća u procesu privatizacije, zajedničkim ulaganjem ili kupovinom udela u kapitalu preduzeća od strane strateškog partnera.

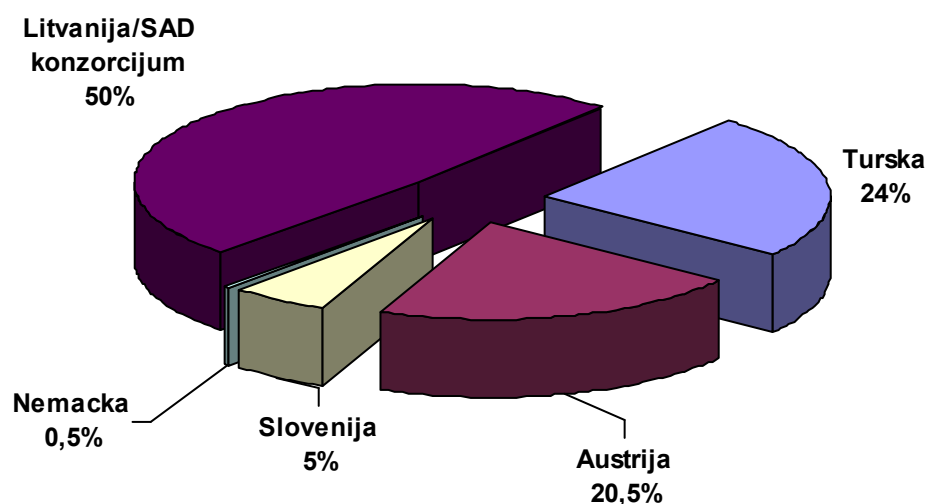
Priliv stranog kapitala na području Južnog Banata u 2007. i 2008. godini odvija se znatno sporijim tempom u odnosu na 2006. godinu, što se objašnjava nestabilnom političkom situacijom i porastom neizvesnosti. Pregled stranih direktnih investicija na području Južnog Banata dat je u tabeli 79.

Grafikon 30. Struktura SDI na teritoriji Južnog Banata po zemljama porekla kapitala u periodu 2003-2009. godine

Na području Južnog Banata, najveća vrednost investicije u iznosu od 485 miliona EUR je ostvarena kupovinom 98% udela u vlasništvu kompanije "Hemofarm" iz Vršca od strane nemačke kompanije "Stada".

Grafikon 31. Struktura SDI na teritoriji Grada Pančeva po zemljama porekla kapitala u periodu 2003-2009. godine

Vrednost stranih direktnih investicija na teritoriji grada Pančeva iznosi 26,83 mil EUR. Investicija najveće vrednosti, u iznosu od 13,10 mil EUR, ostvarena je prodajom "Azotare" Pančevo koja je u momentu prodaje zapošljavala 1.345 radnika. Ugovor o prodaju ovog preduzeća raskinut je 3 godine nakon potpisivanja jer su vlasnici raspolagali imovinom suprotno odredbama ugovora.

Tabela. 79. Strane direktne investicije na području Južnog Banata 2003-2009.⁴

Godina investiranja	Kompanija	Zemlja porekla kapitala	Sektor	Mesto	Vrsta investicije	Vrednost investicije (u milionima €)	Broj zaposlenih	Napomena
2003.	Efes Breweries International	Turska	Pivara	Pančevo	Preuzimanje	6.5	300	U augustu 2003, Efes je kupio udeo u kapitalu pivare od 63%
2004.	Roto	Slovenija	Proizvodnja plastičnih delova	Alibunar	Privatizacija	0.30	15	
2004.	SMF	Austrija	Proizvodnja kablova	Kovačica	Zajedničko ulaganje	1.0	40	Zajedničko ulaganje (50-50) sa preduzećem Konkab, Kovačica
2004.	West Pharmaceutical Services	SAD	Proizvodnja farmaceutičkih proizvoda	Kovin	Preuzimanje	10.0	130	U 2004. je izvršena prva faza investiranja sa izgradnjom novih proizvodnih kapaciteta
2005.	Viator&Vector Group	Slovenija	Transport, skladištenje i komunikacije	Vršac	Preuzimanje	3.30	37	Viator&Vector je kupio Hemofarm transport i špedicija d.o.o.
2006.	Austru Bau	Austrija	Izgradnja	Pančevo	Privatizacija	0.18	150	Austru Bau je kupio Konstruktor Pančevo
2006.	Bau Holding Beteiligungs	Austrija	Izgradnja	Pančevo	Preuzimanje	5.50	500	udeo od 80% Vojvodinaput-a Pančevo
2006.	Welde gmbh	Austrija	Drvena industrija	Kovin	Preuzimanje	0.0	89	Preuzimanje preko svoje firme iz Bugarke Lesoplast ad Troyan
2006.	Fluid Utva	Slovenija	Proizvodnja cisterni	Pančevo	Privatizacija	1.45	188	Fluid je kupio Utva Pančevo
2006.	Fresenius Medical Care	Nemačka	Proizvodnja medicinskih instrumenata	Vršac	Preuzimanje	20.0	273	

Godina investiranja	Kompanija	Zemlja porekla kapitala	Sektor	Mesto	Vrsta investicije	Vrednost investicije (u milionima €)	Broj zaposlenih	Napomena
2006	Nordzucker	Nemačka	Proizvodnja šećera	Kovačica	Zajedničko ulaganje	0.0	159	Zajedničko ulaganje sa MK komerc
2006	Sholz	Nemačka	Odlaganje otpada	Pančevo	Privatizacija	0.10	14	Sholz je kupio Pansirovina Pančevo
2006	Stada	Nemačka	Farmaceutska industrija	Vršac	Preuzimanje	485	2100	U 2006. godini Stada je otkupio udeo u vlasništvu Hemofarm-a od 98%
2006.	Arvi Fertis Savitex	Litvanija/SAD	Azotara	Pančevo	Privatizacija	13.10	1.345	Konzorijum su činili Unioverzal sa 20% udela u vlasništvu, Arvi sa 65% i Sanitex sa 15%
2007.	Kornikon	Bugarska	Rudnik	Kovin	Privatizacija	16.40	103	Kornikon je kupio Rudnik Kovin
2007.	OMV	Austrija	Naftna industrija	Vršac	Greenfield investicija	0.0	40	
2008.	Eix Hotels	Španija	Hoteli	Vršac	Preuzimanje	2.00	50	Eix Hotels su kupili hotel Srbija u Vršcu
2008.	Mergol Limited	Kipar	Proizvodnja opekarskih proizvoda	Vršac	Preuzimanje	13.00	350	Mergol Limited je kupio 49.9% udela u kapitalu Trudbenik-a
2008.	SMA	Italija	Proizvodnja rezervoara	Vršac	Preuzimanje	0.75	30	SMA su kupili Dehidrator Vršac
2008.	Akripol	Slovenija	Proizvodnja konstrukcionih materijala	Kovačica	Greenfield investicija	2.00	30	
UKUPNO						580.58	5.943	

2.2. Stanje privatizacije u Južnom Banatu u periodu 2010-2013.

2.2.1. Prodava preduzeća sa područja Južnog Banata

U periodu od 2010. do 2013. godine prodaja preduzeća se odvija sporijim tempom. Na teritoriji Južnog Banata prodato je ukupno 2 preduzeća metodom javne aukcije (tabela 5).

Sa područja Grada Pančeva u posmatranom periodu je prodato jedno preduzeće. Ostvaren je prihod od prodaje od 10.000 EUR, a ugovorom je predviđeno da se ostvari minimalan iznos investicija od 41.000 EUR.

Tabela 80. Prodava preduzeća sa područja Južnog Banata u periodu 2010-2013. godine

Red br.	Preduzeće	Delatnost	Metod prodaje	Kupac	Datum prodaje	Min. investicija 000 evro	Cena 000 evro
1.	DOO za poljoprivredu AB-KOOPERACIJA, Plandište	Uslužne delatnosti u gajenju useva i zasada	AUKCIJA	Nikola Lukač Fizicko lice	23.03.2010	1	8
2.	"MEGA-PROJEKT" a.d. za inženjering i distribuciju gasa, Pančevo	Ostali instalacioni radovi u građevinarstvu	AUKCIJA	Slobodan Mladenović Fizicko lice	24.05.2010	41	10

Krajem 2013. godine, 18 preduzeća sa područja Južnog Banata se nalazi u postupku privatizacije. Sa teritorije grada Pančeva 6 preduzeća se nalazi u postupku privatizacije i to HIP Azotara, DVP Tamiš-Dunav, Pan-ton, Yupex; JNIP Pančevac i RTV Pančevo.

2.2.2. Raskid ugovora u periodu 2010-2013. godine

Ugovor o prodaji raskinut je za 12 preduzeća sa teritorije Južnog Banata (tabela 81). Razlozi za raskidanje ugovora su neplaćanje rata ugovorne cene, nepoštovanje socijalnog programa, nepoštovanje ugovornih obaveza u pogledu minimuma investicija, prekid kontinuiteta poslovanja i raspolaganje imovinom suprotno odredbama ugovora. Sa teritorije grada Pančeva raskinut je ugovor o prodaji za 7 preduzeća.

Subjekti privatizacije nakon raskida ugovora

Nakon raskida Ugovora o prodaji kapitala pojedinih subjekata privatizacije, Odlukom Agencije za privatizaciju o prenosu kapitala Akcijskom fondu Republike Srbije prenet je kapital subjekata privatizacije, radi prodaje na način propisan zakonom. Na osnovu člana 41d Zakona o privatizaciji («Službeni glasnik RS» br. 38/01, 18/03, 45/05, 123/07), danom raskida ugovora o prodaji kapitala, Akcijski fond imenuje privremenog zastupnika kapitala radi upravljanja subjektom privatizacije do prodaje kapitala subjekta privatizacije.

Zakonom o izmenama i dopunama Zakona o Agenciji za privatizaciju («Službeni glasnik RS», broj 30/2010) propisano da Akcijski fond prestaje sa radom, odnosno da je Agencija za privatizaciju pravni sledbenik Akcijskog fonda. Agencija za privatizaciju je saglasno članu 41d. Zakona o privatizaciji («Službeni glasnik RS» br. 38/01, 18/03, 45/05, 123/07) preduzela neophodne aktivnosti kako bi imenovala privremene zastupnike kapitala subjekata privatizacije, koji će u ime i za račun Agencije za privatizaciju obavljati poslove saglasno odredbama Zakona o privatizaciji i Zakona o Agenciji za privatizaciju.

Tabela 81. Preduzeća sa područja Južnog Banata za koja je raskinut ugovor o prodaji u periodu

Red. br.	Naziv preduzeća	Opština	Delatnost	Metod	Kupac	Datum potpisivanja ugovora	Razlog	Datum raskida (kontrola)	Datum ustupanja ugovora	Ustupljen ugovor kupcu
1.	DUNAV	KOVIN	Usluge pripremanja i posluživanja pića	aukcija	MILENKO BAJIĆ (KONZORCIJUM) - Dunav (Kovin)	31.07.2007	neplaćanje rata	22.01.2010		
2.	JNIP PANČEVAC	PANČEVO	Izdavanje novina	aukcija	CVIJETA MARKOVIĆ	20.02.2008	neplaćanje rata	04.02.2010		
3.	UTVA MEPRO	PADINA	Proizvodnja ostalih pumpi i kompresora	aukcija	PETAR PLEMIĆ	20.12.2005	neplaćanje rata	21.05.2010		
4.	TRGOPRODUKT - U STEČAJU	PANČEVO	Ostala trgovina na malo u nespecijalizovanim prodavnicama	aukcija	NPCO DOO	24.03.2009	neplaćanje rata	11.06.2010	09.10.2009	Supermix Irland doo Novi Sad
5.	OMOLJICA - u restrukturiranju	OMOLJICA	Gajenje žita (osim pirinča), leguminoza i uljarica	aukcija	NIKOLAJ DIMITROV	21.11.2006	neplaćanje rata	11.06.2010		
6.	RUDNIK KOVIN	KOVIN	Eksploatacija lignita i mrkog uglja	aukcija	KORNIKOM D.O.O.	23.04.2007	soc program / kont. poslovanja	25.06.2010		
7.	NERATRANS	BELA CRKVA	Drumski prevoz tereta	aukcija	MILOŠ ČEPERKOVIĆ	14.04.2009	neplaćanje rata / kont. poslovanja	23.08.2010		
8.	ELPROMONT	PANČEVO	Postavljanje električnih instalacija	aukcija	MILOŠ BANDIĆ	30.09.2008	soc program / kont. poslovanja	10.09.2010		
9.	BRATSTVO	ALIBUNAR	Izgradnja stambenih i nestambenih zgrada	aukcija	LJILJANA VIG	02.06.2009	neplaćanje rata / neinvestiranje	21.12.2010		
10.	VOJVODINA DPP	STARČEVO	Gajenje ostalih jednogodišnjih i dvogodišnjih biljaka	aukcija	NENAD MARKOVIĆ (Konzorcijum) - Vojvodina (Starčevo)	28.06.2007	neplaćanje rata	25.01.2011		
11.	SEME TAMIŠ	PANČEVO	Uslužne delatnosti u gajenju useva i zasada	aukcija	PREDRAG MARKOVIĆ (Konzorcijum) - Seme Tamiš	04.05.2006	neplaćanje rata	11.03.2011		
12.	DOLOVO - u restrukturiranju	DOLOVO	Gajenje ostalih jednogodišnjih i dvogodišnjih biljaka	aukcija	BRANISLAV ŽEŽELJ	20.02.2008	neplaćanje rata / raspolaganje imovinom suprotno odr. ugovora	22.01.2010		

2.2.3. Strana direktna ulaganja u Južnobanatskom okrugu 2010-2013⁵

Zbog nepostojanja zvaničnih podataka o visini ulaganja po pojedinačnim kompanijama, navedeni podaci dobijeni su na osnovu istraživanja koje sprovodi SIEPA i obuhvataju kako realizovane, tako i planirane investicije. Iako SIEPA nastoji da obezbedi što tačnije informacije o investicijama, Agencija ne prihvata odgovornost za eventualne netačne ili nepotpune podatke.

Tabela 82. SDU na području Južnog Banata u periodu 2010-2013. godina

Red br.	Kompanija	Zemlja porekla kapitala	Sektor	Opština	Vrednost investicije (u mil. €)	Broj zaposlenih	Godina najave
1.	Retail park Pančevo	Izrael	Real Estate	Pančevo	28	n.a.	2011
2.	ALUBOND EUROPE	UAE	Građevinska industrija	Alibunar	6.6	64	2011
3.	Lamp San Prospero	Italija	Farmaceutska industrija	Vršac	3	55	2011
4.	Startex	Italija	Tekstilna industrija	Pančevo	1	50	2012
5.	Flammat	Nemačka	Energetika	Bela Crkva	1.5	20	2013

Udeo SDI po okruzima u ukupnom iznosu SDI u AP Vojvodine⁶

U periodu 2001–2013. godine, najveće učešće u ukupnom iznosu stranih direktnih investicija koje su na nivou AP Vojvodine iznosile 6.129,217 miliona evra ostvaruje Južnobački okrug sa 45,1% učešća, dok najmanje učešće ostvaruje Severnobački okrug sa 4,9%.

Južnobanatski okrug u ukupnom iznosu stranih direktnih investicija ostvaruje učešće od 11,55%.

Jasan pokazatelj stvaranja dobrog investicionog ambijenta je i povećanje nivoa SDI po glavi stanovnika nakon 2001. godine. Ukupne strane direktne investicije po glavi stanovnika u Srbiji su u periodu 2001–2013. godine iznosile 2.139,9 mil. EUR, dok je ovaj pokazatelj na nivou AP Vojvodine iznosio 3.593 EUR, što je 167,9% republičkog nivoa.

U okviru AP Vojvodine, najviši nivo stranih direktnih investicija po glavi stanovnika ostvaren je u Zapadnobačkom okrugu (4.576 EUR, 27,4% iznad proseka AP Vojvodine) i Južnobačkom okrugu (4.492 EUR, 25,0% iznad proseka AP Vojvodine). Ovo su dva jedina okruga u AP Vojvodini čiji je nivo SDI po stanovniku na višem nivou u odnosu na prosek pokrajine. Ostalih pet okruga ostvarili su niže nivoe ovog pokazatelja u odnosu na AP Vojvodinu, a okrug sa najnižim nivoom SDI po stanovniku je Severnobački (1.596 EUR, 44,4% pokrajinskog proseka).

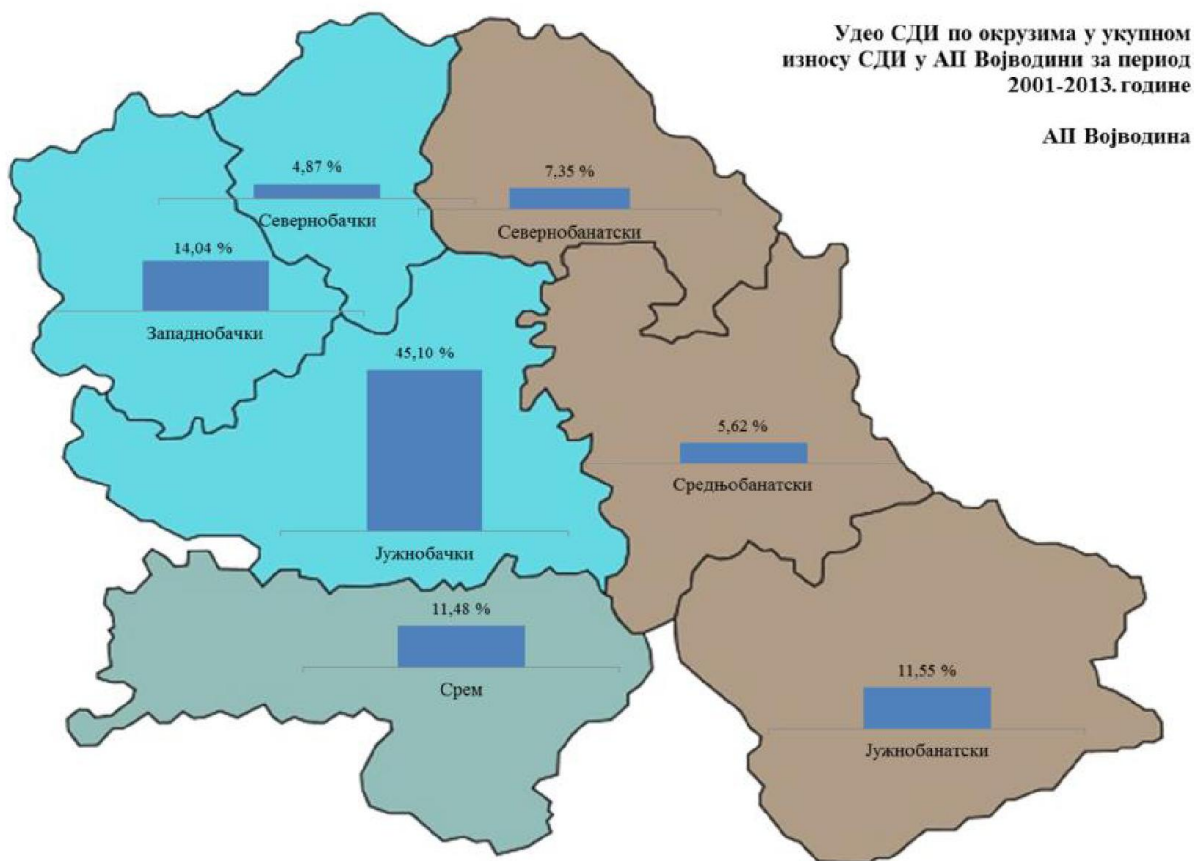
U periodu od 2001. do 2012. godine neto strane direktne investicije u AP Vojvodini su iznosile 6.499,8 mil. EUR, što čini čak 42,9% stranih direktnih investicija u Srbiji.

⁵ Izvor: Agencija za strana ulaganja i promociju izvoza Republike Srbije

⁶ Izvor: "Nacrt Programa razvoja Autonomne Pokrajine Vojvodine za period 2014–2020.", Pokrajinski sekretariat za međuregionalnu saradnju i lokalnu samoupravu

U periodu od 2007. do 2012. godine u Republici Srbiji investicije u razmenljiva dobra su činile 31,6% ukupnih investicija. Sa druge strane, u AP Vojvodini investicije u razmenljiva dobra činila su 76,5% ukupnih investicija.

Mapa 1. Učešće pojedinačnih okruga u ukupnom iznosu SDI na nivou AP Vojvodine u periodu 2001–2013. godine (%)

Izvor: VIP fond

Ukupne strane direktne investicije po glavi stanovnika u Srbiji su u periodu 2001–2013. godine iznosile 2.139,9 EUR, dok je ovaj pokazatelj na nivou Vojvodine iznosio 3.593 EUR, što je 167,9% republičkog nivoa.

Najviši iznos investicija lociran je u Južnobačkom okrugu (45,1%), dok je najniži iznos investicija ostvaren u Severnobačkom okrugu (4,9%) u periodu 2001–2013. godine.

Najviši iznos investicija po glavi stanovnika je u Zapadnobačkom okrugu (4.576 EUR), dok je najniži iznos u Severnobačkom okrugu (1.596 EUR).

Vrednost investicija po glavi stanovnika u Južnobačkom okrugu iznosi 2.410 EUR.

Мапа 2. Iznos SDI po glavi stanovnika po okruzima u AP Vojvodini, 2001–2013.⁷

Napomena: Iznos neraspoređenih investicija iznosi 811,2 mil. EUR (Agrokor, SanPaolo, Nacionalna banka Grčke, Phiwa, Moll).

Izvor: VIP fond, Republički zavod za statistiku, sopstveni obračun ARR.

2.3. Preduzeća u stečaju i restrukturiranju- karakteristike procesa

Preduzeća u postupku stečaja

Zakonom o stečaju ("Sl. glasnik RS", br. 104/2009, 99/2011 - dr. zakon i 71/2012 - odluka US), stečaj se sprovodi se bankrotstvom ili reorganizacijom. Pod bankrotstvom se podrazumeva namirenje poverilaca prodajom celokupne imovine stečajnog dužnika, odnosno stečajnog dužnika kao pravnog lica. Pod reorganizacijom se podrazumeva namirenje poverilaca prema usvojenom planu reorganizacije i to redefinisanjem dužničko-poverilačkih odnosa, statusnim promenama dužnika ili na drugi način koji je predviđen planom reorganizacije.

Cilj stečajnog postupka je namirenje stečajnih poverilaca ostvarivanjem najveće moguće vrednosti stečajnog dužnika, odnosno njegove imovine. Zakonom o stečaju propisano je da postupak stečaja pokreću poverioci, stečajni dužnik ili likvidacioni upravnik. Stečajni postupak je na osnovu odredaba Zakona o stečaju mogao biti pokrenut i po službenoj dužnosti, ali su te odredbe ukinute

⁷ Izvor: "Nacrt Programa razvoja Autonomne Pokrajine Vojvodine za period 2014–2020", Pokrajinski sekretariat za međuregionalnu saradnju i lokalnu samoupravu

odlukom Ustavnog suda. Poverioci su dužni da svoja potraživanja prijave u roku koji odredi Sud u rešenju o otvaranju stečajnog postupka, koji ne može biti duži od 120 dana.

U skladu sa Zakonom o stečaju, stečajni postupak se otvara kada se utvrdi postojanje najmanje jednog stečajnog razloga. Stečajni razlozi su:

- 1) trajnija nesposobnost plaćanja;
- 2) preteća nesposobnost plaćanja;
- 3) prezaduženost;
- 4) nepostupanje po usvojenom planu reorganizacije i ako je plan reorganizacije izdejtvoan na prevaran ili nezakonit način.

Poverioci koji imaju obezbeđeno potraživanje (hipoteka ili zaloga na pokretnim stvarima), najčešće nemaju interes za pokretanje stečajnog postupka, s obzirom da mogu mnogo brže i efikasnije, a uz manje troškove, da se namire realizacijom svog založnog prava. Ostali poverioci najčešće podnose predlog za pokretanje stečajnog postupka kada je račun dužnika u dužem vremenskom periodu blokiran, a smatraju da postoji imovina za koju oni ne znaju i koju bi tokom stečajnog postupka mogao pronaći i unovčiti stečajni upravnik. Drugi motiv je mogućnost pobijanja radnji stečajnog dužnika kojim je on oštetio ili u neravnopravan položaj doveo poverioce.

Stečajna masa je celokupna imovina stečajnog dužnika u zemlji i inostranstvu na dan pokretanja stečajnog postupka, kao i imovina koju stečajni dužnik stekne tokom stečajnog postupka. Pokretanjem stečajnog postupka stečajni upravnik uzima u državinu celokupnu imovinu koja ulazi u stečajnu masu i njome upravlja.

Postupak reorganizacije predstavlja mogućnost nastavka rada stečajnog dužnika, ako se uspešno izvrši plan reorganizacije koji je najvažniji akt tog postupka. Stečajni postupak koji obuhvata reorganizaciju sprovodi se prema planu reorganizacije koji se sačinjava u pismenoj formi. Plan reorganizacije mogu podneti stečajni dužnik, stečajni upravnik, poverioci koji imaju najmanje 30% obezbeđenih potraživanja, stečajni poverioci koji imaju najmanje 30% neobezbeđenih potraživanja, kao i lica koja su vlasnici najmanje 30% kapitala stečajnog dužnika.

Posupak likvidacije se odvija u okviru privrednog društva i započinje donošenjem odluke o likvidaciji i imenovanju likvidacionog upravnika i to je najčešće dotadašnji direktor privrednog društva. Zakonom o privrednim društvima predviđeno je da postupak likvidacije ne utiče na druge započete postupke, što je posebno važno za parnične i izvršne postupke i postupak stečaja.

U protekle 4 godine, od početka 2010. godine pokrenuto je ukupno 30 stečajnih postupaka za preduzeća sa područja Južnog Banata. Ova preduzeća su navedena u tabeli 83.

Tabela 83. Preduzeća sa područja Južnog Banata za koja je pokrenut stečajni postupak u periodu 2010-2013. godine

Red. br.	Naziv	Sedište	Delatnost	Trgovinski sud	Datum pokretanja s.p.	Datum rešenja o zaključenju	Faza
1.	Društveno preduzeće fabrika obuće "MODA"	Debeljača	Proizvodnja obuće	Privredni sud u Pančevu	04.02.2010		Dopunsko ispitno ročište;
2.	Društveno poljoprivredno preduzeće "LUNE MILOVANOVIĆ" u stečaju	Bavanište	Gajenje žita (osim pirinča), leguminoza i uljarica	Privredni sud u Pančevu	04.02.2010		Delimična deoba;
3.	STEČAJNA MASA AGROULJMA u stečaju DP, Uljma	Uljma	Proizvodnja gotove hrane za domaće životinje	Privredni sud u Pančevu	11.02.2010	10.07.2012	Rešenje o zaključenju;
4.	Preduzeće u društvenoj svojini za ugostiteljstvo "UTVA - RADNIK"	Pančevo	Ostale usluge pripremanja i posluživanja hrane	Privredni sud u Pančevu	12.03.2010		Neuspešno poslednje unovčenje imovine;
5.	VRŠAČKA PIVARA	Vršac	Proizvodnja osv. pića, mineralne vode i ostale flaširane vode	Privredni sud u Požarevcu	29.03.2010		Dopunsko ispitno ročište;
6.	Akcionarsko društvo štamparija "SLOBODA"	Vršac	Ostalo štampanje	Privredni sud u Pančevu	26.04.2010		Rešenje o bankrotstvu;
7.	DRUŠTVENO PREDUZEĆE PROMET, VRŠAC - U STEČAJU	Vršac	Ostala trgovina na malo u nespecijalizovanim prodavnicama	Privredni sud u Pančevu	26.04.2010		Uspešno unovčenje dela imovine;
8.	DRUŠTVENO PREDUZEĆE ZA POLJOPRIVREDNU PROIZVODNJU VIRT PO VRŠAC - U STEČAJU	Vršac	Gajenje žita (osim pirinča), leguminoza i uljarica	Privredni sud u Pančevu	26.04.2010		Dopunsko ispitno ročište;
9.	Društveno preduzeće za trgovinu na veliko i malo "TRGOPRODUKT"	Pančevo	Ostala trgovina na malo u nespecijalizovanim prodavnicama	Privredni sud u Pančevu	11.06.2010		Uspešno unovčenje dela imovine;
10.	"MINEL PREHRAMBENA OPREMA"	Pančevo	Proizvodnja mašina za industriju hrane, pića i duvana	Privredni sud u Pančevu	23.06.2010		Uspešno unovčenje dela imovine;
11.	Društveno preduzeće za vodeni saobraćaj "LUKA KOVIN"	Kovin	Uslužne delatnosti u vodenom saobraćaju	Privredni sud u Pančevu	02.07.2010		Rešenje o glavnoj deobi;
12.	JUKO ALIBUNAR	Alibunar	Uzgoj živine	Privredni sud u Pančevu	05.07.2010	15.10.2010	Ispitno ročište;

Red. br.	Naziv	Sedište	Delatnost	Trgovinski sud	Datum pokretanja sp	Datum rešenja o zaključenju	Faza
13.	Zemljoradnička zadruga Jasenovo	Jasenovo	Gajenje žita (osim pirinča), leguminoza i uljarica	Privredni sud u Pančevu	05.07.2010		Dopunsko ispitno ročište;
14.	Fudbalski Klub Dinamo	Pančevo	Delatnosti strukovnih udruženja	Privredni sud u Pančevu	06.07.2010		Ispitno ročište;
15.	HIP DRUŠTVENA ISHRANA	Pančevo	Ostale usluge pripremanja i posluživanja hrane	Privredni sud u Pančevu	06.07.2010	15.05.2012	Rešenje o zaključenju;
16.	Akcionarsko društvo "NAPREDAK" za promet robe	Kovin	Trgovina na malo u nespecijalizovanim prodavnicama, pretežno hranom, pićima i duvanom	Privredni sud u Pančevu	06.07.2010		Uspešno unovčenje dela imovine;
17.	Društveno preduzeće za promet vozila i delova "TAMIŠ MEHANIZACIJA" sa p.o.	Pančevo	Trgovina automobilima i lakim motornim vozilima	Privredni sud u Pančevu	25.08.2010		Uspešno unovčenje dela imovine;
18.	DD "RAD"	Bela Crkva	Izgradnja hidrotehničkih objekata	Privredni sud u Pančevu	09.07.2010		Ispitno ročište;
19.	Društvo sa ograničenom odgovornošću "NERATRANS" za prevoz robe u drumskom saobraćaju	Bela Crkva	Drumski prevoz tereta	Privredni sud u Pančevu	28.10.2010	16.05.2011	Rešenje o zaključenju;
20.	Društveno preduzeće "NOVI DOM-STOLARIJA"	Debeljača	Proizvodnja ostale građevinske stolarije i elemenata	Privredni sud u Pančevu	29.10.2010		Uspešno unovčenje dela imovine;
21.	Društveno preduzeće "KOVGRAP STAVITEL"	Kovačica	Izgradnja stambenih i nestambenih zgrada	Privredni sud u Pančevu	09.02.2011		Rešenje o bankrotstvu;
22.	ZEMLJORADNIČKA ZADRUGA POBEDA VRŠAC u stečaju	Vršac	Gajenje biljaka za pripremanje napitaka	Privredni sud u Pančevu	30.03.2011		Rešenje o bankrotstvu;
23.	Preduzeće za inženjering, naučno istraživački rad i razvoj "HIP RAZVOJ I INŽENJERING" sa p.o.	Pančevo	Konsultantske aktivnosti u vezi s poslovanjem i ostalim upravljanjem	Privredni sud u Pančevu	26.05.2011		Uspešno unovčenje dela imovine;

Red. br.	Naziv	Sedište	Delatnost	Trgovinski sud	Datum pokretanja sp	Datum rešenja o zaključenju	Faza
24.	Društveno preduzeće za proizvodnju UTVA-STIN	Pančevo	Proizvodnja metalnih konstrukcija i delova konstrukcija	Privredni sud u Pančevu	28.09.2011		Neuspešno poslednje unovčenje imovine;
25.	LOLA USLUŽNE DELATNOSTI DOO	Pančevo	Popravka ostalih ličnih predmeta i predmeta za domaćinstvo	Privredni sud u Pančevu	30.09.2011	10.07.2012	Rešenje o zaključenju;
26.	Ugostiteljsko turističko društveno preduzeće "BANAT" sa p.o.	Kovačica	Usluge pripremanja i posluživanja pića	Privredni sud u Pančevu	01.11.2011		Uspešno unovčenje dela imovine;
27.	Društveno preduzeće za izgradnju vodovoda i kanalizacije VODOVOD - OPERATIVA	Pančevo	Izgradnja stambenih i nestambenih zgrada	Privredni sud u Pančevu	11.11.2011		Dopunsko ispitno ročište;
28.	DOO u društvenoj svojini za vatrotehničke, izolaterske i građevinske radove "TERMOMONT" sa P.O	Pančevo	Ostali instalacioni radovi u građevinarstvu	Privredni sud u Pančevu	27.12.2011		Uspešno unovčenje dela imovine;
29.	Preduzeće u društvenoj svojini za preradu voća i povrća "TAMIŠ HLADNJAČA"	Pančevo	Ostala prerada i konzervisanje voća i povrća	Privredni sud u Pančevu	08.05.2012		Dopunsko ispitno ročište;
30.	Preduzeće u društvenoj svojini za građevinarstvo BRATSTVO-INŽENJERING DOO ALIBUNAR	Alibunar	Ostali nepomenuti specifični građevinski radovi	Privredni sud u Pančevu	09.07.2012		Dopunsko ispitno ročište;

Prema podacima Agencije za privatizaciju, krajem 2013. godine u postupku stečaja se nalazi ukupno 59 preduzeća sa teritorije Južnog Banata, od čega je 18 preduzeća sa područja grada Pančeva.

Tabela 84. Preduzeća sa područja grada Pančeva koja se nalaze u stečajnom postupku krajem 2013. godine

Red. br.	Naziv	Delatnost	Datum pokretanja stečajnog postupka
1.	Preduzeće u društvenoj svojini za preradu voća i povrća "TAMIŠ HLADNJAČA"	Ostala prerada i konzervisanje voća i povrća	08.05. 2012.
2.	Akcionarsko društvo industrija obuće "PANČEVO"	Proizvodnja obuće	23.05. 2007.
3.	Društveno preduzeće za proizvodnju UTVA-STIN	Proizvodnja metalnih konstrukcija i delova konstrukcija	28.09. 2011.
4.	Društveno preduzeće "UTVA-ALUMINIJUM"	Proizvodnja metalnih konstrukcija i delova konstrukcija	11.01. 2008.
5.	"MINEL PREHRAMBENA OPREMA"	Proizvodnja mašina za industriju hrane, pića i duvana	23.06. 2010.
6.	STEČAJNA MASA - AD KLUPKO iz Pančeva	Razrada građevinskih projekata	08.05. 2002.
7.	Društveno preduzeće za izgradnju vodovoda i kanalizacije VODOVOD - OPERATIVA	Izgradnja stambenih i nestambenih zgrada	11.11.2011.
8.	DOO "TERMOMONT" sa P.O u stečaju	Ostali instalacioni radovi u građevinarstvu	27.12. 2011.
9.	TAMIŠ MEHANIZACIJA	Trgovina automobilima i lakim motornim vozilima	25.08.2010.
10.	Društveno preduzeće za trgovinu na veliko i malo "TRGOPRODUKT"	Ostala trgovina na malo u nespecijalizovanim prodavnicama	11.06. 2010.
11.	Društveno transportno preduzeće "AUTOPREVOZ"	Drumski prevoz tereta	23.05. 2007.
12.	Društveno preduzeće za pretovar i uskladištenje robe "TRANSPORT-PANČEVO" sa p.o.	Manipulacija teretom	09.07.2007.
13.	Preduzeće u društvenoj svojini za ugostiteljstvo "UTVA - RADNIK"	Ostale usluge pripremanja i posluživanja hrane	12.03.2010.
14.	HIP DRUŠTVENA ISHRANA - u stečaju	Ostale usluge pripremanja i posluživanja hrane	06.07.2010.
15.	SLOBODA DUP	Usluge pripremanja i posluživanja pića	16.09.2009.
16.	Akcionarsko društvo za inženjering "PANPROJEKT"	Konsultantske aktivnosti u vezi s poslovanjem i ostalim upravljanjem	07.09. 2009.
17.	HIP RAZVOJ I INŽENJERING U STEČAJU	Konsultantske aktivnosti u vezi s poslovanjem i ostalim upravljanjem	26.05.2011.
18.	Fudbalski Klub Dinamo	Delatnosti strukovnih udruženja	06.07.2010.

Preduzeća u postupku restrukturiranja

Ukupno 179 preduzeća u Srbiji se nalaze u postupku restrukturiranja, koja zapošljavaju oko 54.000 ljudi. Osnovna ideja uvođenja pojedinih preduzeća u restrukturiranje 2002. godine je bila organizaciono i finansijsko restrukturiranje u cilju lakše privatizacije velikih sistema. Trebalo je da bude vremenski ograničeno i primenjivo na deset ili 20 najvećih i najsloženijih preduzeća. Međutim, proces traje više od deset godina i trenutno se 179 preduzeća nalazi u tom statusu (sa brojem zaposlenih od 5 do 5.000). Najčešći motiv ulaska u restrukturiranje je zaštita od prinudne naplate – blokade računa i stečaja.

Posledice sadašnjeg stanja su sledeći:

- finansijski gubici:
- direktne subvencije u iznosu od oko 3 milijarde dinara na godišnjem nivou
- programi podrške u iznosu od oko 4,5 milijarde dinara na godišnjem nivou
- propuštena naplata javnih prihoda 12 milijardi dinara (podaci iz 2012. godine)
- neplaćanja struje, gasa, vode i ostalih komunalnih obaveza.

Negativan uticaj na poslovno okruženje:

- neplaćanje obaveza ka privredi i bankama bez ikakvih sankcija,
- urušavanje kredibiliteta Vladinih mera usmerenih ka jačanju finansijske discipline (ne plaćaju poreze, doprinose, ne poštuju rokove izmirenja obaveza),
- rukovodstva preduzeća, u uslovima sigurnih subvencija i zaštite od prinudnih naplata, nemaju apsolutno nikakav motiv da smanje troškove i povećaju proizvodnju (prihode),
- u nekim od preduzeća u restrukturiranju ovakve okolnosti podstiču negativno raspoloženje i otvoreno suprotstavljanje privatizaciji od strane rukovodstva i sindikata.

Zakonom je definisan rok za okončanje restrukturiranja do 30. juna 2014. godine. Do tada sva preduzeća će izaći iz restrukturiranja kroz jednu od sledećih opcija: prodaja (uglavnom imovine), stečaj, bankrotstvo, unapred pripremljeni planovi reorganizacije (UPPR) i podržavljenje. Dogovoreni princip je da bez obzira na način izlaska iz restrukturiranja, svim radnicima koji ostanu bez radnog mesta bude isplaćen socijalni program.

Preduzeća sa posebnim statusom čije rešavanje je planirano za prvu polovinu 2014. godine (ukupno 41 preduzeće), zahtevaju razvijanje zajedničke startegiju sa resornim ministarstvima u Vladi RS:

- Preduzeća na teritoriji Kosova i Metohije
- Preduzeća koja su predmet sukcesije (BJR)
- Preduzeća za zapošljavanje invalida
- Vodoprivredna i transportna preduzeća

Javna preduzeća čiji je osnivač Republika Srbija imaju oko 93.000 zaposlenih, a čine ih:

- ❖ 25 u statusu javnih preduzeća
- ❖ 4 u statusu akcionarskih društava
- ❖ 7 u statusu d.o.o (kriterijum je vlasništvo nad kapitalom od strane RS i obavljanje delatnosti od opšteg interesa).

Primena Zakona o javnim preduzećima (izveštavanje osnivača, imenovanje nadzornog odbora, kao i izbor generalnih direktora putem konkursa), uvođenje ključnih indikatora poslovanja radi boljeg praćenja rezultata rada, korporatizacija (suštinski prelazak na Zakon o privrednim društvima i veća transparentnost poslovanja) imaju za cilj povećanje efikasnosti, nezavisnosti i transparentnosti u radu javnih preduzeća.

Tabela 85. Preduzeća sa područja Južnog Banata koja se nalaze u postupku restrukturiranja krajem 2013. godine

Red. br.	Preduzeće	Mesto	Delatnost	Pravni status
1.	"OMOLJICA- U RESTRUKTURIRANJU"	Omoljica	Gajenje žita (osim pirinča), leguminoza i uljarica	Akcionarsko društvo
2.	"DOLOVO – U RESTRUKTURIRANJU"	Dolovo	Gajenje ostalih jednogodišnjih i dvogodišnjih biljaka	Akcionarsko društvo
3.	"VOJVODINA – U RESTRUKTURIRANJU"	Starčevo	Gajenje ostalih jednogodišnjih i dvogodišnjih biljaka	Društveno preduzeće
4.	"SEME TAMIŠ – U RESTRUKTURIRANJU"	Pančevo	Uslužne delatnosti u gajenju useva i zasada	Akcionarsko društvo
5.	Privredno Društvo za podvodnu eksploataciju uglja "RUDNIK KOVIN – U RESTRUKTURIRANJU"	Kovin	Eksploatacija lignite, mrkog uglja	Društvo sa ograničenom odgovornošću - izdvojeno iz JP
6.	Akcionarsko društvo vinogradarstva i podrumarstva "VRŠAČKI VINOGRADI – U RESTRUKTURIRANJU"	Vršac	Proizvodnja vina od grožđa	Akcionarsko društvo
7.	"HIP PETROHEMIJA – U RESTRUKTURIRANJU"	Pančevo	Proizvodnja plastičnih masa u primarnim oblicima	Akcionarsko društvo
8.	"INDUSTRIJA STAKLA – U RESTRUKTURIRANJU"	Pančevo	Oblikovanje i obrada ravnog stakla	Društveno preduzeće
9.	"DOO UTVA AVIO INDUSTRIJA – U RESTRUKTURIRANJU"	Pančevo	Proizvodnja vazdušnih i svemirskih letelica i odgovarajuće opreme	Društvo sa ograničenom odgovornošću

2.4. Rezultati i osnovni problemi procesa privatizacije u Srbiji

Neki rezultati procesa privatizacije u Srbiji *

Model tržišne privatizacije se sprovodi od 2002. godine, kroz procese prodaje preduzeća na tenderima, aukcijama i direktno na tržištu kapitala. Zaključno sa oktobrom 2013. godine, ukupno je prodato 2.365 preduzeća, od kojih 82 tenderskom prodajom, 1.525 aukcijskom prodajom i 758 na tržištu kapitala. Ukupan prihod od prodaje ovih preduzeća iznosi 2.585,4 miliona evra, uz ugovorene investicije od 1.074,7 miliona evra i socijalni program od 276,7 miliona evra.

Proces privatizacije društvenih preduzeća u Srbiji, uz sva produžavanja rokova, trebalo je da se okonča 2010. godine, istovremeno kada je trebalo i da otpočne pripreme za privatizaciju javnih preduzeća i sportskih društava. Međutim, ni do kraja 2013. godine privatizacija društvenih preduzeća nije u potpunosti okončana, a ako se izuzme prodaja NIS-a, s procesom privatizacije javnih kompanija gotovo da se nije ni započelo.

* Mr Nebojša Gagović, naučni saradnik, prema rezultatima istraživanja Agencije za privatizaciju Republike Srbije, **Analiza efekata privatizacije u Srbiji**, <http://www.priv.rs/upload/analiza/full/>

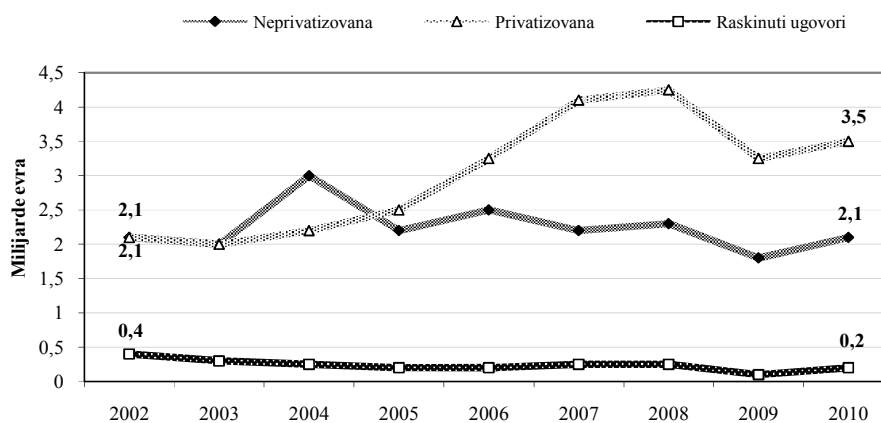
Analiza efekata tržišne privatizacije u okviru istraživanja „Analiza efekata privatizacije u Srbiji“, Agencije za privatizaciju Republike Srbije, obavljena je na primeru preduzeća privatizovanih u dva sukcesivna perioda, 2002-2005. i 2006-2009. godine, koja pružaju relativno dovoljnu vremensku distancu za donošenje zaključaka o uspešnosti privatizacije u Srbiji.

Analiza rezultata privatizacije izvršene u periodu 2002-2005. godine

U periodu 2002-2005. ukupno je bilo privatizovano oko 1.400 preduzeća, ali je u 349 slučajeva ugovor nakanadno raskinut. Preduzeća u kojima nije raskinut ugovor o privatizaciji u ovom periodu, njih ukupno 1054, povećala su prihode u 2010. godini, u odnosu na 2002. godinu, sa 2,1 na 3,5 mlrd. evra, ili za 69%. Istovremeno, 537 neprivatizovanih preduzeća su u obe posmatrane godine ostvarila gotovo identičan prihod od približno 2,1 mlrd. evra, dok su kompanije kod kojih je ugovor o privatizaciji u međuvremenu raskinut umanjile prihode za 55% (sa 0,4 na 0,2 mlrd. evra), tako da su u ukupnim prihodima posmatranih preduzeća u 2010. godini učestvovala sa svega 3%.

Grafikon 32. Prihodi preduzeća privatizovanih u periodu 2002-2005. (mlrd. evra)

Izvor: Agencija za privatizaciju RS

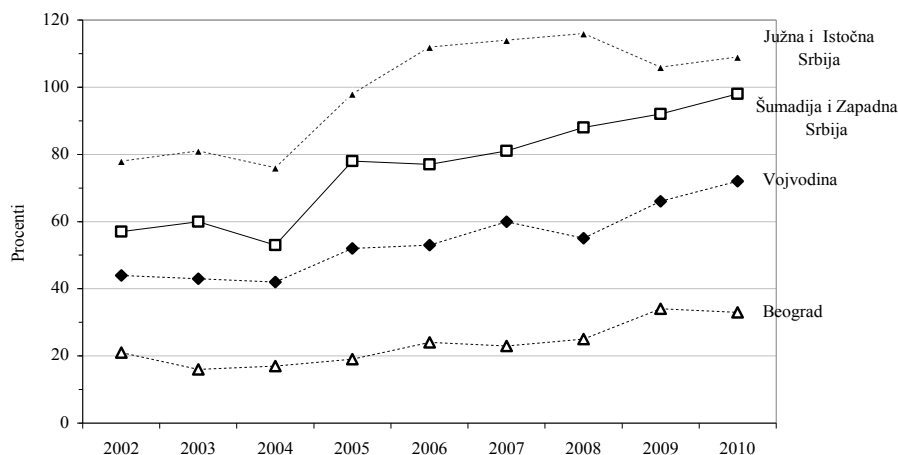

Najznačajniji prihod od privatizacije u ovom periodu ostvario je region Južne i Istočne Srbije (513 miliona evra), najviše zahvaljujući privatizaciji dve kompanije duvanske industrije, koje su generisale 85% ukupnog prihoda regiona.

Istovremeno, region Šumadije i Zapadne Srbije je ostvario najznačajniji napredak u pokrivenosti uvoza izvozom, pre svega, zahvaljujući privatizaciji dve valjaonice iz Sevojna i drugih izvozno orijentisanih kompanija. Iako kreira 2/5 republičkog bruto domaćeg proizvoda, u regionu Beograda je pokrivenost uvoza izvozom najniža i iznosi svega 33%.

Grafikon 33. Pokrivenost uvoza izvozom kod privatizovanih preduzeća po regionima (procenti)

Izvor: Agencija za privatizaciju RS

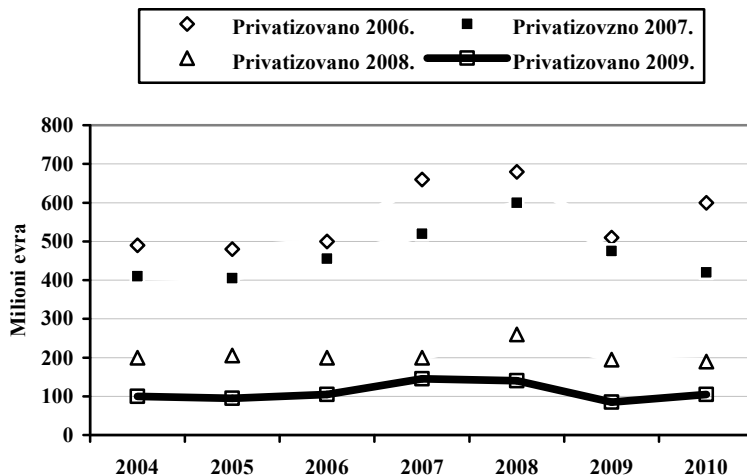

Analiza rezultata privatizacije izvršene u periodu 2006-2009. godine

U periodu 2006-2009. godine ukupno je privatizovano 852 preduzeća. Najveći broj kompanija privatizovan je u 2007. (35%), a najmanji u 2009. godini (9%). Kratak period od momenta privatizacije predstavlja limitirajući faktor u donošenju zaključaka, ali se sa izvesnom sigurnošću može reći da su preduzeća privatizovana u 2006. bila u znatno boljem stanju od preduzeća privatizovanih u kasnijim godinama.

Grafikon 34. Promet u milionima evra

Izvor: Agencija za privatizaciju RS

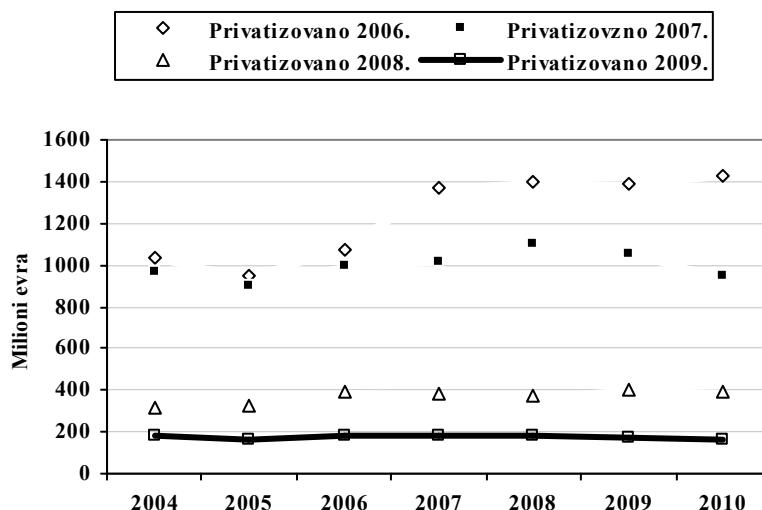
Prihodi preduzeća privatizovanih u 2006. i 2007. godini su u najvećoj meri doprineli rastu ukupnih prihoda posmatranih preduzeća (svih privatizovanih u periodu 2006-2009.) od 40% u poređenju sa 2004. godinom. Nakon što je nastupila ekonomska kriza, evidentno je da su preduzeća

privatizovana u 2006. zabeležila povećanje realizacije u 2010., dok su kasnije privatizovana preduzeća, sa izuzetkom privatizovanih u 2009. godini, zabeležila pad.

Preduzeća privatizovana 2007. i 2009. godine su zabeležila pad vrednosti imovine u 2010. godini, u odnosu na 2004. godinu, dok su preduzeća privatizovana 2006. i 2008. ostvarila rast imovine od 39% i 19% respektivno.

Grafikon 35. Stanje imovine u milionima evra

Izvor: Agencija za privatizaciju RS

Osnovni problemi procesa privatizacije

Finansijske performanse kompanija privatizovanih do kraja 2005. godine iskazuju izrazito pozitivne efekte privatizacije na poslovanje tih preduzeća. Neprivatizovanih 537 preduzeća, uključujući i ona u restrukturiranju nakon raskida ugovora, ukupno su u 2010. bila zadužena sa 4,9 mlrd. evra, uz konstantno pravljenje gubitaka. Međutim, ove kompanije i dalje raspolažu najvećom imovinom u visini od 4,7 mlrd. evra.

Najveći broj privatizovanih preduzeća zabeležen je u regionu Vojvodine (493), najznačajniji prihod je ostvaren po osnovu privatizacije duvanske industrije u regionu Južne i Istočne Srbije (85% privatizovanih prihoda iz tog regiona), dok je region Šumadije i Zapadne Srbije najznačajnija preduzeća privatizovao po ZOP-u⁸ (8 od prvih 20 preduzeća po prihodima u 2010.), što je dalje doprinelo ubrzanom porastu izvoza i ujednačavanju regionalnog platnog bilansa. Region Beograda i dalje odlikuje veliko učešće neprivatizovanih preduzeća i čak 2/3 (2 mlrd. evra) imovine posmatranih kompanija.

⁸ Zakon o privatizaciji

Model privatizacije većinskog vlasništva kroz javnu aukciju/tender je negativno uticao na razvoj tržišta kapitala, gde su se preostali manjinski paketi kupovali jedino iz razloga zaokruživanja vlasništva i izlaska sa berze. Trgovina ovim paketima je učestvovala u godišnjim prometima berze sa svega 5-7%.

Privatizacija po ZOST-u⁹ je imala izražen uticaj na razvoj tržišta kapitala, pa je tako 2005. i 2009. učešće trgovanja tim akcijama u ukupnom prometu berze iznosilo preko 50%, ali i to trgovanje se odvijalo u cilju konsolidacije vlasništva i izlaska sa berze.

Uticaj na zaposlenost je izrazito negativna pa su tako privatizovana preduzeća u 2010. godini zapošljavala 60% manje radnika nego u 2002. Međutim, imajući u vidu da su i neprivatizovana preduzeća umanjila broj zaposlenih za 54%, stiče se utisak da uzroke za gubitak radnog mesta treba tražiti i u gubitku tržišta, tehničko-tehnološkoj zastarelosti opreme, modernizaciji (pre svega u privatnim preduzećima) i neadekvatnoj kvalifikacionoj i starosnoj strukturi radne snage.

Privatizacija u širem smislu privukla je najznačajnija strana ulaganja u Srbiju (Telenor, NIS, Stada, USS, DIN i DIV), dok je privatizacija u skladu sa ZOP samo u prvim godinama generisala značajne prilive, a poslednjih godina se fokus pomerio ka zajedničkim ulaganjima (Benetton, Jura).

U periodu 2006-2009. privatizovana su 852 preduzeća, od čega je 35% okončano u 2006. godini, pa su preduzeća koja su privatizovana u 2006. i 2007. dala najveći doprinos rastu realizacije u 2008. godini od 40% u odnosu na baznu 2004. Što su kasnije preduzeća bila privatizovana, to su nespornije dočekala udar globalne krize. Tako su kompanije privatizovane 2006. i 2008. godine ostvarile rast imovine u 2010. u odnosu na 2004. od 39% i 19% respektivno.

Privatizovana i neprivatizovana preduzeća do kraja 2005. su u 2010. godini, poredeći se sa stanjem u 2004. godini, zabeležila rast bruto zarada u proseku za 37%, dok su preduzeća privatizovana u periodu 2006-2009. zabeležila rast prosečne bruto zarade za 77%.

Preostalih aktivnih 597 od 777 preduzeća privatizovanih po ZOST-u je u 2010. ostvarilo 4,6 mlrd. evra prometa, što predstavlja rast od 7% u odnosu na baznu 2002. godinu, dok je preostalih aktivnih 1362 preduzeća, od 1638 (bez raskida) kompanija privatizovanih po odredbama ZOP ostvarilo rast realizacije za 55%.

Preostalih nešto više od 2000 aktivnih kompanija, privatizovanih po ZOST i ZOP, u 2010. beleže rast imovine od 30% i 20% respektivno, u poređenju sa stanjem u 2003. godini, dok 537 neprivatizovanih preduzeća u istom periodu beleži gubitak supstance od 20%.

Produktivnost, merena prometom po zaposlenom, je u posmatranom periodu kod preduzeća privatizovanih po ZOST-u povećana 2,7 puta, usled značajnog smanjenja zaposlenosti i skromnog rasta prihoda, dok je u slučaju preduzeća privatizovanih po ZOP-u ostvaren rast 3,9 puta, usled dinamičnog rasta prihoda i smanjenja broja zaposlenih. Na kraju, i neprivatizovana preduzeća su povećala produktivnost za 2,1 put, isključivo zbog otpuštanja više od 100 hiljada radnika.

Proces privatizacije u Srbiji bez obzira na model i vreme sprovođenja, praćen je spornim slučajevima. Veliki broj ugovora o prodaji je raskinut, jer novi vlasnici nisu poštovali odredbe ugovora. Sve ovo je nepovoljno uticalo na opštu klimu za strana ulaganja i privatizaciju, uključujući i poverenje u domaći pravni sistem i njegove institucije.

⁹ Zakon o svojinjskoj transformaciji

Proces privatizacije je praćen brojnim ograničenjima koja su uticala na uspešnost ovog procesa, a koja se ogledaju u sledećem:

- Agencija za privatizaciju je trebala da posebnu pažnju obrati na izbor kupaca koji raspolažu kapacitetima za oporavak i razvoj kupljenih preduzeća, kao i na efikasniju kontrolu poštovanja ugovora o privatizaciji.
- Osnovni problemi sa kojima je bila suočena privatizacija je niska proizvodna aktivnost, visoka zaduženost, neujednačena dinamika restrukturiranja, posebno javnih preduzeća i velikih sistema u zadružnoj i društvenoj svojini.
- Nezaokružena zakonska regulativa - nerešena svojinska pitanja, nejasni i neprecizni podaci o imovini i obavezama preduzeća, o vlasništvu nad poljoprivrednim i građevinskim zemljištem, nesređene katastarske knjige, brojne administrativne procedure i nezaokružen paket zakonskih propisa su uticali na povećanje stepena nesigurnosti, posebno za strateške partnere.
- Izražen problem u procesu privatizacije je rešavanje socijalnog pitanja. Rešavanje problema viška zaposlenih, posebno u velikim privrednim sistemima i javnim preduzećima, zahteva sveobuhvatan socijalni program uz dogovor svih ključnih aktera socijalnog dijaloga.
- U procesu restrukturiranja i privatizacije velikih privrednih sistema, poseban problem predstavljaju nerešena pitanja dugova ovih preduzeća. Uvođenjem modela otpisa duga, omogućeno je ubrzavanje restrukturiranja, a primenjuje se i stečajno zakonodavstvo.

U procesu izgradnje moderne tržišne privrede, stvaranje adekvatnog regulatornog okvira za infrastrukturne delatnosti, restrukturiranje javnih preduzeća i njihova delimična ili potpuna privatizacija, osnovni su prioriteti ekonomske politike u narednom periodu. Ključni problemi poslovanja javnih preduzeća su:

- nerentabilnost,
- visok stepen zaduženosti,
- višak zaposlenih, problem neadekvatne kvalifikacione strukture zaposlenih i
- iznadprosečne zarade.

U narednom periodu najvažnije aktivnosti na restrukturiranju republičkih i lokalnih javnih preduzeća jesu usklađivanje cena proizvoda i usluga javnih preduzeća sa ekonomskim principima i smanjenje preostalih viškova zaposlenih u javnim preduzećima.

Privatizacija (delimična ili potpuna) republičkih i lokalnih javnih preduzeća podrazumeva otklanjanje sistemskih prepreka za njihovu privatizaciju. Imajući u vidu značaj, kapital, broj zaposlenih i eksterne efekte javnih preduzeća, neophodno je definisati modele njihove privatizacije, jer oni ne mogu biti istovetni za sva javna preduzeća. Privatizacija javnih preduzeća na republičkom i lokalnim nivoima zahteva odgovarajuće izmene zakonodavnog okvira.

Potrebna je i liberalizacija određenih komunalnih delatnosti. Mogućnost ulaska novih preduzeća u navedene delatnosti je ključ za unapređenje njihovog funkcionisanja. Preduzeća u infrastrukturnim delatnostima koja imaju karakter prirodnog monopola (železnička infrastruktura, prenos električne energije, međunarodni gasovodi i naftovodi i dr.) ne treba većinski privatizovati.

U narednom periodu očekuje se pokretanje privatizacija javnih komunalnih preduzeća, čiji su osnivači organi lokalne samouprave. Uporedo sa pripremom javnih komunalnih preduzeća za

privatizaciju, potrebno je da se razvijaju razni oblici saradnje sa privatnim sektorom na bazi ugovaranja posla, davanja koncesija i jačanja konkurencije u ovom sektoru privrede.

Pored toga što su rokovi za okončanje procesa privatizacije u Srbiji nekoliko puta bili oročavani, krajem 2013. godine proces privatizacije u privredi Srbije još uvek nije završen. Prema statističkim podacima koje je objavila Agencija za privatizaciju neprivatizovana preduzeća konstantno prave gubitke i smanjila su imovinu, dok privatizovana preduzeća povećavaju imovinu.

Od stupanja na snagu Zakona o svojinskoj transformaciji (31.10.1997.godine) do 31.12.1999. godine sa područja regiona Južnog Banata, prvi krug svojinske transformacije pokrenulo je 23 preduzeća ili 14,4% od broja preduzeća koja su se transformisala u Vojvodini, od čega je do 13.01.2000. godine samo 7 preduzeća objavilo poziv za upis u drugi krug svojinske transformacije.

Sa područja grada Pančeva 5 preduzeća su u prvom krugu svojinske transformacije emitovale akcije u iznosu od 12,8 miliona DEM.¹⁰

Nakon usvajanja novog Zakona o privatizaciji u 2001. godini, sa područja Južnog Banata metodom aukcije i metodom javnog tendera do kraja 2013. godine prodato je ukupno 116 privrednih subjekata. Ostvaren je prihod od prodaje u iznosu od 134,83 mil EUR, uz predviđeni minimum investicija od 113,6 mil EUR.

Sa teritorije grada Pančeva prodato je ukupno 43 preduzeća (od čega je za 16 preduzeća raskinut ugovor o prodaji). Ostvaren prihod od prodaje ovih preduzeća iznosi 73,88 mil EUR, uz predviđeni minimum investicija od 39,99 mil EUR.

Krajem 2013. godine na teritoriji Južnog Banata u procesu privatizacije se nalazi 18 preduzeća, od čega je 6 preduzeća sa teritorije grada Pančeva (HIP Azotara, DVP Tamiš-Dunav, Pan-ton, Yupex; JNIP Pančevac i RTV Pančevo).

U postupku restrukturiranja se nalazi ukupno 9 preduzeća sa područja Južnog Banata, od čega su 7 preduzeća sa teritorije grada Pančeva („Seme Tamiš“, „HIP Petrohemija“, „Industrija stakla“ i „Utva-avio industrija“, „Omoljica“, „Dolovo“ i „Vojvodina“).

U stečajnom postupku se nalazi 59 preduzeća sa područja Južnog Banata, od čega 18 sa područja grada Pančeva. I pored zakonskih rokova za okončanje stečajnog postupka, ovaj proces je usporen zbog aktuelnog procesa restitucije, odnosno donošenja Zakona o povraćaju oduzete imovine i obeštećenju. Agencija za privatizaciju, kao stečajni upravnik mora da izvrši proveru istorijskog kretanja na katastarskim parcelama od tridesetih godina prošlog veka pa do danas, jer bez detaljne provere u katastrima, istorijskim arhivima, Direkciji za imovinu, Agenciji za restituciju, stečajni upravnik ne može da pristupi prodaji i unovčenju stečajne imovine.

¹⁰ Podaci Direkcije za procenu vrednosti kapitala

3. Analiza robne razmene grada Pančeva sa inostranstvom u periodu 2010-2013¹¹

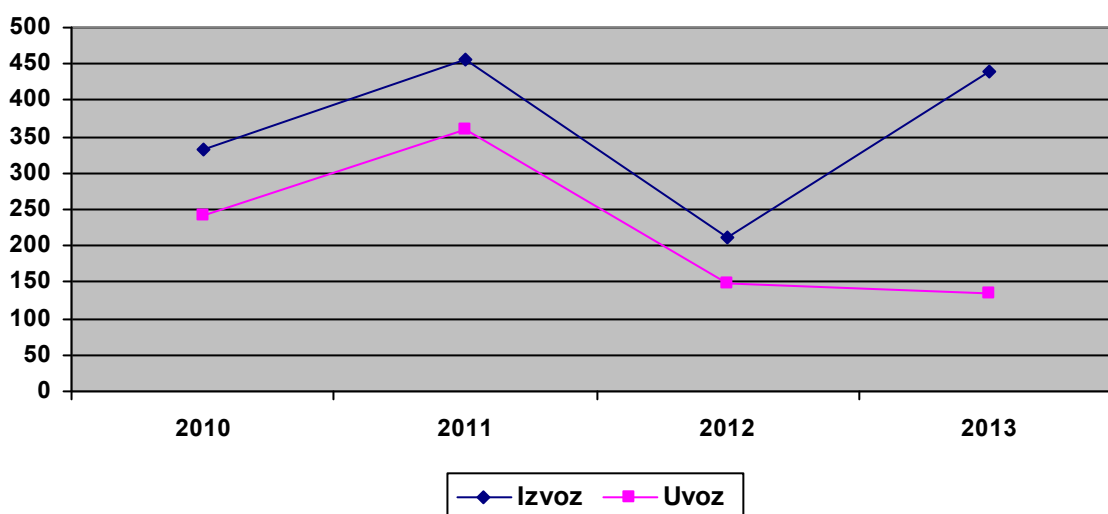
Nakon pozitivnih trendova u kretanju robne razmene grada Pančeva sa inostranstvom u 2010. i 2011. godini, uz ostvaren rast nominalne vrednosti izvoza i uvoza, u 2012. godini je zabeležen značajan pad vrednosti robne razmene kako u izvozu, tako i u uvozu. Izvoz i uvoz su u toku 2012. godine ostvarili pad vrednosti preko 50% u odnosu na iste vrednosti u 2011. godini. U toku 2013. godine dolazi do oživljavanja izvozne aktivnosti, ali u 2013. godini još nije postignut nivo nominalne vrednosti izvoza iz 2011. godine. Kod uvoza je i u 2013. godini nastavljen trend pada vrednosti u odnosu na prethodnu godinu.

Tabela 86. Robna razmena grada Pančeva sa inostranstvom u periodu 2010-2013. godine u 000 USD

GODINA	IZVOZ	UVOZ	SALDO	% Učešće u izvozu Južnog Banata	% Učešće u uvozu Južnog Banata
2010.	331,61	240,90	90,7	58,5	57,3
2011.	455,78	358,84	96,9	60	61
2012.	211,12	149,57	61,55	37	36,6
2013.	438,36	134,49	303,87	53	77

Značajnom smanjenju vrednosti izvoza u 2012. godini doprinosi izražen pad vrednosti izvoza petrohemijske industrije čije je učešće u ukupnom izvozu grada Pančeva dominantno. U izvozu visoko učešće ostvaruju proizvodi nižih faza obrade i poluproizvodi. Proizvodnja namenjena izvoznim tržištima je u velikoj meri uvozno zavisna, tako da se smanjenje vrednosti izvoza posledično manifestuje na smanjenje vrednosti uvoza.

Grafikon 36. Kretanje izvoza i uvoza grada Pančeva u periodu 2010-2013. u mil USD

¹¹ Informacioni sistem Privredne komore Srbije prema podacima Republičkog zavoda za statistiku

U 2013. godini dolazi do oporavka izvozne aktivnosti u odnosu na 2012. godinu, te posmatrano po granama delatnosti kod proizvodnje plastičnih masa je zabeležena stopa rasta izvoza od 265%, a kod proizvodnje đubriva i azotnih jedinjenja stopa rasta iznosi 57,5%.

Pozitivan trend u kretanju robne razmene grada Pančeva prisutan je u 2010. i 2011. godini. U toku 2012. godine zabeležen je značajan pad vrednosti izvoza i uvoza (preko 50%), prvenstveno usled smanjenja vrednosti izvoza i uvoza petrohemijske industrije. U toku 2012. godine, učešće grada Pančeva u ukupnoj robnoj razmeni Južnog Banata je smanjeno i iznosi oko 37% što je znatno niže u odnosu na učešće u 2011. godini kada je iznosilo oko 61%. U toku 2013. godine dolazi do dinamiziranja izvozne aktivnosti, ali još nije postignut nivo nominalne vrednosti izvoza iz 2011. godine. Kod uvoza je i u 2013. godini zabeležen pad vrednosti u odnosu na prethodnu godinu.

U periodu od 2010. do 2013. godine, privredni subjekti grada Pančeva ostvarivali su pozitivne rezultate u robnoj razmeni sa inostranstvom, odnosno vrednost izvoza je bila veća od vrednosti uvoza.

Preduzeća koja ostvaruju visoko učešće u izvozu grada Pančeva u posmatranom periodu su: „HIP Petrohemija“, „Almex“, „HIP Azotara“, „Granexport“ i „Alubond Europe“. Preduzeća koja su najviše uvozila u posmatranom periodu su: HIP „Petrohemija“, „HIP Azotara“, „Almex“ i „Alubond Europe“. Podatak da su preduzeća koja ostvaruju najveće učešće u izvozu ujedno i najveći uvoznici, ukazuje na postojanje visokog stepena zavisnosti izvozno orjentisane proizvodnje od uvoza sirovina.

Najznačajniji proizvodi u izvozu su proizvodi petrohemijske industrije, žitarice i trake od aluminijuma. Najveće učešće u uvozu ostvaruju laka ulja, stirol, kombajni, traktori i poljoprivredna mehanizacija, legure od aluminijuma.

Evropska unija kao vodeći poslovni partner srpskih preduzeća predstavlja značajno tržište za plasman srpskih proizvoda. Najveći deo robne razmene grada Pančeva se odvija za zemljama članicama EU i CEFTA, sa kojima imamo potpisane sporazume o preferencijalnoj trgovini.

Prosečna carinska stopa na uvoz iz zemalja evrozone iznosi 0,99, a koja će biti na snazi do ulaska Srbije u EU. Potpuna liberalizacija u trgovini poljoprivrednim proizvodima nameće nove izazove poljoprivrednim proizvođačima koji se suočavaju za jakom konkurencijom sa inostranih tržišta. Internacionalizacija poslovanja i funkcionisanje u tržišnoj privredni zahtevaju konstantno povećanje konkurentnosti, u cenovnom, kvalitativnom i količinskom pogledu.

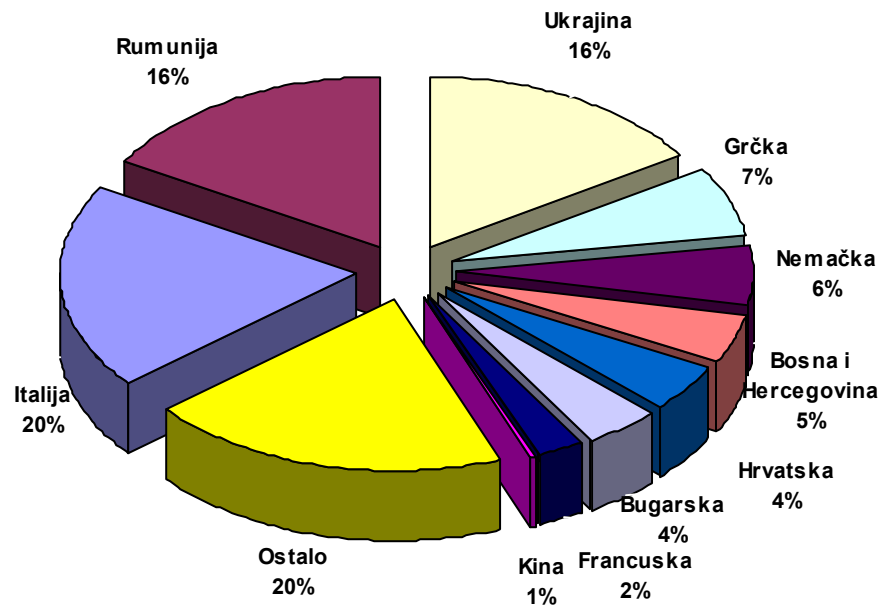
Podrškom prerađivačkoj industriji i poljoprivredi moguće je ostvariti veći obim robne razmene kod ovih grana privrede. Stvaranje stimulativnog poslovnog ambijenta za privlačenje stranih direktnih investicija važan je preduslova za razvoj izvozno orjentisane privrede.

3.1. Robna razmena po zemljama

Robna razmena grada Pančeva u 2010. godini

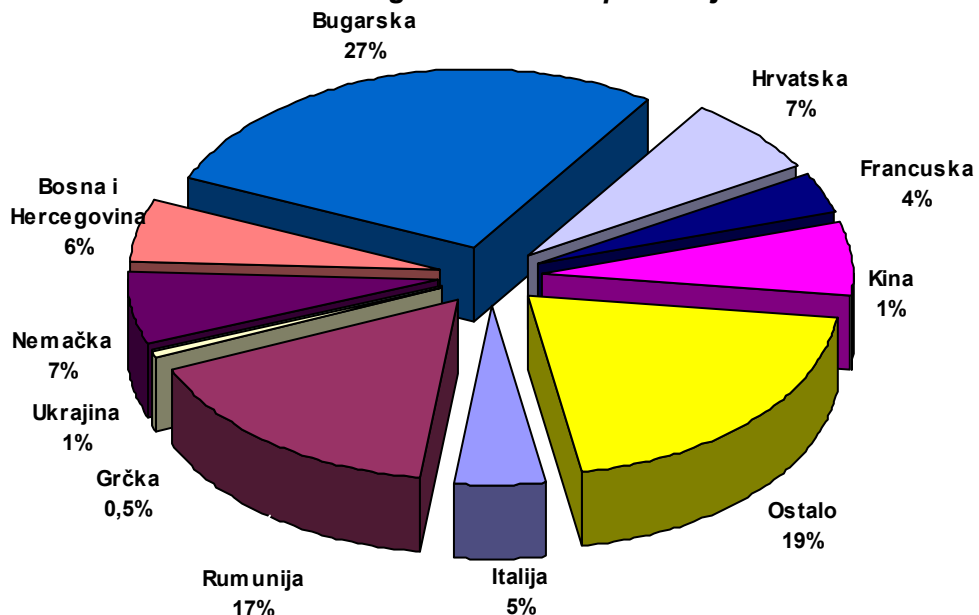
Najznačajniji spoljnotrgovinski partneri u izvozu su Italija 64,6 mil USD, Rumunija 54,4 mil USD, Ukrajina 52,9 mil USD, Grčka 21,7 mil USD, Nemačka 18,5 mil USD, Bosna i Hercegovina 16,1 mil USD, Bugarska 14,4 mil USD, Hrvatska 13,9 mil USD; Francuska 8,2 mil USD, Kina 0,6 miliona USD. Izvoz u ove zemlje čini 80% od ukupnog izvoza grada Pančeva u posmatranom periodu.

Grafikon 37. Izvoz grada Pančeva po zemljama

Značajan neto izvoz ostvaren je u razmeni sa Italijom u iznosu od 53,16 mil USD, zatim sa Ukrajinom 51,5 mil USD i Grčkom 21,7 mil USD. Deficit u razmeni je ostvaren sa Bugarskom u iznosu od 52,5 mil USD, zatim Kinom 15,4 mil USD, Hrvatskom 3,1 mil USD i Francuskom 0,7 mil USD.

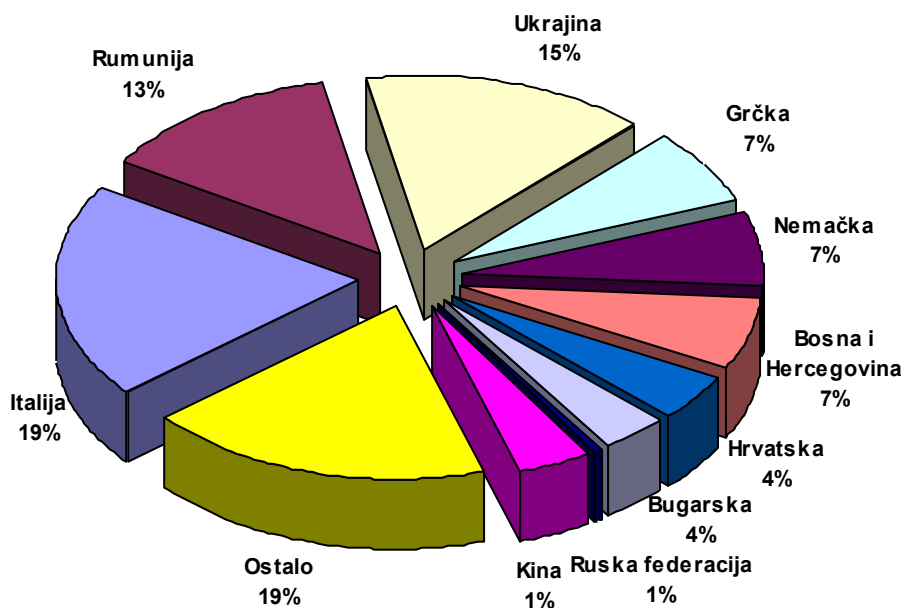
Grafikon 38. Uvoz grada Pančeva po zemljama

Vodeći spoljnotrgovinski partneri u uvozu bili su: Bugarska 67,1 mil USD, Rumunija 39,6 mil USD, Hrvatska 17,1 mil USD, Kina 16,02 mil USD, Nemačka 15,92 mil USD, Bosna i Hercegovina 13,6 mil USD, Italija 11,5 mil USD, Francuska 8,9 mil USD, Ukrajina 1,3 mil USD i Grčka 0,1 mil USD. Uvoz iz ovih deset zemalja čini oko 80% od ukupnog uvoza grada Pančeva u posmatranom periodu.

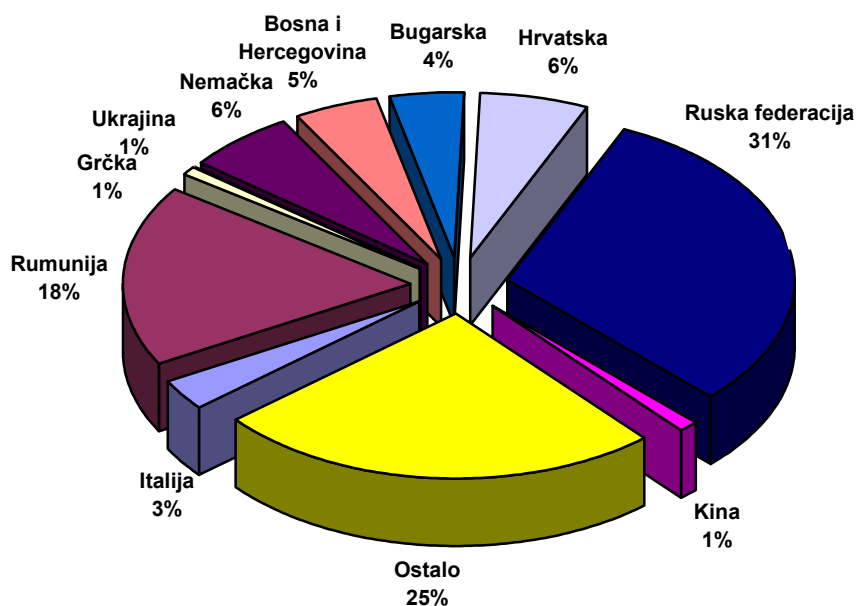
Robna razmena grada Pančeva u 2011. godini

Grafikon 39. Izvoz grada Pančeva po zemljama

U toku 2011. godine, najznačajnija izvozna tržišta su Italija 91,67 mil USD; Ukrajina 69,7 mil USD; Rumunija 59,2 mil USD; Nemačka 31,3 mil USD; Bosna i Hercegovina 31,18 mil USD; Grčka 30,3 mil USD; Bugarska 20,4 mil USD; Mađarska 17,2 mil USD; Hrvatska 16,3 mil USD i Ruska federacija 2,7 mil USD. Izvoz u ovih 10 zemalja čini 81% od ukupnog izvoza grada Pančeva.

Grafikon 40. Uvoz grada Pančeva po zemljama

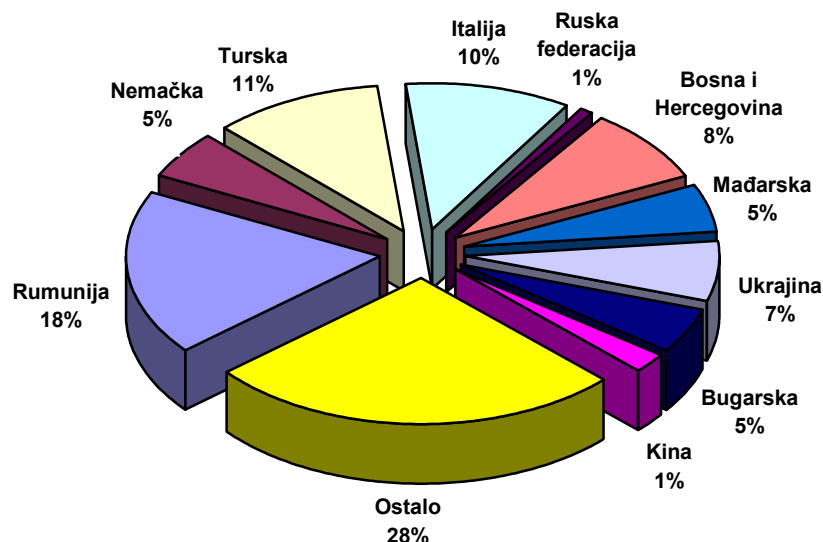
U uvozu grada Pančeva u 2011. godini, najznačajniji spoljnotrgovinski partneri su: Ruska federacija 111,2 mil USD; Rumunija 64,5 mil USD; Hrvatska 22,6 mil USD; Nemačka 22,2 mil USD; Bosna i Hercegovina 17,2 mil USD; Bugarska 14,5 mil USD; Italija 10,9 mil USD; Mađarska

3,7 mil USD; Ukrajina 2,2 mil USD i Grčka 0,1 mil USD. Uvoz iz navedenih zemalja čini 75% od ukupnog uvoza grada Pančeva.

U robnoj razmeni sa Italijom je ostvaren neto izvoz u iznosu od 80,7 mil USD, sa Ukrajinom 67,45 mil USD, Grčkom 30,9 mil USD i Bosnom i Hercegovinom 13,9 mil USD. Deficit je ostvaren u razmeni sa Ruskom federacijom u iznosu od 108,5 mil USD Hrvatskom 6,2 mil USD i Rumunijom 5,3 mil USD.

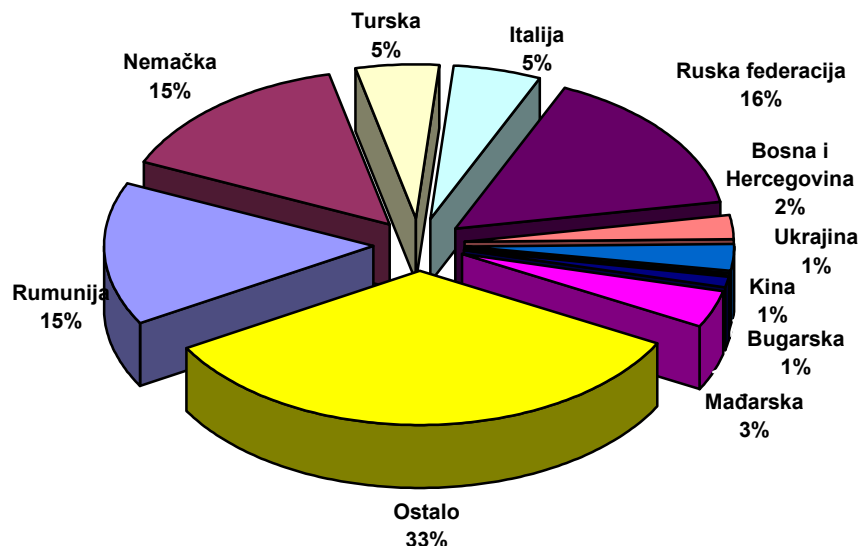
Robna razmena grada Pančeva u 2012. godini

Grafikon 41. Izvoz grada Pančeva po zemljama

Najveći deo izvoza u 2012. godini plasiran je na sledeća tržišta: Rumunija 37,02 mil USD; Turska 22,17 mil USD; Italija 21,26 mil USD; Bosna i Hercegovina 16,9 mil USD; Ukrajina 13,6 mil USD; Mađarska 10,7 mil USD; Nemačka 10,6 mil USD; Bugarska 10,2 mil USD; Hrvatska 4,4 mil USD i Ruska federacija 2,01 mil USD. Izvoz u navedene zemlje čini 72% od ukupnog izvoza grada Pančeva.

Grafikon 42. Uvoz grada Pančeva po zemljama

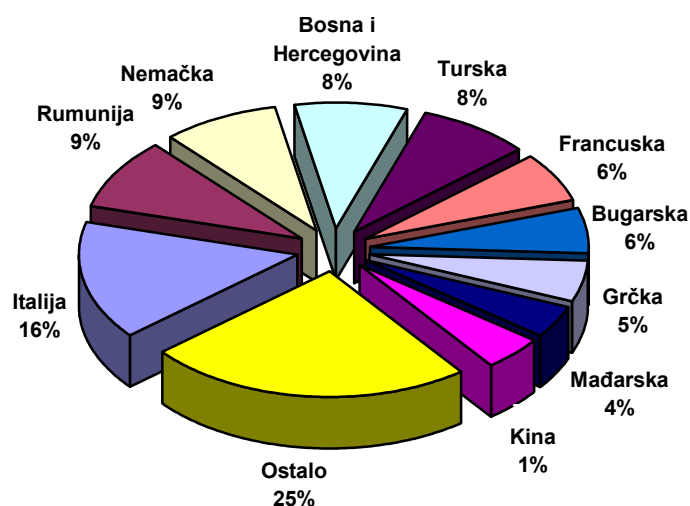

U uvozu, najznačajniji partneri su Ruska federacija 23,3 mil USD; Rumunija 22,7 mil USD; Nemačka 22,03 mil USD; Italija 7,9 mil USD; Turska 7,6 mil USD; Hrvatska 6, mil USD; Mađarska 4 mil USD; Bosna i Hercegovina 3,6 mil USD; Bugarska 1,3 mil USD i Ukrajina 0,8 mil USD.

Najveća vrednost neto izvoza u iznosu od 14,5 mil USD je ostvarena u razmeni sa Turskom, zatim sa Rumunijom u iznosu od 14,3 mil USD; Italijom od 13,3 mil USD i Bosnom i Hercegovinom od 13,2 mil USD. Deficit je ostvaren u razmeni sa Ruskom federacijom u iznosu od 21,3 mil USD; Nemačkom 11,4 mil USD i Hrvatskom 1,6 mil USD.

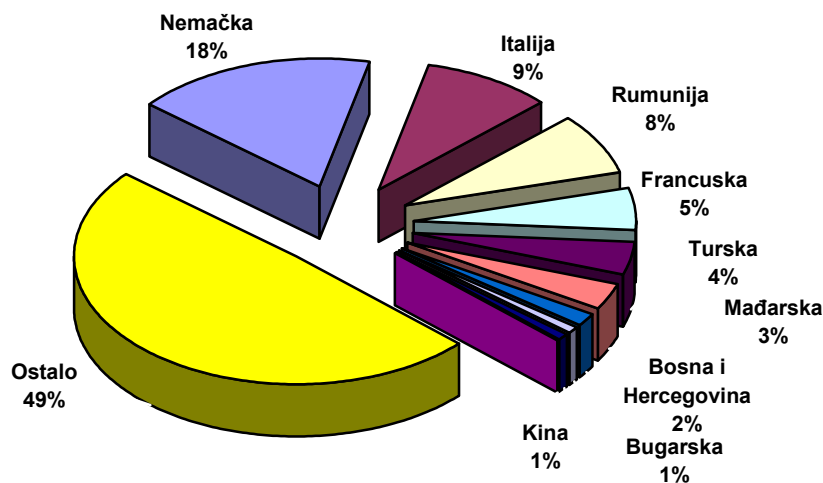
Robna razmena grada Pančeva u 2013. godini

Grafikon 43. Izvoz grada Pančeva po zemljama

Najznačajnija izvozna tržišta u 2013. godini su Italija sa vrednosti izvoza od 66,5 mil USD; Rumunija 40,3 mil USD; Nemačka 38,6 mil USD; Bosna i Hercegovina 36,4 mil USD; Turska 35,6 mil USD; Francuska 28,2 mil USD; Bugarska 25,8 mil USD; Grčka 22,8 mil USD; Mađarska 19 mil USD i Ukrajina 18,9 mil USD.

Grafikon 44. Uvoz grada Pančeva po zemljama

Privrednici sa teritorije grada Pančeva su u toku 2013. godine najviše uvozili iz Nemačke u iznosu 23,5 mil USD, zatim iz Italije 12,5 mil USD, Rumunije 10,4 mil USD; Francuske 7,3 mil USD; Turske 5,2 mil USD; Mađarske 4,6 mil USD; Bosna i Hercegovine 2 mil USD; Bugarske 1,1 mil USD; Ukrajine 1,1 mil USD i Grčke 0,1 mil USD.

Sa svim zemljama sa kojima je ostvaren najveći deo robne razmene, poslovalo se sa suficitom. Najveća vrednost neto izvoza ostvarena je u razmeni sa Italijom u iznosu od 53,9 mil USD; zatim sa Bosnom i Hercegovinom 34,3 mil USD; Turskom 30,3 mil USD i Rumunijom 29,9 mil USD.

3.2. Robna razmena po vrstama roba

Izvoz i uvoz posmatrano po vrstama robe u 2010. godini

Tabela 87. Najznačajniji izvozni proizvodi u 2010. godini

Red. br.	Naziv robe	Iznos u 000 USD	% učešće u izvozu
1.	Polietilen, specifične gustine 0, 94 i veće	75.355	22,8
2.	Polietilen, specifične gustine manje od 0, 94	68.244	20,6
3.	Propen (propilen)	47.033	14,2
4.	Mešavine ostalih aromatskih ugljovodonika	46.913	14,2
5.	Kaučuk butadienstirolni i karboksilovani	41.029	12,4
6.	Kukuruz, ostali	6.269	1,9
7.	Brašno od pšenice ili napolice	3.488	1,1
8.	Etilen	3.341	1,0
9.	Etri aciklični i njihovi derivati-ostalo	2.501	0,8
10.	Mešavine uree i amonijum nitrata	2.237	0,7

Prvih pet izvoznih proizvoda; polietilen specifične gustine 0, 94 i veće, polietilen specifične gustine manje od 0, 94; propen (propilen), mešavine ostalih aromatskih ugljovodonika i kaučuk čine 84,2% od ukupnog izvoza grada Pančeva.

Tabela 88. Najznačajniji uvozni proizvodi u 2010. godini

Red. br.	Naziv robe	Iznos u 000 USD	% učešće u uvozu
1.	Laka ulja, za preradu u specifičnim procesima	139.480	58,17
2.	Stirol	7.537	3,14
3.	Traktori poljoprivredni i šumski, preko 90kw, novi	4.751	1,98
4.	Kalijum hlorid	3.940	1,64
5.	Kombajni za ubiranje poljoprivrednih proizvoda, ost.	3.710	1,55
6.	Soli kolofonijuma ili smolnih kiselina	2.994	1,25
7.	Ugljovodonici aciklični, nezasićeni, ostalo	2.964	1,24
8.	Polietilen, specifične gustine 0,94 i veće, ostalo	2.944	1,23
9.	Ugljovodonici aciklični, zasićeni	2.081	0,87
10.	Delovi mašina za berbu, žetvu, vršidbu, košenje i sl.	1.884	0,79

U 2010. godini najznačajniji uvozni proizvodi su laka ulja, stirol i traktori, koji čine preko 63% od ukupnog uvoza.

Izvoz i uvoz posmatrano po vrstama robe u 2011. godini

Tabela 89. Najznačajniji izvozni proizvodi u 2011. Godini

Red. br.	Naziv robe	Iznos u 000 USD	% učešće u izvozu
1.	Polietilen, specifične gustine 0, 94 i veće	95.388	20,9
2.	Polietilen, specifične gustine manje od 0, 94	76.710	16,8
3.	Kaučuk butadienstirolni i karboksilovani	73.332	16,1
4.	Mešavine ostalih aromatskih ugljovodonika	61.375	13,5
5.	Propen (propilen)	32.626	7,2
6.	Polipropilen u primarnim oblicima	30.904	6,8
7.	Kukuruz, ostali	8.253	1,8
8.	Amonijak, bezvodni	8.111	1,8
9.	Mešavime uree i amonijum nitrata	6.717	1,5
10.	Trake pravougaone od legiranog aluminijuma	6.529	1,4

U 2011. godini kao i u prethodnom periodu, prvih pet izvoznih proizvoda su: polietilen specifične gustine 0, 94 i veće, polietilen specifične gustine manje od 0, 94; propen (propilen), mešavine ostalih aromatskih ugljovodonika i kaučuk, koji čine 74,5% od ukupnog izvoza grada Pančeva.

Tabela 90. Najznačajniji uvozni proizvodi u 2011. godini

Red. br.	Naziv robe	Iznos u 000 USD	% učešće u uvozu
1.	Laka ulja, za preradu u specifičnim procesima	218.903	60,70
2.	Mašine za pripremanje živinskog ili drugog mesa	9.456	2,62
3.	Stirol	8.181	2,27
4.	Kombajni za ubiranje poljoprivrednih proizvoda, ost.	7.656	2,12
5.	Monoamonijum fosfat i mešav. sa diamonijum fosfatom	7.042	1,95
6.	Soli kolofonijuma ili smolnih kiselina	5.252	1,46
7.	Traktori poljoprivredni i šumski, preko 90kw, novi	5.149	1,43
8.	Ugljovodonici aciklični, nezasićeni, ostalo	4.329	1,20
9.	Ostale trake od legura aluminijuma, plastificirano	4.281	1,19
10.	Polietilen, specifične gustine 0,94 i veće, ostalo	4.045	1,12

Laka ulja, mašine za pripremanje mesa, stirol i kombajni su proizvodi koji ostvaruju najveće vrednosti u ukupnom uvozu, sa učešćem od oko 67%.

Izvoz i uvoz posmatrano po vrstama robe u 2012. godini

Tabela 91. Najznačajniji izvozni proizvodi u 2012. Godini

Red. br.	Naziv robe	Iznos u 000 USD	% učešće u izvozu
1.	Polietilen, specifične gustine 0, 94 i veće	25.401	12,5
2.	Kukuruz, ostali	21.770	10,7
3.	Kaučuk butadienstirolni i karboksilovani	21.041	10,4
4.	Polietilen, specifične gustine manje od 0, 94	20.609	10,2

5.	Ostali otpaci od legiranog čelika	18.644	9,2
6.	Mešavine ostalih aromatskih ugljovodonika	9.254	4,6
7.	Propen (propilen)	7.361	3,6
8.	Polipropilen u primarnim oblicima	6.770	3,3
9.	Amonijum nitrat	6.621	3,1
10.	Trake pravougaone od legiranog aluminijuma	6.246	3,1

Preko 53% ukupnog izvoza grada Pančeva u 2012 godini čine polietilen specifične gustine 0, 94 i veće, kukuruz, kaučuk, polietilen specifične gustine manje od 0, 94; propen (propilen) i ostali otpaci od legiranog čelika.

Tabela 92. Najznačajniji uvozni proizvodi u 2012. godini

Red. br.	Naziv robe	Iznos u 000 USD	% učešće u uvozu
1.	Laka ulja i proizvodi, za preradu u specifičnim procesima	44.681	29,69
2.	Kombajni za ubiranje poljoprivrednih proizvoda, ost.	8.367	5,56
3.	Traktori poljoprivredni i šumski, preko 90kw, novi	4.650	3,09
4.	Ostale trake od legura aluminijuma, plastificirano	3.852	2,56
5.	Stirol	3.802	2,53
6.	Delovi mašina za berbu, žetvu, vršidbu, košenje i sl.	3.454	2,29
7.	Legure aluminijuma primarne	3.162	2,10
8.	Polietilen, specifične gustine 0,94 i veće, ostalo	2.906	1,93
9.	Etilen, propilen, butilen i butadijen, tečni	2.594	1,72
10.	Urea sa sadržajem više od 45% po težini azota	2.281	1,52

Najznačajniji uvozni proizvodi u 2012. godini su laka ulja, kombajni, traktori, trake od legura aluminijuma i stirol, koji u ukupnom uvozu učestvuju sa 43,74%.

Izvoz i uvoz posmatrano po vrstama robe u 2013. godini

Tabela 93. Najznačajniji izvozni proizvodi u 2013. godini

Red. br.	Naziv robe	Iznos u 000 USD	% učešće u izvozu
1.	Polietilen, specifične gustine 0, 94 i veće	110.614	25,2
2.	Polietilen, specifične gustine manje od 0, 94	81.916	18,7
3.	Propen (propilen)	61.544	14,0
4.	Kaučuk butadienstirolni i karboksilovani	25.974	5,9
5.	Amonijak, bezvodni	19.008	4,3
6.	Mešavine ostalih aromatskih ugljovodonika	15.534	3,5
7.	Ostali otpaci od legiranog čelika	13.769	3,1
8.	Skrob kukuruzni	13.355	3,0
9.	Buta-1, 3-dien, izopren	8.598	2,0
10.	Trake pravougaone od legiranog aluminijuma	6.402	1,5

Prvih pet izvoznih proizvoda u 2013 godini su: polietilen specifične gustine 0, 94 i veće, polietilen specifične gustine manje od 0, 94; propen (propilen), kaučuk i amonijak, koji čine preko 68% od ukupnog izvoza grada Pančeva.

Tabela 94. Najznačajniji uvozni proizvodi u 2013. godini

Red. br.	Naziv robe	Iznos u 000 USD	% učešće u uvozu
1.	Kombajni za ubiranje poljoprivrednih proizvoda,ost.	9.571	7,12
2.	Stirol	8.250	6,13
3.	Laka ulja i proizvodi,za preradu u spec.procesima	6.549	4,87
4.	Delovi mašina za berbu,žetvu,vršidbu,košenje i sl.	4.398	3,27
5.	Ostale trake od legura aluminijuma,plastificirano	4.189	3,12
6.	Traktori poljoprivredni i šumski,preko 90kw,novi	4.063	3,02
7.	Polietilen,specifične gustine 0,94 i veće,ostalo	4.054	3,01
8.	Delovi i pribor za mašine za štampanje,ostalo	3.283	2,44
9.	Ugljovodonici aciklični,nezasićeni,ostalo	3.110	2,31
10.	Metanol (metilalkohol)	3.017	2,24

U 2013. godini, uvoz lakog ulja je znatno smanjen u odnosu na 2012. godinu, što se odrazilo na smanjenje ukupne vrednosti uvoza u 2013. godini. Najveća učešće u uvozu ostvaruju kombajni, stirol i laka ulja, sa učešćem od 18%.

3.3. Struktura robne razmene po granama delatnosti

Struktura razmene po granama delatnosti u 2010. godini

Posmatrajući strukturu razmene prema delatnosti, najveće učešće u izvozu grada Pančeva ostvaruje sledećih deset delatnosti:

Tabela 95. Struktura izvoza prema delatnosti /prvih deset/

RED. BR.	DELATNOST	Iznos u 000 USD	% UČEŠĆE U UKUPNOM IZVOZU
1.	Proizv. plastičnih masa, primarni oblici	143.748	43,4
2.	Proizv. ostalih organskih hemikalija	53.016	16,0
3.	Proizv. industrijskih gasova	46.913	14,2
4.	Proizv. kaučuka, primarni oblici	41.029	12,4
5.	Gajenje žita i dr. useva i zasada	10.408	3,1
6.	Proizv. đubriva i azotnih jedinjenja	6.764	2,0
7.	Proizv. mlinskih proizvoda	4.899	1,5
8.	Prerada i konzervisanje dr. voća i povrća	3.038	0,9
9.	Proizv. skroba i proizvoda od skroba	2.666	0,8
10.	Reciklaža metalnih otpadaka i ostataka	1.953	0,6

U uvozu grada Pančeva u toku 2010. godine, najveće učešće ostvaruju sledeće delatnosti:

Tabela 96. Struktura uvoza prema delatnosti /prvih deset/

RED. BR.	DELATNOST	Iznos u 000 USD	% UČEŠĆE U UKUPNOM UVOZU
1.	Proizv. derivata nafte	139.930	58,4
2.	Proizv. ostalih organskih hemikalija	11.655	4,9
3.	Proizv. ostalih mašina za poljoprivredu	9.057	3,8
4.	Proizv. traktora za poljoprivredu	5.751	2,4
5.	Proizv. ostalih neorganskih hemikalija	5.302	2,2
6.	Proizv. ostalih hemijskih proizvoda	4.346	1,8
7.	Proizv. plastičnih masa, primarni oblici	4.212	1,8
8.	Proizv. đubriva i azotnih jedinjenja	3.975	1,7
9.	Proizv. gumene obuće	2.827	1,2
10.	Proizv. ostale odeće	2.079	0,9

Struktura razmene po granama delatnosti u 2011. godini

Najveće učešće u izvozu grada Pančeva u 2011. godini ostvaruje sledećih deset delatnosti:

Tabela 97. Struktura izvoza prema delatnosti /prvih deset/

RED. BR.	DELATNOST	Iznos u 000 USD	% UČEŠĆE U UKUPNOM IZVOZU
1.	Proizv. plastičnih masa, primarni oblici	203.015	44,5
2.	Proizv. kaučuka, primarni oblici	73.332	16,1
3.	Proizv. industrijskih gasova	61.375	13,5
4.	Proizv. ostalih organskih hemikalija	35.540	7,8
5.	Proizv. đubriva i azotnih jedinjenja	19.678	4,3
6.	Gajenje žita i dr. useva i zasada	12.570	2,8
7.	Prerada aluminijuma	7.348	1,6
8.	Proizv. skroba i proizvoda od skroba	7.006	1,5
9.	Proizv. mlinskih proizvoda	6.659	1,5
10.	Reciklaža metalnih otpadaka i ostataka	4.264	0,9

U uvozu u 2011. godini, najveće učešće ostvaruju sledeće delatnosti:

Tabela 98. Struktura uvoza prema delatnosti /prvih deset/

RED. BROJ	DELATNOST	Iznos u 000 USD	% UČEŠĆE U UKUPNOM UVOZU
1.	Proizv. derivata nafte	219.235	60,8
2.	Proizv. ostalih mašina za poljoprivredu	15.771	4,4
3.	Proizv. ostalih organskih hemikalija	15.439	4,3
4.	Proizv. đubriva i azotnih jedinjenja	10.189	2,8
5.	Proizv. mašina za industriju hrane, pića	9.475	2,6
6.	Proizv. ostalih neorganskih hemikalija	7.186	2,0
7.	Proizv. traktora za poljoprivredu	6.817	1,9
8.	Prerada aluminijuma	5.596	1,6
9.	Proizv. ostalih hemijskih proizvoda	5.497	1,5
10.	Proizv. plastičnih masa, primarni oblici	4.788	1,3

Struktura razmene po granama delatnosti u 2012. godini

Najveće učešće u izvozu grada Pančeva, posmatrajući strukturu razmene prema delatnosti ostvaruju delatnosti kao što je prikazano u tabeli:

Tabela 99. Struktura izvoza prema delatnosti /prvih deset/

RED. BR.	DELATNOST	Iznos u 000 USD	% UČEŠĆE U UKUPNOM IZVOZU
1.	Proizv. plastičnih masa, primarni oblici	52.780	26,0
2.	Gajenje žita i dr. useva i zasada	24.416	12,0
3.	Reciklaža metalnih otpadaka i ostataka	22.558	11,1
4.	Proizv. đubriva i azotnih jedinjenja	21.165	10,4
5.	Proizv. kaučuka, primarni oblici	21.041	10,4
6.	Proizv. industrijskih gasova	9.254	4,6
7.	Proizv. ostalih organskih hemikalija	7.392	3,6
8.	Prerada aluminijuma	6.775	3,3
9.	Proizv. mlinskih proizvoda	6.570	3,2
10.	Proizv. skroba i proizvoda od skroba	3.295	1,6

U uvozu grada Pančeva u 2012. godini, najveće učešće ostvaruju sledeće delatnosti:

Tabela 100. Struktura uvoza prema delatnosti /prvih deset/

RED. BROJ	DELATNOST	Iznos u 000 USD	% UČEŠĆE U UKUPNOM UVOZU
1.	Proizv. derivata nafte	44.725	29,7
2.	Proizv. ostalih mašina za poljoprivredu	18.045	12,0
3.	Proizv. traktora za poljoprivredu	6.668	4,4
4.	Proizv. ostalih organskih hemikalija	6.070	4,0
5.	Prerada aluminijuma	4.398	2,9
6.	Proizv. đubriva i azotnih jedinjenja	4.351	2,9
7.	Proizv. plastičnih masa, primarni oblici	3.995	2,7
8.	Proizv. aluminijuma	3.221	2,1
9.	Proizv. industrijskih gasova	2.594	1,7
10.	Proizv. ostalih hemijskih proizvoda	2.485	1,7

Struktura razmene po granama delatnosti u 2013. godini

Strukturu razmene prema delatnosti u 2013. godini nije bitnije izmenjena u odnosu na prethodi period. Najveće učešće u izvozu grada Pančeva ostvaruje sledećih deset delatnosti:

Tabela 101. Struktura izvoza prema delatnosti /prvih deset/

RED. BR.	DELATNOST	Iznos u 000 USD	% UČEŠĆE U UKUPNOM IZVOZU
1.	Proizv. plastičnih masa, primarni oblici	192.530	43,9
2.	Proizv. ostalih organskih hemikalija	74.490	17,0
3.	Proizv. đubriva i azotnih jedinjenja	33.306	7,6
4.	Proizv. kaučuka, primarni oblici	25.974	5,9
5.	Reciklaža metalnih otpadaka i ostataka	20.273	4,6
6.	Proizv. industrijskih gasova	17.264	3,9
7.	Gajenje žita i dr. useva i zasada	15.850	3,6
8.	Proizv. skroba i proizvoda od skroba	15.074	3,4
9.	Prerada aluminijuma	7.203	1,6
10.	Vađenje prirodnog gasa	6.415	1,5

Najveće učešće u uvozu grada Pančeva u 2013. godini, ostvaruju sledeće delatnosti:

Tabela 102. Struktura uvoza prema delatnosti /prvih deset/

RED. BROJ	DELATNOST	Iznos u 000 USD	% UČEŠĆE U UKUPNOM UVOZU
1.	Proizv. ostalih mašina za poljoprivredu	17.533	13,0
2.	Proizv. ostalih organskih hemikalija	15.190	11,3
3.	Proizv. derivata nafte	6.893	5,1
4.	Proizv. ostalih hemijskih proizvoda	6.299	4,7
5.	Proizv. traktora za poljoprivredu	5.531	4,1
6.	Proizv. plastičnih masa, primarni oblici	5.190	3,9
7.	Prerada aluminijuma	4.454	3,3
8.	Proizv. ostalih neorganskih hemikalija	4.169	3,1
9.	Proizv. optičke i fotografske opreme	3.437	2,6
10.	Proizv. čelika	3.094	2,3

3.4. Najznačajniji izvoznici i uvoznici grada Pančeva

Najveći izvoznici grada Pančeva su „HIP Petrohemija“, „Almex“, „HIP Azotara“, „AD Ratar“, Tamiška“, „AD Industrija skroba jabuka“, „Panpacking“, koji u ukupnom izvozu grada Pančeva učestvuju sa 94,4%. Prva tri izvoznika su ujedno i najveći uvoznici, a to su „HIP Petrohemija“, „Almex“ i „HIP Azotara“, koji u ukupnom uvozu učestvuju sa 79,8%.

Tabela 103. Najveći izvoznici i uvoznici u 2010. godini

Red. Broj	Naziv preduzeća	Izvoz u 000 USD	Učešće u izvozu	Index Izvoz/ uvoz	Uvoz u 000 USD	Učešće u uvozu	Ukupna razmena u 000 USD	Neto izvoz
1.	HIP-PETROHEMIJA-U RESTRUKTURIRANJU-PANČEVO	284.540	86,0	171.8	165.622	69,1	450.162	118.918
2.	DOO ALMEX PANCEVO	12.165	3,7	60.5	20.121	8,4	32.286	-7.956
3.	HIP-AZOTARA-PANČEVO	5.638	1,7	104.2	5.412	2,3	11.050	226
4.	TEHNOMARKET DOO PANCEVO	882	0,3	34.0	2.596	1,1	3.478	-1.714
5.	AD RATAR PANCEVO	3.229	1,0	-	-	-	3.229	3.229
6.	PANPACKING DOO PANČEVO	1.550	0,5	99.4	1.560	0,7	3.110	-10
7.	TAMIŠKA-PANČEVO	3.013	0,9	-	47	0,0	3.060	2.966
8.	PREDUZEĆE IREKS DOO PANCEVO	2	0,0	0.1	2.863	1,2	2.865	-2.861
9.	AD IND. SKROBA JABUKA PANČEVO	2.085	0,6	863.4	241	0,1	2.326	1.844
10.	DANIJELA COMMERCE DOO PANCEVO	-	-	-	1.838	0,8	1.838	-1.838

U 2011. godini, najveći izvoznici su „HIP Petrohemija“, „Almex“, „HIP Azotara“ i „Alubond Europe“, koji ostvaruju oko 92% od ukupnog izvoza grada Pančeva. Navedena preduzeća su ujedno i najveći uvoznici. Njihovo učešće u ukupnom uvozu grada Pančeva čini oko 83%.

Tabela 104. Najveći izvoznici i uvoznici u 2011. godini

Red. Broj	Naziv preduzeća	Izvoz u 000 USD	Učešće u izvozu	Index izvoz/uvoz	Uvoz u 000 USD	Učešće u uvozu	Ukupna razmena u 000 USD	Neto izvoz
1.	HIP-PETROHEMIJA-U RESTRUKTURIRANJU-PANČEVO	373.149	81,9	147,4	253.210	70,2	626.359	119.939
2.	DOO ALMEX PANCEVO	18.733	4,1	68,3	27.417	7,6	46.150	-8.684
3.	HIP-AZOTARA-PANČEVO	18.115	4,0	140,4	12.905	3,6	31.020	521
4.	ALUBOND EUROPE-PANČEVO	7.503	1,6	145,3	5.165	1,4	12.668	2.338
5.	KOMPANIJA AGROŽIV AD PANCEVO	1.380	0,3	13,9	9.942	2,8	11.322	-8.562
6.	TEHNOMARKET DOO PANCEVO	1.327	0,3	38,6	3.441	1,0	4.768	-2.114
7.	DOO UTVA AI PANCEVO-U RESTRUKTURIRANJU	10	0,0	0,2	4.611	1,3	4.621	-4.601
8.	AD IND. SKROBA JABUKA PANČEVO	4.096	0,9	-	288	0,1	4.384	3.808
9.	DOO OMOMETAL OMOLJICA	4.300	0,9	-	5	0,0	4.305	4.295
10.	TAMIŠKA-PANČEVO	3.938	0,9	-	52	0,0	3.990	3.886

Preduzeća koja su u 2012. godini ostvarila najveći izvoz su: HIP „Petrohemija“, „Granexport“, „HIP Azotara“, „Alba metali SRB“, „Almex“ i „Alubond Europe“. Navedena preduzeća u ukupnom izvozu grada Pančeva učestvuju sa 80%. Najveći uvoznici su HIP „Petrohemija“, „Almex“, „Alubond Europe“ i „HIP Azotara“, koji u ukupnom uvozu grada pančeva učestvuju sa oko 70%.

Tabela 105. Najveći izvoznici i uvoznici u 2012. godini

Red. Broj	Naziv preduzeća	Izvoz u 000 USD	Učešće u izvozu	Index izvoz/uvoz	Uvoz u 000 USD	Učešće u uvozu	Ukupna razmena u 000 USD	Neto izvoz
1.	HIP-PETROHEMIJA-U RESTRUKTURIRANJU-PANČEVO	90.437	44,6	147,6	61.283	40,7	151.720	29.154
2.	DOO ALMEX PANCEVO	7.574	3,7	24,0	31.546	21,7	39.120	-23.972
3.	HIP-AZOTARA-PANČEVO	19.320	9,5	383,5	5.038	3,3	24.358	14.282
4.	GRANEXPORT DOO PANČEVO	22.388	11,0	-	1.529	1,0	23.917	20.859
5.	ALBA METALI SRB DOO PANCEVO	16.282	8,0	-	141	0,1	16.423	16.141
6.	ALUBOND EUROPE-PANČEVO	6.488	3,2	121,6	5.335	3,5	11.823	1.153
7.	KOMPANIJA AGROŽIV AD PANCEVO	5.547	2,7	-	507	0,3	6.054	5.040
8.	TEHNOMARKET DOO PANCEVO	1.109	0,5	31,7	3.500	2,3	4.609	-2.391
9.	DOO OMOMETAL OMOLJICA	3.914	1,9	-	2	0,1	3.916	3.912
10.	PREDUZECE IREKS DOO PANCEVO	7	0,1	0,2	3.333	2,2	3.340	-3.326

Najznačajnije učešće u izvozu (82,5%) u 2013. godini ostvaruju HIP „Petrohemija“, „HIP Azotara“ i „Almex“. Ista preduzeća su ostvarila dominantno učešće u ukupnom uvozu (57%).

Tabela 106. Najveći izvoznici i uvoznici u 2013. godini

Red. Broj	Naziv preduzeća	Izvoz u 000 USD	Učešće u izvozu	Index Izvoz/uvoz	Uvoz u 000 USD	Učešće u uvozu	Ukupna razmena u 000 USD	Neto izvoz
1.	HIP-PETROHEMIJA-U RESTRUKTURIRANJU-PANČEVO	311.131	71,0	728,1	42.730	31,8	353.861	268.401
2.	DOO ALMEX PANCEVO	19.204	4,4	68,5	28.038	20,8	47.242	-8.834
3.	HIP-AZOTARA-PANČEVO	31.174	7,1	533,7	5.842	4,3	37.016	25.332
4.	ALUBOND EUROPE-PANČEVO	6.723	1,5	136,7	4.918	3,7	11.641	1.805
5.	GRANEXPORT DOO PANČEVO	11.425	2,6	-	72	0,1	11.497	11.353
6.	METAL LOGISTIC DOO PANČEVO	9.619	2,2	-	146	0,1	9.765	9.473
7.	PAN-LEDI DOO PANCEVO-PANČEVO	5.649	1,3	293,7	1.923	1,4	7.572	3.726
8.	ALBA METALI SRB DOO PANCEVO	6.449	1,5	-	159	0,1	6.608	6.290
9.	AD IND. SKROBA JABUKA PANČEVO	4.600	1,0	-	106	0,1	4.706	4.494
10.	TEHNOMARKET DOO PANCEVO	1.464	0,3	45,2	3.240	2,4	4.704	-1.776

4. Zarade

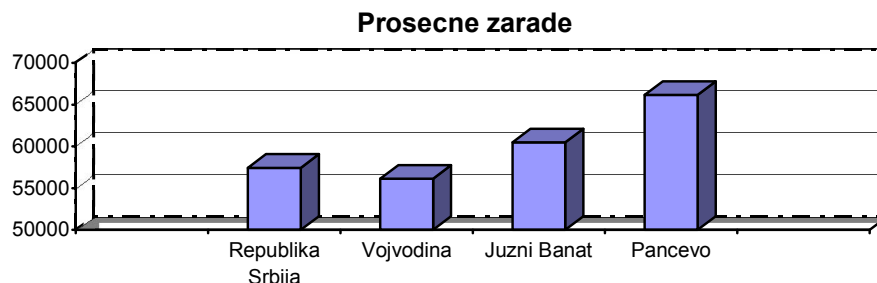
Na području Južnog Banata ukupna prosečna zarada isplaćena u 2012. godini iznosi 60.484 dinara (što je iznad republičkog i pokrajinskog proseka).

Prosečna zarada isplaćena u periodu januar-decembar 2012. godine, u odnosu na prosečnu zaradu isplaćenu u periodu januar-decembar 2011. godine, nominalno je veća za 9,1%.

Posmatrano po teritorijalnom principu, najveće prosečne neto zarade u Južnom Banatu u 2012. godini imali su žitelji Vršca i Pančeva, a najmanje stanovnici Plandišta i Kovačice.

Raspon prosečno isplaćene najveće i najmanje zarade po opštinama iznosi 1,9: 1.

Grafikon 45.

Prosečna zarada u Pančevu isplaćena u 2012.godini iznosila je 66.168 dinara, što je iznad republičkog i pokrajinskog proseka, odnosno iznad proseka zarade na nivou južnobanatske oblasti. U poređenju sa prethodnom godinom, zarada je bila veća za 7,4% u nominalnom iznosu, dok je u odnosu na 2010.godinu nominalno povećanje 24,5%.

Prosečna zarada bez poreza i doprinosa isplaćena u periodu januar-decembar 2012.godine u Pančevu, u odnosu na prosečnu neto zaradu isplaćenu u istom periodu 2011.godine, nominalno je bila veća za 9%, a u odnosu na 2010.godinu za 26,5%.

Tabela 107. Prosečne zarade po zaposlenom

Region Oblast Grad-opština	2010		2011		2012	
	Zarade	Zarade bez poreza i doprinosa	Zarade	Zarade bez poreza i doprinosa	Zarade	Zarade bez poreza i doprinosa
Republika Srbija	47450	34142	52733	37976	57430	41377
Region Vojvodine	46496	33392	51393	36950	56118	40421
Južnobanatska oblast	49280	5212	55461	39588	60484	43567
Alibunar	31907	23007	35576	25662	40279	29031
Bela Crkva	34187	24584	36669	26482	41564	29947
Vršac	57608	41617	61251	44198	68787	49689
Kovačica	35561	25350	37281	26692	37504	27072
Kovin	40730	29748	48732	35123	53286	38431
Opovo	37991	27384	40238	29041	43880	31783
Pančevo	53127	37592	61624	43621	66168	47558
Plandište	32506	23583	32884	23900	35472	25791

Najveće neto zarade u Vojvodini isplaćene u 2012. godini ostvarili su zaposleni u rudarstvu, stručnim, naučnim i tehničkim delatnostima, finansijskim delatnostima i delatnosti osiguranja, u snabdevanju gasom, parom i klimatizaciji, dok su najmanje zaradili radnici u uslugama smeštaja i ishrane, trgovini i ostalim uslužnim delatnostima.

Tabela 108. Prosečne zarade, po sektorima - region Vojvodine

	2011.god. neto zarade	2012.god. neto zarade	2013.god. neto zarade
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	31407	36289	38003
Rudarstvo	77819	84418	100954
Prerađivačka industrija	36023	39163	42280
Snabdevanje gasom, parom i klimatizacija	62487	68773	71528
Snabd.vodom, upravljanje otpadnim vodama	36443	39075	41272
Građevinarstvo	32784	36637	36890
Trg. na veliko i malo, popravka motornih vozila	25089	27076	28570
Saobraćaj i skladištenje	37074	39753	41812
Usluge smeštaja i ishrane	19241	20839	22225
Informisanje i komunikacije	43326	45850	46673
Finansijske delatnosti i delatnost osiguranja	67071	72122	74896
Poslovanje nekretninama	47914	51301	56607
Stručne, naučne i tehničke delatnosti	58352	75364	86392
Administrativne i pomoćne uslužne delatnosti	27652	33176	33801
Državna uprava, obavezno socijalno osiguranje	45035	48633	50907
Obrazovanje	36710	39232	41273
Zdravstvena i socijalna zaštita	38366	40268	42008
Umetnost, zabava i rekreacija	35358	36243	37510
Ostale uslužne delatnosti	25084	28085	30121

Prikazivanje podataka po sektorima delatnosti izvršeno je u skladu sa Uredbom o klasifikaciji delatnosti/SI.glasnik RS BR.54/10, dok je teritorijalna podela izvršena na osnovu Uredbe o Nomenklaturi statističkih teritorijalnih jedinica/SI.glasnik RS br.109/09 i 46/10.

5. Privredna društva i preduzetnici

Prema podacima Agencije za privredne registre, ukupan broj **privrednih društava** u Vojvodini u 2012.godini bio je 26.372. Posmatrano po okruzima ovaj broj varira, te je tako ukupan broj aktivnih privrednih društava na teritoriji Južnobanatskog upravnog okruga 3.048, od čega je samo u gradu Pančevu bilo aktivno čak 1.621 privrednih društava ili 53%. Broj privrednih društava u ostalim opštinama je dosta mali, a posle Pančeva najveći je u Vršcu koji ima 573 aktivna privredna društva, a zatim u Kovinu koji ima 253.

Prema istom izvoru podataka, broj aktivnih privrednih društava u Pančevu je u 2012.godini manji u odnosu na prethodnu godinu i u odnosu na 2010. godinu za 3,5% odnosno 9,3% respektivno.

Broj novoosnovanih privrednih društava u Pančevu u 2012.godini je manji za 7% u odnosu na 2010.godinu, s tim da je zabeleženo povećanje broja privrednih društava u 2012.godini u odnosu na 2011.godinu za 4,7%.

Broj ugašenih privrednih društava u 2012.godini je manji nego u 2010.godini, dok je u poređenju sa 2011.godinom taj broj veći za 40 privrednih društava.

Tabela 109. Broj privrednih društava, Pančevo

	2010	2011	2012
Aktivnih	1 787	1 680	1 621
Novoosnovanih	167	148	155
Brisanih / Ugašenih	234	243	203

Prema Saopštenju Agencije za privredne registre 2.685 privrednih društava iz Južnog Banata je predalo finansijske izveštaje za 2012. godinu, što je za 2,25% manje u odnosu na 2011. godinu, odnosno 4,9% u odnosu na 2010.godinu.

Broj zaposlenih u privrednim društvima takođe se smanjivao u posmatranom periodu, sa 26.546 koliko ih je bilo 2010. godine na 24.502 lica u 2012.godini.

U privredi Južnog Banata izražena je koncentracija privredne aktivnosti u Pančevu u kome posluje oko 52% privrednih društava u Južnom Banatu i u njima je zaposleno 51% ukupno zaposlenih u Južnom Banatu.

Broj privrednih društava u Pančevu u 2012.godini smanjen je u odnosu na prethodne dve godine, za 2,1 i 5,3% respektivno.

Takođe, broj zaposlenih lica u privrednim društvima manji je u odnosu na 2011. i 2010. godinu, za 11 odnosno 1.325 lica.

U strukturi privrednih društava, posmatrano sa aspekta veličine, prema podacima iz finansijskih izveštaja za 2010.godinu dominantno je učešće malih društava (96%), u kojima je bilo zaposleno 4.721 lica ili 33,85%.

Na drugoj strani, u velikim privrednim društvima koja čine svega 1% ukupnih privrednih društava, bilo je zaposleno 5.466 (39,19%).

U srednjim preduzećima, čije je učešće u strukturi ukupnog broja privrednih društava oko 3%, bilo je zaposleno 3.504 lica ili 25%.

Privredna društva u 2012.godini su iskazala negativan neto finansijski rezultat u iznosu od 10.242.751 dinara, koji je u odnosu na prethodnu godinu smanjen za 56%, a u odnosu na 2010.godinu povećan za 0,5%.

Neto dobitak je iskazalo 896 privrednih društava u 2012.godini, više nego u 2011. godini u kojoj je taj broj iznosio 852, odnosno 842 u 2010. godini.

Broj privrednih društava koji je iskazao neto gubitak u 2012. godini manji je nego u prethodnim godinama, za 13,6% i 23,3% respektivno.

Poslovanje privrednih društava u Pančevu (kao i u Južnom Banatu) opterećeno je i visokim iznosom kumuliranih gubitaka, koji su na kraju 2012.godine iznosili 94.226.991 dinara i povećani su u odnosu na prethodnu godinu za 16,72%, a u odnosu na 2010. godinu čak za 78,73%.

Tabela 110. Finansijske performanse privrednih društava u Pančevu

	2010	2011	2012
Broj privrednih društava	1 470	1 422	1 392
Broj zaposlenih	13 945	12 631	12 620
Poslovni prihodi	98 039 240	115 184 932	104 623 312
Neto dobitak	3 139 290	3 648 873	3 970 636
Broj privr. društava sa neto dobitkom	842	852	896
Neto gubitak	13 328 414	27 021 510	14 213 387
Broj privr. društava sa neto gubitkom	546	485	419
Ukupna sredstva	133 333 416	157 329 101	180 524 842
Kapital	33 842 665	33 947 881	36 494 892
Kumulirani gubitak	52 717 932	80 722 649	94 226 991
Broj.privr.društava sa gubitkom do visine kapitala	650	587	521
Broj.privr.društava sa gubitkom iznad visine kapitala	420	413	378

Posmatrano po sektorskoj strukturi, najviše privrednih društava poslovalo je u sektorima – Trgovine na veliko i malo 44,55%, Prerađivačkoj industriji 21,28% i u Poslovima sa nekretninama 11,88%.

Tabela 111. Broj privrednih društava po sektorima

Opis	2010
PRIVREDNA DRUŠTVA – UKUPNO	1.414
Poljoprivreda, lov šumarstvo i vodoprivreda	52
Ribarstvo	/
Vađenje ruda i kamena	3
Prerađivačka industrija	301
Proizv. i snabdevanje el.energijom, gasom i vodom	12
Građevinarstvo	114
Trgovina na veliko i malo, opravka	630
Hoteli i restorani	18
Saobraćaj, skladištenje i veze	78
Finansijsko posredovanje	2
Poslovi s nekretninama, iznajmljivanje	168
Obrazovanje	16
Zdravstveni i socijalni rad	6
Druge komunalne, društvene i lične usluge	14

Ukupan broj aktivnih **preduzetnika**, prema podacima Agencije za privredne registre, u Vojvodini u 2012.godini bio je 55.798. Od ukupnog broja aktivnih preduzetnika u Vojvodini, na teritoriji Južnobanatskog upravnog okruga bilo ih je 9.555 ili 17,12%, od čega u gradu Pančevu preko 54% ili 5.204 preduzetnika.

Broj preduzetnika u ostalim opštinama varira, a posle Pančeva najveći broj posluje u Vršcu koji ima 1.422 aktivna preduzetnika, a zatim u Kovinu 899 preduzetnika.

Broj aktivnih preduzetnika u Pančevu je u 2012.godini manji u odnosu na prethodnu godinu i u odnosu na 2010. godinu za 1,66% odnosno 5,46% respektivno.

Broj novoosnovanih preduzetnika u Pančevu u 2012.godini takođe je manji za 6,37% u odnosu na 2011.godinu, odnosno za 23,49% u odnosu na 2010.godinu.

Broj preduzetnika brisanih iz evidencije u 2012.godini je manji nego u prethodnim godinama, za 17,75% u odnosu na 2011. i za 29,17% u poređenju sa 2010.godinom.

Tabela 112. Broj preduzetnika, Pančevo

	2010	2011	2012
Aktivnih	5 505	5 292	5 204
Novoosnovanih	864	706	661
Brisanih / Ugašenih	1 066	918	755

Finansijske izveštaje za 2012.godinu Agenciji za privredne registre dostavio je 261 preduzetnik iz Pančeva koji je poslovne knjige vodio po sistemu dvojnog knjigovodstva. Ovi preduzetnici su zapošljavali 546 lica ili 11% manje nego u prethodnoj godini.

Broj preduzetnika takođe je manji nego u 2011. i 2010. godini za 8,42% i 14,42%, respektivno.

Trend pozitivnih rezultata poslovanja preduzetnika nastavljen je u 2012.godini, kada je ostvaren pozitivan neto finansijski rezultat u iznosu od 86.433 dinara, što je za 74% više u odnosu na prethodnu godinu, odnosno za 72% u odnosu na 2010.godinu.

Neto dobitak preduzetnika je povećan za 43% u odnosu na prošlogodišnji, a iskazala su ga 202 preduzetnika, dok je neto gubitak, koji su iskazala 50 preduzetnika, smanjen za 4%.

Tabela 113. Finansijske performanse preduzetnika, Pančevo

	2010	2011	2012
Broj preduzetnika	305	285	261
Broj zaposlenih	686	614	546
Poslovni prihodi	3 747 208	4 005 525	3 770 918
Neto dobitak	85 763	81 885	117 515
Broj preduzetnika sa neto dobitkom	230	217	202
Neto gubitak	35 483	32 360	31 082
Broj preduzetnika sa neto gubitkom	66	60	50
Ukupna sredstva	2 114 712	1 953 218	1 778 228
Kapital	521 613	482 967	533 443
Kumulirani gubitak	102 555	109 943	85 480
Broj preduzetnika sa gubitkom do visine kapitala	60	57	55
Broj preduzetnika sa gubitkom iznad visine kapitala	70	66	60

6. Zaposlenost

Ukupan broj formalno zaposlenih u Pančevu u 2012.godini bio je 28.069, što u odnosu na ukupan broj zaposlenih u Vojvodini, odnosno u Južnom Banatu iznosi 6,26%, odnosno 50,86%.

Negativan trend smanjenja zaposlenosti nastavljen je i u 2012. godini. Ukupan broj formalno zaposlenih u 2012.godini u Pančevu smanjen je za 6,22% u odnosu na 2011.godinu i za 12% u odnosu na 2010.godinu.

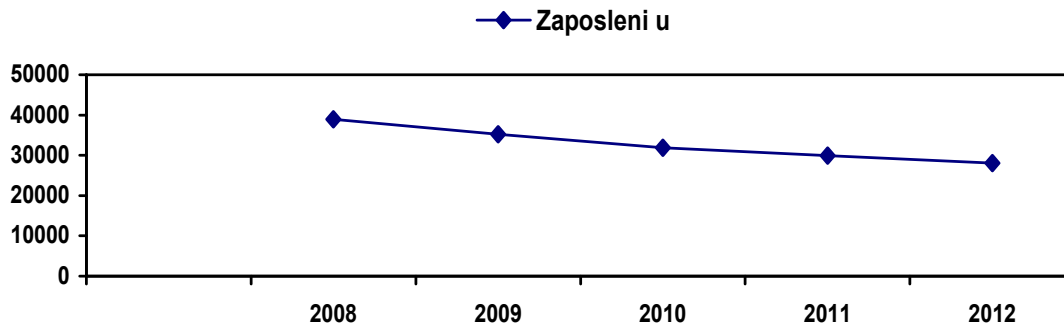
U strukturi zaposlenih lica, učešće žena se kreće oko 42%.

Broj zaposlenih kod pravnih lica iznosio je 21.473 i u odnosu na 2011.godinu manji je za 1,64%, dok je broj registrovanih preduzetnika i zaposlenih kod njih u 2012.godini bio 6.596, što u odnosu na 2011.godinu čini pad od 18,54%.

Tabela 114. Zaposlenost u Pančevu, godišnji prosek

	2010	2011	2012
UKUPNO	31 891	29 931	28 069
Od toga žene, %	42,9	41,2	42,1
Zaposleni u pravnim licima (privredna društva, preduzeća, ustanove, zadruge)	21 978	21 833	21 473
Privatni preduzetnici (lica koja samostalno obavljaju delatnost) i zaposleni kod njih	9 913	8 098	6 596
Broj zaposlenih na 1000 stanovnika	258	243	228

Grafikon 46.

U strukturi broja zaposlenih kod pravnih lica u 2012. godini najveće učešće imaju sektori Prerađivačka industrija (33%), Zdravstvena i socijalna zaštita (12%), Trgovina na veliko i malo i popravka motornih vozila (9,3%), Obrazovanje (9%).

Procentualno najveći pad zaposlenosti kod pravnih lica u 2012.godini u odnosu na 2011. godinu evidentiran je u sektorima Administrativne i pomoćne uslužne delatnosti (10,55%), Finansijske delatnosti i delatnost osiguranja (9,27%) i Rudarstvu (8,52%), dok je najveći porast zaposlenosti zabeležen u sektorima Usluge smeštaja i ishrane (18,18%), Snabdevanje el.energijom, gasom i parom (11,33%).

U 2012. u odnosu na 2011. godinu najveće smanjenje broja zaposlenih zabeleženo je u sektoru Prerađivačke industrije – 293 lica, dok je najveći porast zaposlenih zabeležen u sektorima Snabdevanje el.energijom, gasom i parom (39 lica) i Trgovini na veliko i malo (35 lica).

Tabela 115. Zaposleni po sektorima delatnosti, 2010.

Opis	2010
PRAVNA LICA– UKUPNO	21 978
Poljoprivreda, šumarstvo i vodoprivreda	1 364
Ribarstvo	/
Vađenje ruda i kamena	11
Prerađivačka industrija	7 592
Proizvodnja el.energije, gasa i vode	667
Građevinarstvo	948
Trgovina na veliko i malo, popravka motornih vozila	2 013
Hoteli i restorani	64
Saobraćaj, skladištenje i veze	1 599
Finansijsko posredovanje	567
Poslovanje s nekretninama, iznajmljivanje	602
Državna uprava i socijalno osiguranje	1 091
Obrazovanje	1 929
Zdravstveni i socijalni rad	2 766
Dr.komunalne, društvene i lične usluge	768

Tabela 116. Zaposleni po sektorima delatnosti, 2011-2012. godine

Opis	2011	2012	Indeks 2012/2011
PRAVNA LICA– UKUPNO	21 833	21 473	98,35
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	738	715	96,88
Rudarstvo	94	86	91,48
Prerađivačka industrija	7 385	7 092	96,03
Snabdevanje el.energijom, gasom i parom	344	383	111,33
Snabdevanje vodom i upravljanje otpadnim vodama	775	777	100,25
Građevinarstvo	1 087	1 109	102,02
Trgovina na veliko i malo, popravka motornih vozila	1 960	1 995	101,78
Saobraćaj i skladištenje	1 409	1 407	99,85
Usluge smeštaja i ishrane	66	78	118,18
Informisanje i komunikacije	440	456	103,63
Finansijske delatnosti i delatnost osiguranja	475	431	90,73
Poslovanje nekretninama	1	1	100
Stručne, naučne, inovacione i tehničke delatnosti	473	456	96,40
Administrativne i pomoćne uslužne delatnosti	607	543	89,45
Državna uprava i obavezno socijalno osiguranje	1 095	1 102	100,63
Obrazovanje	1 941	1 939	99,89
Zdravstvena i socijalna zaštita	2 615	2 589	99,00
Umetnost, zabava i rekreacija	234	223	95,29
Ostale uslužne delatnosti	97	91	93,81

7. Nezaposlenost

Prema podacima Nacionalne službe za zapošljavanje, u decembru 2012. godine broj nezaposlenih lica na evidenciji za grad Pančevo iznosio je 11.577 lica (34% ukupnog broja nezaposlenih lica na nivou Okruga, odnosno 6% na nivou Vojvodine).

Ukupan broj nezaposlenih lica na kraju 2012.godine veći je u poređenju sa 2011. i 2010. godinom za 0,8%, odnosno 1,2%.

U strukturi nezaposlenih lica, značajno je učešće žena – 55% u decembru 2012. godine, što je nešto manje u odnosu na 2010. godinu kada je iznosilo 57%.

Učešće lica koja prvi put traže zaposlenje bilo je 34% u 2010. i 2011. godini, dok je u 2012. godini njihovo učešće u ukupnom broju nezaposlenih lica smanjeno za dva procenta.

Zabrinjava činjenica da je učešće lica bez kvalifikacija dosta značajno – oko 35% tokom posmatranog perioda.

Tabela 117. Nezaposlenost u Pančevu

	2010	2011	2012
UKUPNO	11 431	11 480	11 577
Prvi put traže zaposlenje	3 901	3 969	3 761
Bez kvalifikacija	3 936	4 059	4 054
Žene	6 525	6 473	6 381
Na 1000 stanovnika	92	93	94

Obrazovna struktura nezaposlenih lica Pančeva ukazuje da najviši procenat nezaposlenih (30,9%) ima stečen IV stepen stručne spreme, zatim 29,5% lica ima I stepen stručne spreme i 20,5% treći stepen stručne spreme (podaci iz 2012. godine). Imajući u vidu raspoložive podatke, uočavamo da preko 50% nezaposlenih lica ima stečenu srednju stručnu spremu.

Tabela 118. Nezaposlena lica prema stepenu stručne spreme i polu

Filijala Pančevo		2010	2011	2012
UKUPNO	Ukupno	11 431	11 480	11 577
	Žene	6 525	6 473	6 381
I	Ukupno	3 222	3 389	3 420
	Žene	1 812	1 817	1808
II	Ukupno	714	670	634
	Žene	431	394	365
III	Ukupno	2 437	2 329	2 375
	Žene	1 074	1 083	1 015
IV	Ukupno	3 626	3 614	3 588
	Žene	2 350	2 305	2 244
V	Ukupno	144	127	135
	Žene	8	10	11
VI1	Ukupno		490	439
	Žene	639	327	312
VI2	Ukupno	446	164	207
	Žene		114	131
VII-1	Ukupno	640	687	768
	Žene	396	416	488
VII-2	Ukupno	9	9	10
	Žene	8	7	7
VIII	Ukupno	0	1	1
	Žene	0	0	0

U strukturi nezaposlenih lica po zanimanjima u 2012.godini, najveće učešće (posle kategorije ostala zanimanja–neraspoređeni) pripada grupama zanimanja u oblasti mašinstva i obrade metala 11%, poljoprivredi, proizvodnji i preradi hrane 10% i u ekonomiji, pravu i administraciji 10%.

Najzastupljenija zanimanja u strukturi nezaposlenih lica su proizvođači bilja, ekonomisti i obrađivači metala.

Slična struktura uočava se i u 2011. i 2010. godini, s tim da je broj proizvođača bilja i obrađivača metala povećan u posmatranom periodu, dok je broj ekonomista u 2012.godini nešto manji u odnosu na 2010.godinu.

Tabela 119. Nezaposlenost po grupama zanimanja

Grupa zanimanja	2010		2011		2012	
	Ukupno	Žene	Ukupno	Žene	Ukupno	Žene
UKUPNO	11.431	6.525	11.480	6.473	11.577	6.381
Poljoprivreda, proizvodnja i prerada hrane	1.145	746	1.175	774	1.244	812
Proizvođači bilja	632	350	625	343	657	359
Stočari i živinari	45	34	41	35	44	34
Ribari i odgajivači ostalih životinja	/	/	/	/	/	/

Veterinari	79	55	85	56	90	62
Prerađivači hrane i pića	389	307	423	339	452	356
Prerađivači duvana	/	/	1	1	1	1
Šumarstvo i obrada drveta	68	23	63	19	66	26
Šumari	20	11	14	6	19	11
Prerađivači i obrađivači drveta	48	12	49	13	47	15
Geologija, rudarstvo i metalurgija	14	7	13	6	16	8
Geolozi	7	4	8	5	9	7
Zanimanja eksploatacije nafte i zemnog gasa	1	0	1	0	3	0
Rudari i oplemenjivači ruda	/	/	/	/	/	/
Metalurzi	6	3	4	1	4	1
Mašinstvo i obrada metala	1.300	98	1.224	105	1.277	100
Obrađivači metala	630	32	589	36	641	41
Monteri i instalateri u mašinstvu	57	2	51	1	50	1
Mašinski konstruktori i projektanti	183	45	199	49	189	43
Mašinski tehnolozi	24	6	19	3	12	2
Mehaničari i mašinisti	406	13	366	16	385	13
Elektrotehnika	572	69	571	67	616	73
Elektroenergetičari	253	33	225	35	258	33
Elektromehaničari	183	15	190	11	183	12
Elektroničari	67	7	67	6	75	8
Zanimanja telekomunikacija	26	2	15	1	16	2
Zanimanja računarske tehnike	43	12	74	14	84	18
Hemija, nemetali i grafičarstvo	579	446	533	395	513	374
Hemičari	489	388	438	334	421	320
Gumari i plastičari	13	12	20	18	19	16
Proizvođači keramike i građevinskog materijala	2	1	3	1	1	0
Staklari	34	22	33	20	29	13
Papirničari	1	1	1	1	1	1
Grafičari	40	22	38	21	42	24
Tekstilstvo i kožarstvo	375	348	340	318	344	317
Tekstilci	53	50	42	40	50	47
Proizvođači odeće	258	248	235	227	226	217
Kožari i krznari	13	9	11	7	13	9
Obučari i kožni galanteristi	51	41	52	44	55	44
Komunalne, tapetarske i farbarske usluge	26	1	35	1	28	0
Komunalci	/	/	/	/	/	/
Tapetari	4	1	6	1	4	0
Farbari i lakireri	22	0	29	0	24	0
Geodezija i građevinarstvo	273	128	273	128	311	130
Geodeti	7	5	9	6	12	5
Arhitekti i urbanisti	52	30	53	30	88	41
Građevinari	204	92	199	92	200	82
Zanimanja završnih građevinskih radova	10	1	12	0	11	2
Saobraćaj	306	51	305	62	281	49
Zanimanja drumskog saobraćaja	230	27	243	41	231	33

Železničari	28	10	26	10	17	6
Brodari	5	0	3	0	3	0
Vazduhoplovci	3	3	2	2	4	3
Zanimanja PTT saobraćaja	19	10	15	8	11	6
Zanimanja pretovarnih usluga, unutrašnjeg transporta i prevoza žičarama	21	1	16	1	15	1
Trgovina, ugostiteljstvo i turizam	1.042	787	1.070	834	997	751
Trgovci	561	446	584	475	545	431
Zanimanja ugostiteljstva i turizma	481	341	486	359	452	320
Ekonomija, pravo i administracija	1.305	1.029	1.237	975	1.199	925
Menadžeri i organizatori	130	84	114	71	102	67
Ekonomisti	709	572	667	541	644	507
Pravnici	128	93	135	102	141	104
Informatičari i statističari	104	78	109	79	108	78
Kadrovska i srodna zanimanja	3	2	8	4	5	2
Administratori	199	197	172	171	153	153
Zanimanja odbrane, bezbednosti i zaštite	32	3	32	7	46	14
Zanimanja osiguranja	/	/	/	/	/	/
Vaspitanje i obrazovanje	166	137	177	142	176	149
Vaspitači i nastavnici društveno-humanističke oblasti	154	131	165	137	164	143
Nastavnici prirodno-matematičke struke	4	2	4	1	6	2
Nastavnici tehničko-tehnološke struke	5	1	5	1	3	1
Nastavnici birotehničke struke	3	3	3	3	3	3
Nastavnici zdravstvene struke	/	/	/	/	/	/
Društveno humanističko područje	59	44	91	63	107	81
Društveno-humanistička zanimanja	59	44	91	63	107	81
Prirodno matematičko područje	122	83	114	75	127	86
Prirodno-matematička zanimanja	122	83	114	75	127	86
Kultura, umetnost i javno informisanje	137	112	147	116	133	106
Likovni umetnici i dizajneri	34	24	28	15	27	18
Scenski umetnici, muzičari i književnici	19	11	26	15	24	13
Zanimanja javnog informisanja	8	4	7	6	6	5
Ostala zanimanja kulture, umetnosti i informisanja	76	73	86	80	76	70
Zdravstvo, farmacija i socijalna zaštita	323	278	311	255	334	277
Medicinari	203	167	201	158	237	192
Stomatolozi	52	45	46	37	41	35
Farmaceuti	53	51	50	46	47	41
Zanimanja socijalne zaštite	15	15	14	14	9	9
Fizička kultura i sport	13	8	22	8	19	8
Zanimanja fizičke kulture	3	3	1	1	2	1
Sportisti	10	15	21	7	17	7
Ostalo	3.606	2.130	3.779	2.130	3.789	2.109
Zanimanja ličnih usluga	261	241	263	238	263	240
Verska zanimanja	1	0	/	/	/	/
Neraspoređeni	3.344	1.889	3.516	1.892	3.526	1.869

Pančevo karakteriše nepovoljna starosna struktura nezaposlenih lica, s obzirom da oko 40% nezaposlenih pripada licima starosti od 25 do 39 godina.

Kada se posmatraju pojedinačna starosna doba, učešće lica starosti od 25-29 godina, zatim od 30-34 godina i 35-39 godina iznosi oko 13% za svaku kategoriju.

Tabela 120. Nezaposlena lica prema starosti i polu

Filijala Pančevo		2010	2011	2012
Ukupno	Ukupno	11 431	11 480	11 577
	Žene	6 525	6 473	6 381
15-19	Ukupno	365	380	353
	Žene	181	157	150
20-24	Ukupno	1 186	1 181	1 132
	Žene	685	624	579
25-29	Ukupno	1 538	1 466	1 475
	Žene	966	899	900
30-34	Ukupno	1 422	1 516	1 468
	Žene	908	972	885
35-39	Ukupno	1 377	1 434	1 484
	Žene	869	896	942
40-44	Ukupno	1 281	1 325	1 359
	Žene	775	815	805
45-49	Ukupno	1 313	1 318	1 321
	Žene	796	795	759
50-54	Ukupno	1 405	1 313	1 346
	Žene	819	754	772
55-59	Ukupno	1 216	1 199	1 236
	Žene	501	533	552
60-65	Ukupno	328	328	403
	Žene	25	28	37

Kada se analizira nezaposlenost na teritoriji Pančeva sa stanovišta njenog trajanja, uporedo sa rastom nezaposlenosti, raste i broj onih koji na posao čekaju duže od godinu dana.

Dugoročno nezaposlenih je u decembru 2012. godine ukupno bilo 7.101 ili 61%, što je za 2,8% više nego u 2011. godini, odnosno 0,4% više nego u 2010. godini.

Nezaposlena lica na zaposlenje najčešće čekaju od jedne do dve godine (17% nezaposlenih), zatim do tri meseca (15% nezaposlenih), tri do pet godina (12% nezaposlenih), preko 10 godina (11% nezaposlenih), od tri do šest meseci (10% nezaposlenih).

Tabela 121. Nezaposlena lica prema trajanju nezaposlenosti i polu

Filijala Pančevo		2010	2011	2012
UKUPNO	Ukupno	11 431	11 480	11 577
	Žene	6 525	6 473	6 381
Do 3 meseca	Ukupno	1 530	1 645	1 736
	Žene	760	790	751
3-6 meseci	Ukupno	1 292	1 261	1 206
	Žene	682	629	561
6-9 meseci	Ukupno	815	916	775

	Žene	449	445	415
9-12 meseci	Ukupno	721	755	759
	Žene	379	372	398
1-2 godine	Ukupno	2 315	1 862	1 968
	Žene	1 202	1 052	1 015
2-3 godine	Ukupno	1 009	1 232	1 080
	Žene	602	723	633
3-5 godina	Ukupno	1 023	1 171	1 399
	Žene	646	711	863
5-8 godina	Ukupno	1 019	960	931
	Žene	632	615	589
8-10 godina	Ukupno	456	440	436
	Žene	299	266	261
Preko 10 godina	Ukupno	1 251	1 238	1 287
	Žene	874	870	895

III UNAPREĐENJE PRIVREDNOG AMBIJENTA GRADA PANČEVA

1. Glavni problemi u privredi

1.1. Problemi u nadležnosti republičkih institucija

U najnovijem Izveštaju o konkurentnosti 2013-2014. kojim je obuhvaćeno 148 zemalja, Srbija zauzima 101. poziciju. Kako je svoj rang pogoršala za 6 pozicija, Srbija je u 2013. godini najnekonkurentnija zemlja na evropskom kontinentu.

Srbija se nalazi u veoma nepovoljnom konkurentskom položaju jer je prema većini pokazatelja daleko od proseka zemalja članica EU.

Bez modernizacije proizvodnih kapaciteta, uz konstantno ulaganje u obrazovanje i unapređivanje stručnosti zaposlenih, Srbija ne može da poboljša efikasnost ni u drugim privrednim sferama, niti može da dostigne viši stepen razvijenosti

Značajno smanjenje industrijske proizvodnje, pad stope zaposlenosti i pogoršanje karakteristika ljudskog kapitala karakterišu srpsku privredu već duži niz godina.

Model razvoja koji se bazirao na stranim finansijama, prouzrokovao je velike probleme u finansiranju stranih dugova.

Sprovedenje tranzicije u Srbiji posle političkih promena 2000.godine bilo je opterećeno posledicama brojnih političkih i ekonomskih procesa.

Nivo privredne aktivnosti koji je ispod mogućeg nivoa, output gep, glavni je problem privrede Srbije. Ekonomska kriza je strukturne prirode, a intenzivirana je posle 2008.godine negativnim efektima svetske ekonomske krize koja je produbila strukturne neravnoteže.

Ključni problemi srpske privrede su:

- Demografski problemi – depopulacija i naglašeno demografsko starenje. Šestina stanovništva stara je „65 i višegodina” što Srbiju svrstava među starije zemlje u svetu.
- Strukturni problemi – privredni rast se u prethodnom periodu zasnivao na domaćoj tražnji, uz učešće izvoza od svega oko 30%, dok sektor razmenjivih dobara učestvuje u BDP sa oko 26%. Ukupna potrošnja premašivala je BDP za 15-20%, što je pokriveno uvozom i za

posledicu je imalo visok deficit platnog bilansa. Proces privatizacije i restrukturiranja doveo je do velikog broja nezaposlenih.

- Nizak nivo obrazovanja i investicija u ljudske resurse, istraživanje i tehnološki razvoj kao osnove privrednog rasta – u Srbiji se za obrazovanje izdvaja oko 4,5% BDP, a za nauku oko 0,3%, a više od 90% tih sredstava odlazi na zarade zaposlenih u ovim sektorima.
- Neodgovarajuća i nedovoljna infrastrukturna opremljenost – putna, železnička, energetska, telekomunikaciona, logistička i komunalna, što je značajna prepreka privlačenju investicija i privrednom rastu.

Visoka nezaposlenost jedan je od najvećih problema u Srbiji, kako ekonomskih tako i socijalnih. Nastala je kao rezultat pada proizvodnje, sve većih strukturnih disproporcija u privredi i kao rezultat privatizacije i restrukturiranja velikih preduzeća.

Takođe, jedna od karakteristika tržišta rada je i neusaglašenost ponude i tražnje, odnosno veština i znanja koja se nude i onih potrebnih privredi.

Vrsta stranih direktnih investicija i njihova struktura su od velikog značaja za održiv razvoj privrede. Veći deo SDI u Srbiji, u periodu 2001-2010. godine, odnosio se na kupovinu dela državnih i društvenih preduzeća i banaka u procesu privatizacije.

Za uvođenje nove tehnologije, otvaranje novih radnih mesta, povećanje produktivnosti, rast BDP i izvoza neophodna je promena strukture stranih direktnih investicija u korist greenfield i brownfield investicija.

Nedovoljno korišćenje kapaciteta i preduzetničkog potencijala, kao i niska inovativnost takođe predstavljaju neke od razvojnih problema i ograničenja.

Promocija preduzetništva, kvalitet i upravljačke sposobnosti preduzetnika, institucionalna i informaciona infrastruktura, neka su od pitanja koja treba rešavati u narednom periodu.

Dosadašnji tehnološki razvoj se zasnivao na kupovini stranih tehnologija i opreme. Naučne i razvojne institucije, kroz istraživačke aktivnosti, treba da budu, u najvećem obimu, generator znanja koje će podstaći razvoj nove, konkurentne privrede.

Analiza poslovanja preduzeća ukazuje i na probleme likvidnosti i nedostatka povoljnih uslova finansiranja.

Administrativne prepreke u oblasti zapošljavanja, u smislu velikih troškova radne snage dodatno otežavaju novo zapošljavanje, odnosno održavanje postojećeg nivoa zaposlenosti.

Uvidom u stanje lokalne ekonomije, uočavanjem njenih nedostataka i nepravilnosti, prepoznaju se svi napred navedeni ključni problemi i pitanja koja generalno karakterišu srpsku privredu.

Ovome svakako treba dodati faktore i trendove koji predstavljaju dodatne prepreke ili ograničenja razvoju Grada, a odnose se na ekologiju – područje sa lokalitetima degradirane životne sredine (ekološka "crna" tačka).

1.2. Problemi u nadležnosti lokalne samouprave

S obzirom da je saradnja lokalne samouprave i privrede jedan od glavnih preduslova ekonomskog razvoja, nesporna je potreba kontinuiranog unapređenja različitih oblika njihovog povezivanja i zajedničkog rešavanja lokalnih problema.

Veoma je bitno da Grad razvija partnerstvo/saradnju javnog i privatnog sektora sa ciljem da se zajednički rešavaju bitna pitanja i problemi od opšteg značaja za građane i privredu, da postoji pozitivan stav prema ovakvom načinu rešavanja razvojnih problema i podeli rizika.

Sa institucionalnog aspekta, u oblasti organizovanja i funkcionisanja lokalne uprave neophodne su reforme. Razvoj ljudskih resursa mora ići u pravcu izgradnje funkcionalne i efikasne lokalne uprave, usavršavanja znanja službenika i osposobljavanja za kvalitetan rad i obavljanje sve složenijih zadataka. Samu upravu moguće je još više približiti građanima-privredi, intenzivnijim razvojem elektronske uprave, usluga i internet servisa.

Takođe, treba nastaviti sa unapređenjem sistema upravljanja lokalnim razvojem i saradnje i koordinacije svih aktera na lokalnom nivou sa ciljem da se postignu bolji efekti ili izbegnu preklapanja u podršci lokalnom razvoju.

Proces planiranja se mora unaprediti tako da planovi razvoja budu zasnovani na jasnim pokazateljima i vezani za budžet, praćeni i ocenjivani sa aspekta postignutih rezultata.

Funkcionisanje javnih komunalnih preduzeća mora se značajno unaprediti. Potrebne su organizacione reforme u upravljanju komunalnim preduzećima (bolja sistematizacija i jasne procedure, kvalitetnije upravljanje ljudskim resursima, izrada planova poslovanja, uvođenje indikatora poslovanja), kao i unapređenje sistema kontrole.

Veoma je važno posvetiti pažnju postupku izdavanja građevinskih dozvola, kako bi on bio transparentan, efikasniji i neopterećen birokratskim procedurama – unaprediti komunikaciju sa podnosiocima zahteva i elektronske sisteme za praćenje predmeta putem interneta.

Kompletna infrastrukturna opremljenost parcela u okviru industrijskih zona jeste od značaja za potencijalne investitore, pa se ovom pitanju mora posvetiti određena pažnja.

Za privatni sektor je od izuzetnog značaja da bude konsultovan prilikom određivanja visine naknada i taksi kako bi one bile primerene situaciji u privredi, odnosno stanju likvidnosti preduzeća.

Za rešavanje problema u oblasti zaštite životne sredine, neophodno je ojačati kadrovske i finansijske kapacitete na lokalnom nivou kako bi bilo obezbeđeno uspešno sprovođenje zakona i unapređenje postojećeg stanja.

U pogledu energetske efikasnosti, treba uvesti načela upravljanja energijom putem kojih bi se vodilo računa o prikupljanju podataka o potrošnji energije, kao i lokalnu energetska politiku čiji su prioriteti efikasnija potrošnja energije, održavanje odgovarajućeg kvaliteta komunalnih usluga, upotreba obnovljivih izvora energije.

Jedan od problema razvoja sa kojima se gradovi u Srbiji suočavaju, a među njima i Pančevo, odnosi se na primenu prevaziđenih koncepcija/modela razvoja gde se zanemaruje značaj razvojnih resursa kao što su kulturno nasleđe, priroda, lokalne privredne specifičnosti.

2. Potencijali za razvoj privrede

U relativno nepovoljnim nacionalnim i globalnim ekonomskim okolnostima, kakve se mogu očekivati u kratkom i srednjem roku, potrebno je intenzivirati napore na definisanju i primeni strategija kojima se koriste dobre prilike ili potencijali za razvoj privrede.

Povoljan geostrateški položaj Pančeva je komparativna prednost i dobra osnova za razvoj svih vidova prevoza i privlačenja robnog tranzita.

Razvoj drumskog, vodnog i železničkog saobraćaja podići će bezbednost i kvalitet usluga i valorizovati komparativne prednosti svakog vida saobraćaja.

Prirodni resursi su brojni i raznovrsni, iako nisu optimalno korišćeni i valorizovani – poljoprivredno zemljište, Narodna bašta, vodni resursi, vetar.

Kulturne vrednosti i tradicija-arheološki lokalitet Starčevo, brojne manifestacije-u dosadašnjem razvoju nisu posmatrani kao faktori koji mogu doprineti ukupnom društvenom i ekonomskom razvoju ovog područja.

Pančevo ima potencijal i u oblasti poljoprivredne proizvodnje, odnosno razvoja prehrambene industrije. Naglasak treba da bude na intenziviranju poljoprivredne proizvodnje, odnosno prelasku na proizvodnju višeg stepena dodate vrednosti

U sučeljavanju sa demografskim i obrazovnim izazovima, kvalitet raspoloživog ljudskog kapitala i njegovu iskorišćenost na tržištu rada treba unaprediti. Ovaj „ obrazovni izazov“ je utoliko veći ukoliko se ima u vidu da reforma obrazovnog sistema kasni u odnosu na druge sektorske reforme, te da je za njeno sprovođenje potrebno dosta vremena.

S druge strane, potrebno je osmisliti strategiju dugoročnog unapređenja ljudskog kapitala i otvoriti mogućnosti koje nudi mreža lokalnih srednjih stručnih škola i Edukativni centar za obuke u profesionalnim i radnim veštinama u Novom Sadu, u kontekstu sticanja novih znanja i veština potrebnih tržištu.

Podsticanje svih vidova obrazovanja u skladu sa prepoznatim potrebama privrednog razvoja, ima važnu ulogu u procesu ekonomskog razvoja.

Podrška razvoju obrazovanja odraslih treba da bude nastavljena kroz promociju koncepta doživotnog učenja i konsultacije sa školama i poslodavcima radi razvoja obučene radne snage koja odgovara potrebama tržišta rada.

Zbog značaja razvoja sela, potrebno je baviti se i obrazovanjem seoskog stanovništva.

Kada je reč o institucionalnim i ostalim izazovima, najvažniji zadatak lokalne samouprave je da podrži snažan i održiv razvoj preduzetništva sagledavajući i otklanjajući ograničenja koja su lokalnog karaktera.

Regulatorna funkcija lokalne uprave se može značajno poboljšati pojednostavljenjem administrativnih procedura, smanjenjem korupcije koje poskupljuju troškove poslovanja.

Tehnička pomoć preduzećima poželjna je u dve oblasti. Prva je podrška razvoju projekata, a druga oblast je obuka.

Programi EU, posebno programi prekogranične saradnje su svojevrsna šansa za institucije i indirektno, za preduzeća da reše neke od lokalnih razvojnih problema kroz partnerstvo sa sličnim organizacijama iz inostranstva.

Specifični organizacioni oblici podrške poslovanju podrazumevaju podršku razvoju poslovnih inkubatora, klastera, proizvodnih zona.

Jedan od pravaca se odnosi i na unapređenje efikasnosti rada lokalne administracije. Kvalitetni i efikasni administrativni kapaciteti na svim nivoima, jačanje institucija i ljudskih resursa predstavljaju osnovu održivog razvoja.

Kreiranje politike privlačenja investicija sa odgovarajućim merama podrške, može se smatrati kao jedan od razvojnih potencijala, ukoliko se tome pristupi na način da Pančevo bude konkurentnije u odnosu na druge, susedne opštine u Okrugu.

3. Preporuke, mere i zaključci

Genezu problema u privredi Pančeva treba sagledavati u svetlu karakteristika i razvojnih ograničenja celokupne privrede Srbije i Vojvodine.

Dugoročno posmatrano, reč je o modelu razvoja koji se zasnivao na stranim finansijama i koji je posledično "iznedrio" strani dug kao ključno razvojno ograničenje. Problemi nastaju zbog činjenice da srpska privreda nije bila u stanju da obaveze prema inostranstvu izvršava iz prihoda po osnovu izvoza proizvoda i usluga.

Privreda se razvijala po modelu industrijskih centara, oslonjena na uvoz opreme i kupovinu licenci, bez generisanja i primene inovacija, uz tolerisanje brojnih neracionalnosti kod upotrebe resursa i visok stepen unutrašnje zaštite i neefikasnosti proizvodnih sistema.

Posledice ovakvog pristupa nisu izostale. U Studiji je prikazano kretanje glavnih indikatora u privredi Srbije, Vojvodine, Južnog Banata i Pančeva poslednjih godina.

Pored neadekvatnih performansi celokupne privrede, izloženost rizicima je ogromna. Konkurentnost je daleko ispod nivoa zemalja Jugoistočne Evrope, operativne i finansijske performanse su na granici ili ispod referentnih vrednosti, a ambijent u kome se sprovodi ekonomska politika nije adekvatan.

Ekonomska kriza u Srbiji je strukturne, a ne ciklične prirode. Domaća strukturna kriza je intenzivirana posle 2008.godine negativnim efektima globalne ekonomske krize što je rezultiralo daljim produblјavanjem strukturnih neravnoteža.

Kada je reč o predviđanjima privrednog rasta u narednim godinama, ključno pitanje je izbor privredne politike i potrebnih reformi.

Oporavak privrede zahteva radikalne konceptijske promene u vođenju ekonomske politike. Po mišljenjima ekonomskih stručnjaka, vrlo je opasno u uslovima strukturne krize, primeniti samoregulišući mehanizam "nevidljive ruke" tržišta u maloj privredi kakva je naša, koja ne raspolaže sa značajnijim zalihama prirodnih resursa, koja je otvorena i visoko eurizovana, i sve to u periodu ekonomske krize koja snažno pogađa tržište EU.

U takvim uslovima, neophodna je podrška države na stvaranju ambijenta koji odgovara ciljevima razvoja, odnosno poboljšanja makroekonomskih performansi i ostvarivanja održivog razvoja.

Ekonomska politika Vlade Republike Srbije za period od 2014. do 2016.godine strateški je orijentisana na ubrzanje procesa evropskih integracija, a biće usmerena na obezbeđenje održive ekonomske i finansijske stabilnosti, zaustavljanje daljeg rasta duga i stvaranje ambijenta za privredni rast ("Fiskalna strategija za 2014.godinu sa projekcijama za 2015. i 2016.godinu").

U cilju jačanja privrede posebna pažnja biće posvećena stvaranju poslovnog ambijenta stimulativnog za privrednike i investitore i stvaranju uslova za lakše poslovanje.

Ubrzaće se preostale ekonomske reforme kako bi se poslovno okruženje poboljšalo, osnaživanjem vladavine prava i otklanjanjem nefleksibilnih uslova tržišta rada.

Cilj je da se strukturnim reformama uspostavi poslovno okruženje koje će omogućiti porast investicija, ubrzanje restrukturiranja privrede i povećanje produktivnosti i konkurentnosti privrede.

Očekuju se promene Zakona o radu, Zakona o stečaju, Zakona o privatizaciji, Zakona o planiranju i izgradnji i drugih zakona.

Radi formiranja nove industrijske strukture na bazi tražnje na tržištu podstićaće se stvaranje više dodate vrednosti u propulzivnim industrijama koje imaju multiplikativne efekte na ukupan industrijski razvoj zasnovan na razvoju i primeni znanja i inovacija.

Podsticanjem konkurentskih sektora (poljoprivreda, prehrambena industrija, energetika, saobraćajna infrastruktura, automobilska industrija, industrija informacionih tehnologija) obezbediće se privlačenje stranih investicija, povećanje izvoza i otvaranje novih bolje plaćenih radnih mesta.

U cilju podsticanja razvoja poljoprivrede i sela fokus će biti na kapitalnim investicijama i stimulaciji vezanoj za konkretne projekte.

Ekonomskom restrukturiranju privrede značajno će doprineti smanjenje neracionalne javne potrošnje i promena modela finansiranja investicija (intervencije države u privredi biće usmerene na kapitalne projekte koji doprinose rastu BDP ali će se model njihovog finansiranja sve više prevoditi na javno-privatna partnerstva i koncesije).

Od posebnog značaja za razvoj privrede i povećanje investicija je i uvođenje profesionalizacije javnih preduzeća i odgovornog korporativnog upravljanja u preduzećima koja budu ostala pod državnom kontrolom, stimulativna poreska politika koja podstiče privredu i zapošljavanje i nulta tolerancija za nepoštovanje zakona i za kriminal i korupciju kroz reformisane institucije sistema.

Imajući u vidu trenutnu poziciju Srbije i strukturne poremećaje nasleđene iz prethodnog perioda, kao i planirane mere i aktivnosti na nacionalnom nivou, od posebnog značaja je iznalaženje načina da se poboljšaju uslovi poslovanja na lokalnom nivou.

U tom cilju je neophodno, osim aktivne pozicije Grada u svim pomenutim procesima, sagledati i sprovesti niz aktivnosti koje će obezbediti dugoročno održiv lokalni razvoj.

Od lokalnih samouprava se očekuje efikasnost u restrukturiranju lokalnih javnih komunalnih preduzeća i posledičnom smanjenju subvencija tim preduzećima, odnosno preusmeravanje tako ostvarenih ušteda u programe podrške privredi.

Borba protiv sive ekonomije – smanjenje poreske evazije i sive ekonomije prevashodno zavisi od efikasnijeg rada državnih organa na suzbijanju sive ekonomije, pa u tom smislu lokalna administracija može na indirektnan način dati svoj doprinos unapređenju ovog procesa.

Unapređenje uslova poslovanja u narednom periodu zasnivaće se na reformama koje, pored ostalog, obuhvataju i usvajanje novog Zakona o planiranju i izgradnji, polazeći od efikasnih rešenja primenjenih u drugim evropskim državama.

Od lokalnog nivoa se očekuje pojačana borba protiv zloupotreba u institucijama koje su zadužene za njegovu primenu.

Jačanje kadrovskog potencijala u pravcu izgradnje racionalne i odgovorne lokalne uprave, profesionalno osposobljene i efikasne u obavljanju poslova, jedna je od faza strukturnih reformi javnog sektora.

Korisnici usluga lokalne samouprave moraju biti zadovoljni njenim radom.

Procesom približavanja države članstvu u EU povećavaju se sredstva iz IPA fondova koja mogu da se koriste. Jedan od ključnih uslova za uspešno korišćenje sredstava međunarodne razvojne pomoći je odgovarajući ljudski kapacitet.

U tom kontekstu, u narednom periodu aktivnosti treba usmeriti na sprovođenje adekvatne stručne obuke, ne samo u oblastima kao što su priprema projekata i odgovarajuće dokumentacije, nego i sprovođenja pojedinačnih projekata finansiranih iz grant šema EU fondova.

Takođe, kada govorimo o institucionalnom okviru, osnovno razvojno opredeljenje u narednom periodu treba da bude koordinacija različitih i brojnih aktera na lokalnom nivou u cilju sprovođenja razvojnih mera, kao i umrežavanje sa nacionalnim, regionalnim i drugim lokalnim institucijama nadležnim za lokalni ekonomski razvoj.

Prioritetne aktivnosti i mere na poboljšanju poslovnog ambijenta na lokalnom nivou, kroz uklanjanje administrativnih barijera, ukidanje nepotrebnih birokratskih procedura, uvođenje elektronske uprave i smanjenje korupcije, preporuka je za sve lokalne samouprave u Srbiji.

Što se tiče odnosa lokalne samouprave sa poslovnom zajednicom, potrebno je iskoristiti sve postojeće funkcionalne organizacione i institucionalne oblike saradnje sa privatnim sektorom na lokalnom nivou.

Više pažnje posvetiti iniciranju projekata lokalnog ekonomskog razvoja i kontroli njihovog sprovođenja.

U predlaganju mera i stvaranju uslova za unapređenje poslovne klime u lokalnoj zajednici sagledavati potrebe poslovne zajednice i uključiti je u proces donošenja odluka, promovisati koncept preduzetništva i javno-privatnog partnerstva.

Preporučuje se istraživanje stavova poslovne zajednice o kvalitetu poslovnog okruženja na lokalnom nivou, a na osnovu rezultata istraživanja definisanje aktivnosti za rešavanje konkretnih identifikovanih problema.

Formalna i neformalna komunikacija sa poslovnom zajednicom se mora razvijati u pravcu izgradnje dobrih odnosa i poverenja.

Podizanje nivoa preduzetničke kulture, iniciranje lokalnih medijskih kampanja neki su od modela saradnje koji doprinose unapređenju poslovanja privrednih društava u lokalnoj zajednici (širenje svesti o lokalnim proizvodima i proizvođačima i povećanje prodaje, nagrade za najuspešnije početnike u biznisu, nagrada za najboljeg poslodavca, promocija primera dobra prakse i sl.).

Promocija inovativnih aktivnosti na lokalnom nivou jedna je od oblasti intervencije lokalnih vlasti u lokalnom ekonomskom razvoju.

Kada je reč o zaposlenosti, značajan rast u narednom periodu je moguć isključivo nakon dinamičnijeg pokretanja privredne aktivnosti, pri čemu su rast investicija i izvoza jedini mehanizmi održivog rasta privredne aktivnosti u narednim godinama.

S tim u vezi, podrška privredi kroz osnivanje poslovnog inkubatora može podstaći razvoj preduzetničkih ideja i novo zapošljavanje.

Potrebno je primeniti pristup koji odgovara potrebama Pančeva, odnosno fokusirati se na jednu granu privrede (npr. informacione tehnologije).

Više pažnje treba usmeriti na podsticanje zapošljavanja lica koja su skoro ostala bez zaposlenja, kroz kraće obuke i prekvalifikacije koje će im omogućiti da postanu preduzetnici.

Postoji određeni prostor za unapređenje rezultata na polju obrazovanja i zapošljavanja, u smislu prilagođavanja zahtevima savremenog tržišta rada, odnosno usklađivanja ponude i tražnje za kvalifikovanom radnom snagom.

Razmatranje mogućnosti za osnivanje budžetskog fonda za podršku zapošljavanju umnogome bi pomoglo lokalnoj privredi za proširenje delatnosti, otvaranje novih radnih mesta ili rešavanje tekućih problema u poslovanju.

Jedna od mera podrške promociji investicija, koja ne zahteva velika finansijska sredstva kao što je to slučaj sa infrastrukturnim opremanjem zemljišta, jeste unapređenje procesa kroz uspostavljanje sistema koordiniranog rada i pružanje svih zahtevanih informacija od strane investitora u najkraćem mogućem roku.

АНЕКС 4
РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА У ПРОЦЕСУ ПЛАНИРАЊА

САДРЖАЈ

1. Анализа опште анкете за грађане	1
2. Резултати анкете за заштиту животне средине	7
3. Резултати упитника за привредни сектор	13

У каквом граду желите да живите, како видите град Панчево 2020. године?

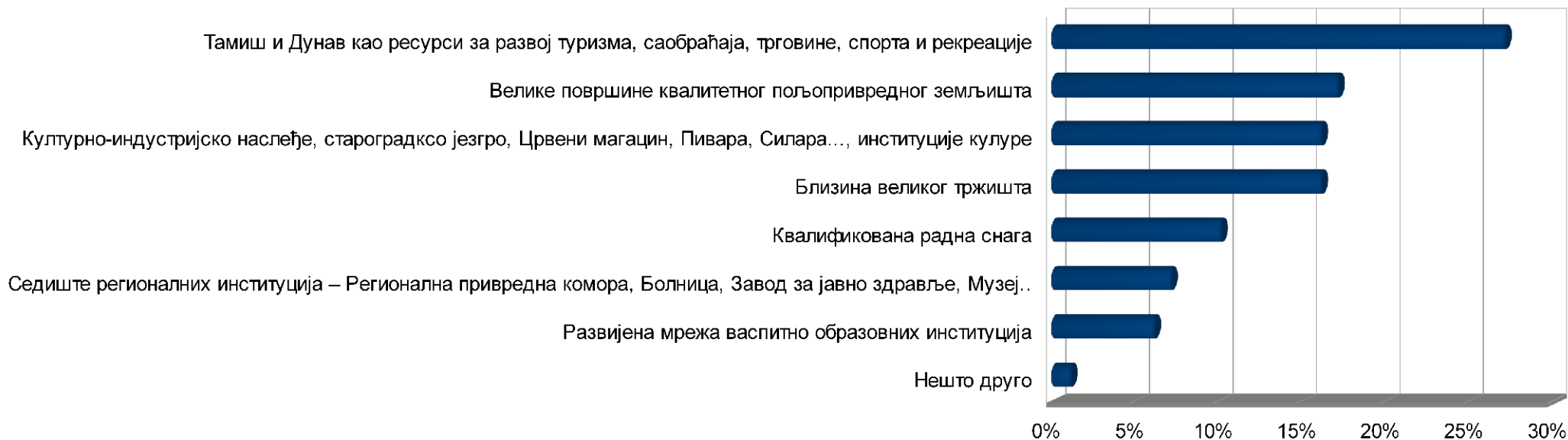

*Под “Нешто друго” грађани су навели: миран и безбедан град, еколошки центар, град са подстицајном пољопривредном производњом, производњом органске хране, са више водених површина и градско језеро са функцијом купалишта и површинама за пецароше, град у којем се запошљавају квалитетни и стручни кадрови и улаже у развој образовања, стипендије за талентовану децу, а понављани су и одговори који су слични понуђеним.

Шта видите као најзначајније развојне потенцијале града Панчева?

*Под “Нешто друго” грађани су навели: неискоришћени простори, ливаде, на којима се могу изградити комплекси базена или пак стадион, пескана – језеро, млади и образовани људи, пуни ентузијазма и жеље да допринесу развоју града, велики културни потенцијал, млади уметници са креативним идејама, индустријски град са развијеном еколошком свести о очувању животне средине.

Шта оцењујете као највеће слабости града Панчева?

Неразвијена туристичка понуда и недостатак капацитета – хотели, конгресни – медијски центри, излетишта..

Недовољна ефикасност Градске управе, месних зајендица, ЈП и ЈКП у пружању услуга грађанима

Дуготрајан процес ликвидације и приватизације великог броја предузећа

Неискоришћеност развојних потенцијала сеоског подручја

Недостатак зелених површина, недовољна пошумљеност – "слаба плућа града"

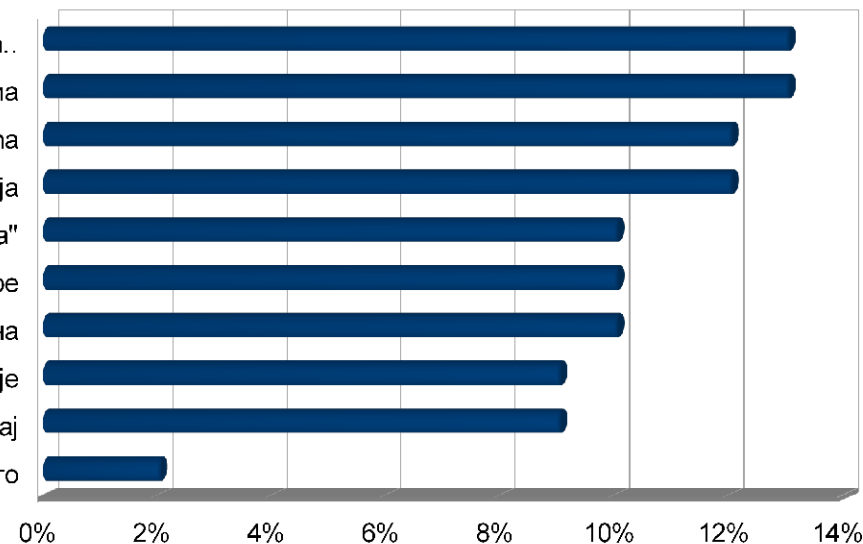
Застарео систем комуналне инфраструктуре

Недовољно опремљеног земљишта за изградњу пословних и индустријских зона

Раст сиве економије

Недовољно развијен железнички, ваздушни и речни саобраћај

Нешто друго

*Под "Нешто друго" грађани су навели: што је у Србији познат по загађеном ваздуху и Бувљаку, велика усмереност свих активности и људи на Београд, изградња фабрике за пречишћавање отпадних вода, загађење Тамиша и Надела, аерозагађење, непостојање хотела у граду, недовољно коришћење финансијских средстава из домаћих и иностраних фондова, Развој села је запостављен, нестимулативно за развој малог бизниса, огромни комплекси запуштени, недостатак визије, идеја, креативности оних који обављају јавне функције, политизација и корупција, страначко запошљавање, несређен јавни превоз и несређена градска имовина, незапосленост, грађевински кич у старом језгру, запуштеност, прљавштина, неуређена периферија града.

РЕЗУЛТАТИ ОПШТЕ АНКЕТЕ СПРОВЕДЕНЕ У СКЛОПУ ИЗРАДЕ СТРАТЕГИЈЕ РАЗВОЈА ГРАДА ЗА ПЕРИОД 2014-2020

У овом документу представљени су резултати анкете коју је израдио и спровео Тим за имплементацију пројекта „Ревизија стратегије развоја града Панчева за период 2014-2020. Анкета је спроведена у периоду од 20. јануара до 17. марта 2014. год. Анкета је била доступна путем интернета и у физичком облику. Укупан број попуњених анкетних листова је 745. Од тога је 325 (43,63%) попуњено у физичком облику, а 420 (56,37%) путем интернета. Анкета се састојала од три питања са понуђеним одговорима која су графички приказана у овом документу и једног отвореног питања које је гласило „Ако још нешто желите да предложите у вези развоја града Панчева, напишите то овде.“ Од укупног броја попуњених упитника, 11,8% је одговорило на ово питање. С обзиром на количину и разноврсност података у отвореном одговору овде дајемо кратак систематизован наратив структурирано по областима.

Одговори на четврто отворено питање у највећој мери представљају коментаре на актуелну ситуацију у различитим областима, и предлоге и сугестије који се могу разврстати тематски, а од најзаступљенијих су коментари који се односе на укупан **друштвени развој**, културу живљења, спорт и културу (развој људских ресурса, улагање у младе, увести обавезан стаж и у дугим школама, а не само у медицинској, форсирати информатику од основне школе, подсетити грађане на историју, лепоту и важност града, покренути већу солидарност, стварање сервиса за волонтирање, боља политика запошљавања, недовољна брига о најмалђима, најстаријима и економски угроженим лицима, деполитизацију приликом запошљавања, више средстава за активизам младих, студентске стипендије, пешачко-бицикличка стаза до Јабукe и повезати са значајним спомеником културе на тој траси, оснивање центра за културу, спорт информације са сталним месечним активностима и окупљањем учесника из целог света, изградња базена за спорт и рекреацију, обезбедити улаз инвалидним особама нпр. у дому здравља, библиотеци и другим сличним објектима, направити вртић за децу у згради фабрике сијалица велики капацитет празан, потребно је

професионално позориште, изградња хотела и воденог парка у омољичкој бањи, реактивирати културно и природно наслеђе и укључити у савремене токове развоја града, биоскопи, позориште, лоша туристичка понуда, купити нека земљишта младима у новим насељима па понудити младима да остају у граду, итд.), **инфраструктуру** (направити пешачко-бициклическу стазу од Панчева до Јабуре, завршити халу у Багремару, направити ограђену зелену површину са игралиштем за децу на углу Карађорђево-Браће Јовановић, измештање бродоградилница, уређење кеја, изградити главну аутобуску станицу урбанистички уредити центар, изместити затвор из центра, убацити кружни ток на велике раскрснице, средити путеве, боље искоришћење ливада и пољана на Котежу 2 – направити зоне за одмор и рекреацију, освежити фасаде, решавање проблема паркинга, изградња базена, гасификација, канализација у старом делу града, итд), **јавни сектор** (лоша кадровска политика преко политичких партија, управљање финансијама – пласирање хартија од вредности са циљем прибављања средстава у циљу дугорочних и средњорочних пројеката, оснивање центра за културу, спорт и информације на једном месту, локална самоуправа да подстиче иновативност, направити стратегију за бољу сарадњу цивилног и јавног сектора, остварити већа овлашћења локалне самоуправе, средити јавни превоз, АТП да преиспита линије, да се град пере и чисти редовно и темељно, уклонити плакате, умрлице и све папире окачене по дрвећу и фасадма и озбиљно кажњавати све који их каче, убрзати процедуре за добијање грађевинских дозвола, убрзати администрацију, смањити бирократију, озбиљно размотрити ове анкете и размислити шта је најважније, ширење делатности јкп, оснивање предузећа у јавно-приватном партнерству итд.) **привреду и туризам** (активирати привреду у погледу туризма треба организовати манифестације попут Карневала, али да се обезбеде смештајни капацитети како би сви учесници били у Панчеву, изградња хотела, манифестације квалитетнијег садржаја као Октобарфест, као и привредни балови контактеног садржаја, и подстаћи инвестирање у гринфилд, кванташку пијацу, бувљак, железничку и главну станицу повезати и изместити из града и добити капитални простор у центру, направити и опремити индустријску зону по могућству близу луке Дунав, добити НАЛЕД сертификат, приватизовати АТП, Лука и стаклара и Утва да се споје и направи највећи логистички центар у овом делу Балкана, економско цепање од Београда, Србије, Новог Сада, обновити старе фабрике, уместо нафте прећи на прехранбену производњу, извор термалне воде у Омољници ставити у праву функцију наћи

инвеститоре за то), **екологију** (да се изгради постројење за пречишћавање отпадних вода, унапређење и очување животне средине, да се едукују грађани да не сварају депоније у граду и околини, решавање питања паса луталица, затворити фабике које загађују, увођење савремених приступа у решавању комуналних проблема, уређење зелених површина и паркова, подстицање ефикасног коришћења енергије, браво за еко аутомобиле, озелењавање, филтери на фабрикама, затрпати баре уз Тамиш и смањити број комараца, смањити аерозагађење, потребна је гасификација целог градског подручја како би се смањило загађење) и **развој села** (ставити акценат на развој руралних средина, улагати новац у села, уређење територија у селима, Поњавица је заштићено добро, а нема средстава за улагање и одржавање, шта је са развојем Новог села - пола улица нема пут, уместо нафте прећи на пољопривредну производњу и слично).

Резултати анкете, коментари и предлози биће обрађени у уграђени у нацрт текста Стратегије развоја града Панчева 2014-2020 године.

Тим за имплементацију пројекта „Ревизија стратегије развоја града Панчева за период 2014-2020.

У Панчеву, априла 2014.године

Град Панчево
Трг краља Петра I, 2-4, 26000 Панчево
Тел: 013 308 711
имејл: strategijarazvoja@pancevo.rs
www.pancevo.rs

Партнери:

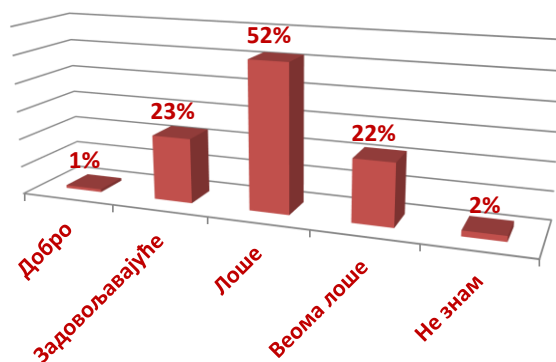
АНАЛИЗА АНКЕТЕ ЗА ЗАШТИТУ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

број попуњених анкета је 223

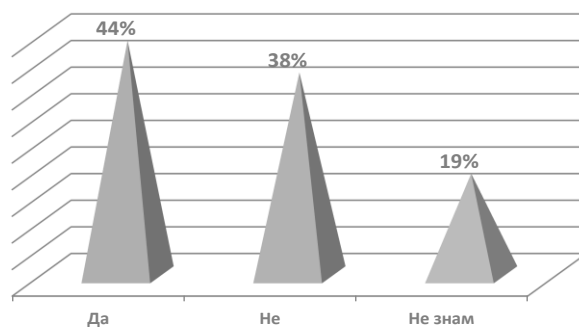
1. У којој мери су за вас значајна питања заштите животне средине?

2. Како бисте оценили стање животне средине у Панчеву?

3. Да ли сматрате да је стање животне средине у нашем граду боље него пре 10 година?

4. Који су по Вашем мишљењу највећи проблеми животне средине у граду Панчеву?

1% испитаника је одговорило нешто друго.

На питање шта је то нешто друго добили смо одговоре:

- Свака врста отпада. Не постоји адекватно одлагање.
- Мањак зелених површина
- Спаљивање било какве врсте отпада не сме да буде решење
- Недостатак канти за мањи отпад
- Превише смећа по граду
- Неизграђена комунална инфраструктура
- Употреба коришћеног моторног уља за ложење
- Недовољна контрола примене већ постојећих закона у овој области
- Индустрија
- Ветрозаштитни појасеви дуж путева
- Политиканство и корупција
- Изостанак љубави грађана за свој град

5. Шта према Вашем мишљењу највише утиче на стање животне средине?

1% испитаника је одговорило нешто друго.

На питање шта је то нешто друго добили смо одговоре:

- свесно занемаривање чињенице да се под разним еколошким пројектима крију најгоре прљаве технологије и поступци зарад вечите обмане да је капитал (ситан, при том) изнад физичке будућности сопствених потомака
- корумпирани политичари
- еколошка мафија

- депонија на 2 километра од центра града, са три стране окружена насељем, а са четврте реком
- неадекватан инспекцијски надзор и неадекватан однос самих грађана према животној средини
- лош стандард грађана
- еколошка, судска и адвокатска пракса
- свест појединца
- веома ниске санкције према онима који нарушавају животну средину
- примена новчаних казни

6. Шта су по Вашем мишљењу највећи извори загађења животне средине у Панчеву?

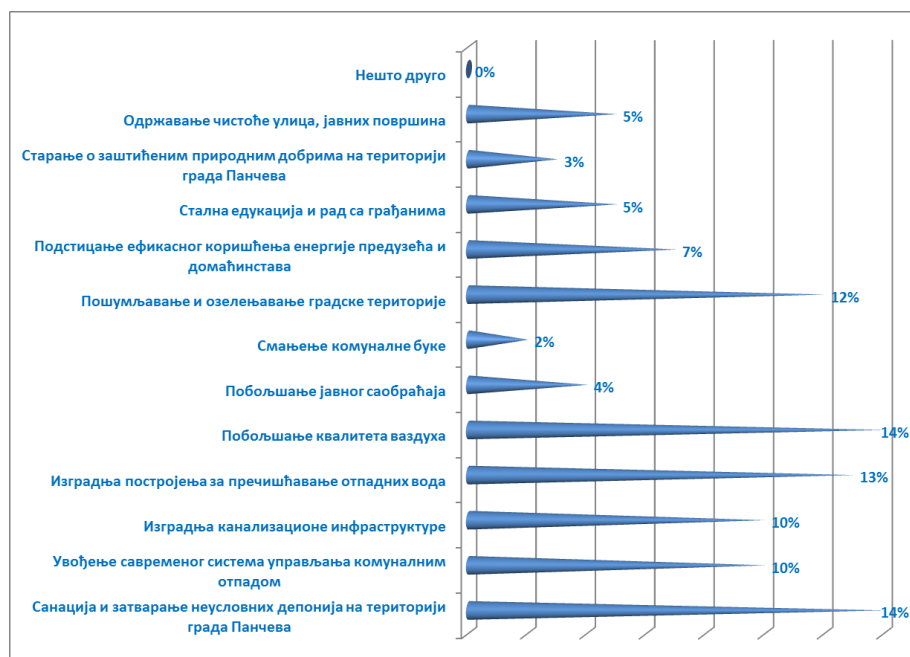

2% испитаника је одговорило нешто друго.

На питање шта је то нешто друго добили смо одговоре:

- све врсте спаљивања отпада - од жица, гума и других "секундарних сировина" по Малом риту до наводних безбедних постројења за спаљивање, које је доказано као потпуно погрешна и смртоносна метода.
- септичке јаме у насељеним местима - узрок су присуству стрептокока фекалног порекла у пијаћој води грађани и изостанак елементарне културе живљења.

7. Одаберите 5 циљева у области заштите и очувања животне средине које би требало приоритетно реализовати у наредних 5 година у граду Панчеву?

- Циљеви у области заштите и очувања животне средине које би требало приоритетно реализовати у наредних 5 година у граду Панчеву су:

* **ПОБОЉШАЊЕ КВАЛИТЕТА ВАЗДУХА**

* **САНАЦИЈА И ЗАТВАРАЊЕ НЕУСЛОВНИХ ДЕПОНИЈА НА ТЕРИТОРИЈИ ГРАДА ПАНЧЕВА**

* **ИЗГРАДЊА ПОСТРОЈЕЊА ЗА ПРЕЧИШЋАВАЊЕ ОТПАДНИХ ВОДА**

* **ПОШУМЉАВАЊЕ И ОЗЕЛЕЊАВАЊЕ ГРАДСКЕ ТЕРИТОРИЈЕ**

* **ИЗГРАДЊА КАНАЛИЗАЦИОНЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ**

* **УВОЂЕЊЕ САВРЕМЕНОГ СИСТЕМА УПРАВЉАЊА КОМУНАЛНИМ ОТПАДОМ**

Нико од испитаника није заокружио „нешто друго“ , али су неки испитаници имали додатни коментар на ово питање:

- могућност повољнијег извоза

- лакши живот људи

- свест људи и растерећење што подразумева бригу о околини

- филтери за фабрике

- стимулисање еколошких горива у транспорту

- повећање и убирање еколошке таксе и усмеравање у еко пројекте и програме научити људе да не уништавају јавна добра

- рационално трошење енергије

- прекидање са праксом промоције "третмана" отпада, јер се отпад не смањује него постаје само другачији или неупоредиво гори, активно и законски пре свега применити систем помоћу којег ће отпад да се мање генерише

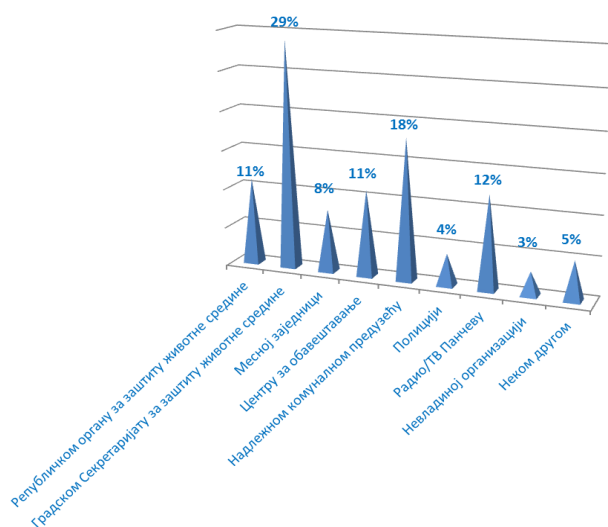
- мање амбалаже, жестоко опорезивање апарата са уграђеним роком трајања, плаћање најлон кеса и рестриктивно коришћење, враћање употребе ПЕТ боца на ниво раних 80-их година

- обавезу истицања негативних ефеката сваког комерцијалног производа

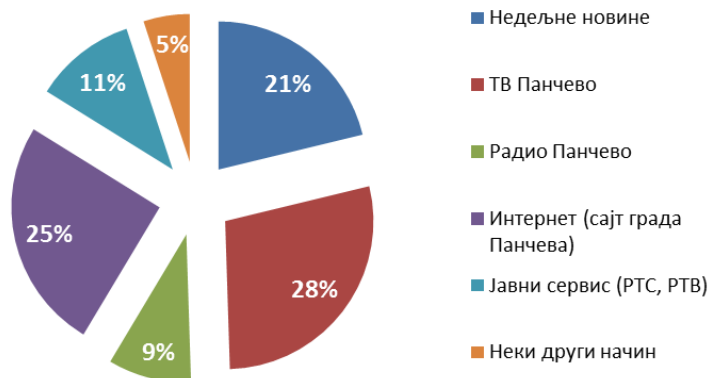
- као што пише на цигаретама да убијају, тако да пише и на свим артиклима које садрже материје које угрожавају здравље, јер пре или касније заврше као отпад. Осим ако се не смањи производња истих.

- подстицање и едукација о рециклажи

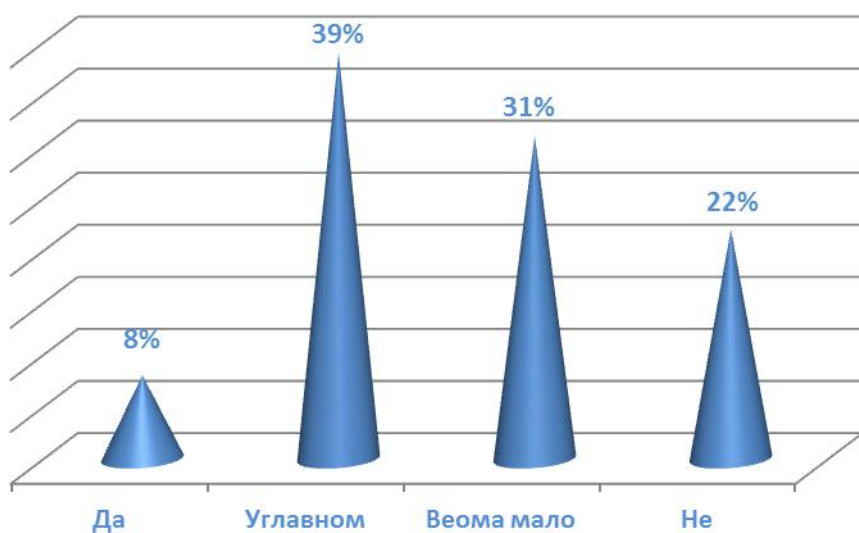
8. У случају да уочите неки проблем у вези са животном средином, коме бисте се прво обратили?

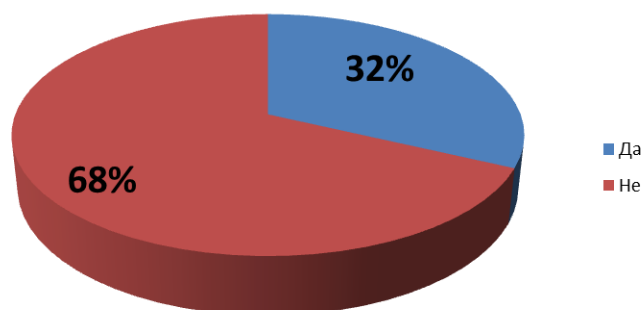
9. На који начин се информишете о стању животне средине у Панчеву?

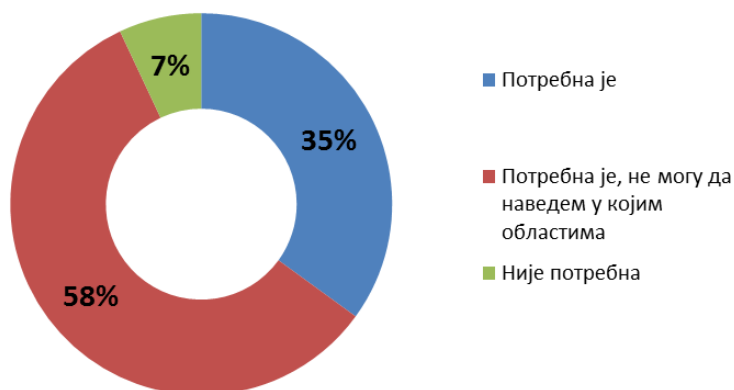
10. Да ли сте задовољни информацијама о стању животне средине на територији града Панчева које добијате од локалне самоуправе?

11. Да ли сте упознати са постојећим могућностима за учешће грађана у доношењу одлука које се односе планску документацију и животну средину?

12. Да ли је по Вашем мишљењу потребно додатно информисање и обука грађана за активније укључивање у заштиту животне средине?

35% испитаника је одговорило да је потребно додатно информисање и обука грађана за активније укључивање у заштиту животне средине, а области које су навели су:

- могућности и законска решења
- често се популистички плаши грађанство без озбиљне анализе свих информација
- примарна рециклажа
- бука
- квалитет ваздуха
- квалитет површинских и подземних вода
- саобраћај
- индивидуално грејање
- уклањање отпада
- подизање свести грађана
- подршка еко удружењима и њихово јачање (у Панчеву не постоји еко удружење, сви покушаји стварања истог или иницијативе су разводњени и онемогућени на неки начин. Иницијатриве нису имале подршку града, простор, средства...)
- поступање са комуналним отпадом
- озелењавање површина
- ефикасно коришћење енергије
- забранити загађење Тамиша отпадом и најстроже кажњавати
- едуковати грађане да код куће сортирају отпад и да постоји у граду институција која ће прикупљати тај отпад
- није потребно информисање, потребно је да они који су информисани и имају мандата да нешто раде поступају са законом. Да они који доносе законе то чине према својој савести, а не по интересима загађивача.
- подстицање коришћења возила која не загађују
- организовање малих акција у свим насељима које би допринеле побољшању стања животне средине
- заштита споменика
- уклањање старих возила са јавних површина (паркинга)
- сортирање комуналног отпада
- неконтролисано спаљивање дворишног и осталог отпада
- одлагање опасног отпада, попут батерија, масти и уља из домаћинства, сијалица и...
- начини грађанске партиципације у еколошки важним питањима
- промоција стила живота који не прави од појединца загађивача

ГРАД ПАНЧЕВО

ИЗВЕШТАЈ - МИШЉЕЊЕ ПРИВРЕДНОГ СЕКТОРА

ГРАД ПАНЧЕВО

Буди део плана!

СТРАТЕГИЈА РАЗВОЈА ГРАДА ПАНЧЕВА 2014-2020

У каквом граду желите да живите?

Како видите град Панчево 2020. године?

Полуните анкету о развоју града на интернету или доласком у Градски услужни центар,
месну заједницу или месну канцеларију.

Укључи се на

www.pancevo.rs facebook.com/pancevograd

Анкету спровело и извештај припремило
ОДЕЉЕЊЕ ЗА ЛОКАЛНИ ЕКОНОМСКИ РАЗВОЈ
Април 2014.

I. УВОД

У периоду фебруар - април 2014. године, спроведена је анкета међу послодавцима Панчева у циљу прикупљања информација о мишљењу привредног сектора о пословној клими у граду Панчеву. Ова анкета је део настојања стратешког планирања / израде акционих планова економског развоја на нивоу локалне заједнице, који се односе на будућност града, која ће бити утемељена у облику „Стратегије развоја града Панчева 2014-2020. године“.

Сврха ове анкете је била да се обезбеде корисне и поуздане информације за Фокус групу за локални економски развој, које се односе на ставове оних који инвестирају, отварају радна места и запошљавају у граду Панчеву. У анкети су постављана питања која су имала за циљ да установе каква је генерално пословна клима у граду, као и да установе задовољство привредника, како квалитетом локалне самоуправе тако и радом осталих установа и организација релевантних за област развоја привреде.

Ставке у упитнику су биле подељене на неколико делова и то: **основне информације о привредном субјекту, запослени и радна снага, инвестиције и инвестициони планови, јавне услуге и односи са властима, мишљења и опште информације**, а целокупан упитник се састојао од 40 питања.

II. МЕТОДОЛОГИЈА

Анкета је спроведена на више начина, односно дистрибуирана и постављена на следеће начине: путем директне поште, електронски-маилом, доступна електронски преко сајта града Панчева и у директном контакту са представницима привреде који послују на територији града Панчева. Упитник – Мишљење привредног сектора дистрибуиран је на 130 адреса, као и понуђена опција да се попуни електронски директно преко сајта града Панчева. Списак привредних субјеката одабраних за анкетирање направљен је укрштањем података у складу са следећим критеријумима:

- највећи број запослених;
- висина оствареног нето добитка;
- висина остваренох пословног прихода.

За сва 3 критеријума узети су званично објављени подаци са стањем у 2012. години.

Од укупног броја анкетираних привредних субјеката на територији града Панчева овом анализом је обухваћено 42,5% добијених попуњених упитника.

Анализом ове анкете обухваћено је укупно 56 предузећа и 29 предузетника, са укупним бројем запослених у 2014. години (закључно са мартом 2014.) од 1779 лица. Добијени одговори су довољно релевантни за општи утисак о ставовима предузећа и предузетника о пословној клими у граду Панчеву.

Од укупног броја испитаника обухваћених анкетом, њих 25 су предузећа и предузетници која се баве производњом, 60 су предузећа у сфери осталих услуга. Од укупног броја анкетираних предузећа, највише је малих.

Овај извештај представља анализу одговора свих анкетираних фирми. Разговоре са предузећима и предузетницима су обавили запослени у Градској управи у организацији Одељења за локални економски развој, у оквиру трибине – непосредни разговори са привредницима, у оквиру редовног рада Привредног савета, редовног рада Одељења и током акције „Недеља анкетирања“.

Како би се подстакли комплетни и искрени одговори од послодаваца, они су најпре уверени да се овај извештај неће позивати на конкретне фирме, те да ће се исти користити за припрему Фокус групе за локални економски развој у сврху израде „Стратегије развоја Панчева 2014-2020“.

Упитником су захваћене и делатности анкетираних, што говори да су резултати ове анкете врло индикативни и представљају користан инструмент за стратешко планирање економског развоја, као и даље активности везане за јачање двосмерне комуникације између привреде и локалне власти.

Поред тога, анкетом су утврђене разлике у ставовима фирми које представљају различите секторе локалне привреде (производња, грађевинарство, трговина, остале услуге), што додатно доприноси информативности овог истраживања и бољем разумевању објективног стања у локалној привреди.

III. ГЛАВНИ РЕЗУЛТАТИ

У првом делу анкете налазе се основне информације о привредном субјекту тј. лична карта анкетираних. Анкетирани привредни субјект који је најстарији основан је 1880. године што потврђује богату индустријску историју града Панчева, а најмлађи 2013. године.

Од укупног броја 35% анкетираних привредних субјеката извози своје производе. Већина има важног снабдевача сировина у Панчеву, важно тржиште клијената и квалификовану радну снагу, али нема важног снабдевача компоненти и истраживачку и развојну базу.

Други део анкете односи се на запослене и радну снагу. Из анкете можемо видети да се просечан број запослених смањивао током година, а удео који у броју запослених чине жене и високо образовани се током година повећавао. Просечна плата запослених је у просеку била иста 2012. и 2013. године. Из анкете сазнајемо и струке које су потребне предузећима у Панчеву, углавном су то занимања потребна у области грађевинарства и прерађивачке делатности.

Трећи део анкете је о инвестицијама и инвестиционим плановима. 55% анкетираних привредних субјеката има у власништву просторије у којима послују. 12% анкетираних привредних субјеката планира нове инвестиције у циљу повећања производње у Панчеву, а имовина коју поседују или закупљују у Панчеву је довољно велика да им омогућава проширење пословних/производних просторија.

Четврти део се односи на јавне услуге и односе са властима. Најнегативнији утицај на развој пословања по мишљењу анкетираних привредника имају: привредна (економска) ситуација, администрација локалне самоуправе и национално законодавство. Што се квалитета јавних услуга тиче, најбољу оцену добили су: електродистрибуција, ПТТ и водовод и канализација. Закључак из овог дела анкете био би и да локална самоуправа треба да се бави финансијском помоћи предузећима, етичким кодексом и развојем радне снаге.

Пети део намењен је мишљењу привредног сектора. Рад локалне самоуправе је оцењен у највећем броју као „задовољавајући“. Већина анкетираних генерално мисли да је квалитет живота у Панчеву такође задовољавајући, као и мишљење о Панчеву као месту за пословање. Анализом добијених анкета долази се до закључка да би Стратешки план развоја града Панчева највише требало да обрати пажњу на: развој малих и средњих предузећа и предузетника; подршку и пружање помоћи предузетницима/предузећима и на привлачење нових предузећа/инвестиција. Већина анкетираних свој привредни субјект сматра конкурентним. А чак 82% анкетираних сматра корисним месечне-двомесечне-тримесечне састанке са градоначелником.

Генерално, иако је анкету попунило 85 привредника, из приказаних резултата добијени су веома корисни подаци о привредној ситуацији града Панчева, који ће бити коришћени у изради „Стратегије развоја града Панчева на период 2014-2020“.

IV. РЕЗУЛТАТИ АНКЕТЕ

1. ОСНОВНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ О ПРИВРЕДНОМ СУБЈЕКТУ

1 – 7. У овом делу упитника су сви анкетирани привредници који послују на територији града Панчева дали основне податке о својим привредним субјектима. Ова питања имају углавном општи карактер.

Укупан број анкетираних предузећа је 85, од чега је 46 друштва са ограниченом одговорношћу и 8 акционарска друштва. Укупан број анкетираних предузетника је 29.

Главне делатности анкетираних привредних субјеката су: трговина у пољопривреди; пољопривредна производња; инжењеринг и услуге; грађевинарство; услуге превоза; прерада дрвета; претовар и складиштење робе; консалтинг, дизајн и стари занати; трговина и одржавање возила; трговина дериватима нафте; трговина на велико фармацеутским производима; производња конструкција и делова конструкција; штампарске делатности; и друге делатности.

Од укупног броја анкетираних фирми 29 се изјаснило да **извозе** производе/услуге, док се 56 изјаснило да се не баве извозним пословима.

Од укупног броја свих анкетираних привредних субјеката, 38 предузећа (45%) се изјаснило да у овом региону има **важног снабдевача сировина**, 25 предузећа (29%) се изјаснило да у овом региону има **важног снабдевача компоненти** и 14 (16%) предузећа се изјаснило да има **потребну истраживачку и развојну базу**.

Од укупног броја свих анкетираних привредних субјеката, 56 предузећа се изјаснило да у овом региону има **важно тржиште-клијенте**.

На питање да ли у овом региону имају **потребну квалификовану радну снагу**, 49 предузећа се изјаснило да има, а 27 предузећа да нема.

На питање „**Да ли постоји неки други разлог због којег сте непосредно лоцирани у нашем граду?**“, најчешћи одговор био је да су овде лоцирани јер је ово њихов родни град, град у којем живе.

2. ЗАПОСЛЕНИ И РАДНА СНАГА

8. На питање о **процени стално запослених по годинама**, анкетирани привредници који су послали одговоре дали су следеће процене броја и структуре запослених по годинама:

- 2008. године анкетрани привредник је у просеку запошљавао: **38 радника, од чега су 23% чиниле жене, а 10% запослени са високом стручном спремом**
- 2012. године анкетрани привредник је у просеку запошљавао: **33 радника, од чега су 30% чиниле жене, а 10% запослени са високом стручном спремом.**
- 2013. године анкетрани привредник је у просеку запошљавао: **31 радника, од чега су 32% чиниле жене, а 13% запослени са високом стручном спремом.**
- 2014. године (закључно са мартом 2014.) анкетрани привредник у просеку запошљава: **34 радника, од чега 32% чине жене, а 13% запослени са високом стручном спремом.**

Укупан број запослених у свим анкетираним привредним субјектима који су доставили податак , у 2014. години (закључно са мартот) је био 1779 радника. Упоредимо ли тај број запослених са бројем запослених из 2013. године, долазимо до закључка да је број запослених опао за 4,8%.

Ако упоредимо број запослених из 2013. са бројем запослених у 2008. години, долазимо до закључка да је број запослених опао за 7,7%.

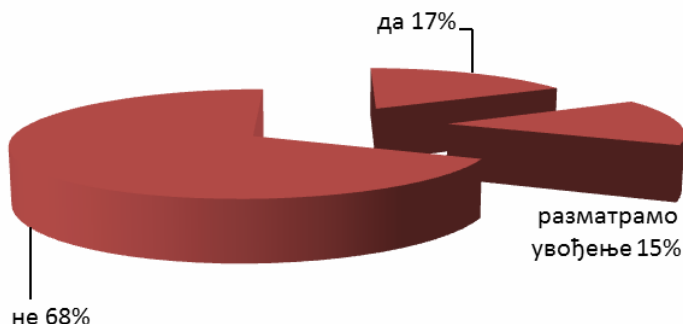
9. Просечна нето плата запослених у свим анкетираним привредним субјектима у 2013. години износи 31.480,23 динара, а у 2012. години износи 31.739,74 динара, што указује на углавном стабилан континуитет плата у овом узорку. Просечна нето плата у Панчеву на овом узорку за 2013. годину је, у поређењу са просечним годишњим зарадама у Републици Србији у 2013. години (која је износила 43.948 динара) испод просека.

10. Код питања оцењивања **квалитета радне снаге** анкетирани су генерално задовољни радном снагом (оцена „добро“). Закључак је да највећи број запослених код анкетираних привредника, према њиховом мишљењу има добар учинак.

11. Код питања о **броју запослених/отпуштених** - 85 анкетираних привредника је у последњих 6 месеци укупно запослило 117 радника, а укупно отпустило 78 радника.

12. На питање да ли анкетирани имају истраживачко одељење за развој нових производа закључујемо да од свих привредника који су попунили овај део упитника, највећи део 68% нема одељење за истраживање и развој, 17% има, а 15% размишља о увођењу.

Постојање истраживачког одељења за развој нових производа/услуга

13. Код питања „Да ли имате **проблема са недостатком специфичних професија и квалификација које су битне за Ваш развој, и да ли предвиђате недостатак ових квалификација (и којих)?**“, анкетирани привредни субјекти су описали следеће професије и квалификације које им недостају:

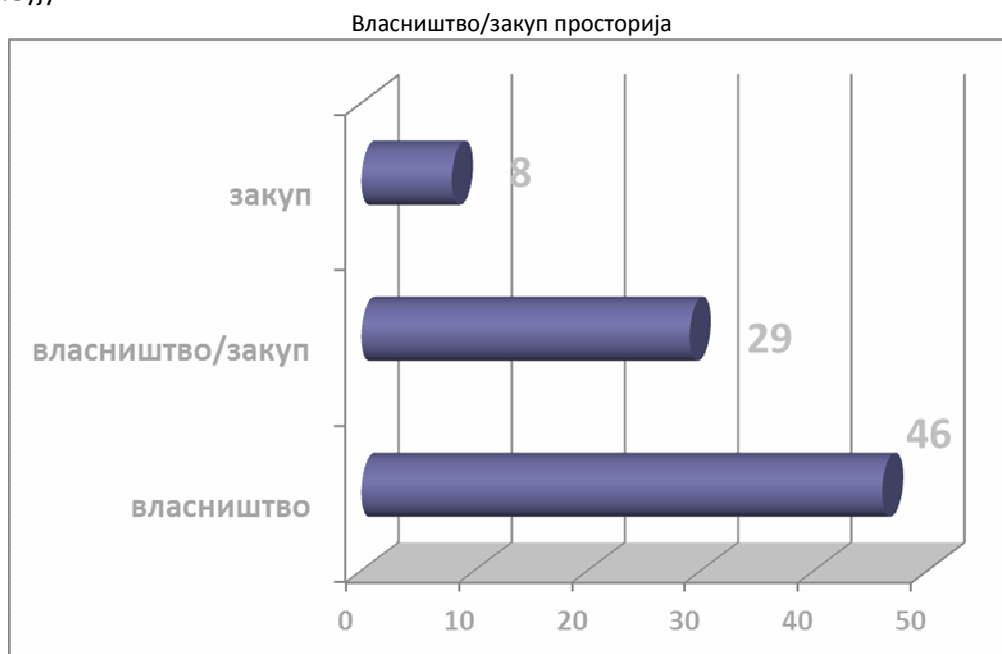
- заваривачи свих врста, висококвалификовани бравари,металостругари, армирачи, водоинсталатери;
- графички инжењери;
- грађевински инжењери са лиценцама и искуством на градилишту, струке грађевинских радника са завршеном средњом школом;
- алатничари, ЦНЦ глодачи, програмери, конструктори;
- електроничар, дијагностичар, лакирер ,брусачи стакла;

- млади радници/мајстори који су отворени за учење нових методологија извођења завршних радова у грађевинској индустрији;
- дипломирани фармацеути;
- дипломирани економисти.

Анкетирана предузећа показују потребу за радном снагом свих степена образовања, од квалификованих радника свих струка до високо образованих кадрова. На бази овог узорка, велика је потреба за квалификованом радном снагом из области грађевинарства и прерађивачке делатности, али и других производних области .

3. ИНВЕСТИЦИЈЕ И ИНВЕСТИЦИОНИ ПЛАНОВИ

14. Од укупног броја анкетираних, 46 привредна субјекта (55%) су **власници просторија** у којима послују, 8 предузећа (35%) **закупљује** просторије, док су 29 предузећа (10%) власници дела зграда, а део закупљују.

15. Од броја привредника који су одговорили на питање **да ли је имовина коју поседују или закупљују у Панчеву довољно велика да им омогућава проширење пословних/производних просторија**, њих 10 је одговорило позитивно, док су 7 привредника одговорила да им имовина коју поседују у Панчеву није довољна.

16. Од броја привредника који су одговорили на питање **да ли планирају инвестиције у циљу повећања производње у Панчеву**, само 11 (13%) анкетираних планира нове инвестиције.

17. На питање **да ли планирају проширење и на другим местима (изван Панчева)**, 10% анкетираних је одговорило потврдно.

18. На питање **да ли имају планове (текуће или у блиској будућности) да преселе целокупну или део оперативе/погона из Панчева**, добијени одговори су следећи: 7% привредника планира, а 4,7%

разматра могућност инвестиција ван територије града. Неки од разлога за пресељење оперативе/погона из Панчева су:

- услови из плана детаљне регулације-као ограничење,
- зависи од услова и сарадње са локалном самоуправом.

19. На питање „Ако разматрате пресељење, шта би Вас подстакло да промените одлуку и останете?“, неки од понуђених одговора су следећи:

- Бољи пословни амбијент / неефикасна општинска администрација ,
- Градска одлука за складиштење опасног и неопасног отпада ,
- Лакше проналажење адекватне парцеле ,
- „Здравије“ тржиште ,
- Боља контрола конкуренције која ради на црно ,
- Измена урбанистичког плана и дозвола за даље проширење ,
- Смањене таксе за прикључке.

20. На питање да ли привредницима у нашем граду недостају сервисне услуге било које врсте или снабдевачи сировина и делова, и којих производа, добијени су следећи одговори:

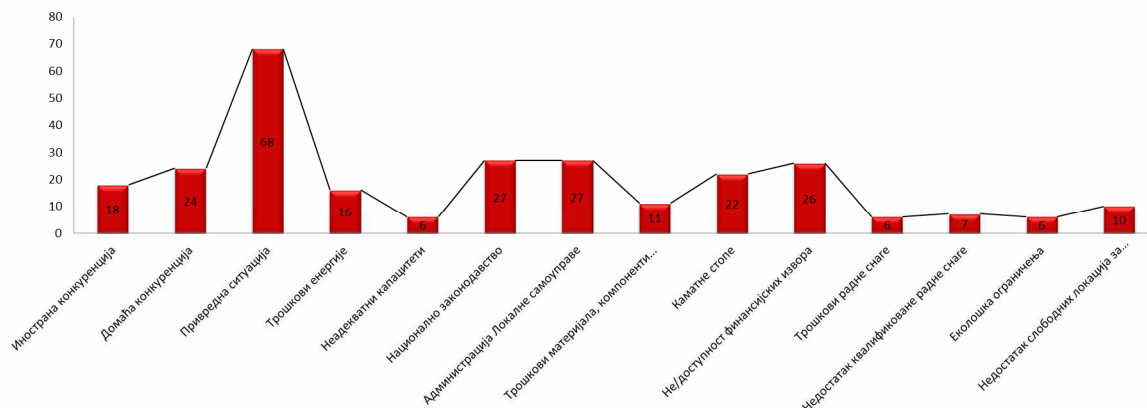
- Специфичне услуге у многим областима;
- Снабдевачи лимовима (свих врста), сервиси радних машина;
- Сервис динамичне базе података привредних друштава и њихових тренутних активности на територији Јужног Баната;
- Снабдевање сировине;
- „Фаворизација“ углавном извођача ван града;
- Спора администрација.

4. ЈАВНЕ УСЛУГЕ И ОДНОСИ СА ВЛАСТИМА

21. Анкетирани привредници су упитани који фактори из пословног окружења по њиховом мишљењу имају најнегативнији утицај на будући развој њиховог пословања.

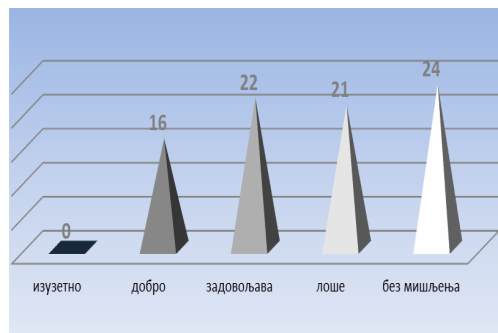
Далеко највећи број, њих 68 (81%) као главни негативни фактор наводи привредну (економску) ситуацију. Поред тога, као негативни фактори се истичу администрација локалне самоуправе 27 (32%) и национално законодавство 27 (32%). Мањи број одговора су добили и недоступност финансијских извора и домаћа конкуренција.

Фактори за пословање који имају најнегативнији утицај на будући развој њиховог пословања (број одговора):

22. Од укупног броја добијених одговора, на питање о **квалитету јавних услуга** (на скали: „изузетно“ - „добро“ - „задовољава“ - „лоше“ - „без мишљења“), анализа одговора показала је следеће:

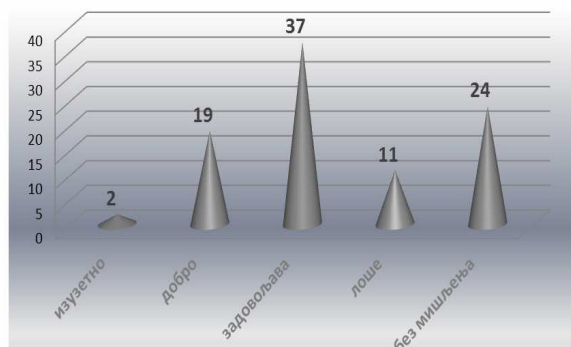
Понуда (или маркетинг) локација и зграда за пословање

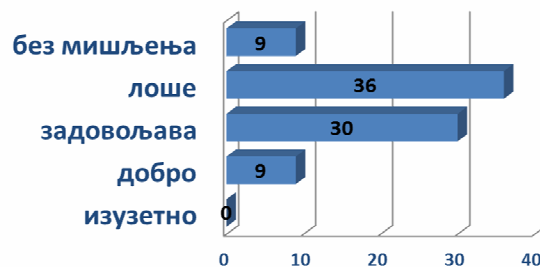
Подршка МСПП

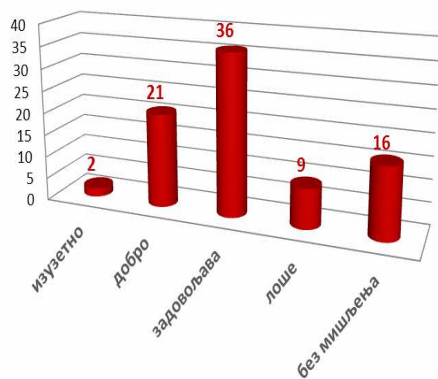
Јавни транспорт

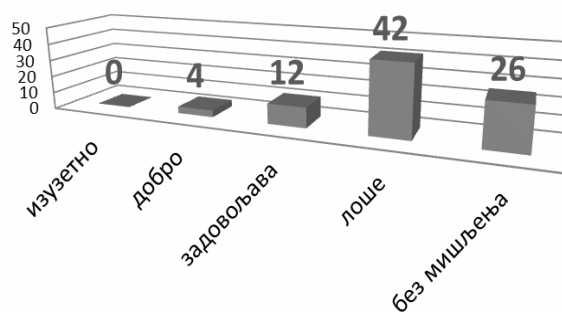
Одржавање путева

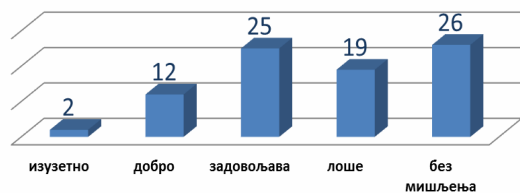
Рад инспекцијских органа

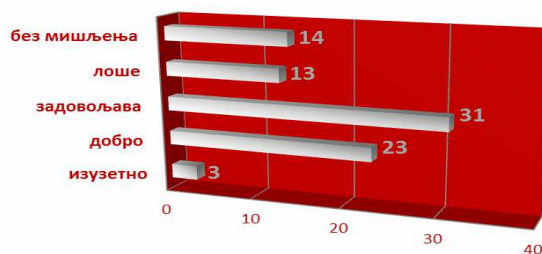
Издавање грађевинских дозвола

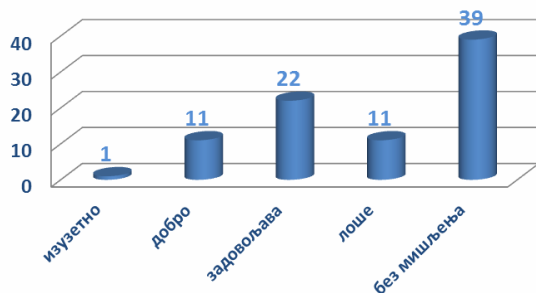
Издавање дозвола за привредне делатности

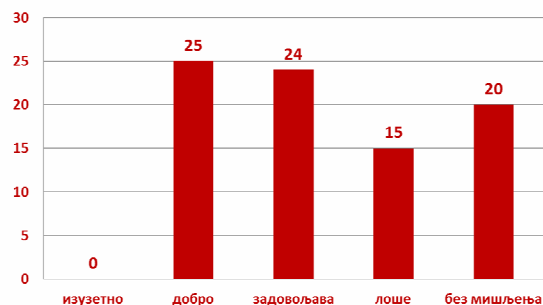
Одношење отпада

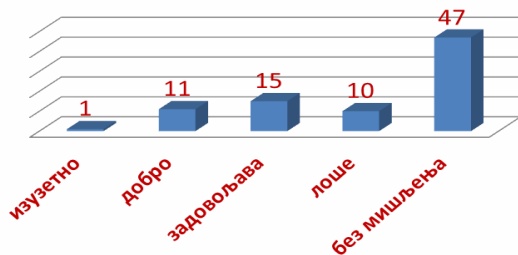
Дистрибуција гаса

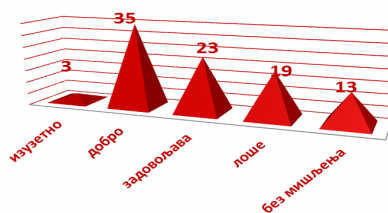
Водовод и канализација

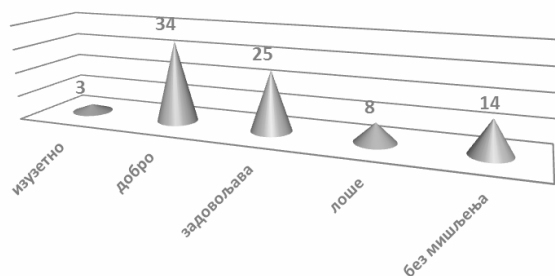
Услуге даљинског грејања

Електродистрибуција

ПТТ - услуге

Анализом добијених одговора долази се до закључка да би Стратешки план развоја града Панчева највише требало да обрати пажњу на следеће: подршку развоју малих и средњих предузећа и предузетника, процес издавања грађевинских дозвола и одржавање путева.

Неки од добијених предлога за унапређење јавних услуга су следеће:

- Потребно је обезбедити више инвеститора;
- Подршка малим и средњим предузећима и предузетницима ;
- Обезбедити канализациону мрежу у деловима града где она не постоји;
- Накнаду за одвожење смећа не одређивати према укупној површини, већ према стварно извршеној услузи одношења смећа;
- Унапредити подршку привредним субјектима у развоју и то на следећи начин: унапредити стратегију града и заузети оштар став по питању убрзавања административних циклуса у јавном сектору, много интензивније умрежити пословне активности свих привредних чинилаца у региону, креирање јединствене и динамичне базе података свих привредних субјеката, организовање скупова са специфичним областима интересовања, заузимање проактивнијег ангажмана по питању спајања младих кадрова без сталног запослења са привредним субјектима који су у развоју, повећати свест и доступност свим изворима финансирања на домаћем тржишту и оних који произилазе из приступних фондова ЕУ, борити се за финансијску подршку привредних субјеката у развоју путем финансијске стимулације одређених пословних активности, и на крају - више промовисати рад Одељења за локални економски развој града Панчева;
- Издавање грађевинских дозвола - убрзати издавање и са одговорношћу и смањењем административне бирократије;
- Одошење отпада - нису решене све врсте отпада;
- Потребно је да инспектори буду одговорни и према предузећима која контролишу, а не само према налогодавцима;
- Подршка малим и средњим предузећима и предузетницима;
- Све инспекцијске службе треба да раде контролу бувље пијаце - аеродром - издавање дозвола за привредне делатности - издавање грађевинских дозвола;
- Брзе и једноставније формирање јединственог шалтера за издавање дозвола (канцеларија за брзе одговоре);
- Конверзија земљишта и издавање грађевинских дозвола;
- Издавање дозвола за привредне делатности - убрзати и поједноставити процедуре;
- Дистрибуција гаса, водовод и канализација, електродистрибуција, птт услуге - у делу где су привредни субјекти урадити инфраструктуру или појачати постојећу;
- Преко збратимљених градова у иностранству презентирати пословне могућности наших предузећа;
- Тражити послове у иностранству – извоз;
- и остало.

23. На питање „**Да ли је Ваш привредни субјект у последњих 12 месеци пословао са локалном самоуправом**“ , од укупног броја анкетираних њих 28% је у последњих 12 месеци пословало са локалном самоуправом.

Најчешћи облици пословања се односио на пружање услуга (добављачи за робе и услуге) 45%; заједнички рад на промоцији локалне привреде (сајмови, маркетиншки материјали, и сл.) 27%; затим добијена помоћ од Града 17%; као и учешће у заједничким инвестицијама/пројектима 11%.

24. На питање „У којој мери се слажете са тврдњама о улози општине/града у развоју локалне привреде?“, највише добијених одговора односи се на то да би локална самоуправа требало да се бави активним привлачењем инвестиција, развојем радне снаге, центрима за помоћ предузећима и етичким кодексом.

Рангирање је извршено на следећи начин:

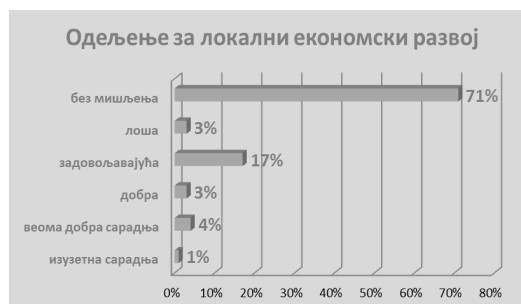
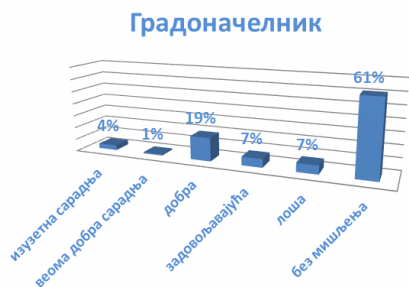
- **Активно привлачење инвестиција:** највећи број одговора „слажем се“ (81%)
- **Развој радне снаге:** највећи број одговора „слажем се“ (84%)
- **Центри за помоћ предузећима:** највећи број одговора „слажем се“ (83%)
- **Етички кодекс:** највећи број одговора „слажем се“ (85%)
- **Пореске олакшице:** највећи број одговора „слажем се“ (82%)
- **Финансијска помоћ предузећима:** највећи број одговора „слажем се“ (87%)
- **Бесплатне локације:** највећи број одговора „слажем се“ (64%)
- **Бизнис инкубатори:** највећи број одговора „слажем се“ (64%)
- **Директна помоћ менаџменту:** највећи број одговора „слажем се“ (61%)

Генерална оцена је да је улога локалне самоуправе веома значајна за развој локалне привреде као актер у свим горе наведеним областима.

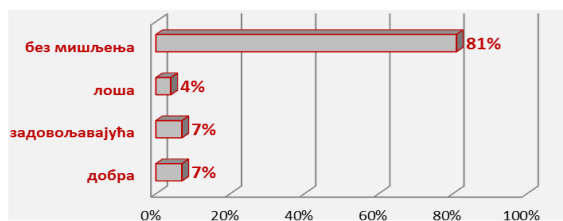
25. На питање **које услуге би локална самоуправа требало да пружа како би унапредила локалну пословну климу**, привредници су дали следеће предлоге:

- Локална самоуправа се мора више ангажовати око опстанка и развитка постојећих предузећа;
- Ангажовање стручног кадра на решавању проблема у области екологије;
- Потребан је правни саветник - како најлакше доћи до потребних дозвола за отварање привредне делатности, добијање грађевинских дозвола...
- Помоћ предузећима и предузетцима по питању праћења конкурса за подстицајна средства која расписују покрајинске републичке институције, стране институције, помоћ приликом аплицирања за ова средства по питању едукације и припреме за конкурс и кроз активно учествовање Града у апликацији (нпр. писмо подршке Града предузетнику и предузећу за учествовање, потписано од стране Градоначелника);
- Локална самоуправа ствара пословни амбијент. Овај амбијент је стимулативан како за нове инвеститоре, тако и за већ постојеће привредне субјекте;
- Укидање паркинг сервиса;
- Смањење градске таксе за ванредни транспорт кроз град које су једне од највиших у држави;
- Да утиче на то да апсолутни приоритет за радове на локалном нивоу имају привредни субјекти са територије града, нарочито у услужном сектору.

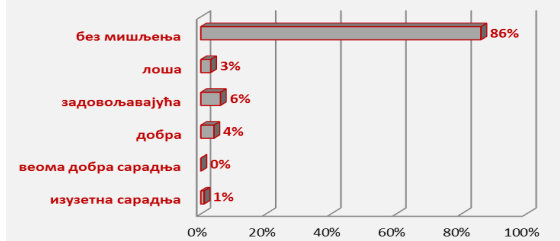
26. На питање о оствареном професионалном контакту са наведеним институцијама/организацијама у упитнику и оцени сарадње са истима, анализа добијених одговора је показала следеће оцене које су дали привредници, и то:

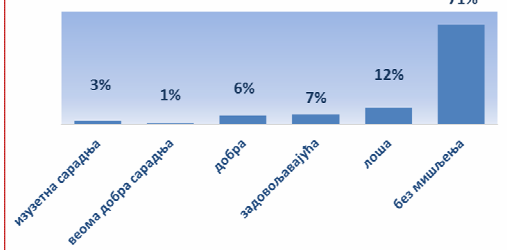
Национална агенција за регионални развој

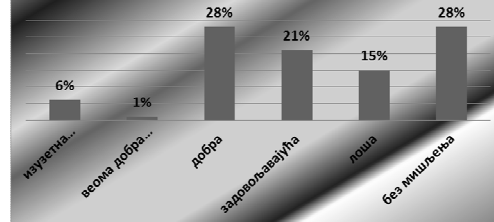
СИЕПА

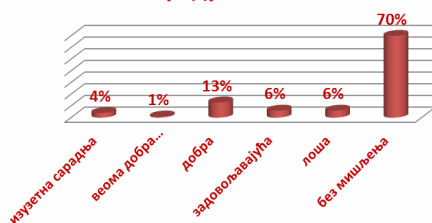
Републичке власти

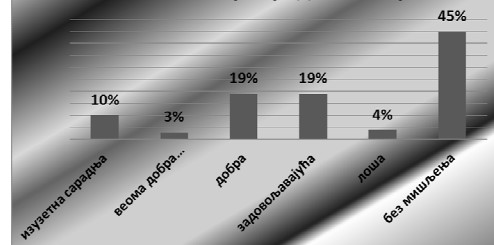
Национална служба за запошљавање

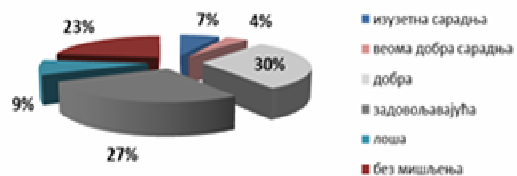
Удружење занатлија и других предузетника

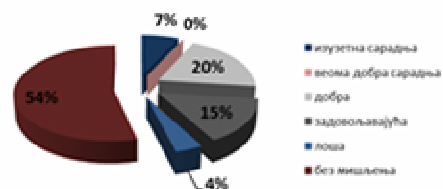
Регионална привредна комора

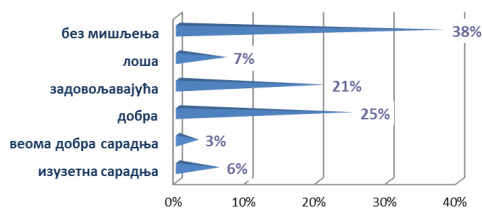
Секретаријат за пореску администрацију

Управа царине

**РГЗ - Служба за катастар
непокретности**

Као највећи проблеми у раду са овим институцијама, према мишљењима анкетираних привредника, су:

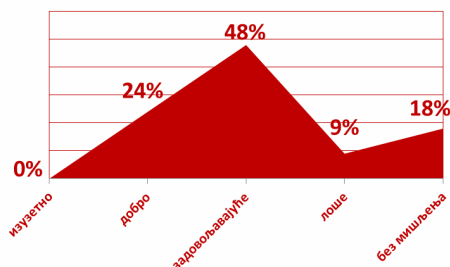
- превише административног кадра, превише папирологије;
- недовољна ефикасност у пружању услуга;
- спорост у решавању захтева по било ком питању;
- неажурност промена података у пореској евиденцији;
- нестручност и незаинтересованост кадра који пружа услуге од јавног значаја;
- законска ограничења;
- непоштовање рокова;
- незаинтересованост и скоро немогућност решавања специфичних захтева;
- мали број стручних људи, а велики број нерадника;
- запослени који нису заинтересовани за побољшање квалитета рада;
- недовољно разумевање проблематике рада тзв "малих" привредних субјеката;
- недовољно ангажовање против "сиве економије";
- подршка како финансијска тако и техничка;
- претерана бирократија која успорава рад;
- Катастар - РГЗ - проблем у администрацији;
- АПР има једну канцеларију са 2 запослена за цео Јужнобанатски округ.

5. МИШЉЕЊА ПРИВРЕДНОГ СЕКТОРА

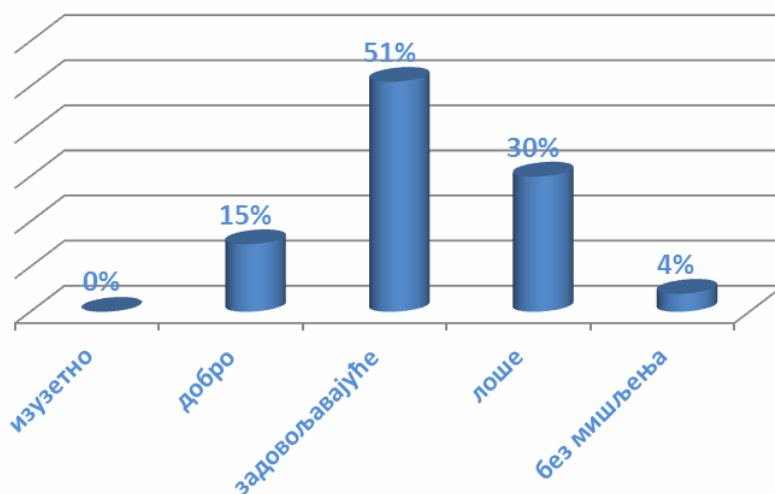
27. На питање „**Ваше генерално мишљење о локалној самоуправи**“ локална самоуправа је оцењена у највећем броју као „задовољавајућа“.

Око 48% предузећа и предузетника који су дали своје мишљење је оценило рад локалне самоуправе оценом „задовољавајуће“, док је око 24% дало оцену „добро“. Око 18% је „без мишљења. Тек 9% анкетираних сматра рад локалне самоуправе „лоше“.

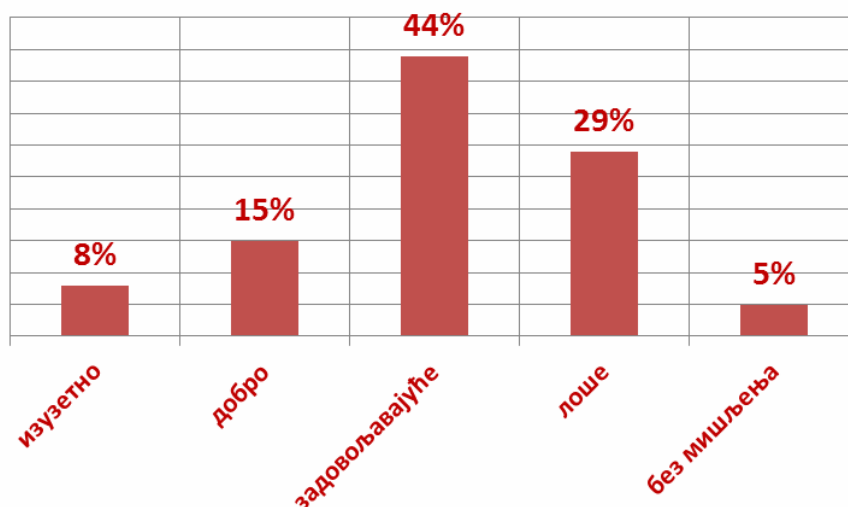
Генерално мишљење о локалној самоуправи:

28. На питање „Ваше генерално мишљење о квалитету живота у Панчеву“, добијена су следећа мишљења:

29. На питање „Ваше генерално мишљење о Панчеву као месту за пословање“, добијена су следећа мишљења:

У оквиру овог питања привредници су изразили своје мишљење о томе шта сматрају **ПОЗИТИВНИМ** за пословање у граду:

- одлична географска позиција, и умреженост речно-копно-железничких путева са свим већим европским пословним центрима;
- близина Београда, близина луке, близина НИС-а;
- инфраструктура; велики имовински и инфраструктурни потенцијал града Панчева који може да се упосли и ствара нову вредност;
- локално тржиште;
- локације за инвестирање;
- велики број становника;
- историјски индустријски град, са богатим искуством становника у машинској и процесној индустрији;

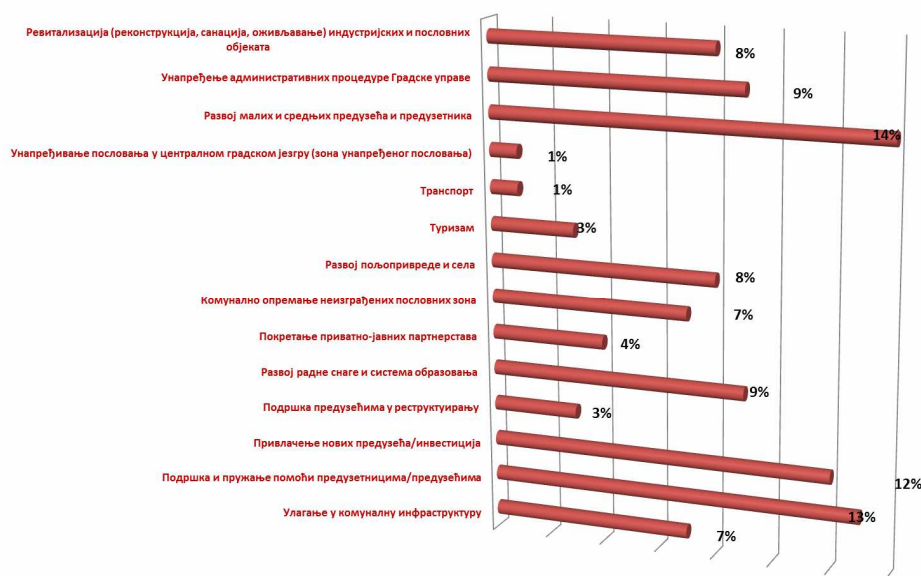
- структура становништва обилује интелектуално напредним и младим кадром које чека своју прилику да се оствари;
- подршка привредницима у реструктурирању и привлачење нових инвестиција;
- привредни потенцијал града;
- развој малих привредних субјеката.

У оквиру овог питања привредници су изразили своје мишљење о томе шта сматрају **негативним** за пословање у граду:

- непостојање опремљених индустријских зона и недостатак инвестиција у развојне пројекте који ће посредно довести до већег запошљавања;
- спорост администрације на свим нивоима;
- умањен елан запослених у јавном сектору и градској власти која треба да буде покретач целокупне организације и успона локалне привреде ;
- недовољно препознавање и упошљавање проактивног, стручног и младог кадра;
- недостатак улагања у економски и привредни развој;
- мали број здравих привредних субјеката;
- сива економија, рад на црно;
- недовољна искоришћеност близине Београда .

30. Једно од питања из упитника, а које је од круцијалног значаја за будући развој града Панчева, било је питање „Које су три најкритичније приоритетне теме којима треба да се бави Стратешки план економског развоја града Панчева до 2020. године?“. Добијена мишљења анкетираних привредника по задатим параметрима су следећа:

Најкритичније приоритетне теме којима треба да се бави стратешки план економског развоја града:

Анализом добијених одговора долази се до закључка да би Стратешки план развоја града Панчева највише требало да обрати пажњу на следеће: развој малих и средњих предузећа и предузетника; подршка и пружање помоћи предузетницима/предузећима; привлачење нових предузећа/инвестиција; унапређење административне процедуре Градске управе; развој радне снаге и система образовања и остало.

У Стратешки план економског развоја града Панчева до 2020. године такође треба уврстити и следеће предлоге привредника:

- потребно је обезбедити граду велике инвестиције, нпр. мостови преко пружних прелаза (надвожњаци) преко свих прелаза који опасају град израда кружног тока за железнички саобраћај око града...
- уредити зграду старе пиваре у примерени производно-услужно-туристички простор...
- обезбедити излаз на Дунав (ушће Тамиша у Дунав) грађанима пешке или бициклом
- зауставити "инвестиције" у хипермаркете и тржне центре
- промена имиџа града.

31. На питање „Да ли располагете неискоришћеним земљиштем/простором, који би отуђили или дали у закуп“, од укупног броја добијених одговора, 80% одговора је „не“ и 20% одговора је „да“.

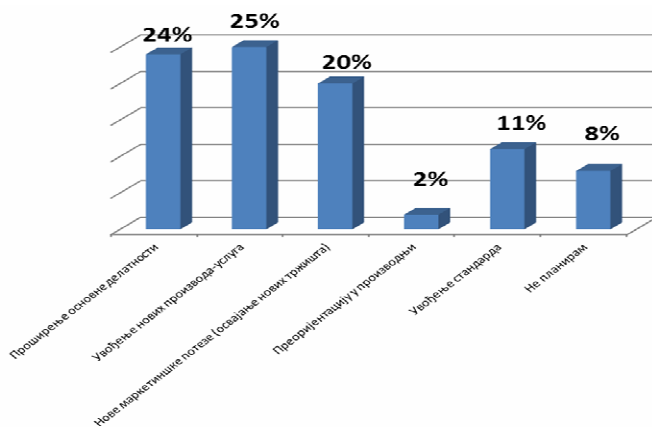
32. На питање „Да ли планирате да запослите нове раднике?Колико?“, од укупног броја добијених одговора, 56% одговора је „не“ и 44% одговора је „да“.

33. На питање „Да ли свој привредни субјект сматрате довољно конкурентним на тржишту“, од укупног броја добијених одговора, 76% одговора је „да“ и 24% одговора „не“.

Као највеће препреке конкурентности анкетирани привредници су навели:

- Ограничен приступ финансијским средствима;
- Застарелост опреме;
- Непоседовање система квалитета;
- друго.

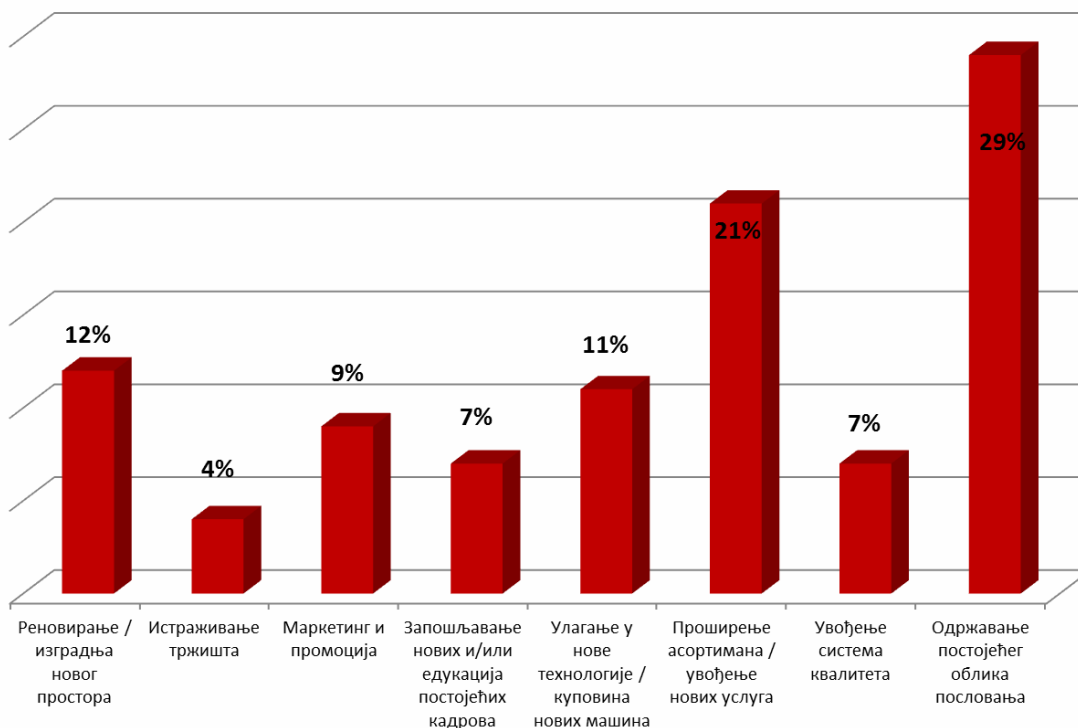
34. На питање „Да ли планирате измене пословања у блиској будућности, и које?“, процентуално учешће добијених одговора по задатим параметрима су следећи:

35. На питање „На шта су тренутно усмерене активности Ваших улагања?“, највећи број одговора односи се на:

- одржавање постојећег облика постојања (29%);
- проширење асортимана/увођење нових услуга (21%);
- реновирање/изградња новог простора (12%);
- улагање у нове технологије/куповина нових машина (11%);
- маркетинг и промоција (9%);
- запошљавање нових и /или едукација постојећих кадрова (7%);

- увођење система квалитета (7%);
- истраживање тржишта (4%).

36. На питање „Да ли Вам је потребно додатно комунално опремљено земљиште/простор како бисте реализовали инвестицију?“, 67% од укупног броја добијених одговора је „не“, а 33% је „да“.

37. На питање „Да ли сматрате корисним месечне-двомесечне-тримесечне састанке са градоначелником?“, 82% од укупног броја добијених одговора је „да“.

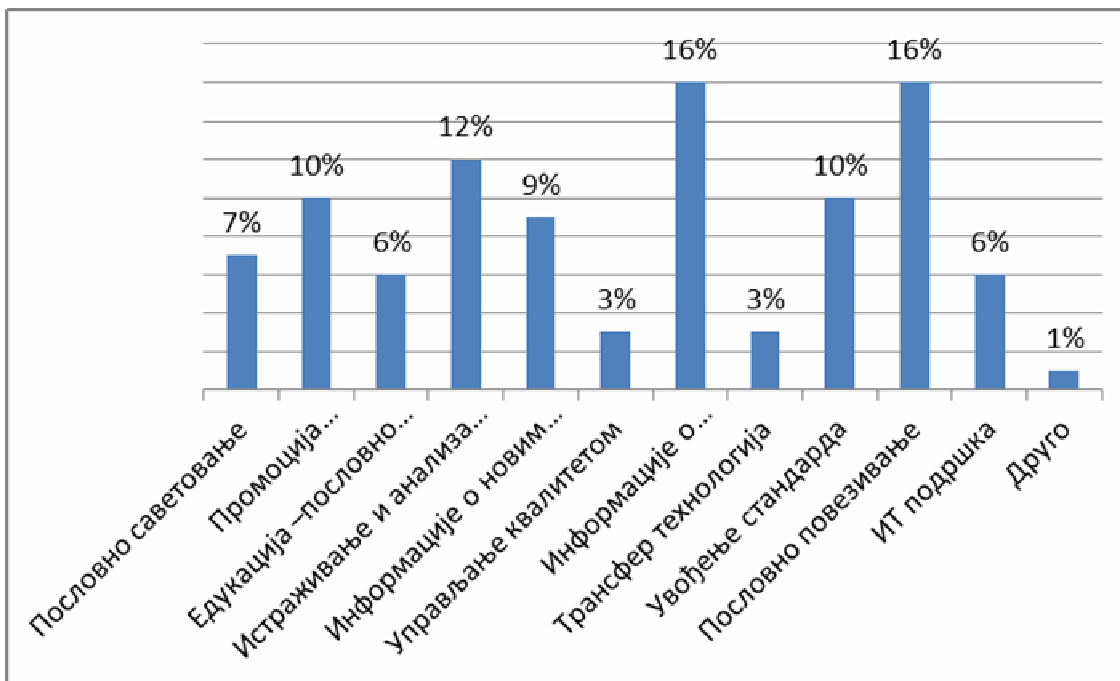
38. На питање „Да ли сматрате да би Град требало да Вас редовно извештава о својим активностима и/или актуелностима уопште (укључујући и информације које се тичу финансијских институција)?“, привредници су навели информације које желе да добијају:

- треба подносити извештај о раду;
- потребне су информације о добијању средстава за развој привредних и индустријских зона;
- информације о субвенционисању пољопривреде;
- информације о слободним локацијама;
- контакт са пословним људима из градова побратима Панчеву;
- информације о посетама заинтересованих страних инвеститора и партнера;
- планирање средстава за улагање и развој;
- измењене регулативе на нивоу локала, које се тичу пословања;
- град би требао да има свој гласник, у којем ће транспарентно и ажурно објављивати све; информације/статистику везану за тренутно стање активности којима се бави, плановима/циљевима које има, и о поступној реализацији већ задатих циљева;
- све информације које се тичу конкурса за подстицајна средства или бесплатних услуга које расписују домаће и стране институције;
- информације везане за финансије (субвенције), законодавство о подстицајним мерама градске инвестиције;

- све везано за екологију.

39. На питање „Наведите врсте обука које су потребне Вама или Вашим радницима“, добијени одговори указују на то да је највећи број потребних обука из области пословног повезивања (16%), информација о новим технологијама (16%), из истраживања и анализе тржишта (12%), увођења стандарда (10%) и промоција радње/предузећа - маркетинг (10%).

Детаљнији преглед дат је како следи:

40. На питање „Да ли сте заинтересовани да као представник привреде нашег града учествујете у раду Фокус групе за локални економски развој града у сврху израде Ревизије стратегије града Панчева 2014.-2020.?,“ 40% привредника изјаснило се да у заинтересовани, а 60% да нису заинтересовани.

V. ЗАКЉУЧАК

На основу свега горе наведеног произлази да се, на основу анализе добијених мишљења привредника који послују на територији града Панчева, намећу следећи закључци са циљем даљег унапређивања пословног амбијента, и то:

- ✓ Неопходност техничке и финансијске подршке сектору малих и средњих предузећа и предузетника (едукација, промотивне активности; јавни позиви за развој постојећих привредника);
- ✓ Потребно је комунално опремање бар једне радно/пословно/индустријске зоне са крајњим циљем додатног упошљавања;

- ✓ Потребно је комунално опремање радно/пословно/индустријских зона у којима већ постоје регистровани привредни субјекти;
- ✓ Активно привлачење нових инвестиција;
- ✓ Бржи и ефикаснији рад градске администрације;
- ✓ Активније мере сузбијања „сиве“ економије;
- ✓ Ревизија постојећих градских одлука о вршењу комуналних делатности;
- ✓ Потреба за формирањем јединственог шалтера за издавање дозвола – убрзано издавање грађевинских дозвола ;
- ✓ Развој радне снаге и система образовања;
- ✓ Помоћ предузећима и предузетницима по питању припреме за учешће за подстицајна средства и привлачење додатних финансијских средстава која расписују покрајинске и републичке институције, стране институције, и сл.;
- ✓ Израда стратегије локалног економског развоја.

Као закључак реализације анкете и мишљења привреде у граду Панчеву искористићемо завршне коментаре неких од анкетираних привредника:

„Пуно успеха и истрајности у раду свима на овом пројекту.“

„Поздрављамо иницијативу Града да се кроз овакве или сличне упитнике сагледа мишљење привредног сектора.“

ПРИЛОГ: Графичка презентација резултата анкете „Упитник – Мишљење привредног сектора“ (PPP)